

ΕΠΙΤΟΜΟΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Εγκρίσει τῆς ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς καὶ
τοῦ Ἰπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως

ἔΠΟ

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΚΑΣΤΟΡΧΗ,

Καθηγητοῦ.

.....

ΜΕΤΑΤΙΘΕΙΣ ΤΗΣ Β'. ΕΚΔΟΣΕΩΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΜΑΣΙ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

(Κατὰ τὴν ἔδδον Ἑρμού, ἀριθ. 212).

.....

1864.

9495
Πρωτ. 12,917.

Αριθ.

Διεκπ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Εν Αθήναις,
τῇ 16 Ιουλίου 1881.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

*Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Βασιλεῖον Γυμνασιάρχας, Σχολάρχας καὶ
Διδασκάλους τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων.*

Ὁ Καθηγητὴς Κ. Εὐθύμιος Καστόρχης φιλοπονήσας πρὸ καιροῦ ἐξέδωκεν ἤδη ἐπίτομον Λατινικὴν Γραμματικὴν πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων. Τὴν Γραμματικὴν ταύτην, παραπεμφθεῖσαν πρὸς ἐξέτασιν, ἐνέκρινεν ἡ ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων Ἐπιτροπὴ, γνωμοδοτήσασα, ὅτι τὸ πόνημα τοῦτο εἶναι τῷ ὄντι κατάλληλον εἰς χρῆσιν τῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων τοῦ Κράτους, ἐξαιρέτως δὲ, ὃ ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει, τῷ συντακτικῷ, διὰ πολλοτάτων παραδειγμάτων παραλληλισμὸς τῆς Λατινικῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀρμόζει εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν Γυμνασίων.

Τούτων πάντων ἕνεκα δὲν διστάζομεν νὰ συστήσωμεν πρὸς ὑμᾶς, Κύριοι, τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Γραμματικὴν, διὰ νὰ μεταχειρίζησθε αὐτὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν ὑμῶν, ὡς περιέχουσιν διάφορα πλεονεκτήματα κατὰ τὴν γνώμην τῆς διαληφθεῖσης Ἐπιτροπῆς, κατὰ τὸ Τεχνολογικὸν καὶ τὸ Συντακτικὸν, καὶ διὰ τὸ εὐμέθοδον εἰς τὴν διάταξιν τῶν μερῶν καὶ τὴν ἐρμηνεῖαν τῶν κανόνων.

Προσδιορίζεται δὲ ἡ τιμὴ αὐτῆς εἰς Δραχμὰς 3.

Ὁ Ὑπουργὸς

ΠΑΝΑΓ. ΒΑΡΒΟΓΑΝΗΣ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ Α΄ ΕΚΔΟΣΕΩΣ.

.....

ΟΤΕ πρὸ δύο ἐτῶν μεταφράσας εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ἐξέδωκα τὴν λατινικὴν γραμματικὴν τοῦ Δανοῦ Μαδβιγίου, προσθέμην νὰ συντάξω καὶ ἐπίτομον γραμματικὴν τῆς αὐτῆς γλώσσης πρὸς κοινοτέραν χρῆσιν· διά τι ἔβλεπον, ὅτι ἡ μὲν τοῦ Μαδβιγίου ἐμελλε διὰ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς νὰ χρησιμεύσῃ μόνον εἰς τοὺς ὁπωσοῦν προκεχωρηκότας εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην οὐχὶ δὲ εἰς πρωτοπείρους, ἡ δὲ τοῦ μακαρίτου διδασκάλου μου Οὐλερίχου, ἦν μέχρι τοῦδε μεταχειρίζονται πολλοὶ ἐν τοῖς Σχολείοις, ὅτι μένει τοιαύτη οἷα τὸ πρῶτον ἐξεδόθη· ἐπειδὴ ἐπελθὼν ὁ θάνατος ἐκόλυσε τὸν συγγραφέα νὰ ἐπιφέρῃ τὰς διὰ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου ἀναγκαίας διορθώσεις καὶ προσθήκας. Εἰς τὴν πρόθεσίν μου δὲ ταύτην με ἐνεθάρρουνεν ὁ φιλόκαλος τυπογράφος καὶ βιβλιοπώλης κύριος Σ. Κ. Βλαστός, διότι ἀνεδέχθη ἰδίαις δαπάναις τὴν τύπωσιν αὐτῆς, ἦν ἅμα ἐκδοθεῖσαν ἐξετάσασα διαταγῇ τοῦ Ἰπουργοῦ τῆς Παιδείας ἡ ἐπὶ τῶν βιβλίων Ἐπιτροπὴ, ἔκρινεν αὐτὴν κατάλληλον πρὸς τὴν ἐν τοῖς ἡμετέροις Σχολείοις καὶ Γυμνασίοις διδασκαλίαν τῆς λατινικῆς γλώσσης.

Πρὸς κοινοτέραν λοιπὸν χρῆσιν καὶ διὰ πρωτοπείρους ὄρισας τὴν γραμματικὴν ταύτην, παρέλαθον ἐκ τῆς τοῦ Μαδβιγίου ὅσα ἐνόμισα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἱκανά, προσθέσας εἰς ταῦτα ἐξ ἄλλων πονημάτων καὶ ἐξ ἰδίας πείρας οὐκ ὀλίγα· τὸν δὲ θέλοντα πλείω παραπέμπω πανταχοῦ τοῦ πονήματος τούτου εἰς τὴν γραμματικὴν ἐκείνην (1). Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον οὐ μόνον πάντα τὰ ἐκ τῆς λατινικῆς παραδείγματα μετέφρασα εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, τινὰ μὲν πρὸς λέξιν τινὰ δὲ κατ' ἔννοιαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς κανόνας ἠρμήνευσα ὅσον οἷόν τε σαφῶς καὶ συντόμως. Εἰς δὲ τὸ συντακτικὸν προσέθηκα

(1) Διὰ τῶν σημείων βλ. Δ. Γ., ταυτέστι βλέπε δι' ἐξιδίαν γραμματικὴν.

πανταχοῦ ἐν εἴδει ὑποσημειώσεων παραδείγματα ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἀντίστοιχα τοῖς λατινικοῖς, ἵνα δώσω ἀφορμὴν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ διδασκάλους πρὸς παραλληλισμὸν τῆς συντάξεως τῶν συγγενῶν τούτων γλωσσῶν. Ἐν πολλοῖς ὁμῶς ἠρκέσθην νὰ παραπέμψω εἰς τὸ μικρὸν ἑλληνικὸν συντακτικὸν τοῦ ἡμετέρου Κ. Ἀσωπίου, ὡς εἰς τὸ τελειότερον τῶν παρ' ἡμῖν καὶ συνηθέστερον ἐν τοῖς ἡμετέροις Σχολείοις καὶ Γυμνασίοις. Ἰσως καταλληλοτέρα ἐκλογή καὶ διάταξις τῶν ἑλληνικῶν τούτων παραδειγμάτων ἤθελεν εὐκολύνει ἔτι μάλλον καὶ καταδείξει σαφέστερον τὴν συγγένειαν τῶν δύο τούτων ἀρχαίων γλωσσῶν· ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τὰ πάντα δὲν ἐξέρχονται τέλεια, ὡς ἡ Ἀθηνᾶ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός.

Ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ἡ γραμματικὴ αὕτη ἐγράφη, δικαιοῦ, νομίζω, πρῶτον μὲν τὴν συντομίαν, ἣν μετεχειρίσθην πανταχοῦ τοῦ βιβλίου· οἶον εἰς τὸ περὶ προφορᾶς τῶν γραμμάτων κεφάλαιον, ὅπου εἶχέ τις πολλὰ νὰ εἰπῆ, καὶ εἰς τὴν τῶν κανόνων ἐρμηνεσίαν· δεύτερον δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν παραδειγμάτων, ἅτινα ἐλήφθησαν πάντα σχεδὸν ἐκ τῶν δοκίμων τῆς λατινικῆς γλώσσης συγγραφέων· διότι ἡ γραμματικὴ αὕτη ἀντικείμενον ἔχει τοὺς συγγραφεῖς τῆς λαμπρᾶς κυρίως ἐποχῆς τῆς γλώσσης. Διὸ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ πονήματος τούτου λαλῶν περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ φ, καὶ λέγων ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι γράφουσι ἀντὶ τούτου ἐν ἑλληνικαῖς λέξεσι συνήθως *ph*, ἀναφέρω ταῦτα εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς γλώσσης οὐχὶ δὲ εἰς πολὺ προγενεστέραν· ἐπειδὴ τὸ πάλαι ἔλεγον καὶ ἔγραφον *fama*, *fero*, καὶ ἄλλας πολλὰς τοιαύτας ἑλληνικὰς λέξεις μὲ ἀπλοῦν *f* (1).

Ἐγγραφή ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Αὐγούστου 1854.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ.

(1) Ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ ἐκδόσει, ἐκτὸς ἄλλων τινῶν ἀναγκάσιων μεταβολῶν, εὐρίσκει ἡ ἀναγνώστης τὰ ἥτιον οὐσιώδη τοῦ τεχνολογικοῦ μικροῦς γράμμασι τετυπωμένα. Τοῦτο ἐγένετο, ἕπως οἱ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς Σχολείοις διδασκόμενοι τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, διακρίνοντες οὕτως αὐτὰ ἀπὸ τῶν οὐσιωδῶν, παραλείπωσιν ἐν τῇ πρώτῃ διδασκαλίᾳ τῆς γλώσσης ταῦτα, ἀρκούμενοι εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν κυριωτέρων· ἔταν δὲ μεταβῶσιν εἰς τὰ Γυμνάσια, τότε ἔσται καιρὸς νὰ μελετῶσι καὶ τὰ παραλειφθέντα.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

.....

ΜΕΡΟΣ Α'. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ.

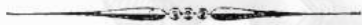
- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. Περὶ τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς προφορᾶς αὐτῶν §. 1.
- » Β'. Περὶ Προσφῶδας §. 3.
- » Γ'. Περὶ Κλίσεων §. 5.
- » Δ'. Περὶ ὀνομάτων· Πρώτη Κλίσις §. 7.
- » Ε'. — Δευτέρα Κλίσις §. 10.
- » ς'. — Τρίτη Κλίσις §. 13.
- » Ζ'. — Τετάρτη Κλίσις §. 17.
- » Η'. — Πέμπτη Κλίσις §. 19.
- » Θ'. Ἀνώμαλα τῶν ὀνομάτων
 α) Κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς §. 21.
 β) Κατὰ τὴν κλίσιν §. 23.
- » Ι'. Περὶ τῶν ἐπιθέτων §. 26.
 Περὶ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων §. 28.
- » ΙΑ'. Περὶ τῶν ἀριθμητικῶν §. 31.
- » ΙΒ'. Περὶ τῶν ἀντωνυμιῶν §. 35.
- » ΙΓ'. Περὶ τοῦ ῥήματος §. 42.
 Περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ῥήματος κατὰ πάντας τοὺς χρό-
 νους καὶ τὰς ἐγκλίσεις §. 44.
- » ΙΔ'. Τὸ ῥῆμα sum §. 45.
 Παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν §. 46.
- » ΙΕ'. Περὶ τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων §. 47.
- » Ις'. Παρατηρήσεις περὶ τινῶν τύπων τοῦ ῥήματος §. 48.
- » ΙΖ'. Περὶ ἀνωμάλου σχηματισμοῦ παρακειμένων τινῶν καὶ σου-
 πίνων §. 49.
 α) Ἀνωμαλίας τῶν τῆς α' συζυγίας ῥημάτων §. 50.
 β) Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σουπί-
 νου τῶν ῥημάτων τῆς β' συζυγίας §. 51.
 γ) Τῶν τῆς γ' συζυγίας §. 52.
 δ) Τῶν τῆς δ' συζυγίας §. 53.
 ε) Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ σουπίνου καὶ τῶν μετοχῶν
 τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων, καὶ ἄλλαι τινὲς ἀνωμαλίας
 τούτων §. 55.
- » ΙΗ'. Κυρίως ἀνώμαλα ῥήματα §. 55.

- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'. Ἑλληπῆ ῥήματα §. 62.
- » Κ'. Ῥήματα ἀπρόσωπα §. 64.
Τελευταία παρατήρησις περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων §. 65.
- » ΚΑ'. Περὶ τῶν ἐπιῤῥημάτων §. 66.
- » ΚΒ'. Περὶ τῶν προθέσεων §. 68.
- » ΚΓ'. Περὶ τῶν συνδέσμων §. 69.
α Περὶ τῶν ἐρωτηματικῶν καὶ ἀρνητικῶν μορίων §. 70.
- » ΚΔ'. Περὶ τῶν ἐπιφωνημάτων §. 72.
- » ΚΕ'. Περὶ παραγωγῆς ἐν γένει §. 72.
Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν
α) ἀπὸ ῥημάτων §. 74. β) ἀφ' ἐτέρων οὐσιαστικῶν §. 75.
Περὶ παραγωγῆς τῶν ὑποκοριστικῶν §. 76.
Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ἐπιθέτων §. 77.
- » ΚϚ'. Περὶ παραγωγῆς ἐπιθέτων
α) ἀπὸ ῥημάτων §. 78.
β). ἀπὸ οὐσιαστικῶν §. 79.
γ). ἀφ' ἐτέρων ῥημάτων §. 80.
- » ΚΖ'. Περὶ παραγωγῆς ῥημάτων.
α) ἀπὸ οὐσιαστικῶν §. 84.
β) ἀπὸ ἐπιθέτων §. 85.
γ) ἀφ' ἐτέρων ῥημάτων §. 86.
- » ΚΙΥ'. Περὶ παραγωγῆς ἐπιῤῥημάτων §. 87.
- » ΚΘ'. Περὶ τῆς διὰ συνθέσεως παραγωγῆς νέων λέξεων §. 88.

ΜΕΡΟΣ Β'. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ.

- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. Περὶ τῆς προτάσεως καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς §. 90.
Περὶ συμφωνίας τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου §. 91.
Περὶ ἀπρόσωπων προτάσεων καὶ περὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῶν §. 98.
- Β'. Περὶ τῆς τῶν πτώσεων συντάξεως §. 99.
1) Περὶ τῆς ὀνομαστικῆς §. 102.
2) Περὶ τῆς γενικῆς §. 103.
3) Περὶ τῆς δοτικῆς §. 119.
4) Περὶ τῆς αἰτιατικῆς §. 127.
5) Περὶ τῆς κλητικῆς §. 141.
6) Περὶ τῆς ἀφαιρετικῆς §. 142.
- » Γ'. Περὶ τῆς τῶν ἐπιθέτων συντάξεως §. 163.
- » Δ'. Περὶ τῆς τῶν ἀντωνυμιῶν.

- α) Περὶ τῶν δεικτικῶν καὶ τῶν ἀναφορικῶν §. 172.
 β) Περὶ τῆς τῶν λοιπῶν χρήσεως καὶ σημασίας §. 180.
 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'. Περὶ τῶν εἰδῶν τῶν προτάσεων καὶ περὶ ἐγκλίσεων §. 192.
 » ζ'. Περὶ τῆς ὀριστικῆς καὶ τῶν χρόνων αὐτῆς §. 195.
 » ζ'. Περὶ τῆς ὑποτακτικῆς §. 206.
 Α'. ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ §. 208.
 Β'. ἐν ἐξαρτήσεϊ λόγου §. 208.
 Γ'. ἀναφορικαὶ προτάσεις καθ' ὑποτακτικὴν §. 222.
 Δ'. αἱ λοιπαὶ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι προτάσεις §. 230.
 Ε'. Περὶ τῶν χρόνων τῆς ὑποτακτικῆς §. 236.
 » Η'. Περὶ τῆς προστακτικῆς §. 243.
 » Θ'. Περὶ τῆς ἀπαρεμφάτου §. 246.
 » Ι'. Περὶ τῶν σουπίνων §. 261.
 Περὶ τοῦ γερουδίου §. 263.
 Περὶ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου §. 268.
 » ΙΑ'. Περὶ τῆς μετοχῆς §. 271.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΦΩΡΑΣ ΑΥΤΩΝ.

§. 1. **T**Α γράμματα τῆς λατινικῆς γλώσσης εἰσὶ ταῦτα' a, b, c, d, e, f, g, h, i (j), k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, (v), x, y, z.

Τούτων τὸ μὲν a προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον α, τὸ δὲ b οἱ νῦν Εὐρωπαῖοι προφέρουσι κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἰδίων γλωσσῶν ὡς μπε' ἄγνωστον ἕμως ἂν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπρόφερον οὕτως αὐτὸ, γνωστὸν δὲ, ὅτι τὸ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ὀνόμασι θ γράφουσι πάντοτε διὰ τοῦ b, ὡσάκεις γράφουσι λατινικοῖς γράμμασι τὰ ὀνόματα αὐτά. Παρ' ἡμῖν ἐγένετο ἤδη συνήθης καὶ ἐν τῇ λατινικῇ ὁ τῶν Εὐρωπαϊῶν φθόγγος, προφερομένου τοῦ b ὡς μπε'.

Τὸ c οἱ νῦν Εὐρωπαῖοι προφέρουσι διαφόρως κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἰδίων γλωσσῶν, ἄλλως οἱ Γάλλοι καὶ Ἄγγλοι, ἄλλως οἱ Γερμανοὶ καὶ Ἰταλοί. Οἱ Γερμανοὶ, ὧν ἡ προφορά τῆς λατινικῆς γλώσσης ἐγένετο συνηθεστέρα παρ' ἡμῖν, πρὸ μὲν τῶν συμφώνων καὶ φωνηέντων a, o, u προφέρουσιν αὐτὸ ὡς ἡμεῖς τὸ κ, πρὸ δὲ τῶν e, i, y καὶ τῶν διφθόγγων æ, œ ὡς τσέ. Ἄλλ' ὁ τσέ φθόγγος δὲν φαίνεται ἴδιος τῶν Ῥωμαίων' ἐπειδὴ οὗτοι ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς κυρίως ὀνόμασι κ γράφουσι πάντοτε c' ὑπερ δεικνύει, ὅτι τὸ γράμμα τοῦτο ἐτήρει καὶ ἐν τῇ λατινικῇ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν φθόγγον πρὸ οἰωνδῆποτε φωνηέντων. Οἱ Γερμανοὶ ὁμολογοῦσι μὲν, ὅτι ὁ φθόγγος τσέ εἶναι βάρβαρος, ἀναφανείς μετὰ τὸν 5' ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα, τηροῦσιν ὁμως τοῦτον ὡς συνήθη ἤδη γενόμενον παρ' αὐτοῖς (1). Ὅθεν ὀρθὸν εἶναι νὰ προφέρωμεν ἡμεῖς τὸ γράμμα τοῦτο πανταχοῦ ὡς τὸ ἡμέτερον κ.

(1) Βλ. Μαδδигίου Λατ. Γραμμ. §. 8. καὶ Ζουμπτίου Λ. Γ. §. 3 καὶ σημειώσιν.
(ΛΑΤ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ.)

Τὸ d οἱ Εὐρωπαῖοι προφέρουσιν ὡς ντὲ, μὴ ἐπιτεινομένου ὅμως πολὺ τοῦ v. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὸ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσι δ γράφουσι διὰ τούτου τοῦ γράμματος ἀείποτε ὄιον, Δημοσθένης, Demosthēnes ὑπερ δηλοῖ, ὅτι τὰ δύο ταῦτα γράμματα εἶχον τὸν αὐτὸν φθόγγον ἢ παραπλήσιον.

Τὸ e προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον ε· τὸ αὐτὸ δὲ μακρὸν (ē) ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἑλληνικοῦ η ἐν ἑλληνικαῖς λέξεσιν. Ἡβη, Hebe.

Τὸ f προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον φ. Οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως φαίνεται ὅτι διέκρινον ὕστερον τῶν δύο τούτων γραμμάτων τὸν φθόγγον· ἐπειδὴ συνήθως γράφουσι ph ἀντὶ τοῦ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσι φ (φιλοσοφία philosophia).

Τὸ g οἱ Γερμανοὶ προφέρουσιν ὡς γγ· τῶν ἄλλων δ' Εὐρωπαϊῶν ἄλλοι ἄλλως κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἰδίων γλωσσῶν. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ἑλληνικὸν γ γράφουσι διὰ τούτου τοῦ στοιχείου, πιθανὸν εἶναι ὅτι ἐπρόφερον αὐτὸ ὡς οἱ Ἕλληνας τὸ γ· ὡς, Gelon=Γέλων.

Τὸ h ἐπέχει τόπον τοῦ δασέος πνεύματος τῆς ἑλληνικῆς· ὅθεν γράφεται πρὸ τῶν δασυνομένων ἑλληνικῶν λέξεων ὡς Hector, Ἑκτωρ. Helena, Ἑλένη· προφέρεται ὅμως ἐλαφρότερον τοῦ ἡμετέρου χ.

Τὸ i ποτὲ μὲν εἶναι φωνῆεν, ποτὲ δὲ σύμφωνον. Ὅπου εἶναι σύμφωνον, γράφεται ὑπὸ τῶν Νεωτέρων πρὸς διάκρισιν διὰ τοῦ j, ὑπερ προφέρεται σχεδὸν ὡς τὸ ἡμέτερον γ· μικρὸν ὅμως ἀπαλώτερον. Εἶναι δὲ σύμφωνον ὅταν εὐρίσκηται ἢ ἐν ἀρχῇ λέξεως ἢ μεταξὺ δύο φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως (Juvenis, νέος, Troja, Τροία)· ἐν ἀρχῇ ὅμως ἑλληνικῶν λέξεων εἶναι ἀείποτε φωνῆεν (iambus, ἱαμβος).

Τὸ k εἶναι σχεδὸν ἄχρητον ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ, ἐπειδὴ ἀντὶ τούτου μεταχειρίζονται οἱ Ῥωμαῖοι τὸ c. Εὐρηται δὲ μόνον ἐν ἀρχῆτινων λέξεων πρὸ τοῦ a, καὶ μάλιστα συντετμημένων ὄιον k=kaeso (κύριον ὄνομα), k ἢ kal=Καλένδαι.

Τὰ l, m, n, o, p ἀντιστοιχοῦσι τοῖς ἡμετέροις λ, μ, ν, ο, π, προφερόμενα ὡς ταῦτα, καὶ γραφόμενα ἀντὶ τούτων ἐν ἑλληνικαῖς λέξεσι. Τὸ μακρὸν ὀ ἐπέχει τόπον τοῦ ἑλληνικοῦ ω ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσιν.

Τὸ q εὐρηται πάντοτε μετὰ τοῦ v ἢ u καὶ ἔχει μικρὸν τι τοῦ c ἐξηλλαγμένον φθόγγον· ὅθεν συναλλάσσεται πολλάκις μετὰ τούτου.

Οἱ Γερμανοὶ προφέρουσι τὸ *qv* (ἢ *qu*) ὡς *κβ*. τὴν προφορὰν δ' αὐτοῦ ταύτην παρεδέχθημεν καὶ ἡμεῖς ἤδη.

Τὰ *r*, *s*, *l* ἀντιστοιχοῦσι τοῖς ἡμετέροις *ρ*, *σ*, *τ*, καὶ προφέρονται ὡς ταῦτα. Ἀλλὰ τὴν συλλαβὴν *li* πρὸ φωνήεντος εὐρισκομένην προφέρουσιν οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς ἰδίας γλώσσης ὡς *τσι*· ὅταν δὲ προηγῆται αὐτῆς *s* ἢ ἕτερον *l*, πάντοτε ὡς *τι*. Οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως φαίνεται, ὅτι οὐδέποτε ἐπρόφερον *τσι*, ἀλλὰ πάντοτε καὶ πανταχοῦ *τι*, ὅπως γράφουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὰς ἑλληνικὰς λέξεις. Διὸ γνησιώτερος φαίνεται ὁ φθόγγος οὗτος.

Τὸ *u*, ἀντιστοιχοῦν πολλάκις τῷ ἡμετέρῳ *ου* καὶ προφερόμενον ὡς τοῦτο, ποτὲ μὲν εἶναι φωνήεν, ποτὲ δὲ σύμφωνον. Ὅταν ᾖναι σύμφωνον γράφεται ὑπὸ τινῶν Γερμανῶν διὰ τοῦ *v*, καὶ προφέρεται συνήθως ὡς τὸ ἡμέτερον *ε*. Εἶναι δὲ σύμφωνον ἐν ἀρχῇ λέξεως ἢ μεταξὺ δύο φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εὐρισκόμενον, ὡς *vita*, βίος, *aurus*, φιλάργυρος· ἔτι δὲ μετὰ τὰ στοιχεῖα *ng*, *l*, *r*, ριζικὸν ὄν, ὡς *angvis*, ὄφις, *salvo*, σῶζω, *servus*, δούλος.

Τὸ *x* ἀντιστοιχεῖ τῷ ἡμετέρῳ *ξ* καὶ προφέρεται ὡς τοῦτο.

Τὸ *y* καὶ *z* εὐρηνται μόνον ἐν ἑλληνικαῖς λέξεσιν ἀντὶ τοῦ *υ* καὶ *ζ*, καὶ προφέρονται ὡς ταῦτα. Οἱ Γερμανοὶ ὅμως, προφέροντες τὸ ἡμέτερον *ζ* διὰ τοῦ φθόγγου *ts*, προφέρουσιν ὡσαύτως καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἡ τοιαύτη προφορὰ εἶναι ἀδόκιμος· ὡς καὶ ἡ τοῦ *s*, τὸ ὁποῖον τινὲς τῶν Γερμανῶν, ὅταν εὐρίσκῃται μετὰ δύο φωνηέντων, προφέρουσιν ὡς ἡμεῖς τὸ *ζ*.

Σημ. Τὰ γράμματα τῆς λατινικῆς εἴτε μόνα, εἴτε διπλᾶ εἰσι, εἴτε συνημμένα μετ' ἄλλων ἐν ταῖς λέξεσι, τηροῦσι πάντοτε τὴν αὐτὴν προφορὰν· τὸ δὲ *ng* προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον *γγ*.

Τὸ *θ* καὶ *χ* τῆς ἑλληνικῆς δὲν ἔχει ἡ λατινική· ἀντ' αὐτῶν δὲ γράφει ἐν ταῖς λατινιστὶ γραφομέναις ἑλληνικαῖς λέξεσι *th* (οἶον, *Thucydides*, *Θουκυδίδης*) καὶ *ch* (*Chabrias*, *Χαβρίας*). Ἀντὶ τοῦ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσι δασυνομένου *ρ* γράφει τὸ τοῦ δασείος πνεύματος σημεῖον *h* μετὰ τὸ *r* (*Rhodus*, *Ῥόδος*, *Pyrrus*, *Πύρρος*).

§. 2. Αἱ δίφθογγοι τῆς λατινικῆς γλώσσης εἰσὶν *æ*, *œ*, *au*, ἀντιστοιχοῦσαι ταῖς ἑλληνικαῖς, *αι*, *οι*, *αυ*. Προφέρονται δὲ νῦν ἢ μὲν *æ* ὡς τὸ ἡμέτερον *αι*, ἢ δὲ *œ* ὡς τὸ γαλλικὸν *eu*, ἢ δὲ *au* ὡς *αου*

Τὸ πάλαι ἢ *æ* ἐγράφετο *ai* καὶ ἢ *œ* οἰ· ἢ δὲ τῆς *œ* προφορὰ ἀπέκλινε πρὸς τὴν τοῦ *u* εἶναι εἰς τινὰς λέξεις συναλλάσσονται οἱ φθόγγοι· οὔτοι (οἶον *rœna*, *ποινὴ*, *runige*, *κολάζω*)

Σημ. Εἰς ὀλίγας μόνον λέξεις (heus, heu, eheu, eeu, seu, neu, neuter, neutrum) εὔρηται καὶ ἡ eu (eu), ἥτις προφέρεται ὡς eou ἢ εφ σχεδόν· ἡ δὲ ei (ei) εὔρηται μόνον εἰς τὸ ἐπιφώνημα, heī, καὶ ἡ ui εἰς τὰς ἀντωνυμίας huius καὶ cui καὶ εἰς τὸ ἐπιφώνημα hui.

Ἀντὶ τῆς ἑλληνικῆς διφθόγγου εἰ γράφουσιν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς ἑλληνικὰς λέξεις ἀπλοῦν ἢ μακρὸν πρὸ συμφώνου (Heraclitus), εἴ ἢ ἰ πρὸ φωνήεντος (Darius καὶ Darius). Ἀντὶ τῆς ου ἀπλοῦν u.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΔΙΑΣ.

§. 3. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γραφῇ σημεῖα τόνων· οὐχ ἤττον ὅμως ἐτόνιζον καὶ αὐτοὶ τινὰς τῶν λέξεων συλλαβᾶς, τηροῦντες τοὺς ἐφεξῆς κανόνας.

Τῶν μὲν πολυσυλλαβῶν λέξεων οὐδέποτε ἐτόνιζον τὴν λήγουσαν, ἀλλὰ πάντοτε τὴν παραλήγουσαν, εἰάν αὕτη ἦναι φύσει ἢ θέσει μακρά, ἄλλως τὴν προπαραλήγουσαν (οἶον, pa'g'g'na, σελίς, paginā-rum, σελίδων, paréntes, γονεῖς, tragōidus, τραγῳδός)· τῶν δὲ δι-συλλαβῶν πάντοτε τὴν παραλήγουσαν καὶ οὐδέποτε τὴν λήγουσαν (οἶον, dōmus, δόμος, οἰκία).

Σημ. Ἐξαιροῦνται τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος τὰ ἐκ τοῦ facio, ποιῶ, καὶ ἐτέρων λέξεων οὐχὶ δὲ προθέσεων, σύνθετα· ἐπειδὴ τούτων τονίζεται αἰείποτε ἡ τοῦ facio, βιζική συλλαβή, καίτοι βραχεῖα οὕσα· οἶον, calofā'cit. θερμαίνει.

Τὰ ἐγκλιτικὰ μόρια que, ne, ve, ce, προσαρτώμενα εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων, καταβιβάζουσι τὸν τόνον τούτων ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτῶν συλλαβῆς, ἥτοι τῆς ληγούσης, εἰ καὶ ἄλλως αὕτη δὲν εἶναι φύσει μακρά· οἶον, ilāque=ei ila, καὶ οὕτω, Musā'que=ei Musā. Ὅταν ὅμως διὰ τῆς προσθήκης τοῦ que σχηματίζεται νέα λέξις, ἥς τὸ μόριον τούτο εἶναι συνθετικὸν οὐχὶ δ' ἐγκλιτικὸν, τότε αὕτη τονίζεται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας· οἶον, ilāque, θεν, utē'que, ἐκάτερος.

§. 4. Ἐκτὸς τοῦ τόνου διακρίνουσιν οἱ Ῥωμαῖοι, ὡς καὶ οἱ Ἕλλη-νες, ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ τῶν λέξεων, καὶ τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν· ἐπειδὴ ἄλλαι μὲν συλλαβαὶ εἰσι μακραὶ φύσει ἢ θέσει, ἄλλαι δὲ βραχεῖαι, καὶ τινες ἀδιάφοροι ἢ δίχρονοι. Καὶ μακραὶ μὲν εἰσιν ἅπασαι αἱ δίφθογγοι, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ μέσῳ λέξεως ἐκ συγκοπῆς καὶ

συναϊρέσεως προερχόμενα φωνήεντα οἶον, cōgo, (ἐκ τοῦ cōāgo), ἀναγκάζω; mālo (ἐκ τοῦ magēndlo), προτιμῶ βραχὺ δὲ πᾶν φωνήεν, ὅταν μετ' αὐτὸ ἐπῆται ἐν τῇ αὐτῇ λέξει ἕτερον φωνήεν, καὶ ὅταν ὑπάρχη μεταξὺ δύο φωνηέντων τὸ γράμμα h' οἶον, hīlus, υἷος, cōntrāho, συναϊρῶ.

Ἐξαίρεσεις τῶν γενικῶν τύπων κανόνων εἰσὶν αἱ ἑξῆς:

1) Τὸ e πρὸ τοῦ καταληκτικοῦ i τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς τῆς ἐκλίσεως εἶναι μακρὸν μόνον ὅταν προηγῆται αὐτοῦ ἕτερον φωνήεν (οἶον, diē'i, ἡμέρα), οὐχὶ δὲ ὅταν προηγῆται σύμφωνον (οἶον, hīdēi, πίστις).

2) Τὸ ἐν διαιρέσει προφερόμενον a τῆς ἀρχαίας καταλήξεως τῆς γενικῆς τῆς ἀκλίσεως āi' οἶον, mensāi, τράπεζα.

3) Τὸ i τῆς εἰς ius ληγούσης γενικῆς τοῦ uimī'us, alī'us καὶ ἄλλων τινῶν, ἃ βλέπε κατωτέρω ἐν τῇ α' κλίσει.

4) Τὸ a καὶ e πρὸ τοῦ καταληκτικοῦ i τῆς κλητικῆς τῶν εἰς ius ληγόντων κυρίων ὀνομάτων τῆς β' κλίσεως οἶον, Gāi, Γάτι, Pomprē'i, Πομπήτις.

Σημ. Αἱ ἐν τῇ λατινικῇ ἀπαντώμεναι ἑλληνικαὶ λέξεις τηροῦσι μὲν ἀείποτε τὸν ἴδιον χρόνον, ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν ὅμως ὑπόκεινται εἰς τοὺς ἤδη φηθέντας κανόνας τῆς λατινικῆς: οἶον, ā'eg, ἀήρ, ē'os, ἥως, herō'us, ἡρῶς, Menelā'us, Μενέλαος, ā'ēra, ἄερα. Ὁρα §. 19 τῆς Διεξοδικῆς Γραμματικῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΚΛΙΣΕΩΝ.

§. 5. Μέρη τοῦ λόγου ἔχει ἡ λατινικὴ ὅσα καὶ ἡ ἑλληνικὴ πλὴν τοῦ ἄρθρου. Ἐξ αὐτῶν κλιτὰ εἶσι μόνον τὰ ὀνόματα καὶ αἱ ἀντωνυμῖαι καὶ τὰ ῥήματα· ὧν τὰ μὲν ὀνόματα διακροῦνται εἰς πέντε κλίσεις, τὰ δὲ ῥήματα εἰς τέσσαρας συζυγίας. Οἱ ἀριθμοὶ εἰσι, δύο, ἐνικός καὶ πληθυντικός· αἱ δὲ πτώσεις ἕξ· ἐπειδὴ πρὸς ταῖς τῆς ἑλληνικῆς ἔχει ἡ λατινικὴ καὶ ἀραιρετικὴν. Τὰ γένη τῶν ὀνομάτων τρία, ἀρσενικὸν, θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον.

Γινώσκεται δὲ τὸ γένος ἐκ τῆς σημασίας καὶ ἐκ τῆς καταλήξεως.

Καὶ ἐκ μὲν τῆς καταλήξεως καθ' ἃ μέλλομεν εἰπεῖν ἐν τοῖς περὶ κλίσεων. Ἐνεκα τῆς σημασίας δὲ εἰσι:

Α. Ἀρσενικά μὲν οἰανδήποτε κατάληξιν καὶ ἂν ἔχωσι, 1) πάντα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, ἔθνων, καὶ ἀρσενικῶν ὄντων· οἶον, *vir*, ἀνὴρ, *scriba*, γραφεύς, *consul*, ὑπάτος, *roëla*, ποιητής· 2) τὰ τῶν ἀρσενικῶν ζώων· ὡς, *aries*, κριὸς, *verres*, κάπρος, *taurus*, ταῦρος· 3) τὰ τῶν ποταμῶν, μηνῶν καὶ ἀνέμων· ὡς, *Tiberis*, *Alpis*, *etesiae*, ἐτησῖαι, *Februarius*, Φεβρουάριος· διότι τὰ ὀνόματα τούτων, ἐπιθετα κυρίως ὄντα, δέχονται τὸ γένος τῶν ἐξυπακουομένων ἀρσενικῶν οὐσιαστικῶν *fluvius*, ποταμὸς, *ventus*, ἀνεμος, *mensis*, μῆν.

Β. Θηλυκὰ δὲ πάντα τὰ τῶν γυναικῶν καὶ θηλυκῶν ὄντων ὀνόματα· οἶον, *uxor*, ἡ σύζυγος, *soror*, ἀδελφή· ἔτι δὲ καὶ τινῶν δένδρων καὶ πόλεων ὀνόματα, καὶ τὰ τῶν νήσων καὶ χωρῶν· ἐπειδὴ ἐν τούτοις, ἐπιθέτοις κυρίως οὔσιν, ἐξυπακούονται τὰ θηλ. οὐσιαστικά *arbor*, δένδρον, *urbs*, πόλις, *insula*, νῆσος, *regio*, χώρα.

Γ. Κοινὰ δὲ τὰ ἀποδιδόμενα εἰς ἄρξεν καὶ θῆλυ· ὡς, *adolescens*, νέος καὶ νέα, *aënis*, κηδεστής, *artifex*, τεχνίτης· ἔτι δὲ καὶ τὰ ζώων ὀνόματα, τὰ τὸ γένος δηλοῦντα· ὡς *cancer*, καρκίνος, *corvus*, κόραξ. Τινὰ τούτων ὅμως ἔχουσι διάφορον κατάληξιν δι' ἑκάτερον γένος· ὡς, *agnus* (ἀρσ.), *agna* (θηλ.) ἀρνὸς, *cervus*, *cerva*, ἔλαφος.

Δ. Οὐδέτερα δὲ 1) πάντα τὰ ἄκλιτα οὐσιαστικά· οἶον, *fas*, ὕσιον, *nefas*, ἀνόσιον· 2) ἅπασαι αἱ ἀντὶ οὐσιαστικῶν τιθέμεναι λέξεις, ὡς (τὸ) *scire tuum*, ἡ σὴ γνώσις· 3) πᾶσα ἄλλη λέξις ὡς πρᾶγμα ἄπλως θεωρουμένη· ὡς, *diu* (*hoc ipsum diu*), *arx* (*arx est monosyllabum*) καὶ 4) τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, τὰ ὅποια ὅμως ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε καὶ ὡς θηλυκὰ ἕνεκα τοῦ ἐξυπακουομένου θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ *littera*, στοιχεῖον ἢ γράμμα.

§. 6. Αἱ τῶν πέντε κλίσεων πτωτικαὶ καταλήξεις εἰσὶν αὗται·

Κλίσεως Α΄. Β΄. Γ΄. Δ΄. Ε΄.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὄνομ.	a, (e, as, es)	us, er, um		us	es
Γεν.	æ (es)	i	is	us	ei
Δοτ.	æ	o	i	ui, u	ei
Λίτ.	am, (en)	um	em	um, u	em
Κλητ.	a, (e)	e, er, um	ὡς ἡ ὀνομ.	u	es
Ἀφαιρ.	a (e)	o	e ἢ i	u	e

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄνομ. καὶ Κλητ.	} æ	i, οὐδ. a	es οὐδ. a ἢ ia	us, ua	es
Γεν.					
Δοτ. καὶ Ἄφαιρ.	} is	is	ibus	ibus ἢ ubus	ēbus
Αἰτ.					

Σημ. Ἐκ μόνης τῆς τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ὀνομαστικῆς δὲν γινώσκουμεν εἰς τίνα τῶν πέντε κλίσεων ἀνάγεται ἐκάστη λέξις· ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ κατάληξις τῆς ὀνομαστικῆς εἶναι κοινὴ πολλῶν κλίσεων· οἷον, ἡ us εἶναι κοινὴ τῆς β' γ' καὶ δ' κλίσεως. Εὐκολώτερον δὲ μανθάνομεν τοῦτο ἐκ τῆς καταλήξεως τῆς ἐνικῆς γενικῆς· διότι αὕτη διαφέρει εἰς πάσας τὰς κλίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 7. Εἰς τὴν κλίσιν ταύτην ἀνάγονται πάντα τὰ λατινικὰ ὀνόματα τὰ εἰς a ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ εἰς æ ἐν τῇ γενικῇ λήγοντα· οἷον,

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὄνομ. καὶ Κλητ.	} mensā, τράπεζα.	scribā, γραφεὺς
Γεν. καὶ Δοτ.		
Αἰτιατ.	mensam	scribam
Ἄφαιρ.	mensā	scribā

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄνομ. καὶ Κλητ.	} mensæ	scribæ
Γεν.		
Δοτ. καὶ Ἄφαιρ.	} mensīs	scribīs
Αἰτιατ.		

Ὅστω κλίνονται καὶ τὰ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς a λήγοντα ἐπίθετα καὶ αἰ μετοχαὶ θηλυκοῦ γένους· οἷον, magna, μεγάλη, picta, ποικίλη, rotunda, στρογγύλη, mensa, τράπεζα.

Σημ. α'. Ποιηταί, καὶ μάλιστα οἱ ἀρχαιότεροι, σχηματίζουσιν ἐνίοτε τὴν γενικὴν ἐνικὴν εἰς *ai* ἀντὶ *æ*, λέγοντες *maguāi*, *pietāi* ἀντὶ *maguæ*, *pietæ*. Τὸ πάλα ὅμως ἔληγεν ἐνίοτε ἡ αὐτὴ πτώσις εἰς *as*· διὸ ἡ λέξις *familia*, οἰκογένεια, σύνθετος μετὰ τῶν ὀνομάτων *pater*, πατήρ, *mater*, μήτηρ, *filius*, υἱός, *filia*, θυγάτηρ, ἔχει ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ γενικὴν *familias*· οἶον, *paterfamilias*, οἰκοδεσπότης, γεν. *patrisfamilias*· ἀλλὰ καὶ ἡ γενικὴ *patrisfamilia* εὐρηται ἐνίοτε, σπανιώτερον ἢ *patresfamiliarum*.

Σημ. β'. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τινῶν λέξεων καταλήγει παρὰ ποιηταῖς εἰς *um* ἀντὶ *arum*· οἶον, *drachnum* ἀντὶ *drachmarum* ἢ *drachumarum*, δραχμῶν ὡσαύτως καὶ τῶν συνθέτων λέξεων ἐκ τοῦ *gēna* (ἀπὸ τοῦ *gigno*, γεννῶ) καὶ *cola* (ἐκ τοῦ *colo*, κατοικῶ)· οἶον, *terrigēna*, γηγενής, *cœlicola*, οὐρανίων· ἔτι δὲ καὶ τῶν πατρωνυμικῶν εἰς *des*· οἶον, *Aeneadum* ἀντὶ *Aeneadarum*, Αἰνειαδῶν· καὶ τινῶν ἑλληνικῶν ἐθνικῶν, ὡς *Lapithum* ἀντὶ *Lapitharum*, Λαπιθῶν.

Σημ. γ'. Ὀλίγα τινὰ ὀνόματα, ὧν τὰ ἀντίστοιχα ἀρσενικά κλίνονται κατὰ τὴν β κλίσιν, σχηματίζουσιν ἐνίοτε τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν πτώσιν εἰς *abus* ἀντὶ *is*, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἀρσενικῶν ἐν ταῖς αὐταῖς πτώσεσιν· οἶον, *dea*, θεὰ, *filia*, θυγάτηρ, *anima*, ψυχὴ, *pata*, θυγάτηρ, (σπανίως) *liberta*, ἀπελευθερος, καὶ τινὰ ἄλλα.

§. 8. Εἰς τὴν κλίσιν ταύτην ὑπάγονται καὶ ἑλληνικά τινὰ οὐσιαστικά καὶ κύρια ὀνόματα εἰς *e*, *as*, *es* (η, ας, ης) λήγοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, ἅπερ κλίνονται ὡς ἐφεξῆς.

Ὀν.	<i>epitōme</i> , ἐπιτομή·	<i>Aenēas</i> Αἰνεΐας·	<i>anagnostes</i> , ἀναγνώστης.
Γεν.	<i>epitōmēs</i>	<i>Aenēæ</i>	<i>anagnostæ</i>
Δοτ.	<i>epitōmēs</i>	<i>Aenēæ</i>	<i>anagnostæ</i>
Αἰτ.	<i>epitōmēn</i>	<i>Aeneam</i> (au)	<i>anagnosten</i> (am)
Κλ.	<i>epitōmē</i>	<i>Aeneā</i>	<i>anagnostā</i>
Ἀρ.	<i>epitōmē</i>	<i>Aeneā</i>	<i>anagnostā</i> (stē).

Σημ. α'. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν εἰς *e* ληγόντων, καὶ μάλιστα τὰ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ὀνόματα εἰς *es*, δέχονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λατινικὰς καταλήξεις· οἶον, *musica*, μουσικὴ, *logica*, λογικὴ, γεν. *musicæ*, *logicæ*· τινὰ δὲ κύρια ὀνόματα σχεδὸν πάντοτε· οἶον, *Creta*, Κρήτη, *Helēna*, Ἑλένη.

Σημ. β'. Τὰ εἰς *as* ἑλληνικὰ ὀνόματα ἀποβάλλουσι τὸ τῆς ὀνομαστικῆς *s* παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις· ἔθεν εὐρηται *Mena*, Μηνᾶς, *Apella*, Ἀπελλάς, κατὰ τὴν αἰολικὴν καὶ

δημηρικὴν ὀνομαστικὴν νεφεληγερέτα, ἱππότα. Τῶν αὐτῶν δὲ ἡ αἰτιατικὴ παρὰ μὲν τοῖς συγγραφεῦσι λήγει συνήθως εἰς am, παρὰ δὲ τοῖς ποιηταῖς εἰς an.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς es κύρια ὀνόματα καὶ οὐσιαστικά σπανίως σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς a, συνήθως ἔχουσιν αὐτὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, πλὴν τῶν λέξεων, αἵτινες ἐγένοντο ὅλως λατινικαὶ καὶ οὐδέποτε ἔλαβον ἑλληνικὸν τύπον· οἷον ποῖτα.

Σημ. δ'. Τῶν εἰς es ληγόντων κυρίων ὀνομάτων, ἅτινα ἐν τῇ ἑλληνικῇ εἰσι πρωτόκλιτα, τινὰ κλίνονται ἐν τῇ λατινικῇ κατὰ τὴν γ'. κλίσιν· οἷον, Aeschines, Αἰσχίνης, Apelles· ἐπεὶ δὲ τὰ εἰς des μὴ πατρωνυμικά, ὡς Alcibiādes, Ἀλκιβιάδης, Euripides, Εὐριπίδης καὶ τὰ βάρβαρα Astyāges, Χερκες. Τῶν αὐτῶν ὅμως εὐρηταί ἐνίοτε ἢ αἰτιατικὴ καὶ εἰς en κατὰ τὴν α'. κλίσιν. Ἄλλα πάλιν κλίνονται καὶ κατὰ τὰς δύο ταύτας κλίσεις· ὡς Orestes, Ορέστης.

§. 9. Περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης.

Πάντα τὰ εἰς a λήγοντα οὐσιαστικά τῆς κλίσεως ταύτης εἰσὶ γένους θηλυκοῦ. Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαίρουνται ὡς ἀρσενικά 1) τὰ σημαίνοντα ἀρσενικά πρόσωπα· οἷον, scriba, γραφεὺς, nauta, ναύτης, collēga, ἑταῖρος, augīga, ἡνίοχος, advēna, ἔπηλυς· 2) τὰ τῶν ποταμῶν ὀνόματα, τὰ εἰς a λήγοντα κατὰ τὸν §. 5. Ἡ πόλις Hadria, Ἀδρία, εἶναι θηλυκοῦ γένους· ἀρσενικοῦ ὅμως ὁ ὀμώνυμος ταύτης κόλπος Hadria, Ἀδρίας ἢ ἀδριατικὸν πέλαγος, ὡς καὶ πάντα τὰ εἰς es καὶ as ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα· τὰ δὲ εἰς e εἶναι πάντα θηλυκά, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 10. Εἰς τὴν κλίσιν ταύτην ὑπάγονται τὰ εἰς us καὶ er ἀρσενικά καὶ τὰ εἰς um οὐδέτερα, οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα, κλινόμενα κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄνομ.	domīnūs,	δεσπότης	puer,	παῖς.	signum,	σημεῖον.
Γεν.	dominī		pueri		signi	
Δοτ.	dominō		puero		signo	
Αἰτ.	dominum		puerum		signum	
Κλ.	dominē		puer		signum	
Ἀφ.	dominō		puero		signo	

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄνομ. καὶ κλ.	dominī	pueri	signā
Γεν.	dominōrum	puerōrum	signōrum
Δοτ. καὶ Ἀφ.	dominīs	pueris	signis
Αἰτ.	dominōs	pueros	signa.

Κατὰ τὸ puer κλίνεται καὶ τὸ μοναδικὸν vir, ἀνὴρ, γεν. virī, δοτ. virō, καὶ ἐξῆς ὁμαλῶς ὡσαύτως καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα, οἷον triumvir, καὶ τὸ ἐθνικὸν Trivir, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἐπίθετον satur, πλήρης, γεν. satūri, δοτ. satūro κτλ.

Τῶν εἰς εἰς ληγόντων τὰ πλεῖστα τηροῦσι τὸ ε μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς πτώσεις ἀποβάλλουσιν αὐτό· οἷον, ὄν. ager, ἀγρός, γεν. agri, δοτ. agro, ὄνομ. πληθ. agri, γεν. agrōrum, liber, βιβλίον, libri, libro, κτλ.

Σημ. α'. Τὰ εἰς ius καὶ ium ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς ii. Τούτων ὁμοίως τὰ οὐσιαστικά, οὐχὶ δὲ τὰ ἐπίθετα, τὸ πάλαι κατέληγον ἐν τῇ γενικῇ εἰς ἕν μόνον i· οἷον Appius, ὁ Ἄππιος, γεν. Appi, ingenium, πνεῦμα, γεν. ingēni, consilium, βουλή, γεν. consilii. Ὁ τόνος αὐτῶν ὁμοίως τηρεῖται παρὰ τὴν κενόνα εἰς τὴν παραλήγουσαν καὶ βραχεῖαν οὔσαν.

Σημ. β'. Τὴν ἐνικήν γενικὴν εἰς Ius καὶ τὴν δοτικὴν εἰς i σχηματίζουσι καθ' ὅλα τὰ γένη τὰ ἐξῆς ἐπίθετα καὶ ἀντωνυμίαι, ὧν τὸ μὲν ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον σχηματίζουσι τὰς λοιπὰς πτώσεις κατὰ τὴν κλίσιν ταύτην, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν πρώτην οἷον,

Ὄνομ. unus, una, unum, εἷς.

Γεν. unīus } καὶ διὰ τὰ τρία γένη.

Δοτ. unī }

Αἰτ. unum, unam, unum.

Ἀφ. uno, una, uno.

ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς σχηματίζεται ὁμαλῶς.

Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο κλίνονται καὶ τὰ ἐξῆς·

Solus, sola, solum, μόνος, totus, tota, totum, ὅλος.

Nullus, nulla, nullum, οὐδείς, alius, alia, aliud, ἄλλος.

Alter, altera, alterum, ζτερος, uter, utra, utrum, πότερος.

Neuter, neutra, neutrum, οὐδέτερος, καὶ τὰ σύνθετα τοῦ uter, ὡς uterque, ἑκάτερος, κτλ.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ius (ἢ jus) κύρια ὀνόματα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς ἀπλοῦν i, οὐχὶ δὲ εἰς ie ἢ je' οἶον, Mercū'ri, Gāi. Τοῦτοις ἠκολούθησαν καὶ τὰ filius, υἱός, genius, δαίμων, meus, ἐμὸς, καὶ τὸ ἐπίθετον Feretrius, ὧν ἡ κλητικὴ εἶναι fili, geni, mi

Τῶν πλείστων ὁμοῦ προσηγορικῶν καὶ ἐπιθέτων εἰς ius (ὡς τοῦ gladius, ξίφος, egregius, ἐξαίρετος), ἡ κλητικὴ εἶναι ἄχρηστος. Τὰ δὲ ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα καὶ ἐπίθετα εἰς ius (ἢ ē' us, εἶος) σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν κανονικῶς' οἶον, Cynthie, Argē, ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς Cynthius, Κύνθιος, Argīus, Ἀρείος.

Σημ. δ'. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων καταλήγει ἐνίοτε εἰς um ἀντὶ ōrum' 1) ἡ τῶν νομισμάτων, μέτρων καὶ σταθμῶν' οἶον, nummum, sestertium, denarium, talentum, modium, medimnum (ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν nummus, νόμισμα, sestertius, denarius, κτλ), καὶ μάλιστα ὅταν συντάσσονται μετὰ τῆς λέξεως milia, χιλιάδες (οἶον, duo milia nummum, decem milia talentum)' 2) ἡ τῶν ἀριθμητικῶν seni, ἀνά ἕξ, deni, ἀνά δέκα, κτλ. γεν. senum, denum' 3) ἡ τῶν libēri, τέκνα, deus, θεός, γεν. liberum, deum, καὶ παρὰ ποιηταῖς virum ἀντὶ virorum.

Σημ. ε'. Ἡ λέξις deus ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἔχει τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ διττὴν ὀνομαστικὴν καὶ δοτικὴν, dei καὶ dii, deis καὶ diis, (καὶ συννηρημένως di, dis), γεν. πληθυντικὴν deorum καὶ deum.

§. 11. Ἑλληνικὰ ὀνόματα. Πόλεων καὶ νήσων ὀνόματα καὶ τινα προσηγορικὰ τηροῦσιν ἐνίοτε τὴν ἑλληνικὴν κατάληξιν os καὶ on ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ' οἶον, Dēlos, Δήλος, Delon, scorpīos, Πελλίον. Ἐνίοτε δὲ, ἀλλὰ λίαν σπανίως, εὐρίσκονται καὶ τινα καταλήγοντα εἰς ω (οι) ἐν τῇ πληθυντικῇ ὀνομαστικῇ (ὡς Capnephōra, Κανηφόροι), καὶ εἰς on ἐν τῇ γενικῇ (ὡς libri Georgicon, βιβλοὶ Γεωργικῶν).

Σημ. Τὰ εἰς ros λήγοντα καὶ πρὸ τούτου σύμφωνον ἔχοντα ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα λήγουσιν εἰς er ἐν τῇ λατινικῇ' οἶον, Alexander, Antipater, γεν. Alexandri, Antipatri. Τὰ δὲ κατὰ τὴν β' ἀττικὴν κλίσειν κλιόμενα ἢ δέχονται ὅπως λατινικῶς καταλήξεις (ὡς Tyndareūs ἀντὶ Tyndareōs, ἀπὸ τοῦ ἑλλην. τύπου Τυνδάρεως), ἢ τηροῦσι μόνον εἰς τινὰς πτώσεις τὰς ἑλληνικὰς καταλήξεις' (ὡς, ἐν. Athōs, αἰτ. Athōn' ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο κλίνεται καὶ κατὰ τὴν γ' λατινικὴν κλίσειν' ὄνομ. Atho, γεν. Athōnis).

Τὰ δὲ εἰς *us*, γεν. *ewis*, κλίνονται ἢ κατὰ τὴν *θ'* ταύτην κλίσιν (οἶον· *Orphēus*, γεν. *Orphēi* καὶ συνηρημένως *Orphēi*, δοτ. *Orphēo* κτλ.), ἢ κατὰ τὴν *γ'* τῆς ἑλληνικῆς οἶον, *Orpheus* [δισύλλαβον], γεν. *Orphēōs*, δοτ. *Orphēi* καὶ συνηρημένως *Orphēi*, αἰτ. *Orphēā*, κλητ. *Orphēu*. Τὰ ὀνόματα *Achilles*, καὶ *Ulixes* κλίνονται κατὰ τὴν *γ'* κλίσιν, μόνον τὴν γενικὴν σχηματίζουσι κατὰ ταύτην τὴν κλίσιν *Achillei Ulixei*, ὡς ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *Achilleus*, *Ulixeus*.

§. 12. Περὶ γένους τῶν τῆς κλίσεως ταύτης ὀνομάτων.

Τὰ μὲν εἰς *us* καὶ *r* ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα εἰσὶ γένους ἀρσενικοῦ, τὰ δὲ εἰς *um* οὐδέτερου.

Τῶν εἰς *us* θηλυκὰ μὲν εἶναι 1) τὰ *alvus*, κοιλία, *edus*, ἡλακία, *humus*, γῆ, *χῶμα*, *vannus*, λιχμός· 2) τὰ πόλεων καὶ νήσων ὀνόματα, ὅσα ἐν τῇ ἑλληνικῇ εἰσὶ θηλυκὰ· 3) πάντα τὰ τῶν δένδρων καὶ τινὰ θάμνων ὀνόματα· 4) τὰ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς θηλυκὰ, καὶ τὰ τῶν πλείστων πολυτίμων λίθων, περὶ ὧν βλ. Δ. Γ. §. 39. Οὐδέτερα δὲ τὸ *virus*, δηλητήριο, *vulgus*, ὄχλος (σπανίως ἀρσ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 13. Εἰς τὴν κλίσιν ταύτην ἀνάγονται τὰ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς *a*, *e*, *i*, *o*, *c*, *l*, *n*, *r*, *s*, *t*, *x*, καὶ ἐν τῇ γενικῇ εἰς *is* λήγοντα ὧν τὰ μὲν εἰσὶν ἰσοσύλλαβα, τὰ δὲ περιττοσύλλαβα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τελικὸν τῆς ὀνομαστικῆς γράμμα εἶναι διάφορον, ὡσαύτως καὶ τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς καὶ ἡ παραλήγουσα αὐτῆς, μανθάνομεν εὐκολώτερον διὰ τῆς ἀσκήσεως ἢ διὰ κανόνων νὰ σχηματίζωμεν τὴν γενικὴν καὶ νὰ κλίνωμεν τὰ ὀνόματα τῆς κλίσεως ταύτης. Τὰ ἑφεξῆς παραδείγματα καθοδηγοῦσιν εἰς τοῦτο ὅσον οἶόν τε ἱκανῶς.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	<i>avis</i> , ὄρνις.	<i>cædēs</i> , φόνος.
Γεν.	<i>avis</i>	<i>cædis</i>
Δοτ.	<i>avi</i>	<i>cædi</i>
Αἰτ.	<i>avem</i>	<i>cædem</i>
Ἄφ.	<i>avē</i> καὶ <i>avi</i> ,	<i>cæde</i>

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	}	avēs	cædēs
Γεν.		avium	cædium
Δοτ. καὶ Ἀφ.		avibus.	cædibus.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	pater, πατήρ,	mare, θάλασσα.
Γεν.	patris	maris
Δοτ.	patri	marī
Αἰτ.	patrem	mare
Ἀφ.	patre	marī

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	}	patres	maria
Γεν.		patrum	marium
Δοτ. καὶ Ἀφ.		patribus	maribus.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	urbs, πόλις,	aetas, ἡλικία,	mos, ἔθος,	lac, γάλα.
Γεν.	urbis	aetātis	moris	lactis
Δοτ.	urbi	aetati	mori	lacti
Αἰτ.	urbem	aetatem	morem	lac
Ἀφ.	urbe	aetate	more	lacte

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	}	urbes	aetates	mores	ἄχρηστος δ
Γεν.		urbium	aetatum	morum	πληθυντικός.
Δοτ. καὶ Ἀφ.		urbibus	aetatibus	moribus.	

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	consul, ὑπάτος,	judex, δικαστής,	miles, στρατιώτης.
Γεν.	consulis	judicis	milītis
Δοτ.	consuli	judici	milīti
Αἰτ.	consulem	judicem	militem
Ἀφ.	consule	judice	milite

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	}	consules	judices	milites
Γεν.		consulum	judicum	militum
Δοτ. καὶ Ἄφ.		consulibus	judicibus	militibus

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	sermo, λόγος,	virtus, ἀρετή,	radix, ῥίζα.
Γεν.	sermonis	virtutis	radicis
Δοτ.	sermoni	virtuti	radici
Αἰτ.	sermonem	virtutem	radici
Ἄφ.	sermone	virtute	radice

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	}	sermones	virtutes	radices
Γεν.		sermonum	virtutum	radicum
Δοτ. καὶ Ἄφ.		sermonibus	virtutibus	radicibus.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	poëma, ποίημα,	corpus, σῶμα,	anser
Γεν.	poëmätis	corpöris	ansëris
Δοτ.	poëmati	corpöri	anseri
Αἰτ.	poëma	corpus	anserem
Ἄφ.	poëmate	corpore	ansere

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	}	poëmata	corpora	anseres
Γεν.		poëmatum	corporum	anserum
Δοτ. καὶ Ἄφ.		poëmatibus	corporibus	anseribus.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	nomen	animal	exemplar
Γεν.	nomīnis	animālis	exemplālis
Δοτ.	nomini	animali	exemplari
Αἰτ.	nomen	animal	exemplar
Ἄφ.	nomine	animali	exemplari

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	}	nomina	animalia	exemplaria
Γεν.		nominum	animalium	exemplarium
Δοτ καὶ Ἀφ.		nominibus.	animalibus.	exemplaribus.

Κατὰ τὰ παραδείγματα ταῦτα κλίνονται καὶ τὰ ἐπίθετα τῆς κλίσεως ταύτης· οἷον, κατὰ τὸ avis τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν ἐπίθετον gravis, βαρὺς, καὶ κατὰ τὸ mare τὸ οὐδέτερον grave· κατὰ τὸ radix τὸ μονοκατάληκτον ἐπίθετον felix, εὐτυχής. βλ. §. 27.

§. 14. Παρατηρήσεις περὶ τινῶν πτώσεων τῆς κλίσεως ταύτης.

Ἡ ἐνικὴ γενικὴ ἑλληνικῶν καὶ ἄλλων μὴ λατινικῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς es ἰσοσυλλάβων καταλήγει πολλάκις εἰς ἀπλοῦν ἢ ἀντὶ is· οἷον Aristotēli, Isocrātī, Nicoeli, Achilli, Ulixi, Ὀδυσσεύς. (πρὸς §. 8 σημ. δ'.)

Ἡ αἰτιατικὴ τινῶν ἰσοσυλλάβων, εἰς is τὴν ὀνομαστικὴν ἐχόντων, καταλήγει εἰς im ἀντὶ em· ὡς ἡ τῶν sitis, δίψα, tussis, βήξ, vis, δύναμις, καὶ ἡ τῶν ποταμῶν καὶ πόλεων Hispālis, Tibēris, Liger.

Συνήθως δὲ καὶ ἡ τῶν febris, πυρετὸς, puppis, πρύμνη, restis, σχοινίον, turris, πύργος, secūris, πέλεκυς. Σπανίως ἡ τῶν clavis, κλεῖς, messis, ἀμητός, θέρος, navis, πλοῖον. Καὶ τινῶν ἑλληνικῶν ὀνομάτων εἰς is καταλήγει ἡ αἰτιατικὴ ὡσαύτως εἰς im ἢ in ἑλληνικῶς· οἷον, poësim καὶ poësin.

Ἡ ἀφαιρετικὴ λήγει συνήθως εἰς e· τινῶν ὅμως λέξεων εἰς i, καὶ ἄλλων εἰς e καὶ i.

Α'. Εἰς i τὴν ἀφαιρετικὴν σχηματίζουσι 1) τὰ ἔχοντα τὴν αἰτιατικὴν εἰς im μόνον· ὡς, siti, Tiberi, poësi· 2) πάντα τὰ οὐδέτερα εἰς e, al, ar (γεν. āris) ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα· οἷον, mari, animalī, calcāri, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν mare, θάλασσα, animal, ζῶον, calcar, κέντρον· 3) τὰ δικατάληκτα εἰς is καὶ e καὶ τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς er, is, e· οἷον, facilis, εὐκολος, acer, δξύς, ἀφ. facili, acri.

Β'. Εἰς e καὶ i καταλήγουσιν ἐν τῇ ἀφαιρετικῇ 1) τὰ τὴν αἰτιατικὴν εἰς em καὶ im σχηματίζοντα· οἷον, puppi καὶ puppe· 2) τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ καταλήγουσι συνηθέστερον

εἰς *i* ἢ εἰς *e*· οἶον, *prudenti* καὶ *prudente*, *inerti* καὶ *inerte*, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *prudens*, συνετὸς καὶ *iners*, ἀργός· 3) τὰ δὲ συγκριτικὰ συνηθέστερον εἰς *e* ἢ εἰς *i*· οἶον, *maiore* καὶ *majori*, ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς *major*, μείζων.

Ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τῶν οὐδετέρων λήγει συνήθως εἰς *a*. Τὰ οὐδέτερα οὐσιαστικὰ ὅμως, τὰ εἰς *e*, *al* καὶ *ar* (γεν. *āris*) ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα, τὰ ἐπίθετα (ἔχει δὲ τὰ συγκριτικὰ) καὶ αἱ μετοχαὶ σχηματίζουσιν εἰς *ia* τὴν πτώσιν ταύτην τοῦ οὐδετέρου· οἶον, *maria*, *animalia*, *calcaria*, *elegantia*, *inertia*, *animantia*, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *mare*, θάλασσα, *animal*, ζῶον, *calcar*, κέντρον, *elēgans*, κομψός, *iners*, ἀργός, *animans*, ἔμψυχος. Μόνον τὸ μονοκατάληκτον ἐπίθετον *vetus*, παλαιός, ἐν τῷ οὐδετέρῳ γένει ἔχει ὀνομαστικὴν πληθ. *vetēra*.

Τῶν ἐφεξῆς ὀνομάτων ἡ πληθυντικὴ γενικὴ καταλήγει ὄχι εἰς *um*, ἀλλ' εἰς *ium*.

1) Τῶν ἰσοσυλλάβων εἰς *es* καὶ *is*· ὡς, *ædes*, οἰκία, γενικὴ πληθ. *ædium*, *crinis*, *crinium*, κόμη· (πλὴν ὀλίγων τινῶν, ὡς *ambāges*, ἑλιγμοὶ, *canis*, κύων, *junēnis*, νέος, κ. ἀ.).

2) Τῶν λέξεων *imber*, ὑετός, γεν. *imbrium*, *linter*, σκάφος, *venter*, κοιλία, *uter*, ἀσχός, καὶ *caro*, κρέας, γεν. *carnium*.

3) Τῶν εἰς *s* καὶ *x* μονοσυλλάβων, προηγουμένου συμφώνου, οἶον, *mons*, γεν. *montium*, ἔρος, *arx*, γεν. *arcium*, ἀκρόπολις.

Καὶ τῶν μονοσυλλάβων *as* (γεν. ἐν. *assis*), ἀσσάριον, *lis*, ἔρις, *mas*, ἄρῆν, *mus*, μῦς, *os* (γεν. ἐν. *ossis*), ὀστοῦν, *faux*, φάρυγξ, *nox*, νύξ, *vis*, (ἐν. πληθ. *vires*, γεν. *virium*), δύναμις, καὶ ἐνίοτε *fraus*, ἀπάτη.

4) Τῶν εἰς *ns* καὶ *rs* πολυσυλλάβων· ὡς *cliens*, γεν. πλ. *clientium*, πελάτης, *cohors*, γεν. *cohortium*, λόχος·

5) Τῶν οὐδετέρων οὐσιαστικῶν εἰς *e*, *al* καὶ *ar* (γεν. *āris*)· οἶον, ἀπὸ τῶν *mare*, *animal*, *calcar*, γεν. πλ. *marium*, *animalium*, *calcarium*.

Ἐτι δὲ καὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν ὧν εἶναι εὐχρηστος ὁ τοῦ οὐδετέρου πληθυντικὸς ἀριθμὸς· ὡς ἀπὸ τῶν *acer*, σφοδρὸς, *facilis*, εὐκόλος, *felix*, εὐτυχής, *elegans*, *insers*, *locuples*, πλούσιος, γεν. πλ. *acrium*, *facilium*, *felicium*, *elegantium*, *inertium*, *locupletium*. Τὰ δὲ εἰς *ns* ἐπίθετα ἔχουσιν ἐνίοτε *um* ἀντὶ *ium*· οἶον *sapiens*, σοφός, γεν. *sapientum*.

6) Τῶν εἰς is καὶ as ἐθνικῶν· ὡς Qviris, Qviritium, Arpīnas, Arpinatium· καὶ τὰ δύο πληθυντικὰ Penātes, πατρῶσι θεοί, καὶ Optimates ἀριστοκρατικοί. Τὰ δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐσρῶν ὀνόματα εἰς alia λήγοντα καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ μόνον εὐχρηστα ὄντα, ἔχουσι τὴν γεν. πληθυντικὴν εἰς ium καὶ iorum κατὰ τὴν β' κλίσειν· οἶον, Bacchanalia, Bacchanalium καὶ Bacchanaliōrum, Διονύσια.

Ἡ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ ἑλληνικῶν λέξεων εἰς ma λήγει συνήθως εἰς is ἀντὶ ibus· οἶον, poëmatis ἀντὶ poëmatibus, ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς poëma, ποίημα.

Ἡ αἰτιατικὴ τῶν τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς ium ἐχόντων ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν λήγει παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις εἰς is· οἶον classis, στόλος, omnis, πᾶς, γεν. πληθυντ. classium, omnium, αἰτ. συνήθως classes, omnes (ὅπερ ἐγράφετο καὶ classeis, omneis) καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις classīs, omnīs.

Ἡ λέξις bos, βοῦς, (γεν. ἐν. bovis) ἔχει γεν. πληθυντικὴν boum δοτ. καὶ ἀφαιρ. bōbus καὶ būbus· ἡ δὲ sus, ὄς, δοτ. καὶ ἀφ. πληθ. suībus καὶ συνηρημένως sūbus.

Σημ. Περὶ ἄλλων ἀνωμάλων ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης ἔσται λόγος ἐν §. 23. Ἐξαιρέσεις τινὰς τῶν κανόνων τούτων καὶ τινὰ ἄλλα μοναδικὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 42—46.

§. 15. Περὶ σχηματισμοῦ τῶν ἐν τῇ κλίσει ταύτῃ ἐλλ. ὀνομάτων.

Τὰ κύρια ὀνόματα, ἅτινα ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔχουσι τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν εἰς ων (γεν. ωνος καί ονος), λατινιστὶ σχηματίζουσι τὴν ὀνομαστικὴν συνήθως εἰς ο· οἶον Plato, Πλάτων, Zeno, Ζήνων, Dio, Δίων, Agamemno, Ἀγαμέμνων, γεν. Platōnis, Zenōnis, Diōnis, Agamemniūis. Τινὰς ὅμως συγγραφεῖς (ὡς ὁ Κορινθίος Νέπωσ) τηροῦσι τὴν ἑλληνικὴν κατάληξιν ον· οἶον, Dion, Conon, καὶ μάλιστα τῶν γεωγραφικῶν ὀνομάτων, ὡς Babylon, Lacedaemon. Τὰ δὲ εἰς ων (γεν. ωντος, ontis) λήγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς ον· ὡς Xenōphon, γεν. Xenophontis.

Τὴν γενικὴν τῶν εἰς is, as καὶ us (γεν. ιδος, αδος καὶ υος) σχηματίζουσιν οἱ ποιηταὶ ὄχι σπανίως εἰς os κατὰ μίμησιν τῆς ἑλληνικῆς· οἶον, Θέτις, Thetis, γεν. Thetidōs, Παλλάς, Pallas, γεν. Pallādōs, Τηθύς Tethys, γεν. Tethyos· ἐτι δὲ καὶ κυρίων ὀνομάτων εἰς εus· ὡς Πηλεὺς Peleus, γεν. Pelēōs. Καὶ τῶν εἰς sis (σις) εὐρηταὶ ἐνίοτε ἡ γενικὴ εἰς eos· ὡς Πόισις, poësis, γεν. poësiōs. Τὰ δὲ γυναικῶν ὀνόματα εἰς ο (ω) ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν γενικὴν εἰς ūs (ους) Σαπφῶ, Sappho, γεν. Sapphūs· τὴν δὲ δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν εἰς ō ἀπλοῦν (Sappho=Σαπφῶ καὶ Σαπφῶ)· οἱ δὲ λατινικοὶ τύποι τῶν πτώσεων τούτων (Sapphōni, Sapphonem, Sapphone) εἶναι σπάνιοι.

Οἱ ποιηταὶ καὶ τινες συγγραφεῖς μεταχειρίζονται ἐνίοτε καὶ τὴν ἐλλ. κατάληξιν τῆς αἰτιατικῆς εἰς a· εἰς τὸν πεζὸν ὅμως λόγον μόνον εἰς κύρια ὀνόματα· οἶον, Agamemniōna, Babilōna, Periclēa, Træzēna, Pana. Τὰ δὲ ἀήρ καὶ αἰθήρ aēr, æther, ἔχουσι

καὶ ἐν τῷ περὶ λόγῳ σχεδὸν πάντοτε αἶρα, aethera. Τὰ εἰς is (γεν. is) σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς im καὶ in· ὡς roësim καὶ roësin, Charybdim καὶ Charybdin· τὰ δὲ εἰς is, (γεν. idis), τὰ ὅποια ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔχουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς in καὶ ida, σχηματίζουσι τὴν αὐτὴν εἰς im (in) καὶ σπανίως εἰς idem (ida)· οἶον, Paris, αἰτ. Parim, Parin καὶ Paridem· τὰ δὲ εἰς tis ἔχουσι καὶ τοὺς δύο τύπους· ὡς, Phthiōtis, Phthiotim (ἢ tin) καὶ Phthiotidem (ida). Τὰ ἐν τῇ ἑλληνικῇ εἰς ida τὴν αἰτιατικὴν σχηματίζοντα ἔχουσιν ἐν τῇ λατινικῇ idem (καὶ ida)· οἶον, tyrannīs, αἰτ. tyrannīdem καὶ tyrannīda· οὕτω καὶ τὰ πατρωνυμικά· ὡς, Aenēis, Aenēidem καὶ Aenēida, Αἰνεΐας.

Τὰ εἰς es (γεν. is) καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ κατὰ τὴν ἀκλίωσιν κλινόμενα ἔχουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς em καὶ in· οἶον, Aeschinem, Mithridatin.

Τὰ εἰς is, ys, eus, τηροῦσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὸν ἑλληνικὸν τύπον τῆς κλητικῆς· οἶον, Phylli, Alexi, Coty, Orpheu· τὰ δὲ εἰς is (γεν. idos) ἔχουσι πολλάκις τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, ὀνομ. καὶ κλ. Thais. Τῶν εἰς es κυρίων ὀνομάτων ἡ κλητικὴ καταλήγει εἰς es καὶ e· οἶον, Carneādes καὶ Carneāde, Chremes καὶ Chreme.

Ἡ ἑλληνικὴ κατάληξις τῆς γενικῆς πληθυντικῆς εὔρηται μόνον εἰς ὀνόματα συγγραμμάτων· οἶον, libri Metamorphoseōn. Ἡ δὲ τῆς δοτικῆς ἑλληνικὴ κατάληξις εἰς si καὶ sin εὔρηται ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς εἰς θηλυκὰ ὀνόματα, εἰς as καὶ is ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ λήγοντα· οἶον, Troasin, Charisin, ἀπὸ τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς Troas, Charis, πληθ. ἐν. Troādes, Charītes. Καὶ ἐν τῇ αἰτιατικῇ τηρεῖται ἐνίοτε ἡ ἑλληνικὴ κατάληξις as· οἶον, Aethiōpas, pyramīdas, ἥτις εὔρηται καὶ εἰς βάρβαρα ἔθνηκα ὀνόματα· οἶον, Allobrogas, Lingōnas, ἀπὸ τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς Allobrox, Lingon.

Σημ. Πλεῖον περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 43.

§. 16. Περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῆς τρίτης κλίσεως.

Τὸ γένος τῶν εἰς τὴν κλίωσιν ταύτην ὑπαγομένων ὀνομάτων μανθάνεται μᾶλλον διὰ τῆς ἀσκήσεως ἢ διὰ κανόνων, διότι οὗτοι ὑπὸκεινται εἰς πολλὰς ἐξαιρέσεις. Ἐὰ γενικώτερα ὅμως περὶ τούτου εἰσὶ τὰ ἐξῆς.

Α'. Ἀρσενικοῦ γένους εἰσὶ τὰ λήγοντα εἰς o, or, os, καὶ er, καὶ τὰ εἰς es περιττοσύλλαβα, καὶ μάλιστα τὰ εἰς es (γεν. ūtis)· οἶον, sermo, λόγος, error, πλάνη, sudor, ἰδρῶς, flos, ἄνθος, mos, ἔθος, venter, κοιλία, stipes (γεν. stipītis), στέλεχος.

Ἐξαιρέσεις. Τῶν εἰς o θηλυκὰ εἰσὶ τὰ εἰς do καὶ go καὶ τὰ εἰς io λήγοντα· ὡς consvetūdo, συνήθειαι, formīdo, φόβος, natio, ἔθνος· ἔτι δὲ καὶ τὸ caro, γεν. carnis, κρέας.

Ἀλλὰ τῶν εἰς do πάλιν ἀρσενικά εἰσὶ τὸ cardo, στρόφιγξ, καὶ ordo, τάξις· τῶν δὲ εἰς go, τὰ ligo (ligōnis), σκαλίς, margo (ŷnis), ἄκρα, καὶ τῶν εἰς io πάντα τὰ ὀνόματα, τὰ πράγματα ὕλικά· οὐχὶ δὲ ἰδέας ἢ ἐνεργείας σημαίνοντα. Ἡ λέξις cupīdo, ἔφρουν ἢ ἐπιθυμίαν σημαίνουσα, εἶναι θηλυκοῦ γένους, ἀρσενικοῦ δὲ ὅταν σημαίνῃ τὸν θεὸν Ἔρωτα.

Τῶν εἰς or οὐδετέρου γένους εἰσὶ τὰ aqvor, πέλαγος, cor, καρδία, καὶ marmor, μάρμαρον. Τῶν εἰς os θηλυκὰ μὲν εἰσὶ τὰ cos,

ἀκόνη, dos, προῖξ, οὐδετέρα δὲ τὰ ὄσ (γεν. ossis), ὄστουν, καὶ ὄσ (γεν. oris), στόμα.

Τῶν εἰς er πολλά εἰσιν οὐδετέρου γένους· οἷον τὰ cadāver, πτώμα, iter, ὁδός, πορεία, uber, μαστός, ver, ἔαρ, verber (οὗ ὁ πληθ. συνηθέστερος verbera, μαστιγώσεις), καὶ τινὰ φυτῶν ὀνόματα· ὡς, cicer, (ἔρις), ἐρέβινθος, papāver, μήκων, piper,πέπερι.

Τῶν εἰς es θηλυκὰ εἰσι τὰ seges (ἔτις), σπορά, merces (ἔτις), μισθός, quies (ἔτις), ἡσυχία, καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα, ὡς requies, καὶ τὸ πληθυντικὸν compēdes, πέδη, δεσμά· τὸ δὲ aēs (γεν. aris), χαλκός, εἶναι οὐδέτερον.

Β'. Θηλυκοῦ γένους εἰσι τὰ εἰς as, is, aus καὶ x, τὰ εἰς es ἰσοσύλλαβα καὶ τὰ εἰς s μονοσύλλαβα προηγουμένου συμφώνου· οἷον, auctoritas (ἄτις), κύρος, navis, ναῦς, laus (γεν. laudis), ἔπαινος, pax (γεν. pacis), εἰρήνη, radix (ἱς), ῥίζα, caedes, φόνος, arx (arcis), ἀκρόπολις, pars (γεν. partis), μέρος, hiems (γεν. hiēuis), χειμών.

Ἐξαιρέσεις. Τῶν εἰς as ἀρσενικά μὲν εἰσι τὸ as (γεν. assis), ἀσσάριον (νόμισμα Ῥωμαϊκόν), καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα, οὐδέτερον δὲ τὸ vas (γεν. vasis), ἀγγεῖον, καὶ τὰ ἄκλιτα fas, ὄσιον, nefas, ἀνόσιον.

Τῶν εἰς is ἀρσενικά εἰσι τὰ amnis, ποταμός, axis, ἄξων, cinis (ἔρις), τέφρα, colis, λόφος, crinis, κόμη, ensis, ξίφος, ignis, πῦρ, lapis, λίθος, mensis, μῆν, (καὶ τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα εἰς is, ὡς ἐπίθετα τοῦ mensis· οἷον, Sextilis, Αὐγουστος, Aprilis, κτλ.), orbis, κύκλος, panis, ἄρτος, piscis, ἰχθύς, pulvis, κόνις, sanguis, αἷμα, καὶ ἄλλα τινά.

Τῶν εἰς ex τὰ πλεῖστά εἰσιν ἀρσενικά· ἀλλὰ καὶ τούτων πάλιν θηλυκὰ εἰσι τὰ lex (γεν. legis), νόμος, nex (necis), φόμος, supellex (supellectilis), σκευή, καὶ τὸ faex, τρυγία· τῶν εἰς ix ἀρσενικά εἶναι τὰ calix, κύλιξ, ποτήριον, fornix, ἀψίς, καμάρα.

Τῶν εἰς s μετὰ προηγουμένου συμφώνου ἀρσενικά εἰσι τὰ fons (fontis), πηγὴ, mons (montis), ὄρος, pons (pontis), γέφυρα, dens (dentis), ὀδούς.

Καὶ τινὰ ἐπίθετα μὲν ποτε, ἀλλ' ἐφεξῆς ὡς οὐσιαστικά ἐν χρήσει ὄντα· ὡς τὰ confluens (ontis), συρροή ποταμῶν, torrens, χειμαρρῶς, (ὧν τὸ ἐξυπακουόμενον οὐσιαστικὸν εἶναι amnis, ποταμός), oriens, ἀνατολή, occidens, δύσις (ἐν εἰς ἐξυπακούεται τὸ οὐσιαστικὸν sol, ἥλιος), κυρίως ἀνατέλλων, δύων ἥλιος.

Γ'. Ουδέτερου γένους εἰσὶ τὰ εἰς a, e, c, l, n, t, ar, ur καὶ us ὄϊον, poëma, ποίημα, mare, θάλασσα, lac (lactis), γάλα, animal, ζῷον, mel (γεν. mellis), μέλι, flumen (flūnis), ῥεῦμα, caput (flūnis), κεφαλή, calcar (āris), κέντρον, fulgur (flūnis), ἀστραπή, opus (γεν. operis), ἔργον, tempus (flūnis), χρόνος.

Ἐξαιρέσεις. Τῶν εἰς l, n, r, ἀρσενικά εἰσι τὰ sol (γεν. solis), ἥλιος, sal (salis), ἅλας, pecten (flūnis), κτεῖς, χτένι, ren (rēnis), νεφρός, furfur (flūnis), πίτυρον, vultur, γυψ καὶ fur, κλέπτης, ἕνεκα τῆς σημασίας κατὰ τὸν §. 5.

Τῶν δὲ εἰς us θηλυκά εἰσι πάντα τὰ δισύλλαβα καὶ πολυσύλλαβα, τὰ τηροῦντα τὸ u εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις· οἷον, juventus (flūnis), νεότης, virtus (flūnis), ἀρετή, palus (flūnis), τέλιμα, καὶ pecus (pecūdis) πρόβατον.

Τὰ μονοσύλλαβα ὅμως εἰσὶν οὐδέτερα· ὡς τὸ jus (juris), δίκαιον, καὶ τὰ τρέποντα τὸ u εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις· ὡς, pecus (pecūdis), κτήνη.

Τὸ δὲ Venus (γεν. venēris), χάρις (οὐσιαστ.) καὶ Ἀφροδίτη (κύριον ὄνομα) εἶναι θηλυκόν· τὰ δὲ Iepus (flūnis), λαγώς, mus (muris), μῦς, ἀρσενικά· θηλυκά δὲ τὰ grus (γεν. gruis), γέρανος, καὶ sus (suis), ὄς.

Πάντα τὰ ἑλληνικά ὀνόματα, τὰ κατὰ τὴν κλίσιν ταύτην κλινόμενα, οἰανδήποτε καταλήξιν καὶ ἂν ἔχωσι, τηροῦσι συνήθως τὸ γένος, ὅπερ ἔχουσιν ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 17. Τὰ μὲν τῆς κλίσεως ταύτης ἀρσενικά ὀνόματα καὶ τὰ ὀλίγα θηλυκά λήγουσιν εἰς us, τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς u, καὶ κλίνονται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	fructūs, καρπός.	cornū, κρέας.
Γεν.	fructūs	cornus
Δοτ.	fructui	cornui (ū)
Ἀίτ.	fructum	cornū
Ἀφ.	fructū	cornū

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	} fructūs	cornūa
Γεν.		fructuum
Δοτ. καὶ Ἀφ.	fructibus	cornibus.

Κατὰ τὸ fructus κλίνονται καὶ τὰ motus, κίνησις, magistratus, ἀρχή, senatus, γερουσία, exercitus, στρατός. Κατὰ δὲ τὸ cornu, μόνον ὀλίγα λέξεις· οἶον, τὸ genu, γόνυ, veru, ὄβελος.

Ἄλλαι δὲ λέξεις ἔχουσι μόνον τινὰς πτώσεις κατὰ τοῦτον τὸν τύπον οἶον τοῦ pecus (γεν. pecūdis καὶ pecōris, κατὰ τὴν γ' κλίσειν συνήθως κλινομένου) εὑρηται καὶ pecu ἐνική ὀνομαστική, pecua ὀνομαστική καὶ αἰτιατική πληθ. καὶ pecibus δοτική· τὸ gelu, ψύχος, εὑρηται μόνον κατ' ἀφαιρετικήν.

Σημ. α'. Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικῆς γενικῆς us προέρχεται ἐκ συναϊρέσεως ἐκ τῆς uis, ἥτις εὑρηται παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις· οἶον, anuis, γραΐας· τῶν δὲ senatus, γερουσία, καὶ tumultus, θόρυβος, εὑρηται παρὰ Σαλλουστιῶ καὶ ἄλλοις ἢ γενική senati, tumulti. Τῆς δὲ δοτικῆς ἢ ui κατὰληξις συναϊρεῖται ἐνίοτε εἰς ἀπλοῦν ū· οἶον, eqvitalui, eqvitatū, ἵππικόν.

Σημ. β'. Εἰς ūbus ἀντὶ ibus σχηματίζουσι τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν αἱ δισύλλαβοι λέξεις, αἱ ε' πρὸ τῆς καταλήξεως ἔχουσαι, acus, βελόνη, arcus, τόξον, lacus, λίμνη, quercus, δρῦς, specus, σπήλαιον καὶ pecu, κτήνη· ἔτι δὲ καὶ αἱ artus, μέλος, partus, γέννησις, tribus, τρίτος ἢ φυλὴ, καὶ veru, ὄβελος· ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ portus, λιμὴν.

Σημ. γ'. Ἡ λέξις domus, οἰκία, κλίνεται εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν β' καὶ δ' κλίσειν ὡς ἐφεξῆς.

	Ἐνικός.	Πληθυντικός.
Ὄν. καὶ Κλ.	domus	domus
Γεν.	domūs	domuum καὶ domōrum
Δοτ.	domui (σπαν. domo)	domibus
Αἰτ.	domum	domos (σπαν. domūs)
Ἀφ.	domo (σπαν. domu).	domibus.

Ἡ δοτικὴ domi, οἶκει, εἶναι ἐπιρρέμμα. Καὶ τὰ δένδρων ὀνόματα cupressus, κυπάρισσος, ficus, συκῆ, laurus, δάφνη, καὶ pinus, πίκυς, ἔτι δὲ καὶ τὸ colus, ἡλακάτη, ἅτινα συνήθως κλίνονται κατὰ τὴν β' κλίσειν, σχηματίζουσιν ἐνίοτε τὴν ἐνικὴν γενικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν καὶ τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν κατὰ τὴν κλίσειν ταύτην· οἶον, laurus, ἐν. γεν. lauru, ἀφ. laurus ὀνομ. καὶ αἰτ. πληθυντικῆ.

§. 18. Περὶ τοῦ γένους τῶν τῆς κλίσεως ταύτης ὀνομάτων.

Τὰ εἰς us ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντά εἰσιν ἀρσενικοῦ γένους, τὰ δὲ εἰς u οὐδετέρου. Τῶν εἰς us ὅμως ἐξαιροῦνται ὡς θηλυκὰ τὰ acus, colus, domus, manus, χεῖρ, renus, τροφή, porticus, στοά, tribus, καὶ τὰ πληθυντικὰ Idus (γεν. Iduum) ἢ ἰγ' (ἢ ἰέ.) τοῦ μηνός, specus, σπήλαιον· καὶ διὰ τὴν σημασίαν αὐτῶν τὰ anus, γραΐα, natus, νόμφη, soerus, πενθερά, κατὰ τὸν §. 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΘΟΝ.

ΗΜΕΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 19. Τὰ ὀλιγάριθμα τῆς κλίσεως ταύτης ὀνόματα λήγουσιν εἰς es ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλίνονται οὕτως.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	res, πρᾶγμα.	dies, ἡμέρα.
Γεν. καὶ Δοτ.	reī	diēi
Αἰτ.	rem	diem
Ἀφ.	re	diē

Ἀριθμὸς Πληθυντικός.

Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλ.	res	dies
Γεν.	reŕum	diērum
Δοτ. καὶ Ἀφ.	rebus.	diēbus.

Σημ. α'. Τὸ e τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς εἶναι μακρόν, ὅταν προηγῆται αὐτοῦ ἕτερον φωνῆεν, βραχὺ δὲ, ὅταν προηγῆται σύμφωνον (§λ. §. 4).

Ἐβρῆται ὅμως ἐνίοτε παρ' Ὀρατίω, Καίσαρι, καὶ Σαλλουστίω καὶ ὁ συνηρημένος τῆς γενικῆς τύπος εἰς ἀπλοῦν e· οἶον, fidē, aciē, diē, ἀντὶ fidēi, aciēi, diēi· ἔτι δὲ καὶ ἡ γενικὴ pernicii ἀντὶ perniciēi, ὁμοίως.

Σημ. 6'. Εἰς πάσας τὰς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ κλί-
νονται μόνον αἱ λέξεις *dies* καὶ *res*. Αἱ δὲ *acies*, στρατός, *facies*,
πρόσωπον, *effigies*, εἰκὼν, *species*, εἶδος, καὶ *spes*, ἐλπίς, ἔχουσι
εὐχρήστους τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ μόνον τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κί-
τιατικὴν. Αἱ λοιπαὶ λέξεις δὲν ἔχουσι πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

§. 20. *Περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης.*

Πάντα τὰ τῆς κλίσεως ταύτης ὀνόματά εἰσι θηλυκοῦ γένους, πλὴν
τοῦ *dies*, ὅπερ ἐν μὲν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ εἶναι πάντοτε ἀρσε-
νικόν, ἐν δὲ τῷ ἐνικῷ καὶ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους. Καὶ ἀρσε-
νικοῦ μὲν παρὰ τοῖς δοκίμοις, ὅταν σημαίνῃ ἀπλῶς ἡμέραν, θηλυκοῦ
δὲ σχεδὸν πάντοτε, ὅταν δηλοῖ διορίαν, ἢ χρόνον γενικῶς (ὡς *longa*
dies, μακρὸς χρόνος). Τὰ *meridies*, μεσημβρία, εἶναι ἀρσενικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΑΝΩΜΑΛΙΑΙ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

Α. Κατὰ τοὺς ἀριθμούς.

§. 21. Πολλὰ ὀνόματά εἰσιν ἐν χρήσει μόνον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ
ἢ διότι ἀναφέρονται εἰς μοναδικὰ ἀντικείμενα (ὡς *Roma*, Ῥώμη,
tellus, γῆ, *humus*, χῶμα) ἢ διότι δηλοῦσιν ἔννοιαν ἐν τῇ καθο-
λικῇ αὐτῆς σημασίᾳ, χωρὶς ἀναφορᾶς πρὸς τὰ καθέκαστα· οἷον, *ju-*
stitia, δικαιοσύνη, *senectus*, γῆρας, *cerā*, κηρός, *fames*, πείνα, *quies*,
ἠσυχία. Τὰ καθολικὰς ὁμῶς ἐννοίας δηλοῦντα ὀνόματα εὐρηνται καὶ
ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, ὅταν ἀλλάσσωσι σημασίαν, ἢ ὅταν ση-
μαίνωσι τὰ καθέκαστα τῆς αὐτῆς γενικῆς ἐννοίας· οἷον, *terrae*, αἱ
ἐπὶ τῆς γῆς διάφοροι χῶραι, *æra*, χάλκινα ἔργα, ἀγάλματα, *ceræ*,
πρῶσιπιδες ἐκ κηροῦ, *ligna*, ξύλινα σκευῆ· ἢ ὅταν ἡ αὐτὴ ἔννοια ἢ
ιδιότης ὑπάρχῃ εἰς πολλὰ πράσωπα καὶ πράγματα, ἢ ἐπαναλαμβά-
νηται πολλάκις καὶ διαφόρως· οἷον, *anīmæ*, ψυχαί, *iracundiæ*,
ὄργαι, *timōres*, φόβοι· ἢ ὅταν ἡ αὐτὴ κατάστασις διαρκῆ ἐπὶ πολὺ
οἷον, *nives*, χιόνες, *grandiñes*, χάλαζαι, *soles*, ἥλιοι ἢ ἡμέραι,
frigōra, διαρκῆ ψύχη. Ἄλλα πάλιν ὀνόματά εἰσι μόνον εἰς τὸν πλη-

θυντικὸν ἀριθμὸν εὐχρηστον, ἢ διότι σημαίνουσιν ἄθροισμα ἐκ πολλῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ὁμοῦ δηλουμένων, ὡς *majōres*, πρόγονοι, ἢ διότι ἐμφαίνουσί τι ἐκ πολλῶν μερῶν τὸ κατ' ἀρχὰς συνιστάμενον ἢ ἐξ ἐνὸς πολλάκις ἐπικνηλασθενομένου ὡς *arma* (*armorum*), ὄπλα, *fides* (γεν. *fidium*), αἱ τῆς κιθάρας χορδαὶ καὶ ἡ κιθάρα αὐτή.

Τῶν τοιούτων συνηθέστερά εἰσι ταῦτα·

<i>libēri</i> , τέκνα.	<i>procēres</i> καὶ <i>primōres</i> , πρόκριτοι.
<i>Infēri</i> , καταχθόνιοι.	<i>Supēri</i> , οὐράνιοι θεοί.
<i>Penātes</i> , πατρῶιοι θεοί.	<i>manes</i> , ψυχαὶ τῶν νεκρῶν.
<i>artus</i> , μέλη.	<i>exta</i> καὶ <i>viscera</i> , σπλάγχνα.
<i>renes</i> , νεφροί.	<i>arma</i> , ὄπλα.
<i>compēdes</i> , δεσμὰ, πέδη.	<i>incunabūla</i> , σπάργανα.
<i>deliciāe</i> , ἐντρυφήμα, ἡδονή.	<i>excubiae</i> , φυλακή.
<i>nuptiae</i> , γάμοι.	<i>fasti</i> , ἡμερολόγιον.

Ἔτι δὲ τὰ ἡμερῶν καὶ ἑορτῶν ὀνόματα ὡς *Kalendae*, ἡ *ά*, *No-nae*, ἡ *έ* (ἢ *ζ'*), *Idus* ἡ *ιγ'* (ἢ *ιέ*) τοῦ μηνός, *feriae*, ἑορταί, παύσεις, *Bacchanalia*, Διονύσια, *Saturnalia*, Κρόνια. Τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 50 καὶ 51.

§. 22. Ἄλλων ὁ μὲν ἐνικός ἔχει ἐτέραν σημασίαν, ὁ δὲ πληθυντικός ἐκτὸς τῆς τοῦ πλήθους καὶ διάφορον ἢ συγγενῆ τῆς τοῦ ἐνικοῦ. Τοιαῦτά εἰσι τὰ ἑξῆς·

Ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ.

<i>aedes</i> , ναός.
<i>auxilium</i> , βοήθεια.
<i>aqua</i> , ὕδωρ.
<i>carcer</i> , εἰρκτή.
<i>castrum</i> , φρούριον.
<i>codicillus</i> , μικρὸν στέλεχος.
<i>copia</i> , πλῆθος, ἀφθονία.
<i>comitium</i> , ἀγορὰ ἐν Ῥώμῃ.
<i>fortūna</i> , τύχη.
<i>gratia</i> , εὐγνωμοσύνη.
<i>hortus</i> , κῆπος.

Ἐν τῷ πληθυντικῷ.

<i>aedes</i> , 1) ναός, 2) οἶκία.
<i>auxilia</i> , ἐπικουρικός στρατός.
<i>aquæ</i> , 1) ὕδατα, 2) ἱαματικαὶ πηγαί.
<i>carcēres</i> , ἀφετηρία, βαλβίς.
<i>castra</i> , στρατόπεδον.
<i>codicilli</i> , δέλτος, γραμμάτιον.
<i>copiæ</i> , 1) ἀφθονία, 2) στρατεύματα.
<i>comitia</i> , ἐκκλησία τοῦ δήμου.
<i>fortunae</i> , περιουσία.
<i>gratiæ</i> , εὐγνωμοσύνης ἔκφρασις.
<i>horti</i> , κῆποι, 2) ἔπαυλις.

impedimentum , κώλυμα.	impedimenta 1) κωλύματα 2) σκεύη.
ludus , παίγιον.	ludi , δημόσιοι αγώνες, θεάματα.
littera , στοιχείον αλφαβήτου.	litteræ , στοιχεῖα, 2) ἐπιστολή.
naris , μυκτήρ.	nares , ρίς (σπαν. ἐν τῷ ἐνικῷ).
natālis (dies) , γενέθλιος ἡμέρα.	natales , καταγωγή.
ops , (ἄχρ. ἢ ὄνομ.), βοήθεια.	opes , δύνამεις, πλοῦτος.
pars , μέρος.	patres , 1) μέρη, 2) πρόσωπα δράματος, 3) πολιτικά κόμματα.
rostrum , ἔμβολον.	rostra , ξητορικὸν βῆμα ἐν Ῥώμῃ, ἐμβόλοις κεκοσμημένον.
tabūla , πίναξ, σανίς.	tabulæ , 1) σανίδες, 2) λογιστικὸν βιβλίον.

B'. Κατὰ τὴν κλίσιν.

§. 23. Λέξεων συνθέτων ἐκ δύο ὅλως ἀμεταβλήτων ἐν τῇ ὀνομαστικῇ ὀνομάτων κλίνεται ἐκάτερον κατὰ τὴν ἰδίαν κλίσιν οἷον, **respublica**, πόλις, γεν. **reipublicæ**, κτλ. κανονικῶς κατὰ τὴν ἐ καὶ ἄ κλίσιν, **jusjurandum**, ὕρκος, γεν. **jurisjurandi**, κτλ. κατὰ τὴν γ' καὶ β'.

Ὅλως ἄκλιτά εἰσι τὰ τοῦ ἀλφαβήτου ὀνόματα, τὰ **fas**, ὄσιον, **nefas**, ἀνόσιον, **instar**, ἴσον, **mane**, πρῶτ' (**summo mane**, ἀφαιρ. λίαν πρῶτ'), **cæpe**, κρόμμον, **gummi**, κόμμι, **pondo**, βάρος (κυρίως ἀφ., κατὰ τὸ βάρος).

Ἄλλα πάλιν εἰσὶ μόνον εἰς τινὰς πτώσεις ἐν χρήσει. Ἄχρηστος ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι τῶν (**daps**), γεν. **dapis**, δειπνον, (**dicio**), **dicionis**, ἀρχή, (**frux**), **frugis**, καρπός, (**internecio**), **internecionis**, ἀπόλεια, (**pollis**), **pollinis**, παιπάλη.

Τὰ δὲ ἐφεξῆς ἀπαντῶνται μόνον εἰς τὰς ἐνταῦθα ἀναφερομένας πτώσεις καὶ ἀριθμούς.

Fors, ὄνομ. καὶ αἰτ. τύχη, **forte**, ἀφ. κατὰ τύχην.

(**Fides** ἢ **fidis**, κηθάρα, ἄχρ. ἢ ὄνομ.) ἡ γενικὴ **fidis**, αἰτ. **fidem**, ἀφαιρετικὴ **fide** παρὰ ποιηταῖς μόνον ὁ πληθ. **fides**, **fidium**, εἶναι καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον συνήθης.

(**Ops**, βοήθεια, ὡς οὐσιαστικὸν ἔχει ἄχρηστον τὴν ὀνομαστικὴν,

ὡς κίριον ὄνομα ἔχει αὐτὴν εὐχρηστον, ἀλλὰ σημαίνει τὴν θεὸν τῆς ἀφροσύνης) εὐχρηστοί ὡς οὐσιαστικοῦ πτώσεις εἰσὶν ἡ γεν. opis, αἰτ. orem, ἀφ. ore, βοήθεια, καὶ πληθ. ὄνομ. opes, γεν. opum, κτλ., δυνάμεις, πλοῦτος.

(Vix ἄχ.: ἀμοιβή, ἀλλαγὴ) ἐν χρήσει ἡ γεν. vicis, αἰτ. vicem, ἀφ. vice, καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἡ ἄν. vices, ἡ δοτ. καὶ ἀφ. vicibus-

Vis, βία, αἰτ. vim, ἀφ. vi πληθυντικὸς vires, virium καὶ τὰ λοιπὰ εὐχρηστα.

Παρά ποικιλίαι ἐν χρήσει εἶναι ἡ ἐνικὴ ἀφαιρετικὴ μόνη τῶν am- bare, ἐλιγμός, compede, πέδη, lauce, φάρυγξ, obice, μοχλός, prece, ἱεσσία, verbera, μαστίγωσις· ἄλλος δὲ ὁ πληθυντικὸς αὐτῶν εἶναι καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον ἐν χρήσει, ἐνίοτε δὲ καὶ αἱ ἐνικαὶ ἀφαιρετικαὶ τῶν prece καὶ verbera.

Ἡ λέξις sponte, ὁρμή, θέλησις, εὔρηται μόνον κατ' ἀφαιρετικὴν καὶ μετὰ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν συνήθως· ὡς, sua sponte, nostra sponte, ἰδίᾳ θελήσει· ἔτι δὲ καὶ πολλὰ ῥηματικὰ εἰς ἡ μετὰ γενικῆς ἢ κτητικῆς ἀντωνυμίας συνημμένα· οἷον, jussu populi, διαταγῇ τοῦ δήμου, mandatu Cæsaris, ἐντολῇ τοῦ Καίσαρος, rogatu meo, ἐμῇ αἰτήσει· καὶ ἡ λέξις natu, κατὰ τὴν ἡλικίαν· ὡς, grandis natu, προβεβηκῶς τὴν ἡλικίαν. Περί τινων ἄλλων ἀπαντωμένων μόνον εἰς τινὰς φράσεις καὶ συντάξεις βλ. Δ. Γ. §. 57, 5.

§. 24. Ἄλλα κλίνονται διχῶς ἢ τριχῶς, ὧν τινὰ ἔχουσι διάφορον ὀνομαστικὴν καὶ γένος κατὰ τὴν διάφορον κλίσιν. Τοιαῦτά εἰσι τὰ ἤδη μνημονευθέντα domus καὶ laurus (βλ. §. 17. σ. γ'), κλινόμενα εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν β' καὶ τὴν δ' κλίσιν. Τινὰ τῆς β' κλίσεως ἔχουσι διττὴν ὀνομαστικὴν· ὡς, callus (ἀρσ.) καὶ callum (οὐδ.). τύλος, commentarius (ἀρσ.) καὶ commentarium (οὐδ.), ὑπόμνημα, jugulus καὶ jugulum λαιμός.

Meda (ae) κατὰ τὴν α' καὶ mendum (i) κατὰ τὴν β', ἀμάρτημα.

Vespera (ae), ἑσπέρα, κατὰ τὴν α' καὶ vesper, αἰτ. vesp̄erum, κατὰ τὴν β', vespere καὶ vesperi κατὰ τὴν γ'. Vesper (i), ὁ Ἑσπερος, κλίνεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν β'.

Barbaria (ae) καὶ barbaries (ei) κατὰ τὴν α' καὶ é. Οὕτω καὶ

τὰ mollitia καὶ mollities, ἀπαλότης, ἀβρότης, luxuria καὶ luxuries, τρυφή.

Eventus (us) καὶ eventum (i), συμβάν, κατὰ τὴν δ' καὶ β'.

Plebs (γεν. plebis) καὶ plebes (γεν. plebēi), ὄχλος.

Requies (requiētis). ἡσυχία, ἡ αἰτ. καὶ ἀφαιρετικὴ κατὰ τὴν ε' requiem, requie.

Jugērum, (jugeri), πλέθρον, ὁ ἐνικός κατὰ τὴν β', ὁ δὲ πληθυντικός κατὰ τὴν γ'. ὄνομ. jugera, γεν. jugerum, κτλ.

Vas (vassis), ἀγγεῖον, κατὰ τὴν γ'. ὁ πληθυντικός κατὰ τὴν β' vasa, vasorum κτλ.

Femur, μῆρος, γεν. femōris καὶ feminis κτλ.

Jecur, ἥπαρ, γεν. jecōris καὶ jecinōris, jocinōris καὶ jocinēris, ὡσαύτως καὶ αἱ λοιπαὶ πτώσεις.

Juventus (juventūtis), νεότης· ποιητικὸν juvena (ae) καὶ Juventas, Juventatis, ἡ ἥβη.

Senectus (ūtis), καὶ senecta (ae), γῆρας.

Pecus, γεν. pecūdis καὶ pecōris, κτήνος καὶ κτήνη.

Penus, γεν. penōris, πληθ. penōra, τροφή.

Colluvio (ōnis) καὶ colluvies (ēi), συρφετός.

Contagio (ōnis) καὶ contagium (i), μίαισμα.

Crater (ēris) καὶ cratēra (ae), κρατήρ.

Elephas (antis) καὶ elephantus (i), ἐλέφας.

§. 25. Τὰ ἐξῆς ἀλλάσσουν ἐνίοτε τὸ γένος ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ.

Jocus, παιδιὰ, πληθ. joci καὶ joca.

Locus, τόπος, πληθ. loca, τόποι, loci, χωρία βιβλίων, ἐνίοτε δὲ καὶ τόποι.

Cælum, οὐρανός, πληθ. cæli.

Frenum, χαλινός, πληθ. freni καὶ frena.

Rastrum, δίκελλα, πληθ. rastri καὶ rastra.

Ostrea, ὄστρακον, πληθ. ostreae καὶ ostrea, ὄρυμ.

Sibylus, συριγμός, πληθ. sibili καὶ sibila.

Tartārus, ὁ πληθ. Tartara μόνον παρὰ ποιηταῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΘΕΤΩΝ.

§. 26. Πάντα τὰ ἐπίθετα κλίνονται κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας κλίσεις. Εἰσὶ δὲ τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα. Τὰ τῆς α' καὶ β' κλίσεως τρικατάληκτα λήγουσιν εἰς us, a, um, ἢ εἰς er, ěra, erum. Καὶ τὰ μὲν εἰς us καὶ er εἰσὶν ἀρσενικά, τὰ δὲ εἰς um καὶ ěrum οὐδέτερα, καὶ κλίνονται κατὰ τὴν β' κλίσιν· τὰ δὲ εἰς a καὶ ěra εἰσὶ θηλυκά, καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α'.

Τὰ μὲν τρικατάληκτα εἰς us, a, um σχηματίζονται κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν οὕτως·

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄν.	bonus, ἀγαθός,	bona, ἀγαθή,	bonum, ἀγαθόν.
Γεν.	boni	bonae	boni
Δοτ.	bono	bonae	bono
Αἰτ.	bonum	bonam	bonum
Κλ.	bone	bona	bonum
Ἄφ.	bono	bonā	bono

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	boni	bonae	bona
Γεν.	bonōrum	bonārum	bonōrum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	bonis	bonis	bonis
Αἰτ.	bonos.	bonas.	bona.

Οὕτω κλίνονται καὶ αἱ μετοχαὶ, αἱ εἰς us, a, um, λήγουσαι· οἶον, amatus, amata, amatum, ἠγαπημένος, amaturus, a, um, ἀγαπήσων, amandus, a, um, ἀγαπητέος.

Τὰ δὲ εἰς er, ěra, ěrum σχηματίζονται οὕτως.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	liber, ἐλεύθερος,	libĕra,	libĕrum
Γεν.	libĕri	liberae	liberi
Δοτ.	libero	liberae	libero
Αἰτ.	liberum	liberam	liberum
Ἄφ.	libero	liberā	libero

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	liberī	liberae	libera
Γεν.	liberōrum	liberārum	liberōrum
Δοτ. καὶ Ἀφ.	liberis	liberis	liberis
Αἵτ.	liberos	liberas	libera.

Σημ. α. Τινὰ τῶν εἰς εἰς τηροῦσι τὸ ε μόνον εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ, ὅχι δὲ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις καὶ τὰ λοιπὰ γένη· οἶον, niger, nigra, nigrum, μέλας, γεν. nigri, nigrae, nigri, καλ.

Σημ. β'. Κατὰ τὰς δύο ταύτας κλίσεις κλίνεται καὶ τὸ μοναδικὸν ἐπίθετον satur, satūra, satūrum, κορεστὸς, πλήρης.

Σημ. γ'. Ἀχρηστος εἶναι ἡ τοῦ ἀρσενικοῦ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τῶν ἐπιθέτων cetera, ceterum, ἕτερος, ludicra, ludicrum, παιγνιώδης, σπανία δὲ ἡ τοῦ posterus, ἐπιγεγόμενος.

§. 27. Τὰ δὲ τῆς γ' κλίσεως τρικατάληκτα ἐπίθετα λήγουσιν εἰς εἰς τὰ ἀρσενικά, εἰς ἰς τὰ θηλυκά καὶ εἰς ε τὰ οὐδέτερα· οἶον, celer, celēris, celēre, ταχύς. Καὶ τρικατάληκτα μὲν εἰσιν ὀλίγα, πλείω δὲ τὰ δικατάληκτα, ὧν τὰ μὲν ἀρσενικά καὶ θηλυκά λήγουσιν εἰς ἰς, τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς ε, καὶ κλίνονται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	levis, ἑλαφρὸς,	leve, ἑλαφρόν.
Γεν.	levis	levis
Δοτ.	levi	levi
Αἵτ.	levem	leve
Ἀφ.	levi	levi

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	leves	levia
Γεν.	levium	levium
Δοτ. καὶ Ἀφ.	levibus	levibus
Αἵτ.	leves	levia.

Σημ. α. Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ τρικατάληκτα, ἅτινα πάντα (πλὴν ἑνός, τοῦ celer, γεν. celēris) ἀποβάλλουσι τὸ ε ἐν τῇ κλίσει· οἶον (ἀρσ.) acer, (θηλ.) acris, (οὐδ.), acre, ὄξύς, γεν. acris, δοτ. acri, αἵτ. acrem, ἀφ. acre, καλ. Ἐτι δὲ καὶ τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα September, October, November, December· οἶον, September, γεν. Septembris, καλ.

Σημ. 6'. Τινὰ τῶν εἰς is καὶ e εὐρηνται ἐγίστε καὶ εἰς us, a, um λήγοντα· οἶον, hīlarus καὶ hīlaris, ἱλαρὸς, imbecillus καὶ imbecillis, ἀσθενής, imberbus καὶ imberbis, ἐγγένειος, inermis καὶ inermis, ἄοπλος.

Τὰ μονοκατάληκτα ἐπιθέτα τῆς κλίσεως ταύτης λήγουσι διαφόρων, ὡς καὶ τὰ οὐσιαστικά αὐτῆς. Αἱ συνηθέστεραι δὲ καταλήξεις αὐτῶν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰσὶν αἱ ns (γεν. ntis)· ὡς sapiens, sapientis, σοφός, ax (ācis)· ὡς audax, audācis, τολμηρὸς, ix (īcis), ὡς felix, felīcis, εὐτυχής.

Κλίνονται δὲ οὕτως.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	audax, τολμηρὸς.	prudens, συνετός.
Γεν.	audācis	prudētis
Δοτ.	audaci	prudenti
Αἰτ.	audacem (οὐδ. audax)	prudētem (οὐδ. prudens)
Ἄφ.	audaci (e)	prudenti (e)

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	audaces (οὐδ. audacia)	prudētes (ia)
Γεν.	audacium	prudētium
Δοτ. καὶ Ἄφ.	audacibus	prudētibus
Αἰτ.	audaces (ia)	prudētes (ia).

Σημ. 4'. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, τὴν δὲ πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν εἰς ia· οἶον, prudentia, audacia. Μόνον τὸ μονοκατάληκτον ἐπίθετον vetus, παλαιός, ἔχει vetera, πληθ. ὄν. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου γένους.

Σημ. 6'. Οὐδέτερα πληθυντικά ἐπιθέτα σχηματίζονται μόνον ἀπὸ τῶν μονοκατάληκτων ἐπιθέτων εἰς ans, ens, as, rs, ax, ix, ox ληγόντων καὶ ἀπὸ τῶν ἀριθμητικῶν εἰς plex· οἶον, elegans, κομψός, οὐδέτερον πληθυντικὸν elegantia, sapiens, σοφός, sapientis, Larinas, ἡ πόλις, Larinatia, sollers, συνετός, sollertia, concors, σύμφωνος, concordia, tenax, σταθερὸς, tenacia, felix, εὐτυχής, felicia, atrox, ἄγριος, atrocia. Τὸ dives (καὶ συνηρημένως dis, γεν. ditis), πλούσιος, ἔχει οὐδ. ἐνικὸν dite καὶ πληθυντικὸν ditia.

Σημ. 7'. Τῶν ἐπιθέτων primor, προῦχων, ἐξέχων, seminex, ἡμιθανής, sons, ἔνοχος, ὡς καὶ τῶν cetugus, ludicrus, ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ μόνη εἶναι ἄχρηστος. Τὰ δὲ exlex, ἄνομος, καὶ exspes, ἀνελπής, εὐρηνται μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ.

Περὶ συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων.

§. 28. Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά ἐπιθέτα σχηματίζονται ἀπὸ τῶν θετικῶν ἐπιθέτων· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος

καὶ τοῦ παθητικοῦ παρκειμένου τῆς μετοχῆς, ὅταν οὗτοι ἔχωσιν ἀπλῶς ἐπιθετικὴν σημασίαν.

Καὶ τὰ μὲν συγκριτικά εἰσι δικατάληκτα ἐπίθετα καὶ σχηματίζονται προσθέσει τῆς καταλήξεως *or* καὶ *us* εἰς τὴν πτώσιν τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου, τὴν εἰς ἰ λήγουσαν. Καὶ ἡ μὲν *or* κατὰληξις εἶναι κοινὴ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, ἡ δὲ *us* οὐδέτερον ὄϊον, ἀπὸ τοῦ *probus* (γεν. *probi*), ἀγαθός, γίνεται τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν συγκριτικὸν ἐπίθετον *probior* καὶ τὸ οὐδέτερον *probius*: ἀπὸ τοῦ *niger* (γεν. *nigri*), μέλας, *nigrior*, *nigrius*: *sapiens* (δοτ. *sapienti*), σοφός, *sapientior*, *sapientius*: *felix* (δοτ. *felici*), εὐτυχής, *felicior*, *felicius*.

Κλίνονται δὲ ἀμφότερα κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὄϊον,

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὦν. καὶ Κλ.	<i>probior</i>	<i>probius</i>
Γεν.	<i>probiōris</i>	<i>probiōris</i>
Δοτ.	<i>probiori</i>	<i>probiori</i>
Αἰτ.	<i>probiorem</i>	<i>probius</i>
Ἀφ.	<i>probiore (i)</i>	<i>probiore (i)</i>

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὦν. Αἰτ. } καὶ Κλ. }	<i>probiores</i>	<i>probiora</i>
Γεν.	<i>probiorum</i>	<i>probiorum</i>
Δοτ. καὶ Ἀφ.	<i>probioribus</i>	<i>probioribus.</i>

Τὰ δὲ ὑπερθετικά εἰσι τρικατάληκτα καὶ σχηματίζονται προστιθεμένων εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ θετικοῦ πτώσιν, τὴν εἰς ἰ λήγουσαν, τῶν καταλήξεων *ssimus*, *ssima*, *ssimum*: ὧν τὰ μὲν εἰς *ssimus* καὶ *ssimum* λήγοντά εἰσιν ἀρσενικά καὶ οὐδέτερα καὶ κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν β' κλίσιν, τὰ δὲ εἰς *ssima* εἰσὶ θηλυκά καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α', ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐπίθετα ὄϊον, *probus* (γεν. *probi*), ὑπερθετικὸν *probissimus*, *a*, *um*, *sapiens* (δοτ. *sapienti*), *sapientissimus*, *a*, *um*.

Ἀπὸ τῶν τῆς β' καὶ γ' κλίσεως ἐπιθέτων εἰς *ei* σχηματίζονται

τὰ ὑπερθετικά εἰς *rimus, rima, rimum*, προστιθεμένων τούτων τῶν καταλήξεων εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου ἀμετάβλητον ὄϊον, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *liber*, ἐλεύθερος καὶ *niger* (γεν. *nigri*), μέλας, γίνονται τὰ ὑπερθετικά *liberrimus, a, um*, καὶ *nigerrimus, a, um*.

Σημ. α'. Οὕτω σχηματίζονται καὶ τὰ ὑπερθετικά *veterrimus* καὶ *prosperrimus* ἀπὸ τῶν *vetus*, ἀρχαῖος, καὶ *prosperus*, εὐτυχής. Τὸ δὲ *matūrus*, ὠριμος, ἔχει ὑπερθετικὸν *maturrimus* καὶ *maturissimus*.

Σημ. β'. Τὰ *facilis*, εὐκόλος, *difficilis*, δύσκολος, *gracilis*, ἰσχνός, *humilis*, ταπεινός, *similis*, ὅμοιος, *dissimilis*, ἀνόμοιος, σχηματίζουν τὰ ὑπερθετικά ἀποβολῆ τῆς καταλήξεως *is*, καὶ προσλήψει τῶν καταλήξεων, *limus, lima, limum* ὄϊον, *facillimus, a, um*, *humillimus, a, um* κτλ. Τούτοις ἠκολούθησε καὶ τὸ *imbecillus*, ἔχον ὑπερθετικὸν *imbecillimus*, ἕπερ ὅμως σχηματίζει καὶ ἀπὸ τοῦ ἐτέρου τύπου τῆς ὀνομαστικῆς *imbecillus, imbecillissimus, a, um*. Τὰ λοιπὰ τῶν εἰς *lis* ἔχουσι τὸν συνήθη τοῦ ὑπερθετικοῦ τύπον.

Σημ. γ'. Οἱ ἀρχαιότεροι γράφοι *probissimus, nigerrimus* ἀντὶ *probissimus, nigerrimus*. (Ἄλλὰ περὶ τῆς ἐναλλαγῆς ταύτης τοῦ *i* καὶ *u* ἐν τοῖς ὑπερθετικοῖς καὶ ἀλλαγῶ βλ. Δ. Γ. §. 5. α. σημ. α'.)

§. 29. Ἀνωμάλως σχηματίζουν τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως τὰ ἀπὸ τῶν ῥημάτων *dico*, λέγω, *facio*, ποιῶ, *volo*, θέλω, σύνθετα ἐπίθετα *maledicus*, κακολόγος, *munificus*, ἐλευθέριος, *benevolus*, εὖνους· ἐπειδὴ τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά τούτων εἰσὶ *maledicentior, us, maledicentissimus, a, um, munificentior, munificentissimus*, ὡς εἰ ἔληγον τὰ θετικά εἰς *dicens, ficens, volens* (*maledicens, munificens, benevolens*).

Ἐτι δὲ καὶ τὰ ἐξῆς σχηματίζουν ἀνωμάλως τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως, τινὰ δὲ καὶ ἀπ' ἄλλης ῥίζης.

<i>bonus</i> , ἀγαθός,	<i>melior, us,</i>	<i>optimus, a, um.</i>
<i>malus</i> , κακός,	<i>pejor, pejus,</i>	<i>pessimus.</i>
<i>magnus</i> , μέγας,	<i>major, us,</i>	<i>maximus.</i>
<i>parvus</i> , μικρός,	<i>minor, us,</i>	<i>minimus.</i>
<i>nequam</i> , (ἄκλ.) φαῦλος,	<i>neqvior, us,</i>	<i>neqvissimus.</i>
<i>frugi</i> (ἄκλ.) σώφρων,	<i>frugalior, us,</i>	<i>frugalissimus.</i>
<i>multus</i> , πολλός,	<i>plus, plures, plura,</i>	<i>plurimi, plerique.</i>
<i>senex</i> , γέρων,	<i>senior, us,</i>	λείπει.
<i>junēvis</i> , νέος,	<i>junior, us,</i>	λείπει.

Σημ. Τῶν συγκριτικῶν τοῦ *multus* εἶναι ἐν χρήσει ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον ἡ ὄνομ. καὶ αἰτιατικῇ τοῦ οὐδετέρου *plus*, καὶ ἡ γεν. *pluris*, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ *plura* καὶ *pluria* ἐνίοτε, καὶ τὸ ἀρσ. καὶ θηλ. *plures*, *plurium*, *pluribus*. Ἀπὸ δὲ τοῦ *plures*, πλείονες, σχηματίζεται *complures*, συμπλείους, *complura* (καὶ σπαν. *compluria*), γεν. *complurium*. Τὸ *plerique* εἶναι μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ εὐχρηστον εὔρηται ὅμως καὶ *ploraque juvenus*, *nubilitas*, τὸ πλείστον τῆς νεολογίας, τῶν εὐγενῶν.

Τὰ ἐξῆς, διότι ἔχουσιν ἄχρηστον τὸ θετικὸν ἐπίθετον, σχηματίζουσι τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως ἀπὸ συστοίχων προθέσεων ἢ ἐπιρρήμάτων.

<i>citra</i> , ἐπιτάδε,	<i>citerior</i> , <i>us</i> , ἐγγύτερος,	<i>citimus</i> , <i>a</i> , <i>um</i>
<i>extra</i> , ἐξω,	<i>exterior</i> , ἐξώτερος	<i>extrēmus</i> , <i>extimus</i>
<i>infra</i> , κάτω,	<i>inferior</i> , κατώτερος,	<i>infimus</i> καὶ <i>imus</i>
<i>intra</i> , ἔνδον,	<i>interior</i> , ἐνδότερος,	<i>intimus</i>
<i>prope</i> , πλησίον,	<i>propior</i> , πλησιέστερος,	<i>proximus</i>
<i>post</i> , ὕστερον,	<i>posterior</i> , ὕστερος,	<i>postremus</i>
<i>supra</i> , ἄνω,	<i>superior</i> , ἀνώτερος,	<i>supremus</i> , <i>summus</i>
<i>ultra</i> , πέραν,	<i>ulterior</i> , πορρώτερος,	<i>ultimus</i>
	<i>prior</i> , πρότερος,	<i>primus</i> , πρῶτος
	<i>deterior</i> , χείρων,	<i>deterimus</i>
	<i>ocior</i> , θάσσων,	<i>ocissimus</i>
	<i>potior</i> , κρείσσων,	<i>potissimus</i> .

Σημ. Τινῶν ἐκ τούτων εὔρηται καὶ θετικὸν ἐπίθετον εἰς τινὰς μόνον πτώσεις καὶ γένη· οἷον, *exteri*, ἐξωτερικοί, ξένοι, (*externae nationes*, *externa regna*), *inferum* μόνον ἐν τῇ φράσει *mare inferum*, τυρρηνικὴ θάλασσα, *inferi* εἰ ἐν τῷ ᾄδει, *infera flumina*, οἱ τοῦ ἄδου ποταμοί, *inferes partes*, τὰ ὑπὸ τὴν γῆν *posterus*, σημαίνει ἐπόμενον ἢ προσεχὴ κατὰ χρόνον· ὡς *posterum diem*, τὴν ἐπιούσαν, *postera nocte*. *Posteri*, μεταγενέστεροι, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν *postumus*, ὕψιγενής, *filius postumus*, ὁ μετὰ τὴν τελευταίην τοῦ πατρὸς γεννηθεὶς υἱός. *Superum*, εὔρηται μόνον ἐν τῇ φράσει, *mare superum*, τὸ ἀδριατικὸν πέλαγος, *Superi*, οἱ οὐράνιοι, *supera*, τὰ ὑπὲρ τὴν γῆν.

§. 30. Τινὰ τῶν ἐπιθέτων οὐδόλως σχηματίζουσι βαθμοὺς παραθέσεως, διότι σημαίνουναι πράγματα ἢ τάξιν τινὰ, ἐν ἧ δὲν ὑπάρχει διαφορὰ βαθμῶν, οὐδὲ δυνατὸν εἶναι νὰ ἐνοηθῇ· οἷον, *aureus*, χρυσοῦς, καὶ πάντα τὰ ὕλην σημαίνοντα, *pedester*, πεζός, *aestivus*, θερινός, *vinus*, ζωντανός, *sospes*, σῶς, *merus*, ἀκήρατος, *memor*, μνήμων. Ἄλλα πάλιν δὲν σχηματίζουσι παραθετικὰ πρὸς ἀποφυγὴν κακοφωνίας· οἷον τὰ πρὸ τῆς καταλήξεως *us* φωνῆν ἔχοντα, ὡς *idoneus*, ἐπιτήδειος, *dubius* ἀμφίβολος. Εὔρηται ὅμως ἀπὸ τοῦ *assiduus*, διηνεχής, *assiduisimus*, ἀπὸ τοῦ *strenuus*, δραστήριος, *strenuissimus*, ἀπὸ τοῦ *egregius*, ἐξαίρετος, *egregior*, *egregiissimus* καὶ ἀπὸ τοῦ *pius*, εὐσεβής, *piissimus*.

Τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων τὸ συγκριτικὸν εἶναι ἄχρηστον, εὐχρηστον δὲ τὸ ὑπερθετικὸν *fastus*, ψευδής, *inclutus*, περίφημος, *novus*, νέος, *sacer*, ἱερός, *vetus*, ἀρχαῖος.

Ρηματικῶν τινῶν ἐπιθέτων εἰς *his* (*bilis*) ληγόντων τὸ μὲν ὑπερθετικὸν εἶναι ἄχρηστον, εὐχρηστον δὲ τὸ συγκριτικὸν εἶναι, *agilis*, εὐκίνητος, *docilis*, εὐδιδάκτος, *credibilis*, πιστευτός, *probabilis*, πιθανός· ἐτι δὲ καὶ τῶν *ater*, μέλας, *scaeus*, τυφλός, *jūvus*, νῆστις, *surdus*, κωφός, *teros*, στρογγύλος καί τινα ἄλλα.

Ὅταν δὲ ᾖναι ἀναγκαῖον νὰ δηλωθῇ ἢ παράθεσις τῶν μὴ ἐχόντων ἐν χρήσει τὸν τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ τύπον, τότε γίνεται αὕτη διὰ περιφράσεως· διὰ μὲν τὸ συγκριτικὸν προστιθεμένου εἰς τὸ θετικὸν ἐπίθετον τοῦ ἐπιρρήματος *magis*, μᾶλλον, διὰ τὸ ὑπερθετικὸν *maxime*, μάλιστα· οἶον, *magis mirus*, θαυμαστότερος, *maximo* (ἢ ἐνίστε *summe*) *mirus*, θαυμαστότατος. Οὕτω καὶ πρὸς ἀποφυγὴν κακωφωνίας *magis idoneus*, ἐπιτηδειότερος, *maxime idoneus*, ἐπιτηδειότατος.

Σημ. Οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται τὴν περίφρασιν ταύτην καὶ ἔπου ἄλλως δὲν ἦτο ἀναγκαῖα. Ἡ διὰ τῆς προθέσεως *per* ἐπίτασις ἐπιθέτων τινῶν, ὡς *percommisus*, λίαν κατὰλληλος, εἶναι ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι, ἢ δὲ διὰ τῆς *prae*, ὡς *praegelidus*, λίαν ψυχρός, παρὰ ποιηταῖς μόνον. Τὰ οὕτως ἐπιτεινόμενα ἐπίθετα δὲν σχηματίζουσι βαθμοὺς παράθεσεως πλὴν τοῦ *praeclearus*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ.

§. 31. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ τῆς λατινικῆς γλώσσης καὶ οἱ δι' ὧν ταῦτα σημαίνονται ἀριθμητικοὶ χαρακτῆρές εἰσι τὰ ἐξῆς.

I. unus, *una*, *unum*.

II. duo, *duæ*, *duo*.

III. tres, *tria*.

IV. quattuor.

V. quinque.

VI. sex.

VII. septem.

VIII. octo.

VIII ἢ IX. novem.

X. decem.

XI. undecim.

XII. duodecim.

XIII. tredecim ἢ decem et tres
(tres et decem).

XIV. quattuordecim.

XV. quindecim.

XVI. sedecim (sexdecim, decem et sex).

XVII. decem et septem ἢ septendecim (septem et decem).

XVIII. duodeviginti ἢ (σπανιότερον) decem et octo.

XIX. undeviginti ἢ (σπαν.) decem et novem.

XX. viginti.

XXI. unus (a, um) et viginti ἢ viginti unus (a, um).

XXII. duo (duæ) et viginti ἢ viginti duo (duæ), κτλ.	C. centum.
XXV. quinque et viginti ἢ viginti quinque.	CI. centum et unus ἢ centum unus.
XXVIII. duodeviginti ἢ (επα- νώτερον) octo et viginti ἢ viginti octo.	CII. centum et duo ἢ centum duo.
XXIX. undeviginti ἢ (σπζν.) novem et viginti, ἢ vi- ginti novem.	CXXIV. centum et viginti quattuor, centum viginti quatuor.
XXX. triginta κτλ. ὡς ἐπὶ τοῦ viginti.	CC. ducenti, ae, a.
XXXIX. undequadragesima ἢ (σπανιώτ.) novem et tri- gesima, ἢ triginta novem.	CCC. trecenti, ae, a.
XL. quadragesima.	CCCC. quadragesimi, ae, a,
L. quinquagesima.	ID ἢ D. quingenti, ae, a.
LX. sexagesima.	DC. sexcenti, ae, a.
LXX. septuagesima.	DCC. septingenti, ae, a.
LXXX. octoginta.	DCCC. octingenti, ae, a.
XC. nonagesima.	DCCCC. nongenti, ae, a.
XCVIII. nonagesima octo, ἢ octo et nonagesima.	CID ἢ M. mille.
XCIX ἢ IC nonagesima novem, novem et nonagesima, un- decentum.	CIƆCIƆ ἢ MM. duo millia κ. ε̄.
	IDƆ quinqve milia.
	IDƆCIƆCIƆ ἢ IƆƆMM. septem milia.
	CCIDƆ. decem millia.
	IDƆƆ quinqvagesima millia.
	CCCCIDƆƆ. centum millia.

Οἱ λατινικοὶ ἀριθμητικοὶ χαρακτῆρες, πλὴν τοῦ M πρώτου γράμμα-
ματος τοῦ mille, εἰσὶ σημεῖα ἀπλῶς, οὐχὶ δὲ γράμματα. Πᾶς μι-
κρότερος ἀριθμὸς, εἰς τὰ ἀριστερὰ μεγαλιτέρου γραφόμενος, ἀφαι-
ρεῖται· οἷον IV = 4, IX = 9, XL = 40. Μία γραμμὴ I μεθ' ἐ-
νὸς D ἀντεστραμμένου (ID) σημαίνει 500· ἐν δ' ἕκαστον D, εἰς τὰ
δεξιὰ ταύτης προστιθέμενον, ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἓν μηδενικὸν τοῦ ἡμε-
τέρου ἀριθμητικοῦ συστήματος· ὅθεν IDƆ=5,000, IDƆƆ=50,000.
Ὁ ἀριθμὸς διπλασιάζεται, ὅταν προστίθῃται εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς

γραμμῆς ταύτης τόσα Θ, ὅσα καὶ εἰς τὰ δεξιά αὐτῆς: ὅθεν CIO = 1,000, CCIOO = 10,000, CCCIOOO = 100,000. κτλ.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν παραδειγμάτων τούτων γίνεται δῆλον, ὅτι ἀπὸ τοῦ 20 μέχρι τῶν 100 ἢ προηγούνται αἱ δεκάδες τῶν μονάδων ἄνευ τοῦ συνδέσμου ει (καὶ), ἢ προηγούνται αἱ μονάδες καὶ ἔπονται αἱ δεκάδες μὲ τὸν ει. Οἱ ἀριθμοὶ 28, 29, 38, 39 καὶ λοιποὶ τοιοῦτοι, δηλοῦνται συνηθέστερον διὰ τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῆς προσεχοῦς δεκάδος γινομένων ἐκφράσεων: οἷον, undetriginta = 29, τριάκοντα πλὴν ἑνός, duodetriginta = 28, τριάκοντα πλὴν δύο. Αἱ ἑκατοντάδες προηγούνται τῶν δεκάδων, αἵτινες ἔπονται μετὰ τοῦ ει ἢ ἄνευ τούτου, καὶ αὗται πάλιν τῶν μονάδων· ὡς, centum et sexaginta sex = 166.

Σημ. β'. Ἐν ἑκατομμύριον δηλοῦται διὰ τῆς φράσεως δεκάκις 100,000 οἷον decies centum (ἢ centēna) millia = $10 \times 100,000$. Πλέον δὲ τούτου σημαίνεται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ centum millia, προηγουμένου πάντοτε τοῦ σημαίνοντος τὸ πλῆθος τῶν ἑκατομμυρίων ἀριθμοῦ. βλ. Δ. Γ. §. 78.

§. 32. Ἐξ ὄλων τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κλιτά εἰσι τὰ πρῶτα τρία, καὶ αἱ ἑκατοντάδες ἀπὸ τῶν ducenti καὶ ἐξῆς. κλινόμεναι μόνον ἐν τῷ πλυθυντικῷ τῆς α' καὶ β' κλίσεως ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τρι-κατάληκτα ἐπίθετα. Οἱ πρῶτοι τρεῖς ἀριθμοὶ κλίνονται οὕτως.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Πληθυντικός.

Ὀν.	unus, una, unum, εἷς.	uni, unæ, una.
Γεν.	unīus	} καὶ διὰ τὰ τρία γένη. unōrum, ārum, ōrum.
Δοτ.	unī	
Αἰτ.	unum, unam, unum	unos, unas, una
Ἀφ.	uno, unā, uno	unis.

Τὰ duo, δύο, καὶ tres, τρία, εἰσι μόνον πληθυντικά.

Ὀν. πληθ.	duo, ἀρσ. καὶ οὐδ. duæ, θηλυκόν,	tres, οὐδ. tria
Γεν.	duōrum	duārum trium
Δοτ.	duōdus	duābus tribus
Αἰτ.	duo καὶ duos	duas tres, tria
Ἀφ.	duobus	duabus tribus.

Σημ. Ο πληθυντικὸς τοῦ unus εὑρίσκει πάντοτε μετὰ πληθυντικῶν οὐσιαστικῶν καὶ σημαίνει, μόνον· οἷον, unī Sveni, οἱ Σουηδοὶ μόνον, παρὰ Καίσαρι. Κατὰ τὸ duo κλί-

νεται καὶ τὸ *ambo*, ἄμφω, οὗ ἢ τοῦ ἀρσενικοῦ αἰτιατικὴ εἶναι *ambo* καὶ *ambos*. Ἡ γενικὴ *duorum* εὐρήται· καὶ *duum*, μάλιστα ἐν τῇ φράσει *duum millium*. Τὸ *mille* εἶναι ἀκλιτὸν καὶ ἐν χρήσει τὸ οὐσιαστικὸν ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον κατ' ὀνομαστικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν συνήθως, τὸ δὲ πληθυντικὸν αὐτοῦ *millia* (καὶ *milia*) εἶναι κλιτὸν (γεν. *millium*, δοτ. *millibus* κτλ.)· τὸ δὲ ἀριθμούμενον ἀντικείμενον ἔπεται κατὰ γενικὴν πληθυντικὴν· οἶον, *mille passuum*, χίλια βήματα, *sex millia peditum*, ἕξ χιλιάδες πεζοί.

§. 33. Ἐκ τῶν ἀπολύτων γίνονται τὰ τακτικά, τὰ ὁποῖά εἰσιν ἐπίθετα τρικατάληκτα, κλινόμενα κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν.

1. <i>primus</i> , α, um, πρῶτος	<i>vicesima</i> , unumetvicesimum), σπαν. <i>primus et vicesimus, vicesimus primus</i> .
2. <i>secundus</i> , α, um, δεύτερος
(ἢ <i>alter</i> , ὁ ἕτερος, ἐπὶ δύο συνήθως λεγόμενον).	22. <i>alter</i> (σπαν. <i>secundus</i>) et <i>vicesimus, vicesimus alter</i> , ἢ <i>duoëtvicesimus</i> (<i>duoëtvicesima, duoëtvicesimum</i>).
3. <i>tertius</i> .	23. <i>tertius et vicesimus, vicesimus tertius</i> .
4. <i>quartus</i> .	24. <i>quartus et vicesimus, vicesimus quartus</i> κ. ε.
5. <i>quintus</i> .	28. <i>duodetricesimus</i> (σπαν. <i>octavus et vicesimus, vicesimus octavus</i>).
6. <i>sextus</i> .	29. <i>undetricesimus</i> , σπαν. <i>nonus et vicesimus, vicesimus nonus</i> .
7. <i>septimus</i> .	30. <i>tricesimus</i> (<i>tricesimus</i>).
8. <i>octāvus</i> .	31. <i>primus et tricesimus, tricesimus primus</i> ἢ <i>unusettricesimus</i> κ. ε. ὡς ἐπὶ τοῦ <i>vicesimus</i> .
9. <i>nonus</i> .	38. <i>duodequadragesimus</i> , σπαν. <i>octavus et tricesimus</i> , ἢ <i>tricesimus octavus</i> .
10. <i>decimus</i> .	39. <i>undequadragesimus</i> , σπαν.
11. <i>undecimus</i> .	
12. <i>duodecimus</i> .	
13. <i>tertius decimus</i> ἢ σπαν. <i>decimus et tertius</i> κ. ε.)	
14. <i>quartus decimus</i> .	
15. <i>quintus decimus</i> .	
16. <i>sextus decimus</i> .	
17. <i>septimus decimus</i> .	
18. <i>duodevicesimus</i> (σπαν. <i>octavus decimus</i>).	
19. <i>undevicesimus</i> (σπανιώτερον <i>nonus decimus</i>).	
20. <i>vicesimus</i> (ἢ <i>vigesimus</i>).	
21. <i>unus et vicesimus</i> (<i>unaët-</i>	

nonus et tricesimus $\frac{1}{2}$ tri-	200. ducesimus;
cesimus nonus.	300. trecentesimus.
40. quadragesimus.	400. quadringentesimus.
50. quinquagesimus.	500. quingentesimus.
60. sexagesimus.	600. sexcentesimus.
70. septuagesimus.	700. septingentesimus.
80. octogesimus.	800. octingentesimus.
90. nonagesimus.	900. nongentesimus.
100. centesimus.	1000. millesims, κ. ε. μετά
101. centesimus primus.	ἐπιξήρημάτων ὄιον,
110. centesimus decimus.	10000. decies millesimus.
124. centesimus vicesimus	
quartus κ. ε.	

Σημ. Τὸ nonus ἐν τῷ unusetvicesimus εἶναι κλιτόν· εὐρηται ὅμως καὶ συντετμημένον un (θηλ. unetvicesima), ὅτε τὸ un μένει ἀμετάβλητον ὡσαύτως καὶ τὸ duo ἐν τοῖς duoetvicesimus καὶ τοῖς τοιοῦταις μένει ἀκλιτόν. Πᾶς δεῦτερος σημαίνεται διὰ τοῦ ἐπιθέτου alternus ὄιον, alternis diebus, κατὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν. Πᾶς (ἢ ὁ ἀείποτε) τρίτος, τέταρτος κτλ. σημαίνεται διὰ τῶν λέξεων tertius quisque, quartus quisque κ. ε. Ἀριθμὸς τις ἐνιαυτῶν δηλοῦται διὰ τῆς λέξεως annus, ἔτος, μετὰ τακτικῶν ἀριθμητικῶν ὄιον, annus millesimus octingentesimus quinquagesimus septimus=1837. Ἐν τούτοις ὁ σύνδεσμος εἰ προστίθεται ἐνίοτε, συνήθως ὅμως παραλείπεται.

§. 34. Τὰ διαιρετικά (distributiva) εἰσὶν ὡσαύτως τρικατάληκτα καὶ κλίνονται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσειν ἢ γενικὴ πληθυντικὴ αὐτῶν καταλήγει πολλακίς εἰς um ἀντὶ ὄrum κατὰ τὸν §. 10. σ. δ'. Εἰσὶ δὲ ταῦτα.

1. singuli, singulae, singula,	9. novēni.
ἀνὰ ἕνα, μίαν, ἕν.	10. deni.
2. bini, æ, a, ἀνὰ δύο.	11. undēni.
3. terni (trini).	12. duodeni.
4. quaterni.	13. terni deni.
5. quini.	14. quaterni deni.
6. seni.	18. octoni deni $\frac{1}{2}$ duodevīceni.
7. septēni.	19. noveni deni $\frac{1}{2}$ undevīceni.
8. octōni.	20. vicēni

21. viceni singuli.	300. treceni.
22. viceni bini κ. ε.	400. quadringeni.
30. trigeni.	500. quingeni.
40. quadrageni.	600. sexcenti.
50. quinquageni.	700. septingeni.
60. sexageni.	800. octingeni.
70. septuageni.	900. nongeni.
80. octogeni.	1000. singula millia (ἢ μόνον millia).
90. nonageni.	2000. bina milla.
100. centeni.	10000. dena millia. κτλ.
200. ducenti.	

Σημ. Από τινων ἀριθμῶν παράγονται τὰ εἰς pler (πλους) πολλαπλασιαστικά ἐπίθετα, τὰ ὅποια κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς, τὰ simplex, ἀπλοῦς, duplex, διπλοῦς, triplex, τριπλοῦς, quadruplex, τετραπλοῦς, quinquplex, πενταπλοῦς, septemplex, ἑπταπλοῦς, decemplex, δεκαπλοῦς, centuplex, ἑκατονταπλοῦς. Τὰ δὲ εἰς plus (ὡς simplus, a, um, duplus, triplus, quatuorplus, octuplus) ἀπαντῶνται συνήθως εἰς αὐδέτερον γένος, σημαίνοντα μέγεθος ἑτέρου διπλάσιον, τριπλάσιον κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

§. 35. Αἱ ἀντωνυμίαι εἰσὶ προσωπικαί, δεικτικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀναφορικαί, ἐρωτηματικαί καὶ ἀόριστοι.

Καὶ αἱ μὲν προσωπικαί κλίνονται οὕτως.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	ego, ἐγώ.	tu, σύ.	ἐλλείπει.
Γεν.	(mei)	(tui)	sui
Δοτ.	mihī καὶ mi	tibi	sibi
Αἰτ.	me	te	se
Ἀφ.	me	te	se

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν. καὶ Αἰτ.	nōs	vōs	
Γεν.	(nostrum)	(vestrum)	ὡς ὁ ἐνικός.
Δοτ. καὶ Ἀφ.	nōbis	vōbis.	

Σημ. α. Ἄντι τῆς ἐν. καὶ πληθ. γενικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων εἰσὶν ἐν χρῆσει ἡ αἰ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι meus, tuus, suus, poster, vester, ἢ ἡ γενικὴ τοῦ οὐδετέρου γένους τῶν αὐτῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν mei, tui, sui, nostri, vestri· αἱ δὲ γενικαὶ nostrum καὶ vestram εὐρηγται μόνον εἰς τινὰς φράσεις, περὶ ὧν ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Σημ. β'. Εἰς πάσας τὰς πτώσεις τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων, πλὴν τῶν tu, sui, nostrum καὶ vestrum, προστίθεται ἐνίοτε τὸ ἀχώριστον μέρος me, δε' οὐ ἀντιτίθεται μετ' ἐμφάσεως ἐν πρόσωπον πρὸς ἕτερον· οἷον, egomet, ἐγὼ αὐτός, mihimet, temet, semet, κτλ. ἢ δὲ tu ἐπιτεινομένη γίνεται tuiῆ καὶ tuiemet. Ὡσαύτως καὶ ἡ αἰτ. καὶ ἀφ. meme, tete, sese.

Σημ. γ'. Μόνη ἡ tu καὶ vos εἶναι ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ ἢ αὐτῆ, αἱ λοιπαὶ δὲν ἔχουσι κλητικὴν. Ἡ δὲ τοῦ γ' προσώπου εἶναι ἢ αὐτῆ καὶ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία· ἐπειδὴ ἕτερον τύπον ἢ λατινικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει δι' αὐτὴν· διὸ τινὲς θεωροῦσι ταύταν μόνον ὡς αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν.

§. 36. *Λεικτικαὶ ἀντωνυμίαι* εἰσὶν ἡ hic, οὗτος, iste, ὅδε, αὐτός, ille, ἐκεῖνος, is, αὐτός, idem, ὁ αὐτός, ipse, ὁ ἴδιος. Εἰς ταύτας ἀνάγονται καὶ ἡ alius, ἄλλος, καὶ alter, ὁ ἕτερος. Κλίνονται δὲ ὡς ἐφεξῆς.

1) Ἡ hic, οὗτος.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	ἀρσ. hic, οὗτος.	θηλ. haec, αὕτη.	οὐδ. hoc, τοῦτο.		
Γεν.	hujus	} κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.			
Δοτ.	huic				
Αἰτ.	hunc			hanc	hoc
Ἀφ.	hoc			hac	hoc

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν.	hi	hae	haec
Γεν.	horum	harum	horum
Δοτ. καὶ Ἀφ.	his	} κοινὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Αἰτ.	hos	has	haec.

Σημ. Εἰς τὰς εἰς m καὶ s ληγούσας πτώσεις προστίθεται ὡς προσχηματισμὸς τὸ μόριον ce, μᾶλλον ἐπιτεινον τὴν δεῖξιν· οἷον, hujusce, hoesce, horunce, τουτουῖ, τουτωνί. Εἰς δὲ τὰς εἰς e ληγούσας προσετίθετο τὸ πάσαι e μετὰ τὸ c· ὡς hice, huncce, huice.

2) Ἡ iste.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	iste, αὐτός,	ista, αὐτῆ,	istud, αὐτό.		
Γεν.	istius	} κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.			
Δοτ.	isti				
Αἰτ.	istum			istam	istud
Ἀφ.	isto.			ista.	isto.

Ὁ πληθυντικός κλίνεται κατὰ τὴν *á* καὶ *β'* κλίσιν κανονικῶς. Κατὰ τὸ *iste* κλίνεται καὶ ἡ *ille, illa, illud*, καὶ ἡ *ipse, ipsa, ipsum*.

Σημ. *á*. Τοῦ ἀρχαίου τύπου *ollus* ἀντὶ *ille* εὔρηται παρὰ Βιργιλίῳ ἢ ἐν. δοτικῇ καὶ πληθ. ὀνομαστικῇ *olli*. Αἱ δὲ *iste* καὶ *ille* δέχονται ἐπίστε τὸν προσχηματισμὸν *c* καὶ σπανίως τὸν *co* ὄν, *istic, istaec, istuc* καὶ *istoc, illie, illaec, illuc* καὶ *illoc*, κλινόμεναι ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ ὡς ἡ *hic*.

Σημ. *β'*. Ἡ *ipse* (καὶ παρὰ κωμικοῖς *ipsus*) εἶναι σύνθετος ἐκ τῆς *is* καὶ *pse*, ὡς ἡ *idem* ἐκ τῆς *is* καὶ *dem*. Οἱ ἀρχαῖοι τύποι *ea-pse, eam-pse*, καὶ *eo-pse* ἀντὶ *ipsa, ipsam*, καὶ *ipso* εὔρηται παρὰ Πλαύτῳ.

3) Ἡ *is, ea, id*.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν.	<i>is</i> , αὐτός,	<i>ea</i> , αὐτή,	<i>id</i> , αὐτό.
Γεν.	<i>ejus</i> }	κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Δοτ.	<i>ei</i> }		
Λίτ.	<i>eum</i>	<i>eum</i>	<i>id</i>
Ἀφ.	<i>eo</i>	<i>eā</i>	<i>eo</i>

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν.	<i>ii</i> καὶ <i>ei</i>	<i>eae</i>	<i>ea</i>
Γεν.	<i>eōrum</i>	<i>eārum</i>	<i>eōrum</i>
Δοτ. καὶ Ἀφ.	<i>iis</i> καὶ <i>eis</i> κοινῇ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.		
Λίτ.	<i>eos</i>	<i>eas</i>	<i>ea</i> .

Κατὰ τὸν τύπον τοῦτον κλίνεται καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης καὶ τοῦ ἐπιτακτικοῦ μορίου *dem* σύνθετος *īdem* (ἀντὶ *is-dem*), *eādem*, *īdem*, τηρουμένου τοῦ μορίου *dem* ἀμεταβλήτου εἰς πάσας τὰς πτώσεις.

Σημ. *á*. Ἡ ὀνομαστικὴ πληθυντ. *ei* εἶναι σπανία, ἡ δὲ *iis* εὔρηται συχνότερον ἢ ἡ *eis*.

Σημ. *β'*. Ἐκ τῶν δεικτικῶν μορίων *ecce* καὶ *en* (ἰδοῦ, ἦν) καὶ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ τῶν ἀντωνυμιῶν *is* καὶ *ille* προσῆθον οἱ ἐν τῇ συνθεσίᾳ εὔρηστοι τύποι *eccum, eccas, eccos, eccas, ellum, ellam, ellos, ellas*, ὅτινες ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς κωμικοῖς Πλαύτῳ καὶ Τερεντίῳ.

Ἡ *alius, alia, aliud*, ἄλλος, κλίνεται ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ κατὰ τὸ *unus, una, unum*, (βλ. §. 10 σημ. *β'* καὶ 32), ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὴν *á* καὶ *β'* κλίσιν κανονικῶς ὡσαύτως καὶ ἡ *alter* (ἀρσ.). ὁ ἕτερος, *altera* (θηλ), *alterum* (οὐδέτερον), γεν. *alterius*, δοτ. *alteri*, καὶ διὰ τὰ τρία γένη τὰ λοιπὰ ὁμαλῶς κατὰ τὴν *á* καὶ *β'* κλίσιν.

§. 37. *Αναφορική ἀκτωνυμία* εἶναι ἡ *qvi*, ὅς, ἥτις κλίνεται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὀν.	<i>qvi</i> , ὅς,	<i>qvae</i> , ἥ,	<i>qvod</i> , ὅ.
Γεν.	<i>eijsus</i>	} κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Δοτ.	<i>eui</i>		
Αἰτ.	<i>qvem</i>	<i>qvam</i>	<i>qvod</i>
Ἀφ.	<i>qvo</i>	<i>qva</i>	<i>qvo</i>

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν.	<i>qvi</i>	<i>qvae</i>	<i>qvae</i>
Γεν.	<i>qvorum</i>	<i>qvārum</i>	<i>qvōrum</i>
Δοτ. καὶ Ἀφ.	<i>qvibus</i> (<i>qvīs</i>) κοινὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.		
Αἰτ.	<i>qvos</i>	<i>qvās</i>	<i>qvae</i> .

Σημ. Ἀρχαῖος τύπος τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς εἶναι *qvous*, *qvōi*. Ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ *qvīs*, ἥτις καὶ *qvōis* γράφεται, εἶναι ἀρχαϊκὴ ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν. ἀφαιρετικὴ *qvi*, ἥτις παρὰ τοῖς δοκίμοις συνήθως μόνον μετὰ τῆς προθέσεως *cum* εὔρηται (ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ ταύτης ἀλλὰ μετὰ βημάτων)· οἷον, *qvōcum* = *cum qvo* ἀρσ. καὶ οὐδ., παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ θηλυκοῦ γένους.

§. 38. Ἄ ὀ ρ ι σ τ ο ι ἀ ν α φ ο ρ ι κ αὶ ἀ ν τ ω ν υ μ ί α ι εἰ σὶ ν ἡ *qvicumqvae*, *qvīsqvīs*, ἐς τὴς δὴ ποτε, ἐς τὴς οὖν, *uter*, *utercumqvae*, ὁ πότερος.

Ἡ *qvicumqvae*, *qvæcumqvae*, *qvōcumqvae* κλίνεται ὡς ἡ ἀναφορικὴ *qvi*, μένοντος τοῦ ἀχωρίστου μορίου *cumqvae* ἀκλίτου κατὰ πάσας τὰς πτώσεις. Ἡ δὲ *uter*, *utra*, *utram*, ἥτις συνήθως εἶναι ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία (πότερος), κλίνεται κανονικῶς κατὰ τὴν ἀ καὶ β' κλίσιν, πλὴν τῆς ἐν. γενικῆς καὶ δοτικῆς, αἰτινές εἰσι *utrīus*, *utrī* κατὰ τὰ ἐν § 10 σημ. ε' βηθέντα. Ὡσαύτως κλίνεται καὶ ἡ σύνθετος *utercumqvae*, ὁ πότερος δὴ ποτε.

Ἡ *qvīsqvīs* εὔρηται συνήθως μόνον εἰς τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν (*qvōqvō*) τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου γένους καὶ εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου (*qvīdqvīd* ἢ *qvīcqvīd* ὡς οὐσιαστικόν).

§. 39. Ἐ ρ ω τ η μ α τ ι κ ἡ ἀ ν τ ω ν υ μ ί α εἶ ν α ἡ *qvīs* ἢ *qvi* (ἀρσ.), *qvæ*, (θηλ.), *qvīd* ἢ *qvod* (οὐδέτ.), καὶ ἡ μετὰ τοῦ ἐπιτατικοῦ μορίου *nam* *qvīsnam* ἢ *qvīnam* *qvānam*, *qvīdnam* ἢ *qvōdnam*, τίς, τί· ἔτι δὲ καὶ ἡ *uter*, *utra*, *utrum*, πότερος.

Ἡ *qvīs* καὶ *qvīsnam* κλίνονται ὡς ἡ ἀναφορικὴ *qvi*. Ἡ *qvīd* καὶ *qvīdnam* εὔρηται καθ' ἑαυτὴν ὡς οὐσιαστικόν, ἢ *qvod* καὶ *qvōdnam* μετὰ οὐσιαστικοῦ ὡς ἐπίθετον· οἷον, *qvīd feci*? τί ἐποίησα; *qvod faciūsus commisit*? τί ἀμάρτημα ἐπραξεν; Ἡ *qvīs* εἶναι καὶ οὐσιαστικόν καὶ ἐπίθετον, ἢ δὲ *qvi* ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπίθετον. Πλείω περὶ τῆς χρήσεως τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 88.

§. 40. Ἄ ὀ ρ ι σ τ ο ι ἀ ν τ ω ν υ μ ί α ι εἰ σὶ ν αὶ *qvīs*, *aliquīs*, *qvīsquam*, *qvīsquam*.

ullus, quidam, τίς, alteruter, ὁ εἷς ἢ ὁ ἕτερος (ἐκ δύο), καὶ αἱ διααιρετικά quisque, ἕκαστος ἰδίως, unusquisque, εἷς ἕκαστος ἰδίως, uterque, ἑκάτερος, ἀμφότεροι· ἔτι δὲ καὶ αἱ καθολικὴν ἔννοιαν ἀορίστως δηλοῦσαι quivis, quilibet, ὅστιςδὴποτε, utervis, uterlibet, ὅστιςδὴποτε ἐκ δύο. Εἰς ταύτας ἀνάγονται καὶ αἱ ἀρνητικά λέξεις nemo, οὐδεὶς (οὐσιαστικόν), nihil, οὐδὲν, nullus, οὐδεὶς (ἐπίθετον), neuter, οὐδέτερος.

Ἡ quis, qui καὶ θηλ. quae καὶ qua, οὐδ. quid καὶ quod, κλίνεται ὡς ἡ ἀναφορικὴ qui, πλὴν τῆς πληθ. ἔνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου καὶ τῆς ἐν. ἔνομ. τοῦ θηλυκοῦ, αἰτινες ἔχουσι δύο τύπους quae καὶ quā. Quid εἶναι οὐσιαστικόν, quod, ἐπίθετον.

Ἀπὸ τῆς quis σχηματίζονται καὶ κατ' αὐτὴν κλίνονται αἱ (ἑρωτημ.)· equis, equi, equa, equae, equid, equod, τίς; μή τις; καὶ τὸ ἐμφαντικώτερον equisnam καὶ numquisnam, μή τις γε;

Κατὰ τὴν quis κλίνεται καὶ ἡ aliquid, ἣτις ἐν τῇ ἐνικῇ ἔν. τοῦ θηλυκοῦ καὶ ἐν τῇ πληθυντικῇ ἔνομ. καὶ αἰτιατικῇ τοῦ οὐδετέρου ἔχει μόνον τὸν τύπον aliqua. Aliquid εἶναι οὐσιαστικόν, aliquid, ἐπίθετον, aliquid, καὶ οὐσιαστικόν καὶ ἐπίθετον, aliqui ἐπίθετον μόνον.

Ἡ quisquam, καὶ οὐδέτερον quidquam δὲν εὐρίσκεται εἰς θηλυκὸν γένος, οὐδὲ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν. Κλίνεται δὲ καὶ αὕτη κατὰ τὴν quis, ἀκλίτου τοῦ quam μένοντος. Καὶ μετὰ προσωπικῶν ἑνομάτων συντασσομένη (ὡς quisquam scriptor, συγγραφεὺς τις), εἶναι ποτὲ μὲν οὐσιαστικόν, ποτὲ δὲ ἐπίθετον, ἡ δὲ ἀντίστροφος αὐτῆς ullus αἰετοτε ἐπίθετον.

Καὶ αἱ quidam, quisquam, quivis, quilibet, quisque, κλίνονται ὡς ἡ ἀναφορικὴ. Τὸ οὐδέτερον αὐτῶν ὡς οὐσιαστικόν μὲν εἶναι quid (quiddam κτλ.), ὡς ἐπίθετον δὲ quod (quoddam κτλ.). Τοῦ unusquisque, κλίνεται ἑκάτερον συνθετικὸν μέρος (unusquamque, unumquidque γεν. unusquisque κ.έ.). τῆς δὲ utervis (utravis, utrumvis), uterlibet (utralibet, utrumlibet), uterque (utrāque, utrumque) μόνον τὸ uter (γεν. utriusque, δοτ. utrius κτλ.)· τῆς δὲ alterūter ποτὲ μὲν ἑκάτερον συνθετικὸν μέρος (alterutra, alterumutrum κτλ.), ποτὲ δὲ τὸ ἕσχατον μόνον (alterutra, alterutrum). Τὰ ἐπίθετα ullus, a, um, nullus, nonnullus, οὐδεὶς, neuter (neutra, neutrum), οὐδέτερος, κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν α καὶ β' κλίσειν, πλὴν τῆς γεν. καὶ δοτ. τοῦ ἐνικοῦ, ἣτις εἶναι ullius, ulli κατὰ τὰ ἐν τῷ §. 10. σ. β'. ῥηθέντα.

Nemo (γεν. inis) εἶναι οὐσιαστικὸν ἀρσενικοῦ γένους κατὰ τὴν γ' κλίσειν κλινόμενον. Ἡ γενικὴ αὐτοῦ εἶναι ἄχρηστος ἐν τῇ συνηθείᾳ, ὡσαύτως καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ παρὰ τοῖς δοκίμοις, ἀντ' αὐτῶν δ' εὐχρηστος ἡ γεν. nullius, καὶ ἡ ἀφ. nullo.

§. 41. Ἀπὸ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν παράγονται αἱ κτητικαὶ ἀρτωνυμῖαι meus, mea, meum, ἐμὸς, tuus, tua, tuum, σὸς, suus, a, um, ὁ ἑαυτοῦ, noster, nostra nostrum, ἡμέτερος, vester, vestra, vestrum, ὑμέτερος, κλινόμεναι κανονικῶς κατὰ τὴν α καὶ β' κλίσειν ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῆς meus εἶναι mi καὶ ὄχι mee κατὰ τὸν §. 10. σημ. γ'.

Σημ. α. εἰς τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν τούτων, μάλιστα εἰς τὴν τῆς suus, προσαρτᾶται ἐνίοτε τὸ ἀχώριστον μέρος ple πρὸς ἰσχυροτέραν ἀντίθεσιν τοῦ ἰδίου πρὸς ἕτερον·

είν, meopte ingenio, suopte pondere, τῷ ἰδίῳ αὐτῆς βάρει· εἰς δὲ τὴν suus τῶ mei, ὅτε ἔπεται· συνήθως ἢ ipse· ὡς, suamet ipse fraude, ἰδίῳ αὐτοῦ δόλῳ.

Σημ. β'. Ἀπὸ τῆς ἐν. γενικῆς τῆς ἀναφορικῆς καὶ ἐρωτηματικῆς ἀντωνομίας σχηματίζεται καὶ ἑτέρα κτητικὴ ἀντωνομία, ἢ *eujus, euja, eujum*, τίνος; ἀλλ' αὐτὴ εἶναι ἐν χρήσει μόνον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τοῖς κωμικοῖς.

Σημ. γ'. Ἀπὸ τῶν *noster, vester*, καὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ *eujus* παράγονται τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα *nostras, vestras, eujas* (γεν. *nostrātis* κτλ.), ἡμεδαπός, ὑμεδαπός, ποδαπός.

Περὶ τῶν συσχετικῶν ἀντωνομιῶν βλ. Δ Γ. §. 93.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§. 42. Τὰ ῥήματα τῆς λατινικῆς εἰσιν ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα (καὶ ἀποθετικά). Αἱ ἐγκλίσεις αὐτῶν τέσσαρες, ὀριστική, ὑποτακτική, προστακτική καὶ ἀπαρέμφατος. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἔχουσι τὰ ῥήματα καὶ δύο ὀνομαστικοὺς τύπους εἰς *um* (αἰτ.) καὶ *u* (ἀφ.), πρῶτον καὶ δεύτερον σουπῖνον (*supinum*) συνήθως καλούμενος, καὶ σημαίνοντας τὴν ἐνέργειαν τοῦ ῥήματος ἀορίστως καὶ γενικῶς, ἄνευ ἀναφορᾶς εἰς πρόσωπον ὀρισμένον· εἰσὶ δ' ἐν χρήσει μόνον εἰς τινὰς περιστάσεις, περὶ ὧν ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Αἱ μετοχαὶ εἰσιν ἐνεργητικαὶ καὶ παθητικαί. Αἱ μὲν πρῶται ἔχουσι δύο μόνον χρόνους ἐνεστῶτα (*scribens, γράφων*) καὶ μέλλοντα (*scripturus, a, um, γράψων*)· αἱ δὲ δεύτεραι παρακείμενον μόνον (*scriptus, a, um, γεγραμμένος*). Ἔχουσι προσέτι τὰ ῥήματα καὶ ἕτερον ῥηματικὸν οὐδέτερον ὄνομα τῆς β' κλίσεως ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον εὐχρηστον, γερούνδιον (*gerundium*) καλούμενον, οὗ ἢ μὲν ὀνομαστικὴ εἶναι ὄλως ἄχρηστος, ὡς τοιαύτη δὲ χρησιμεύει αὐτὸς τοῦ ῥήματος ὁ ἀπαρεμφατικὸς ἐνεστῶς, αἱ δὲ πλάγια πτώσεις ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὰς τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνομαστικοῦ ἀπαρεμφάτου, ὡς διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἄρθρου ἀναπληροῖ ἢ λατινικὴ γλῶσσα διὰ τοῦ γερούνδιου τούτου· οἶον, *scribendi, scribendo, scribendum*, τοῦ γράφειν, τῷ γράφειν, τὸ γράφειν.

Ἀπὸ τοῦ γερούνδιου τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων σχηματίζεται προσθέσει τῶν καταλήξεων *us, a, um* τὸ μετοχικὸν ἢ ῥηματικὸν παθητικὸν ἐπίθετον, *gerundivum* συνήθως καλούμενον, ὅπερ τινὲς

θεωροῦσιν ὡς παθητικὸν μέλλοντα τῆς μετοχῆς· κυρίως ὁμῶς ἀντιστοιχεῖ ἐν πολλοῖς τοῖς εἰς τέος, τέα, τέον ῥηματικοῖς ἐπιθέτοις τῆς ἑλληνικῆς· οἶον, epistola scribenda, γραπτέα ἐπιστολή.

§. 43. Οἱ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς εἰσιν ἕξ· ὁ ἐνεστώσ *scribo*, γράφω, ὁ παρατατικὸς *scribēbam*, ἔγραφον, ὁ μέλλον *scribam*, γράψω, ὁ παρακείμενος, ὅστις καὶ τόπον ἑλληνικοῦ ἀορίστου πολλάκις ἐπέχει, *scripsi*, γέγραφα καὶ ἔγραψα, ὁ ὑπερσυντελικὸς *scripsēram*, ἔγεγράφημι, ὁ τετελεσμένος μέλλον *scripsero*, θέλω ἔχει γεγραμμένον. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει τοὺς αὐτοὺς χρόνους τῆς ὀριστικῆς, πλὴν τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος· ἡ δὲ προστακτικὴ ἕνα μόνον, τὸν ἐνεστώτα, ἢ ἀπαρέμφατος τὸν ἐνεστώτα, παρακείμενον καὶ μέλλοντα.

Τὰ πρόσωπα τοῦ ῥήματος εἰσι τρία, οἱ ἀριθμοὶ δύο μόνον, ἐνικός καὶ πληθυντικός. Ἡ προστακτικὴ ἔχει μόνον δεῦτερον καὶ τρίτον πρόσωπον.

Αἱ συζυγίαι εἰσι τέσσαρες, διακρινόμεναι κυρίως ἐν τῇ καταλήξει τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου· ἐπειδὴ ἡ ἀλήγει ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ εἰς *are*, ἢ *ere*, ἢ *ere*, ἢ *ere*, ἢ *ere*. Καὶ εἰς μὲν τὴν ἀ ἀνήκουσι πάντα τὰ ῥήματα, ὧν ἡ ρίζα καταλήγει εἰς *a*, ὅπερ εἰς μὲν τὸ ἀ πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς συναيرهῖται μετὰ τοῦ τῆς καταλήξεως φωνήεντος εἰς *o* (οἶον, *ama·o* = *amo*, ἀγαπῶ), εἰς δὲ τὸ *ε'* καὶ τοὺς τῶν λοιπῶν προσώπων καὶ χρόνων τύπους ἀναφρίνεται πάλιν (ὡς *amas*, ἀγαπᾷς, *amai*, ἀγαπᾶ, *amabam*, ἠγάπων, κ. ἔ.). Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀνήκουσι τὰ ἔχοντα χαρακτηριστικὸν φωνῆεν τὸ *e* (οἶον. *moneo*, συμβουλεύω)· εἰς τὴν τρίτην ὅσα χαρακτηριστικὸν ἔχουσι σύμφωνον ἢ τὸ φωνῆεν *u* (ὡς, *scribo*, γράφω, *minuo*, ἐλαττόνω) εἰς δὲ τὴν τετάρτην ἀνήκουσι τὰ ἔχοντα χαρακτηριστικὸν *i*· οἶον, *audio*, ἀκούω).

Περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ῥήματος κατὰ πάντας τοὺς χρόνους καὶ τὰς ἐγκλίσεις.

§. 44. Ἀπὸ τῆς ρίζης τοῦ ῥήματος, ἧτις ἀνεύρισκεται ἐν τῷ ἀ προσώπῳ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς ἀποβαλλομένης τῆς καταλήξεως *o*, (οἶον ἀπὸ τοῦ *amo* ἢ *amao*, *moneo*, *scribo*, *audio*, ἀνεύρισκονται καὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν αἱ ρίζαι *ama*, *mone*, *scrib*,

audi), σχηματίζεται 1) ὁ ἐνεστώς τῶν λοιπῶν ἐγκλίσεων, 2) ὁ παρατακτικός τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, 3) ὁ μέλλων τῆς ὀριστικῆς, 4) ὁ ἐνεστώς τῆς μετοχῆς καὶ 5) τὸ γερούδιον καὶ τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον, προστιθεμένης τῆς ἰδιαιτέρας καταλήξεως ἐνὸς ἐκάστου τῶν χρόνων τούτων, ὡς δεικνύουσι τὰ κατωτέρω παραδείγματα.

Περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς σημειωτέον, ὅτι ἐν μὲν τῇ *á* καὶ *δ'* συζυγίᾳ σχηματίζεται οὗτος προσθέσει τῆς καταλήξεως *vi* εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος· οἷον, *ama-vi, audi-vi*, ἐν δὲ τῇ β' ἀποβολῇ τοῦ χαρακτηριστικοῦ *e* καὶ προσθέσει τῆς συλλαβῆς *ui* (ἥτις εἶναι ἡ αὐτὴ τῆς *vi*)· ὡς, *mon-ui*. τῆς γ' ὁμοῦς ὁ παρακειμένος ῥημάτων τινῶν λήγει εἰς *i*, ἄλλων εἰς *si* καὶ τινων εἰς *ui*. Καὶ εἰς *i* μὲν λήγει ὁ τῶν ἐχόντων *u* ἢ ἄλλο τι φωνῆεν χαρακτηριστικὸν ἐν τῇ ῥίζῃ· εἰς *si* δὲ τῶν ἐχόντων χαρακτηρ *b, p, c* (*qv, h*), *g* (*gv*) καὶ *d'* ὧν τὸ μὲν *d* ἀποβάλλεται πρὸ τῆς *si*, τὸ δὲ *bsi* τρέπεται εἰς *psi*, τὸ *gsi* καὶ *csi* εἰς *xi*· οἷον, *laedo. laesi*, παρακκ. βλάπτω, *scribo, scripsi*, γράφω, *repo, repsi*, ἔρω, *dico, dixi*, λέγω. Πρβ. § 52 περὶ τινων ἄλλων ἀνωμαλιῶν.

Σημ. Τὰ εἰς *i* τὸν παρακειμένου σχηματίζοντα καὶ χαρακτηριστικὸν σύμφωνον ἔχοντα ἐκτείνουσι τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης ἐὰν ἦναι βραχὺ καὶ οὐδὲ θέσει μακρὸν· ὡς *lego, lægi, colligo, collēgi*, συλλέγω. Ἡ ἔκτασις αὕτη τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος γίνεται καὶ εἰς ἄλλας συζυγίας, αἵτινες ἔχουσιν (ἀνωμάλως) *i* μόνον ἐν τῷ παρακειμένῳ. Ἐκ τῶν τειούτων δὲ βραχέϊαν τὴν παραλήγουσαν ἔχουσι μόνον τὰ *bibi, fidi, scidi, iuli*, ἀπὸ τῶν *hibo, πίνω, findo, sciudo, σχίζω, fero, φέρω*.

Γνωστοῦ δὲ ὄντος τοῦ παρακειμένου τούτου, σχηματίζονται ἐξ αὐτοῦ οἱ ἐξῆς χρόνοι· 1) οἱ παρακειμένοι τῶν λοιπῶν ἐγκλίσεων, 2) ὁ ὑπερσυντελικὸς καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, προστιθεμένων τῶν ἰδιαιτέρων καταλήξεων τῶν χρόνων τούτων εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ παρακειμένου μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τελικοῦ *i*· οἷον ἀπὸ τοῦ *amav-i*, ὑπερσ. ὀριστικῆς *amavēram*, κτλ.

Τὰ σουπίνα τῆς *á*, *γ'* καὶ *δ'* συζυγίας σχηματίζονται προστιθεμένων εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος τῶν καταλήξεων *tum* τοῦ *á* σουπίνου καὶ *tu* τοῦ *β'*, πρὸ τῶν ὁποίων τὸ *b* τῆς ῥίζης τρέπεται εἰς *p*, τὸ δὲ *g* (*qv, h, gv*) εἰς *c*· οἷον, *ama-tum, scrip-tum, audī-tum, ama-tu, scrip-tu, audi-tu*. Τῶν δὲ τῆς *γ'* συζυγίας ῥημάτων, ὧν ἡ ῥίζα λήγει εἰς *d*, τὰ σουπίνα λήγουσιν εἰς *sum* καὶ *su*, πρὸ τῶν

ἁπορίων ἀποβάλλεται τὸ d' οἶον ἀπὸ τοῦ laedo, laesum, laesu. Εἰς δὲ τὰ τῆς b' ἀποβάλλεται τὸ e τῆς ρίζης καὶ προστίθεται εἰς αὐτὴν ἡ καταλήξις itum, itu' οἶον, monitum, monitu.

Σημ. Τὸ i τῆς παραληγοῦσης τοῦ σουπίνου εἶναι πάντοτε μακρὸν, ὅταν ὁ παρακείμενος λήγῃ εἰς vi, πλὴν τῶν itum, citum, litum, qñitum, sicutum ἀπὸ τῶν ἀνωμάτων eo, πορεύομαι, eieo, κινῶ, lipo ἀλείφω, qneo, δύναμαι, sino, συγγωρῶ. Βραχὺ δὲ ἂ ἔχουσι μόνον τὰ σουπίνα dātum, gātum, sātum, ἀπὸ τῶν ἀνωμάτων do, δίδω, teo, νομίζω, sero, σπείρω· καὶ βραχὺ ἢ μόνον τὸ rūtum ἀπὸ τοῦ ruo, κρημνίζω.

Ἀπὸ τοῦ α' σουπίνου σχηματίζεται 1) ὁ παρακείμενος τῆς παθητικῆς μετοχῆς, τρεπομένης τῆς καταλήξεως umi τοῦ σουπίνου εἰς us, a, um, 2) ὁ μέλλων τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς, τρεπομένης τῆς αὐτῆς εἰς ūrus, ura, urum· οἶον ἀπὸ τοῦ σουπίνου amatum γίνεται ὁ παρακείμενος amatus, a, um, καὶ ὁ μέλλων amatūrus, a, um.

Ὁ παθητικὸς παρακείμενος καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι σχηματίζονται οὐχὶ μονολεκτικῶς, ἀλλὰ διὰ περιφράσεως ἀπὸ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ρήματος sum, εἰμί, ὅπερ διὰ τοῦτο παθητικὸν καλεῖται, καὶ τοῦ παρακειμένου τῆς παθητικῆς μετοχῆς. Ὡσαύτως καὶ ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς ἀπαρεμφάτου, σχηματίζεται περιφραστικῶς ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐνεστῶτος esse.

Πρὸς σχηματισμὸν λοιπὸν παντὸς ρήματος ἀπαιτεῖται νὰ γνωρίζωμεν τὸν ἐνεστῶτα, παρακείμενον καὶ τὸ πρῶτον σουπίνον· διότι ἀπὸ τούτων σχηματίζονται πάντα τὰ λοιπὰ τοῦ ρήματος μέρη κατὰ τὰ ἤδη εἰρημένα καὶ τὰ ἐφεξῆς παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν. Διὸ οἱ τρεῖς οὗτοι χρόνοι τοῦ ρήματος καλοῦνται πρωτότυποι ἢ ἀρκτικοί, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες παράγωγοι, ὡς ἀπ' ἐκείνων παραγόμενοι. Ὅποιαν δὲ ἀνωμαλίαν ἔχουσι ἐκεῖνοι, τὴν αὐτὴν τηροῦσι καὶ οὗτοι. Ὅταν δὲ εἰς τῶν ἀρκτικῶν ἦναι ἄχρηστος, εἰσὶν ὡσαύτως ἄχρηστοι συνήθως καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενοι. Τούτου ἕνεκα πρὶν ἀρχίσωμεν νὰ σχηματίσωμεν τὸ ρῆμα, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὸν ἐνεστῶτα, παρακείμενον καὶ σουπίνον αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΤΟ ΡΗΜΑ SUM ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΣΥΖΥΓΙΩΝ.

§. 45. Ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα sum, εἰμι, ἔχει διάφορον τῶν λοιπῶν ῥημάτων σχηματισμὸν, καὶ ἔπειδὴ εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς σχηματισμὸν τῶν διὰ περιφράσεως σχηματιζομένων χρόνων τῶν τεσσάρων συζυγιῶν, προτάσσομεν αὐτὸ ἐνταῦθα.

Ὅριστικὴ.

Ἐνικός.

Πληθυντικός.

Ἐνεστ. sum, es, est.

sūmus, estis, sunt.

Παρατ. eram, eras, erat.

erāmus, erālis, erant.

Παρακ. fui, fuisti, fuit.

fuīmus, fuistis, fuērunt (ēre).

Ἰπερσ. fueram, fueras, fuerat.

fuerāmus, fuerālis, fuerant.

Μέλλ. ero, eris, erit.

erīmus, erītis, erunt.

Μέλλ. τ. fuero, fueris, fuerit.

fuerīmus, fuerītis, fuerint (*).

Υποτακτικὴ.

Ἐνικός.

Πληθυντικός.

Ἐνεστ. sim, sis, sit.

sīmus, sītis, sint.

Παρατ. essem, esses, esset.

essēmus, essētis, essent.

Παρακ. fuërim, fueris, fuerit.

fuerīmus, fuerītis, fuerint (*).

Ἰπερσ. fuissem, fuisses, fuisset.

fuissēmus, fuissētis, fuissent.

Μέλλ. futūrus(a, um) sim, sis, sit.

futuri (æ, a) simus, sitis, sint.

Μέλλ. τ. fuerim κ. ε. ὡς ὁ παρακείμενος.

Προστακτικὴ.

Ἐνεστ. ἑνικ. β'. πρόσ. es ἢ esto, Πληθ. β'. πρόσ. este ἢ estōte,

γ'. esto

γ'. suntō.

(*) Εἰς τὸν περὶ λόγον ἀείποτε fuerīmus, fuerītis· ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους τῶν τεσσάρων συζυγιῶν ἢ παραλήγουσα τούτων εἶναι βραχεῖα.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστῶς	esse.
Παρακείμενος	fuisse.
Μέλλων ἔνικ.	futurus (a um) ἢ κατ' αἰτιατικὴν futurum (am, um) esse.
πληθ.	futuri (æ, a) ἢ futuros (as, a) esse.

Μετοχή.

Ἐνεστῶς	ens (ἄχρηστος).
Μέλλων	futurus, futura, futurum.

Τὸ σουπίνον καὶ τὸ γερούνδιον λείπει. Ἡ μετοχή ens (γεν. entis) ὡς τοιαύτη εἶναι ἄχρηστος, ἐν χρήσει δὲ ὡς φιλοσοφικὸς τεχνικὸς ὄρος, οὐσίαν σημαίνουσα, ἐκ δὲ τῶν συνθέτων μόνον ἢ praesens, παρῶν, καὶ absens, ἀπῶν, εἰσὶν εὐχρηστοί.

Σημ. α'. Κατὰ τὸ ἀπλοῦν sum κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα ἀποπυρρίον, absum, ἀπείμι (παρακ. abfui καὶ afui), adsum, πάρειμι (ἢ assum, παρακ. affui καὶ adfui), desum ἐλλείπω, insum, ἐνυπάρχω, intersum, παρευρίσκομαι, obsum, ἐναντιοῦμαι, praesum, πάρειμι, προϊσταμαι, prosum, ὠφελῶ, subsum, ὑπόκειμαι, supersum, ὑπολείπομαι. Τὸ prosum κλινόμενον δέχεται διὰ τὴν εὐφωνίαν d μεταξὺ τοῦ o τῆς προθέσεως καὶ τοῦ e τοῦ ῥήματος· οἷον, prosum, pro-d-es, prodest, prosūmus prodestis, prosunt.

Σημ. β'. Ἄντι τοῦ συνθέτου ἀπαρεμφατικοῦ μέλλοντος futurum esse εὐρηται fore, καὶ ἀντι τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς essem, esses, κτλ. forem, fores, foret, forent. Ἐτι δὲ ἀπαντῶνται καὶ τὰ σύνθετα τούτου affore, afforem, profore, proforem, κτλ. Περὶ τῆς χρήσεως τούτων ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Σημ. γ'. Ἀρχαῖοι τύποι τῆς ὑποτακτικῆς εἰσιν siem, sies, siet, sient, καὶ fuam, fuas, fuai, fuant, ὅτινες ἀπαντῶνται παρά τοις κωμικοῖς. Λίαν δὲ ἀπηρχαιωμένος εἶναι ὁ τύπος τοῦ ὀριστικοῦ μέλλοντος escit, escunt καὶ esit, esunt. Πρβ. Δ. Γ. §. 108 α' δ'.

Σημ. δ'. Πάντες οἱ τύποι τοῦ sum οἱ ἀπὸ τοῦ e ἀρχόμενοι ἀνήκουσι εἰς τὴν ῥίζαν es (εἰμι), ἀφ' ἧς καὶ ὁ ἐνεστῶς sum, ἔστις κατ' ἀρχάς ἦτο esum, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὴν ῥίζαν fuo, ἔφυγ.

§. 46. Παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν.

Ἐνταῦθα φαίνονται ἅπασαι αἱ μεταβολαὶ τῆς ρίζης καὶ καταλήξεως δι' ὧν δηλοῦνται αἱ διαφοροὶ ἐγκλίσεις, οἱ χρόνοι, τὰ πρόσωπα καὶ οἱ ἀριθμοί.

ΟΛΟΚΑΗΡΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΣΥΖΥΓΙΩΝ.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ.

Οριστική.

Συζυγία Α'.	Β'.	Γ'.	Δ'.
Ἐν. amo, ἀγαπῶ.	moneo, νουθετῶ.	scribo, γράφω.	audio, ἀκούω.
amas	mones	scribis	audis
amat	monet.	scribit	audit
Πλ. amāmus	monēmus	scribīmus	audīmus
amātis	monētis	scribītis	audītis
amant.	monent.	scribunt.	audiunt.

Παρατατικός.

(Ἡ κατάληξις τοῦ τῆς α' καὶ β' συζυγίας εἶναι bam, τῆς γ' καὶ δ' ōbam).

amābam	monēbam	scribēbam	audiebam
amabas	monebas	scribebas	audiebas
amabat	monebat.	scribebat	audiebat
amabāmus	monebāmus	scribebāmus	audiebāmus
amabātis	monebātis	scribebātis	audiebātis
amabant.	monebant.	scribebant.	audiebant

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις τοῦ τῆς α' καὶ δ' συζυγίας εἶναι vi, τῆς β' ui ἀποβαλλομένου τοῦ ριζικοῦ e, τῆς γ' i ἢ si).

amāvī	monuī	scripsi	audīvī
amavisti	monuisti	scripsisti	audivisti
amavit	monuit	scripsit	audivit
amavimus	monuimus	scripsimus	audivimus
amavistis	monuistis	scripsistis	audivistis
amavērunt	monuērunt	scripsērunt	audivērunt.
(ἢ amavēre).	(monuēre).	(scripsēre).	(audivēre).

Υπερσυντελικός.

(Ἡ κατάληξις Gram προστίθεται εἰς τὸν παρακείμενον

μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταληκτικοῦ i).

amavēram	monuēram	scripsēram	audivēram
amavēras	monueras	scripseras	audiveras
amavērat	monuerat	scripserat	audiverat
amaverāmus	monuerāmus	scripserāmus	audiverāmus
amaverātis	monuerātis	scripserātis	audiverātis
amavērunt.	monuerunt.	scripserunt.	audiverunt.

Μέλλων.

(Ἡ κατάληξις τοῦ τῆς α' καὶ ε' συζυγίας εἶναι bo, τῆς γ' καὶ δ' am).

amābo	monēbo	scribam	audiam
amabis	monēbis	scribes	audies
amabit	monēbit	scribet	audiet
amabīmus	monēbīmus	scribēmus	audiēmus
amabītis	monēbītis	scribētis	audiētis
amabunt.	monēbunt.	scribent.	audient.

Μέλλων τετελειωμένος.

(Ἡ κατάληξις ego προστίθεται εἰς τὸν παρακείμενον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταληκτικοῦ i).

amavēro	monuēro	scripsēro	audivēro
amaveris	monueris	scripseris	audiveris
amaverit	monuerit	scripserit	audiverit
amaverīmus	monuerīmus	scripserīmus	audiverīmus
amaverītis	monuerītis	scripserītis	audiverītis
amaverint.	monuerint.	scripserint.	audiverint.

Υποτακτική.

Ἐρεσιώσ.

(Ἡ κατάληξις εἶναι am, ἐν τῇ α' συζυγίᾳ μόνῃ τρέπεται εἰς em μετὰ τοῦ a τῆς ῥίζης).

amem	moneam	scribam	audiam
ames	monneas	scribas	audias
amet	monneat	scribat	audiat
amēmus	monneāmus	scribāmus	audiāmus
amētis	monneātis	scribātis	audiātis
ament.	monneant.	scribant.	audiant.

Παρατατικός.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, β' καὶ δ' συζυγίας εἶναι rem, τῆς γ' ěrem).

amārem	monērem	scribērem	audīrem
amares	moneres	scriberes	audires
amaret	moneret	scriberet	audiret
amarēmus	monerēmus	scriberēmus	audirēmus
amarētis	monerētis	scriberētis	audirētis
amārent	monērent	scribērent	audīrent

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις ěrim προστίθεται εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

amavěrim	monuěrim	scripsěrim	audivěrim
amaveris	monueris	scripseris	audiveris
amaverit	monuerit	scripserit	audiverit
amaverīmus	monuerīmus	scripserīmus	audiverīmus
amaverītis	monuerītis	scripserītis	audiverītis
amavěrint	monuěrint	scripsěrint	audivěrint

Υπερσυντελικός.

(Ἡ κατάληξις issem προσαρτᾶται εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

amavissem	monuissem	scripsissem	audivissem
amavisses	monuisses	scripsisses	audivisses
amavisset	monuisset	scripsisset	audivisset
amavissēmus	monuissēmus	scripsissēmus	audivissemus
amavissētis	monuissētis	scripsissētis	audivissētis
amavissent	monuissent	scripsissent	audivissent

Μέλλων.

amatūrus, a, um,	moniturus, a, um,	scripturus, a, um,	auditurus, a,
	sim, sis, sit.		
amaturi, æ, a,	monituri, æ, a,	scripturi, æ, a,	audituri, æ, a,
	simus, sitis, sint.		

Ὁ τετελεσμένος μέλλων εἶναι ὅμοιος τῷ παρακειμένῳ.

Προστακτική.

(ἴσον ὁ ἕκ γ' Ἐνεστώς. (*))

Ἐν. τῆς	ἄ, ῥ	καὶ δ'	ἡ ρίζα ἀπλή,	ἐν τῇ γ'	ἡ ρίζα μετὰ τοῦ ε̅).		
Ἐν. ῥ	πρόσ.	amā	monē	scribē	audi		
	ῥ	καὶ γ'	amāto	monēto	scribīto	audīto	
Πλ. ῥ		amāte	monēte	scribīte	audīte		
	καὶ	amātoite	monētoite	scribitōte	auditōte		
	γ'	amanto.	monento.	scribunto.	audiunto.		

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἄ, ῥ καὶ δ' re, τῆς δὲ γ' ěre).

amāre.	monēre.	scribēre.	audīre.
--------	---------	-----------	---------

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις isse προσαρτᾶται εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀπόβολὴν τοῦ i).

amavisse.	monuisse.	scripsisse.	audivisse.
-----------	-----------	-------------	------------

Μέλλων.

Ἐν. ὄν.	amaturus. a, um,	moniturus,	scripturus,	auditurus)
	αἰ. amaturum, am,	um,	καὶ τὰ λοιπὰ	ὡσαύτως.
Πλ. ὄν.	amaturi, æ, a,	monituri,	scripturi,	audituri)
	αἰ. amatuos, as, a.	καὶ τὰ λοιπὰ	ὡσαύτως.	

Σουπίνον.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἄ, γ' καὶ δ' συζυγίας tum, τῆς ῥ' itum ἀποβάλλομένου τοῦ καταληκτικοῦ τῆς ρίζης e).

amatum	monitum	scriptum	auditum
amatu	monitu	scriptu	auditu. **

* Κατ' ἄλλους οἱ τῆς προστακτικῆς χρόνοι εἰσὶ δύο, ἐνεστώς καὶ μέλλων. Καὶ ὁ μὲν ἐνεστώς ἔχει δύο πρόσωπα, ἔν. ῥ' ama καὶ πληθ. ῥ' amāte· ὁ δὲ μέλλων ἔν. ῥ' καὶ γ' amato, πληθ. ῥ' amātoite καὶ γ' amantō. Οὕτω καὶ τὰ τῶν ἄλλων συζυγιῶν. Βλ. Δ. Γ. σελ. 94.

** Τὸ δεύτερον τοῦτο σουπίνον καλοῦσιν τινες παθητικὸν σουπίνον, καὶ ὡς τοιοῦτο ματαφέρουσι εἰς τὴν παθητικὴν φωνήν.

Γερούνδιον.

(Ἡ κατάληξις τῆς *á* καὶ *é* *ndi*, *γ'* καὶ *δ'* *endi*).

Γεν.	amandi	monendi	scribendi	audiendi
Δοτ. Ἀφ.	amando	monens	scribens	audiens
Αἰτ.	amandum	monens	scribens	audiens

Μετοχή.

Ἐρεσιώσ.

(Ἡ κατάληξις τῆς *á* καὶ *é* *ns*, τῆς *γ'* καὶ *δ'* *ens*).

amans.	monens.	scribens.	audiens.
--------	---------	-----------	----------

Μέλλων.

(Ἡ κατάληξις *ūrus* προσαρτᾶται εἰς τὸ σουπίνον μετὰ τῆν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως τούτου *um*).

amatūrus,	monitūrus,	scriptūrus,	auditūrus,
a, um.	a, um.	a, um.	a, um.

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ.

Πάντες οἱ ἀπλοῖ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς σχηματίζονται ἀπὸ τῶν ἀντιστοίχων ἐνεργητικῶν ἢ προστιθεμένου εἰς τὸ καταληκτικὸν ο ἑνὸς *r*, ἢ ἀντὶ τοῦ *m* τιθεμένου τούτου.

Ὀριστική.

Ἐρεσιώσ.

amor	moneor	scribor	audior
amāris (σπαν.	monēris (σπαν.	scribēris	audīris
amāre)	monēre	scribītur	audītur
amātur	monētur	scribimur	audimur
amāmur	monēmur	scribimur	audimur
amamīni	monemīni	scribimīni	audimīni
amantur.	monentur.	scribuntur.	audiuntur.

Παρατατική.

amabar	monēbar	scribēbar	audiēbar
amabāris (ἢ	monebāris (re)	scribebāris (re)	audiebāris (re)
amabāre)			
amabātur	monebatur	scribebatur	audiebatur

amabāmur	monebāmur	scribebāmur	audiebāmur
amabamīni	monebamīni	scribebamīni	audiebamīni
amabantur.	(monebantur.)	(scribebantur.)	audiebantur.

Παρακείμενος.

amātus, a, um.	monītus, a, um.	scriptus, a, um.	audītus, a, um.
	sum, es, est.		

amati, æ, a.	moniti, æ, a.	scripti, æ, a.	auditi, æ, a.
	sumus, estis, sunt.		

Υπερσυντελικός.

amatus, a, um.	monitus, a, um.	scriptus, a, um.	auditus, a, um.
	eram, eras, erat.		

amati, æ, a.	moniti, æ, a.	scripti, æ, a.	auditi, æ, a.
	eramus, eratis, erant.		

Μέλλων.

amābor	monēbar	scribar	audiar
amabēris (ἢ amabēre)	monebēris (re)	scribēris (re)	audiēris (re)

amabitur	monebitur	scribetur	audiētur
amabimur	monebimur	scribēmur	audiēmur
amabimīni	monebimīni	scribēmīni	audiēmīni
amabuntur.	monebuntur.	scribentur.	audientur.

Μέλλων τετελειωμένος.

amatus, a, um.	monitus, a, um.	scriptus, a, um.	auditus, a, um.
	erō, eris, erit ἢ fuero, fueris, fuerit.		

amati, æ, a.	moniti, æ, a.	scripti, æ, a.	auditi, æ, a.
	erimus, eritis, erunt, ἢ fuerimus, fueritis, fuerint.		

*Υποτακτική.**Ἐνεστώς.*

amer	monear	scribar	audiar
amēris (ἢ amēre)	moneāris (re)	scribāris (re)	audiāris (re)
amētur	moneātur	scribātur	audiātur

amēmur	moneāmur	scribāmur	audiāmur
amēmīni	moneāmīni	scribamīni	audiāmīni
amentur.	moneāntur.	scribantur.	audiāntur.

Παρατατικός.

amārer	monērer	scribērer	audīrer
amarēris (ἄμαρῆρις)	monerēris (re)	scriberēris (re)	audirēris (re)
amarēre			
amarētur	monerētur	scriberētur	audirētur
amarēmur	moneremur	scriberemur	audirēmur
amaremini	moneremini	scriberemini	audiremini
amarentur	monerentur.	scriberentur.	audirentur.

Παρακείμενος.

amatus, a, um. monitus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.
sim, sis, sit.

amati, æ, a. moniti, æ, a. scripti, æ, a. auditi, æ, a.
simus, sitis, sint.

Υπερσυντελικός.

amatus, a, um. monitus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.
essem, esses, esset.

amati, æ, a. moniti, æ, a. scripti, æ, a. auditi, æ, a.
essemus, essetis, essent.

Προστακτική.

Ἐρεστώς.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, β' καὶ δ' συζυγίας re, τῆς γ' ère).

Ἐν. β'	πρῶσ.	amāre	monēre	scribere	audire
ε'	καὶ γ'	amātor	monētor	scribitor	audītor
Πλ. β'		amamini	monemini	scribimini	audimini
γ'		amantor.	monentor.	scribuntor.	audiuntor.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐρεστώς.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, β' καὶ δ' συζυγίας ri, τῆς γ' i).

amāri.	monēri.	scribi.	audiri.
--------	---------	---------	---------

* Κατ' ἄλλους καὶ οἱ τῆς προστακτικῆς ταύτης χρόνοι εἰσὶ δύο, ὧν ὁ ἐρεστώς ἔχει ἔν. β' πρόσωπον amāre καὶ πλθ. β' amamini, ὁ δὲ μέλλων ἔν. β' καὶ γ' πρόσωπον amātor, πλθ. γ' amantor. Οὕτω καὶ τὰ τῶν λοιπῶν συζυγιῶν ῥήματα.

Παρακείμενος.

Έν. ὄν. amatus, a, um.	monitus, (scriptus, auditus	} esse
αί. amatum, am, um.	a, um. a, um a, um	
Πλ. ὄν. amati, æ, a		
αί. amatos, as, a		

Μέλλων.

(Ὁ χρόνος οὗτος εἶναι σύνθετος ἀπὸ τοῦ σουπίνου καὶ τοῦ παθητ. ἀπαρεμφάτου τοῦ ῥήματος εἶναι, πορεύομαι).
 amatum iri. monitum iri. scriptum iri. auditum iri.

Μετοχή.

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις us προσαρτᾶται εἰς τὸ σουπίνον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ um).
 amātus, a, um. monītus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.

Μετοχικὸν ἐπίθετον, ἢ μέλλων παθητικός.

(Ἡ κατάληξις τῆς α καὶ β' συζυγίας ndus, τῆς γ' καὶ δ' endus).
 amandus, monendus, scribendus, audiendus,
 a, um. a, um. a, um. a, um.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 47. Τὰ ῥήματα ταῦτα ἔχουσι τὰ πλεῖστα ἐνεργητικὴν ἢ οὐδέτεράν σημασίαν καὶ σχηματίζονται ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ μόνῃ ἐκ δὲ τῆς ἐνεργητικῆς ἔχουσιν ἐν χρήσει τὸ γερούδιον καὶ τὸ σουπίνον καὶ τὰς δύο ἐνεργητικὰς μετοχάς.

Ἀπὸ δὲ τοῦ μετοχικοῦ μέλλοντος σχηματίζεται περιφραστικῶς ὁ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου μέλλων. Ἐξ ὧν δὲ τῶν χρῶντων μόνον τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον ἔχει παθητικὴν σημασίαν οἷον, hortandus, παραινετός, προτροπετός.

Παραδείγματα ἀποθετικῶν καὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν εἰσι τὰ ἑξῆς.

Ὀριστική.			
Ἐνς.	hortor, παραινῶ. hortāris (re) x. έ. ὡς τὰ amor.	vereor, φοβούμαι. verēris (re) x. έ. ὡς τὰ moneor.	utor, χρῶμαι. utēris x. έ. ὡς τὰ scribor.
Πρτ.	hortābar.	verēbar.	utēbar.
Πρκ.	hortātus, a, um. sum. es x. έ.	verītus sum. x. έ.	usus sum. x. έ.
Υπρ.	hortatus eram.	veritus eram.	usus eram.
Μέλ.	hortābor.	verēbōr.	utār.
Μιτ.	hortatus ero.	veritus ero.	usus ero.
			partior, μερίζω. partīris x. έ. ὡς τὰ audior. partiēbar. partītus sum. x. έ. partitus eram. partiar. partitus ero.

Υποτακτική.

Ἐνς.	horter.	verear.	utar.	partiar.
Πρτ.	hortārer.	verērer.	utērer.	partīrer.
Πρκ.	hortatus sim.	veritus sim.	usus sim.	partitus sim.
Υπρ.	hortatus essem.	veritus essem.	usus essem.	partitus essem.
Μέλ.	hortaturus sim.	veriturus sim.	usurus sim.	partiturus sim.

Προστακτική.

Ἐνς.	hortāre, κτλ.	verēre.	utere.	partire.
------	---------------	---------	--------	----------

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνς.	hortāri.	verēri.	uti.	partiri.
Πρκ.	hortātus, a, um, ἢ hortatum, am, um esse x. έ.	verītus esse x. έ.	usus esse x. έ.	partītus esse x. έ.
Μέλ.	hortaturus, a, um, esse x. έ.	veriturus esse x. έ.	usurus esse x. έ.	partiturus esse x. έ.

Σουπίνον.

hortātum, hortatu.	veritum veritu.	usum. usu.	partitum. partitu.
Γερουνδιον.			
hortandi, x. έ.	verendi.	utendi.	partiendi.

Μετοχή.

Ἐνς.	hortans.	verens.	utens.	partiēns.
Πρκ.	hortātus, a, um.	verītus, x. έ.	usus, x. έ.	partītus, x. έ.
Μέλ.	hortātūrus, a, um.	veritūrus, x. έ.	usūrus.	partitūrus, x. έ.
Μετ. ἐπιθ.	hortandus, a, um.	verendus.	utendus.	partiendus.

Σημ. α. Τινὰ ῥήματα μετὰ τῶν ἀποθετικῶν συγκαταλεγόμενά εἰσιν ὄντως παθητικά· τὰ δὲ ἐνεργητικά αὐτῶν εἰσι μὲν ἐν χρήσει, ἀλλ' εἰς διάφορον σημασίαν· ὡς τὸ ἀποθετικὸν *pasci*, νέμεσθαι, ἔχει ἐνεργητικὸν *pascere*, τρέφειν. Τοῦ αὐτοῦ δὲ *pascor*, ἔτι τοῦ *vehor*, ὀχουμαι, καὶ τοῦ *versor*, στρέφομαι, τὰ ὅποια κυρίως εἰσὶ παθητικά τῶν ἐν χρήσει ἐνεργητικῶν, αἱ μετοχαὶ *pascens*, *vehens*, *versens* ἔχουσιν ἀμφοτέρως τὰς σημασίας, τὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τὴν τοῦ ἀποθετικοῦ αὐτῶν.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα *audeo*, τολμῶ, *gaudeo*, χαίρω, *soleo*, συνείλω, *fido*, πέποιθα καὶ *confido*, θαρσύνω, πιστεύω, *difido*, δυσπιστῶ, σχηματίζουν τὸν παθ. παρακείμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους κατὰ τὴν παθητικὴν φωνὴν μὲ ἐνεργητικὴν ὁμῶς σημασίαν· οἷον, *ausus sum*, *fisus sum*, *gavisus sum*, *solitus sum*, ὑπερσυν. ὄριστ. *ausus eram*, ὑποτ. *ausus essem* καὶ ἔξῃς. Διὸ καλοῦνται ταῦτα ἡμι-αποθετικά (*semideponentia*). Εἰς ταῦτα ἀνήκει καὶ τὸ *fiō* παρακ. *factus sum* κ. ἔ., περὶ οὗ βλ. §. 61, καὶ περὶ ἄλλων τινῶν τοιούτων Δ. Γ. §. 110, σημ. β'.

Σημ. γ'. Καὶ ἐνεργητικῶν τινῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν ὡς ὁ τῶν ἀποθετικῶν. Τοιοῦτοί εἰσιν ὁ τοῦ *iuro*, ὀμνῶ, παρακείμενος *juratus*, ὀμῶσας, *injuratus*, ὁ μὴ ὀμῶσας, *conjuratus*, συνομῶσας, καὶ τοῦ *cano*, δειπνῶ, *caenatus*, δειπνήσας, φαγών. Περὶ τινῶν ἄλλων βλ. Δ. Γ. §. 110, σημ. γ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΤΥΠΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§. 48. Τῶν εἰς *io* ληγόντων ῥημάτων τῆς γ' συζυγίας ἀποβάλλεται αἰείποτε τὸ *i* τοῦτο, ὅταν ἐν τῷ κατὰ χρόνους καὶ ἐγκλίσει σχηματισμῷ αὐτῶν ἀκολουθῇ μετ' αὐτὸ ἕτερον *i* ἢ ἔγ· οἷον, *capio*, *capis*, *capit*, (*capiebatur* ὁμῶς), *caperem*· ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸν παρακείμενον (*cepi*) καὶ τὸ σουπίνον (*captum*) καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν παραγομένους χρόνους, καὶ εἰς τὸ β' πρόσωπον τῆς προστακτικῆς (*cape*).

Εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους τῆς α' συζυγίας ἀποβάλλεται ἐνίοτε τὸ *v*, ὅταν μετὰ τὴν συλλαβὴν *ve* ἢ *vi* ἀκολουθῇ *r* ἢ *s*· ἀλλὰ τότε τὸ *a* τῆς ῥίζης μετὰ τοῦ ἐπαμένου *e* ἢ *i* συναϊρεῖται· εἰς *a*· οἷον, ἀντὶ *amaverunt*, *amaverim*, *amavisti*, *amavisse*, εὔρηται *amāvunt*, *amārim*, *amāsti*, *amāsse*.

Ὡσούτως ἀποβάλλεται ἐνίοτε ἡ *ve* καὶ *vi* συλλαβὴ τῶν εἰς ἐνὶ παρακειμένων τινῶν ἀνωμάλων ῥημάτων τῆς β' καὶ γ' συζυγίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν σχηματιζομένων χρόνων, ὅταν ἀκολουθῇ μετ' αὐτὰς *r* ἢ *s*· οἷον, ἀντὶ *flevistis*, *nevērunt*, *delevērunt*, *decevisse*, εὔρηται *flestis*, *nerunt*, *delērant*, *decesse*, ἀπὸ τῶν *fleo*, κλαίω, *peo*, γίθω, *deleo*, ἐξαλείφω, *decerno*, κρίνω, ἀποφασίζω· ἔτι δὲ καὶ τῶν παρακειμένων *poni*, ἀπὸ τοῦ *posco*, γινώσκω, καὶ *movi*, ἀπὸ τοῦ *moveo*, κινῶ, καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν συνθέντων.

Τῶν εἰς ἑνὶ παρακειμένων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων χρόνων ἀποβάλλεται ἐνίοτε τὸ ν πρὸ τοῦ θ εὐρισκόμενον ὄιον, ἀντὶ *definiveram, quaesiverat*, ἀπὸ τοῦ *definio, ὀρίζω*, καὶ *quaero, ζητῶ*, εὔρηται *definieram, quaesierat* ὡσαύτως καὶ πρὸ τοῦ *i*, ἐὰν μετὰ τοῦτο ἔπηται *s*, ὅτε ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ συναίρουσιν τὰ *ii* εἰς *i* ὄιον, *audivissem, petissem* ἀντὶ *audivissem, petivisse*. Περὶ τινων ἄλλων τοιούτων ιδιωτισμῶν τῶν ῥημάτων βλ. Δ. Γ. §. 113. σ.

Τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητ. παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς λήγει ἐνίοτε (παρὰ Κικέρωνι σπανίως) εἰς *ere* ἀντὶ *erunt*. Τοῦ δευτέρου τούτου τύπου οὐδέποτε ἀποβάλλεται τὸ *ve* ὄιον, *amavēre, monuēre, dixēre, audivēre*.

Ἡ δὲ παράληγουσα τῆς *erunt* ἔχει ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς τὸ ἔ βραχύ· ὡς *steierunt* παρὰ Βιργιλίῳ.

Ἡ κατάληξις *re* ἀντὶ *ris* τοῦ β' ἐνικῆ προσώπου τῶν χρόνων τῆς παθητικῆς φωνῆς, πλὴν τοῦ ὀριστικῆ ἐνεστῶτος, εἶναι συνήθης, μάλιστα παρὰ Κικέρωνι. Ἐν δὲ τῷ ὀριστικῷ ἐνεστῶτι τῆς μὲν α' καὶ β' συζυγίας σπανία (ὡς *arbitrāre, vidēre*), τῆς δὲ γ' σχεδὸν ἄχρηστος, τῆς δ' παντάπασιν ἄχρηστος.

Τὰ ῥήματα *dico, λέγω, ducō, ὀδηγῶ, facio, ποιῶ, fero, φέρω*, ἀποβάλλουσι τὸ τελικὸν *e* τῆς προστακτικῆς· διὸ εὔρηται μόνον *dic, duc, fac, fer* ὡσαύτως καὶ τὰ τούτων σύνθετα *educ, effer, refer* παρὰ ποιηταῖς μόνον εὔρηται ἐνίοτε *face*, σπανίως *duce* καὶ *dice*.

Τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον τῆς γ' καὶ δ' συζυγίας λήγει κατὰ τινὰ ἀρχαίαν προφορὰν εἰς *undus* ἀντὶ *endus* ὄιον, *juridicundus, potiundus*.

Ῥήματά τινὰ ἐνεργητικὰ καὶ ἀποθετικὰ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβατα, σχηματίζουσι διὰ τῆς εἰς τὴν ῥίζαν προσθήκης τῆς καταλήξεως *bundus, a, um*, καὶ ἐν τῇ γ' συζυγίᾳ *ihundus, a, um*, νέαν μετοχὴν μὲ σημασίαν ἐνεργητικῆ ἐνεστῶτος ὄιον, *conditionabundus, cunctabundus, deliberabundus, furibundus, moribundus*, ἀπὸ τῶν *contionor, ἐκκλησιάζω. cunctor, βραδύνω, deliberor, βουλευομαι, furo, μαίνομαι, morior, θνήσκω*.

Διὰ δὲ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἐνεργητικῆ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ παθητικῆ παρακειμένου τῆς αὐτῆς μετὰ τῶν διαφόρων χρόνων τοῦ *sum* σχηματίζονται πλείονες τῶν εἰρημένων χρονικῶν διορισμοί ὄιον, *dicturus sum*, μελλῶ λέγειν, *dicturus eram*, ἐμελλον λέγειν, *positus fui*, ἦν τεθειμένος κτλ. ἕτεροι δὲ συνδυασμοὶ τοῦ μετοχικῆ ἐπιθέτου μετὰ τῶν χρόνων τοῦ *sum* δηλοῦσι τὸ δέον ἢ πρέπον γενέσθαι ὄιον *faciendum est, erat, deī, edei* γενέσθαι. Ἄπαντες οἱ ὅβτω σχηματιζόμενοι χρόνοι ἀποτελοῦσι τὴν περιφραστικὴν λεγομένην συζυγίαν, περὶ ἧς ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Περὶ τινων ἄλλων ἀπρηχαιωμένων ῥηματικῶν τύπων, ἀπαντῶμένων ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς δοκίμους συγγραφεῖς βλ. Δ. Γ. §. 133.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ἙΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΩΜΑΛΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΙΝΩΝ
ΚΑΙ ΣΟΥΠΙΝΩΝ.

§. 49. Ῥήματά τινα σχηματίζουσι μὲν τὸν παρακειμένον καὶ τὸ σουπίνον (καὶ παρακ. τῆς μετοχῆς) μὲ τὰς ἐν τῷ §. 44 καταλήξεις, ἀλλ' ὄχι κανονικῶς ἀπὸ τῆς ρίζης, οἷα αὕτη φαίνεται ἐν τῷ ἐνεστώ-
τι, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς μεταβεβλημένης κατὰ τι οἷον, ἀπὸ τοῦ frango, θραύω, σχηματίζεται μὲ κατάληξιν *i* καὶ ἔκτασιν τοῦ ριζικοῦ φω-
νήεντος κατὰ τὸν §. 44 καὶ ἀποβολὴν τοῦ *n* ὁ παρακειμένος frēgi.
Εἰς τὴν μεταβεβλημένην ρίζαν προσαρτᾶται ἐνίοτε κατάληξις ἑτέρας
συζυγίας ἢ τῆς τοῦ ἐνεστώτος οἷον, τοῦ *juvo*, βοηθῶ (ἀπαρέμφα-
τὸν *juvāre* τῆς *α* συζυγίας) ὁ παρακειμένος εἶναι *juvī*, μὲ *i*, ὡς ἀπὸ
ρίζης τῆς *γ'* συζυγίας (*juv*) τοῦ *peio*, αἰτῶ, ἀπαρέμ. *peīere* (τῆς *γ'*),
ὁ παρακ. εἶναι *peīvi*, μὲ *vi*, ὡς ἀπὸ ρίζης εἰς *i* ληγούσης τῆς *δ'*
συζυγίας, τὸ σουπίνον *peīlum*· *seco*, τέμνω, ἀπαρέμ. *secāre* (*α*),
σουπ. *seclum*, ὡς ἀπὸ τῆς ρίζης τῆς *γ'* συζυγίας (*sec*). Γνωστοῦ δὲ ὄν-
τος τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου τῶν ῥημάτων τούτων, οἱ ἐξ αὐ-
τῶν παραγόμενοι χρόνοι σχηματίζονται κανονικῶς κατὰ τὰ ἐν §.
44 ῥηθέντα.

Κατὰ τὰ ἀπλᾶ ῥήματα σχηματίζονται καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν.
Εἰς τὸν ἐπόμενον κατάλογον ἀναφέρομεν τὰ ἐκάστης συζυγίας ἀ-
πλᾶ ῥήματα, τὰ ὁποῖα σχηματίζουσι τὸν παρακειμένον καὶ τὸ σου-
πίνον ἀνωμάλως. Τὰ δὲ προστιθέμενα σύνθετα ῥήματα χρησιμεύουσι
πρὸς ἄσκησιν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ὀρθὴν προφορὰν τῆς ριζικῆς συλ-
λαβῆς, ἥτις δὲν εἶναι θέσει μακρὰ, καὶ συγχρόνως δεικνύουσι τὰς
ἐκ τῆς συνθέσεως μεταβολὰς τῆς ρίζης.

Τινῶν δ' ἐξ αὐτῶν, ὅταν ἦναι ἄχρηστος ὁ παρακειμένος καὶ τὸ
σουπίνον ἢ τὸ σουπίνον μόνον, εἶναι ἄχρηστοι καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν σχη-
ματιζόμενοι χρόνοι. *

* Σημ. Τὸ σουπίνον πολλῶν ῥημάτων σπανίως ἀπαντᾶται εἰς τὰ σωζόμενα συγγράμ-
ματα. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπ' αὐτοῦ σχηματίζεται ὁ ἐν χρήσει παθητικὸς παρακειμένος καὶ
ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς μετοχῆς, ἀναφέρονται ἐν τῷ ἐπομένῳ πίνακι ὡς ἐν χρήσει ὄντα
πολλὰ ἄλλως ἄχρηστα σουπίνα.

Ἀνωμαλῆαι τῶν τῆς πρώτης συζυγίας ῥημάτων.

§. 50. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα τῆς ἀ συζυγίας καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν σχηματίζουσι τὸν παρακείμενον εἰς *ui* καὶ τὸ σουπίνον εἰς *itum*.

Crepro, ἤχῳ, θορυβῶ, *crepui*, *crepūtum*. Ὡσαύτως καὶ *discrepro*.

Cūbo, κούπομαι. *Accūbo*, καταπέκλιμαι, παράκειμαι εὔρηται ὅμως καὶ (*Incubavit* ἀντὶ *incubuit* παρὰ Κυντιλιανῶ).

Σημ. Τὰ σύνθετα τοῦ *cubo*, ἐν οἷς παρεβάλλεται *m* πρὸ τοῦ *b* (ὡς *incumbo*) κλίνονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν, καὶ σημαίνουσι κατακλίνομαι, πορεύομαι ἵνα κατακλιθῶ οἶον, *accumbo*, *accumbui*, *accumbitum*, *accumbere*· *accūbai*, παράκειται, *accumbit*, πορεύεται ἵνα κατακλιθῆ πλησίον τινός.

Dōmo, δαμάζω. *Perdōmo*, καταδαμάζω.

Sōno, ἤχῳ (μέλλ. τῆς ἐνεργ. μετοχ. *sonaturus* ἀνωμάλως σχηματιζόμενος). *Consōno*, συνηχῶ, συμφωνῶ.

Tōno, βροντῶ. *Attōno* (*attonitus*, ἐμβρόντητος). Τὸ *intōno* ἔχει παθητ. παρακ. μετοχῆς *intonatus*.

Vēto, κωλύω.

(*Plīco*, πτύσσω). Εὔρηται μόνον εἰς σύνθετα (ὡς, *applicō*, προσάπτω, *complīco*, συνάπτω, *explīco*, ἐρμηνεύω, *implīco*, ἐμπλέκω, συγγέω, *replīco*, ἀναπτύσσω) ἔχοντα *ui*, *itum* καὶ *avi*, *atum*· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον παρακ. *ui*, σουπ. *atum*. Εὔρηται ὅμως συχνάκις καὶ *explicavi*, σημαίνον ἐξηγῶ, καὶ *applicavi*.

Εἰς *ui*, *tum* καταλήγουσι τὰ

Frīco, τρίβω, *fricui*, *frictum* (καὶ *fricatum*). *Perfrīco*.

Sēco, κόπτω, τέμνω (μέλλ. τῆς ἐνεργ. μετοχ. *secaturus*). *Dis-sēco*, διατέμνω.

Mīso, στίλβω, ἔχει *micui*, ἄνευ σουπίνου. *Emīco*, ἀναλάμπω, ἀνατέλλω, *emīcui*, *emicatum*. *Dimīco*, ἀγωνίζομαι, *dimicavi*, *dimicatum*.

Nēco, φονεύω (*necavi*, *necatum*). *Enēco*, *enecui*, καὶ *enecavi*, *enectum*, ἀποκτείνω, διαφθείρω.

Ἴδιον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Do, δίδω, *dēdi* (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ), *dātum*, *dāre*. Τὸ *a* τῆς ρίζης εἶναι πανταχοῦ βραχὺ, πλὴν τοῦ *dā* καὶ *dās*. Οὕτω καὶ τὰ σύνθετα *circumdo*, περικυκλῶ, *venumdo*, πωλῶ (*venum*, ὄνιον),

pessundo, διαφθείρω (*pessum*, εἰς τὸν βυθὸν, κάτω), **satisdo**, ἐγγύησιν παρέχω (*satis*, ἰκανόν)· οἶον, **circumdēdi**, **circumdādum**. Τὰ ἀπὸ μονοσυλλάβων προθέσεων σύνθετα τοῦτου σχηματίζονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν. (Περὶ τοῦ τύπου *duin* βλ. Δ. Γ. §. 115 δ').

Jūno, βοηθῶ, **jūvi**, **jūtum** (μέλλ. μετοχ. *juvaturus*), **Adjūno**.

Sto, ἴσταμαι, **stēli**, **stātum**. Τὰ σύνθετα τρέπουσι τὸ ρίζικόν ε τοῦ παρακκ. εἰς *i* ὡς **præsto**, παρέχω, **præstīti**, **præstatum** καὶ **persto**, ἐμμένω, ἐπιμένω. Μόνον τὰ ἀπὸ δισυλλάβων προθέσεων σύνθετα (**antesto**, συνήθως **antisto**, **προέχω circumsto**, προϊίσταμαι, **intersto**, ἐν μέσῳ ἴσταμαι, **supersto**, ὑπολείπομαι) τηροῦσιν αὐτό· οἶον, **circumstēli**, ἀλλὰ δὲν ἔχουσι σουπίνον· τὸ δὲ **disto**, ἀπέχω, οὔτε παρακείμενον, οὔτε σουπίνον.

Lavo, λούω, δανείζεται τὸν παρακείμενον ἀπὸ τοῦ **lāvo**, **lavēre**, **lāvi**, **lautum**, (**lotum**) τῆς γ' συζυγίας, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεστώς εἶναι ἀπρηχαιωμένος καὶ τῶν ποιητῶν ἴδιος. (**Lautus**, **lotus**, σημαίνει, καθαρὸς, **lautus**, λαμπρὸς). Ἐν τοῖς συνθέτοις δὲ τρέπεται εἰς **luo** (**abluo**) καὶ κλίνεται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν.

Pōto, πίνω, **potavi**, **potatum** καὶ συνθέστερον **potum**. (**Potus**, πεπωκῶς, κατὰ τὸν §. 47 σημ. γ'). **Erpōto**, ἐκπίνω.

Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου τῶν ῥημάτων τῆς β' συζυγίας.

§. 51. Τὰ ἐφεξῆς ῥήματα προσαρτῶσιν εἰς τὴν ρίζαν πρὸς σχηματισμὸν τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου τὰς καταλήξεις **vi** καὶ **tum** (ὡς τὰ τῆς α' καὶ δ' συζυγίας).

Deleo, φθείρω, **delēvi**, **delētum**.

Fleo, κλαίω.

Neo, νήθω.

(**Pleo**, πληρέω). Μόνον τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετά εἰσιν ἐν χρήσει· ὡς **compleo**, συμπληρῶ, **expleo**, ἐκπληρῶ, **impleo**, κτλ.

Abōleo, ἀφανίζω (ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου **oleo**, αὐξάνω), **abolēvi**, **abolītum**.

Τὰ εἰς νεο λήγοντα ῥήματα ἔχουσι τὸν παρακείμενον εἰς *i* (μετὰ μικροῦ ρίζικου φωνήεντος) καὶ τὸ σουπίνον εἰς **tum**.

Cāveo, φυλάττομαι, **cāvi**, **cautum**. Ὁμοίως **præcāveo** (**præcāves**), προφυλάττομαι, προνοῶ.

Fāveo, εὐνοῶ, **fāvi**, **fautum**.

Fōveo, θάλλω, **fōvi**, **fōtum**.

Mōveo, κινῶ, **mōvi**, **mōtum**. Ὡς αὐτῶς **commōveo** (**commōves**, **commosti**, **commosse**), συγκινῶ, ταρασσῶ.

Vōveo, εὐχομαι, **vōvi**, **vōtum**. Οὕτω καὶ **devōveo**, ἀφιερωῶ, (**devōves**).

Τὰ ἐφεξῆς δὲν ἔχουσι σουπίνον.

Connīveo, κλείω τοὺς ὀφθαλμούς, **connīvi** ἢ **connixi** (ἐκάτερος τύπος εἶναι σπάνιος).

Ferveo, πυρόω, καίω, **fervi** καὶ (μάλιστα ἐν τοῖς συνθέτοις) **ferbui**. Ἀρχαίων εἶναι τὸ τῆς γ' συζυγίας **fervo**, **fervere**.

Pāveo, φοβοῦμαι, **pāvi**.

Τὸν παρακείμενον εἰς **ui** καὶ τὸ σουπίνον εἰς **tum** σχηματίζουσι τὰ

Dōceo, διδάσκω, **docui**, **doctum**. **Dedōceo** (**dedōces**) ἀπομανθάνω.

Tēneo, κατέχω, **tenui**, (**tentum**). Τὸ σουπίνον καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι δὲν ἀπαντῶνται συχνά, πλὴν τῶν συνθέτων **detīneo**, κωλύω, **obtīneo**, κατέχω, κρατῶ καὶ **retīneo**, ἀναστέλλω, κωλύω. **Contentus** (ἀπὸ τοῦ **contīneo**) εἶναι ἐπίθετον, ὀλιγαρκής.

Misceo, μιγνύω, **miscui**, **mixtum** καὶ **mistum**.

Torreo, φρύγω, **torrui**, **tostum**.

Τὴν κατάληξιν **ui** καὶ **sum** ἔχει τὸ

Censeo, νομίζω, κρίνω, **censui**, **censum**. Ἐκ τῶν συνθέτων (ὡς **accenseo**, προςγράφω) τὸ **recenseo**, ἀριθμῶ, ἐξετάζω, ἔχει σουπίνον **recensum** καὶ **recensitum**.

Παρακείμενον **i**, σουπίνον **sum** (ὡς τὰ τῆς γ' συζυγίας) ἔχουσι τὰ ῥήματα

Prandeo, ἀριστῶ, **prandi**, **pransum** (**Pransus**, προγευματίας, κατὰ τὸν §. 47 σημ. γ')

Sēdeo, κάθημαι, **sēdi**, **sessum**. **Assīdeo** (**assīdes**) παρακάθημαι πρὸς. **sido**.

Possīdeo, κατέχω ἢ λαμβάνω εἰς τὴν κατοχὴν μου, **possēdi**, **possessum**.

Vīdeo, βλέπω, vīdi, vīsum. Invīdeo, φθονῶ, invīdes.

Strīdeo, συρίζω, stridi, ἄνευ σουπίνου. (Καὶ strīdo, stridēre, κατὰ τὴν γ' συζυγίαν).

Ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὸν παρακειμένον, ἀλλὰ μόνον τὰ ἀπλά, ἔχουσι τὰ ἐξῆς*

Mordeo, δάκνω, momordi, morsum. (Demordeo, ἀποδάκνω, demordi).

Pendeo, κρεμῶ, pependi, pensum. (Impendeo, ἐπίκειμαι, ἐπικρέμαμαι, impendi). Πρὸ. pendo (τῆς γ'), ζυγίζω.

Spondeo, ὑπόσχομαι, ἐγγυῶμαι, sprondi, sponsum. Τὰ σύνθετα ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ ὡς respondeo, ἀποκρίνομαι, respondi responsum.

Tondeo, κείρω, totondi, tonsum. Attondeo, κόπτω, attondi, attonsum.

Si εἰς τὸν παρακειμένον. tum εἰς τὸ σουπίνον ἔχουσι (*)

Augeo, ἀυξάνω, auxi, auctum.

Indulgeo, συγχωρῶ, θεραπεύω, indulsi, indultum.

Torqueo, στρέφω, torsi, tortum.

Si εἰς τὸν παρακειμένον, sum εἰς τὸ σουπίνον ἔχουσι τὰ

Ardeo, καίω, φλέγω (ἀμετάβατ.), arsi, arsum.

Hæreo, κρέμαμαι, κολλῶμαι, hæsi, hæsum. Adhæreo, προσκολλῶμαι.

Jubeo, διατάσσω, jussi, jussum.

Mæneo, μένω, mansi, mansum. Permæneo (permænes) διαμένω.

Mulceo, θέλω, μαλάσσω, mulsi, mulsum.

Mulgeo, ἀμέλω, mulsi, mulsum. (Τὰ οὐσιαστικά mulctra, mulctrum, καὶ mulctral, ὁ ἀμολγεὺς, ὡς ἀπὸ τοῦ σουπίνου mulctrum),

Rīdeo, γελῶ, risi, risum. Arrīdeo (arrīdes) προσμειδιῶ arrīdet mihi aliquid, ἀρέσκει μοι.

Svādeo, παίθω, svasi, svāsum. Persvādeo (persvādes).

Tergeo, σπογγίζω, tersi, tersum. (Καὶ tergo, tergēre, τῆς γ').

* Πρὸ τοῦ s καὶ t ἀποβάλλονται τὰ c, g, qn μετὰ γ ἢ l εὐρισκόμενα.

Si eis τὸν παρακείμενον ἄνευ σουπίνου ἔχουσι τὰ

Algeo, εἶμι ψυχρός, alsī.

Frigео, φρίγῳ, frixi.

Fulgeo, ἀστράπτω, fulsi (Ποιητικὸν fulgo, fulgere, τῆς γ').

Lūceo, φέγγω, luxi. Elūceo (elūcei), ἐκλάμπω.

Lugeo, θρηνώ, luxi. (Οὐσιχστικὸν luctus, θρηνος).

Turgeo, ὀγκοῦμαι, tursi (σπανιώτατος ὁ παρακείμενος).

Urgeo, θλίβω, βιάζω, ursi.

ἰδιαιτέρον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Cieo, κινῶ ταράσσω, cīvi, cītum· καὶ eio, cīre (τῆς δ')· ἀεί-
ποτε ὁμῶς cītum

Σημ. Οἱ κατὰ τὴν ε' συζυγίαν τύποι τῶν συνθέτων, (ὡς concieo ἢ concio) εἰσὶ
σχεδὸν ἄχρηστοι, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς. Accīre, προσκαλῶ, ἔχει παρακ.
accītus· τὸ δὲ excīre, ἐγείρω, excītus καὶ excītus· (σπάνιον τὸ concītus).

Langveo, ἀτονῶ, εἶμαι κεκμηκῶς, ἀσθενής, langvi, ἄνευ σου-
πίνου.

Linqveo, εἶμαι διαφανής, liqvi καὶ licui, ἄνευ σουπίνου.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἡμιαποθετικά (§. 47. σημ. β').

Audeo, τολμῶ, ausus sum. (Ἀρχαῖος μέλλων τῆς ὑποτακτικῆς
εἶναι ausim, περὶ οὗ βλ. Δ. Γ. §. 115).

Gaudeo, χαίρω, gavīsus sum.

Sōleo, συνειθίζω, solītus sum. Assōlet (ἀπρόσωπ.), εἶναι σύνηθες.

α. Πολλὰ τῶν λοιπῶν ῥημάτων τῆς συζυγίας ταύτης (τὰ πλεῖστα ἀμετάβατα) σχη-
ματίζουν μὲν κανονικῶς τὸν παρακείμενον, ἀλλὰ δὲν ἔχουσι σουπῖνον· οἷον τὰ ὄleo
ἔζω (redōleo, redōles), sordeo ῥυπῶ. Τὰ δὲ ἔχοντα σουπῖνον καὶ κατὰ τὸ moneo
κλινόμενά εἰσι τὰ ἐξῆς· caleo εἶμαι θερμὸς, careo στεροῦμαι, coēceo περιστέλλω,
καὶ exerceo ἀσκῶ (ἀπὸ τοῦ arceo, arcui εἶργω), debeo ὀφείλω, doleo λυποῦμαι,
hābeo ἔχω (adhībeo adhibes, προσφέρω), jāceo κεῖμαι, adjāceo, παράκειμαι (adjā-
ces), liceo πωλοῦμαι, πρόκειμαι ὠνιος, mereo (καὶ mereor) εἶμαι ἄξιος, nocceo βλά-
πτω, pāreo ὑπακούω, (appāreo, appāres φαίνομαι), plāceo ἀρέσκω (displāceo, dis-
plāces, δυσσαρεστῶ), prābeo, παρέχω, tāceo, σιωπῶ, (retīceo, retīces), terreo τρέ-
μω, valeo ἰσχύω, δύναμαι.

Σημ. α. Ἀπὸ τοῦ placeo σχηματίζεται καὶ ἕτερος παρακείμενος (κατὰ γ' πρόσωπον)
placītus est.

Σημ. β. Τὸ σουπῖνον τῶν ἀμεταβάτων τούτων ῥημάτων γνωρίζεται μόνον ἐκ τοῦ
μέλλοντος τῆς μετοχῆς· οἷον. caliturus, cariturus.

β. Τὰ ἐξῆς ῥήματα (πάντα σχεδὸν ἀμετάβατα) οὔτε παρακείμενον οὔτε σουπῖνον

ἔχουσιν adōleo θυμῶ, καίω, aereo ποθῶ, calveo εἶμαι φαλακρὸς (calvus) caneo εἶμαι πολὺς (canus), cluero κλιεῦμαι, denseo πυκνῶ, σωρεύω (συνήθως densare τῆς ἁ.), flavo, εἶμαι ξανθὸς (flavus) γαίω βρομῶ, ὄζω, hebeo εἶμαι ἀμβλὺς (hebes), humeo εἶμαι ὑγρὸς (humidus), lacteo θηλάζω, liveo εἶμαι ὠχρὸς (lividus), immi-
neo ἀπαιλῶ, promineo προέχω, ἐξέχω (emīneo, emīnuī ἐξέχω), mæreo εἶμαι ἄθυ-
μος, polleo ἰσχύω, renīdeo στίλβω, μειδιῶ, scateo ἀναβλύζω, βρύω, sqvaleo εἶμαι
ῥυπαρὸς (sqvalidus), vegeo (σπάνιον) κινῶ, ἐλαύνω, vico (σπάνιον) λυγίζω, δένω.
Ἄλλα πάλιν σχηματίζουσι παρακείμενον, ὅταν γίνωνται ἐναρκτικὰ οἶον, aereo εἶμαι
ξηρὸς, aresco, arui.

*Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ παρακείμενου καὶ σουπίνου
τῶν ῥημάτων τῆς γ' συζυγίας.*

§. 52. Τὰ τῆς γ' συζυγίας ῥήματα ἔχουσι διαφόρους καταλήξεις εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπίνον (§. 44) ὅθεν διατάσσονται ἐν-
ταῦθα κατὰ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ρίζης αὐτῶν γράμμα.

α. Τὰ εἰς uo λήγοντα ἔχουσι τὸν παρακείμενον εἰς i, τὸ σουπίνον
εἰς tum ὡς minuo, μινύθω, ἐλαττώω, minui, minūtum. Οὕτως
acuο, ὀξύνω, imbuo, ἐμβάπτω, πιδεύω, induo, ἐνδύω, exuo,
ἐκδύω, spuo, πτύω, staluo, ἴστημι, ἀποφασίζω, sternuo, παρνί-
ζομαι, suo, ῥάπτω, tribuo, δωροῦμαι. Ὡσαύτως solvo, λύω, ἀπο-
τίω, solvi, solūtum καὶ volvo, στρέφω, volvi, volūtum.

β. Τινὰ τούτων δὲν ἔχουσι σουπίνον.

Arguo, ἐλέγχω, αἰτιῶμαι. (Argūlus, ἐπίθετον, ἀκριβής). Coar-
guo, ἐξελέγχω.

Batuo, κόπτω, κτυπῶ.

Luo, ἀγνίζω, καθαρίζω.

Σημ. Ἐκ τινων συνθέτων τούτου, τὰ ὁποῖα σημαίνουσι λούω, σχηματίζεται παρα-
κείμενος τῆς μετοχῆς ὡς, ablūtus, dilūtus, elūtus, perlūtus, prolūtus. (Luiturus
εἶναι μεταγενέστερον).

(Nuo, νεύω) μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις εὐχρηστον ὡς renuo, ἀνα-
νεύω, ἀρνοῦμαι τὸ abnuo, ἀπονεύω, ἔχει μέλλοντα μετοχῆς ab-
nuīturus.

Congruo, συνέρχομαι, συμφωνῶ, καὶ ingruo, ἐπιπίπτω.

Metuo, φοβοῦμαι.

Pluo, (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπρόσωπον pluit, ὕει). Ὁ παρακείμε-
νος ἐνίοτε γράφεται καὶ pluvi.

Ruo, καταπίπτω (ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀμετάβ.) ἔχει σουπίνον **rūtum** (παρακ. τῆς μετοχῆς **rūtus**), τὸν δὲ μέλλοντα τῆς ἐνεργ. μετοχῆς **ruīturus**. Τῶν συνθέτων αὐτοῦ τινὰ μὲν εἰσι μεταβατικά· ὡς, **diruo**, καταβάλλω, μετ. **dirūtus**, **obruo**, καταχώνω, μετοχή **obruītus**, τινὰ δὲ ἀμετάβατα· ὡς **corruo**, καταπίπτω, **irruo**, εἰσβάλλω.

γ'. Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Fluo, ῥέω, **fluxi**, ἄνευ σουπίου. (**Fluxus**, ἀνευμένοσ, **fluctus**, κύμα).

Struo, οἰκοδομῶ, **struxi**, **structum**.

Vivo, ζῶ, **vixi**, **victum**.

α'. τὰ εἰς **bo** καὶ **po** ἔχουσι **si** (**psi**), **tum**, (**ptum**)· οἶον,

Glūbo, λεπίζω, **glupsi**, **gluptum**. **Deglūbo**, ἀπογλύφω, ἀποδέρω.

Nūbo, ὑπανδρεύομαι ἢ μετοχή **nupta**. **Obnūbo**, καλύπτω.

Scrībo, γράφω. **Descrībo**, περιγράφω.

Carpo, δρέπω. **Decerpo**, ἀποδρέπω, ἀφανίζω.

Clēro, κλέπτω (ἀρχαϊκὸν καὶ σπάνιον).

Rēro, ἔρπω. **Obrēro**, προσέρπω.

Scalpo, γλύφω καὶ **sculpo**, τορεύω. Τὰ δὲ σύνθετα ἔχουσιν αἰείποτε **u** ῥιζικὸν φωνῆν ὡς **insculpo**, ἐγγλύφω, ἐγγχαράσσω.

Serpo, ἔρπω.

β'. Διαφόρως σχηματίζονται

(**Cumbo**). Τὰ σύνθετα τοῦ **cubo**, ἐν οἷς παρεντίθεται **m**· οἶον, **incumbo**, **incumbui**, ἐρείδομαι, **incumbītum**.

Rumpo, ῥηγνύω, **rūpi**, **ruptum**.

Strēro, θορυβῶ, **strepui**, **strepītum**. **Obstrēro**, ψοφῶ.

Bībo, πίνω, **bībi**. **Imbībo**.)

Lambo, λείχω, **lambi**. } ἄνευ σουπίου.

Scābo, κνήθω, **scābi**.

α'. Τὰ εἰς **co** (ὄχι **sco**), **qvo**, **go**, **gvo**, **ho** ἔχουσι **si**, **tum** (ὄπερ μετὰ τοῦ ῥιζικοῦ συμφώνου γίνεται **ctum**).

Dīco, λέγω, **dixi** (**es**), **dictum**. **Prædicō**, προλέγω.

Dūco, ἔδηγῶ. **duxi**, **ductum**. **Addūco**, προσάγω.

Cōqvo, βράζω, **coxi**, **coctum**. **Cōcōqvo**.

Cīngo, κυκλῶ, **cinxi**, **cinctum**.

(Fīgo, κτυπῶ). Συνήθως μόνον τὰ σύνθετα ἐν χρήσει afflīgo, ἀράσσω, καταβάλλω, confīgo, συγκρούω, συμβάλλω, inflīgo, ἐμβάλλω, κτίω. Profligare (τῆς ἀ συζ.) φυγαδεύω, καταστρέφω.

Frīgo ξηραίνω (τὸ σουπίνον εὔρηται καὶ frixum).

Jungo, συνδέω.

Lingo, λείγω.

Emungo, ἐπιμύπτω.

Plango, πλάττω (plango καὶ plangor, θρηνώ, στερνοκοποῦμαι).

Rēgo, διευθύνω. Arrīgo, ἀνορθῶ, corrīgo, διορθώνω, errīgo, ἐγείρω, porrīgo, ἐκτείνω, subrīgo, αἶρω. Τὸ δὲ pergo, περαινῶ, προχωρῶ (ἀπὸ τῆς per καὶ rego), ἔχει perrexī, perrectum, καὶ surgo, ἐγείρομαι (ἀπὸ τῆς sub καὶ rego), surrexī, surrectum.

Adsurgo, adsurrexī, adsurrectum.

Sūgo, μυζῶ, θηλάζομαι. Exsūgo, ἐκθηλάζω.

Tēgo, στεγάζω. Contēgo, ἀνασκευάζω.

Tingo καὶ tingvo, βρέχω, βάπτω.

Ungo καὶ ungvο, αλείφω.

(Stingvo, σθένω, σπάνιον). Exstingvo, restingvo, κατασθένω, distingvo, διακρίνω.

Trāho, ἔλκω, traxi, tractum. Contrāho, συναίρω.

Vēho, φέρω ἐφ' ἀμάξης, ἵππου, πλοίου κτλ. (μεταβατ.). Vehor ὡς ἀποθετικόν, σημαίνει ὀχοῦμαι ἵππεύω, ὡς ἀμετάβ. invēhor, ὄρμῳ κατὰ τινος.

Ango, ἀγγω, anxī (σπαν ὁ παρακείμε.)

Ningo (ningit, χιονίζει), ninxi (ninxit) } ἄνευ σουπίνου.

Claugo, κλάζω, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

β'. Διαφόρως σχηματίζονται τὰ ἐξῆς

Fingo, πλάσσω, finxi, fictum.

Mingo, οὐρῶ, minxi, mictum. (Ἐν τῷ ἐνεστώτι συχνὰ mejō, mejere).

Pingo, ζωγραφῶ, pinxi, pictum.

Stringo, περιστέλλω, strinxi, strictum.

Mergo, καταβυθίζω, mersi, mersum. Emergo, ἀναδύομαι, (ἀμετάβατον) ἔχει παρακείμενον emersus, ἀναδύς.

Spargo, σπείρω, sparsi, sparsum. Conspergo, κατασπείρω.

Tergo, σπογγίζω, tersi, tersum (καὶ tergeo κατὰ τὴν β').

Vergo, κλίνω ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

Ago, ἄγω, ēgi, actum. Adīgo, adēgi, adactum, προσάγω.
(Abīgo, ἀπάγω, exīgo, ἐξάγω, subīgo, ὑποβάλλω, transīgo, διάγω, περαίνω), perāgo ὅμως, perēgi, peractum, ἐκτελῶ καὶ circumāgo, περιάγω. Τὰ δὲ ambīgo, ἀμφιβάλλω, dēgo, διάγω (ætatem), salāgo, ἀσχολοῦμαι, δὲν ἔχουσι παρακειμένον καὶ σουπίνον (παρὰ μεταγενεστέροις μόνον εὐρηται dēgi). Τὸ prodīgo, φθείρω, δαπανῶ, δὲν ἔχει σουπίνον· τὸ δὲ cōgo, συνάγω, ἀναγκάζω, coēgi, coactum.

Frango, συντρίβω, frēgi, fractum. Confringo, confrēgi, confractum, συντρίβω, κατατρίβω.

Ico (καὶ icio), κτυπῶ, κλείω (fœdus, εἰρήνην), ici, ictum. Τοῦ ἐνεστώτος τῆς δριστικῆς εὐχρηστά εἰσι μόνον icit, icitur, icimur· γενικῶς δὲ εὐχρηστά εἰσι μόνον ici, ictus, καὶ icere. Τὴν ἔλλειψιν δὲ τοῦ ἐνεστώτος ἀναπληροῖ τὸ ferio, κτυπῶ.

Lēgo, ἀθροίζω, ἐκλέγω, lēgi, lectum. Τὰ allēgo, ἐπιλέγω, perlēgo, διέρχομαι ἀναγιγνώσκων, prælēgo, προαναγιγνώσκω, relēgo ἀναλέγω καὶ ἀναλαμβάνω, δὲν τρέπουσι τὸ ῥιζικὸν φωνῆν (παρακ. allēgi, allectum κτλ.) ὡς τὰ collīgo, συλλέγω, delīgo, elīgo, ἐκλέγω, collēgi, collectum κ. ἔ. Τὸ dilīgo, ἀγαπῶ, ἔχει dilēxi, dilectum· ὡσαύτως καὶ τὸ intelligo (καὶ intellēgo, ἐνοῶ, καὶ neglīgo (ἢ neglēgo) ἀμελῶ.

Linqvo, καταλείπω, līqvi (lictum). Συνηθέστερον relinqvo, relīqvi, relictum.

Vinco, νικῶ, vici, victum.

Fīgo, συνάπτω, fixi, fictum. Affīgo, προσηλῶ.

Parco, φείδομαι, pepersi, (parsī σπαν.). parsum. Comparco καὶ comperco, comparsi, περιποιούμαι, ταμιεύω.

Pungo, τρυπῶ, pupūgi, punctum. Τὰ σύνθετα ἔχουσι παρακειμένον punxi, ὡς τὸ interpungo, στίζω.

Pango, πήγνυμι, στερεώνω, panxi καὶ pēgi (punctum, pactum)· ὅταν δὲ σημαίνῃ, βεβαιῶ διὰ συνθήκης, ἔχει παρακειμένον pepīgi,

σουπ. pactum, ἐνεστῶτα ἀείποτε τὸν τοῦ ἀποθετικοῦ paciscor. Compingo, συναρμόζω, compēgi, compactum καὶ impingo, προσαρᾶσω. Oppango, προσπήγνυμι, oppēgi, oppaetum.

Tango, ἄπτομαι, tet̄gi, tactum. Attingo, ἐφάπτομαι, ἐπιψάω, att̄gi, attactum. contingo (contingit, contigit, συμβαίνει, εἶναι ἀπρόσωπον).

α. Τὰ εἰς do ἔχουσι si, sum, πρὸ τῶν ὁποίων ἀποβάλλεται τὸ d τῆς ῥίζης.

Claudo, κλείω, clausi, clausum. Conclūdo, συγκλείω.

Divīdo, διαίρω, divīsi, divīsum.

Laedo, βλάπτω. Collīdo, συγκρούω.

Lūdo, παίζω. Collūdo, συμπαίζω.

Plando, χειροκροτῶ. Applaudo. Τὰ λοιπὰ σύνθετα ἔχουσι plōdo· ὡς explōdo, ἐκβάλλω, ἀποδοκιμάζω.

Rādo, ξέω. Corrādo, σωρεύω.

Rōdo, τρώγω καὶ τρίβω. Arrōdo, περιτρώγω.

Trūdo, ὠθῶ. Extrūdo, ἐκβάλλω, ἐξωθῶ.

Vādo, βαδίζω, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίνου. Τὸ δὲ σύνθετον invādo, εἰσβάλλω ἔχει invasi, invasum. Οὕτω καὶ τὰ evādo, ἐξέρχομαι, pervādo, διέρχομαι.

β'. Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσιν ἐκ τῶν εἰς do τὰ ἐφεξῆς.

Cēdo, ὑποχωρῶ, cessi, cessum. Concēdo, συγχωρῶ.

(Cando, ἄχρηστον). Accendo, ανάπτω, accendi, accensum. Οὕτω καὶ incendio, ἐμπρήθω, succendo, ὑποκαίω.

Cūdo, κόπτω νόμισμα, cūdi, cūsum. Excūdo, ἐκτρίβω, ἐκτυπῶ.

Defendo, ὑπερασπίζομαι, ἀμύνομαι τι, defendi, defensum. Οὕτω καὶ offendo, προσβάλλω, προσκρούω.

Edo, τρώγω, ēdi, essum. Comēdo, καταβιβρώσκω. Περὶ ἐτέρων τινῶν ἀνωμαλιῶν τούτου βλ. Δ. Γ. §. 156.

Fundo, χύνω, fūdi, fūsum. Effundo, ἐκχύνω.

Mando, μασσῶ, mandi (σπαν.) mansum.

Prehendo, καταλαμβάνω, prehendi, prehensum· εὐρηται καὶ συναρημένως prendo.

Scando, ἀναβαίνω, scandi, scansum. Οὕτω καὶ τὰ σύνθετα ascendo, κτλ.

Strīdo, συρίζω, strīdi, ἄνευ σουπ. (Καὶ strideo, κατὰ τὴν β'.)

Rūdo, μυκῶμαι, φωνάζω, rudīvi (σπαν.), ἄνευ σουπίου.

Findo, σχίζω, fīdi, fissum. Diffindo, diffī'i. διασχίζω.

Frendo, συντρίβω μὲ τοὺς ὀδόντας, ἄνευ παρακ., fressum καὶ fresum. (Εὐρηται καὶ frendeo κατὰ τὴν β'.)

Pando, ἐκτείνω, pandi, passum (σπαν. pansum). Expando. Τὸ δὲ dispando ἔχει dispansum μόνον.

Scindo, σχίζω, scīdi, scissum. Conscindo, κατασχίζω, conscīdi, concisum κτλ. Τὸ abscindo καὶ excscindo (ἢ excindo), ἀποχωρίζω, δὲν ἔχουσι σουπίον, τὸ δὲ excscindo οὐδὲ παρακείμενον· ἀντ' αὐτοῦ δὲ εὐρηται abscīsus, excīsus ἀπὸ τοῦ abscīdo, ἀποκόπτω, excīdo (βλ. cædo).

Sīdo, καθίζω, sedi (σπαν. sīdi), sessum. Assīdo (adsīdo), παρακαθέζομαι, assēdi, assessum κτλ. (πρβ. sedeo τῆς β'.)

Cādo, πίπτω, cecīdi, cassum. Concīdo, συμπίπτω, concīdi, ἄνευ ἀναδιπλ. εἰς τὸν παρακείμενον καὶ ἄνευ σουπίου. Ἐκ τῶν συνθέτων μόνον τὰ occīdo καὶ recīdo ἔχουσιν occāsum, recāsum (σπανίως τὸ incīdo).

Cædo, κόπτω, cecīdi, cæsum. Concīdo, concīdi, συγκόπτω, concisum καὶ τὰ λοιπὰ σύνθετα ὡς αὐτός.

Pēdo, πέρδω, pepēdi.

Pendo, σταθμῶ, ζυγίζω, pependi, pensum. Appendo, appēdi, appensum κ. ἑ. Suspendo, κρεμῶ (πρβ. pendeo τῆς β'.)

Tendo, ἐκτείνω, tetēdi, tensum καὶ tentum. Contendo, διατείνομαι, contēdi, contentum κτλ. Τὰ σύνθετα ἔχουσι συνήθως tentum· τὰ δὲ extendo, ἐκτείνω, retendo, tentum καὶ tensum. Τὰ detendo, καθαιρῶ, ostendo, δεικνύω, ἔχουσι μόνον tensum. Οὐσιαστ. ostendum, ostentus=obtentus, προτεταμένος.

Tundo, ὠθῶ, κτυπῶ, tutūdi, tusum καὶ tunsum. Contundo, συντρίβω, contūdi, contusum (σπαν. contunsum) κτλ.

Crēdo, πιστεύω, credīdi, creditum. Accrēdo, accredīdi, accreditum.

(Do). Πάντα τὰ σύνθετα τοῦ do, dare (τῆς ἄ κατὰ τὸν §. 50) μετὰ μονοσυλλάβων προθέσεων κλίνονται κατὰ τὴν γ' συζ. ὡς, addo, προσθέτω, addīdi, additum, addēre, condo, κτίζω, trado, παραδίδω, κτλ.

Σημ. Τὸ σύνθετον abscondo, ἀποκρύπτω (ἀπὸ τοῦ ab καὶ condo) ἔχει παρακ. abscondī (σπαν. abscondidi). Ἀπὸ τοῦ vendo, πωλῶ, σχηματίζεται ὁ παρακ. venditus, καὶ τὸ μετοχ. ἐπίθετον vendendus. Τοὺς λοιποὺς δὲ παθητικοὺς χρόνους δανείζεται ἀπὸ τοῦ venio. Ὡσαύτως ὡς παθητικὸν τοῦ perdo, ἀφανίζω (πλὴν τοῦ perditus καὶ perdendus καὶ τῶν συνθέτων παθητ. χρόνων) εὐχρηστον εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τὸ pereo.

Fīdo, ἐμπιστεύομαι fisis sumi (ἡμιαποθετικόν). Confīdo, confisus sum· diffīdo, δυσπιστῶ. Βλ. §. 47. σημ. α'.

α'. Τὰ εἰς lo ἔχουσιν ui, tum (ītum),

Allo, τρέφω, alui, altum καὶ alitum.

Collo, γεωργῶ, λατρεύω, colui, cultum. Excōlo.

Consūlo, συμβουλευομαι τινα, φροντίζω, consului, consultum.

Occūlo, καλύπτω, ocului, occultum.

Mōlo, ἀλέθω, molui, molītum.

Excello, διαπρέπω, excellui (σπαν.), ἄνευ σουπίνου. Antecello, præcello, ἄνευ παρακ. καὶ σουπ. Εὐρηται καὶ excelleo, antecelleo.

β'. Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Fallo, ἀπατῶ, fefelli, falsum· refello, ἐλέγχω, ἀνασκευάζω, refelli, ἄνευ σουπίνου.

Pello, ἀποθῶ, ἀποκρούω, pepūli, pulsūm. Expello, expūli, expulsum, ἐξελαύνω.

Percello, καταβάλλω, percūli, percusum.

Psallo, ψάλλω, psalli, ἄνευ σουπίνου.

Vello, τίλλω, velli (σπαν. vulsi), vulsum. Convello, convelli, convulsum. Μόνον τὰ avello, evello, ἀποσπῶ, ἔχουσι καὶ avulsi, evulsi,

Tollo, ἀφαιρῶ, sustūli, sublātum (τὸ σουπίνον ἐξ ἐτέρας ρίζης. βλ. fero, §. 56). Τὸ extollo, ἐξαίρω, δὲν ἔχει παρακ. καὶ σουπίνον.

Ῥήματα εἰς mo λήγοντα.

Cōmo, κοσμῶ, στολιζῶ, compsi, comptum.

Dēmo, ἀφαιρῶ, dempsi, demptum.

Prōmo, ἐκφέρω, prompsi, promptum.

Sūmo, λαμβάνω, sumpsi, sumptum.

Σημ. Ἡ ἄνευ τοῦ p γραφή (sumsi, sumtum) δὲν εἶναι ὀρθή· τὸ p τοῦτο παρεντέ-
θεται τῆς εὐφωνίας χάριν.

Fremo, βρέμω, φρουάττω, fremui, fremitum. **Adfremo**.

Gemo, στενάζω, gemui, gemitum **Congemo**, ἀναστενάζω.

Vomo, ἐμῶ, vomui, vomitum. **Evomo**, ἐξεμῶ.

Tremo, τρέμω, tremui, ἄνευ σουπίνου.

Emo, ἀγοράζω, ēmi, emptum (ἔχι ὀρθὸν emtum). **Coemo**, συναγοράζω, coēmi, coemptum. Τὰ λοιπὰ σύνθετα ἔχουσιν ἐν τῷ ἐνεστώτι ἰ ἀντι ε· ὡς **adīmo**, ἀφαιρῶ, adēmi, ademptum (dirīmo, χωρίζω, exīmo, interīmo, redīmo).

Præmo, θλίβω, πιέζω, pressi, pressum. **Comprīmo**. **compressi**, compressum, καταθλίβω.

Ῥήματα εἰς no λήγοντα.

Cæno, ἄδω, cecīni. Τὰ σύνθετα **conciño**, occino (καὶ occæno) καὶ **praecino** ἔχουσι παρακ. **concinui**, **occinui**, **praecinui** τῶν λοιπῶν (**accīno** κ. ἔ.) λείπει ὁ παρακείμενος. Οὐσιαστικὸν **cantus**, ἄσμα, **concentus**, κ. ἔ. Τὸ δὲ **canto**, **cantare**, εἶναι θαμιστικόν.

Gigno, γεννῶ, gēnnui, **gemitum**.

Pōno, θέτω, pōsui, **positum**. **Compōno** συνθέτω. (Παρὰ ποιη-
τικῆς εὐρηται **postus**, **compostus**, ἀντι **positus**, **compositus**).

Līvo, χρίω, lēvi (ἢ ἰῆvi), **lītum**. **Oblīvo**, **oblēvi**, **oblītum** κ. ἔ.

Σημ. Οἱ μεταγενέστεροι μεταχειρίζονται τὸ **linio** κανονικῶς κατὰ τὴν δ' συζυγίαν, (**Circumlinio** εὐρηται παρὰ Κυντιλιανῶ).

Sīno, συγχωρῶ, sīvi, **sītum** (sītus, κείμενος). **Desīno**, παύω, **desivi** (**desisti**, **desiui**, **desieram** κτλ ἄνευ v), **desitum**. **Desitus sum** βλ. **coepi** §. 62.

Σημ. Εἰς τὸν παρακ. τῆς ὑποτακτικῆς τὸ i καὶ e συναίρουσιν εἰς ī· ὡς **sirim**, **siris**, **sirit**, **sirint** (ἔχι δὲ τὸ **desierim**).

Cerno, ἀποφασίζω, **crēvi**, **crētum**. **Decerno** κτλ. Ὅταν δὲ τὸ **cerno**, σημαίνῃ, ὀρῶ, θεωρῶ, οὔτε παρακείμενον ἔχει οὔτε σουπίνον.

Sperno, καταφρονῶ, **sprevi**, **spretum**.

Sterno, στρώννυμι, καταβάλλω, **stravi**, **stratum**. **Consterno**, στρώννυμι κλέην, **constravi**, **constratum** κτλ.

Σημ. Εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ χρόνους σπανίως ἀποβάλλεται τὸ v, ὡς ἐν τῇ δ' συζυγίᾳ.

Temno, καταφρονῶ, **tempti**, **temptum**. Συνηθέστερον εἶναι τὸ σύνθετον **contemno**, **contempsi**, **contemptum** (ἀδόκιμος εἶναι ἢ γρᾶφή **contemsi**, **cotentum**).

Ῥήματα εἰς **ro**.

Gero, φέρω, ἐκτελῶ, **gessi**, **gestum**. **Congero**, συναθροίζω.

Uro, καίω (μεταβ.), **ussi**, **ustum**. **Aduro**, **adussi**, **adustum**. κτλ. (**amburo**, **exuro**, **inuro**). Τὸ δὲ **comburo**, κατακαίω, **combussi**, **combustum**, γίνεται ἀπὸ ἀρχαιοτέρου τύπου τῆς ῥίζης.

Curro, τρέχω, **cucurri**, **cursum**. Τὰ σύνθετα διατηροῦσιν ἐνίοτε τὸν ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὸν παρακείμενον (**accucurri**), ὅχι ὅμως πάντοτε,

Fero, φέρω, **tuli**, **latum** βλ. §. 56.

Furo, μαινομαι, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

Quaero, ζητῶ, **quaesivi**, **quaesitum**. **Conquiro**, **conquisivi**, **conquisitum**, ἀναζητῶ.

Σημ. Εἰς τὸ ἄ ἐνικ. καὶ πληθ. πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς εἶναι ἐν χρήσει ὁ ἀρχαῖος τύπος **quaeso**, **quaesimus**, ὅτε ὁ λόγος ἀποκλίνει εἰς τὸ ἀρχαῖον ἕφος, ἢ ὅτε τὸ ῥήμα, παρεπιθέμενον ἀσυνδέτως εἰς τὸν λόγον, σημαίνει, παρακαλῶ.

Sero, πλέκω. συνείρω (**serui**, **sertum**). Ὁ παρακείμενος καὶ τὸ σουπῖνον τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος εἶναι ἄχρηστα (πλὴν τοῦ οὐδέτ. οὐσιαστικοῦ **serta**, στέφανος), ἐν χρήσει δὲ οἱ τῶν συνθέτων ὡς, **consero**, **conserui**, **consertum**. **Insero**, **exsero**, **desero**, ἐγκαταλείπω, **dissero**, ἐξηγῶ.

Sero, σπείρω, **sevi**, **satum**. **Consero**, **consēvi**, **consitum**, κτλ.

Insero, ἐνσπείρω, ἐμβάλλω, **intersero**.

Tero, τρίβω, **trivi**, **tritum**.

Verro, σαίρω, σαρόνω. **verri**, **versum**.

Ῥήματα εἰς **so** (χο).

Viso, ἐπισκοπῶ, θεῶμαι, **visi**, ἄνευ σουπίνου. Τὸ **Inviso**, ἐπισκέπτομαι, γίνεται ἀπὸ τοῦ **video**, βλέπω.

Depso, δεψῶ, **depsi**, **depstum**.

Pinso, κοπανίζω, **pinsui** καὶ **pinsi**, **pinsitum** καὶ **pinsum**. Εὔρηται καὶ **pisto**, **pistum**.

Texo, ὑφαίνω, **texi**, **textum**.

Τὸ εἰς *esso* ἔχουσι *īvi*, *ītum*.
Accesso ἢ *accereso*, προσκαλῶ, *accessivi*, *accessitum* (*accessivi*, *accessitum*, καὶ ἐνίοτε *accessiri* ἐν τῷ παθητ. ἀπαρεμφάτω).

Capesso, ἀναδέχομαι (ἔργον)· ἐπιτεταμένος τύπος τοῦ *capio*, λαμβάνω.

Facesso, πράττω· (ἀπὸ τοῦ *facio*, ποιῶ).

Lacesso, ἐρεθίζω· (ἀπὸ τοῦ ἀγρήστου *lacio*, ἐφέλω).

Incesso, ὀρμῶ, *incessivi*, ἄνευ σουπίου. Ὁ παρακείμενος ἐν ταῖς φράσεσι *timor*, *cura*, κτλ. *incessit homines, animos*, εἶναι τοῦ *incēdo*, εἰ καὶ ὁ ἐνεστώς τούτου δὲν ἔχει ταύτην τὴν σημασίαν.

Petesso, ζητῶ, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίου (ἀρχαϊκόν, ἀπὸ τοῦ *peto*, αἰτῶ).

Ῥήματα εἰς το.

Mēto, θερίζω, *messui*, (σπάνιον), *messum*. *Demēto*, ἀποτέμνω.

Mitto, πέμπω, *missi*, *missum*.

Pēto, αἰτῶ, *petivi* (*petiit* §. 48), *petitum*. *Appēto*, ὀρέγομαι.

Sisto. ἴστημι, *stīti* (σπάνιον), *stātum* (ἀφ' οὗ τὸ ἐπίθ. *stātus*, σταθερός). Σπανίως εὔρηται εἰς ἀμετάβατον σημασίαν, ἴσταμαι· ἀλλὰ τότε ἔχει παρακείμενον *stēti* (ἀπὸ τοῦ *sto* τῆς ἀ συζυγίας, ἀφ' οὗ ἐγένετο δι' ἀναδιπλασιασμοῦ τὸ *sisto*). *Desisto*, *destīti*, *destitum* κτλ. ἢ *consisto*, *existo*, *insisto*, *resisto* εἰς πάντα ἀμετάβατα. Μόνον τὸ *circumsisto* ἔχει *circumstēti*, ἀπὸ τοῦ *circumsto*.

Sterto, βέγγω, *stertui*, ἄνευ σουπίου.

Verto, στρέφω, *verti*, *versum*. Ἐκ τῶν συνθέτων (*adverto*, ἀφ' οὗ *animadverto*, *averto* κτλ.) τὰ ἀμετάβατα *deverto*, καταλῶ καὶ *reverto*, ἐπανέρχομαι, εἰσὶν ἀποθετικὰ μὲν εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ χρόνους (σπανίως ὅμως τὸ *reverto*), ἐνεργητικὰ δὲ εἰς τὸν παρακείμενον, *deverti*, *reverti* (σπανίως *reversus sum* καὶ ὡς μετοχὴ *reversus*). *Præverto*, προφθάνω, ὑπερβαίνω, ἔχει τύπον ἀποθετικῆς ὅταν ἦναι ἀμετάβατον, καὶ σημαίνει, ἐπὶ τι τρέπεσθαι, ἀσχολεῖσθαι· ἄλλως ὅμως σπανίως.

Flecto, κλίνω, κάμπτω, *flexi*, *fectum*.

Necto, πλέλω, *nexi* καὶ *nexui* (ἐκάτερον σπάνιον), *nexum*.

Pecto, κτενίζω, *pexi* καὶ *pexui* (ἐκάτερον σπάνιον), *pexum*.

Plecto, κολάζω, ἄνευ παρακχ και σουπίνου. Όταν δὲ σημαίνει, πλέκω, ἔχει μόνον τὸν παθ παρακχ. **plexus** και σύνθετον **implexus**.

Ῥήματα εἰς **scō**.

Ἡ κατάληξις αὕτη, ἐὰν μὲν ἀνήκῃ εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος, πηρεῖται εἰς πάντας τοὺς χρόνους αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἦναι ἐπέκτασις τῆς ῥίζης, ἀποβάλλεται εἰς τὸν παρακείμενον και τὸ σουπίνον. Τοῦ πρώτου εἴδους (πάντα ἄνευ σουπίνου) εἰσὶ.

Compesco, κολάζω, χαλινόω, **compescui**.

Dispesco, χωρίζω, **dispescui**.

Disco, μανθάνω, **didici**. **Addisco**, **addidici** (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ) κ. ἔ.

Posco, ἀπαιτῶ, **poposci**. **Deposco**, **depoposci** (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ) κ. ἔ.

Glisco, δγκοῦμαι, ἄνευ παρακκειμένου και σουπίνου.

Ἡ **scō** κατάληξις εἶναι ἐπέκτασις τῆς ῥίζης εἰς τὰ ἐναρκτικὰ λεγόμενα ῥήματα (*verba inchoativa*), τὰ ὁποῖα παράγονται ἢ ἀπὸ ῥημάτων (*inchoativa verbalia*), ἢ ἀπὸ ὀνομάτων (*inchoativa nominalia*) ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιθέτων, και σημαίνουσιν ἀρχὴν ἐνεργείας ἢ καταστάσεως (βλ. §. 86. β'). Και τὰ μὲν ἀπὸ ῥημάτων ἔχουσι παρακείμενον τὸν τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος αὐτῶν οἶον,

Incalesco, **incalui**, ἀπὸ τοῦ **caleo**, **calui**, εἶμαι θερμός.

Ingemisco, **ingemui**, ἀπὸ τοῦ **gemo**, **gemui**, στενάζω.

Deliquesco, **delicui** ἀπὸ τοῦ **liqveo**, **liqvi** ἢ **licui**.

Τὰ δὲ ἀπὸ ἐπιθέτων τῆς β' κλίσεως παραγόμενα ἔχουσι παρακείμενον εἰς **ui**, οὐχὶ δὲ και σουπίνον οἶον,

Maturesco, ὠριμάζω, **maturui**, ἀπὸ τοῦ **maturus**, ὠριμος.

Obmutesco, γίνομαι ἄφωνος, **obmutui**, ἀπὸ τοῦ **mutus**, ἄφωνος.

Percrebresco, διαθρυλλοῦμαι (*creber*), **percrebrui** (γράφεται ὑπὸ τινῶν και **percrebesco**, **percrebui**).

Ὡσαύτως **evillesco**, ἐκφαυλίζομαι, **evilui**, ἀπὸ τοῦ **vilis**, εὐτελής.

Ἀνώμαλον εἶναι τὸ **irraucesco**, βραγχιῶ (*raucus*, βραγχαλέος), **irrausi**. Τὰ δὲ λοιπὰ ἀπὸ ἐπιθέτων εἰς **is** και πολλὰ τῶν ἀπὸ εἰς **us** παραγομένων δὲν ἔχουσι παρακείμενον οἶον, **ingravesco**. Τὸ

δὲ vesperascit, γίνεταί ἑσπέρα, ἔχει vesperavit· ὡσαύτως καὶ ad-vesperascit

Τὰ ἐφεξῆς ἐναρκτικὰ δανείζονται τὸ σουπίνον ἀπὸ τῶν ἰδίων πρωτοτύπων ῥημάτων.

Coalesco (alesco ἀπὸ τοῦ alo, τρέφω, τῆς γ') συμφύομαι, ἐνοῦμαι, coalui, coalitum. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς coalitus, συμπεφικώς.

Concupisco, ποθῶ, concupīvi, concupītum· (cupio τῆς γ')

Convalesco, ἀναβρώνομαι, convalui, convalitum· (valeo τῆς β')

Exardesco, φλέγομαι, exarsi, exarsum (ardeo τῆς β')

Inveterasco, γηράσκω, inveteravi, inveteratum (παρακ. μετοχῆς inveteratus, ἐξήριζόμενος, χρόνιος). Ἀπὸ δὲ τοῦ vetus, παλαιός, εὔρηται καὶ invetero, γίνομαι παλαιός, χρονίζω.

Obdormisco, κατακοιμῶμαι, obdormīvi, obdormītum· (dormio τῆς δ')

Revivisco, ἀναζῶ, revixi, revictum· (vivo τῆς γ')

Τινὰ τῶν εἰς seo ῥημάτων ἀπέβαλον τὴν ἐναρκτικὴν σημασίαν, ἢ παράγονται ἀπὸ ριζῶν, αἵτινες δὲν σώζονται ἔτι· ὥστε θεωροῦνται ὡς μὴ παράγωγα ῥήματα. Τοιαῦτα δ' εἰσὶ·

Adolesco, ἀυξάνομαι, adolēvi. Οὕτω καὶ abolesco, ἀφανίζομαι, φθίνω, exolesco, παρακμαῖζω, ἀπαρχαιοῦμαι, inolesco, ἐμφύομαι, obsolesco, παλαιοῦμαι (πάντα ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου oleo, ἀυξάνω). Ἀπὸ τοῦ adolesco, παράγεται τὸ ἐπίθετον adultus, νεανίας, ἀπὸ τοῦ exolesco τὸ exolētus, ἀπὸ τοῦ obsolesco τὸ obsolētus, ἀπηρχαιωμένος, κτλ.

Cresco, ἀυξάνω, crēvi, crētum. Concreasco κτλ. (ἢ μετοχὴ εἶναι cretus καὶ συνηθέστερον concretus).

Fatisco, ἀποκάμνω, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίνου. Fessus, ἀπειρηκώς, εἶναι ἐπίθετον. Τὸ defetiscor, ἀποκάμνω, defessus sum, εἶναι ἀποθετικόν.

Hisco, χάσκω, ἄνευ παρακείμενου καὶ σουπίνου.

Nosco, γινώσκω, μανθάνω, nōvi, nōtum. Ὁ παρακείμενος ἔχει σημασίαν ἐνεστῶτος, ὁ ὑπερσυντελικὸς παρατατικῶ. Nōtus, γνωστός, εἶναι ἐπίθετον. Ὁ δὲ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς μετοχῆς εἶναι

ἔχρηστος. (Περὶ τῆς συναϊρέσεως *nostī, norim*, βλ. §. 48.) Ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τύπου *gnosco* συνθέτων ἔχουσι τὰ *agnosco* (ἢ *adgnosco*), ἀναγνωρίζω, *cognosco*, γνωρίζω, (*reecognosco*)-σουπίνον *agnitum, cognitum*. Τὸ δὲ *ignosco*, συγχωρῶ, ἔχει *ignotum*. Τὰ λοιπὰ (*dignosco, internosco, διαγιγνώσκω*) δὲν ἔχουσι σουπίνον.

Pasco, νέμω, βόσκω (μεταβατικόν), *pavi, pastum*. (*Pascor*, ἀμετάβατον, νέμομαι). *Depasco*, κατανέμω.

Qviesco, ἡσυχάζω, *qvīēni, qvīētum*.

Svesco, ἐθίζω ἐμαυτὸν, *sveni, svetum*. Πρακείμενος μετοχῆς *svetus*, εἰωθός. Ἀρχαῖος ἐνεστῶς *svemus* ἀπὸ τοῦ *sveo*.

Τὰ σύνθετα ἔχουσιν ἐνίοτε μεταβατικὴν σημασίαν οἷον, *assvesco* ἐθίζω τινά, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως εἶναι ἐν χρήσει ἀντ' αὐτοῦ ὡς μεταβατικόν τὸ *assvefacio*. *Mansvetus*. χειροήθης, ἡμερος.

Scisco, ἐγκρίνω, κυρώνω (νόμον), *scīvi, scītum* (ἀπὸ τοῦ *scio*, γινώσκω).

Ῥήματα, ἐν οἷς μετὰ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ῥίζης γράμμα παρεμβάλλεται *i*. Τούτων ὁ παρακείμενος καὶ τὸ σουπίνον σχηματίζονται ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ῥίζης.

Capio, λαμβάνω, *cēpi, captum*. *Concīpio* (*concīpis*) συλλαμβάνω, *concēpi, conceptum*.

Fācio, ποιῶ, πράττω, *fēci, factum*. (ἀρχαῖος μέλ. ὄριστ. ἐνεργ. *faxo*, ὑποτακ. *faxim*· βλ. Δ. Γ. §. 115 ζ'). Ὡς παθητικὸν τούτου εἶναι ἐν χρήσει τὸ *fiō*, γίνομαι (βλ. §. 61). Ἄλλ' αἱ μετοχαὶ *factus, faciendus*, καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν σχηματίζονται ἀπὸ τὸ *facio*. Ὡσαύτως καὶ τὰ σύνθετα μετὰ ῥηματικῶν ῥιζῶν ὡς *calefacio*, θερμαίνω, *calefēci, calefactum*· *calefio, patefacio*, ἀνοίγω, *patefeci, patefactum, patefio* *)· ἔτι δὲ καὶ τὰ μετὰ ἐπιρρήματων ὡς *satisfacio*, ἱκανοποιῶ, *satisfeci, satisfactum, satisfit*. Τὰ μετὰ προθέσεων σύνθετα μεταβάλλουσι τὸ φωνῆεν καὶ κλίνονται ὡς τὸ *perficio*, *perfecti, perfectum*· τὸ δὲ παθητικὸν *perficior*, εἶναι δμολόν. (*Conficio* ἔχει παθητικὸν *conficior*, καὶ ἐνίοτε *confiēri*. Βλ. Δ. Γ. §. 160. σημ. α.)

*) Τινῶν εἰσιν ἐν χρήσει ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ μόνοι οἱ ἀπὸ τοῦ *facio* σχηματιζόμενοι τύποι οἷον, *tremefacio, tremefactus*, διασειώ.

Jācio, βάλλω, *jēci, jactum*. **Abjīcio** (*abjīcis*), *abjēci, abjectum*, ἀποβάλλω.

Σημ. Τὰ σύνθετα τούτου ἐγράφοντο καὶ ἐπροφέροντο τὸ πάλαι συνήθως μεθ' ἐνὸς ἰσίου, *abicio, disicio*.

Cūpio, εὐχομαι, ἐπιθυμῶ, *cupīvi, cupītum*

Fōdio, δρύσσω, *fōdi, fossum*. **Ffōdio**, *effōdis, ἐξορύσσω*.

Fūgio, φεύγω, *fūgi, fūgitum*. **Aufūgio**, *aufūgis, ἀποδιδράσκω*.

(**Lācio**, δελεάζω, ἀφ' οὗ *lacto, lactare, θωπεύω, ἐμπαιζω*). Εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς τὰ σύνθετα ὡς, *allīcio, ἐλκύω, allēxi, allectum*· οὕτω καὶ *illicio, pellicio*. Τὸ δὲ *elicio* ἔχει *elicui, elicitum*. Τὸ *prolicio* δὲν ἔχει παρακειμένον καὶ σουπίνον.

Pario, γεννῶ, *perēri, partum*. Μέλλων μετοχῆς ἐνεργητ. *pariturus*.

Qvatio, σείω (qvasi, ἄχρηστον)· *qvassum*. **Concūtio**, *concuſsi, concuſsum*· *percutio, κατασειῶ*.

Rāpio, ἀρπάζω, *rapui, raptum*. **Arrīpio**, *arripui, arreptum*.

Sāpio, γεύομαι, σοφρονῶ, ἔχω γινῶσιν, σύνεσιν, (*sapivi*), ἄνευ σουπίνου. **Desīpto**, εἶμαι ἄφρων, ἄνευ παρακειμένου.

Σημ. Τὸ ἐναρκτικὸν *resipisco*, ἀναφρονῶ, ἔρχομαι πάλιν εἰς ἐμπαυτὸν, ἔχει *resipīvi* καὶ *resipui*.

(**Spēcio**, θεωρῶ, ἀφ' οὗ *specto, spectare*). Μόνον εἰς σύνθετα εὐχρηστον· *aspicio, παρατηρῶ, aspexi, aspectum*· *conspicio* κτλ.

Ἄρῶμα.λος· σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου τῶν ῥημάτων τῆς δ' συζυγίας.

§. 53. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα ἔχουσι *si, tum (sum)*, ὡς τινὰ τῆς γ' συζυγίας.

Farcio, γεμίζω, *farsi, fartum (farctum)*. **Refercio**, *refersi, refertum, ἀναπληρῶ*.

Fulcio, στηρίζω, *fulsi, fultum*.

Haurio, ἀντλῶ, *hausi, haustum* (Μέλλων μετοχῆς *hausturus* καὶ *hausurus*). **Exhaurio**, ἐξαντλῶ.

Sancio, κυρῶ, διατάσσω, *sanxi, sancitum* καὶ (συνηθέστερον) *sanctum*.

Sarcio, διορθώνω, επισκευάζω, *sarsi, sartum*. **Resarcio**, επισκευάζω.

Sentio, αισθάνομαι, *sensi, sensum*. **Consentio** κ. έ. Το δέ **assentio**, συμφωνώ, είναι συνήθως αποθετικόν, *assestior, assensus sum*.

Sæpio (*sepio*), περιφράττω, *sæpsi, sæptum*. **Obsæpio**.

Vincio, δένω, *vinxi, vinctum*.

Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι

Amicio, ἐνδύω, *amictum*· ὁ παρακείμενος εἶναι ἄχρηστος.

Cio, κινῶ, *civi, cĭtum*, (βλ. *cicio* §. 51).

Eo, πορεύομαι, *ivi, ĭtum* (βλ. §. 59).

Ferio, κτυπῶ, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίου.

(**Perio?**) **Apërio**, ἀνοίγω, *aperui, apertum*. Οὕτω καὶ **opërio**, καλύπτω, καὶ **coopërio**, ἐγκαλύπτω.

(**Perio?**) **Repërio**, εὐρίσκω, *repperi (reperi), repertum*. Οὕτω καὶ **conperio**, πείραν λαμβάνω, *compëri, compertum*. (Σπανίως μὲ ἀποθετικὸν τύπον ἐν τῷ ἐνεστώτι, *comperior*).

Sãlio, πηδῶ, *salui* (σπάνιον· τὸ δὲ ἄ πρόσ. *salii* ἄχρηστον). **Desĭlio**, *desilui* (σπάν. *desilii*) κτλ. Οὐσιαστικὰ *saltus, desultor*.

Sepelio, θάπτω, *sepelĭvi, sepultum*. Τὸ ἄ πρόσ. τοῦ παρακ. *sepeli* ἀπὸ τοῦ *sepelii* εὔρηται παρὰ Περσίω.

Vënio, ἔρχομαι, *vëni, ventum*. **Convënio**, συνέρχομαι.

Παρακείμενον καὶ σουπίον δὲν ἔχουσι τινὰ ἀπὸ ἐπιθέτων παραγόμενα ἀμετάβατα ῥήματα· οἷον τὰ **superbio** ἀλαζονεύομαι, **cæcutio** εἶμαι τυφλός. (Τὸ **sævio** ὅμως, μαίνομαι, καὶ τὰ μεταβατικά, ὡς **mollio**, μαλάσσω, ἔχουσι πάντας τοὺς χρόνους). Τοὺς αὐτοὺς χρόνους δὲν ἔχουσι καὶ τὰ ἐφετικά (*verba desiderativa*. βλ. §. 86 γ')· οἷον, **dormitũrio**, ἔχω ἔφρην πρὸς ὕπνον, ὑπνώττω. Ἀπὸ δὲ τοῦ **esurio**, βρωσεῖω, λιμώττω, εὔρηται παρὰ Τερεντίω *esuriturus*.

Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ σουπίου καὶ τῶν μετοχῶν τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων, καὶ ἄλλαι τιεὲς ἀνωμαλῖαι τούτων.

§. 54. Ὡς τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων, οὕτω καὶ τινῶν ἀποθετικῶν σχηματίζεται τὸ σουπίον καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ παρακείμενος τῆς μετοχῆς

ἀνωμάλως. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ τῶν ἀποθετικῶν τὸ σουπίνον εἶναι σπᾶνιώτατα ἐν χρήσει, ἀναφέρομεν ἀντ' αὐτοῦ ἐνταῦθα τὸν εὐχρηστον παρακαίμενον τῆς μετοχῆς.

Τὰ ἀποθετικά τῆς ἁ συζυγίας, εἰς ἣν ἀνήκουσι τὰ πλεῖστα, σχηματίζονται πάντα ὁμαλῶς.

Σημ. Τοῦ ferior ἐστιάω, σχολάζω, καὶ orōtor ἐργάζομαι, ἔχει ὁ παρακαίμενος τῆς μετοχῆς σημασίαν ἐνεστώτος, feriatius, σχολάζων. operatus, ἀσχολούμενος.

α. Ἀποθετικῶν τινῶν τῆς ἁ συζυγίας εὐρηται καὶ ὁ ἐνεργητικὸς τύπος ἐνίοτε ἢ πολλάκις παρὰ τοῖς δοκίμοις· οἷον, populor λεηλατῶ, καὶ populo. Τὰ κυριώτερα τούτων, ἐκτὸς τοῦ populor, εἰσὶ· altercor ἐρίζω (altereo, παρὰ Τερεντίω), augūror μαντεύω, comitor ἀκολουθῶ (comito παρὰ ποιηταῖς), conflictor ἀγωνίζομαι (conflicto, παρὰ Τερεντίω), fabricor κατασκευάζω, fenerator τοκίζω, luctor παλαίω, (lucto, Τερεντ.), ludificor ἐμπαίζω, muneror δωροῦμαι, remuneror ἀντιδωροῦμαι, oscitor χάνω, palpor θωπεύω, κολακεύω, stabulor σταθμεύω. Παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις ἦτο σύνηθες τὸ ἐνεργητικὸν ἔτι πλειόνων ἀποθετικῶν.

β. Ἠμαρτά τινα τῆς ἁ συζυγίας, τῶν ὁποίων τὸ ἐνεργητικὸν εἶναι συνηθέστερον, εὐρίσκονται παρὰ τισι συγγραφεῦσι τὰ αὐτὰ ὡς ἀποθετικά· οἷον, fluctuo κυμαίνω, ἀμφιβάλλω καὶ fluctuor (Λιβ.) ἔτι δὲ τὰ bello πολεμῶ, (bellor, Βιργ.), communico διακοινῶ (communicor, Λιβ.), elucubro νυκτογραφῶ, (elucubror, Κικ.), frutico βλαστάνω, (fruticor, Κικ.), luxurio τρυφῶ, murmurō ψιθυρίζω, (commurmuror, Κικ.), orōtor ὀψωνιάζω, (orōtor, Τερεντ.), velifico αἶρω ἰστίαι, (velificor χαρίζομαι Κικ.).

Ἐκ τῶν ἀποθετικῶν τῆς β' συζυγίας διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ ἑξῆς·

Fateor, ὁμολογῶ, fassus sum. Confiteor, confessus sum.

καὶ. Τὸ diffiteor, ἀρνοῦμαι, δὲν ἔχει παρακαίμενον μετοχῆς.

Reor, νομίζω, ratus sum (ἄχρηστος ὁ ἐνεστώς τῆς μετοχῆς).

Medeor, θεραπεύω, ἄνευ παρακαίμενου.

Misereor, ἐλεῶ, miseritū sum, καὶ σπανίως misertus sum: (περὶ τοῦ ἀπροσώπου miseretur βλ. §. 64).

Tueor, σῶζω, θεωρῶ, (tuītus sum). Μέλλων τῆς μετοχῆς **tuiturus**. Ἄντι τοῦ ἀχρήστου παρακειμένου εὑρηται **tutalus sum**, ἀπὸ τοῦ **tutor**, φυλάττω. Τῶν δὲ **contueor**, **intueor** ὁ παρακειμένος **contuitus sum**, **intuitus sum**, εἶναι σπάνιος. Ἀρχαῖκόν εἶναι τὸ **tuor** (τῆς γ' συζυγίας), ἀφ' οὗ τὸ ἐπίθετον **tūtus**, ἀσφαλῆς.

Σημ. Ὁμαλὰ ἀποθετικά τῆς 6' συζυγίας εἰσὶ **liceor** προσφέρω, **mereor** (καὶ **me-teeo** σύνθητες) εἶμαι ἄξιος, **polliceor** ὑπόσχομαι, **vereor** φοβοῦμαι.

Εἰς τὴν γ' συζυγίαν ἀνήκουσι τὰ ἐφεξῆς ἀποθετικά.

Fruor, καρποῦμαι, **fruitus** καὶ **fractus sum** (ἐκάτερον σπάνιον). Μέλλων μετοχῆς **fruiturus**.

Fungor, ἐκτελῶ, **functus sum**.

Grādior, βαδίζω, **gressus sum**. **Aggrēdior**, **aggressus sum**, προσβάλλω, ἐφορμῶ.

Lābor, πίπτω, **lapsus sum**. **Collābor** κτλ.

Līqvor, τήκομαι, ἄνευ παθητικοῦ παρακειμένου.

Lōqvor, λαλῶ, **locūtus sum**. **Allōqvor**, προσαγορεύω, παραμυθῶ.

Mōrior, ἀποθνήσκω, **mortuus sum**. Μέλλ. μετοχ. **moriturus**.

Emōrior.

Nītor, ἐρείδομαι, σπεύδω, **nixus** ἢ **nisus sum**. **Adnītor**. **Enītor** γενῶ, **euixa est**, ἐγέννησε.

Pātor, ὑποφέρω, πάσχω, **passus sum**. **Perpētior**, ἀνέχομαι.

(Περὶ τοῦ **plecto**, πλέκω, βλ. § 52). **Amplector**, **complexor** περιλαμβάνω, **amplexus sum**, **complexus sum**.

Qvērōr, μέμφομαι, παραπονοῦμαι, **qvustus sum**. **Conqvērōr**.

Ringor, σαίρω (τοὺς ὀδόντας), ἄνευ παρακειμένου.

Sēqvor, ἀκολουθῶ, **secūtus sum**. **Consēqvor**, ἐπιτυγχάνω.

Utor, χρῶμαι, **usus sum**. **Abūtor**, καταχρῶμαι.

Ἐτι δὲ τὰ ἐξῆς εἰς **scor** (βλ. §. 52).

Apiscor, ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω, **aptus sum**. Συνηθέστερον ὅμως εἶναι τὸ **adipiscor**, **adēptus sum**. (**Indipiscor**, **indeptus sum**).

Defetiscor, ἀποκάμνω, **defessus sum**. (Περὶ τοῦ **fatisco** βλ. §. 52).

Expergiscor, ἐξεγείρομαι, **experrectus sum**. (**Expergefacio**, ἐξυπνῶ τινα. Ἀπρηχαιωμένη μετοχὴ **expergītus**).

Irascor, ὀργίζομαι, **Irātus** (ἐπίθετον), **iratus sum** εἶμαι ὀργισμένος· τὸ δὲ ὀργίσθην λέγεται **succensui** ἢ **suscensui**, ἀπὸ τοῦ **succenseo** ἢ **suscenseo**).

(**Meniscor**). **Comminiscor** ἐπινοῶ, **commentus sum**. **Reminiscor** ἀναμνησκόμαι, ἄνευ παρακειμένου.

Nanciscor, ἐπιτυγχάνω, **nactus** καὶ **naclus sum**.

Nascor, γεννώμαι, **natus sum**. Μέλλων μετοχῆς **nasciturus**. **Enascor**, ἐκφύομαι. Τὰ ἐπίθετα **agnatus**, **cognatus**, συγγενῆς, παράγονται ἀπὸ τοῦ τύπου **gnascor**.

Obliviscor, λησμονῶ, **oblītus sum**.

Paciscor, ποιῶ συνθήκην, **pactus sum**. **Compaciscor** ἢ **compesciscor**, συντίθεμαι, **compactus** ἢ **compectus sum**. (ἐκ **compacto** σημαίνει, συμφώνως, κατὰ συνθήκην). Ὡς παρακειμένος τούτων εἶναι ἐν χρῆσει καὶ ὁ **perīgi** ἀπὸ τοῦ **pango** (§. 52).

Proficiscor, πορεύομαι, **profectus sum**.

Ulciscor, τιμωρῶ, ἐκδικούμαι, **ultus sum**.

Vescor, τρώγω, ἄνευ παρακειμένου.

Ἐκ δὲ τῶν ἀποθετικῶν τῆς δ' συζυγίας διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ ἑξῆς.

Assentior, συμφωνῶ, **assensus sum**. (βλ. **sentio** §. 53).

Experior, πειρῶμαι, **expertus sum**. (πρβ. **comperio** §. 53).

Metior, μετρῶ, **mensus sum**.

Ordior, ἄρχομαι (μεταβατικόν), **orsus sum**.

Opperior, περιμένω, **oppertus** (**oppertus**) **sum**.

Orior, γίγνομαι, ἀνατέλλω, **ortus sum** Μέλλων μετοχῆς **oriturus**. Τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον **oriundus** σημαίνει, καταγόμενος, γενεαλογούμενος.

Σημ. α'. Εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς εἰσιν εὐχρηστοὶ οἱ τύποι τῆς γ' συζυγίας **orēris**, **oritur**, **orimur**. Εἰς δὲ τὸν παρατατικὸν τῆς ὑποτακτικῆς **orīger**, (κατὰ τὴν δ') καὶ **orēret** (κατὰ τὴν γ'). Ἀπὸ δὲ τοῦ **adorior**, προσβάλλω, ἀπαντάται **adorīris** καὶ **adorītur**.

Σημ. β'. Ὁμαλὰ ἀποθετικὰ τῆς δ' συζυγίας εἰσὶ τὰ **blantior**, κολακεύω, **largior**, δωροῦμαι, **meritor**, ψεύδομαι, **moliior**, μηχανῶμαι, **partior**, μερίζω (σπαν. **partio**· τὰ δὲ **dispartio**, **impertio** καὶ **impartio** συνηθέστερα τῶν **dispartior**, **impertior**), **potior**, κρατῶ, **sortior**, κληρῶ, **punior**, κολάζω (παρὰ **Κικέρωνι**, παρ' ἄλλοις ὅμως **punio**).

Σημ. γ'. Τοῦ *potior* εὔρηται παρά ποιηταῖς καί τισι συγγραφεῦσιν ἐνίοτε ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς *potitur, potimur*, καὶ ὁ παρατατικός τῆς ὑποτακτικῆς *potēret* κτλ. κατὰ τὴν γ' σύζυγιαν.

Ἀποθετικῶν ῥημάτων, τῶν ὁποίων εἴτε παρά πᾶσιν εἴτε παρά τισι μόνον συγγραφεῦσιν εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὁ ἐνεργητικὸς τύπος, δέχεται ἐνίοτε ὁ παθητικὸς τύπος ἀληθῶς παθητικὴν σημασίαν· ὡς, *comitor, ἀκολουθοῦμαι, fabricantur, κατασκευάζονται, populari, φθειρέσθαι, πορθεῖσθαι*, καὶ μάλιστα οἱ παρακείμενοι *comitalus* (παρά πᾶσι), *elucubratus, fabricatus, populatus, moritus*.

Σπανίως εὐρίσκονται ἄλλα ἀποθετικά μετὰ παθητικὴν σημασίαν (ὡς παρά Κικέρωνι τὰ *adūlor aspernor, arbitro, crimino*, καὶ παρά Σαλλουστίῳ *uleiscor*). Μόνον ὁ παθ. παρακ. τινῶν ἀποθετικῶν εὔρηται καὶ μετὰ παθητικὴν σημασίαν· *abominatus, adeptus, auspicatus*, καὶ ἄλλων τινῶν, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 153.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΩΘΟΝ.

ΚΥΡΙΩΣ ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ.

§. 55. Κυρίως ἀνώμαλα καλοῦμεν τὰ σχηματίζοντα ἀνωμάλως οὐ μόνον τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπίνον, ὡς τὰ ἐν τῷ ἡγαυμένῳ κεφαλαίῳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλους χρόνους. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἤδη μνημονεῦθ' ἐν *sum* καὶ τὰ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ.

Pōssum, δύναμαι. Τοῦτο εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ καθ' ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς καὶ γένη ἀκλίτου *potis* ἢ *pot* καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ *sum*.

Ὀριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐνσ. <i>possum, pōtes, pōlest.</i>	<i>possim, possis, possit.</i>
<i>possūmus, potestis, possunt.</i>	<i>possīmus, possītis, possint.</i>
Πρτ. <i>potēram, as, at,</i>	<i>possem, es, et,</i>
<i>poterāmus, ātis, ant.</i>	<i>possēmus ētis, ent.</i>
Πρξ. <i>pōtui, isti, it,</i>	<i>potuērim, is, it,</i>
<i>potuimus, istis, ērunt.</i>	<i>potuerīmus, ītis, int.</i>
Ἦπρ. <i>potuēram, as, at,</i>	<i>potuissem, es, et,</i>
<i>potuerāmus, ātis, ant.</i>	<i>potuissēmus, ētis, ent.</i>
Μέλ. <i>potēro, is, it.</i>	ἄχρηστος.
<i>poterīmus, ītis, unt.</i>	
Μ. τ. <i>potuēro, is, it.</i>	ὡς ὁ παρακείμενος.
<i>potuērimus, ītis, int.</i>	

Ἀπαρέμφατος.

Ἔνεστ. posse. Περικλ. potuisse μέλλων ἄχρηστος. Ἡ προστακτικὴ εἶναι ἄχρηστος· ἡ δὲ μετοχὴ potens ἔχει ἐπιθετικὴν σημασίαν, ἰσχυρός.

Σημ. Παρά ποιηταῖς εὐρηνται καὶ οἱ τύποι potis es, est, sunt, ἀντὶ potes, potest, possunt· ἐν δὲ τῇ συνηθείᾳ καὶ μόνον pote ἀντὶ potest. Ὡσαύτως δὲ καὶ possiem, possies, possiet ἀντὶ possim, possis, possit καὶ potesse ἀντὶ posse. βλ. §. 45. σημ. γ'.

§. 56. Fero, φέρω. Τοῦτο κλίνεται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν, τὸν δὲ παρακείμενον καὶ σουπίνον σχηματίζει ἀνωμάλως, tūli, lātum, ἐξ ἄλλων ῥιζῶν· εἰς τινα δὲ πρόσωπα τοῦ ἐνεστώτος καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ χρόνων ἐκθλίβεται τὸ συνδετικὸν φωνήεν.

Ἐνεργητικόν.

Παθητικόν.

Ὀριστική.

Ἐνσ. fero, fers, fert, feror, ferris, fertur,
ferimus, fertis, ferunt. ferimur, ferimini, feruntur.

Ὑποτακτική.

Πρτ. ferrem, ferres, ferret, ferrer, ferrēris, ferrētur,
ferremus, ferrēlis, ferrent. ferrēmur, ferremini, ferrentur.

Προστακτική.

Ἐνικ. fer, ferto, ferre, fertor,
πληθ. ferte, fertōte, ferunto. ferimini, feruntor.

Ἀπαρέμφατος.

ferre.

ferri.

Οἱ λοιποὶ χρόνοι σχηματίζονται κανονικῶς. Ἐνεργ. παρατ. τῆς ὀριστικῆς ferēbam, παθητ. ferebar, ὑπερσυντελ. tulēram, tulissem, μέλλ. τετελ. tulero ἀπὸ τοῦ tuli κτλ.

Ὡσαύτως σχηματίζονται καὶ τὰ σύνθετα, ἐν οἷς μεταβάλλονται συνήθως τὰ τῶν πρῶ- θέσεων τελικά σύμφωνα εἰς τὸ πρῶτον τοῦ fero γράμμα· οἷον, affero, auili, allatum· offero, obtuli, oblatum, προσφέρω. Τὸ δὲ aufero, ἀφαιρῶ, ἀπὸ τοῦ ab-fero, ἔχει ab-stuli, ablatum· refero, ἀναφέρω, retuli (καὶ rettuli), relatum. Τοῦ suffero, ὑποφέρω, εἶναι σπάνιος ὁ παρακείμεν. sustinui· τὸ δὲ sustuli καὶ sublatum εἰσὶν ἐν χρήσει

ὡς παρακ. καὶ σουπῖνον τοῦ tolle, ἀφαιρῶ, ἀναίρω. Τὸ differo, ὅταν μὲν σημαίνει ἀνεξάλλω, ἢ σκορπίζω, ἔχει distuli, dilatam, ὅταν δὲ ἦναι ἀμετάβατον καὶ σημαίνει, διαφέρω, οὔτε παρακαίμενον οὔτε σουπῖνον ἔχει.

§. 57. Τὸ ἔρημα ἔδο, τρώγω, ēdi, ēsum (τῆς γ' συζυγίας) ἔχει ἐκτὸς τῶν κανονικῶν χρονικῶν τύπων καὶ ἑτέρους βραχυτέρους εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς, παρατακτικῆς ὑποτακτικῆς, προστακτικῆς καὶ ἐνεστώτα τῆς ἀπαρεμφάτου, συμφωνοῦντας πρὸς τοὺς ἀπὸ es ἀρχομένους τύπους τοῦ ἔρηματος sum οἶον,

Ὀριστικῆ.

Ὑποτακτικῆ.

Ἐνεστ.	ēdo,	edis,	edit,	Παρακ.	edērem,	ederes,	ederet,
		es,	est,		essem,	esses,	esset.
	edimus,	editis,	edunt,		ederēmus.	ederētis,	edērent.
		estis			essēmus,	essetis,	essent.

Προστακτικῆ.

Ἀπαρεμφάτος.

Ἐνικ. ede, edito πληθ. edite, editote, edunto. Ἐνεστ. edere
ἢ es, esto este, estote. esse.

Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ εὐρίζεται estur ἀντὶ editur, καὶ essetur ἀντὶ ederetur *). Οἱ ἀπὸ τοῦ sum τύποι εἰσὶν εὐχρηστοὶ καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις οἶον, comes, comest, comesse, ἀντὶ comēdis, comedit, comedere, ἀπὸ τοῦ comēdo, κατατρέγω.

§ 58. Τὰ νόλο, βούλομαι, nōlo, οὐ βούλομαι (ἀπὸ τοῦ ne καὶ volo, mālo, προτιμῶ (ἀπὸ τοῦ magis=magis καὶ volo) σχηματίζονται οὕτω

Ὀριστικῆ.

Ἐνεστώτις	volo	nolo	malo
	vis	non vis	mavis
	vult (volt)	non vult	navult
	volūmus	non volūmus	malūmus
	vultis (voltis)	non vultis	navultis
	volunt	non volunt.	malunt.

*) Οἱ βραχυτέροι τύποι προήλθον δι' ἀποβολῆς τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος καὶ διὰ τροπῆς τῶν συμφώνων. Τὸ ο τούτων ἐπροφέρετο ὡς φύσει μακρὸν, ἐν δὲ τῷ τοῦ sum εἶναι φύσει βραχύ.

Παρατατικός	volēbam	nolebam	malebam
	volebas κ. έ.	κ. ε.	κ. έ.
Παρακείμενος	volui κ. έ.	nolui κ. έ.	malui κ. έ.
Υπερσυντελ.	volueram.	nolueram.	malueram.
Μέλλων	volam	(nolam ἄχρηστον)	(malam ἄχρηστ.)
	voles κ. έ.	noles κ. έ. ἐν χρήσει.	males κ. έ.
Μέλ. τετελ.	voluero	noluero.	maluero.

Υποτακτική.

Ένεστώς	velim	nolim	malim
	velis	nolis	malis
	velit	nolit	malit
	velimus	nolimus	malimus
	velitis	nolitis	malitis
	velint.	nolint.	malint.
Παρατατικός	vellem	nollem	malle
	velles κ. έ.	nolles κ. έ.	malles κ. έ.
Παρακείμενος	voluerim κ. έ.	noluerim	maluerim
Υπερσυντελ.	voluissim.	noluissem.	maluissem.
Μέλ. τετελ.		ως δ παρακείμενος.	

Προστακτική.

ἄχρηστος	έν. noli, nolito,	ἄχρηστος.
	πλ. nolite, nolitote, nolunto.	

Ἀπαρέμφρατος.

Ένεστώς	velle.	nolle.	malle.
Παρακείμενος	voluisse.	noluisse.	maluisse.

Μετοχή.

Ένεστώς	volens.	no lens.	ἄχρηστος.
---------	---------	----------	-----------

Σημ. Ἀπρηχαιωμένοι τύποι εἰσίν, *nevis, nevult, nevelle* ἀντὶ *non vis, non vult, nolle, mavolo, mavelim, mavellem*, ἀντὶ *malo, malim, malle*. Ἐκ δὲ τοῦ *si vis, si vultis*, εἰς προσταγὰς καὶ προτροπὰς προστιθεμένου καὶ τῷ ἡμετέρῳ, παρακαλῶ, ἀντιστοιχοῦντος, προήλθον τὰ ἐν τῇ συνηθείᾳ *sis, sustis*. Vide, *sis, ne quo abeas* (παρὰ Τερεντ.) πρόσχε, παρακαλῶ, μή που ἀπέλθης. Πρβ. Δ. Γ. §. 157.

§. 59. Τὸ ῥῆμα εο, πορεύομαι, ivi, Itum, τῆς δ' συζυγίας, σχηματίζει τὸν ἐνεστώτα καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ χρόνους ὡς ἐφεξῆς:

Ὀριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐνς. εο, is, ἡ,
 Γινυς, ītis, eunt.
 Πρτ. ībam, ības, ībat,
 ibāmus, ibatis, ibant.
 Μέλ. ībo, ibis, ibit,
 ibīmus, ibitis, ibunt.

eam, eas, eat,
 eāmus, eatis, eant.
 īrem, ires, iret.
 irēmus, irētis, irent.
 iturus, a, um, sim.
 κ. ἔ.

Προστακτική.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐν. I īto. Πλ. īte, ītote, eunto.

Ἐνς. īre.

Μετοχή.

Γερούνδιον.

Ἐνς. iens, euntis, κ. ἔ.

eundi.

Τὰ λοιπὰ σχηματίζονται κανονικῶς ἀπὸ τοῦ παρακείμενου īvi (iveram ἢ ieram, ivisse, ἢ isse κ. ἔ.) καὶ τοῦ σουπίνου Itum (Iturus, Iturum esse).

Τοῦ δὲ παθητικοῦ σχηματίζεται μόνον τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον (ἀπροσώπως, §. 95-σημ.), ἀπειδὴ τὸ εο εἶναι ῥῆμα ἀμετάβατον ὡς, Itur, Itatur, Ititur, Itum est κτλ. eātur, irētur.

Ὁσαύτως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα, ἅτινα εἰς τὸν παρακείμενον ἔχουσι συνήθως ἢ ὄχι ivi ὡς, abii, redii. Τινὰ ἐξ αὐτῶν (ὡς τὰ adeo, coeo, inco, praetereo) δέχονται μεταβατικὴν σημασίαν καὶ σχηματίζονται κατὰ πάντας τοὺς παθητικούς χρόνους. Ἐνς. ὄριστ. adeor, adīris, adītur, adīmur, adimini, adeuntur. Παρτ. adībar κ. ἔ. Μέλλ. adībor, adībēris κτλ. Ἐνεστ. ὑποτακτ. adear κ. ἔ. Παρτ. adīrer κ. ἔ. Προστ. ἐν. adīre καὶ adītor, πληθ. adeuntor. Ἀπαρέμφ. Ἐνεστ. adiri. Μετοχ. Παρτ. adītus. Μετοχικὸν ἐπίθετον adeundus, a, um.

Ἀπὸ τοῦ εο παράγεται τὸ νέηο (σύνθετον ἐκ τοῦ venum καὶ εο), πωλοῦμαι, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν χρήσει ὡς παθητικὸν τοῦ vendo (§. 52), πωλῶ, καὶ σχηματίζεται ὡς τὰ λοιπὰ σύνθετα. (Ὁ παρτ. τῆς ὄριστ. εὔρηται ἐνίετε veniebam).

Μόνον τὸ σύνθετον ambio, περιέρχομαι, σχηματίζεται κανονικῶς κατὰ τὴν δ' συζυγίαν ὡς, ἐνεστώς μετοχῆς ambiens, ambientis, κτλ. (Ὁ παρτ. ἐνίετε ambībam).

§. 60. Κατὰ τὸ εο σχηματίζονται τὸ γνεο, δύναμαι, καὶ νεγνεο, οὐ δύναμαι. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἔχουσι προστακτικὴν, οὐδὲ μέλλοντα τῆς μετοχῆς καὶ γερούνδιον.

Σημ. α'. Καὶ ὁ ἐνεστώσ τῆς μετοχῆς εἶναι ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ ἕλωσ ἄχρηστος. Τὰ δὲ *quibam*, *quiveram*, *quibo*, *nequibo* εἰσὶν ἀπηρχαιωμένοι καὶ σπάνιοι τύποι. *Quis*, καὶ *quid* ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς εἰσὶ μὲν ἐν χρήσει, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ *non* (ὡς *non quis*, *non quid* ἀντὶ *nequis* καὶ *nequid*). Ἐν γένει δὲ εὐρῆται τὸ *quero* ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον εἰς ἀρνητικὰς προτάσεις καὶ σπανιώτερον ἢ τὸ *possum*.

Σημ. β'. Ἐν τῇ ἄρχαίᾳ γλώσσῃ συντάσσεται ἐνίοτε τὸ παθητικὸν τοῦ ῥήματος τούτου μετὰ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου ἑτέρου ῥήματος· οἷον, *forma nosci non quita est* (παρὰ Τερεντίου), ἀδύνατον ἦτο νὰ γνωσθῆ ἢ μορφή. Πρβ. *captus sum* ἐν §. 62.

§. 61. *Fio*, γίνομαι, εἶναι παθητικὸν τοῦ *facio*, ἀφ' οὗ δανείζεται τὸν παρακείμενον τῆς μετοχῆς καὶ τοὺς συνθέτους χρόνους· κατὰ τοὺς λοιποὺς δὲ χρόνους σχηματίζεται σχεδὸν ὁμαλῶς.

Ὅριστική.

Ἐστ. *fiō, fis, fit*,
(*fi nus, fitis*), *fiunt*.
Πρτ. *fiēbam, fiebas* κ. ἔ.
Λέξ. *fiam, fies* κτλ.

Προστακτική.

Ἐν. *fi*, πλθθ. *fite*.

(*Factus sum, eram, ero, sim, essem, factum esse, factum iri*).

Σημ. α'. Περὶ τῶν συνθέτων βλ. *facio* ἐν §. 52. Τοῦ *confieri* εἰσὶ μόνον τὰ *confi*, *confiat*, *confieret* (γ' πρόσ.) εὐχρηστα. Τοῦ *desieri* (ἐλλείπειν) μόνον *desit* *desiunt*, *desiat*.

Σημ. β'. Εἰς τὸ ῥῆμα τούτο εἶναι παρὰ τὸν κανόνα τὸ φωνῆεν *i* πρὸ ἑτέρου φωνῆεντος μακρῆν, πλὴν τῶν *fieri*, *fierem*. Πρβ. §. 4.

Υποτακτική.

fiam, fias, fiat.
fiāmus, fiatis, fiant.
fiērem, fieres κ. ἔ.
ἄχρηστος.

Ἀπαρέμφατος.

fiēri.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΕΛΛΗΝΗ ΡΗΜΑΤΑ.

§. 62. Ἐνταῦθα ἀναφέρομεν ἰδίως ὅσα δὲν ἔχουσιν εὐχρηστον τὸν ἐνεστώτα, ἢ ὅσων εἶναι εὐχρηστοὶ μόνον τινὲς χρόνοι ἢ πρόσωπα.

(Τῶν ῥημάτων *caeri*, ἤρχισα, *memini*, (*com* *memini*), ἐνθυμούμαι, καὶ *odi*, μισῶ, ὁ ἐνεστώσ καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι εἰσὶν ἄχρηστοι, εὐχρηστος δὲ ὁ παρακείμενος καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι. Ἀλλὰ τοῦ *memini* καὶ *odi* ὁ μὲν παρακείμενος ἔχει σημασίαν ἐνεστώτος, ὁ δὲ

ὑπερσυντελικὸς παρατατικῶ, καὶ ὁ τετελεσμένος, μέλλων μέλλοντος ἀπλοῦ. Σχηματίζονται δὲ ὡς ἐφεξῆς.

Ὀριστική.

Πρξ.	cæpi, cæpisti κ. ἔ.	memini κ. ἔ.	odi, κ. ἔ.
Ἰπρ.	cæperam.	memineram.	oderam.
Μ. τ.	cæpero.	meminero.	odero.

Ἰποτακτική.

Πρξ.	cæperim.	meminerim.	oderim.
Ἰπρ.	cæpisset.	meminisset.	odisset.
Μ. τ.		ὡς ὁ παρακείμενος	

Προστακτική.

ἄχρηστος.	ἐν. β'. memento	ἄχρηστος.
	πλ. β'. mementote.	

Ἀπαρέμφατος.

Πρξ.	cæpisse.	meminisse.	odisse.
------	----------	------------	---------

Μετοχή.

Παθ. πρ.	cæptus.	ἄχρηστος.	(osus ἀπηρ.)
Ἐνερ. μέλ.	cæpturus	—	osurus.

Τοῦ osus, ὅπερ ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν, εὐχρηστά εἰσι τὰ σύνθετα exosus, perosus, μισῶν.

Τὸ cæpi σχηματίζει καὶ παθητικὸν, cæptus sum, ὅπερ αἰείποτε συντάσσεται μετὰ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου· οἷον, urbs ædificari cæpta est, ἡ πόλις ἤρχισεν καὶ οἰκοδομηταὶ εὐρηται ἕως καὶ ædificari cæpit. Ὡσαύτως συντάσσεται καὶ τὸ desitus est, ἀπὸ τοῦ desino, παύω.

Ὡς ἐνεστώσ τοῦ cæpi εἶναι ἐν χρῆσει τὸ incēpio, ἄρχομαι, (incēpi, incēptum, ἀπὸ τοῦ cæpio) καὶ σπανιώτερον τὸ occēpio (occēpi, occēptum) Incipio facere, cæpi facere (σπανιώτερον incēpi).

§. 63. Αἶο, φημί, καταφάσκω, εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς τοὺς ἐφεξῆς χρόνους καὶ πρόσωπα.

Ὀριστική.

Ἰποτακτική.

Ἐνσ. Αἶο, αἶς, αἶτ,	ajas, ajat,
ajant.	ajant.

Παρατ. ajēbam, ajebas, κ. έ.

(πρὸς Πλαύτω καὶ Τερ-
ρεντίω aībam!).

ΜΕΤΟΧΗ.

Ένσ. ajens (ἐπιθ.)

Ἡ προστακτικὴ αἰ εἶναι ἀπρηχαιωμένη.

Τοῦ inquam, λέγω, εὐχρηστά εἰσιν

Ὀριστικὴ.

Ένεστ. inquam, inquis, inquit,
inquimus, inquitis, inquiunt.

Παρατ. inquebat.

Παρακ. — inquisti, inquit.

Μέλλων inqvies, inqviet.

Προστακτικὴ

σπανία.

Έν. 6' πρόσ. inque καὶ inquito.

Τὸ ἔημα τοῦτο εἶναι ἐν χρῆσει, ὅταν εἰσαγῆται τις εἰς τὸν λόγον λαλῶν, καὶ παρεμβάλλεται μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις τοῦ ἀναφερομένου λόγου ὡς τὸ φημί τῆς ἑλληνικῆς οἶον, Tum ille, Nego, inquit, verum esse, Τότε ἐκεῖνος, Ἄρνούμαι, εἶπεν, ὅτι εἶναι ἀληθές. Τὸ inquam εἰς διηγήσεις εὐρισκόμενον ἔχει ἐνίοτε παρακειμένου σημασίαν.

Infit, ἄρχεται, εὔρηται μόνον ἐν τῇ γ' ἐνικῇ προσώπῳ τοῦ ἐνεστώτος καθ' ἑαυτὴν, σημαῖνον, ἄρχεται λέγειν, καὶ συνήθως μετὰ ἀφηγηματικοῦ ἀπαρεμφάτου (ὡς laudare, percentari infit, ἄρχεται ἐπαινεῖν, διερωτῶν). Εἶναι δὲ ἀρχαϊκὸν καὶ ποιητικὸν, καὶ παράγεται: πιθανῶς ἀπὸ τοῦ fari, λέγειν.

Τὸ fari, λέγειν, εἶναι ἀποθετικὸν τῆς ἀ συζυγίας ὡς καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ affari, effari, praefari, καὶ ἔχει εὐχρηστους τοὺς ἐφεξῆς μόνον τύπους. (Οἱ ἐν παρενθέσει εὐρηγνται μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις).

Ὀριστικὴ.

Υποτακτικὴ.

Ένεστώς — — fatur

ἄχρηστος.

(famur, famini) —

Παρατ. (fabar)

(farer κ. έ.)

Παρακ. fatus sum κτλ.

fatus sim κτλ.

Υπερσ. fatus eram κτλ.

fatus essem κτλ.

Μέλλων. fabor (faberis) fabitur.

ἄχρηστος.

Προστακτικὴ.

Ἀπαρεμφάτος.

Σουπῖνον.

fare.

fari.

fatu.

Μετοχὴ.

Ένεστώς fantis, fanti κτλ. (ἄνευ ὀνομαστικῆς).

Παρακ. fatus, a, um.

Μετοχ. ἐπιθ. fandus, a, um οἶον, fanda atque nefanda, ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα.

Σημ. Τὸ ἀπλοῦν *pari* εἶναι ἀρχαϊκὸν καὶ ποιητικόν.

Τὸ *salveo*, εὖ ἔχω, χαίρω, (ἀπὸ τοῦ *salvus*, σῶος) εἶναι ἐν χρήσει εἰς προσωπώσεως μόνον ἐν τῇ προστακτικῇ, *salve*, χαίρε! πληθυντ. *salvete* καὶ *salveto*, ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ, *salvere* (te) *jubeo*, εἰσε, λέγω σοι χαίρειν, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τῆς ὀριστικῆς, *salvebis* ἐν ἐπιστολαῖς. Ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ ἐν χρήσει εἶναι καὶ ἡ προστακτικὴ *ave* (καὶ *have*), χαίρε, πληθ. *avete*, καὶ *aveto*· σπανίως εὐρεται *avere jubeo*, λέγω χαίρειν. *Aveo*, σημαίνει, ὀρέγομαι, ἐπίσμαι, βλ. §. 51.

Ἀρχαία προστακτικὴ εἶναι *arāge* (*abige* = ἄπαγε), *arage te*, καὶ ἀπλῶς *arage*, ἄπαγε, ἔρρε.

Ὡς προστακτικὴ εἶναι εὐχρηστος καὶ ὁ λίαν ἀσυνήθης τύπος *cedo*, δός (*cedo librum*, δός τὸ βιβλίον), εἰπέ (*cedo, quid faciam*, εἰπέ τί γὰρ πράξω). Ἐν τῷ πληθυντικῷ (ἀπνηχαιωμ.) *cette*.

Σημ. Ἐκτὸς τῶν ῥημάτων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα, τῶν ὁποίων εἰς ἡ ἕτερος τύπος δὲν εἶναι ἐν χρήσει, εἴτε διότι δὲν ἦτο ἀναγκαῖος, εἴτε καὶ διότι ἦτο κακόφωνος· οἶον, *dor, der, deris*, ἀπὸ τοῦ *do*. Τοῦ ὄνο, ἀγάλλομαι, (ἀπ' οὗ *onatio*, μικρὸς θρίκιμβος) εὐρηται μόνον ἡ μετοχὴ *onans*, πρὶν ποιητῆς δὲ καὶ *onai, onet, onaret*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

ΡΗΜΑΤΑ ΑΠΡΟΣΩΠΑ.

§. 64. Ἀπρόσωπα καλοῦνται τὰ ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ μόνον εὐχρηστα ῥήματα, καὶ μὴ ἀναφερόμενα συνήθως εἰς ὑποκείμενον ὄριζόμενον ἐν τῷ λόγῳ δι' ὀνομαστικῆς.

Τοιαῦτα εἶναι·

α. Τὰ κατὰστασιν τῆς ἀτμοσφαιρας σημεριντα· οἶον, *pingit*, χιονίζει, *pluit*, βρέχει, *grandīnat*, πίπτει χάλαζα, *tonat*, βροντᾷ κ. ἄ. ὠσαύτως καὶ τὰ δύο ἐναρκτικὰ *lucescit* (*illucescit*), διαυγάζει, καὶ *vesperascit* (*advesperascit*), γίνεταί ἐσπέρα.

β'. Τὰ ἐπόμενα τῆς β' συζυγίας·

Libet, ἀρέσκει, *libuit* καὶ *libitum est* (ὡς ἡμιαποθετικόν).

Licet, ἔξεστι, *licuit* καὶ *licitum est*.

Miseret (me), ἐλεῶ, ἄνευ παρακειμένου. Εὐρηται δὲ καὶ *miseretur*, *miseritum est*.

Σημ. Λέγεται καὶ προσωπικῶς *misereror*. Τὸ δὲ *miseror*, *miserari*, σημαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, (διὰ λέξεων) οἰκτείρω, ἐλεεινολογῶ.

Oportet, πρέπει, δεῖ, *oportuit*.

Piget, δυσχεραίνω, *piguit* καὶ *pigitum est*.

Pœnitet, μεταμέλει, poenituit.

Pudet, αἰσχύνομαι, puduit καὶ puditum est.

Tædet, ἀηδιάζω, κόρος μὲ καταλαμβάνει, ἄνευ παρακειμένου· ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐν χρήσει ὁ σύνθετος **peritæsum est**.

Σημ. Τὰ ῥήματα **deceit**, πρέπει, προσήκει, **decuīt** καὶ **dedecet**, εἶναι ἀπρεπές, εἰσι μὲν κυρίως οὐχὶ ἀπρόσωπα, διότι ἀναφέρονται πολλάκις εἰς ὠρισμένον πρόσωπον, καὶ διότι ἀπαντῶνται καὶ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν (οἶον, **omnis eum color deceit**, πᾶν χρῶμα ἀρμόζει αὐτῷ· **parva parvum decent**, τὰ μικρὰ τῷ μικρῷ πρέπουσι), ἀλλὰ θεωροῦνται ὡς τοιαῦτα, διότι εἰσὶν ἐν χρήσει μόνον εἰς γ' πρόσωπον.

γ'. **Rēfert**, μέλει με, **rētulit**, ἀπὸ τοῦ **fero**· (ἐν τῇ προφορᾷ διακρίνεται τοῦ **īfero**, ἀναφέρω, διότι ἔχει τὸ **rē** μακρόν).

Σημ. α'. Τὰ ἀπρόσωπα (καὶ τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ῥημάτων ὡς ἀπρόσωπα ἐνίοτε ἐν χρήσει ὄντα) κλίνονται κανονικῶς εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου χρόνους· ἀλλ' ἔνεκα τῆς σημασίας αὐτῶν οὕτε προστακτικὴν, οὕτε σουπίνον, οὕτε μετοχὴν σχηματίζουσι, πλὴν τινων, τῶν ὁποίων ὁ παθητ, παρακ. τῆς μετοχῆς τοῦ οὐδετέρου γένους εὐρηταὶ συνημμένους μετὰ τοῦ **est**. Ὅθεν τὸ **oportet** σχηματίζεται ἐν τῇ ὀριστικῇ οὕτως· **oportet, oportēbat, oportuit, oportuerat, oportēbit, oportuerit**. Ἐν τῇ ὑποτακτικῇ· **oporteat, oportēret oportuerit, oportuisset, oportuerit**. Ἐν τῇ ἀπαρεμφάτῃ· **oportēre, oportuisse**. Τῶν δὲ **libet, licet, pœnitet pudet** ἀπαντῶνται καὶ μετοχαί, ἀλλὰ μὲ διάφορον κατὰ τι σημασίαν.

Σημ. β'. **Libens**, πρόθυμος, **licens**, (ἐπιθ.) ἐλεύθερος, ἀχζλίωτος, **licitus**, συγκεχωρημένος, **liciturum est, liciturum esse**. **Pudens** (ἐπιθ.) αἰδήμων, **pudibundus**, αἰσχυνταλός, βλάξ, **pœnitens** (σπαν.), μεταμελόμενος, **pœnitendus**, μεταμελητέος, **pudendus**, αἰσχρός. Ἐκ τούτων σχηματίζεται καὶ γερούδιον (ὡς ἀπὸ προσωπικῶν ῥημάτων) **ad pœnitendum, pudendo**.

Τελευταία παρατήρησις περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων.

§. 63. Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως πρέπει νὰ γινώσκῃ ὁ ἀρχάριος, ὅτι ῥήματά τινα ἔχουσι ἕως διάφορον σημασίαν καὶ σχηματισμὸν, εἰ καὶ εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς ἔχουσι τὸν αὐτὸν τύπον· οἶον,

aggēro (τῆς ἀ συζυγίας), σωρεύω.	aggēro (γ'), προσθέτω.
(ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ συνθ. exaggēro).	
appello (ἀ), ὀνομάζω, καλῶ.	appello (γ'), προσορμίζω.
compello (ἀ), λαλῶ.	compello (γ'), συναθροίζω (pello).
colligo (ἀ), συνδέω (ligo).	colligo (γ'), συλλέγω (lego).
consterno (ἀ), συγχίζω, ἐκπλήσσω.	consterno (γ'), στρώνω (sterno).
effero (ἀ), ἀποθηριώνω.	effero (γ'), ἐκφέρω (fēro).
fundo (ἀ), θεμελιώνω.	fundo (γ'), χύνω.
mando (ἀ), παραδίδω.	mando (γ'), μασσῶ.
obsēro (ἀ), μοχλῶ, κλείω.	obsēro , κατασπείρω, καταφυτεύω.
salio (δ'), salui, saltum, πηδῶ .	salio (δ'), salivi, salitum, ἀλατίζω .
volo (ἀ), πετῶ.	volo , βούλομαι.

Ἄλλα τινὰ διακρίνονται κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος.

cōlo (ά), κηθῶ.	cōlo (γ'), γεωργῶ, περιποιῶμαι.
dico (ά), ἀφιερόνω.	dico (γ'), λέγω.
indico (ά) δεικνύω, praedico, ἐπιτιμῶ, ἐγκωμιάζω.	indico (γ'), ἀνγγέλλω, praedico, προλέγω.
edūco (ά), ἀντρέφω.	edūco (γ'), ἐξάγω.
lēgo (ά), πρесеῦομαι, διατίθεμαι.	lēgo (γ'), ἀναγινώσκω, ἀθροίζω.
allēgo (ά), ἀπαστέλλω, ἀναφέρω.	allēgo (γ'), ἐπιλέγω.
relēgo (ά), ἀποπέμπω.	relēgo (γ') ἀναγινώσκω πάλιν.

Ἐπερ τῆς θ' καὶ γ' συζυγίας ἔχουσι τὸν αὐτὸν τύπον εἰς τὸν παρακείμενον καὶ συπίνον καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν χρόνους· οἶον, victurus ἀπὸ τοῦ vinco καὶ vivo. Oblitus, ἡλειμμένος, ἀπὸ τοῦ obliſco, ἀλείφω, oblītus, λησμονήσας, ἀπὸ τοῦ obliſcor, λησμονῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 66. Τῶν ἐπιρρήματων τὰ μὲν εἰσι πρωτότυπα, τὰ δὲ παράγωγα. Καὶ τὰ μὲν πρωτότυπα μανθάνομεν ἐκ τοῦ λεξικοῦ· περὶ δὲ τῶν παραγῶγων σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὰ ἐξῆς, ἅτινα ἀφορῶσι τὴν κλίσιν αὐτῶν. Περὶ τῆς παραγωγῆς ἔσται κατωτέρω λόγος.

Τὰ ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, ἐπιθετικὴν σημασίαν ἔχουσῶν, παραγόμενα ἐπιρρήματα οὐδεμίαν ἄλλην κλίσιν δέχονται, εἰ μὴ τὴν δηλοῦσαν τοὺς τῆς παραθέσεως βαθμούς.

Τὸ μὲν θετικὸν ἐπιρρήμα τῶν ἐπιθέτων σχηματίζεται τρεπομένης τῆς καταλήξεως τῶν ἐπιθέτων us, a, um τῆς α' καὶ θ' κλίσεως συνήθως εἰς u σπανίως εἰς o, τῶν δὲ τῆς γ' κλίσεως εἰς ter ἢ iter.

Τὸ δὲ συγκριτικὸν ἐπιρρήμα ἔχει τὴν αὐτὴν κατάληξιν καὶ τύπον τοῦ οὐδετέρου συγκριτικοῦ ἐπιθέτου· τὸ ὑπερθετικὸν σχηματίζεται ὡς τὸ τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου ἐπιρρήμα, τρεπομένης τῆς καταλήξεως τοῦ θετικοῦ us εἰς e' οἶον·

Doctus, πεπαιδευμένος, ἐπιρρήμα θετικὸν docte, συγκριτικὸν doctius, ὑπερθετικὸν doctissime.

Aeger, ἀσθενής, ægre, ægrius, ægerrime.

Fortis, ἰσχυρὸς, fortiter, fortius, fortissime.

Acer, ὀξύς, acriter, acrius, acerrime.

Audax, τολμηρὸς, audacter, audacius, audacissime.

Amans. ἀγαπῶν, (μετοχή μὲ ἐπιθετικὴν σημασίαν), *amanter, amautius, amantissime.*

Facilis, εὐκολος, *facile, facilius, facillime.*

Σημ. Ἀπὸ δὲ τοῦ tuto, ἀσφαλῶς σχηματίζεται ὑπερθετικὸν *tutissimo*, καὶ ἀπὸ τοῦ merito, ἀξίως, *meritissimo.*

§. 67. Ἐὰν τὸ συγκριτικὸν ἐπίθετον σχηματίζεται ἀνωμάλως ἢ ἦναι ἑλλιπές, εἶναι ὡσαύτως καὶ τὸ τοῦ ἐπιβρῆματος οἶον, ἀπὸ τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου **bonus**, ἀγαθός, γίνεται τὸ θετικὸν ἐπιβρῆμα **bene**, τὸ συγκριτικὸν **melius** καὶ τὸ ὑπερθετικὸν **optime.**

Ἀπὸ τοῦ **malus**, κακός, *male, pejus, pessime.*

Ἀπὸ τοῦ **multus**, πολὺς, θετικὸν ἐπιβρῆμα εἶναι αὐτὸ τὸ οὐδέτερον ἐπίθετον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, **multum, plus, plurimum.**

Parvus, μικρός, *parvum, minus, minime* καὶ *minimum.*

Ἀπὸ δὲ τῶν μὴ ἐχόντων θετικὰ ἐπίθετα συγκριτικῶν **deterior**, χείρων, γίνονται τὰ ἐπιβρῆματα **deterius, deterriue.**

Ocior, θάσσων, *ocius, ocissime.*

Potior, κρείσσων, *potius, potissimum.*

Prior, πρότερος, *prius, primum* καὶ *primo.*

Novus, νέος, *novae, novissime.*

Ἀνώμαλά εἰσι προσέτι τὰ **magis**, μᾶλλον, *maxime*, μάλιστα, ἀπὸ τοῦ **magnus**, μέγας, καὶ **uberius, uberrime**, ἀπὸ τοῦ **uber**, πλήρης. Ἐκ συγκοπῆς ἀπὸ τοῦ **validus**, ἰσχυρὸς, προέρχεται τὸ **valde**, λίαν, *valdius, validissime.*

Σημ. α'. Τὸ ἐνικὸν οὐδέτερον θετικὸν καὶ ὑπερθετικὸν ἐπίθετον εἶναι ἐν πολλοῖς τὸ αὐτὸ καὶ ἐπιβρῆμα, ὡς δεικνύουσι τ' ἀνωτέρω παραδείγματα.

Σημ. β'. Καὶ τοπικὰ ἐπιβρῆματα, ἀφ' ὧν σχηματίζονται συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἐπίθετα (§ 29) δέχονται καὶ ἐπιβρῆματικούς παραθέσεως βαθμούς οἶον, **prope**, πλησίον, *propius, proxime.*

Intra, ἔνδον, *interius, interime.*

Ultra, πέραν, *ulterius, ultimum* ἢ *ultimo.*

Post, ὕστερον, *posterius, postremum* καὶ *postremo.*

Supra, ἄνω, *superius, summe* ἢ *summum* καὶ *supremum*: τὰ δὲ *citra*, ἐντεῦθεν, *infra*, κάτω, ἔχουσι μόνον συγκριτικὸν *citerius, inferius.*

Ἐκ δὲ τῶν πρωτοτύπων ἐπιβρῆμάτων βαθμούς παραθέσεως ἔχουσι μόνον τὰ ἐξῆς.

Diu, πολὺν χρόνον, *diutius* (τὸ *t* παρεντίθενται εὐφωνίας χάριν), *diutissime*.

Nuper, νεωστὶ, *nuperrime*, ἄνευ συγκριτικοῦ.

Sæpe, πολλάκις, *sæpius*, *sæpissime*.

Sæcus ἄλλως, *sæcius* (*non nihilo sæcius*, οὐχ ἥττον).

Tempëri (καὶ *tempore*), ἐγκαίρως, *temperius*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ.

§. 68. Αἱ τῆς λατινικῆς προθέσεις εἰσὶν αἱ ἐξῆς, ὧν αἱ μὲν συντάσσονται μετ' ἀφαιρετικῆς, αἱ δὲ μετ' αἰτιατικῆς, καὶ τινες μετὰ τῶν δύο τούτων πτώσεων.

Α'. Αἱ μετ' ἀφαιρετικῆς μόνης συντασσόμεναι εἰσὶν·

Ab, ἀπὸ, πρὸ φωνήεντος καὶ ποτε καὶ πρὸ συμφώνου, *abs* πρὸ τοῦ *te*, *a* πρὸ συμφώνου.

absque, ἄνευ, χωρὶς.

coram, πρὸ, ἐνώπιον.

cum, μετὰ, σύν.

de, ἀπὸ, περὶ.

Ex, ἐξ, πρὸ φωνήεντος πολλάκις καὶ πρὸ συμφώνου, *e* πρὸ συμφώνου.

præ, πρὸ, ἔνεκα.

pro, πρὸ, ὑπέρ.

sine, ἄνευ.

tenus, μέχρι.

Σημ. Ἡ *cum* μετὰ τῶν προσωπικῶν καὶ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν συντασσομένη τίθεται μετ' αὐτὰς πάντοτε ὄϊον, *mecum*, *tecum*, *nobiscum*, *secum*, *quocum*· ἔτι δὲ καὶ ἡ *tenus* τίθεται πάντοτε μετὰ τὴν συντακτικὴν αὐτῆς λέξιν.

Β'. Αἱ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι·

ad, πρὸς, παρὰ.

adversus (*um*), κατὰ, πρὸς.

ante, πρό.

apud, παρὰ.

circa, **circum**, περὶ.

circiter, περὶ, περίπου.

contra, ἀντὶ, ἐναντίον.

cis, **citra**, ἐντεῦθεν.

erga, πρὸς.

extra, ἐκτός.

infra, ὑπὸ, ὑποκάτω.

inter, μεταξὺ.

intra, ἐνδον, ἐντός.

justa, μετὰ, πλησίον.

ob, πρὸ, διά.

penes, πλησίον.

per, διά.

pone, ἐπίσω.

post, μετά.

præter, παρὰ, ἐκτός.

prope, πλησίον.

propter, διά, πλησίον.

secundum, μετὰ, κατὰ τινα.

supra, ἄνω, ὑπέρ.

trans, πέραν.

ultra, πέραν, ὑπέρ.

versus, πρὸς.

Ἡ versus τίθεται μετὰ τὴν συντακτικὴν αὐτῆς πτώσιν καὶ εὐρηται μόνον μετὰ ὀνομάτων πόλεων.

Γ'. Αἱ μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναί εἰσιν αὗται.

In, μετ' ἀφαιρετικῆς σημαίνει τὴν ἐπὶ τινος ἢ ἐν τινι στάσιν, μετὰ δὲ αἰτιατικῆς τὴν εἰς τι ἢ κατὰ τινος κίνησιν.

Sub, μετ' ἀφαιρετικῆς τὴν ὑπό τι στάσιν, μετὰ αἰτιατικῆς τὴν ὑπό τι κίνησιν.

Subter, ὑποκάτω, σπανίως εὐρηται μετ' ἀφαιρετικῆς.

Super, μετ' ἀφαιρετικῆς τὴν ὑπεράνω ἢ περὶ τι στάσιν, μετ' αἰτιατικῆς κίνησιν.

Σημ. α'. Περὶ τινῶν ἰδιωτισμῶν τῶν προθέσεων βλ. Δ. Γ. §. 172. Περὶ δὲ τῆς συντάξεως αὐτῶν ἔσται ἐν τῷ συντακτικῷ λόγῳ.

Σημ. β'. Αἱ προθέσεις συνθετόμεναι μετ' ἄλλων λέξεων τρέπουσι τὰ τελικὰ αὐτῶν σύμφωνα συνήθως εἰς τὰ ἀρκτικά τῶν ἐπομένων λέξεων· ἄλλοτε τηροῦσιν αὐτὰ ἀμετάβλητα, καὶ ποτε τρέπουσιν εἰς ἄλλα. Ἡ δὲ cum τρέπεται ἐν τοῖς συνθέτοις εἰς com, ἥς τὸ π ποτὲ μὲν τρέπεται εἰς m, καὶ ποτε μένει ἄτρεπτον· πρὸ φωνήεντος ὅμως καὶ h ἀποβάλλεται συνήθως. Πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 173.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ.

§. 69. Τῶν συνδέσμων *συμπλεκτικοί* εἰσιν οἱ *et*, καὶ *que*, τε, *ac* ἢ *atque*, *nec*, *neque* οὔτε.

Διαζευκτικοί δὲ ὁ *aut*, *vel* καὶ *ve*, ἢ.

Ἐναντιωματικοί ὁ *sed*, ἀλλὰ, *autem*, δὲ, *verum* ἢ *vero*, *ce-terum* ὅμως, *at*, ἀλλά.

Ἰποθετικοί ὁ *si*, εἰ, *si modo*, εἰ μόνον, *si quidem*, εἴγε, *si forte* εἰ τυχὸν, *sive* ἢ *sin autem*, ἐάν ὅμως, ἐάν τούναντίον, *sive*, εἴτε, *si non* καὶ *ni si*, εἰ δὲ μή.

Ὀμολογητικοὶ δ *quamvis, licet, quamquam, καὶ τοι, καὶ περ, etsi, tam etsi, etiam si, εἰ καί.*

Συγκριτικοί, ut, uti, ὡς, sicut, velut, καθὼς, tamquam, ὡς quasi ὡσάν.

Συλλογιστικοὶ δ *ergo, ἄρα, itaque, ὅθεν, igitur οὖν, λοιπὸν, ideo, διὸ, quapropter, quare, quamobrem, ὅθεν.*

Αἰτιολογικοὶ δ *nam, enim, γάρ, διότι, namque, etenim, καὶ γάρ, quia, ἐπεὶ, quod, διότι, quum, ἐπει, quum, quoniam, ἐπειδὴ.*

Τελικοὶ δ *ut, uti, ὅπως, ἵνα, ὥστε, neve ἢ veu (=et ne), ἵνα μὴ, μήτε, quin καὶ quominus, μὴ, ἵνα μὴ.*

Χροσικοὶ δ *quum, ὅτε, tum—quum, τότε—ὅτε, ut, ὡς, ἅμα, postquam, ἀφ' οὗ, priusquam, antequam, πρὶν, dum ἐφ' ὅσον, donec, ἕως οὗ.*

Περὶ τῆς χρήσεως τῶν συνδέσμων τούτων σημειωτέον ὅτι τῶν συμπλεκτικῶν δ μὲν εἰ συνδέει ἀπλῶς δύο λέξεις ἢ δύο προτάσεις, ὁ δὲ *que*, αἰτίποτε ἐν τέλει τῆς συνδευμένης λέξεως προσαρτώμενος ὡς ἐγκλινόμενον μέριον, δηλοῖ ὅτι τὸ δι' αὐτοῦ προστιθέμενον εἶναι προσθήκη ἢ ἐπέκτασις τῆς ἐννοίας τοῦ ἡγουμένου· ὅθεν συνδέει οὗτος δύο ἐννοίας, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἓν ὅλον· δύο δὲ διακεκριμένοι καὶ ἀντιτιθέμενοι λέξεις συνδέονται διὰ τοῦ *et*. Ὁ *ac* (πρὸ συμφώνου) ἢ *atque* (πρὸ συμφώνου καὶ φωνήεντος) ἐπιφέρει συνήθως μετὰ τινος ἐμφάσεως τὸ συνδεόμενον ὡς οὐσιῶδες.

Ἐκάτερον μέρος συμπλεκτικῷ λόγῳ ἐκφέρεται μετὰ τινος ἐμφάσεως, συνδεόμενον διὰ τῶν *et—et*, ἀνθ' ὧν τινες μεταχειρίζονται *que—et* καὶ σπανίως *que—que*. Ἐτι δὲ καὶ διὰ τῶν *quum—tum*, ἕσον—τόσον, *tum—tum, modo—modo, nunc—nunc, ποτὲ μὲν—ποτὲ δέ* καὶ σπανίως, διὰ τῶν *jam—jam, simul—simul, partim—partim, τὸ μὲν—τὸ δέ*. Ἀλλὰ περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 435.

Ἐκ τῶν Διαζευκτικῶν ὁ *aut* διακρίνει δύο διαφόρους ἰδέας, ὁ *vel* (ἢ *ve*) δηλοῖ ἐπουσιώδη διαφορὰν, ἢ διακρίνει τὸ ἐπιπερόμενον ὡς κατ' ὄνομα μόνον διάφορον, οὐχὶ δὲ κατ' οὐσίαν. Ὁ ἐπαναλαμβανόμενος *aut—aut* συνδέει ἀντίθετα, ὧν τὸ ἓν ἀναιρεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐτέρου· ὁ δὲ *vel—vel* δηλοῖ μὲν, ὅτι τὰ συνδεόμενά εἰσι διάφορα, ἀλλὰ καὶ ὅτι δυνατόν ἐστι σπουδάζωσι καὶ τὰ δύο, ἢ ὅτι εἶναι ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὴν ἐννοίαν τοῦ λόγου ὁπότερον μέρος προτιμηθῆ· ὁ *sive* (ἢ *seu*) εἶναι ὑποθετικὸς σύνδεσμος, ἴσος τῷ *vel si*, καὶ διαζευκτικὸς συνάμα· ὡς τοιοῦτος δὲ σημαίνει ἐπουσιώδη καὶ ἀσήμαντον διαφορὰν τῶν δι' αὐτοῦ ἀντιθετομένων μερῶν. Πλείω ἐν Δ. Γ. §. 436.

Ἐκ τῶν Ἐναγτικῶν ὁ *sed* καὶ *at* καὶ *ceterum* τίθενται αἰτίποτε ἐν ἀρχῇ τοῦ συνδεομένου λόγου, ὁ δὲ *autem* καὶ *verum* (καὶ *vero*) μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις. Ὁ *sed* ἐπιφέρει νέον τι, ὑπερ τροποποιεῖ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἡγουμένου ἢ ἀναιρεῖ αὐτήν· ἐνίοτε δὲ μεταβιβάζει ἀπλῶς τὸν λόγον εἰς ἐτέραν ὑπόθεσιν, διότι ὁ λέγων δὲν ἔχει ἢ δὲν θέλει γὰ εἰπῆ πλείω τῶν ἤδη ἐκθέτων. Διὰ τοῦ *autem* ἐπιφέρεται τι διάφορον καὶ ἀντίθετον τοῦ ἡγουμένου, ἢ μόνον παρατήρησις ἢ προσθήκη εἰς ἐκεῖνο· ἐνίοτε δὲ εἶναι ἴσος τῷ μεταθετικῷ δὲ τῆς ἐλληνικῆς. Ὁ *at* (=τούγαντίου) ἐπιφέρει μετ' ἐμ-

φάσεως διάφορον καὶ ἀντίθετον τοῦ ἡγουμένου, ἢ ἀπλῶς ἀντιλογίαν καὶ ἀναίρεσιν ἐκείνου. Ἐπιτείνεται δὲ ἡ σημασία αὐτοῦ αὐτῇ διὰ τῶν *at enim*, ἀλλὰ γὰρ. *at vero*, ἀλλ' ὅμως. Αἰτιῶν ἐπιφέρει ἔνστασιν μετ' ἀντιλογίας σημαίνων, *ναὶ*, ἀλλὰ, ἢ συμπέρασμα (=ἀλλαγὴν). Ὁ *verum* ἔχει σχεδὸν τὴν αὐτὴν τοῦ *sed* σημασίαν, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς *sed etiam*, *verum etiam*, ἀλλὰ καὶ *ναὶ*· ἔτι δὲ καὶ εἰς μεταβάσεις λόγου εἶναι εὐχρηστος. Τὸν σύνδεσμον *ceterum* μεταχειρίζεται ἐνίοτε ὁ Σαλλούστιος καὶ Λίβιος ἀντὶ τοῦ *sed* καὶ *verum*. Ὁ *vero* ἔχει ἐν γένει βεβαιωτικὴν σημασίαν, ἐπιφέρων μετὰ βεβαιότητος καὶ ἐμφάσεως τὸ δι' αὐτοῦ συνδεόμενον.

Τῶν Ἰποθετικῶν ὁ σὶ τίθεται εἰς τὸ ἡγούμενον τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου μέρος, καὶ ἐπιτεινόμενος εἶναι, *si modo*, *si quidem*, *si maxime*, *si forte*, *si jam*, τὸ δὲ ἐπιτεινόμενον μέρος ἐπιφέρεται ἄνευ συνδέσμου, ἐνίοτε δὲ ἐμφάσεως χάριν διὰ τοῦ *tum*, τότε, καὶ *tum vero*, τότε δέ. Ὁ *sin* καὶ ἐνίοτε *sin autem*, συνδέει συνήθως ἐπιφερομένην ὑπόθεσιν ἀντίθετον τῆς ἡγουμένης. Τὸ ἅπαξ τιθέμενον *sive* εἶναι ἴσον τῷ *vel si*, ἢ ἔάν, τὸ δὲ διπλῶν *sive—sive*, εἴτε—εἴτε, συνάπτει δύο ὑποθέσεις ἐχούσας κοινὴν τὴν ἀπόδοσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ δύο διαφόρους. Ἀρνητικὴ ὑπόθεσις ἔχει τὸν σύνδεσμον *nisi*, εἰ δὲ μὴ (παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ συνηρημένως *ni*)· ἐνίοτε δὲ εὐρῆται καὶ *nisi si*, ἐκτὸς ἔάν, καὶ ποτε *si non*, ὅταν ἡ ἄρνησις ἀνήκῃ ὄχι εἰς ὅλην τὴν ὑποθετικὴν πρότασιν, ἀλλ' εἰς τὸ ῥῆμα μόνον αὐτῆς, σχηματίζουσα μετ' αὐτοῦ ἀρνητικὴν ἄνοιαν (οἶον, *fuit apertum*, *si Conon non fuisset*, δηλον ἦν, ὅτι, εἰ Κόνων ἀπῆν). Τὸ τῆς ἑλληνικῆς εἰ δὲ μὴ ἄνευ ῥήματος, δηλοῦται διὰ τοῦ *si minus*, καὶ σπανιώτερον διὰ τοῦ *si non*.

Μετὰ τοὺς Ὁμολογητικὸς *quamvis*, *licet*, *quamquam*, *etsi*, *tametsi*, *etiamsi*, ἔπεται ἀντιθετικὴ πρότασις, ἔχουσα συνήθως τὸ μόριον *tamen*, ὅμως, δι' οὗ δηλοῦται, ὅτι καίτοι ὁμολογεῖται ὡς βέβαιον τὸ διὰ τῶν συνδέσμων τούτων ἐκπερόμενον, ὑπάρχει ὅμως τι, τὸ ὅποιον ἀντίκειται εἰς τὴν ὁμολογίαν ταύτην. Τινὰς τῶν συνδέσμων τούτων συντάσσουσιν οἱ Μ. Χ. συγγραφεῖς ὄχι μετὰ ῥημάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ μετοχῶν καὶ ἐπιθέτων· παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις ὅμως μόνον ὁ *quamvis* εὐρῆται μετὰ ἐπιθέτων.

Τῶν συγκριτικῶν οἱ μὲν δηλοῦσιν ὁμοιότητα ὡς οἱ *ut*, *uti* (*ut—ita*, *item*, *sic*), *sicut*, *velut*, *ceu* (παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις καὶ μεταγενεστέροις), *tanquam*, *quasi*, ὧν ὁ *tanquam* καὶ *quasi* σπανίως συνδέουσι προτάσεις, αἵτινες ἀμφοτέραι ἐμφαίνουσι τι ἀληθές καὶ βέβαιον. Ἡ μὴ ἀληθὴς ἀλλ' ὑποθετικῶς μόνον πρὸς σύγκρισιν λαμβανόμενη πρότασις ἐκφέρεται μεθ' ἐνὸς τῶν μορίων *tanquam si*, ὡσεὶ, *velut si*, ὡσπερεὶ, καὶ *quasi*, ὡσάν. Το τελευταῖον μεταχειρίζονται μάλιστα ὅταν εἰρωνικῶς ἢ χλευαστικῶς λέγωσιν τι μὴ ἀληθῶς ὑπάρχον· *Quasi vero haec similia sint*, ὡσάν ἦσαν ταῦτα ἴμοια! ἄπερ οὐδαμῶς εἰσι.

Οἱ δὲ συνδέοντες ἀπλῶς τὰ συγκρινόμενα μέρη, μὴ δηλοῦντες δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ ἂν ὑπάρχῃ ὁμοιότης ἢ ἰσότης ἐν αὐτοῖς, εἰσὶ *quam* καὶ *ac* ἢ *atque*, ἢ. Καὶ ὁ μὲν *quam* ἔπεται μετὰ τὸ *tam* (τόσον—ὅσον), μετὰ συγκριτικὰ ἐπίθετα· καὶ λέξεις συγκριτικῆν ἔνοιαν ἐχούσας, οἷα εἰσιν *ante*, πρότερον, *post*, ὕστερον, *supra*, ἀνωτέρω, *malo*, προτιμῶ· ὁ δὲ *ac* ἢ *atque*, ὅστις εἶναι καὶ συμπλεκτικὸς σύνδεσμος, ἔπεται μετὰ ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα ὁμοιότητα, ἰσότητα καὶ ἂν ἀνάπαλιν δηλοῦντα, καὶ μετὰ τὰ *similis*, ὅμοιος, *dissimilis*, ἀνόμοιος. Τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 444. θ'. Ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τὴν *idem* ἀντωνυμίαν· *idem valet ac si*—ἴσον δύναται, ὡς ἂν.

Τῶν Συλλογιστικῶν οἱ μὲν ἄλλοι τίθενται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, ὁ *ergo* δὲ καὶ ἰδίᾳ μετὰ μίαν συνήθως ἢ πλείους λέξεις, ἀλλὰ καὶ ποτε ἐν ἀρχῇ.

Περὶ τῆς χρήσεως τῶν αἰτιολογικῶν καὶ τελικῶν καὶ χρονικῶν συνδέσμων ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

§. 70. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἐρωτηματικά καὶ ἀρνητικά μόρια, περὶ ὧν σημειούμεν τὰ ἑξῆς.

Τὰ εἰς ἀπλήν ἢ μίαν μόνην ἐρώτησιν προτασσόμενα ἐρωτηματικά μόρια εἰσι: τὸ ἐγκλινόμενον καὶ ἐν τέλει τῆς πρώτης λέξεως προσαρτώμενον *ne*, τὸ *num*, ἔπεπιτενόμενον εἶναι *numne*, *numna numquid*, τὸ *ecquid*, τὸ μετ' ἀνήσεως *nonne*, μήπως δὲν. *an*, οὐ, τὸ *si*, ἂν. Τούτων τὸ μὲν *ne* ἐκφέρει γενικῶς τὴν ἐρώτησιν, μὴ παρεμφαίνον, ὅτι ἡ ἀπόκρισις θέλει εἶσθαι καταφατική ἢ ἀποφατική. Μετὰ δὲ τὴν διὰ τοῦ *nonne* γινομένην ἐρώτησιν, ἔπεται συνήθως ἀπόκρισις καταφατική, ἐπιβεβαιούσα τὴν ἐρώτησιν. Τὸ δὲ *num*, μῶν, εἰς ἀνεξαρτήτους ἐρωτήσεις προσιθήμενον, ἐμφαίνει, ὅτι ἡ ἀπόκρισις ἔσται καταφατική· εἰς ἐξαρτωμένας δὲ, ἐκφέρει ἀοριστως τὴν ἐρώτησιν, μὴ ὀρίζον εἰ ἢ ἀπόκρισις ἔσται καταφατική ἢ ἀποφατική. Ἡ ἀοριστία δὲ αὕτη ἐπαυξάνεται ἐπιμᾶλλον διὰ τῆς προσαρτήσεως τοῦ *ne* εἰς τὸ *num* (*numne*, μήπως). Τὸ *si* προστίθεται εἰς ἐξαρτωμένας ἐρωτήσεις, σημαίνει ἀμφιβολίαν περὶ τῆς βεβαιότητος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος (*Visam, si domi est, idem, ei en tō oikō estī*). Ἡ χρῆσις τούτου ὅμως εἶναι σπανία ἐν τῷ περὶ λόγῳ, καὶ εὐρίσκειται συνήθως μετὰ τὸ *exspecto*, περιμένω, καὶ τὰ δοκιμὴν σημαίνοντα ῥήματα. Πλεῖθ περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 431.

Ὅταν δὲ συνδέωνται δύο ἢ πλείους ἐρωτήσεις, τότε εἰς μὲν τὴν πρώτην αὐτῶν προστίθεται τὸ *utrum*, πότερον, ἢ τὸ *ne*, εἰς δὲ τὴν δευτέραν καὶ τὰς λοιπὰς τὸ *an* (ἢ *anne*). Ἐνίοτε ὅμως ἡ πρώτη ἐκφέρεται καὶ ἄνευ μορίου ἐρωτηματικοῦ, δηλουμένης τῆς ἐρωτήσεως διὰ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς μόνον. Τὸ *an* προστίθεται ἐνίοτε καὶ εἰς μίαν μόνην ἐρώτησιν, μὴ προηγουμένης ἑτέρας διὰ τοῦ *utrum*, ὅταν ἐρωτᾷ τις τί ἄλλως (ἀναιρουμένου τοῦ ἤδη ῥηθέντος), ἢ τί μετὰ ταῦτα (βεβαιουμένου τοῦ αὐτοῦ) ἤθελε συμβῆ. *An haec ab eo non dicuntur?* ἢ δὲν λέγονται ταῦτα ὑπ' αὐτοῦ;

Τοῦ ἐρωτηματικοῦ τούτου *an* διάφορον εἶναι τὸ ἀπορηματικὸν *an* (ἂν ἴσως), μετὰ τῶν *haud scio, nescio, ἀγνοῶ, dubito* (ἀμφιβάλω ἔν), *dubium, incertum est, ἀμφίβολον, ἀβέβαιον* εἶναι ἂν Ἐξ ὧν αἱ φράσεις *haud scio an, nescio an*, σημαίνουν μὲν δισταγμὸν ἢ ἀμφιβολίαν, ἀλλὰ συγχρόνως ἐμφαίνουν τὴν τοῦ λέγοντος εἰκασίαν, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτως ὡς αὐτὸς λέγει· ὥστε αἱ φράσεις αὗται ἰσοδυναμοῦσι πολλάκις τῷ ἡμετέρῳ ἴσως. *Haud scio an recte dixerim, ἴσως ἤθελον εἰπεῖ ἁρθῶς, λέγων κτλ.*

Καταφατικὴ ἀπόκρισις σημαίνεται διὰ τῶν βεβαιωτικῶν μορίων *etiam, ita, οὕτω, vero*, βεβαίως, *sane* ἢ *sane quidam*, ὁρθῶς γε, ἢ ἀπλῶς διὰ τοῦ αὐτοῦ τῆς ἐρωτήσεως ῥήματος ἐπαναλαμβανομένου. Ἀποφατικὴ δὲ ἀπόκρισις σημαίνεται διὰ τοῦ *non*, οὐ, *minime*, οὐδαμῶς, *minime vero*, οὐδαμῶς γε. Ἐπανορθωτικὴ δὲ ἀπόκρισις, δι' ἧς ἀναιρεῖται τὸ ἤδη ῥηθὲν καὶ ἐπιφέρεται ἕτερον μετὰ βεβαιότητος, γίνεται διὰ τοῦ *imo*, καὶ ἐντονώτερον διὰ τοῦ *imo vero*, ὅχι ἀλλά.

§. 71. Ἀρνητικά μόρια εἰσι τὸ *non*, οὐ, ὅχι, τὸ τούτου ἀσθενέστερον *haud*, ἔπερ ἀπαντᾷται σπανιώτατα καὶ μόνον μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων (*haud mediocre*, οὐχὶ μέτριος, *haud procul*, οὐχὶ μακρὰν), καὶ μετὰ τοῦ ῥήματος *scio*, ἐν τῇ φράσει *haud scio an, ἀγνοῶ, ἂν, ἴσως*. Ἐπι δὲ καὶ τὰ *neutiquam, οὐδόλως*, καὶ *haudquamquam, οὐδαμῶς*, ἄτινα σπανίως ἀπαντῶνται. Ἐντονώτερον τοῦ *non* ἐκφράζει τὴν ἀρνησιν τὸ *nihil*, οὐδὲν, μετὰ ῥημάτων συντασσόμενον, καὶ τὸ ἐπίθετον *nullus*. ἄλλα περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. 433.

Ἐτέρον ἀρνητικὸν μῆριον ἀντιστοιχοῦν τῷ ἑλληνικῷ μὴ εἶναι τὸ ne, ὕπερ μεταχειρίζονται εἰς εὐκτικὰς, ἀπαγορευτικὰς καὶ τελικὰς προτάσεις καὶ ἀλλαγῶ. Εἰς τελικὰς ἕμως προτάσεις εὐρίσκεται πολλάκις καὶ ut ne, ὥστε νὰ μὴ. Τὰ δὲ ne—quidem, ὧν ἐν τῷ μέσῳ παρεμβάλλεται πάντοτε ἡ ἀναιρουμένη λέξις, σημαίνουσιν, οὐ δὲ, καὶ ἐνίοτε οὐδέ γε (ne ille quidem, οὐδὲ ἐκεῖνος).

Ἡ ἄρνησις non συγχωνεύεται μετὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ συνδέσμου ei εἰς τὸ μῆριον neque ἢ nec, οὔτε, ὕπερ μεταχειρίζονται ὅταν εἰς προηγουμένην πρότασιν ἢ λέξιν ἐπιφέρωσιν ἑτέραν, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ δευτέρα αὕτη πρότασις ἔχη τὸ μῆριον enim, tamen, vero.

Ἡ συμπλοκὴ ἕμως δύο ἢ πλείονων μελῶν τῆς αὐτῆς προτάσεως μετ' ἀρνήσεως ἐκφερομένων γίνεται διὰ τῶν neque—neque, οὔτε—οὔτε, (ἢ nec—nec, neque—nec, nec—neque) ἢ δὲ καταφατικοῦ καὶ ἀποφατικοῦ μέλους διὰ τῶν et—neque, καί—οὔτε, neque—et, οὔτε—καί. Ἡ ἄρνησις ne μετὰ τοῦ ei ἢ τοῦ aut συγχωνεύεται συνήθως εἰς τὸ neve καὶ σπανίως εἰς τὸ nec.

Δύο δὲ ἀρνήσεις ποιοῦσι σχεδὸν πάντοτε κατάφασιν, ἧτις ποτὲ μὲν εἶναι ἀόριστος, ὡς ἐν τοῖς non nemo (ὄχι οὐδεὶς), τίς, non, nullus, τίς, non nihil, τί, non numquam ἐνίοτε· ποτὲ δὲ καθολικὴ· ὡς, nemo non, nullus non, πᾶς, nihil non, πᾶν, numquam non, ἀείποτε, nusquam non, πανταχοῦ. Πότε δὲ δὲν ποιοῦσι κατάφασιν, λέγει ἡ Δ. Γ. §. 460. κ. ε.

Ἡ πρὸς τὰ κυριώτερα καὶ οὐσιωδέστερα πρόδος τοῦ λόγου γίνεται διὰ τῶν συνδέσμων non modo, non tantum, non solum—sed etiam, verum etiam, οὐ μόνον—ἀλλὰ. Ἀντὶ τοῦ sed etiam ἀπαντᾷται ἐνίοτε καὶ ἀπλῶς sed, ὅταν ἐπιφέρηται γενικωτέρα ἔννοια, ἧτις περιλαμβάνει καὶ τὴν ἡγουμένην, καὶ σπανίως sed quoniam. Ὅταν δὲ ἢ μετὰ τὸ πρῶτον μέλος, τὸ ἔχον τὰ non modo ἢ non solum, ἐπιφερομένη πρότασις ἀναιρηται, τότε αὕτη ἐπιφέρεται μὲ τὰ μῆρια sed ne—quidem, ἀλλ' οὐδὲ, ἢ sed vix, ἀλλὰ μὲ λίγῃς. Ἀλλὰ τότε προστίθεται καὶ εἰς τὸ πρῶτον μέλος συνήθως καὶ δευτέρα ἄρνησις· οἷον, non modo (ἢ solum) non, sed ne—quidem, οὐ μόνον οὐ, ἀλλ' οὐδέ· Ego non modo tibi non irascor, sed ne reprehendo quidem factum tuum (Κικ. ὑπὲρ Σύλλ. 8) —ἐγὼ οὐ μόνον δὲν ὀργίζομαι κατὰ σοῦ, ἀλλ' οὐδὲ κατακρίνω τὴν πράξίν σου). Πλείω περὶ τούτων, καὶ ἄλλα τινὰ ἀρνητικὰ μῆρια σπανίως ἀπαντῶμενα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 461 κ. ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΦΩΝΙΜΑΤΩΝ.

§. 72. Τῶν ἐπιφωνημάτων συνθηθέστερά εἰσι τὰ ἑξῆς·

Χαρᾶς, io, ha, he, evoc. evax.

Λύπης, vae, heu, eheu, ohe, au hei, pro.

Θαυμασμοῦ, o, en, ἢ ecce, hui, hem, parae, vah.

Ἀποστροφῆς, phui, apage.

Τὰ κλητικὰ, o, heus, eho, pro ἢ proh.

Ὡς κλητικὰ, βεβαιωτικὰ καὶ ὁμοτικὰ ἐπιφωνήματα θεωροῦνται

καὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα *Mehercule, mehercle, hercule, hercle, Ἡράκλειος! Mediusfidius, mecastor* καὶ *ecastor*, Κάστωρ, *Pol, edepol*, Πολύδευκες, *per deum*, πρὸς θεοῦ, *per deos, per Jovem, pro dii, pro deum fidem, pro deum atqve hominum fidem* κλπ.

Σημ. Ἡ πρὸ τῶν ὀνομάτων τῶν θεῶν ἀντωνυμία *me* φαίνεται ὅτι εἶναι λείψανον τελείας προτάσεως (τοιαύτης· *ita me Hercules juvat ἢ juves*). Τὸ δὲ *mediusfidius* εἶναι ἴσον τῷ *me dius* (Δίος) *fidius* (ἀρχ. ἀντὶ *filius*), τουτέστιν ἴσον τῷ *Mehercules*. Τὸ δὲ *e* ἐν τοῖς *ecastor* καὶ *edepol* εἶναι ἀπλοῦν προτασσόμενον ἐπιφώνημα· τὸ δὲ *de* ἐν τῷ *edepol* προέρχεται ἐκ συγκοπῆς τοῦ *deus*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ EN GENEI.

§. 73. Παράγωγοι λέξεις γίνονται προστιθεμένων τῶν ἐφεξῆς μνημονευμένων παραγωγικῶν καταλήξεων ἀμέσως εἰς τὴν ρίζαν, ποτὲ μὲν μεσολαβοῦντος συνδετικοῦ φωνήεντος, ποτὲ δὲ ὄχι· οἷον, ἀπὸ τῆς ρίζης *milit* τοῦ οὐσιαστικοῦ *miles*, (γεν. *milit-is*), στρατιώτης, παράγεται τὸ ῥῆμα *milit-are*, στρατεύω, τὸ οὐσιαστικὸν *militi-a*, στρατεία, καὶ τὸ ἐπίθετον *milit-aris*, στρατιωτικός. Τηροῦνται δ' ἐν τῇ παραγωγῇ οἱ ἐξῆς κανόνες.

1) Ὅταν αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις προσαρτῶνται εἰς ὀνόματα τῆς *á* καὶ *é* ἐνίοτε καὶ τῆς *δ'* κλίσεως, ἀποβάλλεται τὸ χαρακτηριστικὸν τούτων γράμμα *a* καὶ *u*.

2) Ὅταν ἡ παραγωγή γίνηται ἀπὸ ῥημάτων, τότε αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις προστίθενται εἰς τὴν ἀπλὴν καὶ ἀμετάβλητον τῶν ῥημάτων ρίζαν, οὐχὶ δὲ εἰς ταύτην μεταβεβλημένην διὰ προσθήκης ἢ ἀποβολῆς γραμμάτων· οἷον, ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ῥηματικῆς ρίζης *frag*, καὶ ὄχι ἀπὸ τῆς ἐπιπεταμένης ἐν τῷ ἐνεστώτι *frango*, συντρίβω, ῥήγνυμι, παράγεται τὸ οὐσιαστικὸν *fragor*, πάταγος, θραῦσις, καὶ τὸ ἐπίθετον *fragilis*, εὐθραυστος.

3) Τῶν ῥημάτων τῆς *á* καὶ *é* συζυγίας ἀποβάλλεται τὸ χαρακτηριστικὸν *a* καὶ *e* προστιθεμένων τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων παραγωγικῶν καταλήξεων· οἷον, ἀπὸ τῶν *amo* (ἀσυναίρετως *amao*),

ἀγαπῶ, *palleo*, ὠχρίῶ, *orīpor*, νομίζω, παράγονται τὰ οὐσιαστικὰ *am-or*, ἀγάπη, *pall-or*, ὠχρίασις, *orīu-io*, δόξα.

Σημ. Τὸ χαρακτηριστικὸν θ τῶν μὴ σχηματιζόντων τὸν παρακείμενον εἰς ἐνὶ ῥημάτων ἀποβάλλεται καὶ ὅταν αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις ἄρχωνται ἀπὸ συμφώνου.

4) Ὅταν ὅμως ἡ ρίζα λήγη εἰς συμφώνον καὶ ἡ παραγωγικὴ καταλήξις ἄρχεται ἀπὸ συμφώνου, τότε παρεμβάλλεται μεταξὺ τούτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ συνδετικὸν φωνῆεν *ī*, καὶ ποτε τὸ *ū*. Ἐνίοτε δὲ ἀποβάλλεται ἐν τῶν συμφώνων, ὅταν δὲν παρεμβάλληται φωνῆεν· οἶον ἀπὸ τοῦ *fulg-eo*, ἀστράπτω, γίνεται *fulmem*, ἀστραπή. Ἡ ἀποβολὴ δὲ αὕτη γίνεται πολλάκις, ὅταν ἡ ρίζα λήγη εἰς *v*, ἀλλὰ τότε ἐκτείνεται τὸ φωνῆεν τῆς ρίζης· οἶον ἀπὸ τοῦ *mov-eo*, κινῶ, γίνονται τὰ *mō-tus*, κίνησις, *mō-bilis*, κινητὸς, ἀπὸ τοῦ *adjū-o*, βοηθῶ, *adjū-mentum*, βοήθημα.

5) Τὸ καταληκτικὸν φωνῆεν (*a, e, i, u*) τῶν ῥηματικῶν ριζῶν πρὸ τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων εἶναι ἀείποτε μακρόν· οἶον, *velāmen*, κάλυμμα, *complē-mentum*, συμπλήρωμα, *molī-mem*, μηχανήμα, ἐπιχείρημα, *volūmen*, πτυχιόν, βιβλίον.

6) Ἐνίοτε γίνεται ἡ παραγωγή ὄχι ἀμέσως ἀπὸ τῆς ρίζης τοῦ ῥήματος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τοῦ σουπίνου, προστιθεμένης μετὰ τὸ τελικὸν συμφώνον τούτου (*i ἢ s*) τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως· οἶον ἀπὸ τοῦ σουπίνου *amat-um*, γίνεται *amat-or*, ἐραστής.

Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ῥημάτων.

§. 74. Διὰ τῶν ἐφεξῆς παραγωγικῶν καταλήξεων, προστιθεμένων εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ῥήματος, παράγονται ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας·

1) Ἡ *or* (*a, n, m, mos*) προστίθεται εἰς τὴν ρίζαν ἀμεταβάτων ῥημάτων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς *á* καὶ *é*, οὐδέποτε δὲ τῆς *é* συζυγίας· τὰ δὲ οὕτω παραγόμενα οὐσιαστικὰ δηλοῦσιν ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν· οἶον, *am-or*, ἀγάπη, *err-or*, πλάνη, *fav-or*, εὖνοια, *pall-or*, ὠχρίασις, *fur-or*, μανία, ἀπὸ τῶν ῥημάτων *amare*, *errare*, *favēre*, *pallēre*, *furēre*.

2) Διὰ τῆς αὐτῆς *or*, προσαρτωμένης εἰς τὴν ρίζαν τοῦ σουπίνου, παράγονται ἀρσενικὰ οὐσιαστικὰ εἰς *tor ἢ sor* (*eus, os, tēs, tēr, tēr*)

λήγοντα, και δηλοῦντα πρόσωπον, ὅπερ ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης σημαίνόμενον· οἶον, *amator*, ἐραστής, *adjutor*, βοηθός, *victor*, νικητής, *cursor*, δρομεύς, *auditor*, ἀκροατής. Ἀπὸ πολλῶν δὲ εἰς *tor* σχηματίζονται και θηλυκὰ εἰς *trix* (εἰα, ἰσα, τις, τρις, τρια, τετρα)· οἶον *venatrix*, *victrix*, *adjutrix*, και σπανιώτερον εἰς *strix* ἀπὸ τῶν εἰς *sor*· ὡς *tonstrix* ἀπὸ τοῦ *tonsor*, κουρεύς. Βλ. Δ. Γ. §. 177. 2 σημ.

3) Ἡ *io*, (γεν. *iōnis*, σις, σια, α, η, ος, μος, μα), εἰς τὴν ρίζαν τοῦ σουπίνου προσαρτωμένη, δηλοῖ ἀφηρημένως τὴν ἐνέργειαν τοῦ ῥήματος· οἶον *administratio*, διοικήσεις, *cautio*, φύλαξις, *actio*, πράξις, *recessio*, ἀποχωρισμός, *divisio*, διαίσεις. Ἐνίοτε δὲ προσαρτᾶται ἡ αὐτὴ και εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ῥήματος· οἶον, *opinio*, δόξα (ἀπὸ τοῦ *opīnor*, νομίζω).

4) Καὶ ἡ ταυτοσημος ταύτης *us* (γεν. *ūs*) προστίθεται εἰς τὴν ρίζαν τοῦ σουπίνου· οἶον, *visus*, ὄρασις, *usus*, χρῆσις, *auditus*, ἀκοή.

5) Τὴν αὐτὴν σημασίαν τῆς *io* και *us* ἔχει και ἡ *ura* (σπανία ἔμως), ἥτις προσαρτᾶται και αὐτὴ εἰς τὴν ρίζαν τοῦ σουπίνου· οἶον, *conjectūra*, εἰκασίς, *mercatura*, ἐμπορεία, *natura*, φύσις. Ἐτι σπανιώτερα εἶναι ἡ *ēla*, ἥτις προσαρτᾶται ποτὲ μὲν εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ῥήματος· ὡς (*querela*, παράπονον, λύπη, μομφή, ἀπὸ τοῦ *queror*, παραπονῶμαι, μέμφομαι), ποτὲ δὲ εἰς τὴν τοῦ σουπίνου· ὡς, *corruptela*, διαφθορά. Τὴν αὐτὴν σχεδὸν σημασίαν ἔχει και ἡ *ium*, ἥτις προσαρτᾶται εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ῥήματος· ὡς, *desiderium*, πόθος, *imperium*, ἀρχή, *judicium*, κρίσις, *odium*, μῖσος, *perflugium*, καταφυγή. Περὶ τινῶν ἄλλων ταυτοσημῶν καταλήξεων βλ. Δ. Γ. ἐ. ἀ. 5.

6) Ἡ *men* (γεν. *mēnis*, μα) δηλοῖ τὸ ἐνεργοῦν ἢ τὸ χρησιμεῖον πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον, ἀπὸ τὸ *fluo*, ῥέω, *lumen*, ρεῦμα, ἀπὸ τοῦ *luceo*, λάμπω, ἀποβολὴ τοῦ *c* διὰ τὴν εὐφωνίαν, *lumen*, φῶς, ἀπὸ τοῦ *specio*, *specimen*, δοκίμιον. Τινὰ δὲ τούτων σημαίνουσι και πάθος· ὡς *volūmen*, πτυχιόν, βιβλίον, *acūmen*, δξύτης, ἀκωκή.

7) Ἡ *mentum* (μα, ον), σημαίνει ὄργανον, μέσον ἢ πρᾶγμα πρὸς τι χρήσιμον· ὡς, *ornamentum*, κόσμημα, *monumentum*, μνημεῖον, *adjumentum*, βοήθημα.

8) Ἡ *cūlum* και ἡ κατὰ συγκοπὴν ἀρχαιότερα *clum* και ἡ *būlum* σημαίνουσιν ὡσαύτως ὄργανον, ἐνίοτε δὲ και τόπον ἐνεργείας· *cœnaculum*, ἐστιατόριον, *vehiculum*, ὄχημα, *stabilum*, σταθμός.

Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ *trum* ὡς *aratrum*, ἄροτρον, *claustrum*. κλειθρον.

Σημ. Τὸ *l* τῆς *culum* καὶ *clum* τρέπεται εὐφωνίας χάριν εἰς *r*, ὅταν ἡ πρὸ αὐτῶν συλλαβὴ τῆς ρίζης τοῦ ῥήματος ἔχῃ ἕτερον *l*: οἷον ἀπὸ τοῦ *sepelio*, ἐνταφιάζω, *sepulcrum*, τάφος, *simulo*, ὁμοιωῶ, *simulacrum*, ὁμοίωμα.

Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἐξ ἐτέρων οὐσιαστικῶν.

§. 75. 1) Ἡ παραγωγικὴ κατάληξις *ium* (ιον, ια, εια) προστίθεται εἰς οὐσιαστικά προσώπων σημαντικά, καὶ δηλοῖ κατάστασιν ἢ ιδιότητα, ἐνίοτε καὶ πρᾶξιν ἢ ἐνέργειαν· οἷον, ἀπὸ τοῦ *collēga*, ἑταῖρος, γίνεται *collegium*, σύλλογος, ἀπὸ τοῦ *conviva*, συμπότης, *convivium*, συμπόσιον, ἀπὸ τοῦ *testis*, μάρτυς, *testimonium*, μαρτυρία, *sacerdos*, ἱερεὺς, *sacerdotium*, ἱερατεία. Ἡ αὐτὴ δὲ κατάληξις σημαίνει καὶ τόπον ἐνεργείας· ὡς *auditorium*, ἀκροατήριον, ἀπὸ τοῦ *auditor*, ἀκροατής.

2) Ἡ *ātus* (ια, εία) εἰς ὀνόματα προσώπων προσαρτωμένη, δηλοῖ ἐπάγγελμα ἢ ἀρχήν· ὡς *consulatus*, ὑπατεία, *tribunatus*, δημαρχία, ἀπὸ τῶν *consul*, ὑπατος, *tribunus*, δήμαρχος· ἔτι δὲ καὶ ἡ *ura*· ὡς *censūra* τιμητεία, ἀπὸ τοῦ *sensor*, τιμητής.

3) Ἡ *arius*, (ποιος, ουργος) σημαίνει τὸν ἀσχολούμενον ἢ ἐργαζόμενον τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἷον, *statuarius*, ἀγαλματοποιός, *argentarius*, ἀργυροχόος. Ἡ δὲ *arium* (ιών, ιον) δηλοῖ τόπον ἀθροίσεως ἢ διατηρήσεως πραγμάτων· ὡς *granarium*, σιτοβολῶν, *seminarium*, φυτώριον, *vivarium*, ἰχθυοτροφεῖον, ἀπὸ τῶν *granum*, κόκκος σίτου, *semen*, σπόρος, *vivus*, ζῶν.

4) Ἡ *īna* (ια, ιον) προσαρτᾶται εἰς προσώπων ὀνόματα καὶ σημαίνει ἐνέργειαν ἢ τόπον ἐνεργείας· οἷον, *medicina*, ἰατρεία, *doctrina*, διδασκαλία· καὶ *officina*, ἐργαστήριον, ἐκ τοῦ *officium*, ἔργον. Τὰ δὲ *regīna*, βασιλῆς, *gallina*, ἀλεκτορίς, εἰσὶ θηλυκὰ τῶν ἀρσενικῶν *rex*, βασιλεὺς, *gallus*, ἀλέκτωρ.

5) Ἡ *al* καὶ *ar* σημαίνει πρᾶγμα ἀνῆκον ἢ σχέσιν ἔχον πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἷον *puteal*, φρέατος στόμιον, *animal*, ἔμφυχον, ἀπὸ τῶν *puteus*, φρέαρ, *anima*, ψυχὴ. Ἡ *ar* προσαρτᾶται εἰς ρίζας, ὧν τὸ ἔσχατον μέρος ἔχει *l*, ὡς ἀνωτέρω ἡ *crum*.

6) Ἡ *ēlum* (ων) προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα φυτῶν, καὶ σημαίνει τόπον περιέχοντα φυτά· οἶον, *olivētum*, ἐλαιῶν, *myrtēlum*, μυρσινῶν, *quercētum*, δρυμῶν, ἀπὸ τοῦ *olīva*, ἐλαία, *myrtus*, *quercus*.

7) Ἡ *īle* προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα ζώων, καὶ σημαίνει τόπον περιέχοντα ζῶα ἢ σταυλὸν· οἶον, *bubīle*, βουσταθμον, *onīle*, μάνδρα προβάτων. Ἡ αὐτὴ δὲ εἰς ῥήματα προσαρτωμένη σημαίνει ἀπλῶς τέπον· ὡς, *cubīle*, κοιτῶν, *sedīle*, ἔδρα.

Περὶ παραγωγῆς τῶν ὑποκοριστικῶν.

§. 76. Διὰ τῶν καταλήξεων *lus, la, lum* καὶ *culus, cula, culum* (ισκος, υλος, ιλῖς, ὕλιον), προσαρτωμένων εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ὀνομάτων, σχηματίζονται τὰ ὑποκοριστικά, ἅτινα τηροῦσιν ἀείποτε τὸ γένος τῆς ἀφ' ἧς παράγονται λέξεως, διό εἰσι τρικατάληκτα. Ἐν δὲ τῇ παραγωγῇ αὐτῶν τηροῦνται οἱ ἐξῆς κανόνες.

Ἡ *lus, la, lum* προστίθεται εἰς τὴν ῥίζαν τῶν τῆς *α* καὶ *ε'* κλίσεως ὀνομάτων καὶ εἰς τινὰ τῆς *γ'* μάλιστα τὰ εἰς *c* καὶ *g* λήγοντα.

1) Καὶ ἐὰν μὲν ταῦτα ἔχωσι πρὸ τῆς καταλήξεως σύμφωνον, προσλαμβάνεται ὡς συνδετικὸν τὸ *u* καὶ γίνεται *ulus, ula, ulum*· οἶον, ἀπὸ τῶν *cera*, κηρὸς, *servus*, δούλος, *oppidum*, πόλις, *aetas*, ἡλικία, *adolescens*, *rex*, *vox* γίνονται τὰ ὑποκοριστικά *cerula, servulus, oppidulum, aetatula, adolescentulus, regulus, vocola*.

2) Ἐὰν δ' ἔχωσι φωνῆεν, τότε συνδετικὸν εἶναι τὸ *o*· ὅθεν γίνεται *olus, a, um*· οἶον, ἀπὸ τῶν *filius*, υἱός, *filia*, θυγάτηρ, *gloria*, δόξα, *ingenium*, πνεῦμα, γίνονται τὰ *filiolus, filiola, gloriola, ingeniolum*.

3) Ἐὰν δὲ καταλήγωσιν εἰς *ul, in, r*, προσλαμβάνεται τὸ *e* καὶ γίνεται *ellus, ella, ellum*· οἶον, ἀπὸ τῶν *tabula*, πίναξ, *catulus*, σκῆμνος, *lamina*, πέταλλον, *asinus*, ὄνος, *libra*, λίτρα, *ager*, ἀγρὸς, *labrum*, χεῖλος, γίνονται τὰ ὑποκοριστικά *tabella, catella, lamella, asellus, libella, agellus, labellum*.

Ἡ *culus, a, um* προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα τῆς *γ'*, *δ'* καὶ *ε'* κλίσεως· καὶ εἰς μὲν τῶν τῆς *γ'* ἀμέσως εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ἐὰν αὕτη λήγῃ εἰς *l, r* καὶ εἰς *s* τρεπόμενον ἐν τῇ γενικῇ εἰς *r*· οἶον ἀπὸ τῶν *animal*, ζῶον, *frater*, ἀδελφός, *mater*, μήτηρ, *uxor*, *cor*, *flos*,

ἄνθος, os (γεν. oris), στόμα, γίνονται τὰ animalculum, fraterculus, matercula, uxorcula, flosculus, osculum.

Εἰς δὲ τῶν εἰς es (γεν. is ἢ ei) καὶ εἰς is (γεν. is) μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ s τῆς ὀνομαστικῆς οἶον, ἀπὸ τῶν nubes, νεφέλη, dies, ἡμέρα, piscis, ἰχθύς, γίνονται τὰ nubecula, diecula, pisciculus.

Ἀπὸ δὲ τῶν corōna, στέφανος, opēra, ἐργασία, γίνονται τὰ ὑποκοριστικά corolla, opella· καὶ ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου puēra, θηλυκοῦ τοῦ puer, τὸ puella, κοράσιον ἢ παιδίσκη.

Τὰ δὲ εἰς o (γεν. inis ἢ onis) ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως δέχονται ὑποκοριστικὴν κατάληξιν εἰς unculus, a, um· οἶον ἀπὸ τοῦ sermo, λόγος, virgo, παρθένος, homo, ἄνθρωπος, γίνονται τὰ sermunculus, virguncula, homunculus. Καὶ ἀπὸ τοῦ vas, ἀγγεῖον, τὸ vasculum.

Σημ. α'. Διὰ τῶν ὑποκοριστικῶν τούτων κατάληξεων σχηματίζονται ἐνίοτε ὑποκοριστικά ἀφ' ἐτέρων ὑποκοριστικῶν οἶον, ἀπὸ τῶν cista, κιβώτιον, γίνεται cistula καὶ cistella, καὶ διὰ δευτέρας προσθήκης τῆς ula, cistellula.

Σημ. β'. Ὀλίγα μόνον ὑποκοριστικά ἔχουσι τὴν κατάληξιν illus, a, um, ἀντὶ ellus· οἶον, τὰ bacillum, pugillum, sigillum, tīgillum, pulvillus, ἀπὸ τῶν baculum, ῥάβδος, pugnus, γρόνθος, signum, σημεῖον, tignum, δοκός, pulvīnus, τύλος, προσκέφαλον. Κατὰ ταῦτα σχηματίζονται καὶ τὰ codicillus, μικρὸς κώδηξ, lapillus, λιθάριον, angvilla, ὀφίδιον, ἀπὸ τῶν τῆς γ' κλίσεως ὀνομάτων codex, lapis, angvis.

Περὶ τινων ἄλλων σπανίων καὶ ἀνωμάτων σχηματισμῶν βλ. Δ. Γ. §. 182.

Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ἐπιθέτων.

§. 77. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικά σημαίνουσι ποιότητα ἢ ἰδιότητα καὶ ἔχουσι τὰς ἐφεξῆς κατάληξεις.

I) Τὰ εἰς tas (ια, οτης) προσαρτῶσι τὴν κατάληξιν ταύτην μετὰ τοῦ συνδετικοῦ i εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ἐπιθέτων· οἶον, bonus, ἀγαθός, bonitas, crudelis, ὠμὸς, crudelitas, atrox, σκληρὸς, atrocitas. Τινὰ δὲ τούτων καὶ ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος οἶον, ἀπὸ τοῦ liber, ἐλεύθερος, γίνεται libertas, ἀπὸ τοῦ pauper, πτωχὸς, paupertas. Ἀλλὰ πολλὰ τῶν τὴν κατάληξιν ταύτην ἐχόντων οὐσιαστικῶν παράγονται ἀφ' ἐτέρων οὐσιαστικῶν (ὡς cives, πολίτης, civitas) καὶ ἀπὸ ῥημάτων ὡς, potestas, ἰσχύς, δύναμις, ἀπὸ τοῦ possum, δύναμαι.

2) Τὰ εἰς *ia* (ια, εια) παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν· οἷον ἀπὸ τῶν *audax*, τολμηρὸς, *audacia*, *iners*, ἀργὸς, *inertia*, *abundans*, εὐπερῶν, *abundantia*. Ἀπαντῶνται δὲ καὶ ἀπὸ τρικαταλήκτων ἐνίοτε ἐπιθέτων παραγόμενα· ὡς τὰ *miseria*, ἀθλιότης, *perfidia*, ἀπιστία.

3) Τὰ εἰς *tia* καὶ *itia* (ια, συνη) παράγονται ἀπὸ ὀλίγων τρικαταλήκτων ἐπιθέτων· ὡς, τὰ *malitia*, *justitia*, *lætitia*, ἀπὸ τῶν *malus*, κακὸς, *justus*, δίκαιος, *lætus*, εὐθυμος. Τινὰ δὲ τούτων λήγουσι καὶ εἰς *ies*· ὡς *mollitia* καὶ *mollities*, τρυφερότης.

4) Τὰ εἰς *itūdo* ἀπὸ δικαταλήκτων καὶ τρικαταλήκτων μετὰ τοῦ συνδετικοῦ *i*· οἷον ἀπὸ τοῦ *altus*, ὑψηλὸς, *altitūdo*, *æger* (γεν. *ægrī*), ἀσθενής, *ægritūdo*, ἀσθένεια, *similis*, (e), *similitūdo*, ὁμοιότης.

Σημ. Ἀπὸ τοῦ *dulcis*, γλυκὸς, παράγεται *dulcēdo*, χάρις, καὶ τὸ σπάνιον *dulcitiūdo*, γλυκύτης, καὶ ἀπὸ τοῦ *gravis*, βαρὺς, *gravitas*, βαρύτης, καὶ *gravēdo*, καρηδαρία. Περὶ τινῶν ἄλλων βλ. Δ. Γ. §. 184.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠΙΘΕΤΩΝ.

§. 78. Τῶν παραγώγων ἐπιθέτων τῆς λατινικῆς, τὰ μὲν παράγονται ἀπὸ ρημάτων τὰ δὲ ἀπὸ οὐσιαστικῶν. Καὶ τὰ μὲν ἀπὸ ρημάτων παραγόμενα ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις.

1) Τὰ εἰς *idus* (ἢ *dus* ἄνευ τοῦ συνδετικοῦ *i*) παράγονται ἀπὸ τῆς ῥίζης ἀμεταβάτων ρημάτων εἰς *eo*, καὶ σημαίνουσι κατάστασιν ἢ ποιότητα· οἷον ἀπὸ τοῦ *caleo*, εἶμαι θερμὸς, *calidus*, θερμὸς, *timeo*, φοβοῦμαι, *timidus*, δειλός.

2) Τὰ εἰς *lis* (καὶ μὲ τὸ συνδετικὸν *i*, *ilis*) δηλοῦσι τὸν ἐπιτήδειον, ἱκανὸν παθεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σηματινόμενον· οἷον, *fragilis*, θραυστός, *facilis*, εὐκόλος, *utilis*, χρήσιμος, ἀπὸ τῶν *frango*, θραύω, *facio*, ποιῶ, *utor*, χρῶμαι.

Τὸ αὐτὸ δηλοῦσι καὶ τὰ εἰς *bilis*, καὶ *ibilis*· οἷον, *amabilis*, ἀξιέραστος, *flexibilis*, ἀξιοθρήνητος, ἀπὸ τοῦ *amo*, ἀγαπῶ, *flexo*, κλαίω, θρηνῶ.

Σημ. Τινὰ τούτων ἕμως ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν· οἷον τὸ *terribilis*, φοβερός, ἀπὸ τοῦ *terreo*, φοβίζω. Τῶν δὲ εἰς *ilis*, τινὰ παράγονται ἀπὸ τοῦ σουπίου καὶ σημαίνουσι τὸν δυνατὸν παθεῖν τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· (οἷον, *versatilis*, κινητὸς), ἢ πάθος ἀπλῶς, ὡς *ficilis*, πλαστός, ἀπὸ τοῦ *frango*, πλάθω, σουπ. *factum*.

3) Τὰ εἰς **ax** ἀπὸ τῆς ρίζης τῶν ῥημάτων παραγόμενα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα ὄρεξιν, θέλησιν καὶ συνηθέστερον δύναμιν πρὸς τὸ πρᾶξαι τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον, **pugnax**, φιλοπόλεμος, **edax**, ἀδηφάγος, **loquax**, λάλος. Τινὰ δὲ τούτων δηλοῦσιν ἀπλῶς ἐνέργειαν ὡς ὁ ἐνεστώσ τῆς μετοχῆς· οἶον **minax**, ἀπειλῶν, **fallax**, ἀπατηλός.

4) Ὀλιγώτερον συνήθεις εἰσὶν αἱ καταλήξεις· α) ἡ **cundus** σημαίνουσα ἱκανότητα ἢ θέλησιν πρὸς τὸ πρᾶξαι τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· **iracundus**, ὀργίλος, **facundus**, εὐγλωττος, ἐκ τοῦ **irascor**, ὀργίζομαι, **fari**, λέγειν· β) ἡ **lus** ἢ **ulus** σημαίνουσα ἀπλῶς ἐνέργειαν, καὶ τὸν ἔχοντα κλίσιν ἢ ἔξιν εἰς τι· ὡς, **credulus**, εὐπιστος, **gargulus**, φλύαρος, ἀπὸ τοῦ **credo**, πιστεύω, **garrigo**, φλυαρῶ· γ) ἡ **uus** προστίθεται εἰς μεταβατικὰ ῥήματα καὶ ἔχει παθητικὴν σημασίαν· ὡς, **conspiciuus**, δρατός.

§. 79. Τὰ δὲ ἀπὸ οὐσιαστικῶν παραγόμενα ἐπίθετα ἔχουσι τὰς ἐφεξῆς καταλήξεις, ὧν τινες ἔχουσιν ὁμοίαν σημασίαν, καὶ οὐχὶ πανταχοῦ εὐδιάκριτον.

1) Ἡ **eus** σημαίνει τὴν ἐξ ἧς ἔγγεινέ τι ὕλην· οἶον, **aureus**, χρυσοῦς, **ligneus**, ξύλινος. Σπανίως δὲ σημαίνει ὁμοιότητα, ὡς **virgineus**, παρθένειος. **roseus**, ρόδειος.

Σημ. Τὸ εἶδος τοῦ ξύλου, ἐξ οὗ γίνεται τι σημαίνει συνήθως ἡ **neus** ἢ **nus** (ινος), ὡς, **qverneus** καὶ **qvernus**, δρυῖνος· ἡ δὲ **nus** δηλοῖ καὶ τὸ ἀνῆκον εἰς τι· ὡς **paterneus**, πατρικὸς, **verneus**, ἐαρινός.

2) Ἡ **cius** ἢ **icius** σημαίνει τὴν ὕλην ἢ τὸ ἀνῆκον εἰς τι· ὡς, **latericius**, πλίνθινος, **gentilicius**, φυλετικὸς, ἀπὸ τοῦ **gentilis**, φυλέτης.

3) Ἡ **aceus** (ᾠδης, εἰος) σημαίνει ὕλην, ὁμοιότητα καὶ τὸ ἀνῆκον εἰς τι· οἶον, **argellaceus**, ἀργιλλῶδης, **rosaceus**, ροδινός, **gallicaceus**, ἀλεκτόρειος.

4) Ἡ **icus** (ικος) σημαίνει τὸ ἀνῆκον εἰς τι· ὡς, **bellicus**, πολεμικὸς, **civīcus**, ἀστυκὸς, **hosticus**, ἐχθρικός· ἀνθ' ὧν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ εὐχρηστότερα εἰσι **civīlis**, **hostīlis**. Εἰς τὰς φράσεις ὅμως ταύτας λέγουσι πάντοτε **corona civica**, ἀστυκὸς στέφανος, **ager hosticus**, ἐχθρικὴ χώρα.

Τινὰ τούτων παράγονται καὶ ἀπὸ ῥημάτων καὶ προθέσεων· οἶον, *amicus*, φίλος, *puđicus*, αἰδέμων, *anticus*, ἀρχαῖος.

5) Ἡ *ilis* σημαίνει κατὰ φύσιν ἢ εἶδος ὁμοιότητα, ἢ τὸ ἀνήκον εἰς τι· *civilis*, ἀστυκός, *virilis*, ἀνδρικός, *herilis*, δεσποτικός, *gentilis*, φυλετικός.

6) Ἡ *alis* ἔχει τὴν αὐτὴν τῆς *ilis* σημασίαν, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον συνήθης· *naturalis*, φυσικός, *annalis*, χρονικός, *regalis*, βασιλικός. Ὄταν δὲ ἡ πρὸ τῆς *alis* συλλαβὴ τῆς ῥίζης ἔχη *l*, τότε τρέπεται αὐτὴ εἰς *aris*· οἶον, *popularis*, δημοτικός, *militaris*, στρατιωτικός.

7) Ἡ *ius* (ιος, ειος) σημαίνει τὸ ἀνήκον ἢ τὸ πρὸς τι συμφωνοῦν· οἶον, *patrius*, πατριος, *regius*, βασιλικός. Συνήθως δὲ προστίθεται εἰς προσώπων ὀνόματα· ὡς, *praetorius*, στρατηγικός, *imperato-rius*, αὐτοκρατορικός.

8) Ἡ *inus* δηλοῖ τὸ ἐκ τινος προερχόμενον ἢ τὸ εἰς τι ἀνήκον· ὡς *divinus*, θεῖος, *marinus*, θαλάσσιος· καὶ μάλιστα εἰς ὀνόματα ζώων προσαρτωμένη· *agninus*, προβάτινος.

Σημ. Ἀπὸ ταύτης διακρίνεται ἡ *inus* (*nus*), ἥτις σημαίνει τὴν ἐξ ἧς γίνεται τι ὕλην καὶ προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα δένδρων καὶ φυτῶν· ἔτι δὲ καὶ ἡ χρονικῶν ἐπιθέτων κατάληξις *inus*· ὡς *diutinus*, χρόνιος.

9) Ἡ *anus* σημαίνει ὁμοιότητα καὶ τὸ εἰς τι ἀνήκον· οἶον, *montanus*, ὄρεινός, *rusticanus*, ἀγροτικός, *humanus*, ἀνθρώπινος. Ἡ αὐτὴ προσαρτᾶται καὶ εἰς τακτικὰ ἀριθμητικὰ, καὶ δηλοῖ τὸ εἰς τινα τάξιν ἢ τάγμα ἀνήκον· ὡς, *primanus*, ὁ τοῦ πρώτου τάγματος, *secundanus*, κτλ.

10) Ἡ *arius* δηλοῖ τὸ σχέσιν ἔχον ἢ ἀνήκον εἰς τι· οἶον, *agrar-ius*, ἀγροτικός, *ordinarius*, τακτικός, *legionarius*, ὁ ἀπὸ τοῦ τάγματος. Καὶ ἀπὸ διαιρετικῶν ἀριθμητικῶν παράγονται ἐπίθετα εἰς *arius*· οἶον *nummus denarius*, νόμισμα δέκα ἀσσαρίων, *senex septuagenarius*, γέρων 70 ἐτῶν.

11) Ἡ *ivus* σημαίνει τὸ ἀρμόζον ἢ προσήκον εἰς τι· ὡς *festi-vus*, ἑορτινός, *aestivus*, θερινός. Εἰς μετοχὰς δὲ προσαρτωμένη δη-λοῖ τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται τι· ὡς *captivus*, αἰχμάλωτος.

12) Ἡ *osus* (ὠδης) σημαίνει πλησμονὴν ἢ κατοχὴν τινος· οἶον, *ingeniosus*, πνευματώδης, *generosus*, γενναῖος, *lapidosus*, λιθώ-δης, *superstitiosus*, δεισιδαίμων.

13) Η *lentus* (*ülentus* καὶ μετὰ *n* καὶ *i* *ölentus*) σημαίνει ὡσαύτως πλησμονήν· ὡς, *fraudentus*, ἀπατηλὸς, *turbulentus*, θορυβώδης, *violentus*, βίαιος, *sangvinolentus*, αἱματώδης.

14) Η *atus* (ἐκ τοῦ παρακειμ. τῆς μετοχῆς τῆς ἀ συζυγίας) εἶναι συνηθεστάτη καὶ σημαίνει τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τῆς βίζης δηλούμενον οἶον, *falcatus*, δρεπανοφόρος καὶ δρεπανοειδῆς, *virgatus*, ραβδωτὸς, *togatus*, τηβεννοφόρος, *dentatus*, ὀδοντωτός.

Σημ. α'. Ἀπὸ οὐσιαστικῶν τῆς γ' κλίσεως εἰς *is* (γεν. *is*) παράγονται εἰς *itus*, ἐπίθετα. ἔχοντα τὴν αὐτὴν τῆς *atus* σημασίαν· ὡς, *auritus*, ὁ ἔχων ὠτα, *turrilus*, πυργοφόρος· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τῆς δ' ἄλλα τινὰ εἰς *itus*· ὡς *cornutus*, κερασοφόρος.

Σημ. β'. Ἀπὸ ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν εἰς οἱ σχηματίζουσιν οἱ ποιηταὶ ἐπίθετα εἰς οἶος· οἶον, *canorus*, ψδιδκός. *odorus*, ὁσμώδης, καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ *decorus*, κόσμιος.

Σημ. γ'. Καὶ ἀπὸ τινῶν ἐπιθέτων παράγονται ὑποκοριστικὰ κατὰ τοὺς ἐν § 76 καὶ νόμους· ὡς τὰ *parvulus*, *aureolus*, *pulchellus*, *misellus*, *leviculus*, ἀπὸ τῶν *parvus*, μικρός, *aureus*, χρυσοῦς, *pulcher*, ὡραῖος, *miser*, ἄθλιος, *levis*, ἐλαφρὸς.

Περὶ τινῶν ἄλλων σπανίων ἐπιθετικῶν καταλήξεων βλ. Δ. Γ. § 188. 15.

§, 80. Ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων παράγονται ἐπίθετα, ἔχοντα τὰς ἐξῆς καταλήξεις.

1) Τὰ εἰς *ius* (εἶος) ῥωμαϊκὰ γενῶν ὀνόματα (*nomina gentilia*) εἰσὶν ἐπίθετα κυρίως (ὡς, *gens Fabia*, Φαβία γενεά), καὶ ὡς τοιαῦτα δηλοῦσι δημοσίας, ἤτοι εἰς τὴν πόλιν ἀναφερομένης πράξεις ἢ ἔργα ἀνδρὸς ἀνήκοντος εἰς τὸ μνημονεύμενον γένος· οἶον, *lex Cornelia*, *Julia*, Κορνήλειος ἢ Ἰούλειος νόμος, *via Appia*, Ἀππία ὁδὸς, *circus Flaminius*, Φλαμίνειον θέατρον. Τὸ δὲ ἀνήκον εἰς τινὰ τοῦ αὐτοῦ γένους ἄνδρα, ἀφ' οὗ καὶ ὀνομάζεται, δηλοῖ ἡ κατάληξις *anus*· ὡς *bellum Marianum*, Μαρτίου πόλεμος, *classis Pompejana*, στόλος Πομπηίου.

2) Τὰ δὲ ἀπὸ ῥωμαϊκῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων (*nomina cognomina*) παραγόμενα ἐπίθετα λήγουσι συνήθως εἰς *iānus*, καὶ σημαίνουν τὸ εἰς ἄνδρα τινὰ τῆς οἰκογενείας ἀνήκον καὶ ἐξ αὐτοῦ καλούμενον· οἶον, *Ciceronianus*, *Cæsarianus*· σπανιώτερον δὲ εἰς *ānus* ἀπὸ ὀνομάτων τοιούτων εἰς *a* ληγόντων· ὡς, *Sulla*, *Sullānus*, καὶ ἀπὸ τινῶν εἰς *us*, ὡς *Gracchus*, *Gracchānus*. Σπανία δὲ εἶναι καὶ ἡ *inus*· ὡς, *Verrinus*, *Plautinus*. βλ. Δ. Γ. §. 189. σ.

Σημ. Τῶν ἑλληνικῶν ἐπιθετικῶν καταλήξεων, τῶν εἰς κύρια ἑλλ. ὀνόματα προσαρτωμένων, συνήθης ἐν τῇ λατινικῇ εἶναι ἡ *eus*, ἡ *iūs* (εἶος) καὶ *icus* (ικός)· ὡς, *Aristoteleūs*, *Epicurēus*, *Platonicus*.

§. 81. Καὶ ἀπὸ ὀνομάτων πόλεων παράγονται (ἔθνικὰ) ἐπίθετα δηλοῦντὰ τὸ εἰς τὴν πόλιν ἀνήκον, ἢ τὸν τῆς πόλεως κάτοικον καὶ πολίτην. Τοιούτων ἐπιθέτων καταλήξεις εἰσὶν·

1) Ἡ ānus, ἣτις προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα πόλεων εἰς a, ae, um, ἢ λήγοντ' αἶον, ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων Roma, Formiae, Tusculum, Fundi, γίνονται τὰ ἔθνικὰ Romanus, Formianus, Tusculanus, Fundanus. Ὡσαύτως προσαρτᾶται ἢ αὐτὴ καὶ εἰς τινὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα πόλεων εἰς a καὶ ae λήγοντ' ὡς ἀπὸ τῶν Troja, Syracusae, Thebae, γίνονται Trojanus, Syracusanus, Thebanus. Τὰ δὲ εἰς ἴτης ἑλληνικὰ ἔθνικὰ λήγουσιν ἐν τῇ λατινικῇ εἰς Ἰtānus· ὡς Panormitanus, Neapolitanus.

2) Ἡ īnus προστίθεται εἰς ὀνόματα λήγοντ' αἰα καὶ ium· οἶον, ἀπὸ τῶν Ameria, Lanuvium γίνονται τὰ Amerinus, Lanuvinus. Ἔτι δὲ καὶ Prænestinus, Reatinus, ἀπὸ τῶν Præneste, Reate, καὶ ἑλληνιστὶ Tarentinus.

3) Ἡ as (γεν. ālis) προσαρτᾶται εἰς τὰ εἰς a, ae καὶ um λήγοντ' ὡς ἀπὸ τῶν Capēna, Fidēnae, Antium, γίνονται Capenas Fidenas, Antias. Οὐδέποτε ὅμως ἑλληνικῶν πόλεων ἔθνικὰ ἔχουσι τὴν κατάληξιν ταύτην.

4) Ἡ ensis προστίθεται εἰς τὰ εἰς o καὶ ποτε καὶ εἰς τὰ a, ae, um καταλήγοντ' αἶον, Sulmo, Sulmonensis, Bononia, Bononensis, Cannae, Cannensis, Ariminum, Ariminensis· ἔτι δὲ καὶ Cartaginiensis.

Τὴν αὐτὴν κατάληξιν δέχονται ἐν τῇ λατινικῇ καὶ τὰ εἰς eus λήγοντ' αἶον ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔθνικὰ καὶ ἑτέρα τινὰ ἄλλην κατάληξιν ἔχοντ' ὡς, Patrensis, Πατρῆος, Chalcidensis, Χαλκιδεύς, καὶ Atheniensis, Ἀθηναῖος. Σπανιώτατα ὅμως τηρεῖται ἢ ἑλληνικὴ κατάληξις eus ἐν τῇ λατινικῇ· ὡς, Cittiens, Halicarnassens, ἀντὶ Cittiensis, Halicarnassensis, Κιττιεύς, Ἀλικαρνασσεύς.

Σημ. Πολλὰ ἑλληνικὰ ἔθνικὰ τηροῦσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὴν ἑλληνικὴν κατάληξιν ὡς, Corinthius, Rhodius, Byzantius, Clazomenius, Cyzicenus, Smyrnaeus, Πρβ. Δ. Γ. §. 190. σ.

§. 82. Καὶ τὰ ἐθνῶν ὀνόματά εἰσι καὶ αὐτὰ (ἔθνικὰ) ἐπίθετα, ἔχοντ' αὐτὴν ἐν τῷ ἡγουμένῳ παραγράφῳ καταλήξεις· ὡς, Romanus, Latinus, Sabinus· τινὰ δὲ αὐτῶν τὴν scus ἢ cus· οἶον, Oscus, Volscus, Etruscus, Graecus. Ἐξ ἄλλων ὅμως ἑθνικῶν ὀνομάτων,

ἄτινά εἰσιν ἀληθῶς οὐσιαστικά, σχηματίζονται ἐπίθετα εἰς *icus*, καὶ ἀπὸ ἑλληνικῶν ἢ τοῖς Ἕλλησι γνωστῶν, εἰς *ius*· οἷον, ἀπὸ τῶν *Italus, Gallus, Syrus, Cilix*, γίνονται τὰ *Italicus, Gallicus, Syrius, Cilicius*. Εἰς δὲ ὡς ἄτομον καλεῖται *Gallus* καὶ ὄχι *Gallicus*· οἷον, *miles Gallus*, στρατιώτης Γάλλος.

§. 83. Ἀπὸ ὀνομάτων χωρῶν, τὰ ὅποια διὰ τῆς καταλήξεως *ia* παράγονται ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν (ὡς τὰ *Italia, Gallia, Cilicia, Phrygia*), σχηματίζονται ἐνίοτε ἐπίθετα, σημαίνοντα ὄχι τὸ ἐκ τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς χώρας πηγάζον ἢ ἐν αὐτῇ ὄν· οἷον, *pecunia Sici-liensis*, χρήματα σικελικά, *exercitus Hispaniensis*, ῥωμαῖος στρατὸς ἐν Ἰσπανίᾳ.

Σημ. Ἀπὸ πολλῶν ἐθνικῶν δὲν σχηματίζονται χωρῶν ὀνόματα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐθνικὸν εἶναι καὶ τῆς χώρας ὄνομα· οἷον, *in Sabinis, Brutiis habitare*, ἐν Σαβίνοις, Βρυττίοις οἰκεῖν, ἀντὶ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 84. ῤήματα παράγονται ἀπὸ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων καὶ ἐτέρων ῤημάτων.

1) Καὶ πρῶτον μὲν ἀπὸ οὐσιαστικῶν παράγονται προσθέσει τῆς καταλήξεως *are* (τῆς ἁ συζυγίας) εἰς τὴν ρίζαν τοῦ οὐσιαστικοῦ πολλά ἐνεργητικά ῤήματα, σημαίνοντα ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ δηλούμενον· οἷον, ἀπὸ τοῦ *fraus* (γεν. *fraudis*), ἀπάτη, γίνεται τὸ *fraudare*, ἀπατᾶν, ἀπὸ τοῦ *honor* (γεν. *honoris*), τιμῆ, τὸ *honore*, τιμᾶν.

Σημ. ἁ. Ἰσπανίως σχηματίζονται διὰ τοιαύτης παραγωγικῆς καταλήξεως ἀμετάβατα ῤήματα, ὡς εἰσι τὰ *laborare*, πονεῖν, ἀπὸ τοῦ *labor*, πόνος, τὸ *militare*, στρατεύειν, ἀπὸ τοῦ *miles*, στρατιώτης.

Σημ. β'. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀπὸ οὐσιαστικῶν εὖτω παραγομένων ῤημάτων ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἁ συζυγίαν, ὀλίγα δέ τινα εἰς τὴν δ' ὡς τὰ *finire*, τελειοῦν, *vestire*, ἐνδύειν, *custodire*, φυλάσσειν, *punire*, κολάζειν, ἀπὸ τῶν οὐσιαστικῶν *finis*, τέλος, *vestis*, ἐσθῆς, *custos* (γεν. *custodis*), φύλαξ, ῥῆμα, *poenitentia*· ἔτι δὲ ὀλιγώτερα εἰς τὴν β', ὡς τὰ *florere*, ἀνθῶ, *frondeo*, φυλλοφορῶ, ἀπὸ τῶν οὐσιαστικῶν *flos* (γεν. *floris*), ἄνθος, καὶ *frons* (γεν. *frondis*), φύλλον.

2) Ἀπὸ οὐσιαστικῶν προσέτι καὶ ἐπιθέτων παράγονται πολλὰ ἀποθετικά τῆς ἁ συζυγίας, ἀμετάβατα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σημαίνοντα, φέρομαι ἢ εἶμαι τοιοῦτος οἶον ἐμφάνει ἢ ρίζα· οἶον, ἀπὸ τοῦ ancilla, θεραπαινίς, ancillor, philosophor, φιλοσοφῶ, græcor, ἑλληνίζω, lætor (laetus), εἶμαι εὐθυμος. Ὀλιγώτερα εἰσι τὰ ἔχοντα μεταβατικὴν σημασίαν· ὡς τὰ interpretor, ἐρμηνεύω, ἀπὸ τοῦ interpretor, ἐρμηνεύς, osculor, φιλῶ, ἀπὸ τοῦ osculum, φίλημα, furor, κλέπτω, ἀπὸ τοῦ fur, κλέπτῃς.

§. 85. Ἀπὸ ἐπιθέτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς ἁ καὶ β' κλίσεως, προσθήκη τῶν καταλήξεων τῆς ἁ συζυγίας, παράγονται ῥήματα μεταβατικά, σημαίνοντα συνήθως ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης τοῦ ἐπιθέτου δηλούμενον· οἶον ἀπὸ τοῦ maturus, ὠριμος, τὸ maturare, ὠριμάζω, σπεύδω, dives, πλούσιος, ditare, πλουτιζῶ, honestus, τίμιος, honestare, τιμᾶν. Ὀλίγα δὲ τούτων ἔχουσιν ἀμετάβατον σημασίαν· ὡς τὰ nigrare, εἶμαι μέλας, concordare, συμφωνῶ, propinquare, πλησιάζω, durare, διαμένω, ἀπὸ τῶν ἐπιθέτων niger, μέλας, concors, σύμφωνος, propinquus, πλησίον, γειτῶν, durus, σκληρὸς, διαρκής.

Σημ. Τινὰ τούτων κλίνονται κατὰ τὴν δ' συζυγίαν· οἶον τὰ μεταβατικά lenire, πραύνω, mollire, μαλακύνω, stabilire, ἀσφαλίζω, ἀπὸ τῶν lenis, λεῖος, ἥπιος, mollis, μαλακός, stabilis, σταθερὸς καὶ τὰ ἀμετάβατα superbire, ἀλαζονεύομαι, ferocire, ἀγριαίνομαι, lascivire, ἀκολασταίνω· καὶ τινα ὀλίγα ἀμετάβατα κατὰ τὴν β' ὡς τὸ albeo, εἶμαι λευκός, caneo, εἶμαι πολίος.

§. 86. Ἀπὸ ῥημάτων παράγονται νέα ῥήματα μὲ μικρὰν διαφορὰν τῆς τοῦ πρωτοτύπου σημασίας κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας.

α. Διὰ τῆς καταλήξεως *īto* (ἀπαρέμφατον *īlāre*) παράγονται τὰ θαμιστικά λεγόμενα ῥήματα, ἅτινα σημαίνουσιν ὅτι ἡ τοῦ ῥήματος ἐνέργεια ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις. Καὶ εἰς μὲν τὰ τῆς ἁ συζυγίας ῥήματα προσάρτᾶται ἡ κατάληξις αὕτη ἀμέσως εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ἐνεστώτος, εἰς δὲ τὰ τῆς γ' συζυγίας εἰς τὴν τοῦ σουπίνου, ὡσαύτως καὶ εἰς ἕτερα, σχηματίζοντα ὅμως τὸ σουπῖνον ὡς τὰ τῆς γ' συζυγίας ῥήματα· οἶον, ἀπὸ τῶν clamor (τῆς ἁ), φωνάζω, τὸ θαμιστικὸν clamito, ἀπὸ τὸ rogo, (τῆς ἁ), ἐρωτῶ, rogito, ἀπὸ τοῦ lego (τῆς γ'), ἀναγινώσκω, σουπ. lectum, τὸ θαμιστικὸν lectito (āre), ἀπὸ τῶν

τῆς β' haereo, προσαρτῶμαι, τὸ haesito, ἀπὸ τοῦ video, βλέπω, τὸ visito, καὶ ἀπὸ τοῦ τῆς δ' venio, ἔρχομαι, ventito, συχνάζω, φοιτῶ.

Σημ. Τῶν τῆς γ' συζυγίας ῥημάτων ago, φέρω, quæro, αἰτῶ, posco, γινώσκω, τὰ θαμιστικά παράγονται ὄχι ἀπὸ τοῦ σουπίνου, ἀλλ' ἀμέσως ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ ἐνεστώτος οἶον, agito quærito, noscito, ὡς ἀπὸ τῶν τῆς α' συζυγίας.

Θαμιστικά παράγονται προσέτι προσθέσει ἀπλῆς τῆς καταλήξεως τῆς α' συζυγίας εἰς τὴν ῥίζαν τῶν σουπίνων τῆς γ' οἶον, ἀπὸ τῶν curro, τρέχω, σουπίνον cursum, θαμιστικὸν curso, adjuvo, βοηθῶ, adjūtum, adjutare, eo, πορεύομαι, ĭtum, itare. Τὰ πλεῖστα τούτων ὁμῶς δὲν σημαίνουσιν ἀπλῶς ἐπανάληψιν ἐνεργείας, ἀλλὰ δέχονται νέαν σημασίαν, ἐν ἧ ὁμῶς ἐννοεῖται ὅτι ἐπαναλαμβάνεται ἡ τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος ἐνεργεῖα· ὡς ἀπὸ τοῦ dico, λέγω, σουπίνον dictum, τὸ dictare, ὑπαγορεύω, pello, ὠθῶ, σουπίνον pulsum, pulsare, κτυπῶ, ἀποκρούω, ἀπὸ τοῦ traho, ἔλκω, τὸ tractare, μεταχειρίζομαι.

β'. Διὰ τῆς καταλήξεως sco (ἀπαρέμφοτον scōre), προστιθεμένης εἰς τὴν ῥίζαν ῥημάτων καὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν μάλιστα δὲ τῆς β', παράγονται τὰ ἐναρκτικά λεγόμενα ῥήματα (verba inchoativa) οἶον, ἀπὸ τοῦ labare, δλισθαίνειν, τὸ labasco, ἀρχίζω νὰ δλισθαίνω, caleo, εἶμαι θερμὸς, caleo καὶ incalesco, θερμαίνομαι, floreo, ἀνθῶ, effloresco, ἐξανθῶ, gemo (ĕre), στενάζω, ingemisco, dormio, κοιμῶμαι, obdormisco, νυστάζω. Τὰ τῆς γ' συζυγίας προσλαμβάνουσι τὸ συνδετικὸν i πρὸ τῆς sco διὰ τὴν εὐφωνίαν.

Παράγονται ἐναρκτικά εἰς esco πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ ἐπιθέτων· ὡς ἀπὸ τῶν maturus, ὤριμος, maturesco, ὠριμάζω, κρατύνομαι, niger (γεν. nigri), μέλας, nigresco, γίνομαι μέλας, mitis, ἥπιος, milesco, τραχύνομαι.

γ'. Διὰ τῆς καταλήξεως ūrio (ἀπαρέμφοτον urĭre), εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ σουπίνου τῶν ῥημάτων προσαρτωμένης, παράγονται τὰ ἐφρετικά (verba desiderativa), τὰ ὁποῖα σημαίνουσιν ὄρεξιν ἢ ἔφρεσιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλουμένου· οἶον ἀπὸ τοῦ edo, τρώγω, σουπίνον esum, γίνεται τὸ ἐφρετικὸν esurio, βρωσεῖω, ἀπὸ τοῦ emo, ἀγοράζω, σουπίνον emptum, τὸ empturio, ἐπιθυμῶ ν' ἀγοράσω, ἀπὸ τοῦ pario, γεννῶ, τὸ parturio, ὠδίνω. Ἄλλ' ὀλίγα τούτων εἰσὶν εὐχρηστα. Τὰ δὲ ligūrio, ὀρέγομαι καὶ scatūrio, γέμω, ἔχουσιν ἐφρετικῶν κατάληξιν μόνον οὐχὶ δὲ σημασίαν.

δ'. Από τινων ἀμεταβάτων ῥημάτων διὰ μεταβολῆς ἐνίοτε τῆς προσωδίας τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς παράγονται ἑτέρας συζυγίας μεταβατικά ῥήματα, δηλοῦντα ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀμεταβάτου ῥήματος δηλούμενον· οἷον ἀπὸ τοῦ fugere, φεύγω, jacere, κεῖμαι, pendere, κρέμαμαι, liqnere, εἶμαι σαφῆς, βρυστός, παράγονται τὰ fugare, φυγαδεύω, jacere, βάλλω, pendere, ζυγίζω, liqnare, καθορίζω.

Σημ. Ἀπὸ τοῦ cado, πίπτω, sēdeo, κάθημαι, γίνονται cēdo, κτυπῶ, φονεύω, sēdo (āre), καταπραύνω, ἡσυχάζω, sīdo (ēre), καθίζομαι (οὐδ.), assīdo (ēre), καθίζω ἑμαυτὸν, παρακαθίζομαι, assīdeo (ēre), παρακάθημαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 87. Ἐπιβῆματα παράγονται ἀπὸ ἐπιθέτων, ἀριθμητικῶν, οὐσιαστικῶν, ἀντωνυμιῶν, μετοχῶν καὶ σουπίνων, σπανίως δὲ ἀφ' ἑτέρων ἐπιβῆμάτων καὶ προσθέσεων.

α. Ἀπὸ ἐπιθέτων παράγονται τὰ τροπικὰ ἐπιβῆματα, καταλήγοντα εἰς ē (ο) καὶ ter, κατὰ τοὺς ἐφεξῆς κανόνας.

1) Ἡ κατάληξις ē προσαρτᾶται εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ἐπιθέτων τῆς α' καὶ β' κλίσεως, καὶ εἰς τὴν τῶν ἐπιθετικῆν ἀπλῶς σημασίαν ἔχουσῶν μετοχῶν· οἷον, ἀπὸ τοῦ probus, ἀγαθός, γίνεται τὸ ἐπιβῆμα probe, καὶ ἀπὸ τοῦ liber, ἐλεύθερος, libere, æger, ἀσθενής, ægre, καὶ ἀπὸ τῶν μετοχῶν doctus, πεπαιδευμένος, docte, ornatus, κεκοσμημένος, ornate.

Σημ. Ἄνωμάλως σχηματίζονται τὰ henē, καλῶς, ἀπὸ τοῦ bonus, καὶ valde, λίαν, ἀπὸ τοῦ validus. Ἀπὸ τινων δ' ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν τῆς β' κλίσεως παράγονται ἐπιβῆματα εἰς ο· οἷον, tuto, ἀσφαλῶς, crebro, συχνῶς, necessario, ἀναγκαίως. Τὰ λοιπά βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 198 α. σ. β'. Ἀπὸ δὲ τοῦ certus, βέβαιος, certō καὶ certe.

2) Ἡ κατάληξις ter (καὶ iter μετὰ τοῦ συνδετικοῦ i) προσαρτᾶται εἰς τὴν ῥίζαν τῶν τῆς γ' κλίσεως ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν. Οὕτως παράγονται ἀπὸ τῶν acer (γεν. acris), δξύς, acriter, gravis, βαρὺς, graviter, felix (γεν. felicitis), εὐτυχής, feliciter, καὶ ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος τὸ audacter, τολμηρῶς. Ὅταν δὲ ἡ ῥίζα λήγῃ εἰς t,

προστιθεμένης τῆς καταλήξεως *ter* αποβάλλεται τὸ τῆς ῥίζης *t*, ἵνα μὴ συμπέσωσι δύο *tt*. Οὕτως ἀπὸ τοῦ *sapiens* (γεν. *sapient-is*), σοφός, γίνεται *sapienter* ὡσαύτως *amanter*, *solenter*, ἀπὸ τοῦ *solers* (γεν. *solertis*), ἔμπειρος, ἔντεχνος.

Σημ. α΄. Ἀπὸ τοῦ διττοκλήτου *hilarus* καὶ *hilaris*, ἠαρός, γίνεται τὸ ἐπιρῥήμα *hilarare* καὶ *hilariter*, ἀπὸ δὲ τοῦ *opulens* καὶ *opulentus* τὸ *opulenter*, ἀφθόνως. Ἀπὸ τινῶν εἰς *us* ληγόντων ἐπιθέτων καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν εἰς *lentus* παράγονται, ἐκτὸς τῶν εἰς *e*, καὶ ἕτερα εἰς *ter* ἐπιρῥήματα· οἷον, ἀπὸ τοῦ *humanus*, *humane* καὶ *humaniter*, φιλανθρώπως, ἀπὸ τοῦ *luculentus*, *luculenter* καὶ *luculenter*, λαμπρῶς. Τῶν δὲ *difficilis* δύσκολος, *alius*, ἄλλος, καὶ *nequam*, οὐτιδανός, τὰ ἐπιρῥήματά εἰσι *difficilter*, *aliter*, *nequiter*. Τὸ δὲ *brevis* ἔχει κανονικῶς *breviter*, τὸ δὲ *brevis* σημαίνει, ἐν βραχεῖ χρόνῳ.

Σημ. β΄. Ἀπὸ τινῶν ἐπιθέτων δὲν σχηματίζεται ἰδιαίτερος τύπος ἐπιρῥήματος, ἀλλ' αὐτὸ τὸ οὐδέτερον ἐπίθετον κατ' αἰτιατικὴν εἶναι καὶ ἐπιρῥήμα· οἷον τὸ *facile* (ἔχει ὅμως τὸ *difficile*, διότι τὸ ἐπιρῥήμα τούτου εἶναι *difficilter*), *recens*, νεωστὶ, *sublime*, ὑψηλὰ, *multum*, πολὺ, *plurimum*, *paullum*, *nimum* καὶ συνηθέστερον *nimis*; *tantum*, *quantum*, *ceterum*, *plerumque*, *potissimum*. Τὸ *commodum* σημαίνει, ἐπιτηδείως, ἀκριβῶς, τὸ *commode*, προσφυῶς, κατὰλλῆως.

β'. Καὶ ἀπὸ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν παράγονται ἐπιρῥήματα, ἔχοντα πάντα, πλὴν τῶν τεσσάρων πρώτων, κατάληξιν *ies*, πρὸ τῆς ὁποίας αποβάλλεται ἡ τελευταία τοῦ ἀπολύτου συλλαβῆ (*e, o, em, im, iŃta, um* καὶ *i*). Τοιαῦτα ἐπιρῥήματά εἰσι.

<i>semel</i> , ἅπαξ.	<i>duodevicies</i> ἢ <i>octies decies</i> .
<i>bis</i> , δὶς.	<i>quadrages</i> κτλ.
<i>ter</i> , τρίς.	<i>centies</i> .
<i>quater</i> , τετράκις.	<i>undevicies</i> ἢ <i>novies decies</i> .
<i>quinqvies</i> (ἀρχ. <i>quinqviens</i>).	<i>vicies</i> .
<i>sexies</i> (<i>sexiens</i> , κτλ.).	<i>semel et vices</i> ἢ <i>vices semel</i> ,
<i>septies</i> .	<i>vices et semel</i> (ἔχει <i>semel vices</i>).
<i>octies</i> .	<i>bis et vices</i> ἢ <i>vices bis</i>
<i>novies</i> .	(<i>vices et bis</i>) κτλ.
<i>decies</i> .	<i>tricies</i> .
<i>undecies</i> .	<i>centies tricies</i> ἢ <i>centies et tri-</i>
<i>duodecies</i> .	<i>cies</i> .
<i>terdecies</i> ἢ <i>tredecies</i> .	<i>ducenties</i> .
<i>quaterdecies</i> ἢ <i>quattuordecies</i> .	<i>trecenties</i> κτλ.
<i>quinqviesdecies</i> ἢ <i>quindecies</i> .	<i>millies</i> (<i>bis millies</i> , <i>decies mil-</i>
<i>sexies decies</i> ἢ <i>sedecies</i> .	<i>lies</i> , <i>centies millies</i> κτλ.).
<i>septies decies</i> .	

Σημ. Ἐτι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν παράγονται ἐπιβρῆματα εἰς *um* καὶ ο' οἶόν, *tertium*, (*quartum*) *consul*, τὸ τρίτον ὕπατος. Τὸ *primum* σημαίνει, πρῶτον, κατὰ πρῶτον, *primo*, ἐν ἀρχῇ, *iterum*, πάλιν, δεύτερον, *secundo*, δεύτερον, ἀνθ' οὗ συνηθέστερον λέγουσι *deinceps*, *tum*, εἶτα. Τῶν λοιπῶν συνηθέστερά εἰσι τὰ εἰς *um* λήγοντα ἐπιβρῆματα.

γ'. Ἀπὸ δὲ τῶν οὐσιαστικῶν παράγονται προσθέσει τῆς καταλήξεως *itus* (θεν) εἰς τὴν ρίζαν αὐτῶν ἐπιβρῆματα, σημαίνοντα τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν· οἶον, *cælum*, οὐρανός, *cælitus*, οὐρανόθεν, *funditus*, ἄρδην· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ ἐπιθέτων ὡς *antiquus*, ἀρχαῖος, *antiquitus*, ἀρχαίοθεν, *divinitus*, θεόθεν.

Πρὸς τούτοις παράγονται ἐπιβρῆματα ἀπὸ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων διὰ τῆς καταλήξεως *alim* (δην, αδην, δον, ηδον), τρόπον σημαίνοντα ὡς *catervālim*, σωρηδόν, *gregatim*, ἀγεληδόν, *privatim*, ἰδίως· καὶ ἀπλῶς διὰ τῆς *tim*, τὰ *tribūtim*, κατὰ φυλὰς, *virilim*, κατ' ἄνδρα, *furtim*, κλοπίως, κρύφα, *ubertim*, ἀφθόνως, ἀπὸ τῶν *tribus*, φυλῆ, *vir*, ἀνὴρ, *fur*, κλέπτης, *uber*, ἀφθονος.

δ'. Ἀπὸ τῶν σουπίνων παράγονται τὰ εἰς *im*, ἅτινα σημαίνουσι ὠσαύτως τρόπον· οἶον, *cæsim* (ἀπὸ τοῦ *cædo*, κόπτω, σουπινό *cæsum*), μετὰ κοπῆς, *punctim* (*pungo*, κεντῶ), μετὰ κεντήματος, *carptim*, ἀκροθιγῶς, *separatim*, ἰδίως, χωριστά.

ε'. Τὰ ἀπὸ ἀντωνυμιῶν παραγόμενα τοπικὰ, χρονικὰ κ. ἀ. ἐπιβρῆματα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 201. κ. ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΝΕΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

§. 88. Διὰ συνθέσεως δύο λέξεων σχηματίζεται νέα λέξις σύνθετος, ἥς ἢ σημασία ὀρίζεται ἐκ τῶν δύο συνθετικῶν αὐτῆς μερῶν.

Ἡ σύνθεσις λέγεται *παράθεσις* (ἢ νόθος σύνθεσις), ὅταν ἐκάστη τῶν συνθετομένων λέξεων τηρῇ μὲν τὸν ἴδιον αὐτῆς τύπον, ἀλλ' ἀμφοτέραι ὁμοῦ ἐμφαίνουσι μίαν μόνην ἔννοιαν. Τοιαῦται σύνθετοι λέξεις εἰσὶν αἱ ἀπὸ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου, ὧν ἕκαστον κλίνεται κατὰ τὴν κλίσιν εἰς ἃν ὑπάγεται· οἶον, *respublica*, πόλις, κράτος, *jusjurandum*, ὄρκος· ἔτι δὲ καὶ αἱ ἀπὸ γενικῆς καὶ τῆς σύντακτι-

κῆς αὐτῆς λέξεως· ὡς *senatus-consultum*, δόγμα τῆς Συγκλήτου, *verisimilis*, πιθανός.

Τὰ συνθετικὰ μέρη τοιαύτης συνθέτου λέξεως χωρίζονται ἐνίοτε, παραντιθεμένον μεταξὺ ἐτέρων λέξεων, καὶ μάλιστα τῶν μορίων *que* καὶ *ve*· οἷον *resque publica*, *senatusque consultum*, *res vero publica*.

Πάσης συνθέτου λέξεως τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι ἡ ὄνομα (οὐσιαστικὸν, ἐπιθετον, ἀριθμητικὸν), ἡ ἐπιρροή, ἡ πρόθεσις ἢ τι τῶν προτασσομένων μόνον μορίων *amb*, ἀμφί, *peri*, *dis*, διὰ, *re*, (*re*), πάλιν, *se*, χωρίς, ἄτινα σημαίνουσι τοπικὰς σχέσεις, καὶ συνήθως καλοῦνται ἀδιαχώριστα μόρια (*præpositiones inseparabiles*)· οἷον, *ambedere*, περιτρώγω, *discerpere*, διασπῶ, *recedere*, ὑποχωρῶ, *secedere*, ἀποχωρίζομαι· ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀρνητικὸν μῶριον *in*, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ τῷ στερητικῷ *a* τῆς ἐλληνικῆς.

Ἐκ τῶν ῥημάτων δὲ μόνον ὀλίγα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβατα, γίνονται πρῶτον συνθετικὸν μέρος τῶν μετὰ τοῦ *facio* συνθέτων ὡς, *calefacio*, θερμαίνω.

Σημ. α'. Τὸ μῶριον *amb* τρέπεται εἰς *am* μὲν ἐν τοῖς *amplector*, ἀναγκαλίζομαι, *ambūto*, περικόπτω, εἰς *an* δὲ πρὸ τοῦ *c* καὶ *q*· οἷον, *aniceps*, ἀμφικέφαλος, *anqūto*, ἀναζητῶ· καὶ ἐν τοῖς *anfractus*, περικεκλασμένος, *anhēlo*, ἀσθμαίνω·

Τὸ *dis* μένει ἀμετάβλητον πρὸ τοῦ *c* (*q*), *p*, *t* (ὡς *discēdo*, ἀπέρχομαι, *disqūto*, διερευνῶ, *dispūto*, συζητῶ, *distrahō*, διασπῶ) καὶ πρὸ τοῦ *s*, φωνήεντος ἐπομένου (ὡς *dissolvo*, διαλύω)· πρὸ δὲ τοῦ *f* τρέπεται τὸ *s* εἰς *f* (ὡς *differo*, διαφέρω, *diffringo*, διαρρήγνυμι)· πρὸ τῶν λοιπῶν ὅμως συμφώνων ἀποβάλλεται (*dido*, διανέμω, *digēro*, διαίρω, *dimitto*, ἀποπέμπω, *dinumēro*, ἀπαριθμῶ, *diripio*, διαρπάζω, *discindo*, διαχωρίζω, *disto*, ἀπέχω, *divello*, διασπῶ), τηρεῖται δὲ ἐν τοῖς *disjicio*, κυρίως *disjicio*, διασκορπίζω, *dijungo*, διαχωρίζω. Τὸ *i* τοῦ *di* εἶναι πανταχοῦ μακρὸν, πλὴν τοῦ *difrimo*, διαίρω, ἀπὸ τοῦ *disemo*. (Ἄλλαχοῦ δὲ δὲν εὐρίσκεται *dis* πρὸ φωνήεντος).

Τὸ *re* πρὸ φωνήεντος δέχεται τὸ εὐφωνικὸν *d*· οἷον, *redarguo*, ἐξελέγχω, *redeo*, ἐπιστρέφω, *redigo*, ἐπαναφέρω, *redoleo*, ἀπόζω, *redundo*, πλημμυρῶ, *redhibeo*, ἀποδίδω· (οὕτω καὶ *seditio*, στάσις, ἀπὸ τοῦ *se* καὶ *eo*· ἀλλαχοῦ ὅμως δὲν εὐρίσκεται τὸ *se* πρὸ φωνήεντος). Τὸ *e* τοῦ *re* εἶναι βραχὺ, ἐνίοτε ὅμως ἐκτείνεται ἐν τοῖς *recido*, ἀναπίπτω, *religio*, θρησκεία, *reliquiæ*, λείψανα, (σπανίως ἐν τῷ *reduco*). Εἰς τὸν παρακείμενον τῶν *repello*, ἀπωθῶ, *refero*, ἀναφέρω, καὶ *retundo*, ἀμβλύω, ἐδιπλασιάετο ἐν τῇ προφορᾷ τὸ πρῶτον σύμφωνον τοῦ ῥήματος (τὸ πάλαι δὲ καὶ ἐγράφετο διπλοῦν)· ὡς *repperi*, *reppuli*, *rettuti*, *rettudi* (κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τῶν ἀναδιπλασιαζομένων *reperi*, *reperuli*, κτλ.).

Σημ. β'. Τὸ ἀρνητικὸν *in* συνθέτεται μόνον μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρομάτων καὶ μετὰ τινῶν μετοχῶν, αἵτινες ἔχουσιν ὅλως ἐπιθετικὴν σημασίαν· οἷον, *incultus*, ἀγεώργητος, ἄγριος, *indoctus*, ἀπαιδέυτος, ἀμαθής· καὶ ἐνίοτε μετὰ οὐσιαστικῶν, σχηματι-

ζον ἀρνητικὰ ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικὰ ὡς *informis*, ἀμορφος, *duceidēs*, (forma), *infamis* (fama), δὺςφημος, *injuria*, ἀδικία, ἀπὸ τοῦ *jus*, δίκαιον. Πρὸ συμφώνου δέχεται τὸ π τὰς αὐτὰς τροπὰς ὅσας καὶ τὸ τῆς προθέσεως *in*. Πρέπει δὲ νὰ διακρίνωμεν τὰ ἐκ μετοχῶν καὶ τοῦ ἀρνητικοῦ *in* σύνθετα ἀπὸ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς μετοχῶν τῶν ἐκ τῆς προθέσεως *in*, ἐν, συνθέτων ῥημάτων ὡς, τὸ *infectus* (*in* καὶ *factus*), ἀποίητος, ἀπὸ τῆς μετοχῆς *infectus* (τοῦ *inficio*), βεβαμμένος, τὸ *indictus*, ἀῤῥητος, ἀπὸ τοῦ *indictus* (*indico*), ἐπιτεταγμένος. Ἀλλὰ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συγχύσεως δὲν μεταχειρίζονται οἱ δόκιμοι τὰς ἀρνητικὰς συνθέτους μετοχὰς ὅθεν λέγουσι *immixtus* (*immisceo*, μιγνύω) μόνον ἐν τῇ σημασίᾳ σὺ μ μ ι κ τ ο ς, *infractus* (*infringo*), συντετριμμένος, τὰ δὲ ἀρνητικὰ τούτων *non mixtus*, ἀμιγῆς, *non fractus*, ἀθραυστος.

Σημ. γ'. Ἀρνητικὴν σημασίαν ἔχει καὶ τὸ σπάνιον μόριον *ne* ἐν τοῖς *neors*, ἄφρων, *negrandis*, ἰσχνός, *nesanus*, παράφρων. Εἰς τινα δὲ σύνθετα εὔρηται καὶ τὸ *ne* (*ne-*) οἷον, *nequeo*, ἀδυνατῶ, *nefas*, ἀνόσιον, (*necopinatus*, ἀπροσδόκητος), *negotium*, ἐργασία.

Σημ. δ'. Μόνον ἐν συνθέτοις εὔρηται καὶ τὸ *sesqui* = 1 $\frac{1}{2}$ · οἷον, *sesquipedes*, 1 $\frac{1}{2}$ · ποῦς, (ὅθεν τὸ ἐπίθετον *sesquipedalis*, τριμημιποδιαῖος). Ἀπὸ δὲ τοῦ *semis* (γεν. *semis-*) *sis*), ἡμισσάριον, εὔρηται ἐν τοῖς συνθέτοις *semi*, ἡμισυ.

§. 89. α'. Ἐὰν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ᾖ ἢναι ὄνομα, τὸ δεύτερον πρόσαρτᾶται ἀμέσως εἰς τὴν ῥίζαν αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν πτωτικῶν καταλήξεων καὶ τοῦ χαρακτηριστικοῦ *a* καὶ *u* τῶν τῆς *á*, *é* καὶ *é* κλίσεως ὀνομάτων· ἐὰν δὲ τὸ δεύτερον ἀρχῆται ἀπὸ συμφώνου, παρεμβάλλεται συνήθως μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ πρώτου τὸ συνθετικὸν *i*· οἷον, *causidicus*, δικηγόρος, *magnanimus*, μεγαλόψυχος, *corniger*, κερασφόρος, *aedifico*, οἰκοδομῶ, *lucifuga*, σκοταῖος. Τὸ δὲ *naufragus*, ναυαγός, γίνεται τροπῇ τοῦ *v* εἰς *u*, ἀπὸ τοῦ *navis*, ναῦς, καὶ *frango*, συντρίβω.

Σημ. α'. Εἰς τινας ὅμως τοιαύτας λέξεις παραλείπεται τὸ συνθετικὸν *i*· ὡς ἐν τοῖς *puerpera*, λεχῶ (ἀπὸ τοῦ *puer*, παῖς, καὶ *pario*, γεννῶ), *muscipula*, μυάγρα, (ἀπὸ τῶν *mus*, μῦς, καὶ *cario*, συλλαμβάνω)· διὸ ἐκθλίβεται ἐνίοτε ἐν τῇ προφορᾷ τὸ τελικὸν σύμφωνον τοῦ πρώτου συνθετικοῦ μέρους· οἷον, *lapicida*, λιθοτόμος, (ἀπὸ τοῦ *lapis* γεν. *lapid-*is καὶ *caedo*), *homicida*, ἀνθρωποκτόνος, (*homin-*is). Ἰδιαιτερον ὀχηματισμὸν ἔχει τὸ *orifex*, τεχνίτης, ἀπὸ τοῦ *opus* (γεν. *operis*), καὶ *facio*.

Σημ. β'. Τὸ συνθετικὸν *o* (*u*) εὔρηται εἰς ἐλίγας μόνον λέξεις· ὡς *Ahenobarbus*, Αἰνόβαρβος, (χαλκογένειος ἢ πυρρόγενειος), *Trojugena*, Τρώς τὸ γένος, Τρωϊκός.

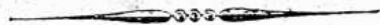
β'. Ἐὰν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ᾖ ἢναι πρόθεσις ἢ τὸ ἀρνητικὸν μόριον *in*, τὰ φωνήεντα *ä*, *ë*, *æ* τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς τοῦ δευτέρου μέρους τρέπονται συνήθως, ἀλλ' ὅχι πάντοτε, τὸ μὲν *ä* καὶ *ë* εἰς *ï* καὶ ἐνίοτε εἰς *ë*, τὸ δὲ *æ* εἰς *ï*· οἷον, *inimicus*, ἐχθρός (ἀπὸ τοῦ *in* καὶ *amicus*), *inermis*, ἀοπλος (*in arma*), *conquiro* (*cum*

καὶ ἠνθεο), ἀναζητῶ. Τὸ δὲ α πρὸ τοῦ l τρέπεται εἰς u· οἶον, calco, πατῶ, inculco, ἐμπατῶ, ἐντυπῶ.

γ'. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὰ α καὶ æ ῥιζικὴν συλλαβὴν ἔχοντα ῥήματα, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ἦναι οὐσιαστικόν· οἶον, ἀπὸ τοῦ capo, ἄδω, καὶ tuba, σάλπιγξ, γίνεται τὸ σύνθετον tubicen, σαλπικτής, stillicidium, σταλαγμός, ἀπὸ τῶν stilla, σταγῶν καὶ cado, πίπτω, lapicida, λιθοτόμος, ἀπὸ τοῦ lapis καὶ caedo.

δ'. Ἡ σύνθετος λέξις τηρεῖ ἀμετάβλητον τὸν τύπον τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ μέρους, ὅταν καὶ αὐτὴ ὑπάγῃ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ λόγου, εἰς ὃ καὶ τὸ ἔσχατον μέρος· οἶον, inter-rex, μεσοβασιλεὺς, dissimilis, ἀνόμοιος, perficio, ἐκτελῶ. Ἐὰν δὲ ἡ σύνθετος λέξις ἀνήκῃ εἰς ἕτερον μέρος τοῦ λόγου, ἢ εἰς ὃ ἀνήκει τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος, τότε δέχεται αὐτὴ ἕτερον κατάλληλον γραμματικὸν τύπον· ὡς ἀπὸ τοῦ male καὶ dico γίνεται maledicus, κακολόγος, ἀπὸ τοῦ opus καὶ facio, opifex, τεχνίτης.

ε'. Ἐνίοτε προσαρτᾶται εἰς τὴν σύνθετον λέξιν καὶ παραγωγικὴ κατάληξις κατάλληλος πρὸς τὴν ὑπ' αὐτῆς δηλουμένην ἔννοιαν, ὡστε αὐτὴ σχηματίζεται συγχρόνως διὰ συνθέσεως καὶ παραγωγῆς· οἶον, ἀπὸ τῶν ex καὶ ardeo γίνεται exardesco, φλέγομαι, μὲ ἐναρκτικὴν κατάληξιν, ἀπὸ τοῦ latus καὶ fundus, latifundium, εὐρύχωρον κτῆμα, ἀπὸ τῶν trans καὶ Alpes, τὸ Transalpinus, Ἰπεράλπειος. Βλέπε πλείω περὶ συνθέσεως ἐν τῇ Δ. Γ. §. 206.

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ Β'. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΗΣ.

§. 90. **Π**ΛΗΡΗΣ τελεία πρότασις συνίσταται ἐκ δύο κυρίων μερῶν, τοῦ υποκειμένου (subjectum) καὶ τοῦ κατηγορουμένου (prædicatum). Ἐπειδὴ δ' ἐνίοτε παραλείπεται τὸ υποκείμενον, ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον, ἀποτελεῖται πρότασις καὶ ἐκ μιᾶς μόνης λέξεως· οἷον, εο, πορεύομαι.

Καὶ υποκείμενον μὲν εἶναι κύριον ὄνομα, οὐσιαστικόν, ἐπιθέτον ὡς οὐσιαστικόν ἐκλαμβανόμενον, ἀντωνυμία, ἀπαρέμφατον, ἢ ἄλλη τις λέξις, ἐνίοτε δὲ καὶ ὀλόκληρος πρότασις.

Τὸ δὲ κατηγορούμενον εἶναι ἢ ῥῆμα μόνον, ἐνέργειαν, πάθος ἢ κατάστασιν δηλοῦν (ὡς arbor crescit, τὸ δένδρον αὐξάνει, cæditur, κόπτεται, præceptor docet, ὁ διδάσκαλος διδάσκει), ἢ ῥῆμα μετὰ ἐπιθέτου, μετοχῆς ἢ οὐσιαστικοῦ, δι' ὧν ὀρίζεται τὸ υποκείμενον ἀκριθέστερον· οἷον, urbs est splendida, ἡ πόλις εἶναι λαμπρά. Deus est auctor mundi, ὁ θεὸς εἶναι ποιητὴς τοῦ κόσμου. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὸ κατηγορούμενον λέγεται ἀπλοῦν, ἐν τῇ δευτέρᾳ σύνθετον.

Σημ. Ἐπειδὴ τὸ κατηγορούμενον εἶναι πολλάκις σύνθετον ἐκ ῥήματος καὶ ἐπιθέτου ἢ οὐσιαστικοῦ, διακρίνουσιν ἄλλοι τρία τῆς προτάσεως μέρη, υποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ συνδετικὸν ἢ ῥῆμα.

Περὶ συμφωνίας τοῦ υποκειμένου καὶ κατηγορουμένου.

§. 91. Ὄταν τὸ κατηγορούμενον ἦναι ἀπλοῦν, συμφωνεῖ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ μὲ τὸ υποκείμενον κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμόν· οἷον, Pater aegrōtat, ὁ πατὴρ ἀσθελεῖ. Ego valeo, ἐγὼ ὑγιαίνω. Vos gaudetis, ὑμεῖς χαίρετε. Ὄταν δὲ ἦναι σύνθετον ἐκ ῥήματος καὶ ἐπι-

(ΛΑΤ. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ.)

θέτου ἢ μετοχῆς, τότε τὸ ἐπίθετον καὶ ἡ μετοχὴ συμφωνεῖ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν μὲ τὸ ὑποκείμενον· οἶον, *Feminae timidae sunt, αἱ γυναικῆες εἰσι δειλαί.* *Hujus hominis, actiones male sunt, consilia pejora, τοῦ ἀνδρὸς τούτου αἱ μὲν πράξεις κακαί, τὰ δὲ βουλευμάτα χείρω.*

σημ. Ἄλλ' ἐνίοτε εἰς ὑποκείμενον θηλυκοῦ γένους ἐπιφέρεται τὸ ἐπίθετον τοῦ κατηγορουμένου κατ' οὐδέτερον γένος· οἶον, *Varium et mutabile semper femina* (Βιρ. Αἰν. 4, 569), *ποικίλον καὶ εὐμετάβλητον ἢ γυνῆ* (πρᾶγμα δηλαδὴ ἢ ὄν) (1).

§. 92. Τὸ εἰς δύο ἢ πλείω ὑποκείμενα διαφόρου προσώπου ἀναφερόμενον ῥῆμα τοῦ κατηγορουμένου εἶναι πληθυντικοῦ μὲν πρώτου προσώπου, ὅταν ἐν τῶν ὑποκειμένων ἦναι πρώτου προσώπου, δευτέρου δὲ, ὅταν ἐν τούτων ἦναι δευτέρου καὶ οὐδὲν πρώτου προσώπου· *Ego et uxor ambulavimus, ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ μου ἐπεριπατήσαμεν.* *Tu et uxor tua ambulavistis, σὺ καὶ ἡ γυνὴ σου ἐπεριπατήσατε.* *Haec neque ego neque tu fecimus* (Τερ. Ἄνδρ. 1, 1, 23)· *ταῦτα οὔτε ἐγὼ οὔτε σὺ ἐπράξαμεν.*

σημ. Ἐνίοτε ὁμῶς τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ μὲ τὸ προσεχέστερον ὑποκείμενον, ὅταν ὑπάρχῃ ἀντίθεσις, ἢ ὅταν δύο ὑποκείμενα συνδέωνται διὰ τοῦ *et—et*. *Ego sententiam, tu verba defendis· ἐγὼ μὲν τὴν ἔρροιαν, σὺ δὲ τὰς λέξεις υπερασπίζεσαι.* *Et ego et Cicero meus flagitabit* (Κικ. ἐπιστ. πρὸς Ἄττ. 4, 17)· *καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἐμὸς Κικέρων θέλει σε παρακαλέσει.* Τότε δὲ συμφωνεῖ μὲ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὅτε τὸ ῥῆμα κεῖται εὐθύς μετ' αὐτὸ, τὰ δὲ λοιπὰ ὑποκείμενα ἔπονται· *Et ego hoc video et vos et ille, καὶ ἐγὼ βλέπω τοῦτο καὶ ὑμεῖς καὶ ἐκεῖνος* (2).

(1) Περὶ τῶν ἀντιστοίχων τούτοις ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάξει· βλ. Ἀσωπίου μισθὸν συντακτικὸν ἀπὸ σελ. 3—43. Πρὸς πλείονα δ' εὐκολίαν προσθέτομεν ἐν ταῦθα παράλληλα χωρία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

§. 94. σημ. Πονηρὸν ὁ συκοφάντης αἶε (Δημ. 18, 242). Ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρὸς (Πλατ. Πολιτ. 5, 455). Οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ ἀδελφούς (Ξεν. Ἀπομν. 2, 3, 1).

(2) §. 92. Οὐ χρώμεθα τούτοις ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφός (Πλ. Εὐθυδ. 273). Καὶ σὺ καὶ οἱ ἀδελφοὶ παρῆστε. Ταῦτα καὶ σὺ καὶ πάντες οἱ τότε παρόντες ἴσασιν. Σὺ τε Ἑλλήν εἶ καὶ ὑμεῖς (Ξεν. Ἀν. 2, 1, 16).

§. 93. α. Τὸ εἰς δύο ἢ πλείω ὑποκείμενα ἐνικοῦ γ' προσώπου ἀποδιδόμενον κοινὸν κατηγορούμενον ἐκφέρεται 1) εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν συνήθως, ὅταν καὶ τὰ δύο ὑποκείμενα ὄσι πρόσωπα. *Castor et Pollux ex eqvis pugnare visi sunt* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 2) ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης ἀφ' ἑκπῶν μαχόμενοι ἐφάνησαν ἢ ὅταν τὸ μὲν ἦναι πρόσωπον, τὸ δὲ πρᾶγμα· *Syphax regnumque ejus in potestate Romanorum erant* (Λιβ. 28, 18), ὁ Σύφαξ καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν Ῥωμαίων ἦσαν 2) εἰς ἐνικὸν δὲ, ὅταν πάντα ἐκλαμβάνονται ὡς ἐν ὅλον· *Senatus populusque Romanus intelligit* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 5, 8) ἡ Γερουσία καὶ ὁ τῶν Ῥωμαίων δῆμος γινώσκει. Ἡ δευτέρα αὕτη σύνταξις εἶναι συνήθης τότε μάλιστα, ὅτε τὰ ὑποκείμενά εἰσι πράγματα ἢ ἔννοια μὴ ἀντίθετοι ἀλλὰ συγγενεῖς. *Religio et fides anteponi debet amicitiae* (Κικ. περὶ καθ. 3, 10) ἡ θρησκεία καὶ ἡ πίστις πρέπει νὰ προτιμῶνται τῆς φιλίας. *Divitias gloria, imperium potentia seqvebatur* (Σχλλ. Κατ. 12) ἡ μὲν δόξα τὸν πλοῦτον, ἡ δὲ ἰσχὺς τὴν ἀρχὴν παρηκολούθει. Ἐνθα ὅμως πρόσωπα καὶ πράγματα ἀντιτίθενται ὡς διάφορα, τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν· *Jus et injuria naturā dijudicantur* (Κικ. Νομ. 1, 16), τὸ δίκαιον καὶ ἡ φιλία φύσει διακρίνονται (1).

Σημ. Τὸ εἰς πλείω πρόσωπα ἀποδιδόμενον κατηγορούμενον ἐκφέρεται ἐνίοτε εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν, συμφωνοῦν κατ' ἀριθμὸν καὶ γένος μὲ τὸ πλησιέστερον· *Orgetorigis filia et unus e filiis captus est* (Καισ. Γαλλ. πολ. 1, 26), ἡ τοῦ Ὀργετόριγος θυγάτηρ καὶ εἰς τῶν υἱῶν ἠχμαλωτίσθησαν· μάλιστα δὲ ὅταν τὸ ῥῆμα προηγῆται· *Dixit hoc apud vos Zosippus et Ismenias* (Κικ. κ. Βερόν. 4, 42), εἶπε τοῦτο παρ' ἡμῶν ὁ Ζώσιππος καὶ ὁ Ἰσμηνίας.

β'. Ὅταν δὲ τὰ ὑποκείμενα ὄσι μὲν τρίτου προσώπου, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐνικοῦ τὸ δὲ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, τὸ δὲ κατηγορούμενον κῆται πλη-

(1) §. 93. α. Καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθοὶ εἰσιν (Πλ. Μενεξ. 73). "Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐστηκότες. Γυναῖκες καὶ παιδιά καθήμενοι. Ἴσως ἀναβήσεται καὶ συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος καὶ Ἀντιγένης (Δημ. 22, 338). Ἦκεν ὁ Θεσσαγώρας καὶ ὁ Ἐξήκιστος εἰς Λέσβον καὶ ὄκουν ἐκεῖ (Δημ. 23, 143). Ἐρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν Ἄρακός τε καὶ Ναυάτης καὶ Ἀντισθένης.

σιέστερον εἰς τὸ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ὑποκείμενον, τότε τὸ ῥῆμα εἶναι ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ἐὰν τὸ ὑποκείμενον τοῦτο ἐκφέρηται μετ' ἐμφάσεως ἢ ἐννοῆται καθ' ἑαυτὸ, ἄλλως δὲ πληθυντικοῦ. *Hoc mihi et Peripatetici et vetus Academia concēdit* (Κικ. Ἀκκδ. 2, 35)· τοῦτο καὶ οἱ Περιπατητικοὶ καὶ ἡ ἀρχαία Ἀκαδημία μοι συγχωρεῖ. *Consulem prodigia atque eorum procuratio Romae tenuerunt* (Λιβ. 32, 9)· τὸν ὑπατορ κατέσχον ἐν Ῥώμῃ τὰ σημεῖα καὶ ἡ ἐπιμέλεια αὐτῶν.

Σημ. Τὸ κατηγορούμενον συμφωνεῖ ποτὲ μὲν κατ' ἀριθμὸν μὲ τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον, ποτὲ δὲ ἐκφέρεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ὅταν τὸ ἐν τῶν ὑποκειμένων συνδέηται μετὰ τοῦ ἐτέρου διὰ τοῦ διαζευκτικοῦ *aut*. *Probarem hoc si Socrates aut Antisthenes diceret* (Κικ. Τυσκ. 5, 9)· ἤθελον ἐγκρίνει τοῦτο, ἐὰν εἴλεγεν ὁ Σωκράτης ἢ ὁ Ἀριστοθένης. *Non, si quid Socrates aut Aristippus contra consuetudinem civilem fecerunt, idem ceteris licet* (Κικ. περὶ καθ. 1, 41)· δὲν συγχωρεῖται καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς, ἐὰν τι παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος ὁ Σωκράτης ἢ ὁ Ἀριστίππος ἐπραξαν. Ὅταν ὅμως καὶ τὰ δύο συνάπτωνται διὰ τῶν *aut—aut, vel—vel, neque—neque*, τότε συμφωνεῖ τὸ κατηγορούμενον ἀείποτε σχεδὸν μὲ τὸ πλησιέστερον, ἐκτὸς ἐὰν ὡσι ταῦτα διαφόρου προσώπου, ἐπειδὴ τότε ἐκφέρεται αὐτὸ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸν §. 92 (1).

§. 94. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα ὡσι διαφόρου γένους, τὸ δὲ κατηγορούμενον ἐνικοῦ ἀριθμοῦ κατὰ τὸν §. 93 ἀ. 2, τότε τὸ ἐπίθετον ἢ ἡ μετοχὴ τούτου συμφωνεῖ κατὰ γένος μὲ τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον. *Animus et consilium et sententia civitalis posita est in legibus* (Κικ. ὑπὲρ Κλουεντ. 53)· ὁ τῆς πόλεως νοῦς καὶ ἡ βουλή καὶ γνώμη κεῖται ἐν τοῖς νόμοις. Ὅταν δὲ τὸ κατηγορούμενον ἦναι πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, τότε τὸ ἐπίθετον αὐτοῦ εἶναι ἀρσενικοῦ μὲν γένους, ἐὰν τὰ ὑποκείμενα ὡσιν ἔμφυχα· *Uxor mea et*

(1) §. 93. δ'. Ἀθήνησι καὶ οἱ πένητες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει τῶν γενναίων καὶ τῶν πλουσίων (Ξεν. Ἀθ. πολ. 1, 2). Πόλεμος καὶ στάσις ὀλέθρια ταῖς πόλεσιν ἔστιν. — Καὶ νόμος καὶ φόβος ἰκανὸς ἔρωτα κωλύειν. — Δικανικὴ τε καὶ ἱατρικὴ σεμνύνονται.

filius mortui sunt, ἡ γυνὴ καὶ ὁ παῖς μου ἐτελεύτησαν· οὐδετέρου δὲ, ὅταν ταῦτα ὡς πράγματα ἢ ἰδέαι ἀπλῶς. *Secundae res, imperia, honores, victoriae fortuita sunt* (Κικ. περὶ καθ. 2, 6) τυχαῖαί εἰσι καὶ εὐτυχίαι καὶ ἀρχαὶ καὶ τιμαὶ καὶ ρίχαι. Ἐνίοτε ὁμῶς συμφωνεῖ τὸ ἐπίθετον κατὰ γένος μὲ τὸ πλησιέστερον ὑποκειμένον· *Brachia modo atque humeri liberi ab aqua erant* (Καισ. Γ. πῶλ. 8, 56)· οἱ βραχίονες μόνον καὶ οἱ ὤμοι ἦσαν ἐλεύθεροι (ἐκτός τοῦ) ὕδατος.

Σημ. Εἰς ἀρσενικοῦ γένους ἔμφυχον ὑποκειμένον μεθ' ἑτέρου ἀψύχου συνημμένον ἐπιφέρεται τὸ ἐπίθετον τοῦ κατηγορουμένου ἢ εἰς ἀρσενικὸν γένος· *Rex regiaque classis profecti* (Λιβ. 21, 50)· ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ βασιλικὸς στόλος ἀπηλθον· ἢ εἰς οὐδέτερον· *Romani regem regnumque Macedoniae sua futura sciunt* (Λιβ. 40, 10)· οἱ Ῥωμαῖοι γινώσκουσιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία τῆς Μακεδονίας ἔσονται ἴδια αὐτῶν. Εἰς οὐδέτερον πληθυντικὸν ἔτι γένος ἐκφέρεται πολλάκις τὸ κατηγορούμενον ὑποκειμένων τοῦ αὐτοῦ μὲν γένους, ἀψύχων ὁμῶς. *Ira et avaritia imperio potentiora erant* (Λιβ. 37; 32)· ἡ ὀργὴ καὶ ἡ φιλαργυρία ἦσαν ισχυρότερα τῆς ἀρχῆς.

Σημ. Β'. Καὶ ἐπίθετα μόνα, εἰς δύο ἢ πλείω ὑποκειμένα ἀναφερόμενα, συμφωνοῦσι μὲ τὸ πλησιέστερον συνήθως. *Omnes agri et maria. Agri et maria omnia. Caesaris omni et gratia et opibus sic fruor ut meis* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 1, 9). Ἄλλας τινὰς συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 214. κ. ε.

§. 95. Ἐνίοτε συμφωνεῖ τὸ κατηγορούμενον μᾶλλον πρὸς τὸ φυσικὸν γένος καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ὑποκειμένου ἢ πρὸς τὸν γραμματικὸν αὐτοῦ τύπον (ἤτοι πρὸς τὸ νοούμενον οὐχὶ δὲ πρὸς τὸ λεγόμενον), εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις (1).

1) Ὄνόματα περιληπτικὰ καὶ ἔμφυχα ὄντα σημαίνοντα (οἶον, *pars*,

(1) §. 95. 1) Ἀθηναίων τὸ πλῆθος Ἰππαρχον οἶονται ὑφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος τύραννον ὄντα ἀποθανεῖν (Θουκ. 4, 20). Τὸ στράτευμα ἐπορίζετο σίτον, ὅπως ἐδύνατο, ἐκ τῶν ὑποζυγίων, κόπτοντες τὰς βοῆς καὶ ἄνους (Ξεν. Ἄν. 2, 4, 6).

μέρος, vis, δύναμις, multitudo, πλῆθος) δέχονται ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον κατὰ πληθ. ἀριθμὸν, εἰ καὶ αὐτὰ εἰσὶν ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. *Pars perexigua duce amisso Romam inermes delati sunt* (Λιβ. 2, 14)· *λίαν μικρὸν μέρος κατῆλθε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ ἄοπλον εἰς Ῥώμην*. Ὡσαύτως συντάσσονται καὶ τὰ *pars—pars*, τινὲς μὲν—τινὲς δὲ, *uterque, ἑκάτερος, optimus quisque, πᾶς ἄριστος*.

Σημ. Οὐσιαστικὰ ὅμως περιληπτικὰ τακτικόν τι ὄλον σημαίνοντα (ὡς *exercitus, στρατός, classis, στόλος, κτλ.*) σπανίως καὶ ἐξ ἀμελείας μόνον περὶ τὴν ἔκφρασιν δέχονται τὸ κατηγορούμενον εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν. *Cetera classis, praetoria nave amissa, quantum quæque remis valuit, fugerunt* (Λιβ. 31, 26)· *ὁ λοιπὸς στόλος μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς στρατηγικῆς γῆδος ἔφυγε κατὰ δύγαμιν κωπηλατῶν*.

2) Τὰ διὰ θηλυκῶν ἢ οὐδετέρων οὐσιαστικῶν εἰκονικῶς δηλούμενα ἀρσενικὰ πρόσωπα δέχονται τὸ κατηγορούμενον κατὰ τὸ φυσικὸν αὐτῶν (ἀρσενικὸν) γένος. *Capita conjurationis virgis caesi ac securibus percusi sunt* (Λιβ. 10, 1)· *οἱ τῆς συνωμοσίας ἀρχηγοὶ ἐμαστιγώθησαν καὶ ἐπελεχίσθησαν*.

3) Ὑποκείμενον ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, συνημμένον μεθ' ἑτέρων προσώπων διὰ τῆς *cum*, δέχεται συνήθως τὸ κατηγορούμενον εἰς πληθ. ἀριθμὸν. *Ipse dux cum aliquod principibus capiuntur* (Λιβ. 21, 60)· *αὐτὸς ὁ στρατηγὸς μετὰ τινῶν ἡγεμόνων συλλαμβάνεται*. Ὅταν ὅμως τὰ οὕτω συνδεόμενα ὑποκείμενα ὡς διαφόρου γένους, τηρεῖται ὁ κανὼν τοῦ §. 94.

§. 96. Ὅταν τὸ κατηγορούμενον ᾖ συνθετὸν ἐκ τοῦ *sum* καὶ οὐσιαστικοῦ, τὸ μὲν ῥῆμα συμφωνεῖ κατ' ἀριθμὸν, τὸ δὲ ἐπίθετον κατὰ γένος μὲ τὸ οὐσιαστικόν, ἐὰν ἔπηται ἀμέσως μετὰ τοῦτο. *Hoc crimen nullum est, nisi honos ignominia putanda est* (Κικ.

2) Ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰ τέλη καταβάνας εἰς τὸ στρατόπεδον βουλεύειν (Θουκ. 4, 15). Ἀλκιβιάδης ἑώρα τὴν πόλιν ἑαυτῷ εὖνον οὖσαν κατ' ἀρχηγὸν αὐτὸν εἰρημένους (Ξεν. Ἑλλ. 1, 4, 12).

3) Δημοσθένης μετὰ τῶν συστρατηγῶν σπένδονται Μαντινεῦσι (Θουκ. 3, 109).

ὑπὲρ Βαλβ. 3) οὐδ' ὁλως ἔγκλημα εἶναι τοῦτο, ἐκτὸς ἂν πρέπη γὰρ νομίζεται ἢ τιμὴ ἀτιμία (1).

§. 97. Ὅτε εἰς τὸ ὑποκείμενον προστίθεται προσδιορισμὸς τις κατὰ διάφορον γένος καὶ ἀριθμὸν, τὸ κατηγορούμενον συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, οὐχὶ δὲ πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τούτου. *Tullia, deliciae nostrae, munusculum tuum flagitat* (Κικ. πρὸς Ἀττ. 1, 8) Ἐπιθυμία, τὸ ἡμέτερον ἐντρύφημα, αἰτεῖ τὸ σὸν δῶρον.

Σημ. Μόνον ὅτε εἰς ὀνόματα πόλεων πληθ. ἀριθμοῦ προστίθεται τὸ οὐσιαστικὸν *oppidum, urbs, civitas*, συμφωνεῖ τὸ κατηγορούμενον μὲ τοῦτο. *Corioli oppidum captum est* (Λιβ. 2, 33) Κορίοιοι ἢ πόλις ἐάλω.

Περὶ ἀπροσώπων προτάσεων καὶ περὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῶν.

§. 98. Ἀπρόσωπος πρότασις, δι' ἧς σημαίνεται ἀπλῶς πράξις ἢ κατάστασις ἄνευ ἀναφορᾶς αὐτῆς ὡς κατηγορουμένου εἰς τι ὄνομα ὡς ὑποκείμενον, σχηματίζεται ἐν τῇ λατινικῇ 1) διὰ τῶν ἐν §. 64 ἀπροσώπων ῥημάτων 2) δι' ἐτέρων τινῶν, ἅπερ ἔν τινι σημασίᾳ εἰσὶν ἀπρόσωπα, ἐν ἄλλῃ δὲ προσωπικά· οἷον τὰ *accidit, evenit, contingit, συμβαίνει, constat, ὁμολογεῖται, apparet, δηλὸν ἐστὶ* 3) διὰ τοῦ παθητικοῦ τῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων (καὶ τινῶν μεταβατικῶν, ἅπερ ἔν τινι σημασίᾳ εἰσὶν ἀμετάβατα), δι' ὧν σημαίνεται ἀπλῶς ὅτι ὑπάρχει ἢ γίνεται τι μὴ ὀριζομένου τοῦ ὑποκειμένου. *Hic bene dormitur, καλῶς κοιμᾶται τις ἐνταῦθα. Nunc est bibendum, νῦν καιρὸς τοῦ πίνειν. Dubitari de fide tua audio, ἀκούω ὅτι ἀμφιβάλλουσι περὶ τῆς σῆς πίστεως* 4) διὰ τοῦ ῥήματος *est* μετὰ οὐδετέρου ἐπιθέτου. *Turpe est, divitias praeferrī virtuti, αἰσχρὸν γὰρ προτιμᾶται ὁ πλοῦτος τῆς ἀρετῆς.* (2).

Σημ. α. Τῶν καταστάσεων τῆς ἀτμοσφαιρᾶς δηλούντων ῥημάτων, ὡς *tonat, βροντᾶ, fulgurat, fulminat, ἀστράπτει*, ἐννοεῖται ὡς

(1) §. 96. Τὸ χωρίον τοῦτο πρότερον ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο (Θουκ. 4, 102). Οὗτοι ἄλλος ἄλλα λέγει (Ξεν. Ἄν. 2, 1, 15).

(2) §. 98. 3) Οὐκ ἄλλως αὐτοῖς πεπόνηται (Πλατ. Φαιδ. 232). Ἐπειδὴ παρεσκευάστο τοῖς Κορινθίοις, ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν (Θουκ. 1, 48). Βάσιμα ἦν, ἄβατα ἦν (Ξεν. Ἄν. 3, 4, 49). Εὖ ἐπίθετον ἦν ἐνταῦθα (Ξεν. Ἄν. 3, 4, 20). Ἐῤῥηται. Δίδοκται. Εὖ ἔχει. Ἐτομά ἐστιν. Γίγνεται (Θουκ. 2, 3).

υποκείμενον ὁ θεὸς *Juppiter*, ὅστις νομιζέται ὡς αἷτιος τῆς ἐνεργείας τῶν βημάτων τούτων. Τὰ δὲ *libet*, ἀρέσκει, *licet*, συγχωρεῖται, *piget*, δυσχεραίνω, *puget*, αἰσχύνομαι, *pœnitet*, μεταμέλει, *tædet*, ἀηδιάζω, καὶ ἄλλα ἀπρόσωπα, ἔχουσιν ἐνίοτε ὡς ὑποκείμενον ἀντωνυμίαν οὐδετέρου γένους. *Non quod quisque potest, ei licet* (Κικ. Φιλιπ. 13, 6)· δὲν συγχωρεῖται ἐκάστῳ γὰρ πράττειν ὅ,τι δύναται· ἄλλοτε πτώσιν τινα μόνον ἢ ἀπαρέμφατον, ἢ δλόκληρον ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν (I).

Σημ. 6'. Ἀπρόσωπος πρότασις σχηματίζεται ἐνίοτε καὶ διὰ τοῦ γ' προσώπου τῶν προσωπικῶν βημάτων *possum, soleo, cœpi, desino* (ὡς *cœptum est, desitum est, ἐγένετο ἀρχῆ, παύσις*) καὶ διὰ τοῦ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου· *Solet Dionysium, quum aliquid furiose fecit, pœnitere* (Κικ. Ἀττ. 8, 5)· συνεθίξει γὰρ μεταμελήται ὁ Διονύσιος, ἔταν πράσσει τι μαριωδῶς. *Potest dubitari, δυνατόν ἀμφιβάλλειν. Desitum est turbari, ἔπαυσεν ἡ ταραχῆ.*

Ἄλλα τινὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 218.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

§. 99. Αἱ πτώσεις σημαίνουσι τὰς διαφόρους σχέσεις τῶν ὀνομάτων πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς προτάσεως μέρη. Καὶ κατ' ὀνομαστικὴν μὲν ἐκφέρεται τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον, κατ' αἰτιατικὴν δὲ τὸ ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν βημάτων· τῶν δὲ λοιπῶν πτώσεων ἐκάστη, πλὴν τῆς κλητικῆς, δηλοῖ προσώπου ἢ πράγματος σχέσιν πρὸς τινα ἐνεργειαν ἢ πρὸς ἕτερον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, οὐχὶ δὲ τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, διότι τοῦτο σημαίνει ἡ αἰτιατικὴ.

§. 100. Ὄνόματα τὴν αὐτὴν σχέσιν δηλοῦντα ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν οἷον,

1) Ἡ λέξις, ἥτις δέχεται προσδιορισμὸν τινα, καὶ ὁ προσδιορισμὸς

(1) §. 98. σημ. α'. Ὁ θεὸς ἕει (Ηροδ. 2, 13)· ἔσεισεν ὁ θεός. Ζεὺς βροντᾶ (Ξεν. Ἑλλ. 4, 7, 4).

οὗτος. *Hic liber est Titi, fratris tui*, τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι Τίτου, τοῦ σοῦ ἀδελφοῦ.

2) Τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη εἰς 2 αὐτὸ διαιρεῖται, αἱ δὲ ἀσυνδέσμων συνδεόμεναί λέξεις καὶ αἱ ἀντιτιθέμεναί. *Gajus laudis, Titus lucri cupidus est*, ὁ μὲν Γάϊος ἐπιθυμεῖ ἔπαινον, ὁ δὲ Τίτος κέρδος.

3) Ἡ τῆς ἐρωτήσεως καὶ ἡ τῆς ἀποκρίσεως λέξις, ὅταν ἔχῃ τὸ αὐτὸ ῥῆμα. *Cujus haec domus est? Titi et Gaji, fratrum meorum*. Τίτος εἶναι ἡ οἰκία αὕτη; Τίτον καὶ Γάϊον, τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν.

§. 101. Ἡ παράθεσις (*appositio*), ἣτοι ὁ ἐπιφερόμενος εἰς τι οὐσιαστικὸν προσδιορισμὸς, διορίζει (μάλιστα τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ κατ' αἰτιατικὴν ἐκφερομένου ἀντικειμένου) πολλάκις ἔχει τὴν ποιότητα ἀλλὰ τὴν κατάστασιν, ἐν ἣ εὐρίσκειται αὐτὸ διαρκούσης τινὸς πράξεως, ἢ τὴν ιδιότητα ἣν ἔχει ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. *Cicero, praelior, legem Maniliam svasit, consul, conjurationem Catilinae oppressit*. ὁ Κικέρων, στρατηγὸς μὲν ὢν, ἢ ἐπὶ τῆς στρατηγίας αὐτοῦ, συνηγόρησεν ὑπὲρ τοῦ Μανιλίου νόμου, ὑπάτος δὲ, περιέστειλε τὴν τοῦ Κατιλίνου συνωμοσίαν. *Hic liber mihi puero valde placuit*, ἡ βιβλίου αὕτη λίαν ἠρεσέ μοι παιδί ὄντι (1).

Σημ. Ἰδιότητος τοιαύτας, ὁποίας ἡμεῖς σημαίνομεν συνήθως δι' ἀπλῆς ὀνομαστικῆς παραθετικῶς, ὡς *συρληφθῆ κακοῦργος, κλέπτῃς*, οἱ Λατῖνοι ἐκφέρουσι προτάσσοντες πρὸ αὐτῶν τὰ μόρια *tamquam*, ὡς, *quasi*, ὡσάν, *uti*, ὡςπερ· τὴν δὲ ὁμοιότητα δηλοῦσι διὰ τῶν μορίων *sic—ut, tamquam* οἶον, *Sic eos tractat, ut fures* οὕτω μεταχειρίζεται αὐτούς, ὡςπερ κλέπτας (2).

Περὶ τῆς Ὀνομαστικῆς.

§. 102. Ἡ ὀνομαστικὴ χρῆσιμύει ὡς ὑποκείμενον τῆς προτά-

(1) Οἱ Ἕλληνες προσθέτουσι μετοχὴν συνήθως εἰς τοιοῦτους προσδιορισμοὺς κατὰ παράθεσιν ἐπιφερομένους. Ταῦτα ἔμαθον ἔτι παῖς ὢν. Ἀπεδήμουν τριηραρχῶν. Ἐπὶ τοιούτῳ ὄσαν Σικελίαν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὄρμητο (Θουκ. 6, 6). Μεγαρεῦσιν, ὁμόροις οὖσιν, ἠπέιλουν (Ἰσοκ. Φιλ. 53).

(2) Ἐν ἀνδράσιν οὕτως ἀνοήτοις, ὡςπερ οἱ παῖδες (Πλ. Γοργ. 464). Πλείω περὶ τοιούτων προσδιορισμῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ βλ. ἐν Ἀστωπ. μ. συντ. Κεφ. Γ'.

σεως, ἢ ὡς κατηγορούμενον ὅταν συνάπτηται μετὰ τῶν ῥημάτων *sum, εἰμί, fio, γίνομαι, evado, ἀποβαίνω, ἀναδεικνυμαι, maneo, μένω* μετὰ τῶν παθητικῶν δὲ ῥημάτων, τῶν *καλεῖν, ἀναδεικνύειν, νομίζειν, σημαίνοντων* συντασσομένη, δηλοῖ ὅ,τι τις καλεῖται, ἀναδεικνύεται, νομίζεται. *Caesar fuit magnus imperator, ὁ Καῖσαρ ἦτο μέγας στρατηγός. T. Albucius perfectus Epicureus evasis* (Κικ. Βρουτ. 35) *Τίτος ὁ Ἀλβούκιος ἀγεφάρη τέλειος Ἐπικούρειος. Numia creatus est rex, ὁ Νουμᾶς ἀνεδείχθη βασιλεὺς* (1).

Περὶ τῆς Γενικῆς.

§. 103. Κατὰ γενικὴν πτώσιν ἐκφέρεται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ ἔχει, ἢ εἰς ὃ ὑπάρχει· ἢ ἀνήκει τι ἐν σχέσει συγγενείας, κτήσεως, καταγωγῆς, ἢ ὡς ἔργον ἢ ἰδιότης αὐτοῦ· *Filius Ciceronis, υἱὸς Κικέρωνος. Horti Caesaris, κῆποι Καίσαρος. Tabula Apellis, εἰκὼν τοῦ Ἀπελλοῦ, γραφεῖσα ὑπὸ αὐτοῦ. Consuetudo nostri temporis, ἔθος τῶν ἡμετέρων χρόνων.*

Σημ. α'. Ἡ γενικὴ αὕτη καλεῖται *γενικὴ κτητικὴ (genitivus possessivus)*. Σημαίνει δὲ ποτὲ μὲν τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον ποτὲ δὲ τὸ πάσχον τὸ διὰ τοῦ μετ' αὐτῆς συνημμένου οὐσιαστικοῦ δηλούμενον, ὡς *injuriae Praetoris*, αἱ τοῦ Πραιτώρος εἰς ἄλλους ἀδικίαι (active). *injuriae civium*, αἵ οἱ πολῖται ὑποφέρουσι (passive). Τὸ δὲ διὰ τῆς γενικῆς δηλούμενον σημαίνεται ἐνίοτε καὶ δι' ἐπιθέτου ὡς *bellum servile* = *bellum servorum*, *δουλικὸς ἢ τῶν δούλων πόλεμος*.

Σημ. β'. Ἐνίοτε πικραλείπεται ἡ λέξις εἰς ἣν ἀναφέρεται ἡ γενικὴ αὕτη, καὶ μάλιστα ἡ *aedes ἢ templum* πρὸ τῆς γενικῆς τοῦ ὀνόματος τῶν θεῶν, τηρουμένης μόνον τῆς εἰς αὐτὴν ἀνηκούσης προθέσεως. *Ventum est ad Vestae, ἤλθομεν εἰς τῆς Ἑστίας, τουτέστι τὸν ναὸν, κατὰ τὰ Ἑλληνικά, εἰς διδασκάλου, ἐν Ἄδου* (2).

(1) Κύριος στρατηγός ἀπεδείχθη. Γωθρύας ψευδῆς φαίνεται (Ξ. Κ. Π. 5, 2, 4). Ὁ ἀδελφός μου ζημία μᾶλλον ἢ ὠφελεία ἐστίν (Ξ. Ἄπ. 2, 3, 4).

(2) Μανθάνειν ἐν κηθαριστοῦ (Πλ. Θεαιτ. 206). Τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ ὕδωρ (Ξ. Ἄπ. 3, 13, 3). Σωκράτης ἔφη ἰέναι εἰς Ἀγάθωνος (Πλ. Συμπ. 174). Εἰσελθόν οἴκαδε εἰς ἐμαυτοῦ (Πλ. Ἰππ. Μείζ. 304). Ἐκ διδασκάλων ἀπαλλάττεσθαι Πλ. Πρωτ. 325).

Σημ. γ'. Ἡ γυνή καὶ ἡ θυγάτηρ τινὸς σημαίνονται ἐνίοτε τιθεμένων τῶν κυρίων ὀνομάτων τούτων πρὸ τοῦ κατὰ γενικὴν ἐκφερομένου ὀνόματος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ πατρὸς ἄνευ τῶν οὐσιαστικῶν *femina, filia. Verania Pisōnis*, ἡ τοῦ Πείσωνος γυνή. *Tullia Ciceronis*, Τυλλία ἡ τοῦ Κικέρωνος θυγάτηρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ ξένων ὀνομάτων σημαίνεται οὕτω καὶ υἱός· *Hasdrubal Gisgonis* (Λιβ. 25, 37), ὁ τοῦ Γίσκωνος ὡσαύτως καὶ ὁ δοῦλος. *Flaccus Claudii*, ὁ τοῦ Κλαυδίου δοῦλος Φλάκκος (1).

§. 104. Ἡ γενικὴ κτητικὴ συντασσομένη μετὰ τοῦ *sum* καὶ *hio*, δηλοῖ τὸν εἰς ὃν ἀνήκει τι, μετὰ τοῦ *facio* τὸν οὐτινος γίνεται τι κτῆμα, μετὰ τῶν *puto, habeo, existimo* τίνος νομίζεται τι κτῆμα. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει ἡ γενικὴ καὶ εἰς τὰς φράσεις ταύτας· *Aliquid est mei iudicii, ἀνήκει εἰς τὴν ἐμὴν κρίσιν. Esse dicionis Carthaginiensium* (Λιβ. 30, 9), ἀνήκει εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἀρχήν. *Facere aliquid suæ dicionis, potestatis, arbitrii, ὑφ' ἑαυτὸν ποιῆσθαι τι* (2).

§. 105. Ἡ μετὰ τοῦ ῥήματος *sum* γενικὴ κτητικὴ ἐξαρτᾶται πολυλάκις ἀπὸ τοῦ παραλειπομένου οὐσιαστικοῦ, *res, πρᾶγμα, proprium, ἴδιον, munus, officium, ἔργον*, ὅπερ ὅμως ἐνίοτε προστίθεται. *Non hujus temporis ista oratio est, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ ὁ λόγος οὗτος* (τουτέστιν ἀρμόδιος, ἴδιος). *Cujusvis hominis est errare, nullius, nisi insipientis, in errore perseverare* (Κικ. Φιλ. 12, 12), παντὸς τὸ ἀμαρτάνειν, οὐδεὸς δὲ, εἰ μὴ ἄφρονος, τὸ ἐν τῇ ἀμαρτία ἢ τῇ πλάνῃ ἐμμένειν (3).

§. 106. Τὰ ἀπὸ μεταβατικῶν ῥημάτων παρχγόμενα οὐσιαστικὰ καὶ τινὰ ἄλλα δέχονται γενικὴν, σημαίνουσιν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐνεργείας, ἢ τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ τῶν οὐσια-

(1) Κλέων Κλεαινέτου, καὶ ὁ Κλεαινέτου. Περίβοια ἡ Ἀλκάθου. Τὴν Σμικυθίωνος οὐχ ὀρᾶς Μελιστίχην; (Ἀριστ. Ἐκκλ. 46).

(2) Οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι (Σοφ. Ο. Τ. 414). Ἐξῆν Σωκράτη τῶν Τριάκοντα γενέσθαι (Λυσ. 18, 5). Γράφε με τῶν ἱκετεύειν ἐπιθυμούντων (Ξ. Κ. Π. 4, 3. 21). Οἱ Πέρσαι τὴν Ἀσίαν ἑαυτῶν ποιοῦνται (Ξ. Ἄν. 1, 33).

(3) Ἔστιν ἄρα δικαίου ἀνδρὸς βλάπτειν; (Πλ. Πολ. 1, 335). Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐστιν ἐκλέξασθαι. (Πλ. Γοργ. 500).

στικῶν ἔννοια. *Indagatio veri*, ἡ τῆς ἀληθείας ἀνίχνευσις. *Odium hominum*, τὸ τῶν ἀνθρώπων μῖσος. *Libertas dicendi*, ἡ τοῦ λέγειν ἐλευθερία.

Σημ. Ἡ γενικὴ αὕτη καλεῖται ἐξ ἀντικειμένου (*genitivus obiectivus*). Τὸ δὲ κατὰ ταύτην ἐκφερόμενον εἶναι ἢ τὸ δεχόμενον τὴν διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ δηλουμένην ἐνέργειαν, ἢ τὸ ἐνεργοῦν αὐτὴν πρόσωπον· ἐπειδὴ *amor dei* σημαίνει τὴν πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπην ἡμῶν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην. Ἡ σειρά τοῦ λόγου ὅμως ὁρίζει ὁποτέρως πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἡ γενικὴ αὕτη. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀσαφείας ταύτης δέχονται τὰ φιλικὴν ἢ ἐχθρικήν διάθεσιν σημαίνοντα ὀνόματα ἀντὶ τῆς ἀπλῆς γενικῆς αἰτιατικῆν μετὰ τῶν προθέσεων *in, erga, adversum*. *Odium mulierum*, τὸ τῶν γυναικῶν μῖσος, καὶ σαφέστερον, *Odium in hominum universum genus* (Κικ. Τουσκ. 4, 11)· μῖσος κατὰ σύμπαντος τοῦ ἀνθρώπινου γένους (1).

Σημαίνει λοιπὸν ἡ γενικὴ αὕτη ὅτι καὶ ἡ συντακτικὴ αἰτιατικὴ τῶν αὐτῶν ῥημάτων, ἀφ' ὧν παράγονται τὰ ὀνόματα (2).

§. 107. Ἡ τὸ ὅλον, ἀφ' οὗ λαμβάνεται τι μέρος, σημαίνουσα γενικὴ συνάπτεται μετὰ ἀριθμητικῶν (ἀπολύτων καὶ τακτικῶν) καὶ ποσότητος ἐπιθέτων (ὡς *pauci, multi*), ἀντωνυμιῶν, ἐπιθέτων ὑπερθετικῶν καὶ συγκριτικῶν, σημασίαν ὑπερθετικοῦ ἐχόντων. *Magna pars militum*, μέγα μέρος στρατιωτῶν. *Alter accusatorum*, ὁ ἕτερος τῶν κατηγορῶν. *Illi Græcorum*, ἐκεῖνοι τῶν Ἑλλήνων. *Fortissimus Græcorum* (3).

Σημ. α'. Ἡ γενικὴ αὕτη καλεῖται μεριστικὴ (*partitivus*). Ἀντ' αὐτῆς μεταχειρίζονται πολλάκις τὴν περίφρασιν διὰ τῶν προθέσεων *ex, de*, καὶ εἰς τινὰς φράσεις *in, inter*. *Melior ex duobus*. *Aliquis de heredibus*. *Inter omnes unus excellit*, εἰς μεταξὺ πάντων

(1) Ἔρωσ τῆς γυναικός. Φόβος τῶν πολεμίων. Ἐπιθυμία χρημάτων. Γραφὴ φόνου. Εἰρήνη καὶ ἐλευθερία τῶν τοιούτων (Πλ. Πολ. 329).

(2) Ἐμμονὴ τοῦ κακοῦ (Πλ. Γοργ. 479). Ἐμμένει τῷ κακῷ. Ἢ τοῦ πηλοῦ ἐρώτησις (ἡ περὶ τοῦ πηλοῦ. Πλ. Θεαιτ. 147).

(3) Τῶν γερόντων τις. Δέκα (πολλοὶ) τῶν στρατιωτῶν. Ὁ τέταρτος τῶν παίδων. Μόνος πάντων φρονεῖς. Ὁρθότατα ἀνθρώπων λέγεις (Πλ. Θεαιτ. 195). Οἱ παλαιότατοι τῶν Ἀθηναίων (Ξ. Ἀπ. 3, 5, 10).

διαπρέπει (Κικ. Νομ. 2, 11). Μεριστικὸν οὐσιαστικὸν ὅμως δὲν δέχεται τοιαύτην περίφρασιν (ὡς *pars ex exercitu*), ἀλλὰ μόνον γενικὴν (1).

Σημ. β'. Ἡ λέξις *uterque* συντάσσεται συνήθως μετὰ γενικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν (*uterque eorum, nostrum*)· εὐρηται ὅμως καὶ μετὰ οὐσιαστικοῦ ἐνίοτε, *uterque frater*. Τὸ δὲ ἐπιρῥήμα *partim* δέχεται καὶ τὰς δύο συντάξεις (*partim eorum* καὶ *ex iis*). Τὰ ποσότητος ἐπιθέτα (πολλοὶ, ὀλίγοι, τινές), μὴ μέρος σημαίνοντα, ἀλλὰ τὸ ὅλον ὀρίζοντα, οὐδέποτε συντάσσονται μετὰ γενικῆς. *Amici, quos (οὐχὶ quorum) multos habes, οἱ φίλοι, οὓς ἔχω πολλούς. Quos video esse nonnullos, οὓς βλέπω ὅτι εἰσὶ τινες* (Κικ. ὑπὲρ Βαλθ. 27).

Σημ. γ'. Τὰ ἐξ ἀντωνυμιῶν τοπικὰ ἐπιρῥήματα, τὰ τὸν ὄρον τῆς κινήσεως δηλοῦντα, δέχονται γενικὴν τοῦ ὅλου, σημαίνουσιν τὴν δι' αὐτῆς γίνεσθαι ἢ κίνησιν ἑκτασιν. *Eo miseriarum venturus eram* (Σαλλ. Ἰουγ. 40)· *εἰς τοσοῦτον ἀθλιότητος ἔμελλον γὰρ ἔλθω*. Εἰς τὰ αὐτὰ ἐπιρῥήματα προστίθεται ἐνίοτε πρὸς ἀκριβέστερον διορισμὸν ἢ γενικὴ τοῦ *loci*. *Ibidem loci res est, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ* (ἢ καταστάσει) *γιένουσι τὰ πράγματα*. Αἱ δὲ γενικαὶ *locorum, terrarum, gentium* ἐπιτείνουσι συνήθως ἔτι μᾶλλον τὸν λόγον, *Ubinam gentium sumus? ποῦ γῆς ἐσμέν; Nusquam gentium, οὐδαμοῦ* (2).

§. 108. 1) Μετὰ γενικὴν συντάσσονται καὶ αἱ μέτρον, ἀριθμὸν ἢ ποσότητα σημαίνουσαι λέξεις, δηλοῦσαν τὸ εἶδος, τὸ μετρούμενον ἢ ἀριθμούμενον πρᾶγμα· (Γενικὴ διοριστικὴ τοῦ εἶδους ἢ γένους, (*g. generis*). *Magna vis argenti, μέγα πλῆθος ἀργύρου. Vini tres amphoræ, τρεῖς ἀμφορεῖς οἴνου. Auri navis* (Κικ. περὶ τελ. 4, 37), *πλοῖον χρυσοῦ πλῆρες. Flumina lactis* (Ὄβιδ.), *ποταμοὶ γάλακτος*.

(1) Ἀπὸ τριςχιλίων ὀπλιτῶν χιλίους ἀπώλεσεν (Θ. 2, 58). Ἐκ τριῶν ἐν ἄν εὐλοίμην (Σοφ. Τραχ. 734).

(2) Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν (Θουκ. 2, 47). Εἰς τοῦτο τινας χνοίας ἐηλύθησαν (Ἰσοκ. περὶ Εἰρ. 31). Εἰς τοῦτο ἀμαθείας ἦκω (Πλ. Ἀπολ. 25). Οὐκ οἶσθα, ὅπου γῆς εἴ (Πλ. Πολ. 3, 403). Πανταχοῦ τῆς γῆς οὐδαμοῦ γῆς. Οἱ ἄνω τοῦ γένους (Πλ. Νομ. 878). Οἱ ἐγγύτατα γένους (Ἰσοκ. 3, 64). Πόρρω σοφίας. Πόρρω νυκτῶν. Πρῶτὴ τῆς ἡμέρας. Ὅψε τῆς ὥρας. Πηνίκα τῆς ἡμέρας; (Ἄρ. Ὀρθ. 1498).

2) Ἡ γενικὴ αὕτη ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὀνομαστικῆς ἢ αἰτιατικῆς ἐπιθέτων οὐδετέρου γένους καὶ ποσότητος σημαντικῶν (ὡς *multum, plurimum, nimis* κττ.), ἢ ἀπὸ ἀντωνυμίας δεικτικῆς, ἀναφορικῆς, ἀόριστου καὶ ἀπὸ τοῦ *nihil*. *Multum temporis, πολὺ χρόνου, nihil virium, οὐδὲν δυνάμεων, quoniam habui militum, misi, ὄσους στρατιώτας εἶλον, ἐπεμψα. Quid tu hominis est? (Τερ. ἑαυτ. τιμ. 4, 6, 7), τί ἄνθρωπος εἶσαι; Ἐνίοτε ὁμοῦ συντάσσονται τὰ τοιαῦτα ἐπίθετα καὶ μὲ ἄλλην πτώσιν* *Tantum studium, τοσαύτη σπουδή, quod consilium mihi datis? τί μὲ συμβουλεύετε;*

Ἡ μετὰ τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων τούτων γενικὴ εἶναι πολυλάκις ἢ τῶν οὐδετέρων ἐπιθέτων τῆς β' κλίσεως ἀντι οὐσιαστικῶν πιθεμένων (*Aliquid pulchri, nihil boni*), οὐχὶ δὲ ἐπιθέτων τῆς γ' κλίσεως· ἐπειδὴ ταῦτα ἐκφέρονται συνήθως κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν τῆς ἀφ' ἧς ἐξαρτῶνται λέξεως, ὡς *aliquid memorabile*.

3) Γενικῆ συντάσσονται καὶ τὰ ἐπιβρῆματα *satis, ἄλις, abunde, ἀφθόνως, affatim, ἄδην, nimis, λίαν, parum, ὀλίγον. Satis copiarum habes, ἄλις δυνάμεων ἔχεις. Parum prudentiae, ὀλίγην φρόνησιν (1).*

§. 109. Καὶ οὐσιαστικά, γενικὴν ἢ ἀόριστον ἔννοιαν σημαίνοντα, συντάσσονται μὲ γενικὴν, ὀρίζουσιν ἢ μερικεύουσιν τὴν ἔννοιαν αὐτῶν (*genitivus definitivus*). *Vox voluptatis. Nomen regis. Arbor ficī, δένδρον συκῆς. Οὕτω προστίθεται συχνάκις ἢ τῶν γερονδίων γενικὴ* *Consuetudo contra deos disputandi, ἔθος κατὰ θεῶν διαλέγεσθαι. Ἄλλας τινὰς τοιαύτας συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 285.*

§. 110. Ἡ εἰς οὐσιαστικὸν προστιθεμένη γενικὴ ἐτέρου οὐσιαστικοῦ μετὰ ἐπιθέτου (μετοχῆς καὶ ἀντωνυμίας) προσδιορίζει τὴν οὐσίαν, ιδιότητα, μέγεθος, ἢ ἐν γένει ποιότητά τινα τοῦ οὐσιαστικοῦ.

(1) §. 19—20. Πλήθος ἀνθρώπων οὐ σμικρὸν· βοῶν ἀγέλη· οἴνου δέκα ἀμφορεῖς· μέδιμνος σίτου. Τριακόσια τάλαντα φόρου (Θ. 2, 13). Ἐπὶ πλείστον ἀνθρώπων. (Θουκ. 111). Ἄλις τούτων· Πῶς ἔχεις δόξης τοῦ τοιοῦδε πέρι (Πλ. 3, 456). Ὡς εἶχε τάχους ἕκαστος. Ἰκανῶς ἐπιστήμης ἔξει (Πλ. Φιλ. 62). Συμμέτρως λεπτότητος καὶ τάχους ἔχειν (Πλ. Τιμ. 85). Τὸ πολὺ τῆς θλίψεως. Τὸ πλεῖστον τῆς χάρως.

διὸ καλεῖται αὕτη γενική τῆς ποιότητος (genitivus qualitatis). *Juvenis mitis ingenii*, νέος ἠπίου πνεύματος ἢ χαρακτηῆρος. *Hospes multī cibi* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 9, 26), φίλος πολλοῦ σίτου (ἤτοι παλαιὸς καὶ πιστός). *Exilium decem annorum*, δεκαετῆς ἐξορία. *Hoc non est tanti laboris*, τοῦτο δὲν εἶναι τοσοῦτου πόρου ἄξιον.

Σημ. α'. Καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ χρησιμεύει πρὸς δῆλωσιν τῆς ποιότητος· ἀλλ' ἡ μὲν γενικὴ σημαίνει μᾶλλον τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν ἢ γενικὴν τοῦ ὑποκειμένου ιδιότητα, ἡ δὲ ἀφαιρετικὴ μερικὴν ιδιότητα μόνον ἢ τινὰ περίστατικὰ αὐτοῦ. *Thyum, hominem maximi corporis terribiliqve facie, longo capillo promissaqve barba. Τὸν Θύον, ἄνθρωπον μεγαλόσωμον, με φοβεράν ὄψιν* (ἢ φοβερόν τὴν ὄψιν), *με μακρὰν κόμην καὶ καθειμένον πώγωνα*. Ἐνταῦθα ἡ μὲν γενικὴ ἀφορᾷ γενικὴν ιδιότητα ὅλου τοῦ σώματος, αἱ δὲ ἀφαιρετικαὶ καὶ μερικὴν. Πολλαχοῦ ὅμως δὲν ὑπάρχει διαφορὰ τῶν δύο τούτων πτώσεων ἢ μικρὰ μόνον. *Neqve monere te audeo, praestanti prudentiā virum, neqve confirmare, maximi animi hominem* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 4, 8). *Οὔτε γὰρ συμβουλεύσω σε τολμῶ, ἄνδρα ἐξόχου συνέσεως, οὔτε γὰρ ἐνθαρρύνω σε, μερίστου νοῦς* (ἢ ψυχῆς) *ἄνθρωπον* (1). Πλείω περὶ τούτου ὄρα ἐν τῇ Δ. Γ. 287.

Σημ. β'. Ὡς ἄκλιτα ἐπίθετα ποιότητος σημαντικὰ εἰσιν ἐν χρήσει καὶ αἱ σύνθετοι φράσεις τοῦ *modi* μετ' ἀντωνυμίας· *hujusmodi, ejusmodi, illiusmodi, ejusdemmodi, cujusmodi* κτλ.

§. 111. Καὶ ἐπίθετα ῥηματικά καὶ τινὰ ἄλλα δέχονται γενικὴν, ὡς καὶ τὰ ἀπὸ ῥημάτων οὐσιαστικά (§. 106), τόπον ἐπέχουσαν τοῦ ἀντικειμένου τῶν ῥημάτων, ἀφ' ὧν τὰ ἐπίθετα παράγονται, διὸ καὶ γενικὴ ἀντικειμενικὴ ὑπὸ τῶν νεωτέρων λέγεται (genitivus objectivus). Τοιαύτην γενικὴν δέχονται·

1) Αἱ ἐπιθετικὴν μόνον σημασίαν ἔχουσαι ἐνεργητικαὶ μετοχαὶ ἐνεστῶτος χρόνου καὶ τὰ εἰς αχ λήγοντα ἐπίθετα· *amans* (*amantior, amantissimus*) *partiae*, φιλόπατρις, *tempus edax rerum*, παραδαμάτωρ χρόνος.

(1) Ἡ ἐρμηνεῖα τῶν χωρίων τούτων δεικνύει πῶς ἡμεῖς ἐκφράζομεν τὴν γενικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν ταύτην, ἥτις ἐπέχει τόπον ἀπλοῦ ἐπιθέτου.

2) Τὰ ἔφρουν, γνῶσιν, πείραν καὶ τὰ ἐναντία τούτων σημαίνοντα. *Cupidus gloriae*, ἐπιθυμητῆς δόξης, φιλόδοξος, *perītus belli*, ἔμπειρος πολέμου, ἔμπειροπόλεμος, *memor beneficii*, μνήμων τῆς εὐεργεσίας, εὐγνώμων. *Jurisconsultus* (καὶ *jureconsultus*), *τομομαθῆς*· *consciūs sibi tanti facinoris* (καὶ *facinori* ἐνόητε μὲ δοτικὴν, Σαλλ. Κατ. 34), *συνειδῶς ἑαυτῷ τοσαύτην κακουργίαν*.

3) Τὰ δύνανμιν, κατοχὴν, μετοχὴν, ἐνοχὴν καὶ τὸ ἐναντίον δηλοῦντα. *Compos mentis*, ἔμφρων· *impotens eqvī regendi*, ἀνίκανος διευθύνειν ἵππον· *particeps consilii*, μετέχων βουλῆς· *reus furti*, ἐνοχος κλοπῆς.

4) Τὰ πληρωτικὰ καὶ στερητικὰ συντάσσονται γενικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ. Τὰ δὲ *inops*, ἄπορος, καὶ *pauper*, πτωχός, γενικῇ μόνον, ἔτι δὲ καὶ τὸ *plenus* συνηθέστατα. Τὰ *similis* καὶ *dissimilis* γενικῇ καὶ δοτικῇ, τὸ *propius* συνηθέστερον γενικῇ. πρβ. Δ. Γ. §. 290. (1).

§. 112. Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικὰ ῥήματα δέχονται τὸ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν· οἷον τὰ *memini*, ἐνθυμοῦμαι, *reminiscor*, ἀναμνησκόμεαι, *obliviscor*, λησμονῶ, (σπανίως τὸ *recordor*, ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου)· ἔτι δὲ τὰ *admoneo*, *commoneo*, *parainō*, *commonefacio*, ὑπομνησκῶ. *Oblivisci decōris et officii*, ἐπιλατράνεσθαι τοῦ πρόποντος καὶ καθήκοντος (2).

Σημ. Τὰ μνήμης καὶ λήθης καὶ μάλιστα τὸ *memini*, συντάσσονται καὶ μὲ αἰτιατικὴν πολλάκις· τὰ δὲ *admoneo*, *commoneo*, *commonefacio* μὲ αἰτιατικὴν ἀντωνυμίας οὐδετέρου γένους. Καὶ ἡ φράσις *venit mihi in mentem*, ἔρχεται εἰς τὴν μνήμην μου, δέχεται τὴν γενικὴν· ὡς *Venit mihi Platonis in mentem*, ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν μου ὁ Πλάτων. πρβ. Δ. Γ. §. 291 (3).

§. 113. Τὸ ῥῆμα *misereor* (*miseresco*), *οἰκτείρω* καὶ τὰ ἀπρόσωπα *miseret*, *piget*, *pœnitet*, *puget*, *pertaesum est* δέχονται κατὰ

(1) Γενικῇ συντάσσονται καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐπίθετα· βλ. Ἄσωπ. μ. συντ. Κεφ. Γ' §. 24.

(2) Οὕτω καὶ παρ' Ἑλλῆσι τὰ αὐτά. Βλ. Ἄσωπ. μ. συντακτ. Κεφ. Γ', §. 4.

(3) Καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ μέμνημαί τινας καὶ τινα· οὕτω καὶ τὰ ἐνθυμοῦμαι, ἀναμνησκῶ καὶ μνημονεύω, δέχονται ἐνόητε καὶ αἰτιατικὴν.

γενικὴν τὸ ἀντικείμενον, δι' ὅτις μεταμελεῖται, αἰσχύνεται, τὸ δὲ ὑποκείμενον, ὅπερ μεταμελεῖται κλπ. κατ' αἰτιατικὴν. miseret me fratris, οἰκτεῖρω τὸν ἀδελφόν. Suae quæmque fortunæ pœnitet, ἕκαστος δὲν ἀρέσκειται εἰς τὴν ἰδίαν τύχην. Τὸ δὲ pudet δέχεται κατὰ γενικὴν τὸ πρόσωπον, ὅπερ τις αἰδεῖται ἢ αἰσχύνεται. Pudet me deorum hominumque (Λιβ. 3. 19), αἰδοῦμαι θεοὺς καὶ ἀνθρώπους.

§. 114. Τὰ ἐνοχλῆν, αἰτίαςιν, κατηγορίαν, καταδίκην, ἐλευθερίαν σημαίνοντα ῥήματα δέχονται κατὰ γενικὴν τὸ ὄνομα τοῦ ἐγκλήματος, δι' ὅτις κατηγορεῖται, καταδικάζεται κ. ἔ. Accusare aliquem furti, κατηγορῶ τιος κλοπῆν. Damnare repetundarum, καταδικάζω, ἢ καταγιγνώσκω τιος κάκωσιν τῆς ἐπαρχίας. Absolvere aliquem improbitatis, ἀπολύω, ἐλευθερῶ τινα τῆς φανιότητος (1).

Σημ. α'. Σημειωτέαι καὶ αἱ φράσεις: damnatus ambitūs, καταδικασθεὶς διὰ παράνομον σπουδαρχίαν: judicatus pecunie, καταδικασθεὶς εἰς ἀπότιον χρημάτων: καὶ interrogare aliquem ambitūs (Σαλλ. Κατ. 18): ἐνάγειν τινα ἢ κατηγορεῖν ἕνεκα δημοκρατίας, ἢ ἕνεκα παρανόμων μέσων πρὸς ἐπιτυχίαν ἀρχῆς.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα accusare, postulare, damnare δέχονται πολλάκις τὴν ἀφαιρετικὴν crimine (ἐπ' αἰτία ἢ ἐγκλήματι) μετὰ γενικῆς. Damnatus est crimine repetundarum, ceteris criminibus absolutus, διὰ μὲν τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καταχρήσεις καταδικασθῆ, τῶν λοιπῶν δ' ἐγκλημάτων ἀπελύθη: ἔτι δὲ καὶ τὴν πρόθεσιν de: Damnare aliquem de veneficio διὰ φαρμακείαν, de vi, διὰ βίαν. Ἐτέρας συντάξεις τῶν ῥημάτων τούτων καὶ ἄλλας ἄλλων ὁμοίων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 293.

§. 115. Ἡ ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως τιμὴ, μὴ ἀκριβῶς ὀριζομένη δι' ἀριθμοῦ, ἀλλὰ διὰ τῶν ποσότητος ἐπιθέτων καὶ τοῦ nihilum, σημαίνεται διὰ τῆς γενικῆς tanti, quanti, pluris, minoris, ἢ διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς magno, plurimo, parvo, minimo, nihilo, nonnihil-

(1) Τὴν ὁμοίαν παρ' Ἑλληνιστῶν σύνταξιν τούτων βλ. Ἀσωπ. μ. συντακ. Γ. §. 5. καὶ Κεφ. ΙΑ'. §. 2.

Ιο. Τὰ δὲ ῥήματα *duco, facio, habeo, pendo, puto, taxo* καὶ τὸ *sum* σημαίνον, εἶμαι ἄξιος, τιμῶμαι, δέχονται τὴν γενικὴν ταύτην. *Quanti Chrysgonus docet?* (Ἰουθενάλης 7, 176), πόσου διδάσκει ὁ Χρυσόγονος; *Quanti oryza empta est? Parvo.* (Ὀρατ. Σατ. 2, 3, 156), πόσου ὠρήθη ἡ ὄρυζα; μικροῦ. *Datames unus pluris apud regem fiebat, quam omnes aulici* (Κορν. ἐν βίῳ Δατ. 5), Τὸν Δατάμην μόνον πλέον εἶμα ὁ βασιλεὺς ἢ πάντας τοὺς αὐλικούς (1).

Σημ. Τὸ ῥήμα *non facio, ποιῶμαι, συντάσσεται ἐν τῇ συνθεσίᾳ μετὰ τῶν γενικῶν flocci, nauci, assis (unius assis), teruncii, σημαίνον, ἐν μικρῷ ἢ οὐδενὶ λόγῳ ποιῶμαι τι, εἰς οὐδὲν λογιζομαι. Judices rempublicam flocci non faciunt* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 4, 5), οἱ δικασταὶ εἰς οὐδὲν τῆν πόλιν λογιζονται, ἢ, οὐδὲ μικρὸν φροτιζοῦσι περὶ τῆς πόλεως (2). Ἡ δὲ φράσις *tanti est* σημαίνει, ὅτι εἶναι τι πολλοῦ ἄξιον, ὥστε πρέπει νὰ ὑποφέρῃ τις ὑπὲρ αὐτοῦ κόπον ἢ κίνδυνον. *Est mihi tanti, Qvirites, hujus invidiae tempestatem subire, dummodo a vobis belli periculum depellatur* (Κικ. Κατ. 2, 7) Ἀξιζει (ἢ δέχομαι), ὦ Ῥωμαῖοι, νὰ ὑποφέρω τὴν τρικυμίαν τοῦ μίσους τούτου, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀφ' ὑμῶν ὁ τοῦ πολέμου κίνδυνος.

§. 116. Τὸ τριτοπρόσωπον ῥήμα *interest, μέλει με (μοι)*, διαφέρει μοι, ἔχει ὡς ὑποκείμενον γενικὴν ἢ τὴν τοῦ θηλυκοῦ γένους τῶν ἀντωνυμιῶν ἀφαιρετικὴν *mea, tua, sua, postra, vestra*. Τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν μετ' ἀντωνυμιῶν ἔχει καὶ τὸ *refert*, ὕπερ σπανιώτερον δέχεται κατὰ γενικὴν τὸ ὑποκείμενον. *Caesar dicere solebat non tam sua quam reipublicae interesse, ut salvus esset* (Συέτων. Ἰουλ. 86) ὁ Καῖσαρ ἐσυνείθειε νὰ λέγῃ ὅτι δὲν μέλει (διαφέρει) αὐτὸν τοσοῦτον ὅσον τὴν πόλιν νὰ ἦναι αὐτὸς ἀβλαβής, ἥτοι, συμφέρει τῇ πόλει μᾶλλον ἢ αὐτῷ ἢ σωτηρία αὐτοῦ. *Clodii*

(1) Πολλοῦ ὠνεῖσθαι, πρίασθαι, κτᾶσθαι, πωλεῖν, ἀποδίδοσθαι. Δόξα χρημάτων οὐκ ὠνητὴ (Ἰσοκ. πρὸς Νικ. 32). Καὶ τῆς ψυχῆς ἂν τοῦτο πρίαμην. Μισθοῦ Τιμοκράτης νόμους εἰσάγει (Δημ. 24, 66). Χρημάτων ἐπικουρεῖν. (Πλ. Πολ. 575). Πλοῖα χρημάτων κεκτημένα (Θουκ. 4, 26).

(2) Ποιῶμαι τι περὶ πολλοῦ, πλείονος, ὀλίγου.

intererat Milonem perire (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 21), τὸν Κλώδιον ἔμελεν, ἢ, ὁ Κλώδιος εἶχε συμφέρον νὰ φονευθῇ ὁ Μίλων. *Quid tua id refert?* (Τερ. Φορμ. 4, 5, 11), τί σοι μέλει τούτου; Περὶ τινων ἄλλων συντάξεων τούτων βλ. Δ. Γ. §. 295.

§. 117. α. Ἡ ἐν πόλεσιν ἢ μικραῖς νήσοις διαμονὴ καὶ στάσις δηλοῦται τιθεμένων τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων καὶ μικρῶν νήσων, τῶν κατὰ τὴν α καὶ β κλίσειν κλινομένων, καθ' ἐνικὴν γενικὴν *Romæ esse, ἐν Ῥώμῃ διατρίβειν. Rhodi vivere, ἐν Ῥόδῳ ζῆν. Corinthi habitare, ἐν Κορίνθῳ οἰκεῖν*· κατ' ἀφαιρετικὴν δὲ τὰ λοιπὰ τούτων ὀνόματα, ἃ βλέπε κατωτέρω ἐν τῇ ἀφαιρ. §. 158 (1).

Σημ. α. Ἐνίοτε ὅμως, ἀλλὰ σπανίως, καὶ ὀνόματα μεγάλων νήσων ἀπαντῶνται κατὰ γενικὴν ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ· *Conon Cypri vixit* (Κορν. ἐν βίῳ Χαβρ. 3), ὁ Κόνων ἐν Κύπρῳ ἐζήσεν.

Σημ. β. Ὁ εἰς ταύτην τὴν γενικὴν προστιθέμενος προσδιορισμὸς ἐπιφέρεται κατ' ἀφαιρετικὴν μὲ τὴν πρόθεσιν *in* καὶ ἄνευ ταύτης ἐνίοτε. Ὅταν ὅμως προηγῆται τοῦ κυρίου ὀνόματος ἡ λέξις *urbs, oppidum, insula*, τότε ἔπεται τοῦτο κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν· *Cimon in oppido Citio mortuus est* (Κορν. ἐν βίῳ Κικ. 3), ὁ Κίμων ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πόλει Κιτίῳ. *In insula Samo* (Συετ. Ὀκτ. 26), ἐν τῇ νήσῳ Σάμῳ. βλ. Δ. Γ. §. 296.

β. Ὡσαύτως κατὰ γενικὴν ἐκφέρονται ἐπὶ διαμονῆς καὶ στάσεως καὶ αἱ λέξεις *domi, οἶκοι, humi, χαμαί*· ἔτι δὲ καὶ αἱ *belli καὶ militiae* μετὰ τῆς *domi* συνδεδεμέναι κατ' ἐφέλκυσιν. *Sedere domi, humi jacere. Saepe imperatorum sapientiā constituta est salus civitatis aut belli aut domi* (Κικ. Βρουτ. 73)· Πολιτικὴ διὰ τῆς τῶν στρατηγῶν συνέσεως ἀπεκατέστη ἢ ἐν εἰρήνῃ ἢ ἐν πολέμῳ τῆς πόλεως ἢ σωτηρία. (Ἄλλως ὅμως λέγουσιν *in bello, in militia*).

Σημ. Ἡ λέξις *domi* ἐν τοιαύτῃ σημασίᾳ δέχεται πολλάκις κατὰ γενικὴν τὸ ὄνομα τοῦ κτητόρος ἢ ἀντ' αὐτοῦ κτητικὴν ἀντωνυμίαν· *Marcus Drusus occisus est domi Cæsaris, ὁ Μάρκος Δροῦσος*

(1) Οἱ Ἕλληνας μεταχειρίζονται ἢ ἀπλῆν δοτικὴν, λέγοντες, Μεγαροῖ, Μελιτη, Μαραθῶνι, Ἀθήνησιν ἢ μετὰ τῆς ἐν πρόθεσεως, ἐν Μαραθῶνι, ἐν Ἀθήναις. Πλείω βλ. παρ' Ἀσωπ. ἐν τῷ μικρῷ συντακτ. Κεφ. ζ'. §. 4.

ἐφρονεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καίσαρος. Βλ. καὶ ἄλλας συντάξεις τῶν λέξεων τούτων ἐν τῇ Δ. Γ. §. 296.

§. 118. α. Ἄντι ὀνόματος κατὰ γενικὴν κτητικὴν ἐκφερομένου ἀπαντῶνται ἐνίοτε αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι, εἰς ἃς πολλάκις προστίθεται ἐν παραθέσει ὄνομα κατὰ γενικὴν. *Pater meus, ὁ ἐμὸς πατήρ· ista domus tua est, αὕτη ἡ οἰκία εἶναι σή· nulla tua epistola, οὐδεμίᾳ ἐπιστολῇ σου· Tuum, hominis simplicis, pectus vidimus* (Κικ. Φιλ. 2, 43), τὸ σὸν, ἀνδρὸς ἀπελοῦς, στήθος (ψυχὴν) εἶδομεν. *Meā unius operā respublica salva est* (ὁ αὐτ. εἰς Πεισ. 3)· Ἐμοῦ μόνου ἐργασία (ἢ φροντίδι) σώζεται ἡ πόλις. *Vestrā ipsorum causa, ὑμῶν αὐτῶν ἕρεκα* (1).

β'. Ἄντι τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ὡς γενικῆς ἀντικειμένου (§. 106), μεταχειρίζονται τὴν γενικὴν τῆς τοῦ οὐδετέρου γένους κτητικῆς ἀντωνυμίας *mei, tui, sui, nostri, vestri*. *Habebis ducem memorem vestri, oblitum sui* (Κικ. Κατ. 4, 9), ἔχετε στρατηγὸν ὑμῶν μὲν μνήμονα, ἑαυτοῦ δὲ ἐπιλήσμονα. *Pudet me vestri αἰσχύνομαι ὑμᾶς. Grata mihi vehementer est memoria nostri tua.* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 12, 17), *Μακρὸν εὐχάριστόν μοι εἶναι, ὅτι μ' ἐνθυμεῖσαι* (2).

γ. Ἐπὶ διαίρεσσεως ὅλου ὡς μεριστικὴν γενικὴν τῶν ἀντωνυμιῶν *nos, vos* μεταχειρίζονται τοὺς ἑτέρους τύπους τῆς γεν. πληθ. *nostrum, vestrum*, οὐχὶ δὲ τοὺς *nostri, vestri*. *Magna pars nostrum μέγα μέρος ἐξ ἡμῶν. multi vestrum, πολλοὶ ἐξ ὑμῶν.* Ὅταν ὁμοῦς ᾖναι ὁ λόγος περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐκ μερῶν συνθέτου, λέγουσι *mei, tui, sui, nostri, vestri*· οἶον, *nostri melior pars animus est* (Σεν. φυσικ. ἐρωτ. 1, ἐν προοιμ.), τὸ κρεῖττον μέρος ἡμῶν εἶναι ἢ ψυχῆς. Σπανίως ὁμοῦς μεταχειρίζονται τὰς γενικὰς *nostrum, vestrum* ἀντὶ τῶν *nostri, vestri* ὡς γενικὴν ἀντικειμένου. *Cupidus vestrum* (Κικ. Βέρβ. 3, 96), ἐπιθυμητὴς ὑμῶν. *Custos urbis et vestrum* (Κικ. Κατ. 3, 12), φύλαξ τῆς πόλεως καὶ ὑμῶν.

(1) Εἶδον τὴν σὴν ἀνδρείαν καὶ μεγαλοφροσύνην, ἀναβαίνοντος ἐπὶ τὸν ὀκρίβαντα (Πλ. Συμπ. 494).

(2) Εὐνοία ἐρῶ τῇ σῇ (Πλ. Γοργ. 486). Οἱ Λακεδαιμόνιοι φόβω τῶν ἡμετέρων πολεμησείουσιν (= φόβω ὑμῶν. Θουκ. 1, 33).

Σημ. Γενικῇ συντάσσονται καὶ αἱ λέξεις *causā*, ἕνεκα, *gratiā*, χάριν, *operā*, ἐργασία, (ἢ διὰ μέσου), *instar*, δίκην· ὡς *Exempli gratia*, παραδείγματος χάριν· *dicis causa* ἢ *gratia*, λόγου χάριν· *causa amicorum* τῶν φίλων ἕνεκα, *instar urbium*, δίκην πόλεων, ἐν εἶδει πόλεων.

Περὶ τῆς Δοτικῆς.

§. 119. Κατὰ δοτικὴν ἐκφέρεται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, οὗ τινος χάριν γίνεται ἢ ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλούμενον. *Charondes et Zaleucus leges civitatibus suis scripserunt* (Κικ. Νομ. 2, 6), *Χαρῶνδας καὶ Ζάλευκος νόμους ἔθετο ταῖς ἰδίαις πόλεσιν*. *Non scholæ sed vitæ discimus* (Σεν. Ἐπιστ. 106), οὐχὶ τοῦ σχολείου, ἀλλὰ τοῦ βίου χάριν διδασκόμεθα. *Orabo nato filiam* (Τερ. Ἀνδ. 1, 3, 1), αἰτήσομαι τῷ υἱῷ τὴν θυγατέρα (1).

Σημ. α'. Ἡ δοτικὴ αὕτη ἤτις δὲν ἀναφέρεται εἰς μίαν μόνην λέξιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐξῆς περιπτώσεων, ἀλλ' εἰς ὅλην τὴν πρότασιν ἢ εἰς τὸ κατηγορούμενον, καλεῖται *δοτικὴ χαριστικὴ* ἢ *ἀντιχαριστικὴ*. (*dativus commodi* καὶ *incommodi*).

Σημ. β'. Ἡ τοιαύτη δοτικὴ δυνατὸν εἶναι ἐν πολλοῖς νὰ τραπῇ εἰς γενικὴν κτητικὴν, συναπτομένη μετὰ μιᾶς λέξεως τῆς προτάσεως ἀντὶ ἧς ἀναφέρεται εἰς ὅλην τὴν πρότασιν. *Is finis populationibus fuit* (= *populationum*. Διβ. 2, 30), *τοῦτο ἦτο τὸ τέλος τῶν Ληλασιῶν*. *Murena legatus Lucullo fuit* (= *Luculli*. Κικ. ὑπὲρ Μυρ. 9), *ὁ Μυρήνας ἦν πρεσβευτὴς τοῦ Λευκούλλου*. Δυνατὸν προσέτι ἡ ἔννοια τῆς δοτικῆς νὰ ἐκφρασθῇ καὶ διὰ προθέσεως. *E bestiarum corporibus multa remedia morbis et vulneribus elegimus* (= *contra morbos et vulnera*. Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 64). *ἀπὸ τῶν σωμάτων τῶν ζώων πολλὰ φάρμακα τῶν πληγῶν καὶ ἀσθερειῶν λαμβάνομεν*. Οὐδέποτε ὅμως ἡ δοτικὴ μόνη σημαίνει ὑπεράσπισιν, ἐπειδὴ τοῦτο δηλοῦται πάντοτε διὰ τῆς *pro* μετ' ἀφαιρετικῆς. *Dicere pro aliquo*, ὑπὲρ τινος λέγειν. *Pro patria mori*,

(1) Σόλων νόμους Ἀθηναίος ἔθηκε. Οὐ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γεγενήμεθα, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι (Δημ. 18, 205). Σωκράτης ἕξιος θανάτου ἔσσι τῇ πόλει (Ξ. Α. 1, 1, 1).

ὕπερ πατρίδος ἀποθνήσκειν. Hoc non contra me est sed pro me.

Σημ. γ'. Ἡ μετὰ τοῦ facio, fio καὶ quid ἢ idem δοτική σημαίνει πολλάκις τὸ ὡς πρὸς, ὅπερ καὶ δι' ἀφαιρετικῆς ἐνίοτε σημαίνεται. Quid? Eupolēmo non idem Verres fecit? (Κικ. κατὰ Βέρβ. 4, 22), Τί; δὲν ἔκαμε τὸ αὐτὸ ὁ Βέρβης καὶ ὡς πρὸς τὸν Εὐπόλεμον; Quid mihi futurum est? τί ἔσται ὡς πρὸς ἐμέ;

Σημ. δ'. Ἡ κατὰ δοτικὴν ἐκφερομένη μετοχή σημαίνει πολλάκις τὸ πότε ἢ ὑπὸ τίνα περιστατικὰ δείκνυται τι. Sita Anticyra est in Locride Iæva parte sinum Corinthiacum intrantibus (Λιβ. 26, 26), τῷ εἰσιόντι τὸν Κορινθιακὸν κόλπον κεῖται πρὸς δεξιά ἢ Ἀρτίκυρα ἐν Λοκρίδι (1).

§. 120. α) Πολλὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα συντάσσονται ἐκτὸς τῆς αἰτιατικῆς, τῆς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐνεργείας δηλοῦσης, καὶ μὲ δοτικὴν σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς ὃ ἀπευθύνεται, ἢ ὃ ἀφορᾷ ἢ ἐνέργεια αὐτή. Τὴν δοτικὴν ταύτην καλοῦσί τινες δεῦτερον ἀντικείμενον. Τοιαῦτα ῥήματά εἰσι τὸ do, δίδω, trado, παραδίδω, tribuo, παρέχω, dico, λέγω, debeo, ὀφείλω, monstro, δεικνύω, καὶ ἄλλα τινὰ ὁμοίας φύσεως, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 242 (2).

Σημ. Ἡ δοτικὴ αὕτη δυνατόν νὰ τραπῇ εἰς γενικὴν, ὡς καὶ ἡ ἀνωτέρω ἐν §. 119 σημ. β', ἢ εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς προθέσεως ad, ὅταν ᾖναι ὁ λόγος περὶ κινήσεως. Dare alicui litteras, δίδειν τινὲ ἐπιστολὴν, ἵνα πέμψῃ ἢ κομίσῃ ἀλλάχου. Dare litteras ad aliquem, γράφειν ἢ πέμπειν ἐπιστολὴν πρὸς τινα. Βλ. Δ. Γ. §. 242 σ. β'.

β') Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχονται καὶ διάφορα ἀμετάβατα ῥήματα, δηλοῦντα ψυχικὴν διάθεσιν ἢ κατάστασιν, ἀναφερομένην εἰς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· οἷον τὰ σημαίνοντα ὠφέλειαν ἢ βλάβην (prosum, obsum, noceo), ὑπεράσπισιν, εὐνοίαν, μέριμναν, ὑπακοὴν καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· ἔτι δὲ καὶ τὰ desum, ἐλλείπω, nubo, ὑπανδρεῦο-

(1) Ἡ διαβάτη τὸν ποταμὸν πρὸς ἐσπέραν ὁδὸς ἐπὶ Λυδίαν φέρει (Θουκ. 2, 49). Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὸν Ἴόνιον κόλπον (Θουκ. 1, 24).

(2) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ· Μισθὸν διδόναι τοῖς στρατιώταις· διανέμειν χρήματα τοῖς πολίταις· ἀσφάλειαν παρέχειν τοῖς φίλοις· χρήματα πολλοῖς ὀφείλειν· βοήθειαν πέμπειν τινί· λέγειν τινὲ τὰ πεπραγμένα· ὀνειδίξειν τινὲ δειλίαν· διαλλάττειν τινὰ τινί· κλπ. Βλ. Ἀσωπ. μ. συντακ. Κεφ. ΙΑ'. § 4.

μαι, propinquo, πλησιάζω, videor, δοκῶ· ἔτι τὰ ἀπρόσωπα accidit, contingit, evenit, libet, licet, καὶ αἱ φράσεις obviam eo, συναντῶ, praesto sum, πάρεμι, εἶμαι ἔτοιμος, dicto audiens sum, πείθομαι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἃ βλέπε ἐν τῇ Δ. Γ. §. 244 (1).

Σημ. Τινὰ τούτων ὁμοῦς συντάσσονται δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ κατὰ διάφορον σημασίαν. Τὰ metuo, timeo, caveo, αἰτιατικῇ μὲν συντασσόμενα σημαίνουσι, φοβοῦμαι, προφυλάττομαι τινα, δοτικῇ δὲ, φροντίζω, μεριμνῶ ὑπὲρ τινος. Prospicio, provideo, δοτικῇ μὲν, πρόνοιαν ἔχω τινός, αἰτιατικῇ δὲ, πορίζω, παρασκευάζω τι. Tempero aliquid ῥυθμιζῶ, tempero laetitiae, μετριάζω. Βλ. καὶ ἄλλα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 244 ἐν ταῖς σημ.

§. 121. α.) Τὰ μετὰ τῶν προθέσεων ad, ante, circum, (con), de, ex, in, inter, ob, post, sub σύνθετα ῥήματα δέχονται κατὰ δοτικὴν τὸ δεύτερον τοῦτο ἀντικείμενον. Ὅταν ὁμοῦς ἦναι ἀναγκαῖον νὰ ὀρισθῇ ἀκριβῶς ἢ διὰ τῶν συνθέτων τούτων ῥημάτων τοπικὴ σχέσις, τότε ἐπαναλαμβάνεται συνήθως ἡ πρόθεσις πρὸ τῆς συντακτικῆς αὐτῆς πτώσεως. Afferre reipublicae magnam utilitatem, *μεγάλην τῇ πόλει παρέχειν ὠφέλειαν*. Urbs hostibus erepta est, *ἡ πόλις ἐσώθη ἀπὸ τοῦ ἐχθρούς*. Ad nos multi rumores afferuntur, *πολλὰ φῆμαι κομίζονται πρὸς ἡμᾶς*. Detrahere annulum de digito, *ἀπὸ τοῦ δακτύλου ἀφαιρεῖν τὸν δακτύλιον*. Imponere in cervicibus hominum sempiternum dominium, *διηκεῖν δεσποτῆν ἐπιβάλλειν εἰς τὸν τράχηλον τῶν ἀνθρώπων* (2).

Σημ. Τινὰ μετὰ τῆς ad σύνθετα ῥήματα δέχονται συνήθως ἀντὶ δοτικῆς αἰτιατικῆν μετὰ τῆς ad. Τοιαῦτα δὲ εἰσι πρὸ πάντων τὸ addo, adjicio, adjungo, προσθέτω, applico me ad virtutem,

(1) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τὰ ὀργίζομαι, ἐπιτιμῶ, ἀμφισθητῶ, εἶμι, βοηθῶ, ἀμύνω, ὑπηρετῶ, δουλεύω, πλησιάζω, ἀκολουθῶ κλπ. ἔτι δὲ τὰ ἀπρόσωπα δοκεῖ, συμφέρει, πρέπει, προσήκει, μέλει.

(2) Ὁὔτως ἐνίοτε καὶ τὰ σύνθετα ἑλληνικὰ ἀπὸ τῆς ἀντὶ, ἐν, ἐπὶ, παρὰ, περὶ, πρὸς, σὺν, ὑπὸ, ὁμοῦ. Ἄντέχειν τοῖς πολεμίοις, ἐμμένειν ταῖς συνθήκαις, ἐπιέναι τοῖς ὀπλίταις, παραμένειν τοῖς συμμάχοις, περιπίπτειν συμφορᾷ, προσοικεῖν ποταμοῖς, συνοικεῖν γυναικί, ὑποκείσθαι τῷ ἄρχοντι, ὁμοιοεῖν τινί. Λέγουσιν ὁμοῦς καὶ ἐμμένειν ἐν τῇ τάξει, ἐμπίπτειν εἰς φρέαρ. Ἄλφωτα οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θυλάκῳ (Ἀριστ. Πλ. 763).

ἀφιερῶμαι εἰς τὴν ἀρετὴν, ad philosophiam, σπουδάζω περὶ τὴν φιλοσοφίαν. Τὰ δὲ μετὰ τῆς cum σύνθετα ἐπαναλαμβάνουσι συνήθως τὴν πρόθεσιν· Confero, comparo aliquid cum aliquid, συγκρίνω τι πρὸς τι. Conjungo eloquentiam cum philosophia, συνδέω τὴν ῥητορικὴν μετὰ τῆς φιλοσοφίας. Ἐνίοτε ὁμοῦς συντάσσονται καὶ δοτικῇ Parva componere magnis, μικρὰ μεγάλοις παραβάλλειν, συγκρίνειν. Ἀείποτε δὲ communio aliquid cum aliquid, κοινῶς τι τινί. Περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων βλ. Δ. Γ. §. 243. καὶ σημ.

6.) Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχονται καὶ τινὰ ἀμετάβητα ῥήματα σύνθετα μετὰ τῶν αὐτῶν προθέσεων, ὁπόταν δὲν ἀπαντῶνται εἰς μεταφορικὴν σημασίαν. Adesse amicis, βοηθεῖν τοῖς φίλοις· praeesse exercitui, προϊστασθαι τοῦ στρατοῦ· respondere expectationi, συνάδειν τῇ προσδοκίᾳ· subvenire egentibus, ἐπικουρεῖν τοῖς ἀπόροις. Ὅταν ὁμοῦς ἦναι ἀναγκαῖον νὰ δηλωθῇ σαφῶς ἡ τοπικὴ σχέσις, ἐπαναλαμβάνεται συνήθως ἡ πρόθεσις· invehī in aliquid, καθάπτομαι τινος (ὄρειδίζωρ)· incidere in morbum, ἐμπίπτειν εἰς νόσον.

Σημ. Τὸ αὐτὸ ῥῆμα συντάσσεται ἐνίοτε μὲ διαφόρους προθέσεις ὅχι μὲ ὅλως διάφορον σημασίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν διάφορον τρόπον (ἢ ἔποψιν), καθ' ὃν ἐννοεῖται αὐτό. Incubo in καὶ ad studium aliquid, σπουδάζω περὶ τι ἢ πρὸς τι. Acquiesco in aliquid, στέργω, ἢ ἀρέσκομαι εἰς τι. Γενικῶς δὲ εἰπεῖν, οἱ μὲν ἀρχαιότεροι ἐπαναλαμβάνουσι συνηθέστερον τὰς προθέσεις, οἱ δὲ ποιηταὶ καὶ μεταγενέστεροι συντάσσουσι τὰ αὐτὰ ῥήματα δοτικῇ μᾶλλον. Accidere genibus praetoris, προσπίπτειν εἰς τὰ τοῦ στρατηγοῦ γόνατα. Τὰ ad-jaceo, πρόσκειμαι, assideo, παρακάθημαι, asto, παρίσταμαι, συντάσσονται πάντοτε δοτικῇ· τὸ δὲ accedo δοτικῇ μὲν συνήθως ἐν τῇ σημασίᾳ, ἔπομαι τῇ γνώμῃ τινός, ἄλλως δὲ μετὰ τῆς ad.

§. 122. Τὸ ῥῆμα sum συντάσσεται μὲ δοτικὴν, σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὁπερ^ε ἔχει ἢ εἰς ὃ ὑπάρχει τι. Sex nobis filii sunt, ἕξ παῖδας ἔχομεν. Homini cum deo similitudo est (Κικ. Νομ. 1, 8), ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸν θεόν (1).

(1) Νῆες οὐκ εἰσὶν ἡμῖν. Τοιαῦτα ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπάρχει. Πόθεν αἱ διαβολαὶ σου αὐταὶ γεγόνασι; (Πλ. Ἀπολ. 20) βλ. καὶ Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Β'. § 12.

Σημ. α. Όταν ὁμοῦς τὸ εἰς τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναφερόμενον ἦναι ἰδιότης ἢ μέρος αὐτοῦ συστατικόν, τότε ἐκφέρουσι τὸ πρόσωπον ὄχι κατὰ δοτικὴν, ἀλλὰ μετὰ προθέσεων. Διὸ δὲν λέγουσι Ciceroni magna fuit eloquentia, ἀλλ' in Cicerone οὐδὲ huic provinciae urbes sunt opulentissimae tres, ἀλλὰ haec provincia urbes habet, ἢ in hac provincia sunt κτλ., ἢ ἐπαρχία αὕτη ἔχει τρεῖς πλουσιωτάτας πόλεις.

Σημ. β'. Εἰς τὰς φράσεις mihi, tibi, rei est nomen, cognomen, nomen mihi manet, datum, inditum est, ἐκφέρεται τὸ ὄνομα ἢ κατ' ὀνομαστικὴν παραθετικῶς πρὸς τὸ nomen (Ei morbo nomen est avaritia, ἢ ἀσθένεια αὕτη καλεῖται φιλαργυρία), ἢ συνηθέστερον κατὰ δοτικὴν, συμφωνοῦσαν πρὸς τὸ mihi. Scipio, cui postea Africano cognomen fuit (Σαλλ. Ἰουγ. 5) Σκηπίων ὁ μετὰ ταῦτα Ἀφρικανὸς ἐπονομασθεὶς. Ἐνίοτε ὁμοῦς καὶ κατὰ γενικὴν συντακτικὴν τοῦ nomen Q. Metello cognomen Macedonici inditum est (Βελλ. 1, 11), Κοῦντῳ Μετέλλῳ ἀπεδόθη τὸ ἐπίθετον Μακεδονικὸς (οὔ). Εἰς τὰ do, dico alicui nomen, προστίθεται τὸ ὄνομα κατὰ δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν, συνηθέστερον ὁμοῦς κατὰ δοτικὴν. Ei cognomen damus tardo (Ὅρατ. Σατ. 1, 3, 58), ἐπίθετον αὐτῷ δίδομεν βραδέος, ἢ, βραδὺν ἐπικαλοῦμεν αὐτόν (1).

Σημ. γ'. Κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων λέγουσιν, aliquid mihi volenti est (Σαλλ. Ἰουγ. 84), ἔστι μοι βουλομένῳ (2).

§. 123. Καὶ ἐπίθετά τινα συντάσσονται μὲ δοτικὴν σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον ἔχει τις τὴν τοῦ ἐπιθέτου ποιότητα. Civis utilis civitati, πολίτης ὠφέλιμος τῇ πόλει.

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι τὸ ὄνομα συνήθως κατ' ὀνομαστικὴν. Τῷ μὲν πατρὶ Περιλάμπης ὄνομα, αὐτῷ δέ γε Ἀντιφῶν. Πλατ. Ἐνίοτε ὁμοῦς καὶ εἰς ἑτέραν πτῶσιν. Λύσανδρος προσέβαλε πόλει τῶν Ἀθηναίων ζυμμάχῳ ὄνομα Κεδρέας (Ξεν. Ἐλ. 2, 4, 15). Ἦκουσα ὄνομα αὐτῷ Ἀγάθωνα (Πλ. Πρωτ. 315). Τὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ὄνομα Σωσίαν ἐθέμην τῷ υἱῷ (Δημ. 43 74). [τῷ ὄρει τῆς Ἰστῶνης—τῷ ὄρει Ἰστώνη Θουκ 4, 46. Ἰλίου πολίεθρον, παρὰ ποιητ. μόνον].

(2) Ἐπισκεψόμεθα σαφέστερον, ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ἤ. Θαυμάζω εἰ μὴ ἀσμένοις ἡμῖν ἀφίγμαι. Ἐπ' ἀνέλθωμεν εἴ σοι βουλομένῳ ἐστίν. (Πλ. Φαίδ. 78) Τῷ πληθεὶ τῶν Πλαταιέων οὐ βουλομένῳ ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι. (Θουκ. 2, 3).

Res tibi facilis, εύκολόν σοι τὸ πρᾶγμα. Oratio plebi accepta, λόγος ἀρεστὸς τῷ δήμῳ. Ἰδίως δὲ συντάσσονται μὲ δοτικὴν τὰ φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν διάθεσιν, ὁμοιότητα ἢ ἀνομοιότητα σημαίνοντα *amicus, φίλος, inimicus, ἐχθρὸς, aequus, ἴσος, δίκαιος, iniquus, ἄδικος, infestus, πολέμιος, infensus, δυσμενής, par, ἴσος, similis ὅμοιος, propinquus, συγγενής ἢ γείτων, κ. τ. τ. Siculi Verri inimici infestique sunt. Οἱ Σικελοὶ ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι τῷ Βεῤῥῶν εἰσίν. Locus propinquus urbi, τόπος πλησίον τῆς πόλεως. Nihil est tam cognatum mentibus nostris quam numeri atque voces (Κικ. περὶ ῥητορ. 3, 51), οὐδὲν εἶναι τοσοῦτον συγγενές τῷ ἡμετέρῳ τῷ ἢ οἱ ὄνθμοι καὶ αἱ λέξεις (1).*

Σημ. Τινὰ τῶν ἐπιθέτων τούτων συντάσσονται καὶ μὲ γενικὴν καὶ μάλιστα τὰ *amicus, inimicus, familiaris*. Τὰ δὲ *similis καὶ dissimilis* μὲ δοτικὴν καὶ γενικὴν ἀδιαφόρως παρὰ τοῖς δοκίμοις *similis igni καὶ ignis*. Ὅταν ὁμῶς συνάπτωνται μὲ ὀνόματα ἐμψύχων ὄντων, τότε δέχονται ταῦτα σχεδὸν πάντοτε κατὰ γενικὴν *similis patris, similis mei, tui, nostri*. Τὰ δὲ ἐπιτηδειότητα πρὸς τι σημαίνοντα συντάσσονται συνηθέστερον μὲ τὴν πρόθεσιν *ad* ἢ μὲ δοτικὴν. *Orator ad nullam causam idoneus, ῥήτωρ πρὸς οὐδεμίαν δίκην ἐπιτήδειος. Oratores aptissimi concionibus, ῥήτορες κατάλληλοι πρὸς τὰς ἐκκλησίας (2).*

§. 124. Αἱ δοτικαὶ *mihī, nobis* (ἐνίοτε καὶ *tibi, vobis*) προστίθενται εἰς φράσεις θαυμασμοῦ, μομφῆς, εἰς προτροπὰς, ἐρωτήσεις, δηλοῦσαι ὅτι τὸ δι' αὐτῶν σημαίνόμενον πρόσωπον δεικνύει εὐνοίαν ἢ συμπάθειαν, ἢ ἔχει κοινωνίαν εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. Καλεῖται

(1) Οὕτω συντάσσονται τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ. βλ. Ἀσωπ. μικ. συντακ. Κεφ. Γ'. §. 26. "Ὅμοιος Φιλίππῳ ἀνόμοιος τοῖς ἀδελφοῖς. Τάχος καὶ ὀργὴ εὐβουλία ἐναντία (Θουκ. 3, 42). Εὐνοῦς Ἀθηναῖος. Ἐχθρὸς Λακεδαιμονίος. Συγγενής, σύντροφός τινι. "Ἐτι δὲ τὰ μετὰ τῆς ἐν, σὺν καὶ ὁμοῦ σύνθετα, ἅτινα δέχονται ἐνίοτε καὶ γενικὴν συμμαχίαν τούτων ὁμώνυμός τινος.

(2) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ ἀντίστοιχα τούτων συντάσσονται καὶ γενικὴ καὶ δοτικῇ. Οἱ ἐκείνου ἔχθιστοι (Ξεν. Ἄν. 3, 2, 5) τινὰ δὲ καὶ μὲ τὴν πρὸς μετὰ αἰτιατικῆς. Χρήσιμος τῇ πατρίδι· χρήσιμος πρὸς πόλεμον· βλαβερὸς πρὸς οὐσίαν· χρήσιμος εἰς τὸ λέγειν.

δὲ ὑπὸ τῶν νεωτέρων αὐτῆ ἠθικῆ δοτικῆ (dativus ethicus). *Quid ait nobis Scipio? τί μᾶς λέγει ὁ Σκηπίων;* *Quid mihi Celsus agit? πῶς ἔχει μοι ὁ Κέλσος;* Καὶ εἰρωνικῶς *Hic mihi quisquam misericordiam nominat?* (Σαλλ. Κστ. 52), ἐνταῦθα μοῦ ἀναφέρει τις οἴκτορ; (1)

Σημ. *Quid tibi vis? τί θέλεις, ἢ τί ἐνκοεῖς μὲ τοῦτο;* *Quid sibi vult haec oratio? πρὸς τί ὁ λόγος οὗτος;* *Quid sibi haec dona voluerunt? πρὸς τί τὰ δῶρα ταῦτα;*

§. 125. Ἡ δοτικὴ σημαίνει πρὸς τούτοις τὸ πρὸς τι ἢ καὶ τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν χρησιμεύει ἢ ὠφελεῖ τι. Προστίθεται δὲ αὐτῆ εἰς τὰ ῥήματα *sum, do, habeo, sumo, capio, pono* καὶ τὰ λογίζεσθαι, ἐκλαμβάνειν σημαίνοντα. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχουσι καὶ αἱ δοτικαὶ *praesidio*; φρουρᾶ, *subsidio*, βοήθεια, *auxilio*, ἐπικουρία, μετὰ ῥημάτων κίνησιν ἢ κατάστασιν ἐν πολέμῳ δηλούντων. Πολλάκις ὅμως τὰ ῥήματα ταῦτα ἐκτὸς τῆς δοτικῆς ταύτης ἔχουσι καὶ ἑτέραν τοῦ προσώπου. *Cui bono est?* πρὸς τίνας ὠφέλειαν ὑπάρχει; *Incubite in studium eloquentiae, ut et vobis honori et amicis utilitati et reipublicae emolumento esse possitis* (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 8), ἐγκύψατε εἰς τὴν μελέτην τῆς ῥητορικῆς, ἵνα καὶ εἰς ὑμᾶς τιμὴν, καὶ εἰς τοὺς φίλους ὠφέλειαν, καὶ εἰς τὴν πόλιν βοήθειαν παράσχητε. *Laudi, honori, probro vertere, ducere, habere aliquid alicui, (πρὸς) ἔπαινον, τιμὴν, αἴσχος νομιζέειν τι. Dare alicui aliquid, numeri, dono* (ἐνίοτε καὶ *donum* κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ *aliquid* πτώσιν), δίδειν τινὶ τι δῶρον. *Locum capere castris, τόπον στρατοπέδου ἢ πρὸς στρατόπεδον καταλαμβάνειν. Veientes Sabinis auxilio eunt*, πρὸς βοήθειαν ἔρχονται. *Caesar legiones duas castris praesidio reliquit*, ὁ Καῖσαρ ἄφησε δύο τάγματα πρὸς φρουρὰν τοῦ στρατοπέδου (2).

(1) Περὶ τῆς αὐτῆς δοτικῆς παρ' Ἑλλησι βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Ζ' §. 27. Πῶς ἡμῖν ἔχεις; Ἀμουςότεροι γενήσονται ἡμῖν οἱ νέοι. Μὴ μοι μυρίους ὄψως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοὶ ἔσονται.

(2) Τὴν ἔννοιαν τῆς δοτικῆς ταύτης δηλοῦσιν οἱ Ἕλληνες ποτὲ μὲν διὰ τῆς ὀνομαστικῆς. Οἱ ῥήτορες ἐπολίτευσαν ἃ κατορθούμενα τοῖς ἰδιώταις τίμη καὶ ὠφελία μᾶλλον ἦν. Γυναικὶ κόσμος ὁ τρόπος. Ἄλλοτε διὰ ῥήματος ἀπλῶς ὡς *odio esse, habere, misere*; τίς ὠφελεῖ; = *cui bono est?* βοηθοῦσι; = *eunt auxilio*.

Σημ. Ουσιαστικὸν συνάπτεται μετὰ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς, ὡς μετὰ ἐπιθέτου, κατὰ τὴν αὐτὴν δοτικὴν πτώσιν, τὸ τέλος ἢ τὸν σκοπὸν σημαίνουσαν. *Decemviri legibus scribendis*, δέκα ἄνδρες πρὸς συγγραφὴν νόμων.

§. 126. α) Κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων ἐκφέρουσιν ἐνίοτε καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ποιητικὸν αἴτιον παθητικῶν φημάτων κατὰ δοτικὴν ἀντὶ ἀφαιρετικῆς μετὰ τῆς *ab*. Ἐν τῷ πεζῷ ὅμως λόγῳ σημαίνεται διὰ τῆς δοτικῆς ταύτης συνάμα, ὅτι ἡ πράξις γίνεται ὑπὲρ τοῦ ἐνεργοῦντος αὐτοῦ, ἢ (ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ) ὅτι ὑπάρχει αὐτῷ τετελεσμένη. *Sic dissimillimis bestiis communiter cibis gaværitur* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 48), οὕτως ἀνόμοιάτα ζῶα ἀναζητοῦσι κοινῶς τροφήν, ἢ ἀναζητεῖται αὐτοῖς τροφή. *Haec omnibus pertractata esse possunt* (Κικ. περὶ ξητ. 2, 34) (1).

β) Ἡ μετὰ τοῦ μετοχικοῦ παθητικοῦ μέλλοντος δοτικὴ σημαίνει τὸ πρόσωπον, ὑπὲρ ὀφείλει ἢ ἔχει νὰ πράξῃ τι. *Hoc mihi faciendum est*, τοῦτό μοι πρακτέον ἐστί. *Haec pueris legenda sunt*, ταῦτα πρέπει ν' ἀναγινώσκωσιν οἱ παῖδες.

γ) Παρὰ ποιηταῖς δὲ σημαίνει ἐνίοτε ἡ δοτικὴ τὸν ὄρον εἰς ὃν διευθύνεται ἡ κίνησις. *Ut clamor caelo* (Βιργ. Αἰν. 5, 451), εἰς οὐρανὸν ἀνέρχεται ἡ βοή. *Spolia conjiciunt igni* (= *in ignem*, ὁ αὐτός 11, 194), εἰς τὸ πῦρ ρίπτουσι τὰ σκῦλα. Βλ. Δ. Γ. §. 250.

Περὶ τῆς Αἰτιατικῆς.

§. 127. Κατ' αἰτιατικὴν ἐκφέρεται τὸ ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν φημάτων. *Caesar vicit Pompejum*, ὁ Καῖσαρ ἐρίκῃσε τὸν Πομπήϊον. *Teneo librum*, κατέχω τὸ βιβλίον. Τρεπομένης δὲ τῆς ἐνεργητικῆς προτάσεως εἰς παθητικὴν, ἡ μὲν αἰτιατικὴ τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν δηλοῦσαν τὸ πάσχον ὑποκείμενον, ἡ δὲ ὀνομαστικὴ εἰς ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς προθέσεως *ab*, δηλοῦσαν τὸ ποιοῦν τὴν ἐνεργειαν αἴτιον. *Pompejus a Caesare victus est*, ὁ Πομπήϊος ἠττήθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος (2).

(1) Ἐν ὀπισθοῦ ποιήσειν ἀγαθὰ ἡμᾶς, ἀποτετέλεσται σοι ἤδη (Ξ. Κ. Π. 3, 2, 16). Τὰ σοὶ πεπραγμένα (Δημ. 18, 291. ἐκδ. Βεγκιέρου).

(2) Βλ. Ἀσωπ. μίκ. συντ. Κεφ. Γ'.

Σημ. Τα μέσα ῥήματα σχηματίζει συνήθως ἡ λατινικὴ διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου τοῦ ῥήματος καὶ τῆς αἰτιατικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν· πολλάκις ὁμοῦς καὶ αὐτὸ τὸ παθητικὸν ἔχει μέσου ῥήματος σημασίαν. Τοιαῦτά εἰσι τὰ congregari, ἀθροίζεσθαι, con-trahi, συστέλλεσθαι, cruciari, βασανίζεσθαι, tondeor, κείρομαι ἐπ' ἄλλου. (Ἄλλα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 222 σημ. β'). Τινὰ πάλιν ἀπέθεσαν ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ τὴν μεταβατικὴν σημασίαν καὶ ἀνέλαβον μέσην· ὡς τὰ duro, διαρκῶ, inclino, κλινῶ, verto, στρέφομαι. Ἐν ἄλλοις δὲ ἐνεργητικοῖς ῥήμασι παραλείπεται τὸ ἀντικείμενον, ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον· solvere, ἀνάγειν, appellere (ἤτοι navem), προσορμίζειν τὴν γαῦν, movere (castra) ἀναζευγνύειν, ducere in hostem (exercitum), ἄγειν ἢ ἡγεῖσθαι τοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

§. 128. Καὶ πολλὰ ἀμετάβατα ῥήματα, δεχόμενα σημασίαν μεταβατικῶν, συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς ὡς ἐνεργητικά. Τοιαῦτά δ' εἰσι τὰ ψυχικὴν διάθεσιν σημαίνοντα· οἶον, aliquid doleo, ἀλγῶ, lugeo, θρηνῶ, horreo, φρίττω, miror, θαυμάζω, κττ. Ἔτι δὲ res aliquid (καὶ alicui) latet, λανθάνει τινά, salto Turnum, ὀρχεῖσθαι τὸν Τύρρον· erumpo stomachum in aliquid, ὀργίζομαι κατὰ τιος (1).

Ἄλλα πάλιν κατὰ διάφορον σημασίαν δέχονται καὶ διάφορον σύνταξιν· ὡς τὸ consulo aliquid σημαίνει συμβουλεύω τινά, consulo alicui, φροντίζω περὶ τιος, consulo in aliquid crudeliter, μεταχειρίζομαι τινα ὠμῶς, animadverto aliquid, παρατηρῶ τι, animadverto in aliquid, κολάζω τινά.

Σημ. α. Σημειωτέα καὶ τὰ olere vinum, ὀζειν οἶνον, sitire sanguinem, διψεῖν αἵματος, anhelare scelus, πρέειν κακούργιαν, spirare tribunatum, δημαρχίας ὀρέγεσθαι ἢ ἀρτιποιεῖσθαι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 223 ἐν σημ.

Σημ. β. Εἰς ῥήματα ἄλλως ἀμετάβατα προστίθεται ἐνίοτε κατ' αἰτιατικὴν οὐσιαστικὸν τῆς αὐτῆς ῥίζης ἢ ἀντιστοίχου σημασίας

(1) Τοιαῦτά εἰσι καὶ τὰ ἑλληνικά· ὄμνυμι τοὺς θεούς· πλέω τὴν θάλασσαν· πορεύομαι ὁδόν· πρᾶσθεύω εἰρήνην· χορεύω θεόν· πηδῶ τόπον· τινά· διαφορῶ τὸν οὐρανόν· τοὺς εὐσεβεῖς θεοὶ θνήσκοντας οὐ χαίρουσιν (Εὐρ. Ἰππολ. 1339).

μετὰ ἐπιθέτου ἢ ἀντωνυμίας· *Vitam tutiorem vivere*, βίον ἀσφαλέστερον ζῆν· *justam servitutem servire*, δικαίαν δουλείαν δουλεύειν· *hac pugna pugnata* (Κορν. ἐν βίῳ Ἀνθ. 5), γενομένης τῆς μάχης ταύτης· *tertia jam vivitur aetas* (Ὁβιδ. Μεταμ. 12, 188) (1).

§. 129. Ῥήματα κινήσεως σημαντικὰ καὶ ἄλλως ἀμετάβατα συνθετόμενα μὲ προθέσεις γίνονται μεταβατικὰ καὶ συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν. Τοιαῦτά εἰσι.

α) Τὰ μετὰ τῶν προθέσεων *circum*, *per*, *praeter*, *trans*, *super*, *subter* σύνθετα ὡς, *circumeo*, *circumvenio*, *περιέρχομαι*, *percurro*, *διατρέχω*, *praetereo*, *παρέρχομαι*, *transeo*, *διαβαίω*, *supergradior*, *ὑπερβαίω*. Καί τινα μετὰ τῆς *ob* καὶ *sub* σύνθετα οἷον τὰ *obsequito*, *ἰππεύω*, *subeo*, (*montem*), *ὑπέρχομαι*.

β) Τὰ μετὰ τῆς *ad*, *con* καὶ *in* σύνθετα καὶ μεταφορικὴν ἢ ὀλως διάφορον σημασίαν δεχόμενα ὡς *adeo colonias*, *ἐπισκέπτομαι* τὰς ἀποικίας, *adorior*, *προσβάλλω*, *coëo societatem cum aliquo* *κοινωνίαν ἢ συμμαχίαν ποιῶμαι* πρὸς τινα, *ineo (societatem) bellum*, *ἄρχομαι* τοῦ πολέμου (2).

Σημ. α. Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα γίνονται οὕτως ὀλως μεταβατικὰ, σχηματίζεται ἀπ' αὐτῶν καὶ παθητικόν. *Flumen transitur*· *hostis circumventus est*· *societas inita est*.

Σημ. β. Τὸ *adeo* συντάσσεται καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν *ad* (*ad aliquem*) κατὰ τὸν §. 121 α. ὡσαύτως καὶ τὸ *accedo ad aliquem*. Τὸ *insidère locum* σημαίνει, *καταλαμβάνειν τόπον*, τὸ *insidère locum*, *κατέχειν τόπον*. Τὰ δὲ *ingredior*, *εἰσέρχομαι*, *invādo*, *εἰσβάλλω*, *irrumpro*, *εἰσπίπτω*, *insilio*, *εἰσπηδῶ*, συντάσσονται ἢ μεθ' ἀπλῆς αἰτιατικῆς ἢ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως *in*· *insilio equum* καὶ *in equum* (3).

(1) Ἦδομαι τὰς μεγίστας ἡδονὰς (Πλατ. Φιλ. 21). Χαιρεφῶν ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην. (Πλάτ. Ἀπολ. 21). Ἐκεῖ εὐτύχησαν τοῦτο τὸ εὐτύχημα (Ξ. Ἄν. 6. 1. 6). Νικᾶν νίκην καλλίστην, ἀγῶνας. Ἰσθμία. Πέσας νόσους κάμνω. Νόσον νοσοῦμεν τὴν ἐναντίαν (Ἀριστ. Ὀρν. 31).

(2) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ ἀμετάβατα συνθετόμενα μετὰ τῶν προθέσεων διὰ, κατὰ, μετὰ, παρὰ, περὶ, ὑπὲρ, ὑπό. Διαβαίω ποταμόν· καταναυμαχῶ· καθιποτροφῶ τὴν οὐσίαν· μετέρχομαι τινα· περιέιμι τὴν Ἑλλάδα· ὑπερβαίω, ὑπέρχομαι τινα· ὑφίσταμαι κινδύνους· ὑποδύομαι πόνον.

(3) Εἰσῆμι με ἔλεος (Πλατ. Φαίδ. 58). Εἰσπίπτω συμφοράν.

γ') *Excedo, egredior fines, ὑπερβαίνω τὰ ὅρια. Ἐπὶ δὲ τῆς σημασίας, ἐξέρχομαι, συντάσσονται μετὰ τῆς ex καὶ ἀφαιρετικῆς ὡσαύτως καὶ τὰ elabor, evādo, ἐκφεύγω (1).*

δ') *Antevenio, προφθάνω, antegredior, προβαίνω. Τὰ δὲ antecēdo, προχωρῶ, antecello, ὑπερέχω, anteeo, προπορεύομαι, praesto, ὑπερτερῶ, συντάσσονται αἰτιατικῇ καὶ συνηθέστερον δοτικῇ. Πρβ. Δ. Γ. §. 224 μετὰ τῆς σημ.*

ε') *Τὰ διατριβὴν ἢ διαμονὴν ἔν τινι τόπῳ σημαίνοντα (jaceo, κεῖμαι, sedeo κάθημαι, sto, ἵσταμαι) καὶ μετὰ τῆς circum προθέσεως σύνθετα δέχονται ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν. Multa me pericula circumstant, πολλοὶ κίνδυνοι μὲ περικυκλοῦσι. Περὶ τῶν μετὰ τῆς ad συνθέτων βλ. §. 121 α' σημ. (2).*

§. 130. *Τὰ ἀπρόσωπα piget, pudet, pœnitet, tædet, miseret δέχονται τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἔχει τὴν διὰ τῶν ῥημάτων τούτων δηλουμένην διάθεσιν, κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δὲ ἀντικείμενον, ὅθεν ἢ οὐ ἔνεκα πηγάζει ἢ διάθεσις αὐτὴ κατὰ γενικὴν. Pudet regem facti, αἰσχύνεται ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πράξιν. ὡσαύτως καὶ τὰ decet, πρέπει, ἀρμόζει, καὶ dedecet, οὐ πρέπει, συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν τοῦ προσώπου. Oratorem irasci minime decet, οὐδαμῶς ἀρμόζει εἰς τὸν ῥήτορα τὸ ὀργίζεσθαι.*

§. 131. *Τὰ ἀναδεικνύειν, ἐκλέγειν, ἀναγορεύειν, φαίνεσθαι, καλεῖν, ὀνομάζειν, σημαίνοντὰ ῥήματα δέχονται δύο αἰτιατικὰς, μίαν τοῦ κυρίως ἀντικειμένου, ἑτέραν σημαίνουσαν ὅτι ἀναδεικνύται τις, φαίνεται, νομίζεται, κτλ. Mesopotamiam fertilem efficit Euphrates (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 52) τὴν Μεσοποταμίαν εὐφορον ἀναδεικνύει (κάμνει) ὁ Εὐφράτης. Ciceronem unā voce universus populus Romanus declaravit, σύμπας ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς μιᾷ φωνῇ ἀνεκήρυξεν ὑπάτον τὸν Κικέρωνα. Præsta te virum, δεῖξον σεαυτὸν ἄνδρα. Πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 227 (3).*

(1) Ἐκβαίνω τὰ τριάκοντα ἔτη· ἐξίσταμαι κίνδυνον.

(2) Ὁ Κῦρος περιίσταται τὸν λόφον τῷ παρόντι στρατεύματι (Ξεν.) Ἐκλογί-
ζεσθε ἅπαν τὸ περισσὸς ἡμᾶς δεινόν (Θουκ.).

(3) Δαρεῖος Κῦρον σατράπην ἐποίησε καὶ στρατηγὸν ἀνέδειξε πάντων ὅσοι εἰς

Σημ. Τὸ habeo καὶ existimo ἐν τῇ σημασίᾳ νομίζειν, εὔρηται μόνον ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ. Aristides habitus est justissimus, ὁ Ἀριστείδης ἐνομιόθη δικαιοτάτος (1). Λέγουσι δὲ καὶ habere aliquem pro hoste, νομίζειν τιὰ ἐχθρόν· pro nihilo aliquem putare, εἰς οὐδὲν λογίσθαι τιὰ· in hostium numero aliquem habere, ἐν μοίρᾳ ἐχθρῶν ἔχειν τιὰ· parentis loco (καὶ in loco) habere, ducere aliquem, ἀπὲ πατρὸς ἔχειν τιὰ (2).

§. 132. Ἐτι δὲ δύο αἰτιατικᾶς, μίαν προσώπου καὶ ἑτέραν πράγματος, δέχονται τὰ διδάσκειν, κρύπτειν, αἰτεῖν, ἱκετεύειν, ἐρωτᾶν, συμβουλεύειν, σημαίνοντα ῥήματα, ᾧ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 228. Docere aliquem litteras, διδάσκειν τιὰ γράμματα. Verres parentes pretium pro sepultura liberum poscebat (Κικ. Βέρρ. I, 3), ὁ Βέρρῃς ἀπῆτει παρὰ τῶν γορέων τιμὴν διὰ τὴν ταφὴν τῶν παιδῶν αὐτῶν. Tribunus me primum sententiam rogavit (Κικ. πρὸς Κρίντων τὸν ἀδελ. 2, 1), ὁ δήμαρχος ἐμὲ πρῶτον ἠρώτησε περὶ τῆς γνώμης μου (τίνα γνώμην ἔχω). Discipulos id unum moneo, ut praeceptores non minus quam ipsa studia ament (Κυντ. 2, 9, 1) Τοῦτο μόνον συμβουλεύω τοὺς μαθητὰς, ἵν' οὐχ ἤτιον ἀγαπῶσι τοὺς διδασκάλους ἢ αὐτὰ τὰ μᾶθήματα. Ἡ δευτέρα αὕτη αἰτιατικὴ τηρεῖται καὶ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ (3).

Σημ. Εὔρηται καὶ posco, αιτῶ, flagito aliquid ab aliquo· πάντοτε δὲ peto, postulo aliquid ab aliquo. Τὸ δὲ rogo καὶ oro ἀπαντῶνται καὶ μετὰ μιᾶς μόνης αἰτιατικῆς συντασσόμενα (rogare auxilium, pacem orare). Τὸ interrogo καὶ μετ' ἀφαιρετικῆν, de aliqua re, ἐρωτῶ περὶ τινος. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ φράσις Quid

Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται (Ξεν. Ἄν. 4, 4, 2). Οἱ στρατιῶται Ἀλκιβιάδην στρατηγὸν εἶλοντο (Θουκ. 8, 82). Οἱ Ἕλληνες τοὺς ἄλλους πάντας φίλους ὠνόμαζον. Τί σε καλῶμεν;

(1) Φίλον σε ἡγοῦμαι (Πλάτ. Γοργ. 473). Ἀθλιωτάτην ταύτην τῶν πόλεων κρίνω (Πλάτ. Πολ. 578).

(2) Ἐν μέρει, ἐν τάξει πατρὸς ἔχειν τιὰ.

(3) Οὕτω καὶ τὰ ἀντίστοιχα ἑλληνικὰ. Πολλοὶ με σίτον αἰτοῦσι (Ξ. Κ. Π. 8, 3, 41). Διογείτων τὴν θυγατέρα ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός (Λυσ. 32, 7). Κύρος ἤρῳτα τοὺς αὐτομόλους τὰ ἐκ τῶν πολεμίων (Ξεν. Κ. Π. 3, 3, 48). Ἐρωτᾶσθαι τὸ ὄνομα, καὶ συνήθως, περὶ τοῦ ὀνόματος.

me vis? τί με θέλεις; Ἄλλας τινὰς μερικωτέρας τῶν ρημάτων τούτων συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 228 μετὰ τῶν σημ.

§. 133. Εἰς ῥήματα ἀμετάβατα προστίθεται ἐνίοτε αἰτιατικὴ ἀντωνυμίας οὐδετέρου γένους (id, hos, illud, idem, quod, quid, aliud κτλ.), ἢ ἀριθμητικοῦ ἐπιθέτου (unum, multum κ.τ.τ.), ὀρίζουσα τὴν αἰτίαν ἢ τὴν ἕκτασιν τῆς σημασίας τοῦ ῥήματος. Τοῦτο δὲ γίνεται

α) Εἰς ῥήματα ψυχικὴν διάθεσιν ἢ ἔκφρασιν αὐτῆς δηλοῦντα· οἷα τὰ laetor, χαίρω, glorior, καυχῶμαι, irasco, ὀργίζομαι, κ. ἄ. Vellelem idem posse gloriari, quod Cyrus (Κικ. Κάτων πρεσβ. 10), ἤθελον γὰρ ἠδυνάμην γὰρ καυχῶμαι περὶ τοῦ αὐτοῦ, περὶ οὗ καὶ ὁ Κύρος. Utrumque laetor, et sine dolore corporis te fuisse et animo valuisse (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 7, 1), δι' ἐκάτερον χαίρω, ὅτι καὶ ἐλεύθερος σωματικῶν πόνων ἦσο, καὶ γενναῖος τὴν ψυχὴν.

β) Καὶ εἰς ἄλλα ἔτι ῥήματα, ὧν ἡ ἔννοια ἀπαιτεῖ ὅμοιον διορισμὸν τοῦ μέτρου ἢ τῆς ἐκτάσεως· Quid prodest mentiri? τί ὠφελεῖ τὸ ψεύδεται; Callistratus in oratione sua multa invectus est in Thebanos (Κορν. ἐν βίῳ Ἐπαμ. 6), ὁ Καλλίστρατος πολλὰ ἐμέμφθη ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ τοὺς Θεβαίους (1).

§. 134. Μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσονται αἱ ἐν τῷ §. 68. Β'. προθέσεις. Περὶ δὲ τῶν μετὰ αἰτιατικῆς καὶ ἀφαιρετικῆς συντασσομένων κατὰ διάφορον σημασίαν σημειωτέον·

Ἡ in μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη δηλοῖ τὴν πρὸς τι ἢ τὴν εἰς τὰ ἔνδον κίνησιν καὶ διεύθυνσιν· ἔτι δὲ μεταφορικὰς καὶ ὁμοίας τούτων σχέσεις· in urbem ire, in carcerem conjicere. Tres pedes habere in longitudinem, in latitudinem, τρεῖς πόδας ἔχειν εὖρος, μῆκος· amor in patria, ἢ τῆς πατρίδος ἀγάπη· accipere in bo-

(1) Ὅτε εὐτυχεῖς μάλιστα μὴ φρόνει μέγα. Ταῦτα λυποῦμαι καὶ ταῦτα χαίρω τοῖς πολλοῖς (Δημ. 18, 292). Κύρος Λυσάνδρῳ ἄλλα τ' ἐφιλοφρονεῖτο (Ξ. Οἰκ. 24). Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκωμιάζουσι τὴν δικαιοσύνην (Πλάτ. Πολ. 363). Λακεδαιμόνιοι πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἠδικήκασιν καὶ μεγάλα (Δημ. 18, 98). Θαυμάζεσθαι τὰ εἰκότα. (Θουκ. 4, 38). Ἡ πόλις βραχέα ἠσθεῖσα μεγάλα ζημειώσεσθαι (Θουκ.). [Ἄλλως καὶ δοτικῇ· Ἰδομαι, χαίρω, ἄθρομαι, ἀθυμῶ, ἀγάλλομαι, ἐπαίρομαι τοῖς παροῦσι, τοῖς γεγενημένοις. Καὶ ἐνίοτε· Ἐπὶ τῇ τῶν Ἀρκάδων τύχῃ οὐχ ἦττον τῶν Λακεδαιμονίων ἠσθησαν οἱ Θεβαῖοι. Ξεν. Ἑλλ. 7, 1, 32].

nam partem, ἐπὶ καλοῦ ἐκλαμβάνειν· in speciem, κατὰ τὸ φαίνομενον· in majus celebrare, ἐπὶ μείζον ὑμνεῖν· grata lex in vulgus, ὡς πρὸς τὸ πλῆθος εὐχάριστος νόμος· multa dixi in eam sententiam, πολλὰ εἶπον τῆς αὐτῆς ἐννοίας· in tres annos, ἐπὶ τρία ἔτη· In omne tempus, in perpetuum, εἰς τὸ διηνεκές· In spem futuræ multitudinis urbem munire (Δι. Β. 1, 8), ἐπ' ἐλπίδι μέλλοντος πλῆθους ὀχυρόνειν τὴν πόλιν.

Ἡ αὐτὴ μετ' ἀφαιρετικῆς συντασσομένη δηλοῖ τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ὑπαρξίν ἢ ἐνέργειαν ἐν τινι πράγματι ἢ ἐπὶ τινος τόπου γινόμενῃν καὶ ὁμοίας τούτων σχέσεις· in urbe esse, ἐν τῇ πόλει διατρίβειν· in flumine navigare, ἐν ποταμῷ πλέειν· in campo currere, ἐν τῷ πεδίῳ τρέχειν· vas in mensa ponere, ἀγγεῖον ἐπὶ τῆς τραπέζης θέτειν· in opere, διαρκούσης τῆς ἐργασίας.

Σημ. Ἡ in μετ' ἀφαιρετικῆς προσώπου δηλοῖ, ὡς πρὸς Achilles non talis in hoste fuit Priamo (Βιργ. Αἰν. 2, 540), ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἦτο τοιοῦτος ὡς πρὸς τὸν ἐχθρὸν Πρίαμον. Καὶ παρὰ ποιηταῖς ardere in aliqua, φλέγεσθαι ἕνεκα γυναικός. Ἐνίοτε μὲ μικράν διαφορὰν τῆς σημασίας συντάσσουσι τὰ αὐτὰ ῥήματα μετὰ τῆς in καὶ ἀφαιρετικῆς ἢ αἰτιατικῆς· includere aliquem in carcerem καὶ in carcere, ἔτι δὲ καὶ ἀπλῶς carcere, κλείειν ἐν τῇ φυλακῇ. Βλ. καὶ ἄλλα τινὰ ἐν τῇ Δ. Γ. §. 230.

Ἡ sub μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη δηλοῖ τὴν ὑπό τι κίνησιν ἢ διεύθυνσιν πρὸς τι. Sub scalas se conjicere· venire sub oculos· cadere sub sensum. Ἐπὶ χρόνου δηλοῖ τὸ εὐθὺς μετὰ ταῦτα γινόμενον. Sub noctem, sub adventum Romanorum, sub dies fastos, εὐθὺς μετὰ τὰς ἐορτάς· sub idem tempus ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον. Μετ' ἀφαιρετικῆς δὲ τὴν ὑπό τι στάσιν ἢ ὑπαρξίν. Sub mensa esse· sub oculis. Σπανίως ὁμως εὔρηται μετ' ἀφαιρετικῆς ἐπὶ χρόνου· Sub ipsa profectioe, ἐν καιρῷ τῆς ἀναχωρήσεως.

Super συντάσσεται ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ μόνον μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ σημαίνει ὑπόθεσιν. Hac super re scribam ad te postea (Κικ. πρὸς Ἄττ. 16, 6), περὶ τούτου θέλω σοὶ γράφει ὑστερον. Ἄλλως δὲ αἰείποτε μετὰ αἰτιατικῆς. Super modum, ὑπὲρ τὸ μέτρον.

Subter (= ὑπὸ, ὑποκάτω) σπανίως καὶ μόνον παρὰ ποιηταῖς συν-

τάσσεται μετ' ἀφαιρετικῆς, συνήθως δὲ μετὰ αἰτιατικῆς. *Subter præcordia, ὑπὸ τὰ περικάρδια.*

Σημ. Μετὰ αἰτιατικῆς ὡς προθέσεις συντάσσονται καὶ τὰ σύνθετα ἐπιρρήματα *pridie, πρωτεραία, καὶ postridie, ἐπιούσα*· παρὰ τοῖς δοκίμοις ὅμως εἰσὶν ἀείποτε μετὰ ὀνομάτων μηνῶν καὶ ἑορτῶν συννημένα. *Pridie Idus, τὴν παραμορῆν τῶν Εἰδῶν, postridie Nonas, τὴν ἐπιούσαν τῶν Νοῶν, prostridie ludos Apollinares, τῆ ὑστεραία τῶν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀγῶνων (ἢ τῶν Ἀπολλωνίων).* Συνήθως μετὰ αἰτιατικῆς, ὡς καὶ ἡ πρόθεσις *prope*, συντάσσονται τὰ παραθετικὰ ἐπιρρήματα ταύτης *propius, proxime, καὶ ποτε καὶ τὰ ἐπίθετα τούτων*· ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ δοτικῆς.

§. 135. Εἰς τὰ μετὰ τῆς προθέσεως *trans* σύνθετα μεταβατικὰ ῥήματα *traduco, trajicio, μεταβιβάζω, transporto, μετακομίζω*, ἐκτὸς τῆς τοῦ ἀντικειμένου προστίθεται κατ' αἰτιατικὴν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, δι' οὗ μεταβιβάζεται ἢ εἰς ὃν μετατίθεται τι. *Hannibal copias Iberum traduxit, ὁ Ἀρρίβας διεβίβασε τὰ στρατεύματα διὰ τοῦ Ἰβήρου. Cæsar milites navibus flumen transportat, ὁ Καῖσαρ μετακομίζει ναυσὶ τὸν στρατιώτασ διὰ τοῦ ποταμοῦ.* Λέγουσιν ὅμως ἐνίοτε καὶ *trajicere exercitum Pado, καὶ ἄνευ τῆς τοῦ ἀντικειμένου αἰτιατικῆς trajicere, transmittere flumen: se trajicere in Africam, περαιοῦσθαι εἰς τὴν Λιβύην (1).*

§. 136. Τὰ πόλεων καὶ μικρῶν νήσων ὀνόματα συντασσόμενα μετὰ ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν καὶ τὸν ὄρον τῆς κινήσεως δηλοῦντα, τίθενται καθ' ἀπλὴν αἰτιατικὴν. *Romam ire. Athenas proficisci. Delum navigare. Haec via Capuam ducit, ἡ ὁδὸς αὕτη ἄγει εἰς Καπύην. Ὅτε δὲ σημαίνονται τὰ περίξ τῆς πόλεως, προστίθεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν ἢ ad πρόθεσις *Adolescentulus miles ad Capuam profectus sum* (Κικ. Κατ. πρῆσθ. 4), *ῥέος ἀπῆλθον στρατιώτης εἰς Καπύην, ἢ, εἰς τὸ στρατόπεδον παρὰ τὴν Καπύην. Tres sunt viæ ad Mutinam* (Κικ. Φιλ. 12, 9), *τρεῖς ὁδοὶ ἄγουσιν εἰς Μουτίνην, ὁ λόγος περὶ στρατοῦ πρὸ τῆς Μουτίνης (2).**

(1) Τὸν τῆς Ἀθήνης ποταμὸν εἶς διαβησόμεθα (Πλ.). Ὑπερήνεγκαν τὸν Λευκάδιον ἰσθμὸν τὰς ναῦς (Θουκ. 3, 81).

(2) Οἱ Ἕλληνες δηλοῦσι τὴν εἰς τόπον κίνησιν ἐνίοτε δι' ἐπιρρήματος· Ἀθή-

Σημ. Προστίθεται ἡ πρόθεσις *in* ὅτε προηγείται ἡ λέξις *urbs* ἢ *oppidum*. *Consul pervenit in oppidum Cirtam* (Σαλλ. Ἰουγ. 102), ὁ ὕπατος ἤλθεν εἰς τὴν πόλιν Κίρταν· ὡσαύτως καὶ ὅτε μετὰ τὸ κύριον ὄνομα ἐπιφέρεται ἡ λέξις *urbs* ἢ *oppidum* μετὰ ἐπιθέτου· *Demaratos Corinthius contulit se Tarquinios, in urbem Etruriae florentissimam* (Κικ. πολιτ. I, 19), Δημάρατος ὁ Κορινθίος ἀπῆλθεν εἰς Ταρκυνίους, πόλιν τῆς Τυρρήνιας ἀχμαιοτάτην. Ὄνόματα χωρῶν ὅμως καὶ μεγάλων νήσων δέχονται τὴν πρόθεσιν *in*. *In Cyprum venit*· ἐνότιε δὲ καὶ μάλιστα παρὰ ποιηταῖς παραλείπεται καὶ ἐν τούτοις ἡ πρόθεσις. *Cyprum missus est. Italiam venit*. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 232 σημ. δ'.

§. 137. Ὡσαύτως μεταχειρίζονται ἐπὶ κινήσεως ἄνευ προθέσεως καὶ τὰς αἰτιατικὰς *domum*, οἶκαδε, *rus*, ἀγρόνδε. *Domum reverti, rus ire*, καὶ *domos*, ὅτε σημαίνονται πολλῶν οἶκοι ἢ πατρίδες. Εἰς τὴν λέξιν *domum* προστίθεται κτητικὴ ἀντωνυμία ἢ τὸ τοῦ κυρίου ὄνομα κατὰ γενικὴν· *Domum meam. Domum Pompeji venisti. Domos suas discesserunt* (Κορν. Θεμισ. 4), ἀπῆλθον ἕκαστοι εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας. Ἐνότιε ὅμως λέγουσιν *in domum suam, in domum Pompeji*. Αἰέποτε δέχεται τὴν πρόθεσιν *in* ἡ αἰτιατικὴ *domum*, ὅταν συντάσσεται μετ' ἐπιθέτων. *In domum amplam et magnificam venire*, ἔρχεσθαι εἰς οἶκιαν μεγάλην καὶ λαμπράν.

§. 138. Ῥήματα καὶ ἐπίθετα καὶ ἐπιβῆματα ἐκτάσεως σημαντικὰ δέχονται τὸ μέτρον τῆς ἐκτάσεως κατ' αἰτιατικὴν. *Hasta sex pedes longa, ὄρου ἐξ πόδας μακρόν. fossa decem pedes alta, τάφρος δέκα πόδας βαθεῖα. Cæsar tridui iter processit, ὁ Καῖσαρ τρεῖς ἡμέρας ὁδοπορίαν, ἡ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν προέβη* (1).

Τὸ δὲ τῆς ἀποστάσεως μέτρον ἐκφέρεται κατ' αἰτιατικὴν ἢ ἀφαιρητικὴν. *Abesse tridui iter, ἀπέχειν τριῶν ἡμερῶν ὁδοπορίαν*.

ναζε, Ἐλευσίναδε, πεδίονδε, οἶκονδε, χαμαῖζε· συνήθως δὲ ἐν μὲν τῷ πεζῷ λόγῳ δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως εἰς, πρὸς, ἐπὶ, ἐν δὲ τῇ ποιήσει πολλάκις καὶ ἄνευ προθέσεως. Δόμους στεῖχω ἐμούς. Βλ. Ἄσωπ. μικρὸν συντακτικὸν Κεφ. ζ'. §. 4.

(1) Ὄνόματα ἐκτάσεως σημαντικὰ δέχονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὸ μέτρον τῆς ἐκτάσεως συνήθως κατὰ γενικὴν καὶ ποτε κατ' αἰτιατικὴν. Τάφρος τριῶν ποδῶν τὸ μῆκος, καὶ τρεῖς πόδας.

Aesculapii templum quinque millibus passum ab Epidauro distat (Λιβ. 45, 28), ὁ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ναὸς πέντε χιλιάδας βημάτων ἀπέχει ἀπὸ τῆς Ἐπιδαύρου. Ὡσαύτως μεταχειρίζονται ἀδιαφόρως καὶ τὰς δύο ταύτας πτώσεις, σημαίνοντες εἰς πόσῃ ἀπόστασιν γίνεται τι. *Cæsar millia passuum tria ab Helvetiorum castris castra ponit* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 22), ὁ Καῖσαρ στρατοπεδεύει τρεῖς χιλιάδας βήματα μακρὰν τοῦ τῶν Ἑλλειτῶν στρατοπέδου. Πρὸς Δ. Γ. §. 234 6' σημ. (1).

Σημ. Κατ' αἰτιατικὴν ἀπλῆν προστίθεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν εἰς τὴν λέξιν *natus*, γερρονῶς. *Viginti annos natus*, εἴκοσιν ἐτῶν τῆν ἡλικίαν, ἢ εἴκοσιν ἔτη γερρονῶς (2).

§. 139. Κατ' αἰτιατικὴν σημαίνεται ὁ χρόνος, ὅστις παρέρχεται διαρκούσης τινὸς πράξεως. *Pericles quadraginta annos præfuit Athenis*, ὁ Περικλῆς 40 ἔτη προῦστατο τῶν Ἀθηναίων. *Annum jam audis Cratippum* (Κικ. περὶ καθ. 1, 1), ἔτος ἤδη ἀκούεις τὸν Κράτιππον (3). Ἐνίστε προστίθεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν ταύτην καὶ ἡ *per*, σημαίνουσα τὸ διηνηκὲς καὶ ἀδιάκοπον. *Ludi decem per dies facti sunt* (Κικ. Κατ. 3, 8), ἀγῶνες ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἐτελέσθησαν (4).

Σημ. Σπανίως ἀπαντᾶται παρὰ τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσιν ἀφαιρετικὴ ἐπὶ διαρκείας χρόνου. *Pugnatum est continenter horis quinque* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 1, 47), ἡ μάχη διήρκεσε πέντε ἡμέρας.

§. 140. Εἰς ἐκφράσεις θαυμασμοῦ καὶ λύπης ἐκφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου κατ' αἰτιατικὴν μετὰ ἐπιφωνήματος ἢ ἄνευ τούτου *Heu me miserum*, ἢ ἀπλῶς, *me miserum!* οἴμοι τῷ ἀθλίῳ. *O fa-*

(1) Κύρος ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο (Ξεν. Ἄν. 1, 2, 5). Βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἕλληνες διέσχον ἀλλήλων ὡς τριάκοντα στάδια (Ξεν. Ἄν. 4, 2, 4). Θρασύβουλος ἔθετο τὰ ὄπλα ὅσον τρία στάδια ἀπὸ τῶν φρουρῶν (Ξεν. Ἑλλ. 2, 4, 5).

(2) Οὕτω εἴκοσιν ἔτη γεγονῶς (Ξ. Ἀπομ. 3, 6, 4).

(3) Οἱ τῶν Περσῶν ἔφηβοι δέκα ἔτη, ἀφ' οὗ ἂν ἐκ παίδων ἐξέλθοισι, κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα (Ξ. Κ. Π. 1, 2, 9).

(4) Διὰ παντός τοῦ χρόνου (Λυσ. 7, 8). Παρὰ πάντα τὸν πόλεμον. Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κερ. ζ'. §. 7 καὶ 15.

Jacem hominum spem fragilemque fortunam! (Κικ. περι ῥητ. 3, 2), ὧ τῆς ἀπατηλῆς τῶν ἀνθρώπων ἐλπίδος καὶ τῆς ἀσιάτου τύχης. Testes egregios (εἰρωνικῶς), ἀξιόλογοι μάρτυρες!

Μετὰ τὸ ἐπιφώνημα pro ἐπιφέρεται κλητικῆ· Pro dii immortales, ὧ πρὸς τῶν θεῶν! Pro sancte Juppiter! Ὁχι ὁμως καὶ ἐν τῇ φράσει ταύτῃ· Pro deum (pro hominum, ἢ deum atque hominum) fidem, πρὸς θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Ἐτι δὲ καὶ μετὰ τὸ ο πολ- λάκις· O fortunate adolescens, qui tuae virtutis Homerum praeconem inveneris! (Κικ. ὑπὲρ Ἀρχ. 10), ὧ μακάριε νέε, ὅστις εὔρες τῆς σῆς ἀρετῆς κήρυκα τὸν Ὅμηρον! Μετὰ δὲ τὰ hei καὶ vae ἐπιφέρεται τὸ πρόσωπον κατὰ δοτικὴν. Hei mihi, οἴμοι. Vae tergo meo, φεῦ τοῦ νότον μου.

Ἄλλας τινὰς σπανιωτέρας καὶ ποιητικὰς συντάξεις τῆς αἰτιατικῆς βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. ἀπὸ § 237 κ. ε.

Περὶ τῆς Κλητικῆς.

§. 141. Ἡ κλητικὴ παρεμβάλλεται ἀσυνδέτως εἰς τὸν λόγον. Vos, o Calliope, precor, aspirate canenti (Βιργ. Αἰν. 9, 525), Ὑμεῖς, ὧ Καλλιόπη (μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου), ἐπιπνεύσατέ μοι ἄδορτι, ἰκετεύω. Τὸ ἐπιφώνημα ο οὐδέποτε προστίθεται ἐν πεζῷ λόγῳ εἰς ἀγορεύσεις καὶ ἐπικλίσεις. Credo ego vos, judices, mirari, νομίζω, ὅτι ὑμεῖς, ὧ δικασταί, θαυμάζετε· ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκφράσεις θαυμασμοῦ, χκρᾶς καὶ ὀργῆς. O dii boni, quid est in hominis vita diu (Κικ. Κάτων πρεσβ. 19), ὧ θεοί, τί πολυχρόνιον ὑπάρχει ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων. O tenebrae, o lutum, o sordes, o paterni generis oblite (Κικ. κατὰ Πείσ. 26), ὧ σκότος, ὧ βόρβορος, ὧ ῥέπος, ὧ ἐπιλήσμων τοῦ πατρῶου γένους. Καὶ εἰς τὴν κλητικὴν, ὡς εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις, προστίθενται καὶ ἕτεροι προσδιορισμοί. Primā dicte mihi, summā dicende camenā, Maecenas (Ὄρατ. Ἐπιστ. 1, 1), Μαικήνα, ὃν ἐν τῷ πρώτῳ ἄσματι ὕμνησα καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ θέλω ὑμῆσαι.

Σημ. Εἰς ἀρχαῖκὸν ὕφος καὶ παρὰ ποιηταῖς εὔρηται ὀνομαστικὴ ἀντὶ κλητικῆς. Alme filius Majae (Ὄρατ. ἐν Ὀδ. 1, 2, 43), τρόφιμος τῆς Μαίας νιέ· Audi tu, populus Albanus (Λιβ. 1, 24),

ἀκουσον *Albarè laè*. Ἡ κλητική τίθεται συνήθως ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις. *Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra?* ἀλλὰ καὶ ἐν ἀρχῇ εἰς σφοδρὰς ἐκφράσεις ψυχικῆς διαθέσεως. *O mi Attice vereor* (Κικ. πρὸς Ἄττ. 14, 12), ὦ Ἀττικέ μου φοβοῦμαι. Ἐτι δὲ καὶ εἰς ἐκφράσεις τιμῆς, σεβασμοῦ *Rex Bocche! magna nobis lætitia est* (Σαλλ. Ἰουγ. 102), Βασσιλεῦ Βόκχε, μεγάλως χαίρομεν.

Περὶ τῆς Ἀφαιρετικῆς.

§. 142. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρεται τὸ μέρος, ὅπερ ἀφορᾷ ἢ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου κατηγορουμένη ποιότης ἢ ἰδιότης. *Aeger pedibus, τὸς πόδας πάσχων· natione Gallus, Γάλλος τὸ γένος. Specie urbs libera est, re verā omniā ad nutum Romanorum fiunt* (Λιβ. 35, 31), κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον εἶναι ἐλευθέρη ἡ πόλις, ἀληθῶς ὅμως πάντα πράττονται πρὸς τὰ νεύματα τῶν Ῥωμαίων (1).

Σημ. Τὸ μέρος τοῦτο, ἂν μὲν ἦναι τι ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου, σχέσιν δ' ἔχον πρὸς αὐτὸ, ἐκφέρεται κατ' αἰτιατικὴν μετὰ τῆς *ad* προθέσεως. *Accusare multos quum periculosum est, tum sordidum ad famam* (Κικ. περὶ καθ. 2, 14), τὸ πολλῶν κατηγορεῖν καὶ κινδυνώδες εἶναι καὶ δυσφημίαν ἐπάγει (2). Ἐνίστε δὲ καὶ κατ' ἀφαιρετικὴν, ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ τῆς θέσεως ἢ καταστάσεως προσώπου ἢ πράγματος ὡς πρὸς τι. *Caesar metuebat ne a re frumentaria laboraret* (Καίσι. Γ. Πόλ. 7, 10), ὁ Καῖσαρ ἐφοβεῖτο μὴ ἔλθῃ εἰς ἀπορίαν ὡς πρὸς τὰς τροφὰς (τροφῶν).

§. 143. Τὸ ὄργανον ἢ μέσον, δι' οὗ ἐκτελεῖται τι, σημαίνεται διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς, ἥτις ὀργανικὴ (*instrumentalis*) διὰ τοῦτο καλεῖται. *Secūri aliquem percutere, πελέκει ἀποκεφαλίζειν τινά. Bri-*

(1) Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 24. Ἀλγεῖν τὸν δάκτυλον, τὰ ὄμματα, κάμνειν τὸς πόδας. Δίκαιος τὸν τρόπον. Ξένον ἄγομεν τὸ μὲν γένος ἐξ Ἑλέας, ἑταῖρον δὲ τῶν ἀμφὶ Χαρμίδην (Πλ. Σοφ. 215). Ἀπειροὶ τὸ πλῆθος. Ἐξακόσιοι τὸν ἀριθμόν. Εὖ ἔχω τὰ κατὰ τὸ σῶμα.

Ἐτι δὲ καὶ δοτικῇ ἐνίστε· Γένει Ἑλλήν· φύσει κακός· ἡλικία νέος. Ἔργω, τῷ ὄντι, λόγῳ, τῇ ἀληθείᾳ. Τὸ πράττειν τοῦ λέγειν ὕστερον ὢν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει ἐστίν. (Δημ. 3, 15). Πόλις Θάψακος ὀνόματι καὶ ὄνομα.

(2) Καθαρός καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν (Πλ. Κρατ. 105).

tanni lacte et carne vivunt, οἱ Βρετανοὶ ἀπὸ γάλακτος καὶ κρέατος ζῶσι. *Lege Iulia Latini civitatem Romanam consecuti sunt,* διὰ τοῦ Ἰουλείου νόμου ἔτυχον οἱ Λατῖνοι τῆς ῥωμαϊκῆς ἰσοπολιτείας (1).

Σημ. α'. Ἡ ἐν τῷ παθητικῷ ὀργανικῇ ἀφαιρετικῇ τρέπεται ἐν τῷ ἐνεργητικῷ εἰς ὀνομαστικὴν, τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον σημαίνουσαν. *Dei providentiā mundus regitur,* τῇ τοῦ θεοῦ προνοίᾳ κυβερνᾶται ὁ κόσμος. *Dei providentiā mundum regit,* ἡ τοῦ θεοῦ προνοία κλπ. Τότε δὲ μόνον ἐκφέρεται ἐν τῷ παθητικῷ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐνεργοῦν ὑποκείμενον κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς *ab* ἀντὶ ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς ὀργανικῆς, ὅταν ἐκλαμβάνηται ὡς πρόσωπον. *Non est consentaneum, qvi metu non frangatur, eum frangi cupiditate, nec, qvi invictum se a labore præstitērit, vinci a voluptate* (Κικ. περὶ καθ. I, 20), δὲν εἶναι εὐλογον, ὁ μὴ ὑπὸ τοῦ φόβου καταβαλλόμενος, γὰρ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν, οὐδὲ ὁ ὑπὸ τῶν πόρων ἀήττητος δειχθεὶς, γὰρ ἠττᾶται ὑπὸ τῶν ἡδονῶν.

Σημ. β'. Ὅταν τὸ ὄργανον, δι' οὗ τι ἐκτελεῖται, ᾖ ἔμφυχον καὶ λογικόν, τότε ἐκφέρεται τοῦτο διὰ τῆς *per* μετ' αἰτιατικῆς. *Augustus per legatos suos bellum administrabat,* ὁ Αὐγουστος διὰ τῶν ἰδίων πρεσβευτῶν διώκει τὸν πόλεμον· ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτὸ ἐκφέρεται κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν, ὅταν ἐκλαμβάνηται ὡς πρᾶγμα ἢ ὡς ὄργανον ἀπλῶς. *Jacent suis testibus* (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 18), ἠττήθησαν διὰ τῶν ἰδίων μαρτύρων.

Σημ. γ'. Ἀφαιρετικῇ τοῦ ὀργάνου εἶναι καὶ ἡ ἐν ταῖς φράσεσι ταύταις· *extollere aliquem honoribus,* ἐξάλλειν τινὰ τιμαῖς, ἢ προβάλλειν τινὰ εἰς ἀρχάς· *erudire aliquem artibus et disciplinis,* παιδεύειν τινὰ τέχναις καὶ ἐπιστήμας· ἐνίοτε δὲ καὶ *erudire aliquem in jure civili.*

§. 144. Διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς σημαίνεται πρὸς τούτοις ἡ ἀφορμὴ

(1) Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 24. Βάλλειν τινὰ λίθοις, ξίφει. Πολέμῳ χώρα προσκτᾶται. Ἄνῆρ ἄβουλος ἡδοναῖς θηρεύεται. Διὰ τίνος τῶν τοῦ σώματος τῆ ψυχῆ αισθανόμεθα; Πλατ.—Ζῆν ἀπὸ λείας. Ἄπὸ τῶν χρημάτων στρατεύμα συλλέγειν (Ξεν. Ἄν. 2, 6, 5). Ἄπὸ διακοσίων νηῶν καὶ χιλίων ταλάντων καταπολεμεῖν τινα (Ἰσοκρ. Ἀντιδ. 111).

ἢ ἡ αἰτία, ἧς ἕνεκα ἢ δι' ἣν γίνεται τι (ablativus causae morventis). Multi homines officia deserunt molitiā animi (Κικ. περὶ Τελ. 1, 10), πολλοὶ δὲν ἐκτελοῦσι τὸ καθῆκον ἕνεκα ἀσθενείας ψυχῆς. Quod benevolentia fit, id odio factum criminariis (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 15), ὅ,τι εὐνοία γίνεται κατηγορεῖς ὡς ἕνεκα μίσους γερόμερον. Servius Tullius regnare cepit non jussu, sed voluntate atque consensu civium (Κικ. Πολ. 2, 21), ὁ Σέρβιος Τύλλιος ἐβασίλευσεν ὄχι ἐπιταγῇ, ἀλλὰ θελήσει καὶ κοινῇ τῶν πολιτῶν γνώμῃ. Τὸ αὐτὸ σημαίνεται καὶ διὰ τῶν ἀφαιρετικῶν permissu, ἀδεία, hortatu alicujus facere aliquid, παραιέσει, συμβουλή τιος πράττειν τι· καὶ δι' ἄλλων τοιούτων λέξεων κατ' ἀφαιρετικὴν μόνον ἐν χρήσει οὐσῶν, περὶ ὧν βλ. §. 23 ἐν τέλει (1).

Σημ. α'. Τὸ οὐ ἕνεκα κωλύεται ἢ ἐμποδίζεται γὰρ γεινη τι ἐκφέρεται διὰ τῆς prae μετ' ἀφαιρετικῆς. Prae morore, ἀπὸ τῆς θλίψεως, prae lacrimis loqui non possum, ἀπὸ τῶν δακρύων δὲν δύναμαι γὰρ λαλήσω. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ φράσεις· Per me licet, ἔξεστιν ἐμοῦ ἕνεκα· qui per aetatem poterant, οἱ διὰ τὴν ἡλικίαν δυνάμενοι· meā sententiā ἐμῇ γνώμῃ, meo judicio, κατ' ἐμὴν κρίσιν.

Σημ. β'. Αἱ τὴν αἰτίαν δηλοῦσαι ἀφαιρετικαὶ causā, ἕνεκα, καὶ gratiā, χάριν, συντάσσονται μετὰ γενικῆς ἢ κτητικῆς ἀντωνυμίας προτιθεμένης αὐτῶν συνήθως κατὰ τὰ ἐν §. 118 σημ. ῥηθέντα. Rei publicae causa accusare aliquem, τῆς πόλεως ἕνεκα κατηγορεῖν τιος.

Σημ. γ'. Τὴν αἰτίαν σημαίνουνσι πρὸς τούτοις καὶ διὰ τῶν λέξεων eā de causā, ἢ ἀπλῶς eā causā (justis causis), eā gratiā· καὶ διὰ τῶν προθέσεων ob, propter. Non tam ob recentia ulla merita,

(1) Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 23. Οἱ ξύμμαχοι τῷ Πausανίου ἔχθει παρ' Ἀθηναίους μετετάξαντο. Θουκ. Περικλῆς τοὺς Ἀθηναίους ὕβρει θαρσοῦντας κατέπλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι. Θουκ. Ὅποσα ἀγνοία οἱ ἄνθρωποι· ἐξαμαρτάνουσι, πάντα ἀκούσια ταῦτ' ἐγὼ νομίζω. Ξεν. Μέλητος τὴν γραφὴν ταύτην ὕβρει τινὶ καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νεότητι γράψασθαι δοκεῖ (Πλ. Ἀπολ. 26). "Ἐτι δὲ καὶ διὰ τῆς ὑπὸ μετὰ γενικῆς Ὑφ' ἡδονῆς, ὑπὸ λύπης ὕβριζει· καὶ τῆς διὰ μετὰ αἰτιατικῆς· Οἱ Ἀθηναῖοι διὰ Περικλῆα βελτίους γεγονέναι Πλάτ.

quam originum memoriā (Λιβ. 38, 39), ὄχι τοσοῦτον διὰ γέας ἐκδουλεύσεις, ὅσον διὰ τὴν μνήμην τῆς καταγωγῆς.

§. 145. Ἡ ἀφαιρετικὴ οὐσιαστικοῦ μετὰ ἐπιθέτου δηλοῖ τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται τι, ἢ τὰ περιστατικὰ τὰ παρακολουθοῦντα τὴν πράξιν, διὸ καὶ τροπικὴ ἀφαιρετικὴ καλεῖται (ablativus modi). *Miltiades summa æquitate res Chersonēsi constituit* (Κορν. Μιλτ. 2), ὁ Μιλτιάδης μερίστη ἐπιεικεία τὰ ἐν Χερσονήσῳ διέταξεν. *Deos pura, integra, incorrupta et mente et voce venerari debemus* (Κικ. περὶ φύσ. θ. 2, 28), τοὺς θεοὺς ὀφείλομεν τὰ λατρεύομεν καθαρῶ, ἀκερατῶ, ἀδιαφθόρῳ καὶ διαροίῳ καὶ φωνῇ. *Ire agmine quadrato, poréuesθαι μὲ στρατὸν ἐν σχήματι τετραγώνου παρατεταγμένον. Obvius fit Miloni Clodius, expeditus, in equo, nulla rheda, nullis impedimentis* (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 10), συναρτῶ τὸν Μίλωνα ὁ Κλώδιος, εὐζωτος ἢ ψιλὸς, ἔφιππος, ἄνευ δχημάτος. ἄνευ σκευῶν. Οὕτω λέγουσι καὶ *nullo ordine, οὐδεμιᾷ τάξει*. Πολλάκις ὅμως προσθέτουσιν εἰς τὴν ἀφαιρετικὴν ταύτην τὴν πρόθεσιν *cum*, ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ τοῦ παρακολουθοῦντος τὴν πράξιν ἢ περὶ ἐξωτερικῶν περιστατικῶν. *Magno studio aliquem adjuvare, μεγάλη σπουδῇ βοηθεῖν τινί* καὶ *cum magno studio adesse* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 24), σὺν μεγάλῃ σπουδῇ παριστασθαι *Romani cum magno gaudio Horatium accipiunt* (Λιβ. I, 25), οἱ Ῥωμαῖοι μὲ μεγάλην χαρὰν ὑποδέχονται τὸν Ὁράτιον (1).

Σημ. α'. Οὐδέποτε προστίθεται ἢ *cum* εἰς οὐσιαστικὰ, τρόπον (ὡς τὰ *modo, ritu, more, ratione, consuetudine*), διάθεσιν καὶ σκοπὸν (*hac mente, hoc consilio, æquo animo fero*), ἢ συνθήκην (*sub conditione, ea lege*) σημαίνοντα· ὡσαύτως οὐδὲ ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ μερῶν τοῦ σώματος, *nudo capite incedere, γυμνῇ κεφαλῇ βαδίξειν* (2).

(1) Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 14. Δρόμῳ ἠπήγοντο πρὸς τὴν γέφυραν. Θουκ. Οὐδὲν γνώμη ἀλλὰ τύχη πάντα πράττεται. Ξεν. Θυμῶ καὶ βίῳ τὸ πλεον ἐναυμάχουν ἢ ἐπιστήμη. Θουκ. Πάνυ σπουδῇ ἔλαβε τὰς βίβλους. Πλ.

(2) Τῷ τρόπῳ γίνου φιλοπροσήγορος, τῷ δὲ λόγῳ εὐπροσήγορος (Ἰσοκ. Δημοκ.). Παντὶ τρόπῳ πειρᾶσθαι. Ἐνίοτε καὶ κατ' αἰτιατικὴν. Τοῦτον τὸν τρόπον πράξας, ὅλου τοῦ πράγματος ἀπαλλάξομαι (Δημ. 30, 22).

Σημ. β'. Ὅτε τὸ ὄνομα τοῦ παρακολουθοῦντος τὴν πράξιν ἐκφέρεται καθ' ἑαυτὸ ἄνευ ἐπιθέτου, τότε δέχεται τὴν πρόθεσιν cum. Cum cura scribere, μετ' ἐπιμελείας γράφειν. Πολλάκις ὁμῶς ἀπαντῶνται καὶ ἄνευ τῆς cum πολλάι ἀφαιρετικάι τοιαῦται, ἐπιβόηματικὴν σημασίαν ἔχουσαι ὡς αἱ ordine, τακτικῶς, jure, δικαίως, silentio, σιωπῇ, σιωπηλῶς, vi, βία, βιαίως· (ἄλλας πολλὰς βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. § 257 σημ. β'). ἔτι δὲ καὶ αἰτιατικάι μετὰ τῆς per ἀντὶ ἐπιβόηματων τροπικῶν per vim, βιαίως· per litteras, ἐγγράφως. Per scelus et latrocinium aliquid auferre (Κικ. Βέρρ. I, 21), κακούργως καὶ ληστροικῶς ἀφαιρεῖν τι (1).

Σημ. γ'. Ὅ,τι φέρει τις μεθ' ἑαυτοῦ (πλὴν τῶν ἐνδυμάτων) τίθεται κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς cum. Servus comprehensus est cum gladio ὁ δοῦλος συνελήφθη φέρων ξίφος (2).

Σημ. δ'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ φράσεις pace alicujus καὶ bona venia alicujus dicere, μετὰ τὴν ἀδειάν τινος λέξειν· periculo alicujus facere, μετὰ τὴν κίνδυνόν τινος πράττειν· alicujus auspiciis, imperio, ductu rem gerere, ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τινος ἐκτελεῖν τι· simulatione (ἢ specie) timoris cedere, ὑποχωρεῖν προσχήματι φόβου· obsidum nomine, λόγῳ ἢ ὀνόματι ὀμήρων. Βλ. καὶ ἄλλας ἐν τῇ Δ. Γ. §. 257 σημ. ε'.

§. 146. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρεται καὶ τὸ ὄνομα, τὸ σημαῖνον τὴν ἀξίαν ἢ τιμὴν καθ' ἣν πωλεῖται ἢ ἀγοράζεται τι. Eriphyle auro viri vitam vendidit, ἢ Ἐριφύλη χρυσοῦ ἐπώλησε τὴν ζωὴν τοῦ ἀνδρός. Prædium emitur centum millibus nummum, τὸ κτῆμα ἀγοράζεται 100,000 σεστερτίων. Cælius habitat triginta millibus (Κικ. ὑπὲρ Καιλ. 7), ὁ Καίλιος κατοικεῖ οἰκίαν 30,000. Apollonius mercede docebat, ὁ Ἀπολλώνιος ἐδίδασκεν ἐπὶ μισθῷ (3).

(1) Ἐπλεὶ μετὰ δέκα τριήρων. Ξεν. Ἦλθον Πέρσαι παμπληθεὶ στόλῳ, ὡς ἀφανιοῦντες τὰς Ἀθήνας. Ξεν. Ἐπλεον ξὺν παντὶ τῷ στρατεύματι ἐπὶ Σελινούντος. Θουκ.—Οὐδενὶ κόσμῳ εἰσπίπτειν (Θουκ. 7, 84). Βία ἐπιέναι, κραυγῇ πολλῇ ἐπιέναι (Ξ. Ἄν. 1, 7, 4).

(2) Εἶπετο τῷ λοχαγῷ ξὺν αὐτῷ τῷ θώρακι καὶ τῇ κοπίδι. Ξεν. Εἶπεν ἦκειν εἰς τὰς τάξεις αὐτοῖς στεφάνοις. Ξεν.

(3) Καὶ οἱ Ἕλληνας· Πωλεῖν ἀργυρίου. Τὴν σοφίαν ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πωλεῖν. Ξεν. Ὑποτιθέναι πέντε μνῶν. Μισθοῦ Τιμοκράτης νόμους εἰσφέρει (Δημ. 24, 66). Πρῶ. καὶ Ἄσσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 18).

Σημ. Ὅταν δὲ τὸ ποσὸν τῆς τιμῆς δὲν ὀρίζηται ἀκριβῶς, ἀλλὰ λέγεται ἀορίστως αὕτη ὡς μικρὰ ἢ μεγάλη, τότε μεταχειρίζονται τὰς γενικὰς tanti, magis κττ. περὶ ὧν εἴρηται ἐν §. 115. Λέγουσι πρὸς τούτοις mutare, commutare, permutare aliquid aliquid re, ἀνταλλάσσειν τί τινος· καὶ commutare aliquid cum aliquo, ἀντί τινος (1).

§. 147. Ἀφαιρετικῆ συντάσσονται τὰ πλησμονὴν, ἀφθονίαν καὶ προμήθειαν δηλοῦντα ῥήματα (ablativus copiae). Τοιαῦτά εἰσι τὰ abundo, εὐπορῶ, affluo, ἔχω ἀφθορίαν, scateo, βρῦω, γέμω, instruo, προμηθεύω, orno, κοσμῶ, afficio, περιβάλλω, dignor, ἀξιῶ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 259. Τὰ impleo καὶ compleo, πληρόω, συντάσσονται ἐνίοτε καὶ γενικῆ· implere hostem fugae et formidinis (Λιβ. 10, 14), τὸν ἐχθρὸν φόβου καὶ φυγῆς πληροῦν (2).

Σημ. Τινὰ τούτων συντάσσονται μὲ ἀφαιρετικὴν πράγματος καὶ αἰτιατικὴν προσώπου, ἢ μὲ δοτικὴν προσώπου καὶ αἰτιατικὴν πράγματος· οἷον, donare aliquem annulo aureo, δωροῦμαι τινα χρυσοῦ δακτυλιδίῳ· donare adiutoribus suis multa, δωρεῖσθαι τοῖς ἐπικούροις πολλὰ. Τοιαῦτα ῥήματά εἰσι τὰ dono, δωροῦμαι, circumdo (urbem muris ἢ mures urbi), περικυκλώω, adspargo, ράινω, περιάπτω, induo, ἐνδύω, misceo, μίγνυω, καὶ ἕτερα τινα, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 259 (3).

§. 148. Ἀφαιρετικῆ συντάσσονται καὶ τὰ ἔλλειψιν (ἀμετάβατα), καὶ στέρησιν (μεταβατικά) σημαίνοντα (ablativus inopiae)· careo στεροῦμαι, vaco, εἶμαι κενός, egeo, ἔχω χρείαν, indigeo, εἶμαι ἄπορος, orbo, ὀρφανίζω, στερεῶ, privo, στερῶ, spolio, συλῶ, fraudo, ἀπατῶ, rudo, γυμνῶ. (Τὰ egeo καὶ indigeo συντάσσονται ἐνίοτε καὶ γενικῆ. Ὡσαύτως συντάσσονται μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ τὸ

(1) Χρυσᾶ χαλκεῖον διαμείβεσθαι νοεῖς (Πλάτ.) Ἀλλάξασθαι τινός τι, καὶ ἀλλάξασθαι νόμισμα ἀντὶ νομίσματος. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 10.

(2) Τὰ τοιαῦτα γενικῆ συντάσσονται παρ' Ἑλλήσιν· ὡς τὰ πίμπλημι, πληρῶ, πλήθω, γέμω, εὐπορῶ, πλουτῶ, κ. ἄ. τ. Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 2. Ὡσαύτως καὶ τὰ στέρησιν ἢ ἔλλειψιν σημαίνοντα.

(3) Τὰ ἀγαθὰ διδόναι τοῖς δικαίοις. Δῶρα τῷ Θεῷ φέρειν. Πλείω παρ' Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 4.

*in*video (alicui aliqva re), φθορῶ, *inter*dico (alicui aliqva re), κωλύω, σπανιώτατα δ' εὐρηνται ταῦτα αἰτιατικῇ συντάσσόμενα.

§. 149. Ἔτι δὲ καὶ τὰ ἀπομακρύνεσθαι, ἀπέχειν, ἐλευθεροῦν, ἀπολύειν, κωλύειν σημαίνοντα ῥήματα δέχονται κατ' ἀφαιρετικὴν τὸ ἀφ' οὗ τις ἀπέχει, ἐλευθεροῦται κ. ἔ. Τοιαῦτά εἰσι τὰ *abstineo desisto*, ἀπέχω, *libero*, ἐλευθερῶ, *solvo*, ἀτολύω, *levo*, ἀρακοῦφιζω, *exonero*, ἀποκουφίζω, *arceo*, εἴρω *prohibeo*, κωλύω, *excludo*, ἀποκλείω. Τινὰ τούτων ὅμως δέχονται τὴν *ab* πρόθεσιν μετὰ ἀφαιρετικῆς· *abstinere a vitiis*· *excludere aliquem a republica*, ἀποκλείειν τινὰ τῆς πόλεως. Τὸ *libero* ὅμως σπανίως συντάσσεται μετὰ τὴν *ab*· τὰ δὲ *levo*, *exonero*, *exsolvo* οὐδέποτε (1).

Τὰ δὲ βιάϊαν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τόπου σημαίνοντα ἐνίοτε μὲν συντάσσονται μετ' ἀφαιρετικῆς, συνήθως ὅμως μετὰ τῶν προθέσεων *ab*, *de*, *ex*. *Depellere hostem loco* (καὶ *e loco*, *ex urbe*), ἐκβάλλω τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τῆς θέσεως. Ὡς αὐτῶς καὶ τὸ *cedo* ἐνίοτε· *dedeco loco*, *vita* καὶ *e loco*, *de vita*, ἀποχωρῶ ἀπὸ τοῦ τόπου, ἀπὸ τοῦ βίου· καὶ τὸ *abeo* ἐξέρχομαι παραιτοῦμαι (*magistratu* τῆς ἀρχῆς) (2).

Τὰ *exeo*, *egredior*, ἐξέρχομαι, *ejicio*, ἐκβάλλω, σπανίως συντάσσονται μεθ' ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς· τὸ δὲ *consto*, συνίσταμαι, συνήθως μετὰ τῆς *ex*· *Ex animo et corpore constamus*, ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνιστάμεθα.

§. 150. Τὰ ῥήματα *gaudeo*, χαίρω, *laetor*, ἀγάλλομαι, *glorior*, καυχῶμαι, *doleo*, λυποῦμαι, *mæreo*, θρηνῶ, *fido*, confido, ἐμπιστεύομαι, συντάσσονται ἀφαιρετικῇ, δηλούση τὸ περὶ οὗ ἡ χαρὰ, ἡ ἀγαλλίασις κτλ. Ἄλλὰ τὰ *fido* καὶ *confido* συντάσσονται καὶ δοτικῇ· τὸ δὲ *doleo* καὶ αἰτιατικῇ κατὰ τὸν §. 135. Τὸ δὲ *glorior* δέχεται καὶ τὴν πρόθεσιν *de* ἢ *in* μετὰ τῆς ἀφαιρετικῆς (3).

(1) Ἐν τῇ ἐλληνικῇ τὰ τοιαῦτα γενικῇ συντάσσονται· καὶ ποτε μετὰ τὴν πρόθεσιν ἀπὸ καὶ ἔξ. Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 2.

(2) Καὶ οἱ Ἕλληνες συντάσσουσι ταῦτα ἐνίοτε μετὰ τὴν ἀπὸ ἢ ἔξ πρόθεσιν. Ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ σώματος χωρίζεται. Ἀπαλλάττειν τινὰ ἐκ πόνων. Ἐλευθεροῦν τινὰ ἀπὸ τῶν Μήδων.

(3) Περὶ τῆς συντάξεως τούτων παρ' Ἑλλῆσι βλ. ἀνωτέρω § 133 τὴν ὑποσημείωσιν. Ἐπαίρομαι τοῖς παροῦσιν. Ἡδομαι ἐπὶ τινι. Ἐπαρόμενος ἢ πλοῦτος ἢ ἐτχὺς ἢ ἄλλω τῶ τοιοῦτω (Πλ. Πολ. 434).

ὡσαύτως ἀφαιρετικῆ συντάσσονται καὶ τὰ *utor, χρῶμαι, abūtor, καταχρῶμαι, fruor, ἀπολαμβάνω, fungor, ἐκτελεῶ, χρηματίζω, potior, καταλαμβάνω, vescor, τρέφομαι*. Τὸ *potior* ὅμως συντάσσεται καὶ γενικῆ ἐνίστε· ὡς *potiri rerum, καταλαμβάνειν τὴν ἀρχήν*. Πρῶ. καὶ Δ. Γ. §. 264 κ. ε. (1).

§. 151. Τὸ *opus est* (ἔστι χρεία, ἀνάγκη) δέχεται κατ' ὀνομαστικὴν εἰς οἰονδήποτε γένος καὶ ἀριθμὸν τὸ οὐ ἔστιν ἀνάγκη. *Dux nobis* (δοτ.) *et auctor opus est* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 2, 6), ἡγεμόνος καὶ ὁδηγοῦ δεόμεθα· *Exempla multa opus sunt* (ὁ αὐτὸς περὶ Εὐρυσ. 2, 19), πολλῶν παραδειγμάτων εἶναι χρεία· ἢ κατ' ἀφαιρετικὴν, ὅτε τὸ *opus est* ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπρόσωπος φράσις· *Praesidio opus est* φρουρᾶς ἔστι χρεία· *Quid opus est verbis?* τίς ἡ χρεία λέξεων; Ὅπως ἀπρόσωπος συντάσσουσι μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ τὴν φράσιν *usus est* *Viginti usus est minis*, εἴκοσι μῶν ἔστι χρεία· καὶ ἀπλῶς *si usus est, εἰδὴν ἦναι ἀναγκαῖον*.

Σημ. Τὸ *opus est* συντάσσεται ἐνίστε μετ' ἀπαρεμφάτου. *Quid opus est maturare?* τίς ἀνάγκη γὰρ σπεύδωμεν; *Opus est Hirtium conveniri, εἶναι ἀνάγκη συνδιαλέξεως μετὰ τοῦ Ἰρτίου*· καὶ ἐνίστε μετὰ μετοχῆς· *Opus est maturato* (Λιβ. 1, 58). *Opus est Hirtio convento, δεῖ εἰς λόγους τῷ Ἰρτίῳ ἐλθεῖν*.

§. 152. Ἀφαιρετικῆ συντάσσονται καὶ τὰ ῥήματα *assvesco, ἐθίζομαι (labore), adsvefacio, ἐθίζω, sto, ἐμμένω σταθερὸς, facio* καὶ *fit*. *Quid facies hoc homine?* τί θέλεις κάμει τὸν ἄνθρωπον τοῦτον; *Quid fiet nave?* τί γενήσεται μὲ τὸ πλοῖον; Ἀλλὰ λέγουσι καὶ *Quid facies huic homini. Quid fiet de militibus. Consul refert, quid de iis fieri placeat, qui in custodiam traditi sunt* (Σαλλ. Κατ. 50), ὁ ὕπατος ἐρωτᾷ τὴν Σύγκλητον, τί αὕτη ἐγκρίνει γὰ πάθωσιν οἱ εἰς φυλακὴν παραδοθέντες.

§. 153. Πολλὰ ἐπίθετα, συγγενῆ κατὰ τὴν σημασίαν τῶν ἐν §. 147—8 ῥημάτων, συντάσσονται ἀφαιρετικῆ. Τοιαῦτά εἰσι (2)·

1) Τὰ πληρωτικά, ἥτοι τὰ πλησμονὴν ἢ ἀφθονίαν δηλοῦντα· ὡς,

(1) Τὰ μὲν τούτων γενικῆ, τὰ δὲ δοτικῆ συντάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

(2) Τὰ πλεῖστα τούτων γενικῆ συντάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ Βλ. Ἀσσωπ. μικ. συντ. Κερ, Γ'. §. 24.

præditus, προικισμένος, onustus, πεφορτισμένος, plenus, πλήρης, fertilis, εύφορος, dives, πλούσιος. Ἔτι δὲ τὰ dignus καὶ indignus. Ἐκ τούτων ὅμως τὸ plenus, fertilis καὶ dives συντάσσονται συνηθέστερον μετὰ γενικῆς. Πρβ. Δ. Γ. §. 268. α'.

2) Τὰ ἔλλειψιν καὶ στέρησιν ὡς, inanis, κενός, nudus, γυμνός, orbis, ὀρφανός, vacuus, κενός, liber, ἐλεύθερος, alienus, ἀλλότριος, ἀκατάλληλος, extorris, ἀνάστατος. Τινὰ τούτων δέχονται καὶ τὴν πρόθεσιν ab μετὰ ἀφαιρετικῆς. Ἀλλὰ περὶ τούτων βλ. Δ. Γ'. §. 268 β'. σημ. α' καὶ β'.

3) Τούτοις ἠκολούθησαν κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὰ contentus, ἀρκούμενος, anxius, περίφοβος, mæstus, λυπούμενος, superbus, ἀλαζών, fretus, πεποιθώς.

§. 154. Αἱ καταγωγὴν ἢ γέννησιν σημαίνουσαι μετοχαὶ (natus, ortus, genitus, satus, editus, γεννηθεὶς, καταγόμενος) δέχονται τὸ τοῦ γεννήτορος ὄνομα καὶ τὸ τοῦ γένους, ἀφ' οὗ τις κατάγεται, κατ' ἀφαιρετικὴν. Mercurius Jove et Maja natus erat, ὁ Ἑρμοῦς ἐγεννήθη ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μαιᾶς. Natus nobili genere, ἐκ λαμπροῦ γένους γεννηθεὶς (1). Ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν γονέων ὄνομα ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ μετὰ τῶν προθέσεων ex ἢ de, τὸ δὲ τῶν ἀπωτέρω τρογόνων μετὰ τῆς ab καὶ τῆς μετοχῆς ortus. Belgae orti sunt a Germanis (Καισ. Γ. πολ. 2, 4). Οἱ Βέλγοι κατάγονται ἀπὸ τῶν Γερμανῶν.

§. 155. Ἡ ἀφαιρετικὴ σημαίνει ἐνίοτε καὶ τὸ μέτρον τῆς ἀποστάσεως (πρβ. §. 138). Εἰς συγκρίσεις δὲ δηλοῖ ἢ αὐτὴ τὸν βαθμὸν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐνὸς τῶν συγκρινομένων μερῶν ὡς πρὸς τινὰ ποιότητα Romani duobus millibus plures erant quam Sabinis, οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ δύο χιλιάδας ἦσαν τῶν Σαβινῶν πλείους. multis partibus major, ἐν πολλοῖς μείζων. Ἡ δὲ πρὸ τῶν ἐπιβήματων ante, πρότερον, post, ὕστερον, ἀφαιρετικὴ δηλοῖ πόσον χρόνον πρότερον ἢ ὕστερον ἐγένετό τι. Multis annis ante, πολλὰ ἔτη πρότερον. Novem annis post bellum Punicum, ἐννέα ἔτεσι μετὰ τὸν

(1) Παισανίας γένους τοῦ βασιλείου ἦν. Θουκυδίδης οἰκίας μεγάλης ἦν. Σεγοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν. Τηρεὺς καὶ Τήρης οὐ τῆς αὐτῆς Θράκης ἐγένοντο. Θουκ. Οἱ ἀπὸ τοῦ Διός. Οἱ ἀφ' Ἡρακλέους.

Καρρηθονικὸν πόλεμον. Περὶ ἄλλων τινῶν συντάξεων τῶν μορίων τούτων βλ. Δ. Γ. §. 270 ἐν ταῖς σημ. (1).

§. 156. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρεται καὶ τὸ δευτέρον μέρος τῆς συγκρίσεως, ὅπερ ἄλλως ἐκφέρεται μετὰ τοῦ συγκριτικοῦ συνδέσμου *quam* κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν τοῦ ἑτέρου τῆς συγκρίσεως μέρους. *Major Scipione, μείζων τοῦ Σκηπίου*, ἢ *Major quam Scipio, μείζων ἢ ὁ Σκηπίου*. Πλείω περὶ συγκρίσεως βλ. κατωτέρω ἐν §. 165.

§. 157. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρονται αἱ λέξεις, αἵτινες σημαίνουσι ποιότητα ἢ ἰδιότητα τοῦ δι' αὐτῶν προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ διὸ λέγεται αὕτη ποιότητος ἀφαιρετικὴ (*ablativus qualitatis*), ὡς καὶ ἡ ταυτοσήμαντος γενικὴ ἐν §. 106, ἔνθα ἐγένετο λόγος καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν δύο τούτων πτώσεων. *Agasiläus statūra fuit humili et corpore exiguo*, ὁ Ἀγησίλαος ἦτο ἀραστήματος ταπεινοῦ καὶ μικροῦ σώματος. *Gajus Valerius summa virtute et humanitate adolescens* (Καισ. Γ. πολ. 1, 47), *Γάιος Βαλέριος*, νέος μεγίστης ἀρετῆς καὶ φιλανθρωπίας. *Summis ingeniis exquisitaque doctrina philosophi* (Κικ. περὶ Τελ. 1, 1), *φιλόσοφοι ἐξόχου πνεύματος καὶ ἐξαιρέτου παιδείας*. Βλ. Δ. Γ. §. 272 (2).

§. 158. Ἡ ἐν τόπῳ στάσις καὶ ἡ ἀπὸ τόπου κίνησις σημαίνεται συνήθως διὰ τῶν προθέσεων *in*, *ab*, *ex de*, μετὰ ἀφαιρετικῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ δι' ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς ἐν ταῖς ἐξῆς περιπτώσεσι.

1) Τὰ τῆς γ' κλίσεως ὀνόματα πόλεων καὶ μικρῶν νήσων, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτά εἰσιν ἐν τῷ πληθυντικῷ μόνον ἀριθμῷ ἐν χρήσει τί-

(1) Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 17. Τέσσαρσι μναῖς ἔλαττον. Τοιαῦτα εἰσι καὶ αἱ δοτικαὶ πολλῶ, μακρῶ, ὀλίγῳ, βραχεῖ, μικρῶ μείζων. Ὀλίγῳ τινὲς ἐλάττων. Τοσοῦτῳ κρείττων, ὅσῳ πρεσβύτερος. — Δέκα ἔτεσι πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ἀφίκετο Δᾶτις. Πλ. Βοιωτοὶ οἱ νῦν ἐξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἄλωσιν τὴν νῦν Βοιωτῶν ὤκισαν. Θουκ. Ὀλίγῳ πρὸ τῶν Τριάκοντα τὸ χωρίον ἐξεμίσθωσαν. Δυσ. Πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον τῶν Τρωϊκῶν.

(2) Οἱ Ἕλληνες τρέπουσιν ἄλλως τὸν λόγον, ἐκφράζοντες τὴν ἀφαιρετικὴν ταύτην τῆς ποιότητος δι' ἐπιθέτων κατ' ὀνομαστικὴν ἢ κατ' αἰτιατικὴν ἐκφερομένων. Εὐρηται ὅμως καὶ γενικὴ μετὰ τοῦ εἰμί, ἰδιότητα σημαίνουσα, ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις. Τούτου τοῦ τρόπου εἰμί (Ἄριστ. Πλου. 246). Τῆς αὐτῆς γνώμης εἶναι (Θουκ. 5, 46). Τῶν αὐτῶν λόγων (Πλ. Γοργ. 482).

θενται κατ' αφαιρετικὴν ἀπλῆν, ὅταν σημαίνηται ἡ ἐν αὐτοῖς στάσις καὶ διατριβή. *Babylone habitare, ἐν Βαβυλωνίῳ οἰκεῖν. Athenis litteris operam dare, Ἀθήνησιν σπουδάζειν, ἢ περὶ τὰ γράμματα ἀσχολεῖσθαι.* Ἐὰν δὲ ἦναι τῆς ἀ καὶ β' κλίσεως καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ εὐχρηστα, τίθενται κατὰ γενικὴν, ὅπως εἶπομεν ἐν § 117. Τότε δὲ μόνον προστίθεται ἡ πρόθεσις *in* εἰς τὰ ὀνόματα ταῦτα, ὅταν προηγῆται αὐτῶν ἡ λέξις *urbs, oppidum, insula* οἶον, *in oppido Hispali, ἐν τῇ πόλει Ἰσπάλει.*

2) Παραλείπεται ὡσαύτως ἡ πρόθεσις *in* πρὸ τῆς λέξεως *locus*, τόπος, μετὰ ἀντωνυμίας ἢ ἐπιθέτου συνημμένης· *hoc loco, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ. æquo loco pugnare, μάχεσθαι ἐν ὀμαλῷ τόπῳ.* Ἄνευ προθέσεως ἀπαντῶνται καὶ αἱ λέξεις *ruri* (σπανιότερον *rure*), ἐν ἀγροῖς, ἀγρόθι· *dextrā, δεξιᾷ, laevā, ἀριστερᾷ. terra marique, κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν* (εὐρῆται ὅμως καὶ *in mari esse, in terra ponere*), καὶ ἐνίοτε *medio, ἐν μέσῳ. medio ædium, ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας.*

Σημ. Ἡ λέξις *locus* οὐδέποτε δέχεται ἐν μεταφορικῇ σημασίᾳ τὴν πρόθεσιν *in*· ὡς, *meliore loco res nostræ sunt, ἐν καλλιτέρῳ καταστάσει εἰσι τὰ ἡμέτερα.*

3) Καθ' ἀπλῆν αφαιρετικὴν ἐκφέρονται καὶ ἄλλαι λέξεις, συντασσόμεναι μετὰ τῶν ἐπιθέτων *totus* καὶ *omnis*, ὅταν σημαίνηται δι' αὐτῶν ἡ ἕκτασις. *Urbe tota gemitus fit, ἀρὰ πᾶσαν τὴν πόλιν θρηγοῦσι. Cæsar nuntios tota civitate Aeduorum dimittit* (Καισ. Γ. Πολ. 7, 38), ὁ Καῖσαρ πέμπει ἀγγέλους ἀρὰ πᾶσαν τὴν χώραν τῶν Αἰδουῶν. *Quis toto mari locus tutus fuit?* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 11), τίς ἀρὰ πᾶσαν τὴν θάλασσαν τόπος ἦτο ἀσφαλής; Σπανίως δὲ προσθέτουσιν εἰς τούτας τὴν *in* πρόθεσιν· *in tota Sicilia, ἐν ἀπάσῃ τῇ Σικελίᾳ* (1).

§. 159. Καὶ ἡ διεύθυνσις καὶ φορὰ τῆς κινήσεως σημαίνεται διὰ τῆς αφαιρετικῆς. *Porta Collina urbem intrare, διὰ τῆς Κωλλίνης πόλεως εἰσερχεσθαι εἰς τὴν πόλιν. Mari vehi, terra advenire, iter facere, διὰ θαλάσσης, διὰ ξηρᾶς πορεύεσθαι* (2).

(1) Περὶ τῆς ἐν τόπῳ στάσεως παρ' Ἑλλήσι βλ. ἀνωτέρω § 117 κ. ε.

(2) Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 6.

§. 160. Ὅταν δ' ἦναι ὁ λόγος περὶ τῆς ἀπὸ πόλεων καὶ μικρῶν νήσων κινήσεως ἢ ἀναχωρήσεως, τίθενται τὰ ὀνόματα τούτων καθ' ἀπλῆν ἀφαιρετικὴν ὡσαύτως καὶ αἱ λέξεις *domo*, οἴκοθεν, *rure*, ἀγρόθεν, καὶ ἐνίοτε *humo*, χαμῶθεν. *Romā proficisci*, ἀπὸ Ῥώμης πορεύεσθαι. *Descendere Athenis*, ἀπ' Ἀθηναίων ἀπερχεσθαι. *Delo Rhodum navigare*, ἀπὸ Δήλου εἰς Ῥόδον πλέειν. *Domo auxilium mittere*, οἴκοθεν βοήθειαν πέμπειν. *Oculos tollere humo* (καὶ *ab humo*), ἀπὸ τῆς γῆς αἴρειν τοὺς ὀφθαλμούς (1).

Σημ. α'. Ἐνίοτε ὅμως προσθέτουσιν εἰς ταῦτα καὶ τὴν πρόθεσιν *ab*, μάλιστα ὅταν ἐννοῆται ἡ ἀπὸ τῶν πέριξ τῆς πόλεως κινήσις. *Cæsar a Gergovia discessit* (Κα.σ. Γ. Πολ. 7, 59), ὁ Καῖσαρ ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς Γεργοβίας ἢ ὅταν προηγῶνται αἱ λέξεις *urbs*, *oppidum*.

Σημ. β'. Ἐν ἐπιστολαῖς δὲ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, ὅθεν πέμπεται ἢ ἐπιστολὴ τίθεται ἐν ἀπλῇ ἀφαιρετικῇ (*Romā a. d. II. Idus Octobres*). Ὁσαύτως καὶ ὁ τῆς πατρίδος ἢ καταγωγῆς τόπος ἐνίοτε *Gen. Magius Cremonā* (καὶ *Cremonensis*. Καισ. Ἐμ. Πολ. 1, 24), ὁ ἀπὸ Κρεμώνης (2).

§. 161. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ χρόνου διάστημα δηλοῦσαι λέξεις, ὅταν σημαίνεται δι' αὐτῶν ὁ χρόνος καθ' ὃν ἢ ἐν τὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι, ἢ καὶ ὁ παρερχόμενος πρὸ τῆς ἐκτελέσεως πράξεώς τινος. *Tertio anno urbs capta*, τὸ γ' ἔτος ἐκυριεύθη ἡ πόλις. *Qua nocte natus Alexander est, eādem Diānae Ephesiæ templum deflagavit* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 27), καθ' ἣν νύκτα ἐγεννήθη ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν αὐτὴν κατεκάη ὁ ναὸς τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος. *Roscius Romam multis annis non venit* (Κικ. Ῥώσκ. Ἄμ. 27), ὁ Ῥώσκιος ἐπὶ πολλὰ ἔτη δὲν ἦλθεν εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁσαύτως κατ' ἀφαιρετικὴν καὶ αἱ λέξεις *hieme*, ἐν καιρῷ χειμῶνος, *æstate*, θέρει, *die*, nocte, *luce*, ἡμέρα. Τὸ δὲ *in tempore* καὶ ἄ-

(1) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν διὰ τῶν εἰς θεὸν ἐπιρρήματων, Ἀθήνηθεν, οἴκοθεν, ἢ διὰ τῶν προθέσεων ἐκ καὶ ἀπό. Ἐκ Λακεδαιμόνος. Ἐκ Τεγέας. Ἀπὸ Συρακουσῶν. Ἀπὸ Κερκύρας. Ἐξ ἄδου· οἱ δὲ ποιηταὶ ἐνίοτε δι' ἀπλῆς γενικῆς Νήσου τῆςδε—ἐκ ταύτης τῆς νήσου. Βλ. Ἀσωπιμικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 5.

(2) Ἀρχίνος ὁ ἐκ Κοίλης ἐγράψατο Θρασύβουλον τὸν Στειριέα. Αἰσχ.

πλῶς tempore σημαίνει ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ in tali tempore, ἐν τοιαύταις περιστάσεσι (Σαλλ. Κατ. 48) (1).

Σημ. α'. Καὶ λέξεις, μὴ χρόνου διάστημα δηλοῦσαι ἀλλὰ τι συμβεβηκός, ἐκφέρονται κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας· οἷον αἱ adventu, discessu alicujus, ἐν καιρῷ τῆς ἐλευσεως ἢ κατὰ τὴν ἐλευσίν τινος· occasu solis, δυσμαῖς ἡλίου, comitiis, ἐν καιρῷ τῶν ἀρχαιρεσιῶν, ludis, τῶν ἀγῶνων, gladiatoribus, τῶν μοιομαχιῶν (2). Ἐτι δὲ pace, bello, tumultu, ἐν καιρῷ εἰρήνης, πολέμου, θορύβου· ὅταν ὁμοῦ ταῦτα συντάσσωνται μετὰ ἐπιθέτων ἔχουσιν ἐνίοτε τὴν in πρόθεσιν· in bello Alexandrino, ἐπὶ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ πολέμου.

Σημ. β'. προστίθεται ἐνίοτε ἡ in ὅταν σημαίνεται ὅτι ἐντὸς ὀρισμένου χρόνου, ἀπὸ τινος σημείου λογιζομένου, γίνεται τι. Decrevit senatus, ut legati Jugurthae in diebus proximis decem Italia decederent (Σαλλ. Ιουγ. 28), ἀπεφάσισεν ἡ Σύγκλητος, ὅπως ἐντὸς τῶν δέκα ἡμερῶν ἀπέλθωσι τῆς Ἰταλίας οἱ τοῦ Ἰουγούρθα πρέσβεις· ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς diebus decem λέγει ὁ αὐτὸς Σαλλ. ἐν κεφ. 38 ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας.

Σημ. γ'. Εἰς τοὺς χρονικοὺς τούτους διορισμοὺς προσθέτουσι καὶ τὰς ἀνωνομίας hic, ille, κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν, σημαίνοντες δι' αὐτῶν τὸ σημεῖον, ὅθεν ἄρχεται ὁ χρόνος οὗτος. Καὶ ἡ μὲν hic ἀναφέρεται εἰς τὸν χρόνον τοῦ λαλοῦντος, ἡ δὲ ille εἰς ἕτερον ἄλλως δὲπὸ τοῦ λόγου ὀριζόμενον. His annis quingentis Romae rex fuit (Κικ. Πολ. 1, 37), πρὸ 400 ἐτῶν ἀπὸ τῆς σήμερον ἦτο βασιλεὺς

(1) Πολλῶν ἐτῶν Ἀγάθων ἐνθάδε οὐκ ἐπιδεδήμηκεν (Ηλ. Συμ. 172). Τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Δείλης ἀφίκοντο οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς κώμας (Ξεν. Ἄν. 3, 3, 44). Τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐστράτευσαν ἐπὶ Χαλκιδίας (Θουκ. 2, 58). Ἐπράχθη ταῦτα Ἐλαφθολιώνος μηνός (Δημ. 37, 5).—Χειμῶνος ὥρα. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀπέθανε. Τῷ τρίτῳ ἔτει οἴκαδε ἀπέπευσα.—Ἐν τεσσαράκοντα μάλιστα ἡμέραις Ἀγῶν χιλίους καὶ πεντήκοντα ὀπλίτας τῇ νόσῳ ἀπώλεσεν (Θουκ. 2, 58). Ἐν τρισὶν ἡμέραις διήλθον (Ἰσοκ. Παν. 187). Ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀφείλετο (Ἰσοκ. Εὐαγ. 64). Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. Ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ. Ἐν τῷ Θαρρηλιῶν μηνί (Δημ. 49, 60). Περὶ Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. σ'. §. 7.

(2) Τοῖς Παναθηναίοις. Τοῖς Διονυσίοις. Τῇ νομηγῆξ. Ταῖς πομπαῖς. Τραγωδοῖς κιοῖς. Θεσμοφορίαις νηστεύομεν. Ἀριστοφ.

ἐν *Πρώμῃ*. Τὸ αὐτὸ δὲ σημαίνουσι καὶ διὰ τῶν ante quadringentos annos, ἢ abhinc (ἀπὸ τοῦδε) annos quadringentos. Πλείω περὶ τούτου. βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 277 ἐν ταῖς σημ.

§. 162. Καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος λεγομένη (ablativus absolutus), ἥτις ἐν πολλοῖς ἀντιστοιχεῖ τῇ ἀπολύτῳ γενικῇ τῆς ἑλληνικῆς, σημαίνει ἢ μόνον χρονικὸν διορισμὸν τῆς κυρίας προτάσεως (ὡς factum est rege vivo, ζῶντος τοῦ βασιλέως ἐγένετο), ἢ τρόπον πράξεως, ἢ καὶ ἄλλην τινὰ σχέσιν προσώπου ἢ πράγματος πρὸς αὐτήν. Augustus natus est Cicerone et Antonio consulibus, ὁ Αὐγουστος ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς ὑπατείας (ἢ ὑπατευόντων) τοῦ Κικέρωνος καὶ Ἀρτωρίου. Regibus ejectis consules creati cæpti sunt, ἐκβληθέντων τῶν βασιλέων ἤρχισαν τὰ ἐκλέγωνται ὑπατοὶ. Nihil de hac re agi potest salvis legibus (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 1, 2), οὐδὲν δυνατόν γενέσθαι περὶ τούτου τηρουμένων τῶν νόμων. Lex Cassia lata est Scipione auctore (Κικ. Νομ. 3, 16), συμβουλή τοῦ Σκηπίωνος (ἢ συνεργούντος αὐτοῦ) ἐκυρώθη ὁ τοῦ Κασσίου νόμος.

Σημ. α'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ ἀφαιρετικαὶ æstu magno ducere agmen (Κικ. Τουσκλ. 2, 15), ἐν καιρῷ μεγάλης θερμότητος (ἢ μεγάλης θερμότητος οὔσης) ἄγειν τὸν στρατόν. Tabulas in foro summā hominum frequentia exscribo (Κικ. Βερρ. 2, 77), ἐν συρροῇ, (ἢ συνελθόντων) πολλῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀντιγράφω τοὺς πίνακας.

Σημ. β'. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἐνεστώτος τῆς μετοχῆς ens, ὧν, ἐκφέρει κατ' ἀπόλυτον ἀφαιρετικὴν καὶ μόνον οὐσιαστικὸν μετὰ ἐπιθέτου, ὡς τινὰ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων δεικνύουσιν (1). Ἀλλὰ περὶ τῆς ἀφαιρετικῆς ταύτης ἔσται λόγος καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ μετοχῶν.

(1) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπίστε. Σκότους καὶ νυκτὸς τὸ πρᾶγμα ἐγένετο. Δημ. Ἐσπέρας οὔσης καὶ σκότους ἔρχεται Μειδίας. Ὁ αὐτ. Ἐβοήθου ἡμέρας ἕδη. Θουκυδ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

§. 163. Μετὰ οὐσιαστικῶν ἐπιφέρουσιν οἱ Λατῖνοι, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, ἐπίθετα τάξιν ἢ ἀκολουθίαν σημαίνοντα, κατὰ τὴν αὐτὴν τῶν οὐσιαστικῶν πτώσιν καὶ γένος καὶ ἀριθμὸν, ἀνθ' ὧν καὶ ἐπίβλημα ἢ ἀναφορικὴ πρότασις δυνατὸν ἦτο νὰ τεθῆ. Hispania postrema omnium provinciarum perdomita est (Λιβ. 28, 12), ἢ *Ἰσπανία τελευταία ἀπασῶν τῶν ἐπαρχιῶν ὑπειάγη εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἢ τελευταῖον, ἢ ἦτο ἢ τελευταία, ἣτις ὑπειάγη* Gajus quintus advenit, ὁ Γάιος πέμπτος ἦλθεν. Οὕτω μεταχειρίζονται ἐν τῇ συντάξει καὶ τὰ ἐπίθετα solus, totus, diversus, sublīmis, μετέωρος, frequens, συχνός, proximus, prudens, sciens, invītus, ἄκων. Aquila sublīmis abiit, ἀετὸς μετέωρος ἀπῆλθε. Consules in provincias diversi abiere, εἰς διαφόρους ἐπαρχίας ἀπῆλθον. Plus hodie boni feci imprudens quam sciens ante hunc diem unquam (Τερ. Ἐκ. 5, 2, 40), πλείω κατὰ ἐπραξα σήμερον ἐν ἀγροῖα, ἢ ἀλλοτὲ ποτε πρότερον ἐν γνώσει (1).

Σημ. Ὡσαύτως καὶ ἡ πρὸς τινα τόπον διεύθυνσις τῆς κινήσεως σημαίνεται διὰ τῶν ἐπιθέτων adversus, secundus, obliq̄vus μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ τόπου· in adversum collem subire, ἔρχεσθαι κατ' ἀντικρὺν ἢ ἀντιθέτως πρὸς τὸν λόγον· secundo flumine navigare, κατὰ ροῦν τοῦ ποταμοῦ πλέειν. Obliq̄vo monte decurrere (Λιβ. 7, 15) Πρὸς Δ. Γ. §. 300.

§. 164 α) Καὶ ἐπίθετα μεταχειρίζονται ἀντὶ οὐσιαστικῶν, ὅταν σημαίνωσι δι' αὐτῶν πάντας τοὺς ἔχοντας τὴν τοῦ ἐπιθέτου ποιότητα. Τοιαῦτά εἰσι docti, οἱ πεπαιδευμένοι, boni, οἱ ἀγαθοὶ, omnes boni πάντες οἱ ἀγαθοὶ κ. ἄ. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη τῶν ἐπιθέτων χρῆσις

(1) Ὡσαύτως καὶ παρ' Ἑλλήσι. Τρεψαμένων τῶν Ἀθηναίων τοὺς Χίους πρῶτους, νικᾷται καὶ τὸ ἄλλο στρατεύμα (Θουκ. 8, 55). Ἐκόντες ἀμαρτάνετε. Ἄσμενος ὑμᾶς εἶδον—Ὁ ἄνεμος ἐκπνεῖ μέγας (Θουκ. 6, 104). Κρήνη ἄφθονος βέουσα (Ξεν. Ἄν. 6, 2, 4). Ἄπρακτος ἀποχωρῶ. Ἄρας μετέωρον εἰς τὸ βάραθρον ἐμβάλω. Ἀριστοφ. Κακὸς ἐκὼν οὐδέεις. Ὁ Νικίας ἀκούσιος ἠρημένος ἀποτρέψαι ἐδούλετο. Ἐθέλων ἔπεται. Ἀφικνοῦνται αἰφνίδιοι. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπτεροὶ ἀφίκοντο τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης. Σχολαῖοι ἐκοιμήθησαν.

εἶναι συννηεστέρα ἐν τῷ πληθυντικῷ ἢ τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ. *Plurimum in faciendo interest inter doctum et rudem, non multum in iudicando* (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 51), *πλεῖστον ἐν τῷ πράττειν διαφέρει ὁ πεπαιδευμένος τοῦ ἀπαιδευτοῦ, οὐχὶ δὲ πολὺ ἐν τῷ κρίνειν* (1).

β') Τὸ σύνολον τῶν πραγμάτων, ἅπερ ἔχουσι τὴν τοῦ ἐπιθέτου ποιότητα, δηλοῦσι διὰ τοῦ οὐδετέρου πληθυντικοῦ ἐπιθέτου· ὡς, *bona, τὰ ἀγαθὰ, πᾶν ὅ,τι εἶναι ἀγαθόν· mala, πᾶν κακόν, omnia nostra, πάντα τὰ ἡμέτερα· omnia pulchra, πάντα τὰ καλὰ (omne pulchrum, πᾶν καλόν ἰδιαιτέρως)*. Ὅτε δὲ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δηλωθῇ ἡ καθολικὴ ἔννοια τῶν ἐπιθέτων τούτων, οὐχὶ δὲ τὰ καθέκαστα αὐτῆς, τότε μεταχειρίζονται τὸν ἐνικὸν ἀριθμόν· *verum, τὸ ἀληθές ἢ ἀλήθεια· investigatio veri, ἡ τοῦ ἀληθοῦς ἀνίχνευσις·* (Τοῦναντίον *vera nuntiare* σημαίνει, *ἀληθεῖς εἰδήσεις ἀναγγέλλειν*)· *natura justi et aequi mater, ἡ φύσις εἶναι μήτηρ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐπιεικειᾶς* (2).

Σημ. α'. Ἐνίοτε εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἡ διὰ τοῦ *res* μετὰ ἐπιθέτου περιγραφὴ· *res bonae et honestae, τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ, res militares, τὰ στρατιωτικά· res civiles et navales, τὰ πολιτικά καὶ ναυτικά* καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἔναρθρα οὐδέτερα πληθυντικὰ ἐπιθέτα τῆς ἑλληνικῆς περιφράζει ἡ λατινικὴ διὰ τοῦ *res* καὶ τοῦ πληθυντικοῦ ἐπιθέτου.

Σημ. β'. Οὐδέτερα ἐπιθέτα μετὰ προθέσεων ἐπέχουσιν ἐνίοτε τόπον ἐπιρρομάτων· οἶον, *de ἢ ex improviso, ἀπροσδοκῆτως, de integro, ἐξ ἀρχῆς, sine dubio, ἀναμφιβόλως* (3).

γ') Ἄλλα πάλιν ἐπιθέτα ἔλαβον ὅλως οὐσιαστικῶν σημασίαν, ὡς διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ ἐπιθέτου σημαίνονται πρόσωπα, διὰ δὲ τοῦ οὐδετέρου πράγματα, ἔχοντα τὴν τῶν ἐπιθέτων ποιότητα. Τοιαῦτά εἰσι τὰ *amicus, inimicus, adversarius, amica, bonum, malum, ludicrum, θέαμα, παίγνιον, simile, ὁμοίωμα, inane, κε-*

(1) Οἱ Ἕλληνες προσθέτουσι τὸ ἄρθρον εἰς τὰ τοιαύτην σημασίαν ἔχοντα ἐπιθέτα. Τὸν ἀσθενῆ παρὰ τοῦ πλουσίου δίκην, ἣν ἀδικῆται, δύνασθαι λαβεῖν.

(2) Τὰ ἀγαθὰ, τὰ καλὰ, τὰ πολιτικά.—Τὸ ἀγαθόν, τὸ δίκαιον, τὸ μέσον. Τὸ Ἑλληνικόν· τὸ βαρβαρικόν· τὸ ναυτικόν.

(3) Ἐκ τοῦ φανεροῦ, ἐξ ἴσου, διὰ βραγέων, ἐξ ἀπροσδοκῆτου. κ. τ. κ. ἐξ ἐτοίμου, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἐν τῷ φανερῷ, ἐν τῷ ἔμφανει.

τὸν διάστημα· καὶ ἕτερα πολλά ἀποβαλόντα ἐν τῇ συνηθείᾳ τὸ ἴδιον οὐσιαστικόν, τίθενται καθ' ἑαυτὰ ἐν τῇ τοῦ παραλειφθέντος οὐσιαστικοῦ σημασίᾳ· οἷον τὰ *cani* (τουτέστι *capilli*), *πολιὰ κόμη· frigitam, calidam (aquam) potare, ψυχρὸν, θερμὸν ὕδωρ πίνειν· primas, secundas (partes) agere, ὑποκρίνεσθαι τὸν πρωταγωνιστήν, τὸν δευτεραγωνιστήν· dextra, sinistra (manus), δεξιὰ, ἀριστερὰ* κτλ. (1).

Σημ. Οἱ ποιηταὶ τοῦναντίον συνάπτουσι μετὰ οὐσιαστικοῦ ἕτερον οὐσιαστικόν μὲ ἐπιθέτου σημασίαν. *Populus late rex (=regnans, Βιργ. Αἰν. I, 21)*. Οἱ αὐτοὶ προσθέτουσιν εἰς ἀμετάβατα ῥήματα ἐπίθετα οὐδετέρου γένους ἀντὶ ἐπιζῆρημάτων. *Altum dormire, βαθείως κοιμᾶσθαι, perfidum ridere, δολίως γελάειν*. Εὐρηται δὲ καὶ ἐν πεζῷ λόγῳ *sonare, olere peregrinum, ξένην προφορὰν, ὀσμὴν ἔχειν*. Πρβ. §. 128 σημ. καὶ Δ. Γ. § 301. κ. ε. (2).

§. 165. Περὶ τῆς συντάξεως τῶν συγκριτικῶν ἐπιθέτων σημειώτεον, ὅτι τὸ ἕτερον τῶν συγκρινομένων μερῶν ἐκφέρεται 1) κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ἐτέρου πτώσιν μετὰ τοῦ μόριου *quam* (ἢ *ac* παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις καὶ τοῖς ποιηταῖς ἐνίοτε). *Cui potius gredam, quam tibi? τίρι μᾶλλον γὰ πιστεύσω ἢ σοί; Donum specie quam re majus, δῶρον μείζον κατὰ τὸ φαινόμενον ἢ ἀληθῶς*. Καὶ ὅταν τὸ δεύτερον μέλος σχηματίζῃ νέαν πρότασιν, προηγῆται ταύτης τὸ *quam*, ὡς ἂν ἦτο αὕτη μία μόνη λέξις. *Haec verba sunt Varro nis, hominis doctioris quam fuit Claudius* (Γελλ. 10, 1), οἱ λόγοι οὗτοι εἰσι τοῦ Βάρρωνος, ἀνδρὸς πολυμαθεστέρου, ἢ ὅσον ἦτο ὁ Κλαύδιος (3).

Σημ. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀντιθέσεως τῶν συγκρινομένων μερῶν τίθεται ἐνίοτε τὸ μόριον *quam* μετὰ τοῦ δευτέρου τῆς συγκρίσεως μέρους ἀμέσως μετὰ τὸ πρῶτον καὶ πρὸ τοῦ συγκριτικοῦ ἐπιθέτου.

(1) Καὶ οἱ Ἕλληνας ὡσαύτως. Ἡ ἡμετέρα, ἡ οἰκουμένη (τουτέστι γῆ)· δεξιὰ, ἀριστερὰ (χεῖρ)· ἡ εἰμαρμένη, ἐπ' ἴση καὶ ὁμοίᾳ (μοῖρα)· ἡ ἐμὴ νικᾶ (γνώμη)· ἡ ἐπιούσα, ἡ αὔριον (ἡμέρα).

(2) Μεγά φθέγγεσθαι, βοᾶν, λέγειν· ἠδὺ, κακὸν ὄζειν· ὄξι ὄραν· μέγα φρονεῖν.

(3) Μείζων εἶ καὶ πλείω ἔχεις ἢ ἐγώ. Τίνι ἂν μᾶλλον πιστεύταιμι ἢ σοί· Ἡδὴ τινὲς καὶ ἐκ δεινότερων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν (Θουκ. 7, 67).

Maris subita tempestas quam ante provisa terret navigantes vehementius (Κικ. Τουσκ. 3, 22), ἡ τῆς θαλάσσης αἰφνίδιος τρικυμία φοβίζει μᾶλλον τοὺς πλείοντας ἢ ἡ προςδοκωμένη.

2) Κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν, ὅταν τὸ ἕτερον τῆς συγκρίσεως μέρος ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ Tullus Hostilius ferocior Romulo fuit (Λιβ. 1, 22), ὁ Τύλλος Ὀστίλιος ἦτο πολεμικώτερος τοῦ Ῥωμύλου. Qvem auctorem locupletiore Platone laudare possumus? (Κικ. Πολ. 1, 10), τίνα πλουσιώτερον τοῦ Πλάτωνος συγγραφέα ἔχομεν γὰρ ἐπαιρέσωμεν; (1).

Σημ. α'. Εἰς ἀνωμάλους ὅμως συντάξεις, οἷα εἶναι ἡ τοῦ ἐπομένου παραδείγματος, οὐδέποτε παραλείπεται τὸ quam. Tu splendidior rem habes villam quam ego, σὺ ἔχεις λαμπροτέραν τῆς ἐμῆς ἔπαυλιν (2). Τοῦναντίον οὐδέποτε προστίθεται τὸ quam πρὸ τῆς ἐχούσης ἄρνησιν ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ὅταν αὕτη ἦναι τὸ ἐν τῆς συγκρίσεως μέρος, ἀλλὰ πάντοτε ἐκφέρεται αὕτη κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν. Punicum bellum, quo nullum majus Romani gessere (Λιβ. 38, 53), τὸν Καρχηδορικὸν πόλεμον, οὔτινος οὐδένα μείζονα ἐπολέμησαν οἱ Ῥωμαῖοι.

Σημ. β'. Σπανία ἐξαιρέσεις εἶναι γὰρ ἐκφέρηται καθ' ἀπλῆν ἀφαιρετικὴν τὸ ἐν τῆς συγκρίσεως μέρος, ὅταν τὸ ἕτερον οὔτε ὀνομαστικὴ οὔτε αἰτιατικὴ ἦναι. Pane egeo, jam mellītis potiore placentis (=quam mellītiae placentiae sunt). (Ὁρατ. Ἐπιστ. 1, 10, 11), ἄρτου ἔχω χρεῖαν, καλλιτέρου πλακουντίων ἐκ μέλιτος.

Σημ. γ'. Οἱ ποιηταὶ συντάσσουσι καὶ τὴν λέξιν alius, ἄλλος, ὡς συγκριτικὸν ἐπίθετον. Ne putes alium sapiente bonoque beatum (Ὁρατ. Ἐπιστ. 1, 16, 20), μὴ νόμιζε ἄλλον εὐδαίμονα παρὰ τὸν σοφὸν καὶ ἀγαθόν (3). Ἔτερα τινὰ περὶ συγκριτικῶν βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 304.

(1) Μείζων ἐμοῦ εἶ. Οἰκίαν τῆς ἡμετέρας πολὺ μείζω κέκτησαι. Τοῦτο καὶ ἡμῖν, τοῖς ἡττοσιν ἐκείνου, ξυμφέρον (=ἢ ἐκείνός ἐστι. Πλ. Πολ. 338). "Ἐξεστὶν ἡμῖν μᾶλλον ἐτέρων καθ' ἡσυχίαν βουλεύειν (=ἢ ἕτεροι. Θουκ. 1, 35).

(2) Χώραν ἔχετε οὐδὲν ἡττον ἡμῶν ἔντιμον (=ἢ ἡμεῖς. Ξεν. Κ. Π. 3, 3, 44). Οἱ Πελοποννήσιοι πλείοσι ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων παρήσαν (=ἢ οἱ Ἀθηναῖοι. Θουκ. 8, 52).

(3) Οὕτω καὶ παρ' Ἑλληνισιν ἡ λέξις ἄλλος. "Ἄλλα ἢ τὰ γινόμενα. "Ἄλλα τῶν δικαίων.

§. 166. α. Εἰς ἀριθμητικὰ καὶ οὐσιαστικὰ ποσότητος σημαντικὰ (ὡς *annus* ἔτος, *dimidia pars* ἡμισυ μέρος), προστίθενται τὰ μόρια *plus* καὶ *amplius* (πλέον) ἢ τὸ *minus* (μείον) μετὰ τοῦ φωνῆ ἢ ἄνευ τούτου πρὸς αὐξήσιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ ἀναφερομένου ποσοῦ, χωρὶς νὰ μεταβάλλωσι τὴν πτώσιν αὐτοῦ, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως. *Zeuxis et Polygnōtus non sunt usi plus quam quatuor coloribus* (Κικ. Βρουτ. 18), ὁ Ζεῦξις καὶ ὁ Πολύγνωτος δὲν μετεχειρίσθησαν π.λέον τῶν τεσσάρων χρωμάτων. *Plus septingenti capti sunt* (Λιβ. 41, 12), π.λέον τῶν 70 συνελήφθησαν. *Plus partimidia ex quingvagenta millibus hominum caesa est* (Λιβ. 36, 40), π.λέον τοῦ ἡμίσεως τῶν 50,000 ἀνδρῶν ἐγορεύθησαν. *Quinctius tecum plus annum vixit* (Κικ. ὑπὲρ Κοίντ. 12), ὁ Κοίντιος ἔζησε μετὰ σοῦ π.λέον τοῦ ἔτους (1).

β'. Ὄταν ὅμως ἡ συντακτικὴ τοῦ ῥήματος πτώσις ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ (ὡς *intersunt sex millia, habeo decem milites*), τότε τὰ μὲν μόρια *plus*, *amplius*, *minus*, ἐκλαμβάνονται πολλάκις ὡς ὀνομαστικά ἢ αἰτιατικά, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ποσοῦ ἐμφέρεται κατ' ἀφαιρετικὴν, συντακτικὴν τῶν συγκριτικῶν τούτων· ὡς *interest amplius sex millibus, διέστηκε ἢ διαφέρει π.λέον τῶν ἑξ. χιλιάδων*· *habeo plus decem millibus, ἔχω ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας*. *Catiline initio non amplius duobus millibus militum habuit* (Σκλλ. Κατ. 55), ὁ Κατιλίνας τὸ κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχε π.λέον ἢ 2,000 στρατιώτας. *Roscius numquam plus triduo Romæ fuit* (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 27), ὁ Ῥώσκιος οὐδέποτε διέτριψε π.λέον τῶν τριῶν ἡμερῶν ἐν Ῥώμῃ. Πρβ. Δ. Γ. §. 305 (2).

Σημ. Τὸ μὲν *plus* καὶ *amplius* σημαίνει ποσὸν (π.λέον), τὸ δὲ

(1) Πλέον ἢ τριάκοντα πλέθρα γῆς κτήσασθαι (Λυσ. 19, 42). Ἡ λεία ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλαττον πέντε καὶ εἴκοσι (Θουκ. 6, 65). Οἱ ἵππεῖς ἀποικτίουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μείον πεντακοσίου (Ξ. Ἄν. 6, 2, 24). Πέμψω ἐπ' αὐτὸν ἄρνις πλεῖν ἑξακοσίου τὸν ἀριθμὸν (Ἀριστ. Ὀρν. 1251).

(2) Εἰςενήνεται ὑπὲρ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ πατρὸς οὐκ ἔλαττον μηνῶν τετρακόντα (Λυσ. 19, 43). Πολύστρατος οὐ πλέον ὀκτώ ἡμερῶν ἦλθεν εἰς τὸ βουλευτήριον (Λυσ. 20, 14). Καὶ ἐπιθετικῶς· Ξενοκλῆς συνοικεῖ τῇ γυναικὶ πλείω ἢ ὀκτὼ ἔτη ἡδῆ (Ἰσακ. 3, 34).

magis βαθμὴν (*μᾶλλον*) ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Τὰ *non magis*, *non plus* σημαίνουσι, ὅτι καὶ εἰς τὰ δύο συγκρινόμενα μέρη ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει ἐξ ἴσου ἢ αὐτὴ ποιότης. *Non nascitur ex malo bonum*, *non magis quam ficus ex olea* (Σεν. Ἐπιστ. 87), ἐκ τοῦ κακοῦ δὲν γεννᾶται καλόν, ὡς οὐδὲ ἐκ τῆς ἐλαίας σῦκον. *Jus bonumque apud veteres non legibus magis quam naturā valebat* (Σαλλ. Κατ. 19), τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν ἴσχυε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐχὶ νόμῳ *μᾶλλον* ἢ φύσει, ἤτοι ἐξ ἴσου κατ' ἀμφοτέρω.

§. 167. Καὶ εἰς ἐπίθετα καὶ ἐπιβόηματα, μέτρον σημαίνοντα καὶ αἰτιατικῇ συντασσόμενα κατὰ τὸν §. 138, προστιθέμενα τὰ μόρια *plus*, *amplius* καὶ *minus* μετὰ τοῦ *quam* ἢ ἄνευ τούτου κατὰ τὰ ἐν τῷ ἡγουμένῳ παραγράφῳ βηθέντα, αὐξάνουσι ἢ ἐλαττοῦσι τὸ ἀναφερόμενον μέτρον. *Umbra non amplius quattuor pedes longa* (Πλίν. Φυσ. Ἰστ. 6, 39), σκιά ὅχι πλέον τῶν τεσσάρων ποδῶν μακρά. *Minus quinque et viginti milibus longe ab Utica copiae aberant* (Καισ. Ἐμ. Πολ. 2, 37), ὀλιγώτερον τῶν 25,000 βημάτων ἦτο μακρὰν τῆς Οὐτίκης ὁ στρατός. Ἐνίοτε ὁμῶς ἀπαντᾶται καὶ συγκριτικὸν ἐπίθετον ἢ ἐπιβόημα, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ μέτρου ἐκφέρεται ἢ κατ' αἰτιατικὴν ἄνευ τοῦ *quam*, ὡς *Digitum non altior unum* (Λουκ. 4, 515), οὐχὶ ὑψηλότερος δακτύλου ἢ κατ' ἀφαιρετικὴν, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ. *Palus non latior pedibus quingvagina* (Καισ. Γ. Πολ. 5, 53), τέλμα ὅχι εὐρύτερον τῶν 50 ποδῶν. Λέγουσι δὲ καὶ *quingvagina pedibus latior* κατὰ τὸν §, 138 καὶ 155.

Σημ. Ἡ λέξις *natus*, γεγωνῶς, μετ' ἀριθμητικῶν συντασσομένη, δέχεται τὰς ἐξῆς συντάξεις: *natus plus*, *amplius*, *minus* (*quam*) *triginta annos*, πρεσβύτερος ἢ νεώτερος τῶν 30 ἐτῶν *major* (*minor*) *quam* (καὶ ἄνευ τοῦ *quam*) *triginta annos natus*.—*major* (*minor*) *triginta annis* ἄνευ τοῦ *natus*. (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 14 καὶ 15). Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 306. κ. α. (1).

§. 168. Ἡ σύγκρισις δύο διαφορῶν ποιοτήτων ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ ἢ πράγματι κατὰ διάφορον βαθμὸν εὐρισκομένων γίνεται ἢ

(1) Νεώτερος τριάκοντα ἐτῶν = γεγωνῶς ἔτη ἔλαττον ἢ τριάκοντα (Ξ. Ἀπ. 4, 2, 35).

διὰ τοῦ μορίου *magis*, ἢ διὰ δύο συγκριτικῶν ἐπιθέτων *magis audacter quam prudenter*, μάλλον τολμηρῶς ἢ συνειρῶς· *Bella fortius quam felicius gerere* (Λιβ. 5, 43), ἀνδρειότερον ἢ εὐτυχέστερον πολεμεῖν (1).

§. 169. α'. Τὸ συγκριτικὸν σημαίνει πολλάκις μικρὸν βαθμὸν ποιότητος, ἐνίοτε δὲ καὶ λίαν μέγαν. *Senectus est naturā loquacior* (Κικ. Κατ. πρεσβ. 16), τὸ γῆρας εἶναι γύσει ὀλίγον φλόγαρον. *Themistocles minus parentibus probabatur, quod liberius vivebat* (Κόρν. Θεμ. 1), πολλὰ ὀλίγον ἤρσκαεν εἰς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ ὁ Θεμιστοκλῆς, διότι ἔζη λίαν ἐλευθέρως (2).

β'. Τὸ συγκριτικὸν σημαίνει πρὸς τούτοις τὸν ἀνώτατον βαθμὸν, ὅταν ἡ σύγκρισις γίνεται μεταξὺ δύο μόνων. *Quæritur ex duobus uter dignior sit, ex pluribus quis dignissimus* (Κυντιλ. 7, 4, 21), ζητεῖται ἐκ μὲν δύο ὀπότερος εἶναι ὁ ἀξιώτερος, ἐκ δὲ πλειόντων τίς ὁ ἀξιώτατος· *Major fratrum melius pugnavit, ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν κάλλιον ἐπολέμησε* (3).

Σημ. Τὸ *λίαν μέγα ἐν συγκρίσει* πρὸς τι σημαίνεται διὰ τοῦ *major quam pro re aliqua*. *Prælium atrocius quam pro numero pugnantium* (Λιβ. 21, 20), μάχη σφοδροτέρα ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν μαχομένων· ἦτοι περισσότερον ἢ ὅσον ἐπερίμενέ τις ἀπὸ τοσούτου ἀριθμοῦ πολεμιστῶν. Πρβ. Δ. Γ. §. 308 σημ. α' καὶ β', ἔνθα καὶ περὶ τινῶν ἄλλων σπανιωτέρων συντάξεων τῶν συγκριτικῶν.

§. 170. Τὸ ὑπερθετικὸν σημαίνει ἐνίοτε ὅχι τὸν ἀπολύτως ὕψιστον βαθμὸν ἐν συγκρίσει πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους τῆς αὐτῆς τάξεως, ἀλλὰ μόνον λίαν μέγαν, σχετικῶς τὸν ὕψιστον πρὸς τινὰς. *Es tu quidem carissimus, sed multo eris carior, si bonis præceptis lætabere* (Κικ. περὶ καθ. 3, 33), μοὶ εἶσαι λίαν προσφιλέως, ἀλλὰ πολὺ προσφιλέστερος θέλεις εἶσθαι, εἰ ἀρέσκησαι εἰς καλὰ

(1) Φλόμηλον οἱ πολλοὶ βελτίονα ἠγοῦνται εἶναι ἢ πλουσιώτερον (Λυσ. 19, 45). Ἄγαθος μάλλον ἢ πλούσιος.

(2) Αὐθαδέστερόν τι ἀποκρίνεσθαι (Θ. 8, 84). Ἐνθυμοῦμαι μὴ ἀγροικότερον ἢ λέγειν (Πλ. Γοργ. 462).

(3) Ὁ πρεσβύτερος τῶν παίδων παρὰν ἐτύγγαεν (Ξ. Ἄ. 1, 1, 1). Πότερο μᾶλλον χεῖροισι καὶ λυποῦνται, οἱ φρόνιμοι ἢ οἱ ἀφρονες (Πλ. Γοργ. 498).

διδάγματα (1). Πότε δὲ σημαίνει τὸν ἀπολύτως ὑψίστον βαθμὸν δη-
λοῦται ἢ ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου, ἢ διὰ προσθεμένης γενικῆς με-
ριστικῆς, *optimus omnium*, ἢ καὶ διὰ προθέσεως, *ex omnibus* (2).

Σημ. α'. Τὸ ὑπερθετικὸν συμφωνεῖ κατὰ γένος ποτὲ μὲν πρὸς τὴν
παρ' αὐτῷ μεριστικὴν γενικὴν *Servitus omnium malorum pro-
stremum est* (Κικ. Φιλίπ. 2, 44), ἢ δουλεία εἶναι πάντων τῶν
κακῶν τὸ ἔσχατον· ποτὲ δὲ πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως *In-
dus est omnium fluminum maximus* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2,
52), ὁ Ἰνδὸς εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν μέγιστος. Τὸ δὲ παρ' ὀ-
ρατικῶ *dulcissime rerum* (ἐν Σατ I, 9, 4), γλυκύτατε πάντων,
συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑπονοούμενον πρόσωπον καὶ ὄχι πρὸς τὴν ἐπιφε-
ρομένην γενικὴν *rerum* (3).

Σημ. β'. Ἡ τοῦ ὑπερθετικοῦ ἔννοια ἐπιτείνεται διὰ τοῦ *unus*,
μόνος, καὶ ἐτι πλέον διὰ τοῦ *unus omnium*, μόνος ἐκ πάντων·
ἐτι δὲ καὶ διὰ τῶν *longe, multo* (4). Ὁ δὲ κατὰ τὸ δυνατόν ὑψι-
στος βαθμὸς σημαίνεται διὰ τοῦ *quam maximus, quantus maxi-
mus*, ὅτι ἢ ὡς μέγιστος, ἢ διὰ τῶν ἐπιρρήματων *quam maxime*,
quantum maxime, ut maxime καὶ διὰ τοῦ *possim*. *Jugurtha
quam maximas potest copias armat* (Σαλλ. Ἰουγ. 48), ὁ Ἰου-
γούρθας ἀπλῆζει ὅσον πλείστον δύναται στρατῶν. (Πρβ. Δ. Γ. §.
310 μετὰ τῶν σημ.) (5).

§. 171. Τὰ τάξιν ἢ ἀκολουθίαν κατὰ χρόνον καὶ τόπον σημαί-
νοντα ὑπερθετικά. (*primus, postremus, ultimus, summus*, τὰ λοι-

(1) Καλλίστα λέγεις. Κύρος φιλομαθέστατος ἦν.

(2) Ἀθηναῖοι πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ σίτῳ χρῶνται ἐπεισάκτῳ (Δημ.
48, 87). Ἀθήναζε ἀφίξει, οὗ τῆς Ἑλλάδος πλείστη ἐστὶν ἐξουσία τοῦ λέγειν
(Πλ. Γοργ. 461).

(3) Ὡ φίλτατ', ὧ περισσὰ τιμηθεὶς τέκνον, θανεῖ πρὸς ἐχθροῦ. Εὐρ.

(4) Οἱ Ἕλληνες ἐπιτείνουσι ταῦτα προσθέτοντες τὰς δοτικὰς πολλῶ, μακρῶ,
ὀλίγῳ, βραχεῖ, μικρῶ, περὶ ὧν βλ. ἀνωτέρῳ §. 155 ὑποσημ. Μακρῶ εὐνού-
στατος (Ἀριστοφ. Εἰρ. 673). Ὅσα μέγιστον τὸ τῶν φυλάκων ἔργον, τοσούτῳ ἂν
εἴη τέχνης τε καὶ ἐπιστήμης μεγίστης δεόμενον (Πλ. Πολ. 374).

(5) Παρ' Ἑλλήσι διὰ τῶν ὡς (ὅπως) δυνατόν· ὡς (ὅπως) δύναμις. ὡς μάλι-
στα δύναμαι· ὅσος, ὀπόσος οἶός εἰμι· δύναμις ὅσῃν οἶός τε ἦν πλείστην συμπα-
ρασκευασάμενος (Ἰσ. Φιλ. 101)· ὡς βέλτιστος, ὡς ἀριστα, ὅτι πλείστον χρό-
νον, ὅπως ἀριστα.

πὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 311), καὶ τὸ ἐπιθέτου *medius* συνάπτονται μετὰ οὐσιαστικοῦ, ἢ δὲ ποιότης τοῦ ἐπιθέτου ἀφορᾷ πολλάκις ὄχι τὸ ὅλον, ἀλλὰ μόνον ἐν μέρος τοῦ οὐσιαστικοῦ. *Vere primo*, σημαίνει ὄχι ἐν τῷ πρώτῳ ἔαρι, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔαρος *extremo anno*, ἐν τέλει τοῦ ἔτους *ad summam aquam appropinquare*, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος πλησιάζειν *in media urbe*, ὄχι ἐν τῇ μέσῃ πόλει, ἀλλ' ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἢ ἐν μέσῳ τῆς πόλεως (1). Οὕτω λέγουσι *reliqua, cetera Græcia*, ἢ *λοιπὴ Ἑλλάς*, ἤτοι τὸ λοιπὸν τῆς Ἑλλάδος μέρος. Πρβ. Δ. Γ. §. 311.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

α. Περὶ τῶν δεικτικῶν καὶ ἀναφορικῶν.

§. 172. *Δεικτικὴ ἀντωνυμία* εἰς ἠγούμενον οὐσιαστικὸν ἀναφερομένη συμφωνεῖ μὲ αὐτὸ ὡς ἐπιθέτου κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν. Ἐὰν δ' ἀναφέρηται εἰς πλείω οὐσιαστικά, τότε τὸ γένος αὐτῆς δρίζεται κατὰ τὰ ἐν §. 94 ρηθέντα. *Mater et pater—ii· honores et imperia—ea· ira et avaritia—eæ ἢ ea* (2). Ἐὰν δὲ πάλιν ἀναφέρηται εἰς τι ἠγούμενον μὴ ὀνομασθὲν, οὕτινος ὅμως καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ γένος ἐννοεῖται εὐκόλως, τότε ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ κατὰ γένος μὲ τὸ νοούμενον τοῦτο. *Hic* (τουτέστιν *equus*) *celerior est*, οὗτος ὁ ἵππος εἶναι ταχύτερος. Ὅταν ὅμως τὸ παραλειπόμενον αὐτὸ ἦναι ὅλως ἀόριστον, ἢ ἀντωνυμία ἐκφέρεται κατ' οὐδέτερον γένος. *Hoc, quod tu manu tenes, cupio scire, quid sit*, τοῦτο, ὅπερ ἔχεις εἰς τὴν χεῖρα, θέλω νὰ γινώσκω, τί εἶναι.

Ἡ δὲ εἰς ἄλλου λόγον ἢ εἰς πολλὰ ἀντικείμενα ἀναφερομένη δεικτικὴ ἀντωνυμία ἐκφέρεται κατ' οὐδέτερον γένος καὶ πληθ. ἀριθμὸν. *Ea quæ pater tuus dicit, vera sunt, ἀληθῆ εἰσι τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς σου λεγόμενα* (3).

(1) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες χρῶνται ἐνίοτε τοῖς ἐπιθέτοις. Νεῖλος μέσην Αἴγυπτον σχίζει (Ηροδ.). Ἐπ' ἄκροις τοῖς ὄρεσιν.

(2) Ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, οὓς εἶχον. Ἐκκλησιάζομεν περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης, ἢ μεγίστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ βίῳ τῶν τῶν ἀνθρώπων (Ἰστοκ. περὶ Εἰρ. 2).

(3) Ἐρῶ σοι, ἢ σῖδα.

Καὶ ὅταν ἐπῆται τὸ οὐσιαστικὸν μετὰ τὴν δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, συμφωνεῖ αὕτη μὲ τοῦτο κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν. *Eas divitias, eam bonam famam magnamque nobilitatem putabant* (Σαλλ. Κατ. 7), τοῦτο καὶ πλοῦτος καὶ γῆμην καλὴν καὶ εὐγένειαν μεγά-
λην ἐνόμιζον. Ἐξαιρέσεις τοῦτου τοῦ κανόνος εἰσὶ σπανιώταται. Βλ. Δ. Γ. § 313 (1)

Σημ. Εἰς οὐσιαστικόν, καὶ μάλιστα εἰς λέξεις ψυχικὴν διάθεσιν δηλούσας, προσθέτουσιν οἱ Λατίνοι δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, ἢ ἀναφορικὴν ἀντὶ δεικτικῆς, κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ οὐσιαστικοῦ πτώσιν ἀντὶ ὀνόματος κατὰ γενικὴν πτώσιν ἐκφερομένου· οἶον, *hic dolor = dolor hujus rei*, ἢ περὶ τούτου λύπη. *Sed haec quidem est perfacilis et perexpedita defensio* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 3, 11 = *hujus rei*), ἀ.λ. αὕτη (ἤτοι τούτου τοῦ πράγματος) ἢ ὑπεράσπισις εἶναι λίαν εὐχολος.

§. 173. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν μὲ τὸ οὐσιαστικὸν εἰς ὃ ἀναφέρεται. Ἡ δ' εἰς πολλὰ ὀνόματα ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ἀναφερομένη ἐκφέρεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, τὸ δὲ γένος αὐτῆς ὁρίζεται κατὰ τοὺς ἐν §. 94 κανόνας. *Grandes natu matres et parvuli liberi, quorum utrorumque aetas misericordiam nostram requirit* (Κικ. Βέρβ. 5, 49), γραῖται μητέρες καὶ μικροὶ παῖδες, ὧν ἑκατέρων ἡ ἡλικία διεγείρει τὸν ἡμέτερον οἶκτον. *Eae fruges atque fructus, quos terra gignit* (Κικ. περὶ Φυσ. θεῶν 2, 14), αὐτοὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ γεννήματα ἅπερ ἡ γῆ γεννᾷ. *Fortunam nemo ab inconstantia et temeritate sejungit, quae digna certe non sunt deo* (αὐτοθ. 3, 24), οὐδεὶς χωρίζει τὴν τύχην ἀπὸ τὴν ἀστασίαν καὶ τὸ αὐτόματον ἢ ἀλογον, ἅπερ βεβαίως οὐκ εἰσὶν ἄξια ἢ δὲν ἀρμόζουσι τῷ θεῷ.

Ὅταν ὅμως αὕτη ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον πρότασιν, ἐκφέρεται κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνικὸν ἀριθμὸν. *Sapientes soli, quod est proprium divitiarum, contenti sunt rebus suis* (Κικ. παραδοξ.

(1) Κίνησις αὕτη μεγίστη τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο (Θουκ. 1, 1). Αὕτη πενία ἐστὶ σαφής, τὸ δεδωμένον τινος μὴ ἔχειν χρῆσθαι (Ξ. Οἰκ. 8, 2). Ἄλλὰ καὶ Εὐδαιμονίαν τοῦτο νομίζω. Τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστίν; (Πλ. Ἀπολ. 29). Οὐκ ἴωνες τάδε εἰσὶν, οὐδὲ Ἑλλησπόντιοι. (Θουκ. 6, 77).

6, 3), *μόνοι οί σοφοί ἀρκοῦνται εἰς τὰ ἑαυτῶν, ὅπερ εἶναι ἴδιον τοῦ πλούτου* (1).

Προηγουμένη δὲ ἡ ἀντωνυμία αὕτη τοῦ οὐσιαστικοῦ συμφωνεῖ μὲ τοῦτο κατὰ τὸ γένος, ὡς καὶ ἡ δεικτική. *Qnæ apud alios iracundia dicitur, ea in imperio superbia atqve crudelitas appellatur* (Σαλλ. Κατ. 51), *ἡ παρ' ἄλλοις ὀργὴ λεγομένη, παρὰ τῷ ἄρχοντι καλεῖται* (αὕτη) *ἀλαζονεία καὶ ὠμότης*.

Σημ. α'. Ὅταν προηγήται προσηγορικὸν καὶ κύριον ὄνομα διαφόρου γένους, τὸ ἀναφορικὸν συμφωνεῖ ποτὲ μὲν μ' ἐκεῖνο, ποτὲ δὲ μὲ τοῦτο. *Flumen Rhenus, qvî agrum Helvetiorum a Germanis dividit* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 2), *ὁ ποταμὸς Ῥήνος, ὅστις χωρίζει τὴν χώραν τῶν Ἑλβετῶν ἀπὸ τῆς τῶν Γερμανῶν. Ad flumen Scaldem, qvòd influit in Mosam* (αὐτοῦ. 6, 33), *παρὰ τὸν ποταμὸν Σκάλδην, ὅστις εἰσβάλλει εἰς τὸν Μόσαν*.

Σημ. β'. Ἐνίοτε δὲ σαφηνείας χάριν, ἢ καὶ ἄνευ ἀνάγκης, ἐπαναλαμβάνεται μετὰ τὸ ἀναφορικὸν τὸ οὐσιαστικόν. *Erant omnino itinera duo, qvibus itineribus domo exire poterant* (Καισ. Γ. Πολ. 16), *ἦσαν δύο μάλιστα ὁδοί, δι' ὧν ἠδύνατο γὰ ἐξέλθωσι τῆς πατρίδος αὐτῶν*.

§. 174. Ὅταν μετὰ τὸ ἀναφορικὸν ἔπηται νέον οὐσιαστικὸν ὡς προσδιορισμὸς τοῦ ἡγουμένου οὐσιαστικοῦ, εἰς δ' ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρεται, τότε αὕτη ποτὲ μὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἡγούμενον αὐτῆς, ποτὲ δὲ πρὸς τὸ ἐπόμενον οὐσιαστικόν. *Thebæ ipsæ, qvòd Bæotiae caput est, in magno tumultu erant* (Λιβ. 42, 44), *αἱ Θῆβαι αὐταί, ἡτις εἶναι μητρόπολις τῆς Βοιωτίας, ἦσαν εἰς μέγαν θόρυβον. Flumen, qvòd appellatur Tamesis* (Καισ. Γ. Πολ. 5, 11), *ὁ ποταμὸς, ὅστις Τάμεσις καλεῖται* (2).

§. 175. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ πολλάκις κατὰ σύν-

(1) Ἡ πόλις τοῦ μεγίστου νοσήματος οὐ μεθέξει, ὁ στάσις καλεῖται (Πλ. Νομ. 744). Φίλον, ὁ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι φασιν, οἱ πολλοὶ ὅπως κτήσονται οὐ φροντίζουσι (Ξ. Ἀπ. 2, 4, 2).

(2) Ἡ τοῦ ρεύματος ἐκείνου πηγὴ, ὃν ἤμερον Ζεὺς ὠνόμασεν (Πλ. Φαιδρ. 255). Οὐδὲν ἄδικον διαγεγένηναι ποιῶν, ἣν περ μελέτην εἶναι καλλίστην ἀπολογίας (Ξ. Ἀπλ. 3).

ταξιν οὐχὶ μὲ τὸν γραμματικὸν τύπον τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀναφέρεται, ἀλλὰ μὲ τὴν ἔννοιαν αὐτῆς, ἥτοι πρὸς τὸ νοούμενον οὐχὶ δὲ πρὸς τὸ λεγόμενον.

1) Ὄταν ἀναφέρεται εἰς κτητικὴν ἀντωνυμίαν. *Vestra qui cum summa integritate vixistis, hoc maxime interest* (Κικ. ὑπὲρ Σουλ. 28), τοῦτο μάλιστα διυφέρει ὑμᾶς, ὅτινες ἐζήσατε μὲ μάλιστα τὴν ἀκεραιότητα (1).

2) Ὄταν προηγῆται ἑνικοῦ ἀριθμοῦ οὐσιαστικόν, ἢ ἀντωνυμία ἔπεται κατὰ πληθυντικόν, διότι ἀναφέρεται εἰς πολλὰ τοῦ αὐτοῦ εἴδους. *L. Cantilius, scriba pontificis, quos* (δηλ. *scribas pontificum*) *nunc minores pontifices appellant* (Διβ. 22, 57), ὁ Λεύκιος Καντίλιος, ὁ τοῦ ἀρχιερέως γραμματεὺς, οὗς (γραμματεῖς) τῶν μικροῦς ἀρχιερεῖς καλοῦσι (2).

3) Ὄταν προηγῆται περιληπτικὸν ὄνομα ἑνικοῦ ἀριθμητικοῦ, ἢ ἀντωνυμία ἔπεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν πολλακίς, εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ περιληπτικοῦ ἀναφερομένη. *Cæsar equitatum omnem, quem ex omni provincia coactum habebat, præmittit, qui videant, quas in partes hostes iter faciant* (Καισ. Γ. πολ. 1, 15), ὁ Καῖσαρ προπέμπει τὸ ἱππικὸν ὄλον, ὃ εἶχε συλλέξει ἐξ ἀπάσης τῆς ἐπαρχίας, ἵνα ἴδωσι, ποῦ πορεύονται οἱ ἐχθροὶ (3).

4) Μετὰ ὄνομα ἀνθρώπου, ἔχον εἰκονικὸν οὐχὶ δὲ τὸ φυσικὸν αὐτοῦ γένος, ἔπεται τὸ ἀναφορικόν, συμφωνοῦν πρὸς τὸ φυσικὸν ἐκεῖνου γένος. *Duo importuna prodigia, quos* (τούτέστι *viros*) *improbitas tribuno plebis constrictos addixerat* (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 17), δύο ἀπαίσια τέρατα, οὗς ἡ φανulότης προσέδλωκε καὶ συνέδισε μετὰ τοῦ δημάρχου (4).

(1) Καὶ οἰκία γε πολὺ μείζων ἢ ὑμετέρα τῆς ἐμῆς, οἱ γε οἰκίᾳ χρῆσθε γῆ τε καὶ οὐρανῷ (Ξ. Κ. Π. 3, 3, 15).

(2) Αὐχμηρὸς τις καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς ἀνὴρ, οὗς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος (Πλ. Πολ. 8, 554).

(3) Θεμιστοκλῆς φεύγει ἐκ Πελοποννήσου εἰς Κέρκυραν, ὧν αὐτῶν (τῶν Κερκυραίων) εὐεργέτης (Θουκ. 1, 136). Καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου παρέστα ἀφέλεια (= βοήθεια), οἱ τῶνδε κρείσσους εἰσί (Θουκ. 6, 80).

(4) Τὰ τοιαῦτα κινάδη, οἱ πεποιήκασιν οὐδὲν οὐδὲ πράξουσιν ἀγαθὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως (Δειν. 1, 40).

Σημ. Μετὰ δεικτικὴν ἢ ἀόριστον ἀντωνυμίαν ἐπιφέρουσιν ἐνίοτε unde ἀντὶ a qvo (qva), a qvibus· gnō ἀντὶ ad qvem (qvam, qvod), ad qvos (qvas, qvæ), καὶ qvā ἀντὶ τοῦ per qvæ, qvos· ubi ἀντὶ in qvo.

§. 176. Τὸ διὰ τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως ὀριζόμενον οὐσιαστικὸν μεταφέρεται πολλάκις κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ἀναφορικοῦ πτώσιν εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν, ὥστε τὸ ἀναφορικὸν προηγείται τούτου. Ad Cæsarem qvam misi epistolam, ejus exemplum fugit me tibi mittere (=ejus epistolae, qvam. Κικ. πρὸς Ἀττ. 13, 51), ἢ πρὸς Καίσαρα ἐπιστολὴν ἐπεμψα, ἐλησμόνησα γὰρ πέμψω καὶ πρὸς σε ἀντίγραφον αὐτῆς. In qvem primum Henēti Trojanique egressi sunt locum, Troja vocatur (Λιβ. 1, 1), εἰς ὃν τόπον κατὰ πρῶτον ἐξήλθον οἱ Ἑρετοὶ καὶ Τρωῆς, Τροία καλεῖται. Περὶ τῆς τῶν ποιητῶν χρήσεως βλ. Δ. Γ. §. 319 σημ.

Σημ. α'. Τὸ οὐσιαστικὸν, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἀντωνυμία, μεταφέρεται σχεδὸν πάντοτε εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν, ἐὰν αὐτὸ ἦναι νέα ἰδέα προστιθεμένη ὡς ἐπεξήγησις εἰς τὴν ἡγουμένην πρότασιν ἢ εἰς μίαν ταύτης λέξιν. Santōnes non longe a Tolosatium finibus ab-sunt, qvæ civitas est in provincia (Καισ. Γ. πολ. 1, 10), οἱ Σάντορες δὲν ἀπέχουσι πολὺ τῆς χώρας τῶν Τολωσατίων, ἥτις πόλις κεῖται ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἀντὶ τοῦ, οἵτινες Τολωσάτιοί εἰσι τῆς ἐπαρχίας μέρος (1).

Σημ. β'. Καὶ τὸ δι' ἀναφορικῆς προτάσεως προσδιοριζόμενον ὑπερθετικὸν μεταβιβάζεται ἐνίοτε εἰς ταύτην. Themistocles noctu de servis suis, qvem habuit fidelissimum, ad Xerxem misit (Κορν. Θεμ. 4), ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπεμψε νυκτὸς εἰς τὸν Ξέρξην ἐκ τῶν δούλων αὐτοῦ, ὃν εἶχε πιστότατον. P. Scipioni ex multis diebus, qvos in vita celeberrimos lætissimosqve vidit, hic dies clarissimus fuit (Κικ. Αἰλ. 3), ἐκ τῶν πολλῶν ἡμερῶν, ἃς ὁ Πύπλιος Σκηπίων λαμπρότατα καὶ τερπνότατα ἔζησεν, αὕτη ἡ ἡμέρα ἦτο λαμπροτάτη (2).

(1) Κύρος, εἴ τινα ὀρήν κατασκευάζοντα, ἧς ἀρχοὶ χώρας, καὶ προσόδους ποιοῦντα, οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο (Ξ. Α. 1, 9, 19).

(2) Ὁ πατήρ, ὃν μόνον εἶχομεν βοηθὸν, ἀπῆν. — Λόγους ἀκουσον, οὓς σοὶ δυστυχεῖς ἤρω φέρων (Εὐρ. Ὀρ. 854).

§. 177. Ὅταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρηται εἰς καθ' ἑαυτὴν τιθεμένην δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, τότε αὕτη τίθεται πολλακίς μετὰ τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν. *Male se res habet quum, quod virtute effici debet, id tentatur pecunia* (Κικ. περὶ καθ. 2, 6), *κακὸν εἶναι, ὅ,τι πρέπει νὰ ἐκτελῶμεν διὰ τῆς ἀρετῆς, νὰ ἐπιχειρῶμεν τοῦτο διὰ τῶν χρημάτων*. Πολλακίς παραλείπεται ὅλως αὕτη, ὅταν, ὀνομαστικὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ αἰτιατικὴ οὖσα, δὲν ἐπιφέρεται μετ' ἐμφάσεως, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ ἀναφορικὸν ἐκφέρηται καθ' ἣν πτῶσιν ἔπρεπε νὰ τεθῆ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία. *Maximum ornamentum amicitiae tollit, qui ex ea tollit verecundiam* (= *is, qui*. Κικ. Λαίλ. 22), τὸ μέγιστον τῆς φιλίας κόσμημα ἀφαιρεῖ, ὁ τὸ σέβας ἀπ' αὐτῆς ἀφαιρῶν. *Quem neque gloria neque pericula excitant, frustra hortere* (= *eum frustra hortere*. Σαλλ. Κατ. 58), ὅτινα οὔτε δόξα οὔτε κίνδυνοι ἐρεθίζουσι, μάτην παροτρύνεις.

Σημ. α'. Παραλείπεται ὡσαύτως ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, καὶ ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν μεταβιβάζηται εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν κατὰ τὸν §. 176. *Quæ prima innocentis mihi defensio est oblata, suscepi* (= *eam suscepi*. Κικ. ὑπὲρ Σύλλ. 33), ὁποῖα πρώτη ἀθώου ὑπεράσπισις μοι ἐπαρουσιάσθη, ἀνεδέχθην ταύτην (1). Οὐδέποτε ὅμως παραλείπεται ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, ὅταν ἐκφέρηται μετ' ἐμφάσεως τὸ δεικνυόμενον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα. *A me ii contendunt, qui, apud me et amicitia et dignitate plurimum posunt* (Κικ. Ῥωσκ. Ἄμ. 1), παρ' ἐμοῦ ἀπήτησαν τοῦτο ἐκεῖνοι, οἵτινες πλεῖστον παρ' ἐμοὶ ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν φιλίαν καὶ διὰ τὸ ἀξίωμα.

Σημ. β'. Καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία παραλείπεται συνήθως πρὸ τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, τῆς αὐτὴν διοριζούσης. *Sunt, qui ita dicant, elsin, oï oütw λέγουσιν' misi, qui viderent, επεμψα ἵνα ἴδωσιν*. Ἀλλ' εὔρηται καὶ *sunt quidam, qui, ὑπάρχουσί τινες, οἱ* (2).

§. 178. Ὅταν δύο συνδεδεμένοι ἀναφορικαὶ προτάσεις προσδιορί-

(1) Οἷς μάλιστα τὰ παρόντα ἀρκεῖ, ἥκιστα τῶν ἀλλοτρίων ὀρέγονται (Ξεν. Συμπ. 4, 42). Οὐδεμία πάρεστιν, ἃς ἤκειν ἐχρῆν (τούτων ἄς. Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 49). Ἀναλίσκουσιν οὐκ εἰς ἃ δεῖ (εἰς τοιαῦτα, εἰς ἂ. Ξ. Οἰκ. 3, 5).

(2) Οἱ μὲν πολλοὶ κατέμενον, ἦσαν δὲ, οἱ ὑπεχώρουν σὺν τῷ βασιλεῖ (τινὲς, οἱ.—Ξ. Κ. Π. 3, 1, 3).

ζῶσι τὴν αὐτὴν λέξιν καὶ τὸ ἀναφορικὸν ἐκάστης ἔχη διάφορον πτώσιν (*quem rex delegerat, et qui populo gratus est*), παραλείπεται ἐνίοτε τὸ τῆς δευτέρας προτάσεως ἀναφορικόν, ὡς ἀναπληρούμενον ἐκ τοῦ τῆς πρώτης, ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ. *Eamque rationem sequare, quia tecum ipse et cum tuis utare, profiteri autem et in medium proferre non audeas?* (=quam profiteri κ. ἔ. Κικ. περὶ Τελ. 2, 23), ταύτην τὴν δόξαν ἴσ' ἀπολουθῆς, ἣν σὺ αὐτὸς μετὰ τῶν σῶν ἔχεις κοινῆν, ἣν ὅμως δὲν τοιμᾶς οὔτε γὰ ἐπαγγέλλῃσαι οὔτε γὰ παρουσιάσης εἰς τὸ μέσον; Ὅταν ὅμως τὸ πρῶτον ἀναφορικὸν ἦναι ὀνομαστικὴ, τὸ δὲ δευτέρον ἑτέρα τις πτώσις, τίθεται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ δευτέρου ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία *is*. *Omnes tum fere, qui nec extra hanc urbem vixerant, nec eos aliqua barbaries domestica infuscaverat, recte loquebantur* (Κικ. Βρούτ. 74), πάντες σχεδὸν οἱ μὴ ἐκτὸς τῆς πόλεως ταύτης ζήσαντες, καὶ οὐκ οἰκιακὴ τις βαρβαρότης δὲν εἶχεν ἀμαυρώσει, ἐλάλουν τότε ὀρθῶς.

Σημ. α'. Ἐὰν ἡ ἀναφορικὴ καὶ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία ἔχωσι τὴν αὐτὴν πρόθεσιν, καὶ ἐὰν ἐννοῆται τὸ αὐτὸ ῥῆμα εἰς τὴν τῆς ἀναφορικῆς καὶ τὴν τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας πρότασιν, τότε παραλείπεται ἡ πρὸ τῆς ἀναφορικῆς πρόθεσις. *In eadem causā sumus, quia vos* = *in quia vos*, ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει εἰμῶθα ἐν ἧ καὶ ὑμεῖς.

§. 179. Μετὰ τὰ ἐπίθετα *talis*, τοιοῦτος, *tantus* (*tot*), τοσοῦτος, ἐπιφέρονται εἰς συγκρίσεις τὰ ἀντίστοιχα *qualis*, ὅποιος, *quantus* (*quod*), ὁπόσος, κατὰ τὸ αὐτὸ γένος καὶ ἀριθμὸν ἐκείνων, ἢ συμφωνοῦσι μὲ τὸ οὐσιαστικόν, εἰς δ' ἀναφέρονται. *Nemo ab dis immortalibus tot et tantas res tacitus optare ausus, quot et quantas di immortales ad Pompejum detulerunt* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 16), οὐδεὶς ἐτόλμησε γὰ εὐχρηθῆ παρὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα, ὅποσα καὶ ἡλίκα οὗτοι ἀπένειμαν εἰς τὸν Πομπηϊόν. *Amicum habere talem volunt, quales ipsi esse non possunt* (Κικ. Λαζίλ. 22), θέλουσι γὰ ἔχωσι τοιοῦτον φίλον, ὅποιοι αὐτοὶ δὲν δύνανται γὰ ἦναι. Βλ. καὶ ἄλλα τινὰ ἐν τῇ Δ. Γ. §. 324 σημ.

β'). Περὶ σημασίας καὶ χρήσεως τῶν λοιπῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 180. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι, ὑποκείμενα τῆς προτάσεως,

οὔσαι, παραλείπονται συνήθως, ἐπειδὴ ἡ τοῦ ῥήματος κατάληξις ἀρκεῖ πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὑποκειμένου· τότε δὲ μόνον προστίθενται, ὅταν ὑπάρχη ἀντίθεσις ἢ ἔμφασις ἐν αὐταῖς. *Et tu apud patres conscriptos contra me dicere ausus est?* (Κικ. Φιλιπ. 2, 21), καὶ σὺ ἐτόλμησας γὰρ λαλήσῃς κατ' ἐμοῦ πρὸς τὴν Γερουσίαν; Καὶ εἰς μόνον λαλῶν, μεταχειρίζεται περὶ ἑαυτοῦ ἐνίοτε πληθυντικὸν πρῶτον πρόσωπον. *Reliquum est, ut de felicitate Pompeji pauca dicamus* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 16), ὑπολείπεται γὰρ εἰπωμεν ὀλίγα περὶ τῆς τοῦ Πομπηίου εὐτυχίας (1).

§. 181. Καὶ ἡ ἀντωνυμία *is*, αὐτὸς, παραλείπεται, ὅταν ἐξακολουθῇ νὰ ᾔηται ὁ λόγος περὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτι ὑποκειμένου· τότε δὲ μόνον προστίθεται, ὅταν μετὰ σύντομον διορισμὸν τοῦ προσώπου, περὶ οὗ ἔσται ἐφεξῆς λόγος, μεταβαίῃ ὁ λέγων εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν. *P. Annius Asellus mortuus est C. Sacerdote praetore. Is quum haberet unicam filiam, eam bonis suis heredem instituit* (Κικ. Βέββ. 1, 41), Π. Ἄννιος ὁ Ἀσσελλὸς ἐτελεύτησεν ἐπὶ τῆς στρατηγίας Γαίου τοῦ Σακερδώτου (ιερέως). Αὐτὸς ἔχων μονογενῆ θυγατέρα, ἐγκατέλειπεν αὐτὴν κληρονόμον τῆς ἰδίας περιουσίας.

Νέος δὲ οὐσιώδης καὶ ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῆς αὐτῆς λέξεως προστίθεται διὰ τῶν *et is* (ἢ *atque is* καὶ *et is quidem*), *nec is. Habet homo primum memoriam, et eam infinitam rerum innumerabilium* (Κικ. Τουσκ. 1, 24), ἔχει ὁ ἄνθρωπος πρῶτον μὲν μνήμην ἀναριθμητῶν πραγμάτων καὶ ταύτην (ἢ καὶ μάλιστα) ἀπεριόριστον. Πρβ. Δ. Γ. §. 484.

§. 182. Τὴν ἀντωνυμίαν *hic* μεταχειρίζονται ἐπὶ δείξεως τοῦ κατὰ χρόνον ἢ τόπον πλησιεστέρου εἰς τὸν λέγοντα, τὴν δὲ *ille* ἐπὶ τοῦ ἀπωτέρω κειμένου. Ἐνίοτε δὲ δηλοῖ αὕτη καὶ ἐπίσημον ἢ γνωστὸν πρόσωπον ἐπὶ ἀρετῇ ἢ κακίᾳ· *Ex suo regno sic Mithridates profugit, ut ex eodem Ponto Medea illa quondam profugisse dicitur* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 9), ἐκ τοῦ ἰδίου βασιλείου οὕτως ἀνεχώρησεν ὁ Μιθριδάτης, ὅπως ἐκ τοῦ αὐτοῦ Πόντου λέγε-

(1) Ὁσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας· βλ. Ἀσωπ. μ.κ. συντ. Κεφ. Δ'. §. 2.

ται ὅτι ἀνεχώρησέ ποτε ἡ Μήδεια ἐκεῖνη. Ὅταν δὲ ἦναι ὁ λόγος περὶ δύο τινῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων, τότε ἡ μὲν hic ἀναφέρεται εἰς τὸ τελευταῖον, ἡ δὲ ille εἰς τὸ πρότερον μνημονευθέν. Ἐνίοτε ὅμως ἀντιστρέφεται ἡ τάξις αὕτη, ἀναφερομένης τῆς hic ὄχι εἰς τὸ τελευταῖον, ἀλλ' εἰς τὸ κυριώτερον ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου. *Melior tutiorque est certa pax, quam sperata victoria; haec (pax) in tua, illa in deorum potestate est* (Λιβ. 30, 30), κρείττων καὶ ἀσφαλεστέρα εἶναι ἡ βεβαία εἰρήνη ἢ ἡ ἐπιζομένη νίκη· αὕτη μὲν (ἡ εἰρήνη δηλαδὴ) κεῖται ἐν σοί, ἐκεῖνη δὲ ἐν τῇ τῶν θεῶν ἐξουσίᾳ.

Αἱ αὐταὶ ἀναφέρονται καὶ ποτε εἰς ἐπόμενον· *Nonne quum multa alia mirabilia tum illud imprimis?* (Κικ. περὶ μαντ. 1, 10), καὶ ἄλλα πολλα θαυμάσια καὶ ἐκεῖνο (τὸ ἐπόμενον) πρὸ πάντων; (1).

§. 183. Ἡ iste ἀναφέρεται συνήθως εἰς ἓ' πρόσωπον, πρὸς ὃ ἀπευθύνεται ὁ λόγος, ἢ εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ λεχθὲν καὶ τὸ πρὸς αὐτὸ σχέσιν ἔχον· διὸ πολλάκις εὐρίσκονται ὁμοῦ iste tuus, ὁ σὺ οὗτος, iste vester, ὁ ὑμέτερος αὐτός. *Ista oratio, ὁ σὺς λόγος, ἢ αὐτός ὁ λόγος, ὃν σὺ εἶπας. De istis rebus exspecto tuas litteras* (Κικ. Ἄττ. 2, 5), περὶ τῶν αὐτῶν (ὅπου σὺ εἶσαι) γινομένων περιμένω ἐπιστολὴν σου. *Age nunc isti doceant, quoniam modo efficiatur ut honeste vivere summum bonum sit* (Κικ. περὶ Τελ. 4, 11), ἃς διδάξωσι νῦν οὗτοι (οὗς σὺ ἀκολουθεῖς) τίνι τρόπῳ ἀποδεικνύεται, ὅτι τὸ κοσμίως ζῆν εἶναι ἄκρον ἀγαθόν. Ἐνίοτε δὲ ὁ φῆτωρ ἐν δικαστηρίῳ, μὴ θέλων νὰ καλέσῃ τὸν ἀντίδικόν του ἐξ ὀνόματος, σημαίνει αὐτὸν ἢ δεικνύει διὰ τῆς iste, ὅδε. Ἔτι δὲ καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ μνημονευθέν ἐπαναλαμβάνει ὁ λέγων συντομίας χάριν διὰ τῆς iste, ὥς αὕτη ἀναφέρεται καὶ εἰς τὸ ἄ τοῦ λόγου πρόσωπον, ἥτοι εἰς τὸν λαλοῦντα· οἶον, *Utinam tibi istam mentem dii immortales duint* (Κικ. Κατ. 1, 9), εἴθε οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ σοὶ ἐμβάλλωσι τὴν διάνοιαν ταύτην, ἢ τὸ φρόνημα τοῦτο, ὑπερ ἀνωτέρω ἀνέφερον ὁ αὐτός Κικέρων. *Si quid novisti rectius istis, Candidus imperti,*

(1) Ὁμοίᾳ εἶναι καὶ ἡ παρ' Ἑλληνισι χρῆσις τῶν ἀντιστοίχων ἀντωνυμιῶν οὗτος καὶ ἐκεῖνος. Βλ. Ἄτωπ. Κεφ. Δ'. §. 42 κ. ε.

si non, his utere mecum (ὄρχτ. Ἐπιστ. 1, 6, 67), εἴ τι ὀρθότερον τούτων οἶδας, μετάδος ἄνευ φρόνου, εἰ δὲ μὴ, χρῶ τούτοις μετ' ἐμοῦ.

Σημ. Ὅτι ἐβρέθη περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν hic, ille, iste, ἰσχύει καὶ περὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παρχγομένων ἐπιβρῆμάτων.

§. 184. Ἡ ipse μόνη ἄνευ τῆς is σημαίνει αὐτὸς (αὐτὸς ὁ ἴδιος) μετὰ τινος ἐμφάσεως καὶ ἀντιθέσεως τοῦ δι' αὐτῆς δηλουμένου πρὸς ἕτερον διάφορον Accipio quod dant; mihi enim satis est; ipsis non satis (Κικ. περὶ Τελ. 2, 26), δέχομαι τὸ διδόμενον· ἐπειδὴ ἐμοὶ μὲν ἐστὶν ἰκανόν, αὐτοῖς δὲ οὐχ ἰκανόν. Ipse dixit, αὐτὸς ἔφα (τὸ τῶν Πυθαγορείων περὶ τοῦ διδασκάλου λεγόμενον). Τὸ δὲ is ipse σημαίνει ὁ αὐτὸς, αὐτὸς οὗτος, αὐτὸς ὁ ἴδιος (1). Ἡ αὐτὴ ἀντωνυμία ipse προστίθεται κατ' αὐτὴν τοῦ ὑποκειμένου τὴν πτώσιν, ἦτοι κατ' ὀνομαστικὴν, σημαίνουσα μετ' ἐμφάσεως ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτὸ πράττει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος οὐχὶ δ' ἕτερός τις· Cato se ipse interemit, ὁ Κάτων αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπέκτεινε. Se ipsi omnes narurā diligunt (Κικ. περὶ Τελ. 3, 18), αὐτοὶ ἑαυτοὺς πάντες φῦσει ἀγαπῶσι. Ἐνίοτε δὲ καὶ κατ' αἰτιατικὴν συμφωνοῦσαν πρὸς τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν se, ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὸ αὐτὸ τῆς προτάσεως ὑποκείμενον, καὶ δηλοῦσαν ὅτι τὸ ὑποκείμενον πράττει εἰς ἑαυτὸ καὶ ὄχι ἕτερος τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. Fac, ut diligentissime te ipsum, mi Dolabella, custodias (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 9, 14), πρόσεχε, Δολαβέλλα μου, νὰ τηρῆς ἐπιμελέστα σεαυτὸν. Sensim tardeve potius nosmetipsos cognoscimus (ὁ αὐτὸς περὶ Τελ. 5, 15), ἡρέμα ἢ μᾶλλον βραδέως γινώσκομεν ἡμᾶς αὐτούς. Ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει ἀντιστοιχεῖ κατὰ τὴν χρῆσιν καὶ σημασίαν πρὸς τὴν σύνθετον ἢ αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν τῆς ἑλληνικῆς, ἑμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ, ἢ ἐμφαντικώτερον, ἐμοῦ αὐτοῦ, σοῦ αὐτοῦ. Πρβ. Δ. Γ. §. 487 (2).

Ἄλλ' ἐνίοτε εὗρηται κατ' ὀνομαστικὴν ἢ ipse ἔνθα ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου ἐπεριμένετο ἕτερα πτώσις. Βλ. περὶ τούτου Δ. Γ. §. 487.

§. 185. Διὰ τῆς idem ἐπιφέρεται πολλάκις νέος πρὸςδιορισμὸς, ἢ

(1) Καὶ τὰς λοιπὰς δὲ σχέσεις πάσας σχεδὸν, ἃς οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς σημαίνουσι (περὶ ὧν βλ. Ἀσωπ. ἐν Κεφ. Δ'. §. 10—30), δηλοῦσιν οἱ Λατῖνοι διὰ τῆς ἀντωνυμίας ταύτης.

(2) Τὰ ἀντιστοιχὰ τῆς Ἑλληνικῆς βλ. παρ' Ἀσωπ. ἐν Κεφ. Δ'. §. 19 κ. ε.

ἄπλῶς προστιθέμενος εἰς ἤδη μνημονευθέντος προσώπου ἢ πράγμα-
τος ἕτερον προσδιορισμὸν, ἢ ἀντιτιθέμενος πρὸς ἕτερον τοῦ αὐτοῦ·
Thorius utebatur eo cibo, qui et suavissimus esset et idem
(ὡσαύτως δὲ καὶ) **facillimus ad concoquendum** (Κικ. περὶ Τελ. 2,
20), ὁ Θώριος ἤσθιε τροφὰς, αἵτινες καὶ ἠδύταται ἦσαν καὶ Μιαν
εὐπεπτοί· **Epicurus quum optimam et præstantissimam natu-
ram dei dicat esse, negat idem** (ὁ αὐτὸς ὁμοίως) **esse in deo gra-
tiam** (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 1, 43), ὁ Ἐπίκουρος, ἐν ᾧ λέγει (ἢ
λέγων) ὅτι ἡ τοῦ θεοῦ φύσις εἶναι ἀρίστη καὶ ἐξοχωτάτη, ἀρεῖται
ὁ αὐτὸς πάλιν, ὅτι ἐν τῷ θεῷ ὑπάρχει χάρις· **Etiam patriæ hoc
munus debere videris, ut ea, quæ salva per te est, per te eun-
dem sit ornata** (ὁ αὐτ. Νομ. 1, 2), καὶ τοῦτο τὸ καθήκον νομίζω
(μοὶ φαίνεται) ὅτι ὀφείλεις τῇ πατρίδι, ἴνα, ἥτις διὰ σοῦ σώζεται,
διὰ σοῦ αὐτοῦ καὶ γὰρ κοσμηθῆται ἢ αὐτῇ. Βλ. Δ. Γ. §. 489.

§. 186. Ἡ τριτοπρόσωπος ἢ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία **se** καὶ αἰ' ἐξ
αὐτῆς παραγόμεναι κτητικαὶ ἀναφέρονται εἰς τὸ κύριον τῆς προτά-
σεως ὑποκείμενον. **Ipse se quisque diligit** (Κικ. Λαίλ. 21), ἕκαστος
ἀγαπᾷ εαυτόν. **Bestiis homines uti possunt ad suam utilitatem**
(ὁ αὐτ. περὶ Τελ. 3, 20), δύνανται οἱ ἄνθρωποι γὰρ μεταχειρίζονται
τὰ ζῶα πρὸς ἰδίαν χρῆσιν. Ἡ **suus** ἀναφέρεται ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς
λοιποὺς τῆς προτάσεως προσδιορισμοὺς ἢ πρόσωπα. **Hannibalem sui
cives e civitate ejecerunt** (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 68), τὸν Ἄρριβαν οἱ
ἴδιοι αὐτοῦ πολῖται ἐξέβαλον τῆς πόλεως. **Catilina admonebat
alium egestatis, alium cupiditatis suæ** (Σαλλ. Κατ. 21), ὁ Κατι-
λίνας ἄλλοι μὲν ἀρεμίζοντες τὴν ἀπορίαν, ἄλλοι δὲ τὰς ἰδίας
αὐτοῦ ὀρέξεις. Συνήθως ὁμοίως ἀντὶ τῆς **suus** ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει
λέγουσιν **ejus**. **Omitto Isocratem discipulosque ejus Ephorum
et Naucratem** (Κικ. ῥητ. 51), παραλείπω τὸν Ἰσοκράτη καὶ τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ Ἐφορον καὶ Ναυκράτη. **Deum agnoscis ex ope-
ribus ejus** (ὁ αὐτ. Τοσκ. 1, 28), τὸν θεὸν γινώσκεις ἐκ τῶν αὐ-
τοῦ ἔργων. Βλ. καὶ ἄλλα τινὰ περὶ τῆς ἀντωνυμίας ταύτης ἐν τῇ
Δ. Γ. §. 490 β'.

β'. Αἰ' αὐταὶ δὲ ἀντωνυμίαι **se** καὶ **suus**, ἐν ἐξαρωμένῃ προτά-
σει εὐρισκόμεναι, ἀναφέρονται οὐ μόνον εἰς τὸ τῆς προτάσεως ταύ-

της υποκειμένου, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ εἰς τὸ τῆς κυρίας, ὅταν ἡ ἐξαρτωμένη θεωρῆται ὡς λόγος τοῦ υποκειμένου ταύτης. Γίνεται δὲ τοῦτο αἰείποτε εἰς ἀπαρμεφαιτικές, συμπληρωτικές καὶ τελικὰς προτάσεις καὶ εἰς ἐξαρτωμένας ἐρωτήσεις, καὶ εἰς τοιαύτας ἀναφορικές, αἰτινες καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι, περιέχουσι ξένον τοῦ συγγραφέως ἢ πλάγιον λόγον. *Sentit animus, se vi sua non aliena moveri* (Κικ. Τουσκ. I, 23), αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ, ὅτι ἰδίᾳ οὐχὶ ἀλλοτρίᾳ δυνάμει κινεῖται. *Haec est una summa sapientia, non arbitrari sese scire, quod nesciat* (Κικ. Ἀκαδ. I, 4), αὕτη μόνη εἶναι ἄκρα σοφία, τὸ τὰ μὴ νομίζει ὅτι γινώσκει ὅσα ἀγνοεῖ τις. *Oravit me pater, ut ad se venirem, me παρεκάλεσεν ὁ πατήρ, ἵνα ἔλθω πρὸς αὐτόν.* *Paetus omnes libros, quos frater suus reliquisset* (ὡς δ' αὐτὸς II. ἔλεγε), *mibi donavit* (Κικ. Ἀττ. 2, I), ὁ Παῖτος μοι ἐχάρισε πάντα τὰ βιβλία, ὅσα εἶχεν ἐγκαταλείψει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Ἄλλα τινὰ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 490 γ'. μετὰ τῶν σημ.

§. 187. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι παραλείπονται ὅταν ἦναι δῆλον ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου τὸ πρόσωπον, εἰς δ' αὐταὶ ἀναφέρονται, καὶ ὅταν δὲν ἐκφέρονται μετ' ἐμφάσεως. *Patrem amisi. Roga parentes (tuos). Manus lava et cæna, τίψον τὰς χεῖρας καὶ φάγε.* *Frater meus amatur ab omnibus propter summam morum suavitatem, ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ἀγαπᾶται ὑπὸ πάντων διὰ τὴν μεγίστην τῶν ἠθῶν ἀγαθότητα (1).*

Σημ. Εἰς τὰς λέξεις *tempus, locus, deus, numen* προστιθεμένη ἡ *suus* σημαίνει *κατάλληλον, ἀρμόδιον, εὐνοϊκόν, οἰκείον.* *Suo loco, ἐν οἰκείῳ τόπῳ· suo tempore, ἐν κατάλληλῳ χρόνῳ.* *Vadimus non numine nostro* (Βιργ. Αἰν. 2, 396), βαδίζομεν ἔχι με εὐνοϊκόν δαιμόνιον.

§. 188. Ἐνίοτε συνάπτονται εἰς μίαν πρότασιν δύο ἐρωτηματικὰ ἀντωνυμίαι, ὧν ἡ μὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ υποκειμένου, ἡ δὲ εἰς τὸ ἀντικείμενον. *Considera quis quem fraudasse dicatur* (Κικ. Ρώσκ. Κωμ. 7), παρατήρησον τίς τίνα λέγεται ὅτι ἠπάτησεν. Ἐρώτησις

(1) Βλ. Ἀσωπίου μικ. συντ. Κεφ. Δ'. §. 54 περὶ τῆς ὁμοίας χρήσεως τῶν αὐτῶν ἀντωνυμιῶν παρ' Ἑλλήσι.

δὲ μετὰ θαυμασμοῦ περι μεγέθους ἢ πλήθους κττ. ἐκφέρεται πάντοτε καταφατικῶς. *Quam multos scriptores rerum suarum magnus ille Alexander secum habuisse dicitur!* (Κικ. ὑπὲρ Ἀρχ. 10) πόσον πολλοὺς συγγραφεῖς τῶν ἰδίων πράξεων λέγεται, ὅτι εἶχε παρ' αὐτῷ ὁ μέγας ἐκεῖνος Ἀλέξανδρος! Ὅτε δὲ προστίθεται ἡ ἄρνησις, τότε ὁ θαυμασμὸς ἢ ἡ ἐρώτησις ἀφορᾷ τὴν ἀρνητικὴν ἔννοιαν μόνην.

Εὐθεῖα δ' ἐρώτησις περὶ αἰτίας ἢ ἀφορμῆς τινος ἔχει ἐν ἀρχῇ τὸ μόριον *cur*, ἢ δὲ ἐξαρτωμένη τὸ *quare*. Τὸ δὲ *quidni* φέρεται ἀείποτε πρὸς ὑποτακτικὴν καὶ σημαίνει διατὶ ὄχι. Πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 492.

§. 189. Ἐκ τῶν ἀορίστων ἀντωνυμιῶν ἡ *aliquis* (τις, τί) σημαίνει γενικῶς ἀόριστον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα. *Fecit hoc aliquis tui similis*, ἔπραξέ τις τοῦτο σοῦ ὅμοιος. Ἐνίοτε σημαίνει ἄλλος τις. *Declamabam sæpe cum M. Pisone aut cum aliquo quotidie* (Κικ. Βρουτ. 90), ἀπήγγελλον πολλάκις μετὰ τοῦ Μάρκου Πείσωνος ἢ μετ' ἄλλου τινὸς καθ' ἐκάστην. Τὴν αὐτὴν ἀόριστον σημασίαν ἔχει καὶ ἡ (τὸ *ali* ἀποβάλλουσα) *quis*, ἥτις ἀπαντᾶται εἰς ἀναφορικὰς προτάσεις μετὰ τὸ *quum*, καὶ συνήθως μετὰ τὰ μόρια *si*, *nisi*, *ne*, *num*. Εὐρηται ὅμως πολλάκις μετὰ τὸ *si* καὶ *ne* *aliquis* ἀντὶ *quis*, ὅταν κῆται ἔμφασίς τις ἐπὶ τῆς ἀντωνυμίας. Βλ. Δ. Γ. §. 493 *α* καὶ σημ.

Ἡ *quispiam* σημαίνει ὡς αὐτως ὅλως ἀόριστον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὡς ἡ *aliquis*, ἀλλὰ μετὰ τινος τόνου ἢ ἐμφάσεως. *Forsitan aliquis aliquando ejusmodi quidpiam fecerit* (Κικ. Βέρβ 2, 32), ἴσως τις ποτε πράξει τι τοιοῦτο. Ἡ δὲ *quidam* (τις, κάποιος) σημαίνει ὀρισμένον πῶς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, οὗ ὅμως ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ. *Quidam ex advocatis, τῶν προσκεκλημένων συνηγόρων τις. Habitant hic quædam mulierculæ, κατοικοῦσιν ἐνταῦθα κάποιαι γυναῖκες* (1).

§. 190. Ἡ *quisquam* καὶ *ullus*, (τις, ὅστιςδῆποτε), σημαίνουσι

(1) Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Δ'. §. 53. περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐλληνικῶν ἀορίστων ἀντωνυμιῶν.

τι γενικῶς καὶ ἀορίστως, καὶ ἀπαντῶνται συνήθως εἰς ἀρνητικὰς προτάσεις, εἰς ἐρωτήσεις ἀρνητικὰς καὶ ἑτέρας ἐχούσας τὸ μόριον sine. Sine sociis nemo quidquam tale conatur (Κικ. Λαίλ. 12), ἄνευ συμμάχων οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ τι τοιοῦτον. Sine ullo auxilio, ἄνευ βοήθειας τινός. Quid est, quod quisquam dignum Pompejo afferre possit? (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. II), τί ὑπάρχει, ὅπερ ἠδύνατό τις ἂν ἀραγέρη ὡς ἀξίον τοῦ Πομπηίου; Ὅταν ὅμως ἡ ἀρνησις δὲν ἀφορᾷ πᾶσαν τὴν πρότασιν, ἀλλὰ μίαν μόνην αὐτῆς λέξιν, μεθ' ἧς ἀποτελεῖ μίαν ἀρνητικὴν ἔννοιαν, ἢ ὅταν δύο ἀρνήσεις ποιῶσι κατάφασιν, τότε μεταχειρίζονται τὴν aliquis οὐχὶ δὲ τὴν quisquam. Non sine aliquo incommodo, ὅχι ἄνευ βλάβης τινός. Quam aliquid non habeas (Κικ. Τουσκ. I, 36), ἐπειδὴ στερεῖσθαι τιτος. Μετὰ συγκριτικὰ ὅμως, ὅταν ἦναι ἀνάγκη ἐμφάσεως, ἔπεται αἰεποτε ἡ quisquam. Tætrior tyrannus quam quisquam superiorum, βδελυρώτερος τύραννος ἢ τις ὁστισοῦν τῶν προγεγεστέρων. Ἐπι δὲ καὶ εἰς ὑποθετικὰς καὶ ἀναφορικὰς προτάσεις, ἐν αἷς ἡ ὑπόθεσις καὶ ἀναφορὰ ἐκλαμβάνεται εἰς τὴν μεγίστην καθολικότητα καὶ ἔκτασιν ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον. Aut enim nemo, quod quidem magis credo, aut, si quisquam, ille sapiens fuit (Κικ. Λαίλ. 2), ἐπειδὴ ἡ οὐδεὶς, ὅπερ μᾶλλον πιστεύω, ἢ, ἔπερ τις καὶ ἄλλος, ἐκεῖνος ἦτο σοφός. Quamdiu quisquam erit, qui te defendere audeat (Κικ. Κατ. I, 2), ἐφ' ὅσον ἔσται τις, ὅστις ἠθέλει τολμήσει γὰρ σὲ ὑπερασπισθῆ, θέλεις ζῆ.

Σημ. α. Ἐνίοτε ὅμως ἐξαρθᾶται ἀπὸ τῆς θελήσεως τοῦ λέγοντος γὰρ ἐκφέρη μετ' ἐμφάσεως τὸν λόγον καὶ γὰρ δηλώσῃ τὴν καθολικότητα, ἢν ἡ quisquam ἐμφαίνει, ἢ γὰρ προτιμῆσῃ ταύτης τὴν aliquis. Si qua me res Romam adduxerit, enitar, si quo modo potero, ut præter te nemo dolorem meum sentiat, si ullo modo (μᾶλλον ἀόριστον ἢ τὸ aliquo modo) poterit, ne tu quidem (Κικ. Ἄττ. 12, 23), εἰάν τις ὑπόθεσις μὲ καλέσῃ εἰς Ῥώμην, θέλω προσπαθῆσαι ἄν πως δυνηθῶ, ὥστε οὐδεὶς ἐκτός σου γὰρ αἰσθανθῆ τὴν λύπην μου, εἰάν δὲ κατὰ τινα τρόπον θέλῃ εἶσθαι δυνατὸν, οὐδὲ σὺ γὰρ αἰσθανθῆς αὐτήν.

Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ quisquam ἐπιβημάτων

usquam, ποτέ, usquam, που, ἀντιστοίχων τῶν aliquando, alicubi aliquo, usquam. Περὶ δὲ τοῦ nullus καὶ ἄλλων τινῶν βλ. Δ. Γ. §. 494. σημ. γ'—ε'.

§. 191. Ἡ quisque σημαίνει ἕκαστος ἰδίως. Sibi quisque maxime consultit, ἕκαστος φροντίζει περὶ ἑαυτοῦ μάλιστα. Ἐνθα εὐνάπτονται δεικτικὴ καὶ ἀναφορικὴ πρότασις, ἔχουσαι ὑποκείμενον τὴν quisque, τίθεται αὕτη μόνον εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν καὶ πάντοτε μετὰ τὸ ἀναφορικόν. Quam quisque norit artem, in hac se exerceat (Κικ. Τουσκ. I, 18), ἦν ἕκαστος γινώσκει τέχνην, εἰς ταύτην ἄς ἀσκήται (1). Ἀπαντᾷται δὲ ἡ ἀντωνυμία αὕτη μετὰ ὑπερθετικῶν, σημαίνουσα ἕν ἕκαστον ἔχον τὴν τοῦ ὑπερθετικοῦ ποιότητα. Maximæ cuique fortunæ minime credendum (Λιβ. 30, 30), πάση, ἢ μᾶλλον, μᾶ ἑκάστη μερίστη εὐτυχία ἐλάχιστα πιστευτέον.

Ἡ uterque σημαίνει ἑκάτερος. Ὁ πληθυντικὸς utrique, ὅστις ἄλλως σημαίνει δύο ἀθροίσματα ἐκ πολλῶν, δηλοῖ πρὸς τούτοις καὶ δύο μόνον πρόσωπα ἢ πράγματα. Ἡ alter δηλοῖ τὸν ἕτερον ἐκ δύο. Agesilaus altero pede claudebat, ὁ Ἀγησίλαος ἦτο χωλὸς τὸν ἕτερον πόδα. Ἔτι δὲ σημαίνει καὶ ἀπλῶς ἕτερον ἀντιθέτως πρὸς ἄλλον· Solus aut cum altero, μόνος ἢ μεθ' ἑτέρου. Καὶ alter Nero, ἄλλος ἢ δεύτερος Νέρων. Ἡ alius ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ ἐλληνικοῦ ἄλλος. Ceteri, οἱ ἕτεροι, reliqui, οἱ λοιποὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσίν τινων· πολλαχοῦ ὁμῶς ἀπαντῶνται καὶ ἄνευ διαφορᾶς. Πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 495 κ. ε'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ.

§. 192. Τῶν προτάσεων αἱ μὲν δηλοῦσι καθ' ἑαυτὰς τελείαν ἔνοιαν (ὡς Titius currit), αἱ δὲ χρησιμεύουσιν εἰς προσδιορισμὸν ἢ ἀπάσης τῆς ἐννοίας ἐτέρας προτάσεως, ἢ μιᾶς μόνης λέξεως αὐτῆς (ὡς Titius currit, ut sudet, ὁ Τίτιος τρέχει, ἵνα ἰδρῶσῃ). Τούτων αἱ μὲν πρῶται, ὡς μὴ ἐξαρτώμεναι ἀπ' ἄλλων, καλοῦνται κύριαι ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις, αἱ δὲ δεύτραι, ὡς ἐξαρτώμεναι ἀπὸ ἄλλων

(1) Ἔρδοι τις ἦν ἕκαστος εἰδείη τέχνην. Ἀριστοφ.

καὶ συμπληροῦσαι τὴν ἔννοιαν αὐτῶν, ἐξαρτώμεναι ἢ συμπληρωτέ-
καί. Εἰς μίαν κυρίαν πρότασιν δυνατὸν νὰ προσπεθῶσι καὶ πλείονες
ἐξαρτώμεναι προτάσεις, τὴν ἔννοιαν ἐκείνης συμπληροῦσαι, ὡς καὶ
εἰς μίαν τῶν ἐξαρτωμένων ἐτέρα ἀπὸ ταύτης ἐξαρτωμένη. Ὁλος δὲ ὁ
οὕτω σχηματιζόμενος λόγος ἀπὸ πολλῶν τοιούτων προτάσεων καλεῖ-
ται σύνθετος πρότασις.

Αἱ ἐξαρτώμεναι προτάσεις, ἐὰν μὲν συνάπτωνται μετὰ τῆς κυρίας
διὰ συνδέσμων, λέγονται *συνδεσμικαὶ προτάσεις* (ὡς *haec scio, quia
ad fui, ταῦτα γινώσκω, διότι παρευρέθην*)· αἱ αὐταὶ δὲ καλοῦνται
ἀπὸ τῶν διαφορῶν συνδέσμων *τελικαί, αἰτιολογικαί, ὑποθετικαί κ.*
ἔ. Ἐὰν δὲ συνάπτωνται αἱ αὐταὶ δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ἢ ἐπιρ-
ρήματος λέγονται *ἀναφορικαί* (*omnes, qui adfuerunt, haec sci-
unt, πάντες, ὅσοι παρευρέθησαν, γινώσκουσι ταῦτα*)· ἐὰν δὲ δι'
ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας ἢ ἐπιρρήματος ἢ τινος ἄλλου τοιούτου μο-
ρίου, ἐξαρτῶμεναι *ἐρωτηματικαί* (ὡς *quæro, unde hæc scias? ἐρω-
τῶ σε, πόθεν τοῦτο γινώσκεις;*)· ἐὰν δ' ἦναι αἰτιατικῆ μετὰ ἀπα-
ρεμφάτου *ἀπαρεμφαιτικαί* (ὡς *intelligis, me hæc scire, ἐννοεῖς ὅτι
ἐγὼ γινώσκω ταῦτα*). Βλ. Δ. Γ. §. 325 κ. ἔ. (1).

§. 193. Ἡ πρότασις ἐννοεῖται καὶ ἐκφέρεται ὑπὸ τοῦ λέγοντος
διαφόρως κατὰ τὴν διαφορὸν ἔννοιαν τοῦ λόγου· ἐπειδὴ ἢ λέγεται τὸ
περιεχόμενον αὐτῆς ὡς ἀληθές καὶ γινόμενον ἢ ὑπάρχον (οἶον, *Ti-
tius currit*), ἢ ὡς ἀπλή τοῦ λέγοντος θέλησις καὶ ἐπιθυμία (ὡς *cur-
re Titii*), ἢ ὡς τι ὑποτιθέμενον καὶ δυνατὸν ἀπλῶς, οὐχὶ δὲ ἀληθῶς
ὑπάρχον ὡς *Titius currit, ut sudet, ἵνα ἰδρώσῃ*· ἐνθα δὲν λέγεται
ὅτι ὁ Τίτιος ἀληθῶς ἰδρώνει, ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅτι σκοπὸς τῆς κινήσεως
εἶναι ὁ ἰδρῶς.

Σημ. Πᾶς λόγος, ὠρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα καὶ ἀριθμὸν πα-
ρεμφαίνων, ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν, προστακτικὴν καὶ ὑποτακτι-
κὴν ἐγκλίσιν, αἵτινες διὰ τοῦτο καὶ παρεμφαιτικαὶ ἐγκλίσεις καλοῦν-
ται καὶ ὁ λόγος *παρεμφαιτικὸς ἢ ὠρισμένος (oratio finita)*, ὁ δὲ μὴ
τοιούτος ἐκφέρεται κατ' ἀπαρέμφαιτον καὶ καλεῖται *ἀπαρεμφαιτικὸς
ἢ ἀόριστος λόγος (oratio infinita)* (2).

(1) Ἐπι πλείω παρ' Ἀσωπίῳ ἐν μικ. συντακτ. τμημ. Β'. Κεφ. Α'.

(2) Βλ. Ἀσωπ. μικρ. συντακτ. Κεφ. ΙΕ'. §. 4. κλπ.

§. 194. Κύριαι προτάσεις, ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητοι καὶ ἐξ ἴσου ὠρισμένως ἢ ἄλλως πως ἐκφέρουσαι τὸν λόγον, συνδέονται συνήθως διὰ συμπλεκτικῶν, διαζευτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν συνδέσμων, καὶ ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν, ἄλλως δὲ κατὰ διάφορον οἶον, ἢ μὲν καθ' ὀριστικὴν, ὅταν ἡ ἔννοια αὐτῆς ἐκφέρηται ὡς ὠρισμένη καὶ βεβαία, ἢ δὲ καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν ἡ ἔννοια αὐτῆς λέγηται ὡς δυνατὴ μὲν ἀλλὰ μὴ βεβαία. *Neque nego, neque affirmare ausim, οὔτε ἀρνοῦμαι, οὔτε γὰ βεβαιώσω ἢ θελον τολμήσει. Καὶ ἐξαρτώμεναι προτάσεις, ἔχουσαι τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς τὴν κυρίαν, ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν, οὐχὶ δὲ πάντοτε καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Ὅταν ὅμως ἡ ἔννοια αὐτῶν ἐκλαμβάνηται διαφόρως, τότε ἐκφέρονται καὶ κατὰ διάφορον ἔγκλισιν. Βλ. Δ. Γ. §. 329 κ. ε.*

§. 195. Καθ' ὀριστικὴν ἐκφέρεται καταφατικῶς, ἀποφατικῶς, ἢ ἐρωτηματικῶς πᾶσα πρότασις ἀνεξάρτητος ἢ ἐξαρτωμένη, ἐὰν σημαίνῃ τι ἀληθῶς γινόμενον καὶ ὑπάρχον ἢ μὴ. *Pater venit. Pater non venit. Num pater veniet? Qvod domum emisti, gratum mihi est. (1).*

Σημ. Ἐνεξάρτητος ἢ εὐθεῖα ἐρώτησις λέγεται ἢ ὡς κυρία πρότασις καθ' ἑαυτὴν τιθεμένη, δι' ἧς ἐρωτᾶται, ἂν τὸ περιεχόμενον αὐτῆς θεωρεῖται ὡς ἀληθὲς καὶ βέβαιον ἢ μὴ (ὡς *Venitne pater?* ἦλθεν ὁ πατήρ;)· ἐξαρτωμένη δὲ ἢ π.λαγία ἐρώτησις εἶναι ἢ ὡς ἐξαρτωμένη πρότασις τιθεμένη, καὶ τὸ ἀντικείμενον ἢ τὴν ἔννοιαν τῆς προτάσεως ἢ λέξεως, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται προσδιορίζουσα (οἶον, *quæsi, num pater venisset?* ἠρώτησα, μήπως ἦλθεν ὁ πατήρ).

§. 196. Καθ' ὀριστικὴν ἐκφέρονται καὶ τὰ δύο μέρη τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, ὑπόθεσις καὶ ἀπόδοσις, ὅταν σημαίνεται ἀπλῶς ἢ σχέσις τῆς ὑποθέσεως καὶ ἀποδόσεως· ὅτι δηλαδὴ, ὑπαρχούσης τῆς ὑποθέσεως, ἔπεται βεβαίως καὶ ἀναντιρρήτως ἢ ἀπόδοσις, χωρὶς ὅμως νὰ ὀρίζηται συγχρόνως ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἂν ἢ τῆς ὑποθέσεως ἔννοια εἶναι ἀληθὴς ἢ ὄχι. *Si deus mundum creavit, conservat etiam, ἀν ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν κόσμον, καὶ τηρεῖ αὐτόν. Nisi hoc ita est,*

(1) Περὶ τῆς ὁμοίως χρήσεως τῆς ὀριστικῆς παρ' Ἑλλήσι βλ. Ἀσωπ. μικ. σύντακτ. Κεφ. ΙΕ'. §. 2 καὶ Ιζ'. §. 2.

frustra laboramus, *εἰ μὴ τοῦτο ἔχει οὕτω, μάτην ποροῦμεν. Si nihil aliud fecerunt, satis præmii habent, ἄν μηδὲν ἄλλο ἔπραξαν, ἀρκούντως ἐβραβεύθησαν* (1).

Καθ' ὀριστικὴν ὡσαύτως ἐκφέρεται καὶ τὸ ὑπὸ διαφόρους ὑποθέσεις (sive—sive, εἴτε—εἴτε) ἐξ ἴσου κῦρος ἔχον. Hoc loco libentissime utor, sive, quid mecum ipse cogito, sive aliquid scribo aut lego (Κικ. Νομ. 2, 1), *ἐν τούτῳ ἀσεμνέστατα διατριβῶ, εἴτε κατ' ἐμαυτὸν διαροοῦμαι περὶ τιος, εἴτε γράφω ἢ ἀναγινώσκω τι. Mala consueludo est contra deos disputandi, sive ex animo id fit, sive simulate* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν. 2, 67), *κακὴ συνήθεια εἶναι τὸ κατὰ θεῶν λέγειν, εἴτε ἐκ προθέσεως καὶ ἐσωτερικῆς πεποιθήσεως γίνεται τοῦτο, εἴτε καθ' ὑπόκρισιν μόνον.*

§. 197. Κατ' ἐνεστῶτα ἐκφέρεται τὸ νῦν καὶ τὸ ἐν παντὶ χρόνῳ γινόμενον. Deus mundum conservat, ὁ θεὸς τηρεῖ τὸν κόσμον. ἔτι δὲ καὶ τὸ ὡς νῦν παρὸν ἐνοοῦμενον, οἷον δόξαι, γινῶμαι ἐν βιβλίοις, ἃς ἐννοεῖται ὅτι καὶ νῦν ἔτι ἔχει ὁ συγγραφεύς. Zeno aliter judicat, ἄλλως κρίνει ὁ Ζήνων. Πολλάκις ἐκφέρουσι κατ' ἐνεστῶτα καὶ τὸ πρότερον μὲν ἀρχίσαν ἀλλ' ἔτι διακοῦν. Tertium jam annum hic sumus, τρίτον ἤδη ἔτος εἴμεθα ἐνταῦθα (2).

Καὶ παρελθοῦσαν δὲ πρᾶξιν ἢ κατάστασιν ἐκφέρουσι πολλάκις ἐν ζωηρᾷ διηγήσει κατ' ἐνεστῶτα, ὅστις διὰ τοῦτο καλεῖται ἱστορικὸς ἐνεστῶς. Exspectabant omnes quod tandem Verres progressurus esset, quum repente proripi hominem ac deligari jubet (Κικ. Βέβρ. 5, 62), *πάντες ἀρέμενον, ποῦ ποτε ἐμελλε νὰ προβῇ ὁ Βέβρης, ὅτε αἴφνης διατάσσει νὰ συλλάβωσι καὶ νὰ δέσωσι τὸν ἄνθρωπον* (3).

(1) Τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἑκάτερα τὰ μέρη ἐκφέρουσι καὶ οἱ Ἕλληνες καθ' ὀριστικὴν. Εἰ μὲν θεοῦ υἱὸς ἦν Ἀσκληπιὸς, οὐκ ἦν αἰσχροκερδῆς, εἰ δὲ αἰσχροκερδῆς, οὐκ ἦν θεοῦ (Πλ. Πολ. 408). Εἰ μηδὲν ἐπεποιθήκει, τί ἐφοβοῦ; Εἰ θεοὶ τι δρῶσιν αἰσχρὸν, οὐκ εἰσὶ θεοί. Εὐρ. Πρβ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Ιζ'. §. 4.

(2) Ὁμολογεῖ τούτοις Ὁμηρος. Πάλαι τοῦτο σκοποῦ. Πολλὰ ἤδη ἔτη ἐν Ἀθήναις οἰκεῖτε. Πλίσω παρ' Ἀσωπ. Κεφ. Ιθ'. §. 2, περὶ πάντων τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς.

(3) Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος παῖδες γίνονται δύο (Ξ. Κ. Π. 4, 4). Ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαδάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. Ὁ δὲ πείθεταί τε καὶ συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενῶν (Ξ. Ἄν. 4, 4, 3).

§. 198. Ὁ παρατατικός σημαίνει κατάστασιν ἢ ἐνέργειαν, ἥτις ἐν παρακληλυθῆτι χρόνῳ ὑπῆρχεν ἢ ἐγένετο. Quo tempore Philippus Græciam evertit, etiam tum Athenæ gloriā litterarum et artium florebat, ὅτε ὁ Φίλιππος ἐνίκησε τοὺς Ἕλληνας, αἱ Ἀθηναῖαι ἤρθουν ἔτι κατὰ τὴν δόξαν τῶν γραμμῶν καὶ τεχνῶν. Ἐτι δὲ καὶ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἢ κατ' ἔθος πολλακίς γινόμενον ἐν παρελθόντι χρόνῳ σημαίνεται διὰ τοῦ χρόνου τούτου. Romæ quotannis bini consules creabantur, ἐν Ῥώμῃ ἐξελέγοντο κατ' ἔτος δύο ἕπατοι. In Græcia musici floruerunt, discebantque id omnes (Κικ. Τουσκλ. 1, 2), ἐν Ἑλλάδι διέπρεψαν οἱ μουσικοὶ, καὶ πάντες ἐδιδάσκοντο ταύτην (τὴν μουσικὴν). Πρβ. Δ. Γ. §. 337 (1).

§. 199. Ὁ παρακείμενος τῆς λατινικῆς ἔχει καὶ τὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀορίστου σημασίαν· ὅθεν σημαίνει 1) τὸ ἐντελῶς ἤδη τετελεσμένον καὶ τὸ διαμένον ἔτι ὡς ἀποτέλεσμα. Hæc urbs ante multa secula condita est, ἡ πόλις αὕτη πρὸ πολλῶν αἰώνων ἐκτίσθη. Is mos usque ad hoc tempus permansit, τὸ ἔθος τοῦτο μέχρι τῶν χρόνων τούτων τηρεῖται (2). 2) Τὸ ἐν παρελθόντι χρόνῳ γεγονὸς ἀπλῶς. Quum hoc prælium factum est, Cæsar aberat, ὅτε ἐγένετο ἡ μάχη αὕτη, ἤτο ἀπὼν ὁ Καῖσαρ. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ σημασίᾳ μεταχειρίζονται τὸν χρόνον τοῦτον εἰς μακρὰς διηγήσεις παρελθόντων ἱστορικῶν γεγονότων ἢ εἰς βραχείας ἐξιστορήσεις καὶ ἀγγελίας μερικῶν πράξεων. Hostes, quum Romanorum trepidationem animadvertissent, subito procurrerunt et ordines perturbarunt, ἐπειδὴ οἱ ἐχθροὶ εἶχον αισθανθῆ τὸν φόβον τῶν Ῥωμαίων, αἰφνης ἐξέδραμον καὶ διετάραξαν τὰς τάξεις τῶν στρατιωτῶν. Ἐτι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνήθως γινόμενου μεταχειρίζονται ἐνίοτε, καὶ μάλιστα οἱ ποιηταί, τὸν παρακείμενον ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος, ὡς οἱ Ἕλληνες τὸν ἀόριστον καὶ ἐνεστῶτα. Rege incolumi mens omnibus una est, amisso, rupere fidem constructaque mella diripuere

(1) Ἐπὶ Κίρκροπος ἢ Ἀττικῇ κατὰ πόλεις ᾤκειτο, καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ἐπολιτεύοντο καὶ ἐβουλευόντο (Θουκ. 2, 15). Ταῦτα τὰ γράμματα παρὰ τῷ πάππῳ τ' ἦν καὶ ἔτ' ἔστι παρ' ἐμοὶ νῦν, διαμεμελέτηται τε ὑπ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος (Πλ.)

(2) Ὁ πατήρ μου τίθνηκεν. Ὁμηρος πεποίηκεν σχεδὸν περὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων. Ἀκῆκοα μὲν τοῦνομα, μνημονεύω δ' οὐ.

ipsæ (Βιβλ. Γεωρ. 4, 212), ζῶντος μὲν τοῦ βασιλέως, ἐν πάσαις ταῖς μελίσσαις μένει ἡ αὐτὴ διάνοια, ἀποθανόντος δὲ, διεῖρήξαν τὴν πίστιν καὶ διήρπασαν αἱ αὐταὶ τὸ παρεσκευασμένον μέλι (1).

Σημ. Τὸ μόριον *dum*, ἐν ἐξαρτωμένη προτάσει εὐρισκόμενον, συνάπτεται συνήθως μετὰ ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος, 1) ὅταν ἡ διὰ τοῦ χρόνου τούτου δηλουμένη πράξις ἐγένετο συγχρόνως μετὰ τῆς ὑπὸ τῆς κυρίας προτάσεως δηλουμένης, ἥτις καὶ αὐτὴ θεωρεῖται ὡς παρελθούσα. *Dum haec in colloquio geruntur, Cæsari nuntiatum est, equites Ariovisti propius accedere* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 46), ἐν ᾧ γίνονται ταῦτα ἐν τῇ συνδιαλέξει, ἀνηγγέλθη εἰς τὸν Καίσαρα, ὅτι οἱ τοῦ Ἀριοβίστου ἰππεῖς πλησιάζουσιν. 2) ὅταν ἡ δι' αὐτοῦ σημαυομένη πράξις γίνηται αἰτία ἢ ἀφορμὴ πρὸς γένεσιν ἐτέρας. *Dum obsessor adolescent, me senem esse oblitus sum* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 4), ἐν ᾧ (ἢ διότι) ἀκολουθῶ τοὺς νέους ἐλησμόνησα ὅτι εἶμαι γέρον (2). Ἐν ἑκατέρᾳ περιπτώσει τὸ τῆς κυρίας προτάσεως ῥῆμα ἐκφέρεται κατὰ παρακείμενον χρόνον, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπερσυντελικόν. Τὸ μόριον *dum* ὅμως συνάπτεται πολλάκις καὶ μὲ παρακείμενον ἢ μὲ παρατατικόν. Ὅταν δὲ σημαίνῃ ἐπὶ τοσοῦτον, ὅσον, ἢ ἐφ' ὅσον, τότε δὲν συντάσσεται μετὰ ἐνεστῶτος, εἰμῆ, ὅταν ᾖ ναὶ ὁ λόγος περὶ ἀληθῶς ἐνεστῶσης πράξεως ἢ καταστάσεως. *Hoc feci, dum licuit* (Κικ. Φιλιπ. 3, 13), ἐφ' ὅσον ἐσυγχωρεῖτο, ἐπραξα τοῦτο.

§. 200. Ὁ Ὑπερσυντελικὸς ἀναφέρει πρᾶξιν ἢ κατάστασιν παρελθούσαν πρὸ ἐτέρας καὶ αὐτῆς ἤδη παρελθούσης. *Dixerat hoc il-*

(1) Πausanias ὁ Κλεομθρότου ἐκ Λακεδαιμόνος στρατηγὸς ὑπὸ Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη (Θουκ. 1, 49). Ὡς ἠθοροίσθη Κύρω τὸ Ἑλληνικόν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρηην ἐστρατεύετο, καὶ ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη, καὶ ὅσα ἐν τῇ μάχῃ ἐγένετο, καὶ ὡς ὁ Κύρος ἐτελεύτησεν, ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ δεδῆλωται (Ξ. Ἄν. 2, 1, 1). Τὰς τῶν φαύλων συνουσίας ὀλίγος χρόνος διέλυσε (Ἰσοκρ. Δημ. 1). Ὁ τύραννος ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις προσγελαῖ τε καὶ ἀσπάζεται πάντας, ὑπισχεταί τε πολλὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, χρεῶν τε ἐλευθέρωσε καὶ γῆν διένειμε δῆμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτὸν καὶ πᾶσιν ἱλεῶς τε καὶ πρᾶος εἶναι προσποιεῖται (Πλ. Πολ. 566): Ὅταν ἐκ πλεονεξίας τις, ὡς περ Φίλιππος, ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταίσμα ἅπαντα ἀνεχαίτησε καὶ διέλυσε (Δημ. Ὀλ. Γ', 9).

(2) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τοῦτο διὰ χρονικῆς καὶ αἰτιολογικῆς μετοχῆς. Τούτων γενομένων ἀνηγγέλθη τῷ Καίσαρι. Ἀκολουθῶν τοῖς νέοις, ἐπελαθόμην.

1e, *quum puer nuntiavit, venire ad eum Lælium* (Κικ. Πολιτ. 1, 12), εἶχεν εἰπεῖ ἐκεῖνος τοῦτο, ὅτε ἀνήγγειλεν ὁ παῖς, ὅτι ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ Λαίλιος. *Quum ego illum vidi, jam consilium mutaverat, ὅτε ἐγὼ εἶδον ἐκεῖνον, εἶχεν ἤδη μεταβάλλει γνώμην* (1).

Σημ. Περὶ χρονικῶν καὶ ἄλλων τινῶν μορίων, μετὰ τῶν μέχρι τοῦδε μνημονευθέντων χρόνων τῆς ὀριστικῆς συντάσσομένων, σημειωτέον τὰ ἑξῆς:

α. Τὰ χρονικὰ μόρια *quum*, ἐπεὶ, ὅτε, *quoties*, ὁσάκις, *simulac* ἄμα, *ubi*, ὡς, *si*, εἰ, καὶ τὰ ὀριστολογικὰ ἢ ἀναφορικά, ἐν ἐξαρτωμένη προτάσει εὐρισκόμενα, συντάσσονται.

1) Μετὰ παρακειμένου ὀριστικῆς, ὅταν ἡ δι' αὐτῶν δηλουμένη πρᾶξις γίνηται συνήθως πρὸ τῆς ὑπὸ τῆς κυρίας προτάσεως δηλουμένης, ἥτις ἐκφέρεται τότε κατ' ἐνεστώτα. *Quum ad visam veni, hoc ipsum nihil agere, me delectat* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 16), ὁσάκις ἔλθω (ἢ ἔρχομαι) εἰς τὴν ἔπαυλιν μου, αὐτὴ ἢ ἀπραξία μου μ' εὐχαριστεῖ. *Quocumque adspexisti, ut furia, sic tuæ tibi occurrunt injuriæ* (Κικ. Παραδοξ. 2), ὅπουδήποτε ἴδης, ὡς αἱ ἐρινυς, οὕτω παρίστανται σοι αἱ ἀδικίαι σου.

2) Μετὰ ὑπερσυντελικοῦ, ὅταν ἡ τῆς κυρίας προτάσεως ἔννοια ἐκφέρεται κατὰ παρατακτῶν, σημαίνοντα τὸ συνήθως καὶ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον. *Quum ver esse cœperat, Verres dabat se labori atque itineribus* (Κικ. Βεβδ. 5, 10), τοῦ ἔαρος ἀρχομένου, ὁ Βεβδὴς παρεδίδοτο εἰς τοὺς πόρους καὶ τὰς ὁδοιπορίας. Πρβ. Δ. Γ. §. 335. β' σημ. α καὶ §. 338 α σημ.

Ὡσαύτως μετὰ ὑπερσυντελικοῦ συντάσσονται καὶ τὰ μόρια *ubi*, ὡς, *simulac*, ἄμα, ὅταν σημαίνηται ἐπανάληψις τῆς αὐτῆς ἐνεργείας (2).

(1) Ἡ Οἰνὴ, οὔσα ἐν μεθορίοις τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἐτετείχιστο καὶ αὐτῷ φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο (Θουκ. 2, 18). Οὕτω δύο ἢ τρεῖς δρόμους περιελυθηθότε ἦσθην ὁ Εὐθύδημος καὶ ὁ Διονυσόδωρος, καὶ εἰσέρχεται Κλεινίας (Πλατ. Εὐθυδ. 273).

(2) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τὰς χρονικὰς ταύτας σχέσεις διὰ τῶν χρονικῶν μετοχῶν συνήθως. Πολλάκις δὲ καὶ διὰ τῶν ἐπέε, ἐπειδὴ, ὡς τάχιστα, ἄτινα συντάσσοι: συνήθως μὲ ἀόριστον ἀντὶ ὑπερσυντελικοῦ, ἢ μὲ παρατακτῶν δη-

ε') Οἱ σύνδεσμοι *posteaquam* ἢ *postquam*, ἐπεὶ, *ubi, ut*, ὡς, *simul atque* καὶ ἀπλῶς *simul*, ἅμα, *ut primum*, ὡς τάχιστα, *quum primum*, ὡς πρῶτον, συντάσσονται μετὰ παρακειμένου τῆς ἔριστικῆς, ὅταν ἡ τῆς δι' αὐτῶν ἐξαρτωμένης προτάσεως ἔννοια καὶ ἡ τῆς κυρίας ἀναφέρωνται ἀπλῶς ὡς παρελθούσαι, χωρὶς νὰ σημαίνηται ἄλλη τις σχέσις αὐτῶν, εἰ μὴ ἡ τῆς ἀμέσου ἀκολουθίας τῆς μιᾶς μετὰ τὴν ἑτέραν. *Pompejus, ut equitatum suum pulsum vidit, acie excessit* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 3, 94), ἅμ' ἰδὼν ὁ Πομπήϊος, ὅτι τὸ ἱππικὸν αὐτοῦ ἐγράπη εἰς φυγὴν, ἐξῆλθε τῆς παρατάξεως. *Simulac primum Verri occasio visa est, consulem deseruit* (Κικ. Βεβρ. 1, 23), εὐθὺς ὅτε εἶδεν ὁ Βεβρῆς κατάλληλον τὸν καιρὸν, ἐγκατέλιπε τὸν ὕπατον.

γ') Τὸ *postquam* συνάπτεται μετὰ ὑπερσυντελικοῦ, ὅταν σημαίνηται ὅχι ἡ ἀμέσος ἀκολουθία δύο ἐνεργειῶν, ἀλλ' ὅτι ἡ μία γίνεται μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός. *P. Africanus, posteaquam bis consul et censor fuerat, L. Cottam in iudicium vocavit* (Κικ. Div. in Cæc. 21), τὸ δεύτερον ἤδη γενόμενος ὕπατος καὶ τιμητῆς ὁ Πόπλιος Ἀφρικανός, εἰσῆγαγεν εἰς δίκην τὸν Λεύκιον Κότταν· καὶ μάλιστα ὅταν ἀναφέρηται ὠρισμένως ὁ μεταξὺ τῶν δύο πράξεων παρερχόμενος χρόνος· *Hannibal anno tertio postquam domo profugerat, in Africam venit* (Κορν. Ἄννιβ. 8), τὸ τρίτον ἔτος μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς πατρίδος ἀναχώρησιν ἦλθεν ὁ Ἀρρίβας εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Ἄλλως δὲ σπανίως εὔρηται τὸ μόριον τοῦτο μετὰ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ἔριστικῆς καὶ ἔτι σπανιώτερον μετὰ τοῦ τῆς ὑποτακτικῆς συντασσόμενον.

δ') Τὸ αὐτὸ μόριον συντάσσεται καὶ μετὰ παρατατικοῦ, σημαίνοντος ἀρχὴν, ἐπανάληψιν ἢ διάρκειαν τῆς δι' αὐτοῦ δηλουμένης ἐνερ-

λοῦντες διὰ μὲν τοῦ ἀορίστου, ὅτι ἡ προηγηθεῖσα πρᾶξις ἐγένετο πρὸ τῆς ἐτέρας, διὰ δὲ τοῦ παρατατικοῦ, ὅτι διήρκει χρόνον τινὰ ἢ ἐπανελαμβάνετο πολ-
λάκις. Ἐπειδὴ ἐτελεύτησε Δαρεῖος, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον (Ξ. Ἄν. 4, 1, 3). Οἱ πολέμιοι, ὡς εἶδον τοὺς Ἕλληνας, ἀντιπορεύονται (Ξ. Ἄν. 4, 8, 17). Ἐπεὶ ἠθθένει Δαρεῖος, ἐβούλετο οἱ τὸν παῖδα παρῆναι (Ξ. Ἄν. ἐν ἀρχῇ). Οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, ὡς αὐτοὺς οἱ Καταναῖοι οὐκ ἐδέχοντο, ἐκομίσθη-
αν ἐπὶ τῶν Τηρίων ποταμῶν (Θουκ. 6, 50).

γείας ἢ καταστάσεως. *Postquam Eros e scena non modo sibilis, sed etiam convicio explodebatur, confugit in Roscii domum et disciplinam* (Κικ. Ρώσ. κωμ. 11), ἐπειδὴ ὁ Ἔρως, οὐ μόνον συριζόμενος ἀλλὰ καὶ ὑβριζόμενος, ἐξεβάλλετο τῆς σκηνῆς (ὁσάκις ἐπαρουσιάζετο), κατέφυγεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ρωσκίου.

ἐ) Πάντα τὰ μόρια ταῦτα συντάσσονται καὶ μὲ ἱστορικὸν ἐνεστῶτα, ὅταν σημαίνηται, ὅτι διαρκούσης τῆς δι' αὐτῶν ἀναφερομένης πράξεως γίνεται ἑτέρα τις. *Postquam perfugae murum arietibus ferire vident, aurum atque argentum domum regiam comportant* (Σαλλ. Ἰουγ. 76), βλέποντες οἱ αὐτόμοιοι, ὅτι διὰ τῶν κριῶν προσβάλλεται τὸ τεῖχος, συγκομιζοῦσιν εἰς τὰ βασιλεία τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον.

ς) Οἱ δὲ *antequam* καὶ *priusquam*, πρὶν, καὶ *dum, donec, ἕως, μέχρι,* συντάσσονται μετὰ τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς οὐχὶ δὲ μετὰ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ. *De comitiis, donec rediit Marcellus, silentium fuit* (Λιβ. 23, 31), περὶ ἀρχαιρεσιῶν ἦτο σιωπὴ, ἕως οὗ ἦλθεν ὁ Μάρκελλος. *Antequam tuas legi litteras, hominem ire cupiebam* (Κικ. Ἄττ. 5, 7), πρὶν ἢ ἀναγνώσω τὰς ἐπιστολάς σου, ἐπεθύμουν γὰρ ἀπέλθῃ ὁ ἀνὴρ (1).

§. 201. Ὁ Μέλλων δηλοῖ μέλλουσαν πράξιν ἀπλῶς, καὶ τὴν ἐν τινι ὀρισμένῳ μέλλοντι χρόνῳ διαρκούσαν κατάστασιν. *Veniet pater, θέλει εἶθι ὁ πατήρ. Illo tempore respublica florebit, τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἔσται ἐν ἀκμῇ ἡ πόλις* (2).

Πολλάκις ὁμοῦ μεταχειρίζονται ἐνεστῶτα ἀντὶ μέλλοντος ἀ) εἰς ἐρωτηματικὰς καὶ ἀπορηματικὰς προτάσεις περὶ τοῦ εὐθύς νῦν γνησομένου. *Quid ago? imusne sessum?* (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 5),

(1) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες συντάσσοι τὰ χρονικὰ μόρια ἕως, μέχρι, πρὶν, μετὰ ἀορίστου ἀντὶ ὑπερσυντελικοῦ. Εὐδίκος καὶ Σίμος μέχρι τούτου φίλοι ὀνομάζονται Φιλίππου, ἕως Θεσσαλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν (Δημ. 48, 48). Οἱ βάρβαροι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον, πρὶν τοὺς στρατηγούς ἡμῶν συνέλθωσιν (Ξ. Ἄν. 3, 2, 29).

(2) Εἰ τοῦτο ποιήσομεν, ῥαδίως τὰ ἐπιτήδεια ἔσομεν, ὅσον χρόνον ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐσόμεθα.

τί ποιῶ; πηγαίνομεν γὰ καθήσωμεν; β') μετὰ τοῦ μόριου *dum*, ἕως, ἔνθα εἶναι ὁ λόγος περὶ προςδοκωμένου τινός· *Exspecto dum ille venit* (Τερ. Εὐν. 1, 2, 226), περιμέντω ἕως οὗ ἔλθῃ. γ'). Συνήθως καὶ μετὰ τῶν *antequam* καὶ *priusquam*, ἔταν σημαίνεται ὅτι θέλει γίνει τι πρὸ ἐτέρου· *Sine, priusquam amplexum accipio, sciam ad hostem an ad filium venerim* (Λιβ. 2, 40), ἄφες, πρὶν δεχθῶ τὸν ἀσπασμόν, γὰ γνωρίσω, εἰς ἐχθρόν ἢ εἰς υἱὸν ἤλθοι; Ἀλλὰ μετὰ τούτων εὐρηται καὶ μέλλων πολλάκις. *Antequam de republica dicam, exponam breviter consilium protectionis meae* (Κικ. Φιλ. 1, 1), πρὶν περὶ τῆς πόλεως λαλήσω, θέλω διηγηθῆ βραχέως τὸν σκοπὸν τῆς ὁδοιπορίας μου (1).

Σημ. Ἐνίοτε εἰς μὲν τὴν ὑπόθεσιν ὑποθετικοῦ λόγου ὑπάρχει ἐνεστώτως εἰς δὲ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς μέλλων· *Perficietur bellum, si urgemus obsessos* (Λιβ. 5, 4), θέλει τελειώσει ὁ πόλεμος, εἰ ἐστενοχωρήσωμεν τοὺς πολιορκουμένους. Τοῦτο δὲ γίνεται, ὅτε ἡ κατὰ μέλλοντα ἐκφερομένη πρᾶξις ἐκλαμβάνεται ὡς μέλλον ἀποτελεσμα τῆς κατ' ἐνεστώτα δηλουμένης.

§. 202. Ὁ τετελεσμένος Μέλλων ἀναφέρει μέλλουσαν πρᾶξιν, ἣτις θέλει εἶσθαι τετελεσμένη ἐν μέλλοντι χρόνῳ. *Quum tu haec leges, ego illum fortasse convenero* (Κικ. Ἀττ. 9, 15), ὅτε θέλεις ἀναγνώσει ταῦτα, ἐγὼ ἴσως θὰ ἔχω συνδιαλεχθῆ μετ' ἐκείνου. *Si (ubi) istuc venero, rem tibi exponam, εἰ (ὅτε) θέλω εἶσθαι αὐτοῦ, θὰ σοὶ διηγηθῶ τὴν ὑπόθεσιν. De Carthagine vereri non ante desinam, quam illam excisam esse cognovero* (Κικ. Κατ. πρεσβ. 6), περὶ Καρχηδόνας δὲν θέλω παύσει γὰ φοβῶμαι, πρὶν ἴδω αὐτὴν κατεστραμμένην (2).

(1) Τί ποιήσωμεν; Αὐτὸς γνώσει. Πλ. Τί δῆτα ὀρῶμεν; μητέρ' ἢ φονεύσομεν; Εὐρ. Ποί τις τρέφεται;—Μικρὰ εἰπὼν, ἤδη καταβαίνω.—Βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι Δωριῆς ἐσμεν· ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν; Θουκ. Πρβ. Ἀσωπ. Κεφ. 10'. §. 19.

(2) Ὁ παρ' Ἑλληνισμῶν ἐνεργητικὸς οὗτος μέλλων εἶναι, πεπονηκὸς ἔσομαι, ὁ ἀποθετικὸς, εἰργασμένος ἔσομαι, ὁ παθητικὸς, διεφθαρμένος ἔσομαι, πεπράξομαι. Εἰ παρελθὼν εἰς ὁστισοῦν δύναιτο διδάξαι, τίς παρασκευὴ χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρὼν φόβος λελύσεται (Δημ. 14, 2). Τί γὰρ ποιήσει; Φράζε καὶ πεπράξεται (Ἀρ. Πλουτ. 1027). Ὁ μέλλων οὗτος τῆς λατινικῆς μετὰ τῶν

Σημ. α'. Ὄταν εἰς τὴν κυρίαν καὶ εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένην πρότασιν ὑπάρχη τετελεσμένος μέλλων, σημαίνεται ὅτι καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἐτέρας ἡ πράξις θέλει εἶσθαι συγχρόνως τετελεσμένη. *Qui Antonium oppresserit, is bellum confecerit* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 10, 19), ὁ τὸν Ἀντώνιον νικήσας, θέλει ἔχει τετελεσμένον τὸν πόλεμον εὐθὺς μετὰ τὴν νίκην. *Pergratum mihi feceris, si de amicitia disputaris* (Κικ. Λαίλ. 4), εἰὰν πραγματευθῆς περὶ φιλικίας, θέλεις μ' εὐχαριστήσῃ πολὺ. Ἀλλ' ἐνίοτε ἡ ἐτέρα τούτων πρότασις ἔχει παρακείμενον, δι' οὗ σημαίνεται μετὰ βεβαίότητος ὡς γεγονὸς ἤδη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. *Si Brutus conservatus erit, vicimus* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 12, 6), εἰὰν ὁ Βρούτος σωθῆ, ἐκίκαται.

Σημ. β'. Ἐνίοτε μεταχειρίζονται ἀδιαφόρως τὸν τετελεσμένον μέλλοντα ἀντὶ τοῦ πρώτου μέλλοντος. *Multum ad ea, quæ quærimus, tua ista explicatio profecerit* (=proficiet. Κικ. περὶ Τελ. 3, 4), πολὺ θέλει ἀφελήσῃ εἰς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἡ ἐξήγησίς σου αὕτη. Τοῦτο δὲ γίνεται μάλιστα ὅταν σημαίνεται μέλλον ἀποτέλεσμα πράξεώς τινος (ὡς διὰ τοῦ ἀνωτέρου παραδείγματος *profecerit*), ἢ ὅταν λέγηται τί θέλει γίνεαι ἐν ὧσιν γίνεται τι ἕτερον. *Tu invita mulieres; ego accivero pueros* (Κικ. Ἀττ. 4, 1), σὺ μὲν προσκάλεσον τὰς γυναῖκας, ἐγὼ δὲ ἐν τούτῳ θέλω συγκαλέσει τοὺς παῖδας.

§. 203. Ἐκτός τῶν ἐξ τούτων χρόνων ἔχει ἡ λατινικὴ καὶ τοὺς ἐκ περιφράσεως ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τῶν διαφόρων χρόνων τοῦ *supi* σχηματιζομένους συνθέτους χρόνους, δι' ὧν σημαίνει μέλλουσαν πράξιν ἢ κατάστασιν ὡς πρὸς τὰς τρεῖς τοῦ χρόνου διαφορὰς, τὸ παρὸν, παρεληλυθὸς καὶ μέλλον (1).

ὑποθετικῶν μάλιστα μορίων ἔχει πολλάκις τὴν σημασίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς, *si venero*=εἰὰν ἔλθω. *si jussero*=εἰὰν διατάξω (Κικ. Κατ. 1, 5).

(1) Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀναπληροῖ τὴν ἑλλειψιν τῶν τοιούτων περιφραστικῶν μελλόντων τῆς λατινικῆς διὰ τοῦ ῥήματος μέλλω μετ' ἀπαρεμφάτου. Ἐπειδὴ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ καὶ τρίτῃ περιπτώσει συντάσσει τὸν ἐνεστώτα μέλλω μετὰ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος, καὶ ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανίως, μετ' ἀορίστου. Οἶσθα οὖν ὁ μέλλεις νῦν πράττειν; (Πλ. Πρωτ. 312). Ἀκούω τινὰ διαβάλλειν, ὡς ἐγὼ ἔρα ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν (Ξ. Ἀν. 5, 7, 7). Μέλλω ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονεν (Π. Ἀπ. 24). Συγκλείομεν τὴν

1) Καὶ τὴν μὲν ὡς πρὸς τὸ παρὸν μέλλουσαν πράξιν ἢ κατάστασιν ἐκφράζει διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ ἐνεστώτος **sum**, ὅστις χρόνος κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ ἀπλοῦ μέλλοντος, καθ' ὅσον δηλοῖ ὅτι τὸ ὑποκείμενον μέλλει, προτίθεται ἢ ἔχει σκοπὸν νὰ πράξῃ τὸ ἀναφερόμενον, ἐν ᾧ ὁ ἀπλοῦς μέλλον σημαίνει μέλλουσαν ἀπλῶς πράξιν. **Quum apes jam evoluturæ sunt, consōnant vehementer** (Βάρβ. περὶ ἀγροτ. 3, 16), ὅτε μέλλουσι νὰ ἐξέλθωσιν αἱ μέλισσαι, ἠχοῦσι σφοδρῶς. **Bellum scripturus sum, quod populus Romanus cum Jugurtha gessit** (Σαλλ. Ἰουγ. 5), μέλλω νὰ γράψω τὸν πόλεμον, ὃν οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς Ἰουγούρθαν ἐπολέμησαν. Τὸν τοιοῦτον μέλλοντα μεταχειρίζονται ἰδίως εἰς ὑποθέσεις, ὧν πραγματοποιουμένων ἐξάπαντος γίνεται ἢ πρέπει νὰ γείνη τὸ ἐν τῇ ἀποδόσει λεγόμενον. **Me igitur ipsum ames oportet, si veri amici futuri summus** (Κικ. περὶ Τελ. 2, 26), ἐμὲ λοιπὸν πρέπει ἐξάπαντος ν' ἀγαπᾷς, ἐὰν μέλλωμεν νὰ ἤμεθα φίλοι (1).

2) Τὸ δὲ ὡς πρὸς τὸ παρελθὸν μέλλον σημαίνεται διὰ τοῦ μεταχικοῦ μέλλοντος τοῦ ῥήματος μετὰ τοῦ **fui**, ἐὰν αὐτὸ θεωρῆται ὡς στιγμιαία πράξις καὶ εὐθὺς παρερχομένη, μετὰ τοῦ **eram** δὲ, ἐὰν θεωρῆται ὡς διαρκούσα, οὐχὶ δὲ στιγμιαία. **Si illo die P. Sestius occisus esset, fuistisne ad arma ituri?** (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 38), ἐὰν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἐφορεύετο ὁ Π. Σέστιος, εἴχετε κατὰ τοῦν ἢ ἐμμελεῖσθε νὰ λάβητε τὰ ὅπλα; **Profecturus eram ad te, quum**

ἀρχὴν τῶν ῥηθήσεσθαι μελλόντων (Ἰσαῖος). Δύσκολος ὅμως εἶναι ἡ διάκρισις τῆς σημασίας τοῦ μέλλω μετὰ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος. "Ὅρα περὶ τούτου Κρύγερον ἐν Ἑλλ. Γραμ. §. 53, 8, 3. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τὸν παρατατικὸν ἔμελλον μετὰ τῶν αὐτῶν χρόνων τοῦ ἀπαρεμφάτου. Ἐνεθυμοῦντο οἱ Ἕλληνες ὅτι ἀγορὰν οὐδεὶς ἔτι παρέξειν ἔμελλεν (Ξ. Ἄν. 3, 1, 2). Παιδῖας τοιαύτας ἐξεύρισκεν, αἱ ἰδρωτὰ ἤμελον παρέχειν. Ξεν. Ἐμελλον οἱ μὲν τινες ἀμαρτήσεσθαι, οἱ δὲ πλείους τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς λογισμοῦ. Θουκ. Ἡδὴ ἤμελλον ἀλλήλους ἀπολιπεῖν (Θουκ. 6, 31). Πρβ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΘ'. §. 21.

(1) Οἱ Ἕλληνες δηλοῦσι τοῦτο διὰ τοῦ ἐ! μέλλω. Δεῖ στρατιᾶν, εἰ μέλλει πράξιν τὰ δέοντα, μηδέποτε παύεσθαι τοῖς πολέμοις κακὰ πορσύνουσαν (Ξ. Κ. Π. 1, 6, 17). Ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ μετοχῆς τὸν μέλλοντα εὖ γεωργήσιν, δεῖ τοὺς ἐργάτας καὶ προθύμους παρασκευάζειν καὶ πείθεσθαι θέλοντας (Ξεν. Οἰκ. 3, 13).

ad me frater tuus venit, *ἐμελλορ ἢ ἐμελέτων* γὰρ ἔλθω πρὸς σε, ὅτε ἤλθε πρὸς ἐμὲ ὁ σοὶ ἀδελφός. Ubi rex mansurus erat, si ire perrexisset (Κικ. περὶ μαντ. 1, 15), ὅπου σκοπὸν εἶχε γὰρ μέγην ὁ βασιλευς, εἰὰν ἤθελε γὰρ παρατεῖνῃ τὴν πορείαν. Κατὰ ταῦτα ὁ μὲν διὰ τοῦ fui γινόμενος μέλλων ἀντιστοιχεῖ τῷ παρακείμενῳ ἐν τῇ τοῦ ἀορίστου σημασίᾳ, ὁ δὲ διὰ τοῦ eram τῷ παρατατικῷ τῆς ὀριστικῆς.

3) Τὸ δὲ ὡς πρὸς μέλλορτα χρόνον μέλλορ δηλοῦται διὰ τοῦ αὐτοῦ μετοχικοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ergo. Orator eorum, apud quos aliquid ager aut acturus erit, mentes sensusque degustet oportet (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 52), πρέπει γὰρ γνωρίσῃ ὁ ῥήτωρ τὴν διάνοιαν καὶ τὰ αἰσθήματα ἐκείνων, εἰς οὓς θέλει ἀγορεύσει (ἐρεῖ) ἢ σκοπὸν ἔχει γὰρ ἀγορεύσῃ (μέλλει ἐρεῖν).

Σημ. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἥτις δὲν ἔχει μετοχὴν μέλλοντος, ἀναπληροῦσι τὴν ἔλλειψιν τῶν περιφραστικῶν τούτων μελλόντων, τρέποντες ἄλλως τὸν λόγον· οἶον, Est in eo, ut—Erat in eo, ut urbs caperetur, ἐν τῷ ἀλίσκεσθαι ἦν ἡ πόλις.

§. 204. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ sum εἶναι ὁ ἐκ περιφράσεως γινόμενος παθητικὸς παρακείμενος. Ὁ αὐτὸς ὅμως σημαίνει ἐνίοτε ὡς ἐπίθετον ἀπλῶς ὑπάρχουσιν κατὰστασιν τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, hæc navis egregie armata est σημαίνει, ὡπλισθὴ καὶ εἶναι ὡπλισμένη, ἢ, εὐρίσκεται εἶτι παρεσκευασμένη εἰς πόλεμον. Ἡ αὐτὴ μετοχὴ μετὰ τοῦ eram εἶναι παθητικὸς ὑπερσυντελικὸς ἐνίοτε ὅμως δηλοῖ κατὰστασιν ἐν παρεληλυθότι χρόνῳ διαρκούσαν· οἶον, naves Hannibalis egregie armatæ erant, ἦσαν ὡπλισμένα· ἢ αὐτὴ δὲ μετὰ τοῦ fui συντασσομένη ἐμφαίνει κατὰστασιν παρεληλυθούσαν ἤδη, ἢ χρόνον τινὰ διαρκέσσαν· Bis deinde post Numæ regnum Janus clausus fuit (Λιβ. 1, 19), δις μετὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Νουμᾶ ὁ τοῦ Ἰανοῦ ναὸς ἦτο κεκλεισμένος. Leges, quæ latæ sunt (παρακείμενος παθητ.) tum vero quæ promulgatæ fuerunt (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 15), καὶ ὅσοι νόμοι ἐπροτάθησαν καὶ ὅσοι ἦσαν ἤδη δεδημοσιευμένοι ὡς ἐγκριθέτες.

Σημ. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ὅμως, ὡς αἰεὶ εὐρίσκεται μετὰ τοῦ fui, fueram καὶ fuero συνημμένος, δὲν εἶναι πάντοτε σύνθετος παθητικὸς χρόνος, ἀλλὰ δηλοῖ ἀπλῶς κατὰστασιν ἐν τῇ χρονικῇ ση-

μοιᾶ ἐκάστου τῶν τριῶν τούτων χρόνων, παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικῶ καὶ τετελεσμένου μέλλοντος. Σπανίως ὅμως ἀπαντῶνται οὕτως ἀντὶ τῶν συνθέτων παθητικῶν χρόνων, τῶν μετὰ τοῦ sum, eram καὶ ego σχηματιζομένων. Βλ. Δ. Γ. §. 344 (1).

§. 205. Εἰς ἐπιστολικὸν ὕφος λόγου, διότι ἀφορᾷ ὁ γράφων εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν θέλει ἀναγνώσθῃ ἡ ἐπιστολὴ, οὐχὶ δὲ καθ' ὃν γράφεται, μεταχειρίζεται ἀντὶ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντελικόν. Τοὺς αὐτοὺς δηλαδὴ χρόνους, οὓς ἤθελε μεταχειρισθῆ ὁ τὴν ἐπιστολὴν λαμβάνων, λαλῶν περὶ τῶν εἰς τὸν χρόνον τῆς συγγραφῆς τῆς ἐπιστολῆς ἀναφερομένων. *Nihil habebam, quod scriberem, sed non habebam quod scriberem* (ὅτε δηλ. ἔγραφον τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἀναγινώσκεις); *neque enim novi quidquam audieram, et ad tuas omnes epistolas rescripseram pridie; erat tamen rumor, comitia dilatata iri* (Κικ. ἐπιστ. εἰς Ἀττ. 9, 10)· ἐπειδὴ οὐδὲν γέγον ἔχον ἀκούσει (= ἤκουσα), καὶ ἐπειδὴ ἔχον ἀποκριθῆ τὴν προτεραίαν εἰς πάσας τὰς ἐπιστολάς σου· ἐλέγητο ὅμως, ὅτι αἱ ἀρχαιρεσίαι θέλουσιν ἀναβληθῆ. Ὁ λαμβάνων τὴν ἐπιστολὴν ἤθελεν εἰπεῖ· *Tum, cum Cicero hanc epistolam scripsit, nihil habebat, quod scriberet; neque enim novi quidquam audierat, et ad omnes meas epistolas rescripserat pridie; erat tamen rumor, comitia dilatata iri* (2).

Ὅταν δὲ ἄλλα περιστατικὰ δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸν χρόνον τῆς συγγραφῆς τῆς ἐπιστολῆς, ἐκφέρονται κατὰ τὸν προσήκοντα αὐτοῖς χρόνον. *Ego te maxime et feci semper et facio, ἐγὼ σε περὶ πλείστου αἰέποτε ἐποίησάμην καὶ ποιοῦμαι*. Πολλάκις ὅμως δὲν τη-

(1) Οἱ Ἕλληνας, διότι σχηματίζουσι μονολεκτικῶς τοὺς παθητικούς τούτους χρόνους, μεταχειρίζονται τὴν περίφρασιν ταύτην (ἣν γεγραμμένος), ὅταν θέλωσι νὰ σημάνωσι τοιαύτην τινὰ ἐπιθετικὴν σημασίαν, δηλοῦσαν κατάστασιν ἢ ποιότητα τοῦ ὑποκειμένου.

(2) Καὶ οἱ Ἕλληνας γράφουσι ἐνίοτε ἐν ἐπιστολαῖς καὶ ἀλλαγῶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον παρακειμένον ἢ ἀόριστον ἀντὶ ἐνεστώτος. Ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον (Ἰσοκ. Δημ. ἐν ἀρχῆ). Πράσσε μετ' Ἀρταβάζου, ὃν σοι ἔπεμψα (= ὃν σοι νῦν πέμπω). Θουκ. Διότι τὰς σπονδὰς ἔλυσαν, τὰς αἰτίας προὔγραφα πρῶτον. Θουκ. Ὁ συγγραφεὺς μεταφέρει τὸν λόγον εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν θέλουσιν ἀναγνώσθῃ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γραφέντα, ἅθεν λέγει προὔγραφα ἀντὶ προγράφων.

ροῦσιν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τὸν ἰδιαίτερον τοῦτον τρόπον τῆς τῶν χρόνων ἐναλλαγῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ.

§. 206. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρεται τὸ μὴ ἀληθῶς ὑπάρχον ἢ γινόμενον, ἀλλὰ τὸ δυνατὸν, καὶ ἀπλῶς νοούμενον ἢ ὑποτιθέμενον· ἐπειδὴ ὁ λέγων, *circo ut sudem*, ἐνοεῖ ὅτι σκοπὸς τοῦ δρόμου εἶναι ὁ ἰδρῶς, δὲν λέγει δὲ καὶ ὅτι ἀληθῶς ἰδρόνει. Δι' ἐξαρτωμένων τινῶν προτάσεων ὁμοίως ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ τὸ ἀληθῶς ὑπάρχον καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν αὗται ἐκλαμβάνωνται ὡς μέρη συστατικά τῆς κυρίας προτάσεως, ἧς τὴν ἐννοίαν συμπληροῦσι. Βλ. Δ. Γ. §. 346 καὶ ὑποσ.

Μεταχειρίζονται δὲ τὴν ὑποτακτικὴν 1) ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἥτοι εἰς προτάσεις κυρίας καὶ ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἄλλων, καὶ 2) ἐν ἐξαρτήσῃ καὶ συνδέσει λόγου, ἥτοι εἰς ἐξαρτωμένας καὶ συνδεδεμένας τοιαύτας προτάσεις.

Α'. Ὑποτακτικὴ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ.

Καὶ αἱ μὲν ἀπολύτως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι προτάσεις εἰσι κυρίως ὑποθετικάι, δυνατικάι καὶ εὐκτικάι.

§. 207. Ὑποθετικοῦ λόγου, δυνατὸν μὲν δηλοῦντος, οὐχὶ δὲ ὑπάρχον καὶ ἀληθῶς γινόμενον, ἐκφέρεται ἐκάτερον μέρος καθ' ὑποτακτικὴν. Τούτου ἡ μὲν ἀπόδοσις περιέχει τὸ μὴ ὑπάρχον αὐτὸ οὐδὲ γινόμενον, ἀλλ' ὑπὸ τινὰ συνθήκην δυνατὸν γενέσθαι, ἡ δὲ ὑπόθεσις, ἣτις δηλοῦται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων *si, nisi, ni, si non, etiamsi*, περιέχει τὴν συνθήκην, ὑπὸ τὴν ὁποίαν δυνατὸν εἶναι νὰ γείνη τὸ ἐν τῇ ἀποδόσει, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ συνθήκη θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχουσα καὶ βεβαία. Βλ. §. 196 (1).

(1) Ἀκριβὴς παραλληλισμὸς ἀπάντων τῶν ἑλληνικῶν ὑποθετικῶν λόγων πρὸς ἓνα ἕκαστον τῶν λατινικῶν εἶναι ὄχι εὐκόλος καὶ διὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, καὶ διότι ἡ λατινικὴ ἐκφράζει διὰ μιᾶς μόνης ἐγκλίσεως, τῆς ὑποτακτικῆς, ὑποθετικούς λόγους, οὓς ἡ ἑλληνικὴ ἐκφέρει δι' εὐκτικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ ὀριστικῆς. Τὰ γενικώτερα ὁμοίως περὶ τούτου εἰσι τὰ ἐξῆς.

Καὶ κατὰ παρατατικὸν μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται τὸ νῦν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ δυνατὸν μὲν, ἀλλὰ μὴ πραγματοποιησόμενον· διὸ καὶ μεταπίπτει ὁ λόγος εἰς ἐντελῶς ἀδύνατον, καθ' ὅσον πραγματοποιεῖται τὸ ἀντίθετον τοῦ λεγομένου. *Sapientia non expeteretur, si nihil efficeret*; ἢ σοφία δὲν ἤθελε ζητεῖσθαι (καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα), εἰ μὴδὲν ὠφέλει· (ἀλλὰ ζητεῖται, διότι ὠφελεῖ). *Si scirem, dicerem*, εἰ ἐγὼ εἰδόντων, ἤθελοι εἰπεῖ (δὲν λέγω ὁμῶς, διότι δὲν γινώσκω) (1).

Καθ' ὑπερσυντελικὸν δὲ τὸ ἐν παρελθόντι χρόνῳ δυνατὸν μὲν ἄλλως, ὡς ἀδύνατον ὅμως λεγόμενον, διότι ἐγένετο τὸ ἐναντίον αὐτοῦ. *Numquam Hercules ad deos abisset, nisi eam sibi viam virtute munivisset* (Κικ. Τουσκ. 1, 14), οὐδέποτε ὁ Ἡρακλῆς ἤθελεν ἀπέλθει εἰς τοὺς θεοὺς, εἰ μὴδὲν εἶχε παρασκευάσει ἑαυτῷ διὰ τῆς ἀρετῆς τὴν ὁδὸν ταύτην· (ἀπῆλθεν ὁμῶς, διότι παρεσκεύασε αὐτήν). *Si Roscius has inimicitias cavere potuisset, viveret* (Κικ. ὑπὲρ Ρ. Ἀμ. 6), εἰ μὴ ὁ Ρώσκιος ἤθελε δυνηθῆναι νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τούτων, ἤθελε ζῆ εἰς (δὲν ζῆ ὁμῶς, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ προφυλαχθῆ) (2).

Διὰ δὲ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται τὸ καθ' ὑπόθεσιν νῦν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ δυνατὸν, ὑπερ παραδέχεται ὁ λέγων μόνον καθ' ὑπόθεσιν καὶ δοκιμῆς χάριν ὡς δυνατὸν, δηλοῖ ὁμῶς συγχρόνως, ὅτι θέλει ἀληθῶς ἐκτελεσθῆ· *Me dies, vox, latera de-*

(1) Τὴν μὲν ὑπόθεσιν τοῦ τοιοῦτου ὑποθετικοῦ λόγου σημαίνει συνήθως ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα διὰ τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ εἰ, τὴν δὲ ἀπόδοσιν διὰ τοῦ αὐτοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν. Εἰ μὴδὲν ἢ σοφία ἀπειργάζετο, οὐκ ἂν ἐζητεῖτο. Εἰ ἐγινώσκον, ἔλεγον ἂν. Εἴτι ἐμοῦ ἐκείνου, οὐδενὸς ἂν οὕτω μ' ἀποστερεῖν ἐφυλάττετο, ὡς ἀξιώματος καὶ τιμῆς (Ξ. Κ. Π 5, 5, 34). Βλ. Κρυγέρου Ἑλλ. Γραμ. §. 54. IV. 10, σημ. 6'.

(2) Τὸν ὑποθετικὸν αὐτὸν λόγον ἐκφέρει ἡ ἑλληνικὴ συνήθως κατ' ἀόριστον ὀριστικῆς μετὰ τοῦ εἰ—καὶ ἂν. Εἰ ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἔστιν Ἀθηναίοις, οὐδὲν ἂν, ὧν νυνὶ πεποιτήκεν, ἔπραξεν (Δημ. 4, 5). Ἴσως ἂν ἐπέθανον, εἰ μὴ ἡ τῶν Τριάκοντα ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη (Πλατ. Ἀπολ. 32). Ἐνίοτε δὲ θέτουσι καὶ ὑπερσυντελικὸν ἐν τῇ ἀποδόσει. Εἰ ἐγὼ πάλιν ἐπεχειρήσα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολλύειν, καὶ οὕτ' ἂν ὁμῶς ὠφελῆσαι οὐδὲν οὕτ' ἂν ἐμαυτόν (Πλ. Ἀπολ. 31).

ficiant, si hoc nunc vociferari velim (Κικ. Βέρβ. 2, 21), ἢ ἡμέ-
ρα, ἢ φωνή, αἱ δυνάμεις ἤθελον μὲ ἐγκαταλείψει, ἂν ἤθελον γὰ
λαλήσω περὶ τούτου· (ὅπερ δύναμαι μὲν, ἀλλὰ δὲν θέλω πράξει).
Ego, si Scipionis desiderio me moveri negem, mentiar (Κικ.
Λαιλ. 3), ἤθελον εἰπεῖ ψεῦδος, ἐὰν ἀρνηθῶ ὅτι λυποῦμαι διὰ τὴν
στέρησιν τοῦ Σκηπίωνος, (ἀλλὰ δὲν ἀρνοῦμαι) (1). Διὰ τοῦ αὐτοῦ
ἔτι χρόνου τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος ἐνίοτε
δηλοῦσι τὸ νῦν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ δυνατόν καὶ πῶς προσδεκόμε-
νον γενέσθαι, ὅπερ οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ ἐάν, ἦν, ἂν, μεθ' ὑποτακτι-
κῆς δηλοῦσι (2).

Σημ. α'. Πολλάκις ὅμως καὶ τὸ μὴ δυνατόν ἔτι, μηδὲ νοούμενον
ὅτι θέλει γίνεαι ἐν μέλλοντι χρόνῳ, ἐκφέρεται κατ' ἐνεστῶτα ὑπο-
τακτικῆς ἀντὶ παρατατικοῦ κατὰ ῥητορικὸν σχῆμα, δι' οὗ σημαίνεται
αὐτὸ ὡς δυνατόν γενέσθαι. *Hæc si patria tecum loquatur, non
impetrare debeat?* (Κικ. Κατιλ. 1, 8), ἐὰν ἡ πατρις ἔλεγε τοῦτο
πρὸς σε (ἀλλ' οὔτε λέγει οὔτε θέλει εἰπεῖ), δὲν ἦτο πρόπον γὰ εἰσα-
κουσθῆι;

Σημ. β'. Ἐνίοτε πάλιν εὑρηται παρατατικὸς ἀντὶ ὑπερσυντελικῶς
ἢ εἰς ἑκάτερον μέρος τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, ἢ εἰς τὸ ἕτερον μόνον,
σπανιώτατα ὅμως εἰς τὴν ἀπόδοσιν. *Num tu igitur Opimium, si
tum esses, temerarium civem aut crudelem putares?* (Κικ.
Φιλίπ. 8, 4), μήπως σὺ λοιπὸν ἐὰν τότε ἔζης, ἤθελες νομίζει τὸν
Ὀλίμιον παράτολμον ἢ ὠμόν πολίτην; Σημαίνει δὲ ὁ παρατατικὸς
οὗτος συνήθως ἐπανάληψιν τῆς πράξεως ἢ διαρκούσαν κατάστασιν·
ἀλλὰ περὶ τούτου βλ. Δ. Γ. §. 347 σημ. β' (3).

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην κατ' εὐκτικὴν ἔγκλισιν. Εἰ
ἅπαντες μιμησαίμεθα τὴν Λακεδαιμονίων ἀργίαν καὶ πλεονεξίαν, ἅπαντες ἂν
ἀπολοίμεθα. Ἴσοκ. Εἰ πάλιν ἀναβλέψειας, ὡς περ καὶ προτοῦ, φεύγοις ἂν τοὺς
πονηροὺς; (Ἀριστ. Πλουτ. 95). Πρὸς Ἀσωπ. μικ. συντ. Τμῆμα Β'. Κεφ. Β'.
§. 4, καὶ Κρυγ. ἔ. ἀ. 11, 1.

(2) Ἐὰν τις φιλομαθῆς, ἔσει καὶ πολυμαθῆς. Ἴσ. Δημ. Ἐὰν ἀληθεύσης, ὑπι-
σχοῦμαί σοι δέκα τάλαντα. Ξεν. Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. Ζ'. §. 3.

(3) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ἐνίοτε παρτατικὸν ὀριστικῆς ἀντὶ
ἀορίστου, σημαίνοντος τὸ διαρκὲς ἢ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον ἐν παρελθόντι
χρόνῳ. Μένειν ἐξῆν τῶ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων. Εἰ δὲ τοῦτο ἐποίει ἕκαστος,

Σημ. γ'. Ἐπίστετε ὅμως παραλείπεται τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου ἡ ὑπόθεσις ἢ ἐκφέρεται ἄλλως πως, τιθεμένης μόνης τῆς ἀποδόσεως. **Plotempore aliter sensisses, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἄλλως ἢθελες κρίνει** (λείπει ἡ ὑπόθεσις) (1).

§. 208. Ἄλλοτε ἢ μὲν ἀπόδοσις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν, ὡς ἀνεξάρτητος τρόπον τινὰ ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως καὶ καθ' ἑαυτὴν ὡς κύριος ἔχουσα ἐννοουμένη, ἢ δὲ ὑπόθεσις καθ' ὑποτακτικὴν, ὡς μὴ τι βέβαιον καὶ ὀρισμένον δηλοῦσα. Τοῦτο δὲ γίνεται ἐν ταῖς ἐξῆς περιστάσεσιν (2).

1) Ὅτε διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ *fui* ἢ *eram* (§. 203) σημαίνεται ὅτι ὑπὸ τινα ὑπόθεσιν προϋτίθετό τις νὰ πράξῃ βεβαίως τὸ περὶ οὗ λόγος, ἐκφέρουσι τοῦτο πάντοτε καθ' ὀριστικὴν, εἰ καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν. **Si tribuni me triumphare prohiberent, Furium et Aemilium testes citaturus fui rerum a me gestarum** (Λιβ. 38, 47), *ἐὰν ἤθελον ἐμποδίσει οἱ δῆμαρχοὶ τὸν θρίαμβόν μου, σκοπὸν εἶχον γὰ καλέσω μάρτυρας τῶν πράξεών μου τὸν Φούριον καὶ Αἰμίλιον.*

2) Κατὰ παρατατικὸν ὀριστικῆς ἐκφέρεται πρᾶξις, ἣτις βεβαίως ἔμελλε νὰ γείνη ὑπὸ τινα ἀναφερομένην ὑπόθεσιν. **Si per L. Metellum licitum esset, matres, illorum, uxores, sorores veniebant**

ἐνίκων ἄν. Δημ. Σωκράτης οὔτ' ἡλίθιος, οὔτ' ἀλαζῶν φαίνεσθαι τοῖς συνοῦσιν ἐβούλετο· ἐδόκει δ' ἂν ἀμφοτέρα ταῦτα, εἰ προαγορεύων ὡς ἀπὸ θεοῦ φαινόμενα ψευδόμενος ἐφαίνετο. Δῆλον οὖν, ὅτι οὐκ ἂν προέλεγε, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν. (Ξ. Ἀπομ. 4, 4, 5). Ἐγὼ γὰρ, εἰ μὴ πολλοὺς διεπύκτευσα, οὐκ ἂν ἐδύναμην σοὶ προσελθεῖν (Ξ. Κ. Π. 7, 5, 53). Βλ. Κρύγερον ἐ. ἀ. σημ. γ'.

(1) Βοδὸς ἔχοντες σῶμα, ἀνθρώπου δὲ γνώμην, οὐκ ἂν ἠδύναμεθα ποιεῖν ἄβουλόμεθα (Ξεν. Ἀπομ. 4, 4, 44).

(2) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι καθ' ὀριστικὴν τὴν ἀπόδοσιν τῆς ὑποθέσεως ἄνευ τοῦ ἄν, ὅταν σημαίνωσιν, ὅτι βεβαίως ἤθελε γείνηαι τὸ ἀναφερόμενον, ἂν δὲν ἐπαρουσιάζετο κώλυμά τι. Εἰ ζῶν ἐτύγχανεν ὁ Ἀμύντας, ἐκείνον αὐτὸν περικυβερῶν. Λυκούρ. Εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, ἐξῆν αὐτοῖς δεικνύσκει τὴν ἀρετὴν. Θουκ. Εἰ μὴ τὸ λαβεῖν ἦν, οὐδὲ εἰς ποτηρὸς ἦν. Διφ. Ταῦτα πράξας, ἃ οὐτός μου κατηγορεῖ, ἐκέρθαινον μὲν οὐδὲν, ἑαυτὸν δ' εἰς κίνδυνον καθίσταν (Λυσ. 7, 32). Εἰ ἐξ ἀρχῆς τοῦτον ἐγίνωσκε, πολέμιος μὲν ἦν, οὐ μὲνταις πονηρὸς γ' ἂν δικαίως ἐνομίζετο. Ξεν.

(Κικ. Βέρβ. 5, 49), *εὰν ἤθελε συγχωρήσει ὁ Λεύκιος Μέλλιος, ἤρχοντο αἱ μητέρες ἐκείνων, αἱ σύζυγοι καὶ ἀδελφαί.*

3) Κατὰ ῥητορικὸν σχῆμα ἐκφέρεται ὡς ἤδη γεγονὸς ὅ,τι ὑπὸ τινα συνθήκην ἠδύνατο νὰ γείνη. Διὰ τοῦ τοιοῦτου δὲ τρόπου σημαίνεται ὅχι ὅτι ἀληθῶς ἐγένεεν, ἀλλ' ὅτι μικρὸν ἔλλειπεν ἢ πλησίον ἦτο νὰ γείνη αὐτό. *Perierat imperium, si Fabius tantum ausus esset, quantum ira svadebat* (Σεν. περὶ ὀργῆς 1, 11), *ἀπολώλει ἢ ἀρχῆ, εὰν ὁ Φάβιος ἐτόλμα τσοοῦτον, ὅσον ὑπηγόρευεν ἡ ὀργή (1).*

Περὶ ἄλλων τινῶν ὁμοίων ὑποθετικῶν λόγων βλ. Δ. Γ. §. 348 ἐν ταῖς σημ.

§. 209. Τοῦναντίον ἢ μὲν ὑπόθεσις ἐκφέρεται ἐνίοτε καθ' ὀριστικὴν ἐν τῇ σημασίᾳ, τὴν ὁποίαν εἶπομεν ἐν §. 196, ἢ δὲ ἀπόδοσις αὐτῆς καθ' ὑποτακτικὴν, ἢ διότι αὕτη περιέχει εὐχὴν, αἴτησιν, ἐρώτησιν περὶ τοῦ δέοντος γενέσθαι (§. 212-4), ἢ διότι εἶναι ἐξαρτωμένη ἐρώτησις (§. 216). *Si stare non possunt, corruant* (Κικ. Κατ. 2, 10), *εὰν δὲν δύναται τὰ σωθῶσιν, εἴθε τὰ (ἢ αἷς) καταστραφῶσι. Si P. Lentulus suum nomen fatale ad perniciem populi Romani fore putavit, cur ego non læter?* (αὐτόθι 4, 1), *εὰν ὁ Πόπλιος Λέντλος ἐτόμισεν, ὅτι τὸ ὄνομά του θέλει εἶσθαι ὀλέθριον τοῖς Ῥωμαίοις, διατί ἐγὼ τὰ μὴ χαίρω; Ne vivam, si scio* (Κικ. Ἄττ. 4, 16), *τὰ μὴ ζήσω, ἂν γινώσκω.* Πρβ. Δ. Γ. §. 348 σ. δ'.

§. 210. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ ἅπασαι αἱ διὰ συγκριτικῶν συνδέσμων μεθ' ἑτέρων συνδεόμενα προτάσεις, αἵτινες σημαίνουσί τι ἀβέβαιον μὲν καὶ ἀνύπαρκτον, ἀλλὰ συγκρίσεως χάριν μόνον ἀναφερόμενον. *Sed quid ego his testibus utor, quasi res dubia aut obscura sit?* (Κικ. Διῦν. in Caec. 4) *ἀλλὰ πρὸς τί ἐγὼ ἀναφέρω τοὺς μάρτυρας τοῦτους, ὡς ἂν ἦτο ἀμφίβολον ἢ σκοτεινὸν τὸ πρᾶγμα; Parvi primo ortu sic jacent, tamquam omnino sine animo sint* (Κικ. περὶ Τελ. 5, 15) *ἐν τῷ χρόνῳ τῆς γεννήσεώς των οἱ ἄνθρωποι τοιοῦτοί εἰσιν, ὡς τὰ μὴ εἶχον ἐντελῶς τοῦν.*

§. 211. α. Προτάσεις ἀθυπότακτοι, τὸ ἐπὶ ὑποθέσει ἀορίστου ἢ

(1) Ὀλίγον ἐξηπάτησάς με. (Πλάτ. Μένων 80).

ὄρισμένου προσώπου δυνατὸν γενέσθαι σημαίνουσαι, ἐκφέρονται κατ' ἐνεστῶτα μὲν ἢ τετελεσμένον μέλλοντα ὑποτακτικῆς, ἐὰν τὸ δυνατὸν αὐτὸ θεωρῆται ὡς τοιοῦτο ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ ἢ τῷ μέλλοντι, κατὰ παρατατικὸν δὲ, ἐὰν ᾗτο τοιοῦτο ἐν παρελθόντι χρόνῳ· ὅθεν καὶ *modus potentialis* ἢ *dubitativus* *δυνατική* ἢ *ἀμφίβολος* ἔγκλισις καλεῖται αὕτη. *Dicat* ἢ *dixerit aliquis, εἴποι τις ἄν. Qvis credat? τίς ἤθελε πιστεύσει; Hoc postulatum ridiculum videatur ei, qvi rem sententiamqve non perspiciat* (Κικ. Βέβρ. 2, 60)· *τὸ αἰτήμα τοῦτο ἠδύνατο γὰρ ᾗ γελοῖον εἰς τὸν μὴ καταροῦντα τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἔννοιαν. Qvis eum diligat, qvem metuat? τίς ἠδύνατο (ἢ ἤθελεν) ἀγαπήσει ὃν φοβεῖται; — Qvi vederet urbem, captam diceret* (Κικ. Βέβρ. 4, 23), *ὅστις ἤθελεν ἰδεῖ τὴν πόλιν, ἤθελεν εἰπεῖ ὅτι ἐκυριεύθη* (1).

6'. Τὸ ἀόριστον τοῦτο πρόσωπον σημαίνεται διὰ τῶν ἀορίστων καὶ ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ δι' ἀναφορικῆς προτάσεως, καὶ ταύτης καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένης ὡς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν. Ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ πρόσωπον ᾗναι ὄρισμένον ἐκφέρεται μετριότητος ἢ συστολῆς ἕνεκα τὸ ὑπὸ τινα ὄρον νῦν δυνατὸν καθ' ὑποτακτικὴν καὶ μέλλοντα τετελεσμένον, μὴ τηροῦντα ἐν ταύτῃ τῇ χρήσει τὴν χρονικὴν αὐτοῦ κυρίαν σημασίαν. *Haud facile dixerim, utrum sit melius, δὲν δύναμαι γὰρ εἶπω εὐκόλως, πότερον εἶναι κάλλιον. At non historiā cesserim Græcis, nec opponere Thucydidī Sallustium verear* (Κυντιλ. 10, 1, 101)· *ἐν τῇ ἱστορίᾳ δὲν ἤθελον ὑποχωρήσει εἰς τοὺς Ἕλληνας, οὐδὲ ἤθελον συσταλῆν' ἀντιτάξω τὸν Σαλλούστιον εἰς τὸν Θουκυδίδην* (2).

(1) Τὸ μὲν σημαίνουσιν οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος τῆς εὐκτικῆς, τὸ δὲ διὰ τοῦ ἀορίστου μετὰ τοῦ ἄν. *faciam*—ποιήσῃ ἄν. *fecerim* ἢ *facerem*—ποιήσαιμι ἄν. Πολλὰς ἄν εὔροις μηχανάς· γυνὴ γὰρ εἶ. Εὐρ. Πάντες ἄν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει. Λυκ.

(2) Ἠδέως ἂν ἔγωγ' ἐροίμην Λεπτίνην, τίς αὕτη ἢ ἀτέλειά ἐστιν (Δημοσθ. 20, 129). Σμικροῖς τὰ μεγάλα πῶς εἶλοί τις ἂν πόνοις; Εὐρ. Τί ἂν τις ἐπιχειροίη τοῖς ἀδυνάτοις; Ξεν. Ποῖ δὴτ' ἂν τραποίμην; Ἄρ.—Διάφορα τῶν διὰ τὴν βεβαιότητα τοῦ λέγοντος καθ' ὀριστικὴν ἐκφερομένων, ποῖ τις τρέψεται· ποῖ τρέψομαι· καὶ τοῦ ἀπορηματικοῦ ποῖ τράπωμαι.

Σημ. α. Τοιαύτην σημασίαν ἔχουσι καὶ οἱ ἐνεστώτες τῆς ὑποτακτικῆς *velim, nolim, malim*, δι' ὧν ἐκφράζει ὁ λέγων μετριοφρόνως καὶ μετὰ συστολῆς τρόπον τινὰ εὐχὴν ἢ ἐπιθυμίαν. *Velim dicās, ἐπεθύμουν γὰ εἶπης*· καὶ *velim ex te scire, ἤθελον (εἰ δυνατόν) γὰ μάθω παρὰ σοῦ*. Εὐχὴ δὲ ἢ ἐπιθυμία, ἣν ἤθελέ τις ἔχει ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις, καὶ ἥτις νῦν ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐκπληρωθῇ, σημαίνεται διὰ τῶν παρατατικῶν τῆς ὑποτακτικῆς *vellem, nollem, malle*. *Vellem adesse posset Panætius* (Κικ. Τουσκ. I, 33), *ἐπεθύμουν, εἰ δυνατόν, γὰ παρευρίσκειτο ὁ Παναίτιος* (1).

Σημ. β'. Καθ' ὑποτακτικὴν ὡσαύτως, τοιαύτην σημασίαν ἔχουσαν, ἐκφέρεται καὶ ἐξαρτωμένη πρότασις μετὰ συνδέσμου, ὅστις ἄλλως συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς. *Camillus, quamquam exercitum assvetum imperio mallet, nihil recusavit* (Λιβ. 6, 9', ὁ Κάμιλλος, ἄν καὶ ἤθελε προτιμῆσει συνειθισμένον εἰς τὴν ἀρχὴν (ἢ πειθαργίαν) στρατὸν, οὐδαμῶς ἠρηθήθη. *Etsi eum in partibus singulis fatigari minime conveniat, tamen provideo animo κ. ἔ.* (Λιβ. 11, 1), *ἄν καὶ ἐλάχιστα ἤθελεν εἶσθαι πρέπον γὰ ταλαιπωρῆται εἰς τὰ καθέκαστα, προβλέπω ὅμως κ. ἔ.* Τὰ αὐτὰ μόρια *quamquam, etsi* ἤθελον ἔχει ὀριστικὴν, ἂν αἱ προτάσεις, ἀντετίθεντο ἀπλῶς.

§. 212. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφράζουσι προστούτοις εὐχὴν καὶ (ἐν τῷ ἁ προσώπῳ) ἀμοιβαίαν προτροπὴν ὅθεν καὶ εὐκτικὴν ἐγκλίσειν κλοῦσι ταύτην (*modus optativus*). *Valeant cives mei, sint incolumes, sint beati* (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 34), *εἴθε γὰ ὑγιαίνωσιν οἱ ἐμοὶ πολῖται, εἴθε γὰ ὧσι σώωι καὶ εὐδαιμόνες*. *Inteream, si valeo stare. Imitemur majores nostros, ἄς μιμώμεθα τοὺς ἡμετέρους προγόνους. Meminerimus etiam adversus infimos justitiam esse servandam* (Κικ. περὶ καθ. I, 13), *ἄς ἐνθυμώμεθα ὅτι καὶ πρὸς τοὺς ἐλάχιστους πρέπει γὰ τηρῶμεν δικαιοσύνην* (2).

(1) Τὸ μὲν πρῶτον δηλοῦσιν οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄν (βουλομένη ἄν)· τὸ δὲ δεύτερον διὰ τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ ἄν (ἐβουλόμην ἄν). Τούτων οὐδενὸς χρῆζω τυχεῖν, δέξαν δὲ βουλομένη ἄν εὐκλείας ἔχειν. Εὐρ. Ἐβουλόμην ἄν ὑμᾶς ὁμοίως ἐμοὶ γινώσκειν αὐτόν. Ἴσοκ.

(2) Οἱ Ἕλληνες ἐπὶ μὲν εὐχῆς μεταχειρίζονται τὴν εὐκτικὴν, ἐπὶ δὲ προ-

Καὶ ἀπαγορεύοντες ἢ διατάσσοντες μεταχειρίζονται ἐνίοτε ὑποτακτικὴν ἀντὶ προστακτικῆς. Ἀλλὰ περὶ τούτου βλ. καὶ §. 244—5 (1).

Σημ. α'. Εἰς τοιαύτην ὑποτακτικὴν προστίθεται, ὅταν ἦναι ἀναγκαῖον, ἡ ἄρνησις *ne*, *μη*, καὶ οὐδέποτε ἡ *non*, *οὐ*, (§. 71). Πρὸς πλείονα δὲ ἐπίτησιν τῆς εὐχῆς προσθέτουσιν εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ταύτην τὸ μόριον *utinam*, *εἴθε*, καὶ μετ' ἄρνήσεως *utinam ne*, *εἴθε μή* *Utinam ego tertius vobis amicus adscriberer* (Κικ. Τουσκ. 5, 22), *εἴθε γὰρ ἡδυνάμην γὰρ προστεθῶ καὶ ἐγὼ τρίτος ὑμῶν φίλος* (2).

Σημ. β'. Τὰ μόρια *dum*, *dummodo*, *modo* (καὶ *modo ut*), *μόνον*, *ἀρκεῖ μόνον γὰρ . . .* καὶ μετ' ἄρνήσεως *dum ne*, *dummodo ne*, *modo ne*, συντάσσονται μετ' ὑποτακτικῆς, διότι δι' αὐτῶν ἐκφράζει ὁ λέγων εὐχὴν ἢ ἐπιθυμίαν ὡς συνθήκην ἢ περιορισμὸν ἐτέρας προτάσεως. *Oderint, dum metuant*, *ἄς μισῶσιν, ἀρκεῖ μόνον γὰρ φοβῶνται*. *Omnia postposui, dummodo praeceptis patris parerem* (Κικ. υἱὸς πρὸς τοὺς Οἰκ. 16, 21), *πάντα ἕστερα ἐλογισάμην, ἥρκει μόνον γὰρ ὑπακούσω εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ πατρὸς*

τροπῆς τὴν ὑποτακτικὴν. Ἐπειδὴ πάντας ὀρῶ ὑμᾶς, Ἀθηναῖοι, ὠρμημένους στρατεύειν, ξυνενέγκοι ταῦτα (Θουκ. 6. 29). Τούτων ἐγὼ εἶην. Εὐρ. Σὺ αὐτὸς ἅπαντα ἐπιστήσει, ἂν ἐγὼ βούλωμαι.— Ἀλλὰ βουληθείης (Πλ. Εὐθύδ. 296). Οὕτως ὄναισθε τῶν ὄντων ἀγαθῶν ὑμῖν (Δημ. 28, 20). Μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας. Εὐρ. Αὐτίκα θεναίην δικὴν ἐπιθείς τῷ ἀδικοῦντι. Πλ. (Πῶς ἂν ὀλοίμην; Εὐρ. Μηδ. 97, εὐχὴ μετ' ἀμφιβολίας περὶ τοῦ δυνατοῦ). — Ἴωμεν. Μὴ φοβώμεθα. Φέρε δὴ, καὶ ὅσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώτων, εἶπω πρὸς ὑμᾶς (Δημ. 49, 169). Ἄγε σκοπῶμεν καθ' ἓν ἕκαστον. Ξεν. Ἴθι δὴ, ἀναλογησώμεθα τὰ ὠμολογημένα ἡμῖν. Πλ.

(1) Καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ὑποτακτικὴν ἐνίοτε καὶ εὐκτικὴν ἀντὶ προστακτικῆς. Μὴ ποιήσης τοῦτο. Λέγοις ἂν ὡς τάχιστα καὶ τάχ' εἴσομαι. Αἰσχ. Μηδέποτε γῆμη, μηδὲ εἰς εὐνοὺς ἐμοί. Μεν. Ἄ μὴ κατέθου μὴ ἀνέλη. Πλ. Μὴ ψεῦσον ὦ Ζεῦ τῆς ἐπιούσης ἐλπίδος. Ἄρ. Μὴ ἡ βία σε μηδαμῶς νικησάτω. Σοφ.

(2) Εἴθ', ὦ λῶσθε, σὺ τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο (Ξεν. Ἑλλ. 4, 1, 38). Εὐχῆ, ἧς ἡ ἐκπλήρωσις ἀδύνατος, ἐκτέρεται κατὰ παρατακτικὸν ὀριστικῆς. Εἴθε σοι τότε συνεγενόμην, ὅτε δεινότατος σαυτοῦ ἦσθα (Ξ. Ἀπομ. 1, 2, 46). Ἐτι δὲ καὶ εἰ γὰρ ὠφελον, μὴ ὠφελον, εἴθε ὠφελον μετὰ ἀπαρεμφάτου. Μήποτ' ὠφελον λιπεῖν τὴν Σκῦρον (Σοφ. Φ.λ. 969). Εἴθε ἦν = *utinam essem*, εἴθ' ἐγενόμην = *utinam factus essem*.

μου. *Manent ingenia senibus, modo permaneat studium et industria* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 7), μένει μὲν ὁ νοῦς εἰς τοὺς γέροντας, ἀρκεῖ μόνον νὰ μένη ἡ σπουδὴ καὶ ἐπιμέλεια.

Σημ. γ'. Ἰσχυρὰ προτροπὴ ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν προηγουμένου τοῦ μορίου *quin*. *Quin imus?* διατί δὲν πορευόμεθα; *Quin taces?* διατί δὲν σιωπᾷς; Πρβ. Δ. Γ. §. 351 μετὰ τῶν σημ.

§. 213. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρει τὸν λόγον καὶ ὁ συγχωρῶν, δεχόμενος ἢ δμολογῶν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔχει ἢ δὲν ἔχει οὕτως, ἢ ἀφίνει αὐτὸ ἀνεξέταστον καὶ δὲν θέλει νὰ φιλονεικῇ περὶ αὐτοῦ. *Fruatur sane Gabinius hoc solatio* (Κικ. Ὑπατ. ἐπαρχ. 7), ἄς ἔχη ὁ Γαβίνιος τὴν παραμυθίαν ταύτην. *Malus civis, improbus consul, seditiosus homo Carbo fuit. Fuerit aliis, tibi quando esse cœpit?* (Κικ. Βεβρ. 1, 14), ἦτο κακὸς πολίτης ὁ Κάρβων, φαῦλος ὑπάτος, στασιώδης ἄνθρωπος. Ἄς ἦτο ἄλλοις (ἔστω ἄλλοις γε), εἰς σὲ δὲ πότε ἤρχισε νὰ ἦναι τοιοῦτος; *Ne sint in senectute vires* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 11), δεδόςθω δει δὲν ἔχει τὸ γῆρας δυνάμεις, ἢ, ἄς υποθέσωμεν ὅτι δὲν ἔχει τὸ γῆρας δυνάμεις (1).

§. 214. α) Ὡς αὐτῶς καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρει τὸν λόγον καὶ ὁ ἐρωτῶν ἢ ἀπορῶν περὶ τοῦ τί πρέπει ἢ ἔπρεπε νὰ πράξῃ. *Utrum superbiam Verris prius commemorem an crudelitatem?* (Κικ. Βεβρ. 1, 47), πότερον τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Βεβρίου πρότερον νὰ ἐνθυμηθῶ ἢ τὴν ἀμώλυτητα; *Quam te memorem virgo?* (Βιβ. Αἰν. 1, 327), τί νὰ σὲ καλέσω παρθένε; *Hæc quum viderem, quid agerem, judices? condenderem contra tribunum plebis privatus armis?* (Κικ. Ὑπὲρ Σεστ. 19), ταῦτα βλέπων, τί ἔπρεπε νὰ πράξω, δικασταί; ἰδιώτης νὰ παλαίσω μὲ τὰ ὄπλα κατὰ δημάρχον; *Qvidni meminerim?* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 67), καὶ διατί δὲν ἔπρεπε νὰ ἐνθυμηθῶ; τὸ δὲ non meminī, δηλοῖ ὠρισμένως, δὲν ἐνθυμοῦμαι (2).

(1) Οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται τὴν προστακτικὴν συνήθως εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν. Τοῦτο ἴτω ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον. Πλ. Οὐ δ' εἰ πάνυ χρηστός ἐσθ', ὡς ἐμοῦ γ' ἔνεκα ἔστω, βελτίων ἐστὶ τῆς πόλεως τὸ ἦθος. Δημ. Πλούται κατ' οἶκον. Σοφ. Φέρε δὴ καὶ παῖδες γενέσθωσαν φροντίδων ἡδὴ πάντα πλέα. Στ.

(2) Τί φῶ; Τί δρῶ; Πῶς οὖν δὴ περὶ αὐτῶν τούτων λέγωμεν, καὶ πῶς ποιῶμεν (Πλ. Φιλ. 63). Δέξασθε ἡμᾶς ἢ ἀπίωμεν; (Πλ. Σοφ. 212). Τίνας ἔνεκα

6') ὡσαύτως καθ' ὑποτακτικὴν ἐρωτᾶ καὶ ὁ ἀποδοκιμαζῶν ἢ θεωρῶν ἀπρεπὲς ἢ ἀδύνατόν τι. *Quæso, quid istum consilii est? Illius stultitiâ victâ ex urbe rus tu habitatum migres?* (Τερεντ. Ἐκυρ. 4, 2, 13), εἰπέ μοι παρακαλῶ, τίς βουλὴ εἶναι αὐτῆ; Ἐπρεπε σὺ ἠττηθεῖσα ὑπὸ τῆς μωρίας ἐκείνου γὰρ ἐξέληθες τῆς πόλεως ἵνα κατοικήσῃς ἐν ἀγροῖς; *Ego te videre noluerim?* (Κικ. πρὸς Κοῖντ. τὸν ἀδελφ. 1, 3), ἐγὼ δὲν ἠθέλησα γὰρ σὲ ἰδῶ; ἀδύνατον!

Σημ. Τὸ ἀνυπόστατον καὶ ὅλως ἀδύνατον ἐκφράζουσιν ἐρωτηματικῶς δι' ἑλλειπτικῆς φράσεως καθ' ὑποτακτικὴν. *Egone ut te interpelllem?* (= *fierine potest, ut ego te interpelllem.* Κικ. Τουσκ. 3, 18), ἐγὼ γὰρ σὲ διακόψω; *Quamquam quid loquor? Te ut ulla res frangat? Tu ut unquam te corrigas?* (Κικ. Κατ. 1, 19), καὶ ὅμως τί λέγω; σὲ γ' ἀποτρέψῃ τι; οὐ ποτε γὰρ διορθωθῆς; ἀπίστευτον! Βλ. Δ. Γ. §. 353.

B'. Ὑποτακτικὴ ἐν ἐξαρτήσει λόγου.

§. 215. α) Ἄπασαι αἱ ἐξαρθόμεναι προτάσεις, αἱ σκοπὸν ἢ συνέπειαν ἐτέρας δηλοῦσαι, καὶ διὰ τῶν μορίων *ut, ὅπως, ἵνα, ne ἢ ut ne, ἵνα μὴ, quò, ὅπως, ut, ὥστε, ut non, ὅπως μὴ, quò, ὥστε* γὰρ μὴ, μετ' ἐκείνης συνδεόμεναι, ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν. *Legum omnes servi sumus, ut liberi esse possimus, πάντες εἴμεθα δουλοὶ τῶν νόμων, ἵνα δυνηθῶμεν γὰρ ἡμεῖθα ἐλεύθεροι. Hæc ideo ad te scribo, ne me oblitum esse mandatorum tuorum putes, ταῦτα ἐπὶ τούτῳ σοὶ γράφω, ἵνα μὴ νομίζῃς, ὅτι ἐλησμόνησα τὰς σὰς παραγγελλίας. Ager non semel aratur, sed novatur et iteratur, quò meliores fetus possit et gratiores edere* (Κικ. περὶ ἔρητ. 2, 30), ὁ ἀγρὸς δὲν γεωργεῖται ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δις καὶ τρίς, ἵνα δύνηται γὰρ φέρῃ καλλιτέρους καὶ μεγαλειτέρους καρπούς. **IN**

ἐφ' ἡμῶν πρῶτον καταδειχθῆ, τοιοῦτον ἔργον; (Δημ. 20, 118). Καὶ μετὰ τὸ βούλει καὶ βούλεσθε· Βούλει ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφοισθητῶμεν. Πλ. Τί βούλεσθε εἶπω; Δημ. Καὶ τὴν εὐκτικὴν ἐνίοτε μεταχειρίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἐννοίας. Ποῖ τις ἂν τράποιτο; Τί ἂν τις οὐχὶ πρὸς σε πάλυθῃ λέγοι; Ἄρ. Ποῖ δῆς ἂν τραπόιμεν; ἔνθα ὑπάρχει καὶ ἡ τοῦ θυγατρῶ ἐννοία.

virtute multi sunt adscensus; ut is gloria maxime excellat, qui virtute plurimum præstet (Κικ. ὑπὲρ Πλαγκ. 25), ἐν τῇ ἀρετῇ πολλαὶ εἰσι αἱ βαθμίδες, ἵνα οὗτος μάλιστα διαπρέπη κατὰ τὴν δόξαν, ὅστις πλεῖστον κατὰ τὴν ἀρετὴν ἠθέλειν ἐξέχει. Numquam accedo, quin abs te abeam doctior (Τερ. Εὐν. 4, 7, 21), οὐδέποτε προσέρχομαι, ὥστε γὰρ μὴ ἀπέλω ἀπὸ σοῦ σοφώτερος (1).

β') Ὡσαύτως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ μεθ' ἑτέρας προτάσεως συναπτόμεναι διὰ τοῦ ut (ἢ ut non), σημαίνοντος, καίτοι, καίπερ' ὡσαύτως καὶ αἱ διὰ τοῦ nedom, ἵνα μὴ εἰπῶ ὅτι, ἢ, πολὺ ὀλιγώτερον. Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas (Ὁβιδ. ἐκ Ποντ. 3, 4, 79), καίτοι ἐλλείπουσιν αἱ δυνάμεις, εἶναι ὁμως ἐπαίρου ἀξία ἢ θέλησις. Vix in ipsis teclis frigus vitatur, nedom in mari sit facile abesse ab injuria temporis (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 16, 8), μόλις ἀποφεύγομεν τὸ ψῦχος ἐν αὐταῖς ταῖς οἰκίαις, πολὺ ὀλιγώτερον εὐκολον εἶναι γ' ἀποφεύγωμεν ἐν θαλάσῃ τὰς προσβολὰς τοῦ καιροῦ. Πρβ. Δ. Γ. §. 335.

§. 216. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται ἅπασαι αἱ ἀπ' ἄλλης λέξεως ἢ προτάσεως ἐξαρτώμεναι ἐρωτήσεις, καὶ συνδεόμεναι μετ' ἐκείνης δι' ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας, ἐπιβόηματος ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου μορίου. Qværō, quid facturus sis, ἐρωτῶ, τί μέλλεις γὰρ πράξῃς. Qværēsi, quid faceret, ubi fuisset, ἠρώτησα, τί ἐπραττε, ποῦ ἦτο. Incertum est, quid quæque nox aut dies ferat, ἀβέβαιον εἶναι, τί ἐκάστη νύξ ἢ ἡμέρα θέλει φέρει. Vides ut alta stet nive

(1) Τὰ αὐτὰ τελικὰ μόρια συντάσσοσι συνήθως οἱ Ἕλληνες μὲ ὑποτακτικὴν, ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχη ἐνεστώτα ἢ μέλλοντα· μὲ εὐκτικὴν δὲ, ὅταν ἔχη παρωχημένον χρόνον. Τὸν κακὸν αἰεὶ δεῖ κολάζειν, ἵν' ἀμείνων ᾦ, οὐ τὸν δυστυχῆ. Πλ. Πολλὰ μὲ διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μηδὲ ἐν μάθῳ. Φιλ. Ἴνα μὴ δῶ δίκην, τὴν πόλιν ἐχθρὰν τῇ πόλει πεποίηκεν. Δημ. Κτενοῦσι τὸν παῖδα, ὡς πάθη κακὸν μέγα. Εὐ. — Ἐκαλούμην τὰ δεῖπνα, ἵν' εὐφραίνοντο οἱ συνόντες. Ξεν. Κῶρος φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργούς ἔχει. Ξεν. Ὀκνοῦντες μὴ ἀφαιρεθεῖεν, τῷ Δεξιππῳ λέγουσιν. Ξεν. Ἄλλ' ἐνίστε καὶ μετὰ ἱστορικὸν χρόνον· ἐπειτα ὑποτακτικῆ. Ναῦς οἱ Κορίνθιοι ἐπλήρου, ὅπως ναυμαχίας ἀποπειράσωσι καὶ τὰς ὀλυμπιάδας αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἦσσαν κωλύοιεν. Θουκ. Ἐπίτηδες σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἤδιστα διάγῃς (Πλ. Κριτ. 43). Βλ. Ἄσωπ. Τμ. Β'. Κερ. ζ', §. 3.

candidum Soracte (Ὄρατ. Ὠδ. 1, 9, 1), βλέπεις πῶς ἴσταιται κατάλευκόν τὸ Σώρακτον ἐκ τῆς βαθείας χιόνος (1).

Σημ. α'. Ἡ σύνταξις αὐτὴ διακρίνει τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις ἀπὸ τῶν ἐρωτηματικῶν. Ἐπειδὴ αἱ μὲν καθ' ὀριστικὴν ἐκφερόμεναι εἰσιν ἀναφορικαί· ὡς do, quae habeo, δίδω, ὅ,τι ἔχω· αἱ δὲ καθ' ὑποτακτικὴν εἰσιν ἐρωτηματικαί· dicam, quid sentiam, θέλω εἰπεῖ τί αισθάνομαι, ἢ τὴν γνώμην μου. Μόνον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κωμικοῖς, Πλάτῳ καὶ Τερεντίῳ, ἐκφέρονται ἐνίοτε καὶ ἐξαρτώμεναι ἐρωτήσεις καθ' ὀριστικὴν, οὐχὶ ὅμως παρὰ τοῖς μετὰ ταῦτα οὐδὲ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. Βλ. Δ. Γ. §. 356 σημ. γ'.

Σημ. β'. Καὶ ἐξαρτώμεναι ἐρωτήσεις, δι' ὧν ἐρωτᾷ τις ἀπορῶν τί πρέπει νὰ πράξῃ, ἐκφέρονται κατὰ τὸν §. 214 καθ' ὑποτακτικὴν. Non satis constabat, quid agerent (Κκισ. Γ. Πολ. 3, 14), δὲν ἦτο·ικανῶς βέβημιον, τί ἔπρεπε νὰ πράξωσι.

Σημ. γ'. Αἱ δὲ φράσεις nescio quis, ἀγνοῶ τίς (nescio quomodo, quo facto, unde κτλ.) παρεντίθενται ἐν τῇ προτάσει ἀσυνδέτως. Minime assentior iis, qui illam, nescio quam, intolerantiam magnopere laudant (Κκισ. Τουσκ. 3, 6), οὐδαμῶς συμφωνῶ τοῖς μεγάλως ἐπαινοῦσι τὴν (ἀγνοῶ τίνα) ἀναληθίσαν ἐκείνην (2).

§. 217. Ἐξαρτώμεναι προτάσεις, αἵτινες ἐπιφέρουσι τὴν αἰτίαν ἐτέρας καὶ διὰ τῶν μορίων quod ἢ quia, διότι, μετ' ἐκείνης συνδεό-

(1) Οἱ Ἕλληνες τοιαύτας ἐρωτήσεις ἐκφέρουσι καθ' ὑποτακτικὴν, ἂν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος τῆς κυρίας προτάσεως, κατ' εὐκτικὴν δὲ, ἂν ἀπὸ παρωχημένου χρόνου. Ἀμηνανῶ πότερ' ἔχω τάδ' ἢ μεθῶ. Εὐρ. Εἰπέ παρὰ τίνας ἔλθῃ. Πλ. Ὄρω σε ἀποροῦντα, ποίαν ὁδὸν τράπη ἐπὶ τὸν βίον. Ξεν. Ἀπορῶ ὅ,τι χρήσωμαι τοῖς ὑπολοίποις, καὶ τίνας πρώτου μνησθῶ. Ἰσ.—Οὐκ ἔχοντες ὅ,τι γένοιτο εἰς ὀλιγωρίαν ἐτρέποντο. Θουκ. Ἠπόρει ὅ,τι χρήσαιτο τῷ πράγματι. Οὐδὲν ἔχοντες ὅ,τι ποιήσαιεν, παρέδοσαν σφᾶς αὐτούς. Ξεν. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα δὲν διακρίνει τὸ συνεχὲς καὶ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον ἀπὸ τοῦ ἀπαξ καὶ στιγμιαίου δι' ἰδιαίτερων χρόνων ὡς ἡ ἑλληνικὴ. Ἐπειδὴ τὰ τῆς ἑλληνικῆς ἠγνόουν, ὅ,τι ποιήσαιεν, ποιήσαιεν, ἐκφέρει διὰ μόνου τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς ignorabant quid facerent. Ἄλλ' ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου γίνεται φανερὰ ἐνίοτε ἡ διαφορὰ αὕτη.

(2) Οὕτως ἀσυνδέτως παρεμβάλλουσι καὶ οἱ Ἕλληνες τὰς φράσεις, οὐκ οἶδ' ὅπως ἀγνοῶ τίνα τρόπον ἀγνοῶ πῶς κτλ.

μεναι, ἢ τὴν ἀφορμὴν τῆς αὐτῆς, καὶ διὰ τῶν *quoniam*, ἐπειδὴ, *quando*, καθόσον, συναπτόμεναι, ἐκφέρονται καθ' ὀριστικὴν μὲν, ὅταν ὁ λέγων ἀναφέρῃ τὴν καθ' αὐτὸν ἢ ἐν γένει ἀληθῆ αἰτίαν ἢ ἀφορμὴν γεγονότος τινός· καθ' ὑποτακτικὴν δὲ

1) Ὅταν ὁ λέγων ἀναφέρῃ αὐτὴν ἀπλῶς, ὅπως παρ' ἄλλων παρέλαβε, μὴ ἐξετάζων ἂν ἦναι ἀληθῆς ἢ ὄχι. *Aristides nonne ob eam causam expulsus est patriā, quod præter modum justus esset?* (Κικ. Τουσκ. 5, 36), δὲν ἐξωρίσθη τῆς πατρίδος ὁ Ἀριστείδης, διότι ἦτο δίκαιος ὑπὲρ τὸ μέτρον (κατὰ τὴν κρίσιν—δηλαδή τῶν ἰδίων αὐτοῦ πολιτῶν). Ἐνίοτε ὅμως ἐκφέρεται ἡ αἰτία καθ' ὑποτακτικὴν, ὅπου καὶ ὀριστικὴ ἤθελεν ἔχει καλῶς, διότι ἡ μνημονευομένη αἰτία θεωρεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ λέγοντος αὐτοῦ ὡς ἀληθῆς. *Romani tamen, quia consules ad id locorum prospere rem gererent, minus his cladibus commovebantur* (Λιβ. 25, 22), οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως, διότι ἐβ.λεπον ὅτι οἱ ὑπατοὶ ἠτύχουν ἕως τότε, ὀλιγώτερον ἐταράσσοντο διὰ τὰς συμφορὰς ταύτας (1).

Ὅθεν μετὰ ῥήματα ἐπαίνου, μομφῆς, κατηγορίας, θυμασμοῦ σημαντικὰ ἐπιφέρεται πρότασις μετὰ τοῦ *quod* (οὐχὶ δὲ τοῦ *quia*) καὶ ὑποτακτικῆς, περιέχουσα τὴν αἰτίαν ἢ δόξαν ἐτέρου, οὐχὶ δὲ τοῦ συγγραφέως, περὶ τοῦ ἐπαίνου, τῆς μομφῆς κτλ. *Laudat Panætius Africanum, quod fuerit abstinens* (Κικ. περὶ καθ. 2, 22), ἐπαιεῖ ὁ Παραιτίος τὸν Ἀφρικανόν, διότι (ὡς αὐτὸς ἔλεγεν) ἦτο σώφρων. *Socrates accusatus est, quod corrumpere iuventutem, et novas superstitiones introduceret* (Κυντιλ. 4, 4, 5), ὁ Σωκράτης ἐκατηγορήθη, διότι διεφθειρε τοὺς νέους καὶ διότι εἰσήγε νέους θεοὺς. Ὅταν ὅμως αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς λέγῃ τι ἀληθῶς ὑπάρχον ὡς αἰτίαν τοῦ ἐπαίνου, τῆς κατηγορίας κτλ., τότε ἐκφέρει τοῦτο καθ' ὀριστικὴν. *Quod spiratis, quod vocem mittitis, quod formam hominum habetis, indignantur* (Λιβ. 4, 3), δυσχεραίν-

(1) Οἱ Ἕλληνας σημαίνουναι τὴν αἰτίαν δι' αἰτιολογικῶν μετοχῶν (Ἀδικαὶ Σωκράτης, οὗ μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων. κτλ. Ξεν. Ἀπ. 1, 1), ἢ διὰ τοῦ ὅτι μετ' εὐκτικῆς, ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχῃ ἱστορικὸν χρόνον. Περικλέα ἐκάκιζον, ὅτι στρατηγὸς ὢν, οὐκ ἐπεξάγει ἐπὶ τοὺς πολεμίους' (Θουκ. 2, 21)· ἔτι δὲ διὰ τῶν αἰτιολογικῶν μορίων καὶ ἄλλως. Βλ. Ἀτωπ. Τμ. Β'. Κ. κ. ε.

γουνσι, διότι ἀναπνέετε, διότι ἐκφέρετε φωνήν, διότι ἔχετε ἀνθρώπινην μορφήν. Βλ. Δ. Γ. §. 357. σημ.

2) Μεθ' ὑποτακτικῆς πρὸς τούτοις συνάπτεται τὸ *quod*, ὅταν ἀναφέρηται δι' αὐτοῦ ὄχι ἡ ἀληθῆς καὶ βεβαία αἰτία, ἀλλ' ἡ ὡς τοιαύτη παρουσιαζομένη, ψευδῆς ὅμως ἄλλως οὔσα. *Nemo oratorem admiratus est, quod Latine loqueretur* (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 14), οὐδαίς ἐθαύμασε ῥήτορα, διότι ἠγόρευε λατινιστί. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ μὲν μὴ ἀληθῆς αἰτία προηγείται διὰ τοῦ *non quod* (*non ideo quod, non eo quod*) ἢ *non quia* μεθ' ὑποτακτικῆς, ἡ δὲ ἀληθῆς ἔπεται διὰ τοῦ *sed quod* ἢ *quia* μεθ' ὀριστικῆς καὶ ἀντιστρόφως. *Pugiles in jactandis caestibus ingemiscunt, non quod doleant, sed quia profundenda voce omne corpus intenditur venitiqve plaga vehementior* (Κικ. Τουσκ. 2, 23), οἱ πυγμάχοι στενάζουσιν ἐν τῇ ἀποβολῇ τῶν ἱμάντων, ὄχι διότι λυποῦνται, ἀλλὰ διότι διὰ τῆς ἐκπεμπομένης φωνῆς ἐντείνεται πᾶν τὸ σῶμα καὶ ἡ πληγὴ ἐπέρχεται σφοδρότερα.

Σημ. Ἀντὶ τοῦ *non quod, non quia* λέγουσιν ἐνίοτε καὶ *non quod, ὄχι ὅτι*. Ἐτι δὲ καὶ *non quod — sed ut ἢ sed ne*. Βλ. Δ. Γ. ε. α.

§. 218. Μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσεται καὶ τὸ μόριον *quum*, ὅταν ᾖναι αἰτιολογικὸν (*causale*), καὶ ὅταν, μετὰ παρατακτικοῦ καὶ ὑπερσυντελικοῦ συντασσόμενον, ᾖναι χρονικὸν καὶ αἰτιολογικὸν συνάμα (ἐπειδὴ, ἀφ' οὗ), ἀναφέρον ἐν ἱστορικῇ διηγήσει πράξιν οὐ μόνον κατὰ χρόνον ἐτέρας προηγούμενην, ἀλλὰ καὶ ὡς αἰτίαν ταύτης κατὰ τινὰ τρόπον θεωρουμένην. *Quum vita sine amicis insidiarum et metus plena sit, ratio ipsa monet amicitias comparare* (Κικ. περὶ Τελ. 1, 20), ἐπειδὴ ὁ βίος εἶναι πλήρης ἐνεδρῶν καὶ φόβων, ὁ λόγος αὐτὸς ρουθετεῖ τὰ παρασκευάζωμεν φιλίας. *Epaminondas quum vicisset Lacedaemonios apud Mentinēam atque ipse gravi vulnere exanimari se videret, quæsiuit, salvasne esset clipeus* (ὁ αὐτὸς ε. α. 2, 30), ὁ Ἐπαμινώνδας, νικῆσας τοὺς Λακεδαιμονίους ἐν Μαρτινείᾳ, καὶ βλέπων ὅτι ἐκπνέει διὰ τὴν καιρίαν πληγὴν, ἠρώτησεν, ἂν ἐσώθη ἡ ἀσπίς του. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης περιστάσεως, ὅταν ὁ χρόνος ᾖναι πῶς ὠρισμένος, ὥστε τὸ *quum* σημάζει ἀπλῶς χρόνον (ἐν ᾧ, ἢ τότε ὅτε), συν-

τάσσεται αὐτὸ μετὰ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος καὶ παρατατικοῦ ὀριστικῆς, ἐνίοτε ὁμῶς καὶ μετὰ παρατατικοῦ ὑποτακτικῆς. Qvi injuriam non propulsat, quum potest, injuste facit (Κικ. περὶ καθ. 3, 18), ὁ μὴ ἀποκρούων τὴν ἀδικίαν, ἐν ᾧ (ἢ ὅτε, ὁσάκις) δύναται, ἀδικεῖ. Quum inimici nostri venire dicentur, tum in Epirum ibo (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 3), ὅτε θὰ ἔλθῃ εἰδησις ὅτι οἱ ἡμεῖς-ροὶ ἐχθροὶ ἔρχονται, τότε θέλω ἀπέλθαι εἰς Ἡπειρον. Res, quum hæc scribebam, erat in extremum adducta discrimen (αὐτ. 12, 6), ὅτε ταῦτα ἔγραφο, τὰ πράγματα εἶχον ἐλθεῖ ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς. Jam ver appetebat, quum Hannibal ex hibernis movit (Λιβ. 22, 1), ἤδη τὸ ἔαρ ἀπῆτει, ὅτε ὁ Ἀνρίβας ἀνέξεν ἀπὸ τῶν χειμαδίων. Zenonem, quum Athenis essem, audiebam frequenter (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 1, 21), ἐν Ἀθήναις διατρίβων ἤκουον συρὲως τὸν Ζήνωνα (1)

Περὶ ἐτέρων χρονικῶν συνδέσμων μεθ' ὀριστικῆς συντασσομένων εἴρηται ἐν §. 200. σημ.

Σημ. α'. Τὸ μετὰ τὰ ῥήματα laudo, εὔμαινῶ, gratulor, συγχαίρω, gratias ago, εὐχαριστιῶ, ἐπιφερόμενον quum συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, καθ' ἣν καὶ τὸ quod (§. 217, 1). Gratulor tibi, quum tantum vales apud Dolabellam (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 9, 14), συγχαίρω σοι, διότι ἰσχύεις τοσοῦτον παρὰ τῷ Δολαβέλλῃ.

Σημ. β'. Τὸ αὐτὸ φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν, ὅταν ἡ ἔννοια τῆς κυρίας προτάσεως καὶ ἡ τῆς διὰ τοῦ quum ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη συγκρίνωνται ἢ ἀντιθέτωνται, ὥστε τότε τὸ quum σημαίνει, ἐν ᾧ, εἰ καὶ, καίπερ. Hoc ipso tempore, quum omnia gymnasia philosophi teneant, tamen eorum auditores discum audire quam philosophum malunt (Κικ. περὶ ρητ. 2, 5), κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν χρόνον, εἰ καὶ (καίτοι) κατέχουσιν οἱ φιλόσοφοι πάντα τὰ γυμνά-

(1) Οἱ Ἕλληες συντάσσουσι τὰ αἰτιολογικὰ μόρια ἐπεὶ, ἐπειδὴ. ὅτε, ὁπότε, μὲ ὀριστικῆν. Ἐπεὶ ἡμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη μοι μεθ' ὑμῶν ἔναι. Ξεν. Γίνεται πόλις, ἐπειδὴ τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος πολλῶν ἐνδεῆς. Πλ. Ὅτε τὰ τοιαῦτα πολλὰ γένηται, εἰκὸς ὑμᾶς μήπω τοὺς τῶν κατηγορῶν λόγους ἠγέσθαι πιστοῦς. Λυκ. Ὅποτε πόλις τὰς ἰδίας ξυμφορὰς οἶα τε φέρειν, πῶς οὐ γρη πάντας ἀμύνειν αὐτῇ; Θουκ.

οι, οί ἀχροαταί αὐτῶν ὁμῶς προτιμῶσι καὶ ἀκούωσι τὸν δίσχον μᾶλλον ἢ τὸν φιλόσοφον.

Σημ. γ'. Τῶν διὰ τῶν *quum*—*tum* συνδεομένων προτάσεων, ὡν ἑκάστη ἔχει ἴδιον ῥῆμα, ἢ τὸ *quum* ἔχουσα ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν δι' αὐτῆς συγκρίνηται ἢ ἀντιθέτηται μερικόν τι πρὸς γενικόν, ἢ πρότερον πρὸς ὕστερον. *Quum multæ res in philosophia nequamquam satis adhuc explicatæ sint, tum perdifficilis et perobscura quæstio est de natura deorum* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν I, 1), καὶ πολὺ ἄλλα (γενικόν) ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ οὐδόλωσ ἱκανῶς μέχρι τοῦδε ἡρμηγεύθησας, καὶ τὸ περὶ φύσεως θεῶν ζήτημα (μερικόν) εἶναι δυσχερέστατον καὶ λίαν σκοτεινόν. Ἄλλως ἐκφέρονται ἀμφοτέραι αἱ προτάσεις αὐταὶ καθ' ὀριστικὴν. Βλ. Δ. Γ. §. 358. σ. γ'.

Σημ. δ'. Αἰετοτε μεθ' ὑποτακτικῆς υντάσσεται τὸ *quum* ἐν ταῖς φράσεσι ταύταις. *Audivi ex eo, quum diceret, ἐν ᾧ ἐλάλει. Fuit (ἢ erit) tempus (ἢ illud tempus, dies) quum.* Βλ. Δ. Γ. ε. α'.

§: 219. Ἐν ἐπαναλήψει πράξεως τὰ χρονικὰ μόρια *quum*, *ubi*, *ōs*, *postquam*, *ἀφοῦ*, *quoties*, *ὁσάκις*, *si*, *εἰ*, καὶ τὰ ἀόριστα ἀναφορικὰ *quicumque*, *ubicumque*, *quocumque*, *in quacumque partem*, *ut quisque* συντάσσουσιν οἱ μὲν ἀρχαιότεροι (Κικέρων, Καῖσαρ, Σαλλούστιος) συνήθως μεθ' ὀριστικῆς (βλ. ἀνωτέρω §. 200. σημ. καὶ παραδείγματα τῆς χρήσεως ταύτης ἐν Δ. Γ. §. 359), οἱ δὲ μετ' αὐτοῦς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεθ' ὑποτακτικῆς. *Quicumque licitor jussu consulisprehendisset, tribunus mitti jubebat* (Λιβ. 3, 11), ὅποιοιδήποτε ὁ ῥαβδοῦχος διαταγῇ τοῦ ὑπάτου ἤθελε συλλάβει, διέτασεν ὁ δήμαρχος τ' ἀπολύηται. *Id fetialis ubi dixisset, hastam in fines eorum mittebat* (ὁ αὐτ. 1, 32), τοῦτο ὡς ἔλεγεν ὁ Φετιάλης, ἔρριπτεν εἰς τὰ ὅρια ἐκείνων τὸ δόρυ (1).

§: 220. α'. Οἱ σύνδεσμοι *dum*, *donec* καὶ *quod*, *μέχρις*, καὶ τὸ *priusquam* καὶ *antequam* συντάσσονται συνήθως μεθ' ὀριστικῆς, ὅταν ἦναι ἀπλῶς χρονικὰ καὶ σημαίνηται πράξις ἀληθῶς γινομένη.

(1) Οἱ Ἕλληρες συντάσσουσι τὰ μόρια ταῦτα μεθ' ὀριστικῆς συνήθως ὅταν ὁμῶς ἔχωσι τὸν ἄν καὶ μετὰ τῶν τριῶν ἐγκλίσεων κατὰ διάφορον ἔννοιαν. Βλ.

De comitiis, donec rediit Marcellus silentium fuit (Λιβ. 23, 31), περί ἀρχαιρεσιῶν ἐσιώπων, μέχρι οὐ ἐπανηλθεν ὁ Μάρκελλος. Milo in senatu fuit eo die, quoad senatus dimissus est (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 10), ὁ Μιλῶν ἦτο τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ συγκλήτῳ, μέχρι οὐ αὐτὴ διελύθη.

Β'. Μεθ' ὑποτακτικῆς δὲ, ὅταν δυνάμει ἐμφανηται καὶ σκοπὸς καὶ ὅταν ὑπεμφανηται ἔτι ἢ προαίτις δὲν γίνεται ἀληθῶς, ἀλλὰ περιμένεται. Iratis subtrahendi sunt ii, in quos impetum conantur facere, dum (ἕως ἂν) se ipsi colligant (Κικ. Τουσκλ. 4, 36), ἀπὸ τῶν ὀργιζομένων πρέπει ν' ἀπομακρύνωνται ἐκεῖνοι, καθ' ὧν δοκιμάζουσι τὰ ἐφορηήσωσι, ἕως ἂν (πρὸς τὸν σκοπὸν ἔνα) συνέλθωσι εἰς ἑαυτοὺς ἐκεῖνοι, ἢ μέχρι οὐ δυνηθῶσι νὰ συνέλθωσι. Antequam homines nefarii de meo adventu audire potuissent in Macedoniam perrexi (Κικ. ὑπὲρ Πλαγκ. 41), πρὶν ἢ δυνηθῶσιν ν' ἀκούσωσι περὶ τῆς ἐμῆς ἐλεύσεως οἱ ἀνόσιοι ἄνθρωποι, ἔσπευσα εἰς Μακεδοσίαν (†).

Σημ. α'. Τὰ αὐτὰ ὅμως καὶ μάλιστα τὸ antequam καὶ priusquam εἰς ἱστορικὸν ὕφος, συντάσσονται μετὰ παρατακτικοῦ ἢ ὑπερσυντελικοῦ ὑποτακτικῆς, καὶ ὅταν ἀπλῶς ὀρίζηται ὁ χρόνος καὶ ἀληθῶς γινομένη προαίτις. Paucis ante diebus quam Syracusae caperentur, Otacilius in Africam transmisit (Λιβ. 25, 31), ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀλώσεως τῶν Συρακουσῶν, ὁ Ὀτακίλιος μετέβη εἰς Ἀφρικὴν. Ὡσαύτως ὑποτακτικῇ συντάσσονται τὰ antequam καὶ priusquam καὶ ἐπὶ τοῦ κατ' ἔθος γινομένου πρὶν γεῖνη ἕτερόν τι. Tragædi quotidie, antequam pronuntient, vocem cubantes sensim ex-

(1) Μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσης. Ἰσοκ. "Ἄ ἂν ἀσύστακτα ᾖ, ἀνάγκη ταῦτα ἀεὶ πράγματα παρέχειν, ἕως ἂν χώραν λάβῃ. Ξεν. Μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφορὰν, μέχρι οὐ ἂν οἱ αἴτιοι ἀναγνωσθῶσιν. Πλ. Οὐδαμόθεν ἀφίεσαν, πρὶν πειραθεῖεν αὐτοῦ ἄριστα. Ξεν. Περιμένομεν ἐκάστοτε, ἕως ἀνοιχθεῖ τὸ δεσμοστήριον· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθεῖ, ἤμμεν παρὰ τὸν Σωκράτην. Πλ. "Ἐπειθὸν μὴ ποιεῖσθαι μάχην, πρὶν οἱ Θηβαῖοι παραγένοιντο. Ξεν. Οὐ χρὴ ἀρχῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι πρὶν ἢν ἔχομεν βεβαίωσόμεθα. Θουκ. "Ἐπίεσται μέχρι οὐ ἐπᾶνέλθωσιν οἱ πρέσβεις. Θουκ. "Ἐν τῷ φρονεῖν μηδὲν ἡδιστος βίος, ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθης. Σοφ. "Ἄφρων νέος τ' ἦν, πρὶν τὰ πράγματα ἐγγύθεν σκοπῶν εἰσεῖδον. Εὐρ.

citant (Κικ. περί ῥητ. I, 59), *οἱ τραγωδοί, πρὶν ἢ ἀπαγγείλωσθε, ἐγείρουσι ὁσημέραι τὴν φωνὴν αὐτῶν κατακείμενοι.*

Σημ. Β'. Περὶ τοῦ *expecto, opperier dum*, καὶ περὶ τοῦ *antequam* καὶ *priusquam* μετὰ ἐνεστώτος ὀριστικῆς βλ. §. 200. Ἐ. πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 360 μετὰ τῶν σημ. Τὸ *expectare dum* μεθ' ὑποτακτικῆς μὲν σημαίνει, *περιμένω ἕνα . . . μεθ' ὀριστικῆς δὲ περιμένω μέχρις. . .* Βλ. Δ. Γ. §. 360 καὶ σημ.

§. 221. Μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσονται καὶ τὰ μόρια *quamvis*, (ὅσον καὶ ἂν θέλης), *ei* καὶ, *licet*, *καίτοι*, καὶ *quantumvis* (ὅσον καὶ ἂν), *καίπερ*. *Quod turpe est, quamvis occultetur, tamen honestum fieri nullo modo potest* (Κικ. περί καθ. 3, 19), *ὅ,τι εἶναι αἰσχρὸν, εἰ καὶ καλύπτεται, οὐδαμῶς ὁμως δύναται γὰρ γεῖν καλόν.* *Improbitas, licet adversario molesta sit, iudici invisibilis est* (Κοντ. 6, 4, 15), *ἡ κακία, εἰ καὶ εἰς τὸν ἀντίδικον εἶναι ἐπαχθῆς, εἶναι μισητὴ τῷ δικαστῇ.* *Ista quantumvis exigua sint, in majus excedunt* (Σεν. Ἐπίς. 85), *ταῦτα, ὅσον καὶ ἂν ᾧσι μικρὰ, μεγαλύνοῦνται ὁμως.*

Σημ. Τὸ *licet* εἶναι κυρίως ῥῆμα, μεθ' ὃ παραλείπεται τὸ *ut*, τοῦτου ἕνεκα φέρεται ἐνίοτε καθ' ὑποτακτικὴν ὡς *Fremant omnes, licet; dicam, quod sentio* (Κικ. περί ῥητ. I, 44), *ἔστω, ἄς φρονήσω πάντες, ἐγὼ θέλω εἰπεῖ τὸ φρόνημά μου.* Ἀντιθέτοντες δύο προτάσεις, μεταχειρίζονται ἐν μὲν τῇ μιᾷ *quamquam*, *etsi*, καὶ τὸ ἐμφαντικώτερον *tametsi*, *ἂν καί*, ἐν δὲ τῇ ἀποδόσει ταύτης τὸ *tamen*, ὁμως, συντάσσοντες αὐτὰ μεθ' ὀριστικῆς μὲν ἐπὶ βεβαίου καὶ ἀληθῶς ὑπάρχοντος, μεθ' ὑποτακτικῆς δὲ ἐπὶ ἀβεβαίου καὶ μὴ ὑπάρχοντος. Βλέπε πλείω περὶ τούτων ἐν τῇ Δ. Γ. §. 361 σημ. ἐνθα καὶ περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων.

Ἀναφορικαὶ προτάσεις καθ' ὑποτακτικὴν.

§. 222. α) Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἱ ὠρισμένον τι καὶ βέβαιον δηλοῦσαι, καὶ αἱ τόπον τῆς ἑλληνικῆς ἐνάρθρου ἀναφορικῆς καὶ ὀνομαστικῆς μετοχῆς ἐπέχουσαι, συντάσσονται μεθ' ὀριστικῆς. *Num alii oratores probantur a multitudine, alii ab iis, qui intelligunt?* (Κικ. Βρουτ. 49), *μήπως ἄλλοις ῥήτορας ἐγκρίνει τὸ πλῆθος, ἄλλοις οἱ εἰδήμονες; Ὡς αὐτῶς καὶ αἱ ἀόριστον ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν*

ἢ ἐπίφρημα ἔχουσαι, δι' ὧν ἐκφέρεται μὲν ὠρισμένως ἡ τοῦ ῥήματος ἔννοια, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον ἢ ἄλλα τινὰ περιστατικά μένουσιν ἀόριστα. P. Lentulus, quidquid habuit, quantumcumque fuit, id totum habuit ex disciplina (Κικ. Βρουτ. 77), ὁ Πόπλιος Λέντλος ὅ,τιδὴποτε ἔσχεν, ὅσονδὴποτε ἦτο, πᾶν τοῦτο ἀπέκτησεν ἐκ τῆς παιδείας. Patria est, ubicumque est bene (Κικ. Τουσκ. 5, 37), πατρίς εἶναι ὅπουδὴποτε ζῆ τις καλῶς. Πότε ὁμῶς τοιαύτας ἀναφορικὰς προτάσεις ἐκφέρουσι καθ' ὑποτακτικὴν καὶ τίνες συγγραφῆς εἴπομεν ἐν §. 219.

β') Αἱ αὐταὶ ἀναφορικῆς προτάσεις ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν ἡ δι' αὐτῶν δηλουμένη ἔννοια δὲν ᾖ βεβαία, ἀλλ' ἀπλῶς ὑποθετικὴ ἢ σκοπούμενη, ἥτις ἄλλως ἐκφέρεται σαφέστερον διὰ συνδέσμων (1).

§. 223. α') Οὕτω καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρεται ἡ ἀναφορικὴ πρότασις, ἡ τὸν σκοπὸν ἢ τὸ τέλος τῆς κυρίας σημαίνουσα, καὶ ἧς ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναλύεται εἰς τὰ ut is. Clusini legatos Romanam, qui auxilium a senatu peterent, misere (Λιβ. 5, 35), οἱ Κλουσῖνοι ἐπεμψάν εἰς Ρώμην πρέσβεις, ἵνα αἰτήσωσι βοήθειαν. Misi ad Antonium, qui hoc ei diceret (Κικ. Φιλιπ. 1, 5), ἐπεμψάμην αὐτῷ πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἵνα εἰπῇ αὐτῷ τοῦτο. Germani neque Druidas habent, qui rebus divinis praesint, neque sacrificiis student (Καισ. Γ. πολ. 6, 21), οἱ Γερμανοὶ οὔτε Δρυΐδας ἔχουσιν (ἐπὶ τῷ σκοπῷ) ἵνα ἐπιμελῶνται τῶν θείων, οὔτε σπουδάζουσι πολὺ περὶ τὰ ἱερά. Haec habui, de amicitia quae dicerem (Κικ. Λαιλ. 27), ταῦτα εἶχον, ἵνα εἰπῶ περὶ φιλίας (2).

β') Μετὰ τὰ ἐπίθετα dignus, ἄξιος, indignus, ἀνάξιος, idoneus,

(1) Τὰς τοιαύτας ἀναφορικὰς προτάσεις ἐκφέρουσιν οἱ Ἕλληνας συνήθως καθ' ὀριστικὴν ὅταν ὁμῶς ἔχωσι τὸν ἂν καθ' ὑποτακτικὴν, καὶ ἄλλοτε κατ' ἐγκτικὴν κατὰ τὰ ὑπ' Ἀσωπ. ἐν μικ. συντ. Τμ. Β' Κεφ. Θ' λεγόμενα. Πολλάκις ὁμῶς ἐκφράζουσι τὴν σημασίαν πολλῶν τοιούτων ἀναφορικῶν προτάσεων δι' ἐνάρθρου μετοχῆς ἀπλῶς, ἐν ᾧ οἱ Λατίνοι διὰ τὴν ἕλλειψιν τοῦ ἀρθρου δὲν ἔχουσι τοιαύτας μετοχάς.

(2) Καὶ παρ' Ἕλλησι τὰ τοιαῦτα ἀναφορικὰ φέρονται ἐνίοτε πρὸς ὑποτακτικὴν, συνηθέστερον ὁμῶς μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνας ἀντὶ τῶν ἀναφορικῶν τούτων προτάσεων τὸν ἐνάρθρον μέλλοντα τῆς μετοχῆς. Βλ. Ἀσωπ. ἐ. ἀ. Τμ. Β'. Κεφ. Θ'. §. 8.

ἐπιτήδειος καὶ μετὰ τὸ *aptus*, ἀρμόδιος, ἐπιφέρεται ἐνίοτε ἀναφορικῇ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν, σημαίνουσα πρὸς τί ἔχει τις τὴν ιδιότητα ταύτην. *Digna res est, quam diu multumque consideremus, ἀξία εἶναι ἢ ὑπόθεσις, ἵνα μελετήσωμεν αὐτὴν ἐπὶ πολὺν και μακρὸν χρόνον. Nulla mihi videbatur aptior persona, quae de senectuti loqueretur, quam Catonis* (Κικ. Λαίλ. 1), οὐδὲν προσωπὸν μοι ἐφάνη καταλληλότερον, ἵνα πραγματευθῇ περὶ γήρωος, ἢ τὸ τοῦ Κάτωνος.

Σημ. Οἱ ποιηταὶ ὁμοῦς καὶ οἱ Μ. Χ. συγγραφεῖς συντάσσουσι κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων τὰ ἐπίθετα ταῦτα ἐνίοτε καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου. *Lyricorum Horatius fere solus legi dignus est* (Κουντιλ. 10, 1, 96=*qui legatur*), ἐκ τῶν *λυρικών* ὁ Ὀράτιος μόνος σχεδὸν εἶναι ἀξίος ἀναγνώσεως. Περὶ ἄλλωγ τινῶν ὁμοίων συντάξεων βλ. Δ. Γ. §. 363 ἐν ταῖς σημ.

§. 224 Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ ἀναφορικαὶ πρότασις, αἱ προσδιορίζουσαι τὴν ποιότητα προηγουμένης λέξεως, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ταύτης δηλοῦσαι, ὧν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναλύεται εἰς τὰ *ut is*, ὥστε αὐτός. *Innocentia est affectio talis animi, quae noceat nemini* (Κικ. Τουσκ. 3, 8), ἡ ἀθωότης εἶναι τοιαύτη ψυχικὴ διάθεσις, ἥτις (ἢ ὥστε) οὐδένα βλάπτει. *Nulla acies humani ingenii tanta est, quae penetrare in caelum possit* (Κικ. Ἀκαδ. 2. 39), οὐδεὶς ἀνθρώπιος τοῦς εἶναι τοσοῦτον ὄξυς, ὥστε νὰ δύνηται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸν οὐρανόν. *Non is es, qui gloriare, δὲν εἶσαι τοιοῦτος, ὥστε νὰ μεγαλαυχῆς. Nunc dicis aliquid, quod ad rem pertineat* (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 18), νῦν λέγεις τι (τοιοῦτον ὥστε), ὅπερ ἀνήκει εἰς τὴν ἐπίθεσιν. Οὕτω καὶ μετὰ συγκριτικὸν ἐπίθετον ἔπεται τοιαύτη πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν. *Cumpani majora deliquerant, quam quibus ignosci posset, οἱ Καμπάνοι ἡμαρτον μεγαλύτερα, ἢ ὅσα ἤθελεν εἶσθαι δυνατὸν νὰ ἀφιθῶσιν αὐτοῖς.*

Σημ. Λέξεις, τοιαύτην πρότασιν ἀπαιτοῦσαι, εἰσὶν αἱ *talis, tantus, ejusmodi, is, qui, aliquod, quod* κτ. περὶ ὧν βλ. Δ. Γ. §. 364, σημ. α'. Ἔτι δὲ καὶ αἱ ἀντωνυμίαι *qui quidem, ὅς γε, καὶ qui modo*, δι' ὧν μερικεύεται γενικὴ τις ἠγνομένη ἔννοια, φέρονται πρὸς ὑπο-

τακτικῆν. Ex oratoribus Atticis antiquissimi sunt, quorum quidem scripta constant, Pericles et Alcibiades (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 22), τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων, ὧν γνήσια συγγράμματα ὑπάρχουσιν, ἀρχαιότατοι εἶναι ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης. Βλέπε καὶ ἄλλα ἐν Δ. Γ. ε. ἀ. σημ. β'. (1)

§. 225. Μετὰ κυρίαν πρότασιν, σημαίνουσιν ἀπλῶς καὶ ἀορίστως ὅτι ὑπάρχει τι, ἔπεται ἀναφορικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικῆν, τὴν ἔννοιαν τῆς ὑπάρξεως ἀκριβέστερον ὀρίζουσα ἢ τὴν ποιότητα τοῦ διὰ τῆς ἀορίστου προτάσεως ἀναφερομένου προσώπου ἢ πράγματος ὡς ὑπάρχοντος ἢ μὴ. Τοιαῦται προτάσεις εἰσὶν Est, qui, est, ubi, sunt, reperiuntur, non desunt, qui — exstitit, exstiterunt exortus est, qui — habeo, qui — est, ubi — nemo est, qui — nihil est, quod — quis est, qui —? Sunt, qui discessum animi a corpore putent esse mortem (Κικ. Τουσκ. 1, 9), ὑπάρχουσί τινες, ὅτινες νομίζουσιν, ὅτι θάνατος εἶναι ὁ ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισμὸς τῆς ψυχῆς. Nemo est orator, qui se Demosthenis simillēm esse velit (Κικ. περὶ τοῦ ἀρ. εἰδούς τῆς ῥητ. 2), οὐδεὶς ῥήτωρ ὑπάρχει, ὅστις δὲν θέλει εἶναι ὅμοιος τῷ Δημοσθένει. In omnibus seculis pauciores viri reperti sunt, qui suas cupiditates, quam, qui hostium copias vincerent (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 15, 4), ἐν παντὶ καιρῷ ὀλιγώτεροι εὐρέθησαν οἱ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας, ἢ οἱ τοὺς τῶν ἐχθρῶν στρατοὺς νικῆσαντες. Βλέπε καὶ ἄλλα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 365 (2).

Σημ. α. Οἱ ποιηταὶ ὅμως καὶ τὰς ἀναφορικὰς ταύτας προτάσεις ἐκφέρουσιν ἐνίοτε καθ' ὀριστικῆν, ὅταν ἡ κυρία ἦναι καταφατικὴ, εὐχὴ δὲ ὅταν αὕτη ἦναι ἀποφατικὴ Sunt, quos curriculo pulverem Olympium collegisse juvat (Ὀρχτ. Ὀδ. 1, 1, 3), ὑπάρχουσί

(1) Περὶ τῶν παρ' Ἑλλήσιν ἀναφορικῶν τούτων προτάσεων βλ. Ἄσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. Θ'. §. 5. Ἀντὶ πολλῶν τοιούτων ἀναφορικῶν προτάσεων, καὶ μάλιστα ἡγουμένου τοῦ τοιούτου, μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν μετὰ τοῦ ὡς τε ἢ οἷος. Οὐκ ἦν ὥρα, οἷα ἄρδεν τὸ πεδίον (Ξ. Ἄν. 2, 3, 13).

(2) Τὰς ἀναφορικὰς ταύτας προτάσεις ἐκφέρουσιν οἱ Ἕλληνες συνήθως καθ' ὀριστικῆν. Ἔστι δ' ὅστις κατελήφθη (Ξεν. Ἄν. 4, 8, 20) ἢ ἀντ' αὐτῶν μεταχειρίζονται ἐναρθρῶν μετοχῆν.

τινες, εἰς οὗς ἀρέσκει τὰ συλλέγασιν ὀλυμπιακὴν κόριν ἐν τῷ σταδίῳ. Ἐν τῷ πεζῷ δὲ λόγῳ σπανίως εὐρίσκεται ὀριστικὴ, καὶ τότε μόνον, ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ καταφατικῇ προτάσει ὑπάρχη ἀριθμητικὸν ἢ ἄλλο τι ποσότητος ἐπίθετον· ὡς *Sunt multi, qui eripiant aliis, quod aliis largiantur* (Κικ. ὑπὲρ καθ. 1, 14), ὑπάρχουσι πολλοί, οἵτινες παρ' ἄλλων ἀρπάζουσιν, ἵνα εἰς ἄλλους δώσωσιν. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει εὐρηται πολλάκις ὑποτακτικὴ. *Nonnulli sunt in hoc ordine, qui aut ea, quæ imminent, non videant, aut ea, quæ vident, dissimulent* (Κικ. Κατιλ. 1, 12), ὑπάρχουσι τινες ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ, οἵτινες ἢ δὲν βλέπουσι τοὺς ἐπιεικέμηνους κινδύνους, ἢ ὑποκρίνονται ὅτι δὲν βλέπουσι.

Σημ. 6'. Ἀντὶ τῶν *nemo est, qui non— nihil est, quod non* λέγουσιν ἐνίοτε *nemo est, quin (is, id)* κτλ. Βλ. Δ. Γ. §. 365 σ. γ'.

§. 226. Ἀναφορικὴ πρότασις, τὴν αἰτίαν τῆς κυρίας προτάσεως περιέχουσα, ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν· ὅτε ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία *qui* ἰσοδυναμεῖ τῷ *quum is*. *Miseret tui me, qui hunc tantum hominem facias inimicum tibi* (Τερεντ. Εὐν. 4, 7, 32), οἰκτεῖρω σε, διότι (ὅς) κάμνεις ἐχθρόν σου τὸν τοιοῦτον ἄνδρα. *O fortunate adolescens, qui tuæ virtutis Homerum præconem inveneris* (Κικ. ὑπὲρ Ἀρχ. 10), ὦ μακάριε νεανία, διότι (ὅς) εὖρες κήρυκα τῆς σῆς ἀρετῆς τὸν Ὅμηρον (1).

Σημ. α'. Ἀλλὰ τὴν τοιαύτην ἀναφορικὴν πρότασιν ἐκφέρουσιν ἐνίοτε καθ' ὀριστικὴν ὡς ἀπλήν προσθήκην τῆς κυρίας οὐχὶ δὲ ὡς αἰτιολογικὴν. *Habeo senectuti magnam gratiam, quæ mihi sermonis aviditatem auxit* (Κικ. Κατ. πρὸς β. 14), μεγάλην τῷ γήρατι χάριν ἔχω, ὅπερ μοὶ ἠϋξῆσε τὴν τῶν λόγων ἐπιθυμίαν.

Σημ. β'. Τὸ τοιοῦτον ἀναφορικὸν, ὡς αἰτιολογικὸν, ἐπιτείνόμενον εἶναι *ut pote qui, ut qui, ἢ præsertim qui, ἅτε δὴ, μάλιστα διότι*. Τὸ δὲ *quippe qui* φέρεται ποτὲ μὲν πρὸς ὀριστικὴν, ποτὲ δὲ πρὸς ὑποτακτικὴν. Βλ. Δ. Γ. §. 366 ἐν σημ.

Σημ. γ'. Τὸ αὐτὸ ἀναφορικὸν, ἐπιφέρον ἀντίθετον πρότασιν πρὸς

(1) Ὡς αὐτῶς καὶ οἱ Ἕλληνες σημαίνουσιν ἐνίοτε τὸ αἴτιον δι' ἀναφορικῶν προτάσεων. Ἄσωπ. ἐνθα ἀνωτέρω §. 9. Οὐκ οὐκ δικαίως ἐπιγόν σε, ὅστις οὐκ εὐεπίδον ἐπικινεῖς; (Ἀριστοτ. Νερ. 1377).

τὴν κυρίαν (ὡς τὸ *quum* ἀνωτέρω ἐν §. 218. σημ. 6'), φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν. *Ego, qui sero ac leviter Græcas litteras attigissem, tamen κ. ε.* (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 18), ἐγὼ, εἰ καὶ ἐφ' ἐκείνην ὀλίγον ἐφρευσάμην τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ὅμως . . .

§. 227. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἱ προστιθέμεναι ὡς συστατικὸν μέρος ἀλλοτρίας καὶ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει μνημονευθείσης δόξης ἢ γνώμης, οὐχὶ δὲ τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ. *Socrates exsecrari eum solebat, qui primus utilitatem a jure sejunxisset* (Κικ. Νομ. 1, 12), ὁ Σωκράτης εὐνεύθειε γὰρ καταρῆται τὸν πρῶτον χωρίσαντα τὴν ἀφελίαν ἀπὸ τοῦ δικαίου, ἢ, ὅτι αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι πρῶτος κτλ. *Pælus omnes libros, quos frater suus reliquisset, mihi donavit* (Κικ. πρὸς Ἀττ. 2, 1), ὁ Παῦλος πάντα τὰ βιβλία μοι ἐδωρήσατο, ὅσα (ὡς αὐτὸς ἐνόμιζεν) εἶχεν ἐγκαταλείψει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἄλλως ἤθελεν εἰπεῖ ὁ συγγραφεὺς, *quos frater ejus reliquit*, ὡς ἰδίαν κρίσιν αὐτοῦ. Βλ. Δ. §. 368 σημ.

§. 228. α. Οὐ μόνον αἱ ἀναφορικαὶ αὗται (§. 227) ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρου εἴδους προτάσεις, οἷον ὑποθετικαὶ (Δ. Γ. §. 348 ε. σημ. γ'), αἵτινες ἐπιφέρονται ὡς μέρη συμπληρωτικὰ τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐννοίας. *Rex præmium proposuit, si quis hostem occidisset* (διαταγὴ τοῦ βασιλέως), ὁ βασιλεὺς ἐπρότεινε βραβεῖον, εἴ τις ἤθελε φονεῦσαι τὸν ἐχθρόν. Ὁμοίως φύσεως εἶναι καὶ αἱ ἐν τῷ §. 217. 1. μνημονευθεῖσαι αἰτιολογικαὶ προτάσεις αἱ διὰ τοῦ *quod* καί *quia* ἐπιφερόμεναι.

β' Πρὸς τοῦτοις ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν ἐν πλαγιῷ λόγῳ καὶ ἅπασαι αἱ λοιπαὶ προτάσεις, αἱ ἀπὸ ἀπαρεμφατικῆς ἢ ἀπὸ ἐτέρας καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένης προτάσεως ἐξαρτώμεναι, ὡς ἀναγκαῖα συμπληρωτικὰ μέρη τῆς διὰ τούτων δηλουμένης ἐννοίας. *Potentis est facere quod velit, ισχυροῦ εἶναι τὸ πράττειν ὅ,τι ἀν βούληται*, (Ἐν ὀρθῷ λόγῳ: *Homo potens facit quod vult*). *Quod me admones, ut me integrum, quoad possim, servem, gratum est* (Κικ. Ἀττ. 7, 26), εὐχαριστῶ σε, διότι με συμβουλεύεις γὰρ τηρῶ ἐμαυτὸν ὑγιᾶ ἐφ' ὅσον δύναμαι. (Ἐν ὀρθῷ λόγῳ: *Serva te integrum, quoad poteris*). *Mos est Athenis, laudari in concione eos, qui*

sint in praeliis interfecti (Κικ. ῥητ. 43), ἔθος ἐν Ἀθήναις ὑπάρχει τὰ ἐπαιρῶνται ἐν συντελεύσει οἱ ἐν πολέμῳ πεισότες. Ἐάνθρωπος παρεμβάλληται μετὰ ἀπαρεμφρατικὴν ἢ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένην πρότασιν προσθήκη τις τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ, ἥτις καὶ νὰ λείψῃ δυνατόν ἦτο ἄνευ βλάβης τῆς κυρίας ἐννοίας, ἢ νέος προσδιορισμὸς ὅλως ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐννοίας, τότε ἐκφέρουσι ταῦτα καθ' ὀριστικὴν. Apud Hypanim fluvium, qui ab Europæ parte in Pontum influit (προσθήκη τοῦ συγγραφέως), Aristoteles ait, bestiolas quasdam nasci, quæ unum diem vivunt (μέρος τοῦ λόγου τοῦ Ἀριστοτέλους. Κικ. Τουσκ. 1. 29) παρὰ τὸν ποταμὸν Ὑπανίην, ὅστις ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ῥέει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι γεννῶνται μικρὰ τινα ζῶα, ἅτινα μίαν μόνην ἡμέραν ζῶσι.

Σημ. α. Ὅχι σπανίως ἐκφέρουσιν οἱ ἱστορικοὶ τοιαύτας ἀναφορικὰς προτάσεις καθ' ὀριστικὴν, εἰ καὶ αὐταὶ εἰσιν μέρος συστατικὸν τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἄλλοτρίου τοῦ συγγραφέως λόγου. Scalpius infit, annua se tertium et octogessimum agere, et in eo agro, de quo agitur, militasse (ὡς ἂν ἔλεγεν ἐν ὀρθῷ λόγῳ· in eo agro, de quo agitur, militavi Λιβ. 3, 71), ὁ Σκάλιπιος ἤρχισε τὰ λέγει, ὅτι 83 ἔτη ἔζη, καὶ ὅτι ἐστράτευσεν ἐν αὐτῇ τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος χώρα. Ἔτι δὲ καὶ τὸ μόριον dum συντάσσουσιν ἐνίοτε ποιηταὶ καὶ μεταγενέστεροὶ συγγραφεῖς μετὰ ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος ὀριστικῆς (§. 119 σημ.), εἰ καὶ τὸ δι' αὐτοῦ ἀναφερόμενον εἶναι μέρος ξένου λόγου ἀπαρεμφρατικῶς ἐκφερομένου. Dic, hospes, Sparta, nos te hic vidisse jacentes, dum sanctis patriæ legibus obsequimur (Κικ. Τουσκ. 1, 42), εἰπέ, ξένε εἰς τὴν Σπάρτην, ὅτι εἶδες ἡμᾶς ἐνταῦθα κειμένους, διότι ὑπηκούσαμεν (ἢ πειθόμενοι) εἰς τοὺς ἱεροὺς τῆς πατρίδος νόμους. Βλ. Δ. Γ. §. 369 μετὰ τῶν σημ.

§. 229. Ὁ λόγος ἐκφέρεται πολλάκις κατὰ ἑ' πρόσωπον ὑποτακτικῆς, μὴ ἀναφερόμενος εἰς τι ὄρισμένον πρόσωπον, μηδὲ βέβαιόν τι ἐκφράζων, ἀλλὰ δυνατόν μόνον. Γίνεται δὲ τοῦτο εἰς ὑποθετικούς καὶ δυνατικούς λόγους, εἰς συνδεσμικούς καὶ ἀναφορικούς καὶ εἰς ἀπαγορεύσεις καὶ ἐπιταγὰς. (Βλ. Δ. Γ. §. 376). Aequabilitatem conservare non possis, si, aliorum naturam imitans, omittas tuam

(Κικ. περὶ καθ. I, 31), δὲν ἤθελες δυνηθῆναι γὰρ διατηρήσῃς τὴν δικαιοσύνην, εἰδὼν, μιμούμενος τὴν τῶν ἄλλων φύσιν, ἀμελήσῃς τῆς ιδίας. Μετὰ βεβαιότητος καὶ ἐπὶ ὀρισμένον προσώπου ἤθελεν εἰπεῖν conservare non possumus, si omittimus. Dicas (credas, putes) ad ductum propius frondere Tarentum (=dicat aliquis, εἶπῃ τις ἄν. Ὄρατ. Ἐπιστ. I, 16, 11) ἤθελες νομίσει, ὅτι πλησιόσας σοι ὁ Τάρας φυλλοφορεῖ. Crederes victos esse (Λιβ. 2, 43), ἤθελες πιστεύσει ὅτι ἠττήθησαν. (Περὶ τοῦ παρατακτικοῦ crederes βλ. §. 211. α'). Ubi istum invenias, qui honorem amici anteponat suo? (Κικ. Λαίλ. 17), ποῦ ἠδύρασο γὰρ εὔρης τὸν προτιμήσορα τῆς ιδίας τιμῆς τὴν τοῦ φίλου; (1).

Σημ. α'. Τοιούτου ἀορίστου καὶ ὑποθετικοῦ λόγου δὲν ἔπαται πάντοτε καθ' ὑποτακτικὴν ὡσαύτως καὶ ἡ ἀπόδοσις. Mens quoque et animus, nisi tanquam lumini oleum instilles, exstingvuntur senectute (Κικ. Κατ. πρεσβ. II), καὶ ἡ διάνοια καὶ ὁ νοῦς ἐκ τοῦ γήρωος σβένουσιν, εἰδὼν ὡς εἰς λύχνον δὲν ἐπιχέηται ἔλαιον. Ἐπειδὴ τὸ δεύτερον τοῦτο πρόσωπον δὲν εἶναι ἀληθὲς δεύτερον, ἀλλὰ γενικόν, σπανίως προστίθεται ἡ ἀντωνυμία tu. Virtutem necessario gloria, etiam si tu id non agas, consequitur (Κικ. Τουσκ. I, 38), ἀναγκαίως παρακολουθεῖ τὴν ἀρετὴν ἡ δόξα, εἰ καὶ σὺ δὲν ἤθελες ζητεῖ ταύτην. Αἱ ἀντωνυμίαι ὅμως te, tui, tibi καὶ tuus προσθέτονται πολλάκις. Ἀλλὰ περὶ τούτου βλ. Δ. Γ. §. 370 μετὰ τῶν σημ.

Αἱ λοιπαὶ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι προτάσεις.

§. 230. Μετὰ ῥήματα καὶ φράσεις ἀτελεῖ ἔννοιαν καθ' ἑαυτὰ δηλοῦντα ἐπιφέρεται συμπληρωματικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τὸν σύνδεσμον ut, τὴν ἔννοιαν ἐκείνων συμπληροῦσα. Τὰ τοιαύτην πρότασιν ἀπαιτοῦντα ῥήματά εἰσιν ὅσα σημαίνουσι γενικῶς ἐπιμέλειαν, ἐνέργειαν, σπουδὴν, προσπάθειαν πρὸς τὸ γενέσθαι τι. (Βλέπε πάντα ταῦτα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 372 α'). Cura ut valeas, φρόντιζε γὰρ

(1) Οὕτω καὶ παρ' Ἑλλήσι τὸ β' πρόσωπον Ὅρων ταῦτα ἠγγήσαιο ἄν, Λακεδαιμονίους μόνους τῶ ὄντι τεχνίτας τῶν πολεμικῶν εἶναι (Ξ. Πολ. Λακ. 43, 5). Οὐδὲ βουλόμενος ἄν εὔρες βραδίως τὸν νύκτωρ πορευόμενον (Ξ. Κ. Π. 4, 5, 6).

ὀργαίνης. Sol efficit ut omnia floeant, ὁ ἥλιος ἐκφεργεῖ ὥστε ἀκμάζουσι πάντα. Dolabella ad me scripsit, ut quam primum in Italiam venirem (Κικ. Ἀττ. 7, 1), ὁ Δολαβέλλας μ' ἐγραφεν, ἵνα ἔλθω ὅσον τάχιστα εἰς Ἰταλίαν. Multi tum, quum maxime fallunt, id agunt, ut boni viri esse videantur (Κικ. περὶ καθ. 1, 13), πολλοὶ τότε, ὅτε μάλιστα ἀμυρτάνουσι, προσπαθοῦσι γὰρ γαίρωνται ὅτι εἰσὶν ἀγαθοὶ ἄνδρες (1). Ἀρνητικῶς δ' ἐκφερόμεναι αἱ συμπληρωτικαὶ αὗται προτάσεις ἔχουσι τὰ μόρια ne, ut—ne, ὅπως μὴ, ἵνα μὴ, οὐχὶ δὲ τὸ ut μόνον. Peto non ut aliquid novi decernatur, sed ne quid novi decernatur (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 2, 7), δὲν ζητῶ ἵν' ἀποφασισθῇ τι νέον, ἀλλ' ἵνα μὴδὲν νέον ἀποφασισθῇ. Vos adepti estis, ne quem civem timeretis (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 13), ὑμεῖς διωρίσθητε δικασταὶ, ἵνα μὴ τινα πολίτην φοβῆσθε. Ηρβ. Δ. Γ. §. 372, καὶ 456 σ. γ'.

Σημ. α'. Τὸ ῥῆμα videre ne, δέχεται τοιαύτην πρότασιν καθ' ὑποτακτικὴν. Vide, ne mea conjectura sit verior (Κικ. ὑπὲρ Κλουεντ. 35), ὄρα μὴ ἡ ἐμὴ εἰκασία ἦναι ἀληθεστέρα.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα volo, placet, ἐνίοτε καὶ τὰ studeo, postulo δέχονται καὶ ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν πολλακίς. Volo te hoc scire, θέλω γὰρ γινώσκειν τοῦτο· ὡσαύτως καὶ τὰ volo, nolo, malo, ἅπερ ὅμως δέχονται καὶ ὑποτακτικὴν ἄνευ ut εἰς βραχείας μόνον φράσεις. Quid vis faciam? τί θέλεις γὰρ πράξω; Tu ad me de rebus omnibus scribas velim (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 7, 13), ἐπεθύμουν γὰρ μοι γράψης σὺ περὶ πάντων. Ἐπι δὲ καὶ τὸ sino, ὅταν σημαίνῃ συγχωρῶ (sine vivam, σπανίως ut vivam), ἄλλως μετ' ἀπαρεμφάτου. Καὶ μετὰ τὰ fac καὶ saxo (ἔχι δὲ μετὰ τοὺς λοιποὺς τύπους τούτου), dico, mando, persvadeo, hortor ἔπεται ἐνίοτε ὑποτακτικὴ ἄνευ τοῦ ut. Dic veniat. Fac cogites, qui sis. Sine te exorem. Jugurtha oppidanos hortatur, mœnia defendant (Σαλλ. Ἰουγ. 56), παραιεῖ ὁ Ἰουγούρθας τοὺς ἐν πόλει γὰρ ὑπερα-

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐπιφέρουσι μετὰ πολλὰ τοιαῦτα ῥήματα τὸν σύνδεσμον ὅπως μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς, ἢ μετὰ ἐνεστώτος καὶ ἀόριστου ὑποτακτικῆς. Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Δ' Κεφ. Ις'. §. 19.

σπίζονται τὰ τείχη. Περί τινων άλλων συντάξεων τούτων τῶν ῥημάτων καὶ ἑτέρων ὁμοίων ἐν διαφόρῳ σημασίᾳ. βλ. Δ. Γ. §. 372 σημ. ε΄.

Σημ. γ΄. Καὶ μετὰ τὰς λέξεις *causa, ratio, argumentum, nihil est*, καὶ τινὰς άλλας ὁμοίας σημασίας, ἔπεται συμπληρωματικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τῶν μορίων *quare, quoniam, cur. Multae sunt causae, quoniam hunc hominem cupiam abducere* (Τερ. Εὐν. 1, 2, 65), *πολλαὶ εἰσὶν αἱ αἰτιαί, δι' ἃς ἐπεθύμουν γὰ ἀπαγάγῳ τὸν ἀνθρώπον τοῦτον. Quid est, cur tu in eo loco sedeas?* (Κικ. ὑπὲρ Κλουεν. 53), *τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν σὺ κάθησαι ἐν τούτῳ τόπῳ;* βλ. Δ. Γ. ε΄. α. σημ. ζ΄.

§. 231. Καὶ μετὰ ῥήματα καὶ φράσεις, δι' ὧν λέγεται ἀορίστως καὶ γενικῶς ὅτι γίνεται ἢ συμβαίνει τι, ἔπεται τοιαύτη συμπληρωματικὴ ἢ συνεπέιας πρότασις μετὰ τοῦ *ut* (ἢ *ut non*, ὅταν ἐκφέρηται ἀρνητικῶς) καὶ ὑποτακτικῆς. Τοιαῦτα δὲ ῥήματα καὶ φράσεις εἰσὶν *fit, futurum est, accidit, contingit, evenit, usu venit, est, sequitur, restat, reliquam est, superest, proximum est, extremum est, prope, longe est, tantum abest. Accidit, ut illo tempore in urbem esse, συνέβη γὰ ἡμεῖς τότε ἐν τῇ πόλει. Saepe fit, ut ii, qui debeant non respondeant ad tempus* (Κικ. Ἄττ. 16, 2), *πολλάκις συμβαίνει γὰ μὴ ἀποδίδωσιν ἐν καιρῷ οἱ ὀφείλοτες. Restat, ut doceam, omnia quae sint in hoc mundo, hominum causa facta esse* (δ αὐτὸς περὶ φύσ. θεῶν. 2, 61), *ὑπολείπεται γὰ διδάξῳ, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐγένοντο χάριν τῶν ἀνθρώπων.*

Σημ. Αἱ φράσεις *necesse est* καὶ *oportet* συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς ἄνευ *ut*, ἢ μετὰ ἀπαρεμφρατικῆς προτάσεως. *Leuctrica pugna immortalis sit necesse est* (Κορν. Ἐπαμ. 10), *ἢ ἐν Λεύκτροις μάχῃ ἀνάγκη γὰ μένη ἀθάνατος. Corpus mortale interire necesse est, τὸ θνητὸν σῶμα ἐξ ἀνάγκης ἀπόλλυται* (1). Περί τινων άλλων συντάξεων βλ. Δ. Γ. §. 373 μετὰ τῶν σημ.

§. 232. Συμπληρωματικὴ προσέτι πρότασις μετὰ τοῦ *ut* καὶ ὑπο-

(1) Οἱ Ἕλληνας ἐπιφέρουσι μετὰ τοιαῦτα ῥήματα καὶ φράσεις ἢ ἀπλοῦν ἀπαρέμφρατον ἢ τὰ μόρια ὥστε, ὅπως.

τακτικῆς ἔπεται καὶ μετὰ τὰς φράσεις τὰς ἐξ οὐσιαστικοῦ καὶ ἀνω-
 τωμίας μετὰ τοῦ *sum* συνισταμένας, δι' ὧν σημαίνεται ὡσαύτως
 ὅτι ὑπάρχει ἢ γίνεται τι ἢ δὲ συμπληρουμένη πρότασις δρίζει τὸ
 ὑπάρχον αὐτὸ ἢ γινόμενον. *Est hoc commune vitium in magnis
 liberisqve civitatibus, ut invidia gloriæ comes sit* (Κορν. ἐν βίῳ
 Χαβρ. 3) *κοινὴ κακία τῶν μεγάλων καὶ ἐλευθέρων πόλεων εἶναι
 τὰ παρακολουθῆ ὁ φθόρος τὴν δόξαν. Altera est res, ut res
 geras magnas et arduas plenasque laborum* (Κικ. περὶ καθ. 1,
 20), *τὸ ἕτερον, ὅπερ ζητεῖται, εἶναι, τὰ πράττης ἔργα μεγάλα καὶ
 χαλεπὰ καὶ ἐπίπονα.*

Σημ. Αἱ δὲ φράσεις *mos est, cultus est optimus*, ἄνευ ἀνω-
 τωμίας, δέχονται καὶ ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν. Μετὰ δὲ φράσεις ἐξ
 ἐπιθέτου καὶ τοῦ *sum* (ὡς *aegvum est, optimum est, magna laus
 est* κττ.), δι' ὧν δηλοῦται ἡ κρίσις τοῦ λέγοντος περὶ τῆς ποιότητός
 τινος, ἔπεται ὡς ὑποκείμενον ἀπαρέμφατον μόνον ἢ ἀπαρεμφατικὴ
 πρότασις, καὶ ποτε *ut* μεθ' ὑποτακτικῆς. Βλ. Δ. Γ. §. 374 σημ. 6'.

§. 233. Καὶ ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχη δεικτικὴ λέξις,
 οἷα αἱ *sic, ita, tam, tantus, talis, is* καὶ ἄλλαι τοιαῦται ποσό-
 τητα ἢ ἀριθμὸν σημαίνουσαι, ἔπεται πρότασις μετὰ τὸ *ut* καὶ ὑποτα-
 κτικῆ, διορίζουσα τὴν οὕτως ἀορίστως σημαينوμένην ποσότητα. Με-
 τὰ δὲ τὸ *tantum abest* ἔπονται ἐνίοτε δύο τοιαῦται προτάσεις με-
 τὰ τὸ *ut*. *Tantum abest, ut amicitiae propter indigentiam colan-
 tur, ut ii, qui propter virtutem minime alterius indigeant, li-
 beralissimi sint* (Κικ. Λαίλ. 14) *τοσοῦτον μακρὰν εἶναι, ὅτι διὰ
 τὴν ἀπορίαν συνδέονται καὶ τηροῦνται αἱ φιλίαι, ὥσπερ οἱ διὰ τὴν
 ἀρετὴν αὐτῶν ἐλάχιστα ἔχοντες χρεῖαν ἑτέρου, ἐλευθεριώτατοί εἰ-
 σιν.* Πρὸς Δ. Γ. 374 μετὰ τῶν σημ.

§. 234. Μετὰ τὰ κώλυσι, ἐμπόδιον, ἀπαγόρευσι σημαίνοντα ῥή-
 ματα ἔπεται πρότασις μετὰ τὸ *ne, μή, καὶ ὑποτακτικὴν*. *Pythagoreis
 interdictum erat, ne faba vescerentur* (Κικ. περὶ μαντ. 1, 30),
*τοῖς Πυθαγορείοις ἤτο ἀπηγορευμένον τὰ τρώγωσι κνάμους. Hi-
 stiaeus Milesius obstitit, ne res conficeretur* (Κορν. ἐν βίῳ Μιλ.
 3), *Ἰστιαῖος ὁ Μιλήσιος ἀρτέστη τὰ μὴ ἐκτελεσθῆ ἢ τῆς γεφύρας
 διάλυσιν. Cavebam, ne cui suspicionem darem* (Κικ. πρὸς τοῦς

Οίκ. 3, 12), *προσεῖχον*, ἢ *ἐπροφυλαττόμην* γὰ μὴ δώσω εἰς *τινα ὑποψίαν*. Ἀλλὰ τὸ *cave* εὑρηται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς ἀπλῶς συντασσόμενον (*cave facias*). Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ τὰ *recuso ἀρροῦμαι*, *impedio*, *ἐμποδίζω*, *prohibeo*, *κωλύω*, καὶ μετὰ ἀπαρεμφάτου.

Ε'. Ἀλλὰ μετὰ τὰ αὐτὰ ῥήματα καὶ τὰς φράσεις, *per me fit*, *per me stat*, *moror*, *in mora sum*, δι' ὧν δηλοῦται, ὅτι ὑπάρχει ἀντενέργεια, κώλυμα εἰς τὸ νὰ μὴ γείνη τι, ἔπεται ἐνίοτε *quominus* (ὥστε νὰ μὴ) μεθ' ὑποτακτικῆς, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχη ἄρνησιν. *Nemem credo adhuc prohibuisse*, *quominus de te certum haberemus* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 12, 5), *πιστεύω* ὅτι ὁ *χειμῶν* ἐμπόδισεν, ὥστε γὰ μὴ μάθωμιεν περὶ σοῦ βίβαιόν τι. *Cæsar cognovit per Afranium stare*, *quominus dimicaretur* (Καισ. Ἐμ. Πολ. 1, 41), *ἐγνώρισεν* ὁ *Καῖσαρ*, ὅτι ὁ *Ἀφράνιος* ἦτο αἷτιος, ὥστε γὰ μὴ ἀρωγισθῶσιν. Ἔτι δὲ μετὰ τὰ αὐτὰ ῥήματα καὶ τὰ *abest*, *dubito*, *dubium est*, *prætermitto*, *facio*, *causa est* ἐπιφέρεται πολλάκις *quoniam* μεθ' ὑποτακτικῆς, ὅταν ταῦτα ἔχωσιν ἄρνησιν, ἢ ἔταν ἐκφέρηται ὁ λόγος ἐρωτηματικῶς. *Vix me contineo*, *quoniam involem in illum* (Τερ. Εὐν. 5, 2, 20), *μόλις κατέγω ἐμμαντόν*, γὰ μὴ ὀρμήσω κατ' ἐκείνου. *Facere non potui*, *quoniam tibi et sententiam et voluntatem declararem meam* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 6, 13), *δὲν ἠδυνάμην* γὰ μὴ ἀρακοιῶσω πρὸς σέ τὴν ἐμὴν γνώμην καὶ θέλησιν. *Haud multum absuit*, *quoniam Ismenias interficeretur* (Λιβ. 42, 44), *ὄχι πολὺ ἔλειψε*, γὰ φορευθῆ ὁ *Ἰσμηρίας*. *Quid est causæ*, *quoniam decemviri coloniam in Janiculum possint deducere?* (Κικ. ὑπὲρ ἀγρ. νόμ. 2, 27), *τίς ἡ αἰτία* γὰ μὴ δύναται οἱ δέκα ἄνδρες γὰ πέμψωσιν ἀποικίαν εἰς τὸ *Ἰάνικλον*;

Σημ. α'. Τὰ αὐτὰ λοιπὸν ῥήματα, ὅταν ἔχωσιν ἄρνησιν, συντάσσονται πολλάκις ἀδιάφορος μὲ τὸ *quominus* καὶ *quia*. Τὰ *impedio* ὅμως, *prohibeo*, *intercedo*, *interdico*, πάντοτε μὲ τὸ *quominus*. Ἀντὶ τοῦ *facere non possum quoniam*, λέγουσιν ἐνίοτε καὶ *ut—non* κατὰ τὸν §. 71. Μετὰ τὸ *dubito*, ἀμφιβάλλω, ἀνεῦ ἀρνήσεως εὐρισκόμενον, ἔπεται πάντοτε ἐξαρτωμένη ἐρώτησις (§. 216. *dubito an*, *dubito an non*) ὅταν ὅμως ἔχη ἄρνησιν, συντάσσεται πρὸς Κορινθίω καὶ Λιβίω καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου.

σημ. ε'. Τὸ *quoniam* εἶναι σύνθετον ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐρωτηματικῆς καὶ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας *quoniam* καὶ τῆς ἀρνήσεως· διὸ σημαίνει κυρίως πῶς ὅχι, ἢ, διατί ὅχι (βλ. *quoniam* *immo* κττ. ἐν §. 212 σημ. γ')· εἶτα δὲ καὶ βεβαίωσιν, μάλιστα (καὶ διατί ὅχι = μάλιστα). Τὸ δὲ *quominus* εἶναι ἴσον τῷ *ut eo minus*, ἵνα οὕτως ὀλιγώτερον, ὅπως καὶ τὸ *quod* εἶναι πολλαχοῦ ἴσον τῷ *ut eo*, καὶ μάλιστα πρὸ συγκριτικῶν (Πρβ. Δ. Γ. §. 375 μετὰ τῶν σημ. καὶ §. 440 ε', σημ. α'), διὸ φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν, τὸ τέλος σημαίνουσαν.

§. 235. Μετὰ τὰ φόβου καὶ μερίμνης σημαντικὰ ῥήματα ἔπεται τὸ περὶ οὗ ὁ φόβος, ὅπερ δὲν ἐπιθυμεῖ ὁ λέγων νὰ γείνη, μετὰ τὸ μόριον *ne*, μὴ, ὅπερ δὲ ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ φοβεῖται μήπως δὲν γείνη, μετὰ τὸ *ut* ἢ *ne non* (*ne nullus* κττ), μήπως δὲν, μὴ οὐ. *Vereor ne pater veniat*, φοβοῦμαι μὴ ἔλθῃ ὁ πατήρ (δὲν θέλω νὰ ἔλθῃ). *Vereor, ut pater veniat*, ἢ *vereor ne pater non veniat*, φοβοῦμαι μήπως δὲν ἔλθῃ (θέλω νὰ ἔλθῃ). *Pavor ceperat milites ne mortiferum esset vulnus Scipionis* (Λιβ. 24, 42), φόβος κατέλαβε τοὺς στρατιώτας, μήπως ἡ πληγὴ τοῦ Σκηπίωνος ἦναι θανατηφόρος. *Omnes labores te excipere video; timeo, ut sustineas* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 2), πάντα πόρον βλέπω ὅτι ἀναδέχεσαι φοβοῦμαι μήπως δὲν υποφέρῃς αὐτούς. *Vereor ne consolatio nulla possit vera reperiri* (ὁ αὐτ. αὐτόθι 6, 1), φοβοῦμαι μήπως δὲν ἦναι δυνατόν νὰ εὐρεθῇ παρηγορία τις. Ὡσαύτως συντάσσεται καὶ ἡ φράσις *periculum est ne* ἢ *ne non* καὶ ὑποτακτικὴν. *Nullum periculum est, ne locum non invenias*, οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει, μήπως δὲν εὕρῃς τόπον. (1)

(1) Οἱ Ἕλληνες μετὰ τὰ φόβου καὶ μερίμνης σημαντικὰ ῥήματα καὶ μετὰ τὰ φυλάττομαι, ὀρῶ, σκοπῶ, οὐδὲν δεινόν, ἐπιφέρουσι τὴν ἀρνήσιν μὴ, ὅπως μὴ, μετὰ ὑποτακτικῆς. Φροντίζω, μὴ κράτιστον ἦ μοι σιγᾶν (Ξ. Ἀπμ. 4, 2, 39). Εὐθύδημος φυλάττεται, μὴ δόξῃ τὸν Σωκράτην θαυμάζειν ἐπὶ σοφίᾳ (Ξ. Ἀπμ. 4, 2, 3). Οὐ φοβεῖ, δικαζόμενος τῷ πατρὶ, ὅπως μὴ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων; (Πλ. Εὐθύφρ. 4) ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς. Φοβοῦμαι μὴ τινὰς ἠδονὰς ἠδοναῖς εὐρήσομεν ἐναντίας (Πλ. Φιλ. 13). Ὅτε δὲ ὁ φόβος ἀφορᾷ παρελθούσων πρᾶξιν, συντάσσεται τὸ μὴ μετὰ παρακειμένου ὀριστικῆς· Φοβοῦμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν. (Θουκ. 3, 53).

Σημ. Τὰ *metuo, timeo, vereor*, συντάσσονται ἐνίοτε μετ' ἀπαρεμφάτου, ὅταν σημαίνωσι, *συστέλλομαι, δὲν ἔχω θάρρος γὰ πράξω τι*. Πρὸς Δ. Γ. §. 376.

Περὶ τῶν χρόνων τῆς ὑποτακτικῆς.

§. 236. Καὶ οἱ τῆς ὑποτακτικῆς χρόνοι διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὴν σημασίαν ὡς καὶ οἱ τῆς ὀριστικῆς. Ὅθεν ἐνταῦθα λέγομεν ὅ,τι εἶναι ἴδιον αὐτῶν.

Ὁ ἐνεστώς ἔχει πολλάκις μέλλοντος σημασίαν. Διὸ τίθεται ἀντ' αὐτοῦ· 1) εἰς τὰς ὑποθετικὰς (§. 207), τὰς δυνητικὰς (§. 211) καὶ τὰς εὐκτικὰς (§. 212) προτάσεις. Ἐνίοτε ὅμως εἴρηται εἰς τὰς δυνητικὰς καὶ τετελεσμένους μέλλον τῆς ὑποτακτικῆς, σημαίνων τὸ καθ' ὑπόθεσιν δυνατὸν οὐχὶ δὲ βέβαιον καὶ ἀληθές. (βλ. τὰ παραδείγματα ἐν §. 211).

2) Εἰς τὰς τελικὰς καὶ συμπληρωματικὰς προτάσεις, σημαίνων τὸ συγχρόνως γινόμενον. Ὅταν ὅμως ἦναι ὁ λόγος περὶ πράξεως, ἥ τις ἔμελλε νὰ γείνη ἐν παρεληλυθότι χρόνῳ τίθεται ὁ παρατατικός. *Rogabat frater, ut cras venires*. Μετὰ δὲ τὸ *non dubito quin* καὶ τὰς φράσεις, αἵτινες σημαίνουσιν ὅτι γίνεται ἢ συμβαίνει τι (ὡς *est, sequitur, accidit*), ἐκφέρεται τὸ ἐν μέλλοντι χρόνῳ γενησόμενον κατὰ μέλλοντα ὑποτακτικῆς. *Non est dubium, quin legiones venturæ non sint* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰζ. 2, 17), *δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι θέλουσιν εἰθεῖ τὰ τάγματα*.

3) Εἰς ἐξαρτωμένας ἐρωτήσεις, συγκριτικὰς (§. 210) καὶ συμπληρωματικὰς προτάσεις (§. 230) ὅταν ἡ μὲν κυρία πρότασις ἔχη μέλλοντα, ἡ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἔννοια θεωρεῖται ὡς συγχρόνως γινομένη. *Quum ad illum venero, videbo, quid effici possit*, ὅταν ἐέλθω πρὸς ἐκεῖνον, θέλω ἰδεῖ, τί εἶναι δυνατόν γὰ ἐκτελεσθῆ. *Sic in Asiam proficiscam, ut Athenas non attingam*, οὕτω θέλω πορευθῆ εἰς Ἀσίαν, ὥστε γὰ μὴ ψαύσω τῶν Ἀθηναίων.

4) Εἰς τὰς ἐν πλάγιῳ λόγῳ (§. 228 β') ἐξαρτωμένας προτάσεις, ὧν ἡ κυρία πρότασις ἔχει μέλλοντα, καὶ αἵτινες ἐν ὀρθῷ λόγῳ ἠθελον ἔχει μέλλοντα ὀριστικῆς. *Negat Cicero, si naturam sequamur ducem, umquam nos aberraturos* ἀρνεῖται ὁ Κικέρων, ὅτι θέ-

λομεν αποπλανηθῆ ποτε, εἰν ἔχομεν ἡγεμόνα τὴν φύσιν. Ἐν ὁρθῷ λόγῳ Si naturam sequemur ducem, nunquam aberrabimus. Τότε δὲ αὐταὶ ἔχουσι παρατακτικόν, ὅταν ἡ κυρία τούτων ἔχη παρωχημένον χρόνον. Negabat Cicero, si naturam sequeremur ducem, unquam nos aberraturos.

Σημ. Ὅπου δὲ, ἐκτὸς τῶν προτάσεων τούτων, δὲν δηλοῦται εὐκόλως ὅτι ὁ τῆς ὑποτακτικῆς ἐνεστῶς ἔχει μέλλοντος σημασίαν, μεταχειρίζονται ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ τὸν ἐκ περιφράσεως διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ sum σχηματιζόμενον μέλλοντα, ὅστις τότε ἔχει ἀπλοῦ μέλλοντος σημασίαν. Quando pater tuus veniet? Ἐν δὲ πλαγίᾳ ἐρωτᾷται. Quando pater tuus venturus sit? Ἐρωτῶ, πότε θέλει ἔλθει ὁ πατήρ σου; In eam rationem vitae nos fortuna deduxit, ut sempiternus sermo hominum de nobis futurus sit· εἰς τοιοῦτον βίον ἤγαγεν ἡμᾶς ἡ τύχη, ὥστε αἰωνίως θέλει εἶσθαι λόγος περὶ ἡμῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Ἐν δὲ τῇ παθητικῇ, ὅπου λείπει ὁ χρόνος οὗτος, τρέπουσιν ἄλλως τὸν λόγον πρὸς δῆλωσιν τῆς μελλοντικῆς ταύτης σχέσεως. Quando portam apertum iri putes, ἐρωτῶ, πότε νομίζεις ὅτι θέλει ἀνοιχθῆ ἡ θύρα. Ita cecidit, ut nunquam erigi possit, οὕτως ἔπεσεν, ὥστε οὐδέποτε θέλει δυνηθῆ γὰ ἐγερθῆ.

§. 237. Ὁ παρατακτικὸς forem εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τοῦ essem εἰς ὑποθετικὸς μάλιστα καὶ τελικοὺς λόγους (ut foret, ne foret, qui foret). Ἐν δὲ τοῖς συνθέτοις χρόνοις (amatus forem καὶ amaturus forem) ὁ μὲν Σαλλούστιος, ὁ Λίβιος καὶ οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται τὸν τύπον forem ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ essem, ὁ Κικέρων ἕμως οὐδέποτε, καὶ ἀλλαχοῦ δὲ σπανιώτατα. Gaudebat consul, quia parte copiarum alter consul victus foret, se vicisse (Λιβ. 21, 53) ἡγάλλετο ὁ ἕπατος, διότι ἐνίκησε μετὰ τοῦ αὐτοῦ μέρος τοῦ στρατοῦ, μεθ' οὗ ὁ ἕτερος ἠττήθη.

§. 238. α. Ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ ὁ τῆς ὑποτακτικῆς τετελεσμένος μέλλων εἶναι ὁ αὐτὸς τῷ παρακειμένῳ· ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φωνῇ ἀναπληροῦ τὴν ἔλλειψιν αὐτοῦ εἰς ἐξαρτωμένας προτάσεις ὁ παρακείμενος, ὥστε διὰ τοῦ τύπου τούτου δηλοῦται ἡ πράξις ὡς παρελθούσα μόνον· πότε δὲ αὕτη εἶναι μέλλουσα, εἰκάζομεν ἐκ τοῦ χρόνου

τῆς κυρίας προτάσεως. *Adnitar, ne frustra vos hanc spem de me conceperitis* (μέλ. τετελ. Διβ. 44, 22), θέλω δοκιμάσει τὰ μὴ σι. λάβητε περὶ ἐμοῦ μάτην τὴν ἐλπίδα ταύτην. *Roscius facile egestatem suam se laturum putat, si hac indigna suspitione liberatus sit* (Κικ. Ρώσκ. Ἀμ. 44)· ὁ Ρώσκιος νομίζει, ὅτι ἐνόλως θέλει ὑποφέρει τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ, ἐὰν ἀπαλλαγῇ τῆς ἀδικου ταύτης ὑποψίας.

β'. Ὅταν δὲ ὁ λόγος ᾖ περὶ παρεληλυθότος καὶ ἡ κυρία πρότασις ἔχη παρωχημένον χρόνον, τότε ἡ ἐξαρτωμένη ἔχει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπερσυντελικόν, σημαίνοντα ὅτι ἡ δι' αὐτοῦ δηλουμένη πράξις ἤθελεν εἶσθαι τετελεσμένη πρὸ ἐτέρας. *Promisi me, quum librum perlegissem, sententiam meam dicturum esse, ὑπεσχέθη* τὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην μου, ἀφοῦ ἤθελον ἔχει ἤδη ἀνεγνωσμένον τὸ βιβλίον. *Divico cum Cæsare agit, Helvetios in eam partem ituros atque ibi futuros, ubi eos Cæsar constituisset* (Καισ. Γ. Πολ. I, 13), ὁ Διβίκων λέγει εἰς τὸν Καίσαρα, ὅτι οἱ Ἑλβετοὶ θέλουσιν ἀπέλθαι εἰς ἐκείνην τὴν χώραν, καὶ θέλουσι μένει ἐκεῖ, ὅπου ἤθελε διατάξει ὁ Καίσαρ.

§. 239. Ὁ ἐνεργητικὸς τετελεσμένος μέλλον τῆς ὑποτακτικῆς ὅταν εὐρίσκηται εἰς ὑποθετικούς λόγους ἢ εἰς τοιοῦτους, δι' ὧν ὁ λέγων ἐκφράζει ἀορίστως τὸ δυνατόν τῆς πράξεως, ἀποβάλλει τὴν ἰδίαν σημασίαν, ἐπέχων τότε τὸν ὑποθετικοῦ μέλλοντος ἢ ἐνεστώτος (βλ. §. 229). Ὡσαύτως μεταχειρίζονται αὐτὸν εἰς ἀπαγορεύσεις ἀντὶ ἀπλοῦ μέλλοντος ἢ ἐνεστώτος. Πρὸ §. 245 καὶ Δ. Γ. §. 380.

§. 240. Ὁ ἐκ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ *fuerim* σχηματιζόμενος σύνθετος χρόνος ἀπαντᾶται εἰς ὑποθετικούς λόγους ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς, ὅταν ἡ πρότασις, ἐν ἣ εὐρίσκηται, ᾖ ἐξαρτωμένη, ἥτις καὶ ἄλλως ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν (οἷον διότι ἤθελεν ἔχει *ut* ἢ *quum*, ἢ διότι εἶναι ἐξαρτωμένη ἐρώτησις). *Quum hæc reprehendis, ostendis qualis tu, si ita forte accidisset, fueris illo tempore consul futurus* (ἐξαρτωμένη ἐρώτησις· Κικ. κατὰ Πεισ. 7), ταῦτα μεμφόμενος, δεικνύεις ὁποῖος ὑπάτος ἔμελλες τὰ ἦσαι τότε, ἐὰν τυχὸν συνέβαινε τὰ γείνησθαι. Ὡς ἀνεξάρτητος δὲ ἐρώτησις· *Qualis tu, si ita forte acci-*

disset, consul illo tempore fuisses?—Ἐὰν δὲ ἡ κυρία πρότασις ἔχη παρωχημένον χρόνον, τότε ἡ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἐρωτηματικὴ πρότασις ἔχει ὑπερσυντελικὸν ὑποτακτικῆς. Apparuit, quantum excitatura molem vera fuisset clades, quantum vanus rumor tantas procellas excivisset (Λιβ. 28, 24), ἐγένετο δὴλον, ὅποιαν ταραχὴν ἤθελε διεγείρει ἀληθῆς συμφορὰ, ἐπειδὴ ματαία φήμη διήγειρε τοσαύτας θυέλλας. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἣτις δὲν ἔχει τοιοῦτον σύνθετον μελλοντικὸν τύπον τῆς ὑποτακτικῆς, μεταβάλλεται ὁ λόγος ἄλλως, ἵνα δηλωθῇ ἡ τοῦ χρόνου τούτου ἔννοια. Βλ. Δ. Γ. §. 381.

Περὶ τῆς τῶν χρόνων ἀκολουθίας ἐν συνδέσει προτάσεων.

§. 241. α. Ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχη ἐνεστώτα, παρακείμενον ἐν σημασίᾳ τοῦ ἐλληνικοῦ παρακείμενου, καὶ μέλλοντα, ἡ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἔχει ἐνεστώτα ὑποτακτικῆς, μὲ ἐνεστώτος ἢ μέλλοντος σημασίαν, ἢ παρακείμενον. Ὅταν δὲ ἡ κυρία ἔχη ἓνα τῶν παρωχημένων χρόνων (καὶ παρακείμενον μὲ σημασίαν ἐλλ. ἀορίστου), τότε ἡ ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτωμένη ἔχει παρατατικὸν τῆς ὑποτακτικῆς ἢ ὑπερσυντελικόν. Nemo erat (ἢ futurus erat), qui nesciret. Nemo futurus est, qui nesciat. *Eo fit, ut milites animos demittant, ἐκ τούτου συμβαίνει, ὥστε οἱ στρατιῶται ἀποβάλλουσι τὸ θάρρος. Eo factum est, ut milites animos demitterent.*

β'. Ἐὰν ὅμως ἡ κυρία πρότασις, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται ἡ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένη, ἔχη ἐνεστώτα ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς, τότε δρίζεται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου ἂν ὁ ἐνεστώτης οὗτος εἶναι ἀληθῶς ἐνεστώτης ἢ παρατατικός, καὶ κατ' αὐτοὺς συμφωνεῖ τότε ὁ τῆς ἐξαρτωμένης προτάσεως χρόνος. Εἶναι δὲ κυρίως ἐνεστώτης, ὅτε ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐτέρου ἐνεστώτος, παρατατικός δὲ ὅτε ἐξαρτᾶται ἀπὸ παρωχημένου χρόνου. Indignum te esse judico, qui hæc patiaris ἀνάξιον σέ νομίζω, διότι ἀρέσσαι ταῦτα. Τὸ esse εἶναι ἐνεστώτης, διότι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος judico ὅθεν καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένη πρότασις ἔχει ἐνεστώτα patiaris. Indignum te esse judicavi, qui hæc paterere ἐνταῦθα τὸ esse εἶναι παρατατικός, διὸ ἔπεται πάλιν παρατατικός paterere (1).

(1) Ὡς πρὸς τὴν ἀκολουθίαν τῶν χρόνων τηρεῖ ἡ ἐλληνικὴ τοὺς ἐξῆς κανόνας

Σημ. α. Μετὰ τὸ ut, ὥστε, καὶ qvin ἢ qvi non, εἰς συμπληρωματικὰς ἢ συνεπειὰς προτάσεις ἔπεται ἐν τῇ ἐξαρτωμένῃ προτάσει παρακείμενος ὑποτακτικῆς ἀντὶ παρατατικοῦ. Aemilius Paulus tantum in ærarium pecunie invexit, ut unius imperatoris præda finem attulerit tributorum (Κικ. περὶ καθ. 2, 22), ὁ Αἰμίλιος Παῦλος τοσαῦτα χρήματα εἰσήγαγεν εἰς τὸ ταμεῖον, ὥς τε ἡ λεία ἐνὸς στρατηγῶ κατέπανσε τοὺς φόρους. Δυνατὸν δὲ ἦτο νὰ τεθῆ ἐνταῦθα καὶ ὁ παρατατικὸς afferrent, μὲ σημασίαν ἑλλ. ἀορίστου, ἀλλὰ μὲ ἄλλην ἔννοιαν· ἐπειδὴ διὰ μὲν τοῦ παρατατικοῦ ἤθελε σημανθῆ τὸ ἅπαξ καὶ εὐθὺς τότε γεγονὸς, διὰ τοῦ παρακειμένου ὅμως, ὅστις ἔχει ἑλλ. παρακειμένου σημασίαν, σημαίνεται, ὅτι ἡ τῶν φόρων παῦσις διήρκει καὶ εἰς πάντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, περὶ οὗ λαλεῖ ὁ Κικέρων. Verres in itineribus eo usque se præbebat patientem atque impigrum, ut eum nemo unquam in eqvo sedentem viderit (Κικ. Βέρρ. 5, 10), ὁ Βέρρῆς ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις τοσοῦτον παρεῖχεν ἑαυτὸν καρτερικὸν κατ' ἄοκνον, ὥς τε οὐδεὶς εἶδεν αὐτὸν ποτε καθήμενον ἐφ' ἵππου. Ἐν τούτῳ τῷ παραδείγματι διὰ τοῦ παρακειμένου viderit, ἔχοντος σημασίαν ἑλλ. ἀορίστου, σημαίνεται τὸ ἅπαξ, διὰ δὲ τοῦ παρατατικοῦ videret, ἤθελε σημανθῆ τὸ πολλάκις καὶ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον.

Σημ. β. Ὅταν ὁ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει παρακείμενος ἔχη ἑλληνικοῦ παρακειμένου σημασίαν, οὐχὶ δὲ ἀορίστου, τότε ἡ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένη ἔχει παρακείμενον ὑποτακτικῆς. Audistis quanti decumas acceperit civitas (Κικ. Βέρρ. 3, 36), ἀκηκόατε, ὅποσα δέκατα εἴληφεν ἡ πόλις.

Σημ. γ. Ὁ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἱστορικὸς ἐνεστῶς ἐλαμβάνεται ὡς πρὸς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένην ποτὲ μὲν ὡς κυρίως ἐνεστῶς, ποτὲ δὲ ὡς ἀορίστος· διὸ καὶ ἡ ἐξαρτωμένη πρότασις ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἔχει ἐνεστῶτα, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ παρωχημένον χρόνον ὑποτακτικῆς. Tum demum Liscus proponit, esse nonnullos,

Μετὰ ἱστορικὸν χρόνον ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἔπεται συνήθως εὐκτική ἐν τῇ ἐξαρτωμένῃ, μετὰ δὲ ἐνεστῶτα, παρακείμενον καὶ μέλλοντα ἐν τῇ κυρίᾳ ἔπεται ὀριστική ἢ ὑποτακτικὴ ἐν τῇ ἐξαρτωμένῃ. Βλ. πλεῖω παρ' Ἀσωπίῳ Τμ. Β'. Κεφ. ΙΑ'. §. 3 καὶ Τμ. Α'. Κεφ. Ιζ'. §. 14.

quorum auctoritas apud plebem plurimum valeat (Και.σ. Γ. Πολ. 1, 17), τότε τέλος ὁμολογεῖ ὁ Λίσιος, ὅτι ὑπάρχουσι τινες, ὧν τὸ παράδειγμα (ἢ τὸ κύρος) ἰσχύει πλεῖστον παρὰ τῷ λαῷ. Caesar ne graviore bello occurreret, maturius quam consueverat ad exercitum proficiscitur (κῦρόθι 4, 6), ὁ Καῖσαρ ἔνα μὴ ἐμπέση εἰς δευρότερον πόλεμον, πορεύεται εἰς τὸν στρατὸν τάχιον ἢ ὅσον εὐνελεθίει. Πρὸς Δ. Γ. §. 382 μετὰ τῶν σημ.

§. 242. Μετὰ κυρίαν πρότασιν ἔχουσιν παρωχημένον χρόνον, καὶ μετὰ παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντελικὸν ὑποτακτικῆς ἐν ὑποθετικοῖς λόγοις, ἔπονται ἐξαρτώμεναι ἐρωτηματικαί, τελικαί (διὰ τοῦ *ut, ne, quia=ut is*) καὶ συμπληρωματικαί προτάσεις μὲ παρατατικὸν ὑποτακτικῆς, συμφωνοῦσαι κατὰ τοῦτο μὲ τὸν χρόνον τῆς κυρίας προτάσεως, εἰ καὶ ἄλλως τὸ ὑπ' αὐτῶν δηλούμενον δὲν εἶναι παρελθὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνεστώς καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ ἰσχύον. Tum subito Catilina scelere demens, quanta conscientiae vis esset, ostendit (Κικ. Κατ. 3, 5), τότε αἴφνης ὁ Κατιλίνας, παράφορος ἐκ τοῦ κακουργήματος, ἔδειξεν ὅποση ἦτο (ἀντὶ εἶναι) ἡ τῆς συνειδήσεως ἰσχύς. Ad eamne rem vos delecti estis, ut eos condemnaretis, quos sicarii jugulare non potuissent? (Κικ. Ρώσκ. Ἀμ. 52). πρὸς τοῦτο ὑμεῖς ἐξελέχθητε, ἔνα καταδικάσητε τούτους, οὓς οἱ δολοφῶνοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ σφάξωσιν; Ὁ παρατατικὸς condemnaretis δηλοῖ τὸ ἔτι περιμενόμενον, καθ' ὃν χρόνον λαλεῖ ὁ Κικέρων. Sic mihi perspicere videor, ita natos esse nos, ut inter omnes esse et societas quaedam (Κικ. Λαίλ. 5) νομίζω, ὅτι πρὸς τοῦτο ἐγενήθημεν, ὅπως ὑπάρξη κοινωνία τις μεταξὺ πάντων. Ὁ παρατατικὸς esset δηλοῖ ἐνταῦθα τὸ διηνεκές.

Σημ. α'. Ἐνίοτε ὅμως ἔχει καὶ παρακείμενον ἢ ἐξαρτωμένη πρότασις σημαίνοντα τὸ ἔτι καὶ νῦν διαρκοῦν. Multos annos in causis publicis ita sum versatus, ut defenderim multos, laeserim neminem (Κικ. Div. in Caec. 1); οὕτως ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἠσχολήθην εἰς δημοσίας δίκας, ὥστε μέχρι τοῦδε πολλοὺς ὑπερασπίσθην, οὐδένα δ' ἔβλαψα. Ἄλλοτε δ' ἔχει ἐνεστώτα, σημαίνοντα τὸ ἐνεστώτως. Siciliam Verres ita vexavit ac perdidit, ut ea restitui in antiquum statum nullo modo possit (Κικ. Βέρρ. 1, 4) οὕτως

ὡς Βέρροης διέφθειρε καὶ ἐλυμήνατο τὴν Σικελίαν, ὥστε κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι δυνατόν νὰ ἐπαρέλθῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς κατάστασιν.

Σημ. 6'. Ἡ ἐξαρτωμένη ἐρωτηματικὴ πρότασις καὶ ἡ τελικὴ καὶ συμπληρωματικὴ ἔχει ἐνίοτε ἐνεστῶτα, ὅταν ἡ κυρία ἔχῃ παρακείμενον μὲ σημασίαν ἑλλ. παρακείμενου. *Etiamne ad subsellia cum ferro atque telis venistis, ut hic me aut juguletis, aut condemnentis?* (Κικ. Ρώσκ. Ἀμ. 11) καὶ εἰς τὰς δικαστικὰς ἑδρας ἐληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ βελῶν, ὅπως με ἐνταῦθα ἢ σφάξῃτε ἢ καταδικάσῃτε; Πρ6. Δ. Γ. §. 383 μετὰ τῶν σημ.

Σημ. γ'. Ἄλλοτε συμφωνεῖ ὁ τῆς ἐξαρτωμένης προτάσεως χρόνος ἔχει πρὸς τὸν τῆς κυρίας, ἀλλὰ πρὸς τὸν τῆς παρεμβαλλομένης μεταξὺ αὐτῶν. *Cura vit Servius Tullius, quod semper in republica tenendum est, ne plurimum valeant plurimi* (Κικ. Πολ, 2, 22), ἐφρόντισεν ὁ Σέρβιος Τύλλιος, ὅπερ πάντοτε πρέπει νὰ τηρῆται ἐν τῇ πόλει, ἵνα μὴ ἰσχύωσι πλεῖστον οἱ πλεῖστοι. Τὸ *valeant* συμφωνεῖ πρὸς τὸ *est*, καὶ ὄχι πρὸς τὸ *curavit*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΘΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗΣ.

§. 243. Κατὰ προστακτικὴν ἔγκλισιν ἐκφέρεται αἴτησις, διαταγὴ, πικράγγελμα καὶ νουθεσία εὐθὺς νῦν ἐκτελεσθησομένη ἢ εἰς ἀόριστον χρόνον. *Vale, ἔρρωσο. O Jupiter, serva, obsecro, hæc nobis bona* (Τερ. Εὐνουχ. 5, 8, 19), ὦ Ζεῦ, σῶζε ἡμῖν, ἱκετεύω, τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. *Facite, iudices, ut recordamini, quæ sit temeritas multitudinis* (Κικ. ὑπὲρ Φλακ. 24), ἀγαμνήσθητε, ὦ δικασταί, ὅποια εἶναι ἡ τοῦ π.λήθους θρασύτης. *Cura ut valeas, φρόντιζε ἵνα ὑγιαίνῃς. Ἐπὶ δὲ διατάξεων νόμων καὶ ὁμοίων ταύταις μεταχειρίζονται τοὺς τύπους amato, amatote, amanto καὶ τοὺς ὁμοίους τούτων ἐν ταῖς λοιπαῖς συζυγίαις, οὓς ἐκλαμβάνουσί τινες ὡς μέλλοντα χρόνον τῆς προστακτικῆς (βλ. §. 46. σελ. 59, ὑποσημ.). *Rem nobis proponam; vos eam suo; non nominis pondere penditote**

(Κικ. Βέβρ. 4, 3), θέλω σὰς ἀναγέρει τὸ πρᾶγμα, ὑμεῖς δὲ σταθμίσατε αὐτὸ κατὰ τὸ ἴδιον καὶ ἀληθές, οὐχὶ δὲ κατὰ λεγόμενον αὐτοῦ βάρους. *Regio imperio duo sunt, iique consules appellantur* (Ὁ αὐτ. Νομ. 3, 3), μὲ βασιλικὴν ἐξουσίαν ἔστωσαν δύο, καὶ οὕτως ὀνομαζέσθωσαν ἕκαστοι. *Servus meus Stichus liber esto*, ἐν διαθήκῃ Στίχος, ὁ ἐμὸς δοῦλος, ἔστω ἐλεύθερος (1).

Σημ. Ἄντι τοῦ β' προσώπου τῆς προστακτικῆς μεταχειρίζονται ἐνίοτε τὸ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς, δηλοῦντες ὅτι ἐξάπαντος θέλει εἶσθαι ἢ πρέπει νὰ ἦναι τετελεσμένη ἢ διαταγή. *Si quid acciderit novi, facies, ut sciam* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 8), ἂν τι νέον συμβῇ, θέλεις φροντίσει νὰ μοι τὸ ἀναγγείλῃς.

§. 244. Κατὰ γ' πρόσωπον ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται ἐνίοτε συμβουλή, διαταγή καὶ παραίνεσις, μετριαζομένου οὕτω τοῦ ἐπαχθοῦς τῆς προσταγῆς. Ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ πρόσωπον ἦναι γενικὸν καὶ ἀόριστον (§. 229). *Aut bibat, aut abeat* (Κικ. Τουσ. 5, 41), ἢ ἄς πῖν, ἢ ἄς ἀπέλθῃ. *Status, incessus, vultus, oculi temeant decōrum* (Κικ. περὶ καθ. 1, 35), στάσις, βᾶδισμα, ὄψις, ὄφθαλμοὶ ἄς τηρῶσι τὸ εὐκοσμον.—*Injurias fortunae, quas ferre nequeas, defugiendo relinquant* (Τουσκ. 5, 41) τὰς τῆς τύχης ἀδικίας, ἄς ἀδυνατεῖς νὰ ὑποφέρῃς, ἐγκατάλειπε φεύγων.

§. 245. Τὸ ὑπὸ νόμων ἀπαγορευόμενον ἐκφέρεται διὰ τῶν ῥηθέντων ἤδη προσώπων τῆς προστακτικῆς μετὰ τοῦ *ne* (ἢ *neve*—*et ne* ἢ *vel ne*). Εἰς δὲ τὸν πεζὸν λόγον καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ μεταχειρίζονται εἰς ἀπαγορεύσεις καὶ παρακλήσεις, ἀποφατικῶς ἐκφερομέναις μὲ τὰς ἀρνήσεις *ne, nemo, nihil* καθ' ὑποτακτικὴν, ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ τὸ γ' πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος αὐτῆς ἢ τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος καὶ τὸ β' τούτου, ἐν δὲ τῇ παθητικῇ τὸν παρακείμενον συνήθως, σπανίως δὲ τὸν ἐνεστῶτα. *Nocturna sacrificia ne sunt* (Κικ. Νομ. 2, 9), ἄς μὴ γίνονται τυκτεριὰ θυσίαι. *Puer telum ne habeat*, ὁ παῖς ἄς μὴ ἔχῃ βέλος. *Hoc facito, hoc ne feceris* (Κικ. περὶ μαντ. 2, 61), τοῦτο μὲν ποίει, τοῦτο δὲ μὴ ποιήσῃς. Η-

(1) Περὶ τῆς χρήσεως τῆς προστακτικῆς παρ' Ἑλλήσιν ὄρα Ἄσωπ. μι. κ. συν. Γμ. Α'. Κερ. τς'. §. 14.

lum jocum ne sis aspernatus, τὴν παιδίαν ἐκείνην μὴ καταφρο-
νήσης. Ne transieris Iberum, ne quid rei tibi sit cum
Saguntiois (Λιβ. 21, 44), μὴ διαβῆς τὸν Ἰβηρον, μηδὲ πράξῃς τι
κατὰ τῶν Ζαχαρθαίων.

Σημ. Κατὰ τὸ πρόσωπον ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται ἐνίοτε ἀπαγό-
ρευσις εἰς ἀόριστον πρόσωπον ἀπευθυνομένη. Isto bono utare, dum
adsit; quum absit, ne reqviras (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 10), τοῦτο τὸ
ἀγαθόν, παρὸν μὲν, μεταχειρίζου, ἀπὸν δὲ, μὴ ἀναζητεῖ. Ἡ ἀπα-
γόρευσις γίνεται ἐνίοτε καὶ διὰ τῶν προστακτικῶν noli; nolito. Noli
putare, Brute, quemquam uberiozem ad dicendum fuisse quam
C. Gracchum (Κικ. Βρουτ. 31), μὴ νόμιζε, Βρούτε, ὅτι ἄλλος τις
εἶχε μεγαλειέτεραν εὐροίαν λόγου ἢ ὁ Γ. Γράκχος. Ἐνίοτε δὲ ἀντὶ
προστακτικῆς μεταχειρίζονται τὴν περίφρασιν διὰ τοῦ fac ne, cave
ne. Fac attentum te præbeas, δεῖξον σαυτὸν προσεκτικόν. Cave
ne (καὶ ἄνευ τοῦ ne) existimes, μὴ νόμιζε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ.

§. 246. Ῥήματα, καθ' ἑαυτὰ ἀτελῆ ἔννοιαν ἔχοντα, δέχονται ἀ-
πλοῦν ἀπαρέμφατον, ὡς ἀντικείμενον τρόπον τινά, πρὸς συμπλή-
ρωσιν τῆς αὐτῶν ἐννοίας. Τοιαῦτα δὲ εἰσι τὰ δηλοῦντα βούλησιν,
γνώσιν, καθήκον, δύναμιν, ἔθος, ἀρχήν, ἔφρασιν, ἐξακολούθησιν, παῦ-
σιν, ἀναβολήν, κττ. ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 389. ἔτι δὲ καὶ φράσεις,
ἔχουσαι τοιούτων ἀπαρεμφάτων ἔννοιαν, καὶ τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα
(§. 64) Vincere scis Hannibal, victoria uti nescis (Λιβ. 22, 51),
γινώσκεις μὲν γὰρ νίκης Ἀννίβα, ἀγνοεῖς ὅμως γὰρ μεταχειρίζου
τὴν νίκην (γὰρ ὠφελήθης ἐκ τῆς νίκης). Visum est mihi de senec-
tute aliquid ad te scribere (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 1), ἔδοξέ μοι γὰρ σοι
γράψω τι περὶ γήρωσ. Pudet me hæc fateri, αἰσχύνομαι γὰρ ὁμο-
λογῆσθαι ταῦτα. Πλείω βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. ἀπὸ §. 387. κ. ε. (1).

Σημ. Τὸ statuo, ἀποφασίζω, καὶ animum induco, πείθω, ἐμψυ-

(1) Περὶ τῆς συντάξεως τῶν αὐτῶν ῥημάτων ἐν τῇ ἑλληνικῇ Βλ. Ἄστωπ. Τμ.
Α'. Κεφ. ΙΖ'. §. 3.

τόν, συντάσσονται καὶ μετὰ τοῦ *ut* καὶ ὑποτακτικῆς. *Athenienses statuerunt, ut urbe relicta naves conscenderent* (Κικ. περὶ καθ. 8, 11), *οἱ Ἀθηναῖοι ἀπεράσισαν, τὰ ἐγκαταλείψουσι τὴν πόλιν, καὶ ῥ' ἀναβῶσιν εἰς τὰ πλοῖα*. Μετὰ δὲ τὰ *volo, nolo, malo, cupio, opto, studeo* ἐπεται καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας ἀπαρεμφατικῆ συντάξις. *Sapientem civem me et esse et numerari volo* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 1, 9), *θέλω καὶ τὰ ἦμαι καὶ τὰ λέγωμαι σοφὸς πολίτης*. *Cupio me esse clementem; cupio in tantis reipublicae periculis me non dissolutum videri* (Κικ. Κατιλ. 1, 2); *ἐπιθυμῶ τὰ ἦμαι ἐπιεικῆς· ἐπιθυμῶ ἐν τοσοῦτοις τῆς πόλεως κινδύνοις τὰ μὴ φαινωμαι ῥάθυμος*. Ἔτι δὲ καὶ τὸ *licet, ἔξεστι, δέχεται* ἐνίοτε ἀπαρεμφατικῆν συντάξιν. *Non licet me isto tanto bono uti* (Κικ. Βέρβ. 5, 59), *δὲν μοι συγχωρεῖται τὰ μεταχειρίζομαι αὐτὸ τὸ τοσοῦτον ἀγαθόν*.

§. 247. Τὰ ῥήματα *doceo, διδάσκω, jubeo, διατάσσω, veto, κωλύω, sino, συγχωρῶ, arguo, ἐλέγχω, insimulo, προσποιῶμαι, δέχονται* ἐκτὸς τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἀπαρέμφατον ὡς δεῦτερον τρόπον τινὰ ἀντικείμενον ὡσαύτως καὶ τὰ *cogo, ἀναγκάζω, moneo, συμβουλεύω, hortor, προτρέπω, impedio καὶ prohibeo* (ἅτινα δέχονται καὶ συμπληρωματικὴν πρότασιν μὲ τὸ *ut* καὶ ὑποτακτικὴν κατὰ τὸν §. 234). *Docebo Rullum posthac tacere* (Κικ. Νομ. ἀγρ. 3, 2), *θέλω διδάξει τὸν Ροῦλλον τὰ σιωπῆ μετὰ ταῦτα*. *Herus me jussit Pamphilum observare, ὁ δεσπότης μὲ διέταξε τὰ παρατηρῶ τὸν Πάμφιλον*. *Nolani muros portasque adire vetiti sunt* (Λιβ. 23, 16), *οἱ Νωλιανοὶ ἐκωλύθησαν τὰ πλησιάζουσι εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ τείχη*. *Roscius arguitur patrem occidisse, ὁ Ῥώσκιος κατηγορεῖται, ὅτι ἐφόνευσε τὸν πατέρα αὐτοῦ*. *Quid me impedit haec probare? τί με κωλύει τὰ ἐγκρίνω ταῦτα; (1)*.

Σημ. Τὸ *jubeo* ἀπαντᾶται ἐνίοτε ἀλλὰ σπανίως μὲ τὸ *ut*, ἢ ἄνευ τούτου, καὶ μὲ ὑποτακτικὴν συντασσόμενον. Ὡσαύτως καὶ τὸ *veto*

(1) Τινὰ τῶν ῥημάτων τούτων ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάσσονται ἢ μετὰ ἀπλοῦ ἀπαρεμφάτου, ἢ μετὰ τοῦ ὥστε, καὶ ὅπως. Βλ. ἀνωτέρω §. 230 ὑπόσημ. Πρβ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΖ'. §. 3. καὶ ἐξῆς.

μὲ τὸ *ne* ἢ *quominus* καὶ ὑποτακτικὴν εἶναι σπάνιον. Παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις εὐρηται καὶ *jubeo alicui, ut faciat*, καὶ ἄνευ *ut* ἐνίοτε. Βλ. πλείω ἐν τῇ Δ. Γ. 390. καὶ σημ.

§. 248. Εἰς ἱστορικὸν λόγον παρεμβάλλουσιν ἐνίοτε τὸν ἀπαρέμφατικὸν ἐνεστῶτα ἀντὶ τοῦ τῆς ὀριστικῆς παρατατικοῦ, διατηροῦντες τὰ λοιπὰ μέρη τῆς προτάσεως ὡς ἂν ἦτο ῥῆμα ὀριστικῆς ἐγκλίσεως. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο καλεῖται ἱστορικὸν (*infinitivus historicus*) διὰ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ταύτην. *Hoc ubi Verres audivit, usque eo commotus est, ut sine ulla dubitatione insanire omnibus videretur. Quia non potuerat eripere argentum, ipse a Diodoro erepta sibi vasa optime facta dicebat; minitari absenti Diodoro, vociferari palam, lacrimas interdum vix tenere* (Κικ. Βέρβ. 4, 18). "Ἄμ' ἀκούσας τοῦτο ὁ Βέρβης, τοσοῦτον ἐταράχθη, ὥστε ἐφαίρετο εἰς πάντας ἀληθῶς μαινόμενος. Διότι δὲ δὲν ἠδύνατο γὰ ἀρπάσῃ τὸν ἄργυρον, ἔλεγεν ὁ αὐτὸς ὅτι ἀσπρήθησαν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου ἀγγελία κάλλιστα ἐξεργασμένα· ἤρχισε γ' ἀπειλῆ (ἢ ἀπλῶς ἠπειλεῖ) ἀπόντα τὸν Διοδώρον, γὰ φωνάζῃ παρρησία, καὶ ἐνίοτε μόλις κατεῖχε τὰ δάκρυα. Ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ μύρια *quum*, *quum* interim, *quum* tamen συντάσσονται μὲ τοιοῦτο ἀπαρέμφατον. *Jamque dies consumptus erat, quum tamen barbari nihil remittere atque, uti reges præceperant, acrius instare* (Σαλλ. Ἰουγ. 98), *Καὶ ἤδη εἶχε παρέλθει ἡ ἡμέρα, ὅτε ὅμως οἱ βάρβαροι οὐδαμῶς ἔπαυον, ἀλλ', ὡς οἱ βασιλεῖς εἶχον διατάξει, σφοδρότερον ἐνίσταντο.*

Σημ. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τοῦ λόγου τίθεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀναγνώστου εἰκὼν σειρᾶς πράξεων, ὧν ἡ μία διαδέχεται ταχέως τὴν ἑτέραν, μὴ ὀριζομένου ἰδιαίτερος τοῦ χρόνου ἐκάστης. Βλ. Δ. Γ. §. 392.

§. 249. Τὸ ἀπαρέμφατον, ὅταν ταυτοπροσωπῆ μὲ τὸ ῥῆμα ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται, δέχεται κατ' ὀνομαστικὴν τὸ εἰς αὐτὸ προστιθέμενον οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον. *Cupio esse clemens, επιθυμῶ γὰ ἦμαι ἐπιεικῆς. Bibulus studet fieri consul, ὁ Βίβουλος σπεύδει γὰ γείνη ὑπάτος. Ὅταν δὲ ἑτεροπροσωπῆ, δέχεται ταῦτα κατ' αἰτιατικὴν. *Coegerunt eum nudum saltare, ἠγάγκασαν αὐτὸν γὰ χο-**

ρεύση γυμνός· ἢ κατὰ δοτικὴν συμφωνοῦσαν πρὸς τὴν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει λέξιν, εἰς ἣν αὐτὰ ἀναφέρονται. *In republica mihi negligentia esse non licet* (Κικ. Ἀττ. I, 17), *δὲρ μοι συγχωρεῖται ἐν τῇ πόλει γὰ ἡμῶν ἀμελείης*. *Mediocribus esse poetis non homines, non di concessere* (Ὄρατ. ποιητ. τεχν. στίχ. 372), *οὔτε θεοὶ, οὔτε ἄνθρωποι συγχωροῦσι γὰ ἡγῶν μέτριοι οἱ ποιηταί*. Πρβ. Δ. Γ. §. 393 (1).

§. 250. Ὀλόκληρον ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν δέχονται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς αὐτῶν ἐννοίας τὰ δοξαστικά καὶ γνωστικά καὶ ἀφηγηματικά ῥήματα (*verba sentiendi et declarandi*), ὡς βλέπε ἐν τῇ Δ. Γ. §. 395. *Sentit animus se sua vi, non aliena moveri, αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ ὅτι ἰδίᾳ οὐχὶ ἀλλοτρίᾳ δυνάμει κινεῖται*. *Ex multis rebus intelligi potest, mundum providentiā divini administrari ἐκ πολλῶν δυνατῶν ἐννοηθῆναι, ὅτι ὁ κόσμος κυβερνᾶται ὑπὸ τῆς θείας προνοίας*. Ἔτι δὲ καὶ τὰ τοιαύτην ἐννοίαν ἔχοντα ῥήματα οὐσιαστικά. *Hunc sermonem mantavi litteris, ut illa opinio, quae semper fuisset, tolleretur, Crassum non doctissimum, Antonium plane indoctum fuisse* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 2)· τὸν λόγον τοῦτον συνέγραψα, ἵνα ἐκλείψῃ ἡ δόξα ἐκείνη, ἣν αἰετοῦποτε ὑπῆρχεν, ὅτι ὁ μὲν Κράσσοσ δὲρ ἦτο Μιαν πεπαιδευμένος, ὁ δὲ Αντώνιος ἐντελῶσ ἀπαιδευτοσ (2).

Σημ. α. Καὶ ῥήματα ἄλλωσ μὴ δοξαστικά μὴδὲ ἀφηγηματικά, ὅταν μεταφορικῶσ δέχωνται τοιαύτην σημασίαν, συντάσσονται ὡσ τὰ τοιαῦτα ῥήματα· οἷον τὸ *mitto* ἐπιστέλλω, ἀγγέλλω, *defendo*, *διισχυρίζομαι*. (βλ. Δ. Γ. §. 395 σημ. β' καὶ γ'). Ἔτι δὲ καὶ μετὰ δεικτικὴν ἀντωνυμίαν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει καὶ μετὰ τὰ μόρια *ita, sic*, ἔπεται ἐνίοτε ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις ἀντὶ συμπληρωματικῆσ προτάσεωσ μὲ τὸ *ut*. (βλ. ἀνωτέρω §. 230 καὶ παραδείγματα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 395 σημ. δ').

(1) Ὡσαύτωσ καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ. βλ. Ἀσωπ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΖ'. §. 8 κ. ε.

(2) Τῶν ῥημάτων τούτων τὰ πλείστα συντάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ μετὰ τῶν συνδέσμων ὡσ καὶ ὅτι καὶ μιᾶσ τῶν παρεμφατικῶν ἐγκλίσεων. βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. ΙΑ'.

§. 251. Ἔτι δὲ καὶ τὰ βουλήσεως, ἀνοχῆς, συγχωρήσεως σημαντικὰ ῥήματα (verba voluntatis) δέχονται ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς αὐτῶν ἐννοίας (Βλ. ταῦτα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 396). *Majores corpora juvenum firmari labori voluerunt* (Κικ. Τουσ. 2, 15), οἱ πρόγονοι διέταξαν νὰ κρατῶνται τὰ σώματα τῶν νέων διὰ τῶν πόρων. *Senatui placet, Crassum Syriam obtinere* (Κικ. Φιλ. 11, 12), ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ νὰ λάβῃ ὁ Κράσσοσ τὴν Συρίαν. *Nullos honores mihi decerni sino* (Κικ. Ἄττ. 5, 24), μηδεμίαν τιμὴν συγχωρῶ νὰ ἐγκρίνωσιν ὑπὲρ ἐμοῦ. *Verres hominem corripit jussit*, ὁ Βέρρες διέταξε νὰ συλλήθῃ ὁ ἄνθρωπος.

Σημ. α'. Τὰ ῥήματα ταῦτα δέχονται καὶ πρότασιν μὲ τὸ ut. Ἐνίστε δὲ οἱ συγγραφεῖς συντάσσουσι τὸ αὐτὸ ῥήμα καὶ κατὰ τοὺς δύο τούτους τρόπους ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ. *Placuit creari decem viros sine provocatione, et ne quis eo anno alius magistratus esset* (Λιβ. 3, 32)· ἀπεφασίσθη νὰ ἐκλεχθῶσι δέκα ἄνδρες, ἄνευ ἐφέσεως εἰς τὴν τοῦ δήμου ἐκκλησίαν τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν, καὶ μηδεμίᾳ ἄλλῃ ἀρχῇ νὰ ὑπάρχῃ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ἄλλας τινὰς συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 396 καὶ σημ.

Σημ. β'. Τὸ ῥήμα *censeo*, νομίζω, συμβουλεύω, δέχεται τὰς ἑξῆς συντάξεις· *Censeo Carthaginem esse delendam*, εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι πρέπει νὰ καταστραφῇ ἡ Καρχηδών. *Censeo bona reddi*, ψηφίζω ν' ἀποδοθῶσι τὰ πράγματα. *Censeo ut perrumpas* καὶ ἀπλῶς *perrumpas*, σὲ συμβουλεύω νὰ διαρρήγῃς.

§. 252. Καὶ τὰ χαρὰν, ἀγαλλίασιν, εὐαρέσκειαν, δυσαρέσκειαν, θαυμασμὸν σημαίνοντα ῥήματα (verba affectuum) ἀπαιτοῦσι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς αὐτῶν ἐννοίας ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν· οἷον τὰ *gaudeo*, χαίρω, *laetor*, εἶμαι εὐθυμος, *glorior*, καυχῶμαι, *doleo*, λυποῦμαι, *indignor*, δυσχεραίνω, *queror*, παραπονοῦμαι, *miror*, θαυμάζω, *aegre* ἢ *moleste fero*, βαρέως φέρω. Τὰ αὐτὰ ὅμως συντάσσονται καὶ μετὰ τοῦ *quod* καὶ ὀριστικῆς ἢ ὑποτακτικῆς κατὰ τὸν §. 217 α', ὅταν σημαίνεται ἡ αἰτία μᾶλλον τῆς τοιαύτης διαθέσεως ἢ τὸ ἀντικείμενον. *Gaudeo idem mihi svadere, quod ego mea sponte feceram* (Κικ. Ἄττ. 15, 27), χαίρω ὅτι μὲ συμβουλεύεις αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ καὶ ἐγὼ ἐκὼν εἶχον πράξει. *Nihil me*

magis sollicitabat, quam non me, si quæ ridenda essent, ridere tecum (Αὐτόθι 2, 12)· οὐδὲν μᾶλλον μὲ θορυβεῖ, εἰ μὴ· οὐ δὲν γελῶ μετὰ σοῦ, εἰάν τινα ᾧσι ἄξια γέλωτός. — Lætor, quod Petilius incolumis vivit in urbe (Ὅρατ. Σατ. 1, 4, 98)· χαίρω ἢ εὐχαριστοῦμαι, διότι ὁ Πετίλιος ζῆ ἐν τῇ πόλει ἀβλαβής. Scipio querebatur, quod omnibus in rebus homines diligentiores essent, quam in amicis comparandis (Κικ. Ακλι. 17), ὁ Σκηπίων ἐμέμφετο τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἰς πάντα τὰλλα εἰσὶν ἐπιμελέστεροι ἢ εἰς τὴν τῶν φίλων ἀπόκτησιν (1).

§. 253. α'. Μετὰ τὰς κρίσιν τινὰ περιεχούσας φράσεις, ὡς τὰς utile est, par est, fas est, magna laus est καὶ ἄλλας ὁμοίας φύσεως· ἔτι δὲ καὶ μετὰ τὰ ἀπρόσωπα oportet, decet, convenit, expedit, pudet κττ., ἔπεται ἀπαρεμφατικὴ πρότασις ὡς ὑποκείμενον καὶ συμπληρωτικὸν τῆς ἐννοίας αὐτῶν μέρος. Accusatores multos esse in civitate utile est, ut metu contineatur audacia (Κικ. Ῥώσκ. Ἀμ. 20)· ὠφέλιμον εἶναι γὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῇ πόλει πολλοὶ κατηγοροὶ, ἵνα περιστέλληται διὰ τοῦ φόβου ἢ θρασύτης. Omnibus bonis expedit, salvam esse rempublicam (Κικ. Φιλιπ. 13, 8), πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς συμφέρει, σώαν τὴν πολιτείαν εἶναι. Quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnere (Κικ. Κατιλ. 1, 4), οὐδὲ διὰ τῆς φωνῆς ἔτι πληγόνω τούτους, οἵτινες διὰ σιδήρου ἔπρεπε γὰ φορευθῶσι.

β'. Ὄταν ὁμῶς σημαίνεται, ὅτι ἡ τῶν ἀπαρεμφατικῶν τούτων προτάσεων ἐννοία ἢ πράξις γίνεται ἢ ὑπάρχει ἀληθῶς, τότε αὗται ἐκφέρονται διὰ τοῦ quod μεθ' ὀριστικῆς, εἰάν δὲν ἦναι ἀναγκαῖα κατὰ τὸν §. 217 ἢ ὑποτακτικῆ. Eumeni inter Macedones viventi multum detraxit, quod alienæ erat civitatis (Κορνηλ. ἐν βίῳ Εὐμ. 1), πολὺ ἐβλάψε τὸν Εὐμένη, ζῶντα μετὰ Μακεδόνων, ὅτι ἦτο ἀλλογενής. Non pigritiā facio, quod non mea manu scribo (Κικ. Ἀττ. 16, 15), δὲν προέρχεται ἐκ βιβθυμίας, ὅτι δὲν γράφω ἰδίᾳ χειρὶ. Τὸ δὲ pigritiā factum est, ut ad te non scriberem σημαίνει ἐκ βιβθυμίας ἐγένετο, ὥστε γὰ μὴ σοι γράψω, κατὰ τὸν

(1) Βλ. ἀνωτέρω §. 217 1) σελ. 233 ὑπόσημ.

§. 231. Ἦστε διὰ μὲν τοῦ *utile est Gajum adesse* κρίνει τις γενικῶς μόνον, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Γάιου εἶναι ὠφέλιμος, δὲν λέγει ὁμοίως καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀληθῶς παρὼν ὁ Γάιος ἢ ὄχι. Διὰ δὲ τοῦ *ad multas res magnæ utilitati erit, quod Gajus adest*, λέγει, ὅτι ὁ Γάιος εἶναι παρὼν καὶ κρίνει συγχρόνως περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς παρουσίας αὐτοῦ.

Σημ. α'. Πολλάκις τὸ *quod* τοῦτο σημαίνει *ὅτι*, ἢ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο, ὅτι. *Quod autem me Agamemnonem æmulari putas falleris* (Κορν. ἐν βίῳ Ἐπαμ. 4), *ὅτι δὲ νομίζεις* (ἢ καθ' ὅσον νομίζεις, ἢ καὶ ἀπλῶς μόνον, νομίζων), *ὅτι ἐγὼ* (ζηλωτῆ) *ἀμιλλῶμαι πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα*, ἀπαιῶσαι.

Σημ. β'. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα οὐδέποτε ἀναλύει τὸ μετὰ τὰ δοξαστικά καὶ ἀφηγηματικά ῥήματα ἀπαρέμφατον εἰς τὸ *quod* μεθ' ὀριστικῆς ἐγκλίσεως ἢ ὑποτακτικῆς, ὡς ἡ ἑλληνικὴ εἰς τὸ ὡς ἢ ὅτι· τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ἐνίοτε μόνον οἱ Μ. Χ. συγγραφεῖς.

Σημ. γ'. Τὰ ἀπρόσωπα *oportet* καὶ *neccesse est* συντάσσονται καὶ ἄνευ *ut* μεθ' ὑποτακτικῆς κατὰ τὸν §. 231 σημ., ὅταν ὁμοίως τὸ ὑποκείμενον μὲν ὅλως ἄοριστον, μετ' ἀπαρέμφατου μόνον. *Ex malis eligere minima oportet* (Κικ. περὶ καθ. 3, 1), *ἐκ τῶν κακῶν πρέπει νὰ ἐκλέγη τις τὰ ἐλάχιστα*.

§. 254. Ἀπόλυτος ἦτοι μὴ ἐξαρτωμένη ἀπ' ἄλλου ῥήματος ἀπαρέμφατικὴ πρότασις ἀπαντᾷται πολλάκις εἰς ἐκφράσεις θαυμασμοῦ, λύπης περὶ τινος γινομένου ἢ δυνατοῦ γενέσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ καὶ ἀπορηματικοῦ *ne*. *Me miserum! Te ista virtute, fide, prebitate in tantas ærumnas propter me incidisse!* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 1), *Οἴμοι τῷ ἀθ. Πω! Σὺ μὲ τοιαύτην ἀρετὴν, πίστιν, ἀγαθότητα νὰ ἐμπέσης δι' ἐμὲ εἰς τσαύτας ταλαιπωρίας! Mene incepto desistere victam?* (Βιργ. Αἰν. Α. 37), *ἐγὼ ἠττηθεῖσα νὰ παύσω* (ἀποστῶ) *τοῦ ἐπιχειρήματός μου; (1)*

(1) Καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπαρέμφατον τοῦτον ὑβρίζειν; ἀναπνεῖν δέ; ὅν εἴ τις ἐξ ζῆν, ἀγαπᾶν ἔδει (Δημ. 21. 209). Τὸ δὲ μὴδὲ κυνῆν οἴκοθεν ἔλθειν ἐμὲ τὸν κακοδοξίμον' ἔχοντα (Ἀριστ. Νεφ. 268). Ἐπι δὲ καὶ εἰς διαταγὰς καὶ εὐχάς. Τὸς Θρᾷκας ἀπιέναι, παρῆναι δ' εἰς ἐννῆν (Ἀρφ. Ἀχ. 472). Ἐρμῆ ἠπολαῖε, τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν οὕτω μ' ἀποδόσθαι τὴν ἐμῆς ἐμαυτοῦ μητέρα (Ἀρφ. Ἀχ. 816).

§. 255. α. Ἐνίοτε ἀντὶ νὰ ἐκφέρωσιν ἀπροσώπως ἀφηγηματικὰ καὶ δοξαστικὰ καὶ τὸ videtur (δοκεῖ), προσθέτοντες εἰς αὐτὰ ἀπαρεμφρατικὴν πρότασιν, ἐκφέρουσιν αὐτὰ προσωπικῶς, τρέποντες τὴν τοῦ ἀπαρεμφράτου αἰτιατικὴν εἰς ὑποκείμενον τῶν ρημάτων τούτων κατ' ὀνομαστικὴν, ὡσαύτως καὶ τοὺς λοιποὺς τούτου πρὸςδιορισμοὺς, ὅτε τὸ ἀπαρεμφρατὸν ἔχει τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον. Aristides unus omnium justissimus fuisse traditur (naratur, fertur, creditur)· ὁ Ἀριστείδης μόνος πάντων λέγεται ὅτι ἦτο δικαιοτάτος· ἀντὶ τοῦ Aristidem unum omnium justissimum fuisse traditur. Regnante Tarquinio superbo in Italiam Pythagoras venisse reperitur (Κικ. πολιτ. 2, 15), βασιλεύοντος τοῦ Ταρκυνίου, λέγεται ὅτι ἦλθεν ὁ Πυθαγόρας εἰς Ἰταλίαν. Videris mihi satis bene attendere, δοκεῖς μοι, ὅτι ἰκανῶς προσέχεις. Visus sum mihi animos auditorum commovere, δοκῶ (ἔδοξα) ὅτι κινῶ τὰς τῶν ἀκροατῶν ψυχάς.

β'. Τῶν ἀφηγηματικῶν ὁμοῦ καὶ δοξαστικῶν ἐκφέρονται· συνηθέστερον ἀπροσώπως οἱ σύνθετοι ἀπὸ τοῦ πρᾶκειμένου τῆς μετοχῆς χρόνοι, μεθ' οὗς ἔπεται ὀλόκληρος ἀπαρεμφρατικὴ πρότασις· Traditum est, Homerum caecum fuisse (Κικ. Τουσκ. 59), παρεδόθη ὅτι ὁ Ὅμηρος ἦτο τυφλός. Ἐπι δὲ καὶ τὸ μετοχικὸν τούτων ἐπίθετον σχεδὸν πάντοτε· Ubi tyrannus est, ibi dicendum est, plane nullam esse rempublicam (Κικ. Πολ. 3, 31)· ὅπου εἶναι τύραννος, ἐκεῖ πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι οὐδαμῶς ὑπάρχει πόλις (1). Ἀλλὰ πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν Δ. Γ. §. 400, καὶ περὶ τινῶν ἄλλων ἀπαρεμφρατικῶν συντάξεων ἀπὸ §. 401—2.

§. 256. Πολλάκις ἐπιφέρεται ἀπαρεμφρατικὴ πρότασις μὴ ἐξαρτωμένη ἀπὸ ἡγουμένου ἀφηγηματικοῦ ἢ δοξαστικοῦ ῥήματος, ἀλλ'

(1) Οἱ Ἕλληνες καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως ἐκφέρουσιν τὰ τοιαῦτα ῥήματα. Φύναι ὁ Κύρος λέγεται καὶ ἄδεται ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τῶν βαρβάρων εἶδος κάλλιστος (Ξ. Κ. Π. 4, 2, 4). Ὁμολόγηται ὁ ἰατρός σωμάτων εἶναι ἄρχων (Πλ. Πολ. 4, 342). Ὁμολογεῖται, τὸς ὑπὸ Διὸς εὐγενεστάτους τῶν ἡμιθέων εἶναι (Ἰσοκ. Εὐαγ. 43). Λέγεται, Ἀλιβιάδην, πρὶν εἶκοσιν ἐτῶν εἶναι. Περικλεῖ τοιαύδε διαλεχθῆναι περὶ νόμων (Ξ. Ἀπμ. 4, 2, 40). Ἐπι δὲ καὶ τὸ δοκῶ (videor) συντάσσεται πολλάκις ὡς προσωπικόν.

ἐμμέσως ἀπὸ ἐτέρου ῥήματος ἢ προτάσεως, εἰς ἕτερον διάφορον τοῦ λέγοντος ἢ τοῦ συγγραφέως πρόσωπον ἀποδιδομένης, ἐξ ἧς δυνατὸν εἶναι ν' ἀναπληρωθῇ τὸ ῥῆμα λέγει, ἢ τι ὅμοιον, ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται τότε ἡ ἀπαρεμφατικὴ πρότασις. *Regulus in senatum venit, mandata exposuit, sententiam ne diceret recusavit, quamdiu jurejurando hostium teneretur, non esse se senatorem* (Κικ. περὶ καθ. 3, 27). Ὁ Πηγύλος ἤλθεν εἰς τὴν Σύγκλητον, ἀνήγγειλε τὰ ἐπιταχθέντα, ἠρνήθη γὰρ ἐκφράση γινώμην, (λέγων) ὅτι, ἐφ' ὅσον ἐκωλύετο ὑπὸ τοῦ ὅρκου τῶν ἐχθρῶν, δὲν εἶναι Γερουσιαστῆς. *Regulus reddi captivos negavit esse utile; illos enim adolescentes esse et bonos duces, se jam confectum senectute* (Κικ. περὶ καθ. 3, 27. ἐκ τοῦ *negavit* ὑπονοεῖται καταφατικὸν ῥῆμα *dicens*, ἀφ' οὗ ἡ ἀπαρεμφατικὴ πρότασις) Ἠρνήθη ὁ Πηγύλος, ὅτι εἶναι ὠφέλιμον ν' ἀποδοθῶσιν οἱ αἰχμάλωτοι τῶν Καρχηδονίων (λέγων ὅτι), ἐπειδὴ, ἐκεῖνοι μὲν εἰσι νέοι καὶ καλοὶ στρατηγοὶ, αὐτὸς δὲ καταβεβλημένος ἤδη ὑπὸ τοῦ γήρως (1).

Σημ. α'. Ἡ χρῆσις αὕτη τῆς ἀπαρεμφατικῆς συντάξεως καλεῖται ἰδίως πλάγιος λόγος (*oratio obliqua*), ἐν ᾧ ὁ λέγων ἢ ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει ξένον λόγον κατ' ἀπαρέμφατον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἰδίους λόγους, οὓς ἐκφέρει ἐν ὀρθῷ λόγῳ (*oratio directa*) καθ' ὀριστικὴν (2).

Σημ. β'. Οὕτως εἰζάγονται πολλάκις ὑπὸ τῶν συγγραφῶν ξένοι λόγοι ἐκφερόμενοι διὰ πολλῶν ἐφεξῆς ἀπαρεμφάτων, ὧν τὸ πρῶτον ἐξαρτᾶται ἢ ἀμέσως ἀπὸ ἀφηγηματικοῦ καὶ δοξαστικοῦ ῥήματος ἢ ἐμμέσως κατὰ τὸν ἡδὴ ρηθέντα τρόπον. Ὅτε ὁ τοιοῦτος ἀπαρεμφα-

(1) Ὡσαύτως καὶ παρ' Ἑλλησιν Ἅγις τοὺς πρέσβεις εἰς Λακεδαίμονα ἐκέλευσεν εἶναι· οὐ γὰρ εἶναι κύριος αὐτός (Ξ. Ἑλλ. 2, 2, 12). Ὁ Ἅγις παρητεῖτο (τοὺς Λακεδαιμονίους) μὴ ζημιῶσαι αὐτόν. Ἐργῶ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσσεσθαί τὰς αἰτίας στρατευσάμενος (Θουκ. 5, 63).

(2) Οἱ Ἕλληνες ξένον λόγον, ἂν δὲν ᾖ ἀπλῆ διήγησις, ἐκφέρουσι συνήθως μὲν ἐν ὀρθῷ λόγῳ διὰ τοῦ ὡς ἢ ὅτι, παρεμβάλλοντες καὶ τὸ ῥῆμα εἶπεν, ἔφη, εἶρετο κττ., σπανιώτερον δὲ δι' ἀπαρεμφάτου ἐν πλάγιῳ λόγῳ. Κύριος ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀκούει, Ἀδροκόμην ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς. Πρὸς τοῦτον οὖν, ἔφη, βούλεται ἐλθεῖν· κἂν μὲν ᾖ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη γράξαι ἐπιθεῖναι αὐτῷ, ἂν δὲ φεύγῃ, ἡμῶς εἰς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευόμεθα (Ξ. Ἄν. 1, 3, 20).

τικὸς λόγος ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος παρωχημένου χρόνου, τότε ἐκφέρεται καὶ οὗτος εἰς τοιοῦτον χρόνον. Ἐνίστε ὅμως μεταβαίνει ὁ πλάγιος λόγος καὶ εἰς ἐνεστώτα, ὅταν, ὁ ἀφ' οὗ οὗτος ἐξαρτᾶται χρόνος ᾗναι ἱστορικὸς ἐνεστώτης. ὄντος δὲ τούτου τοιούτου, ὁ πλάγιος λόγος ἐκφέρεται κατ' ἐνεστώτα ἢ παρωχημένον χρόνον. Παραδείγματα συνεχοῦς πλαγίου λόγου μετὰ τοιούτων χρονικῶν ἐναλλαγῶν ὅρα παρὰ Καίσαρι ἐν Γαλλ. Πολ. 1, 13, 14, 17, 18, 20, 31, 35, 36, 44, 46. Λιβ. 1, 50, 53, 2, 6 καὶ ἐξῆς.

Σημ. γ'. Τὸ ἐν ὀρθῷ λόγῳ κατὰ προστακτικὴν, ἢ ἐπὶ προτροπῆς καὶ ἀπαγορεύσεως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμενον, ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν ἀλλ' ὁ ἐνεστώτης τοῦ ὀρθοῦ λόγου τρέπεται τότε εἰς παρατατικὸν ἐν τῷ πλαγίῳ. *Sin bello persequi perseveraret, reminisceretur pristinae virtutis Helvetiorum. Quare ne committeret, ut is locus ex calamitate populi Romani nomen capere* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 13. Οὕτω διηγεῖται ἐν πλαγίῳ λόγῳ ὁ Καίσαρ τοὺς τῶν Ἑλβετῶν λόγους· οὗτοι ὅμως εἶπον ἐν ὀρθῷ λόγῳ· *Si bello perseveras, reminiscitor pristinae virtutis Helvetiorum. Quare ne commiseris, ut κλπ.*) Ἐὰν ἐμμένῃ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου, ἄς ἐνθυμηθῇ τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἑλβετῶν ἀνδρείαν. Διὸ ἄς μὴ συντελέσῃ συνάπτων μάχην, γὰρ ὀνομασθῆ ὁ τόπος αὐτὸς ἀπὸ τῆς συμφορᾶς τῶν Ῥωμαίων. Ἐνίστε ὅμως τηρεῖται καὶ ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ ὁ ἐνεστώτης, ὁ ἀπὸ ἱστορικοῦ ἐνεστώτος ἐξαρτώμενος. Βλ. Δ. Γ. §. 404.

§. 257. Αἱ ἐν ὀρθῷ λόγῳ καθ' ὀριστικὴν καὶ α' ἢ γ' πρόσωπον ἐκφερόμεναι ἐρωτήσεις, ἐν πλαγίῳ λόγῳ τρέπονται εἰς ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν· καθ' ὑποτακτικὴν δὲ ἐκφέρονται μόνον αἱ τοῦ β' προσώπου ἐν τῷ ὀρθῷ λόγῳ· ἀλλὰ τότε ὁ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἐνεστώτης ἢ παρακείμενος τρέπεται εἰς παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντελικὸν ἐν τῷ πλαγίῳ· ἐνίστε ὅμως τηρεῖται ἀμετάβλητος ὁ ἐνεστώτης καὶ ἐν ταῦθα κατὰ τὸν ἡγούμενον §. *Quid se vivere, quid in parte civium censeris, si quod duorum hominum virtute partum sit, id obtinere universi non possint?* (Λιβ. 7, 18. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· *quid vivimus, quid in parte civium censemur?*)· διατι γὰρ ζῶσι, διατι γὰρ καταλέγονται ἐν τῇ τάξει τῶν πολιτῶν, ἐὰν, ὅτι διὰ τῆς ἀρετῆς

δύο ἀνδρῶν κατωρθώθη, δὲν δύνανται σύμπαντες τὰ τηρήσωσιν αὐτό; Si veteris contumeliae oblivisci vellet, num etiam recentium injuriarum memoriam deponere posse? (Καισ. Γ. Πολ. I. 14. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· si volo — num — possum κλπ.), εἰὰν ἤθελε τὰ Δημοσιονήση τὴν παλαιὰν ὕβριν, μήπως ἠδύνατο ἢ ἀποβάλλῃ τὴν μνήμην καὶ τῶν προσφάτων ἀδικιῶν; Quid de praeda faciendum censerent? (Λιβ. 5, 20. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ censetis), τί περὶ τῆς λείας ἐνόμιζον πρότερον τὰ γείνη;

Ἐρωτήσεις καθ' ὑποτακτικὴν ἐν ὀρθῷ λόγῳ ἐκφερόμεναι (§. 214), τηροῦσι καὶ ἐν τῷ πλαγίῳ τὴν αὐτὴν ἐγκλισιν, μεταβάλλουσι δὲ συνήθως μόνον τὸν χρόνον· Qvis sibi hoc persvaderet? (Καισ. Γ. Πολ. 5, 29. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· quis sibi hoc persvadeat?), τίς ἤθελε πεισθῆ εἰς τοῦτο; Cur fortunam periclitaretur? (δ αὐτὸς Ἐμ. Πολ. I, 72. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· cur fortunam periclititer?), διατι ἢ ἀποπειραθῆ τῆς τύχης;

Περὶ τῶν χρόνων τῆς Ἀπαρεμφάτου.

§. 258. Ἡ ἀπαρέμφατος ἔχει μόνον τοὺς τρεῖς ἀρκτικούς λεγομένους χρόνους, οἵτινες διακρίνονται κατὰ τὴν σημασίαν ἀπ' ἀλλήλων ὡς καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ· Dico eum venire, λέγω ὅτι ἐρχεται, venisse, ὅτι ἐλήλυθε, venturum esse, ὅτι θέλει ἐλθεῖ ὡς αὐτως καὶ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ. Τὸ δὲ ἐν τοῖς συνθέτοις χρόνοις esse παραλείπεται πολλάκις.

Σημ. Ὁ παρακείμενος ἔχει οὐ μόνον τὴν τοῦ ἑλληνικοῦ παρακειμένου καὶ ὀριστοῦ σημασίαν, ἀλλ' ἐπίτε καὶ τὴν τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος. Poteras dixisse (Ὁρατ. Ποιητ. στοιχ. 328), ἠδύνασο τὰ εἰπεῖς. Bellum ante hiemen perfecisse possumus (Λιβ. 37, 19. μικρὸν διάφορον τοῦ perficere poterimus), δύναμεθα τὰ ἐχόμεν τετελεσμένον τὸν πόλεμον πρό τοῦ χειμῶνος. Ἐν ταύτῃ τῇ σημασίᾳ ἔπεται ἐπίτε μετὰ τὰς φράσεις satis est, satis habeo, contentus sum καὶ μετὰ τὰ ἀπρόσωπα pœnitēbit, pudebit, juvabit, melius erit, παρακείμενος, ὅπου καὶ ὁ ἐνεστώς ἤθελεν ἔχει καλῶς· Proinde quiesce erit melius (Λιβ. 3, 48), κάλλιον ἔσται ἡσυχάζειν.

§. 259. α'. Τὴν ἔλλειψιν τοῦ παρατατικοῦ ἀναπληροῖ ὁ παρακεί-

μενος, ὅταν ἡ κυρία πρότασις, ἀφ' ἧς τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, ἔχῃ ἐνεστώτα ἢ μέλλοντα. *Narrant illum, quoties filium conspexisset, ingemuisse* (ἐν τῇ ὀριστικῇ *ingemiscebat, quoties filium conspexerat*) διηγοῦνται ὅτι ἐκεῖνος ἐσιτέραζεν, ὡσάκις ἤθελεν ἰδεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ ὁ παρακείμενος τῆς ἀπαρεμφάτου μετὰ τοῦ *fuisse* ἐπέχει τόπον παρατατικοῦ, σημαίνοντος τὸ συνεχές τῆς πράξεως ἢ διαρκούσαν κατάστασιν, ὡς καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ μετὰ τοῦ *fui* ἢ *eram* (βλ. §. 204). *Dico Luculli adventu maximas Mithridatis copias omnibus rebus ornatas atqve instructas fuisse* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νομ. 8· Ἐν τῇ ὀριστικῇ· *copiae ornatae atqve instructae erant*)· λέγω, ὅτι κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Λουκούλλου αἱ τοῦ Μιθριδάτου μέγισται στρατιωτικαὶ δυνάμεις ἦσαν κεκοσμημέναι καὶ παρεσκευασμέναι μὲ πάντα τὰ ἀναγκαῖα. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου σημαίνεται ἐνίοτε καὶ ἡ τοῦ παθητικοῦ ὑπερσυντελικῆ ἔννοια. *Nego litteras jam tum scriptas fuisse* ἀρροῦμαι, ὅτι τότε ἤδη ἦτο γεγραμμένη ἢ ἐπιστολή.

β'. Ἐν ἀπαρεμφατικῇ προτάσει, ἀπὸ παρωχημένου χρόνου ἢ ἱστορικοῦ ἐνεστώτος ἐξαρτωμένη, τίθεται ὁ ἀπαρεμφατικός ἐνεστώτης, παρακείμενος καὶ μέλλων· ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐνεστώτης σημαίνει τὸ ἐν τῷ παρωχημένῳ τῆς κυρίας προτάσεως χρόνῳ διαρκούν, ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον ἤδη, καὶ ὁ μέλλων τὸ τότε μέλλον, ἀνθ' ὧν ἐν ὀριστικῇ ἐγκλίσει ἤθελε τεθῆ ὁ παρατατικός, ὁ ὑπερσυντελικός καὶ ὁ μέλλων. *Dicebat, dixit, dixerat se timere* (παρατατ. ὅτι ἐφοβεῖτο), *se timuisse, deceptum esse* (ὑπερσυντελικός· ὅτι εἴχε φοβηθῆ, ἀπατηθῆ), *se venturam esse, deceptum iri* (μέλλων· ὅτι ἤθελεν ἐλθεῖ, ἀπατηθῆ).

Σημ. Μετὰ τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει *memini*, ὑπερ ἔχει σημασίαν ἐνεστώτος (βλ. §. 62), ἔπεται ἐν τῇ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἀπαρεμφατικῇ ἐνεστώτης· *Memini Catonem anno ante, quam est mortuus, mecum et cum Scipione disserere* (Κικ. Λαίλ. 3), ἐνθυμούμαι ὅτι ὁ Κάτων, ἐν ἔτος πρὶν ἀποθάνῃ, διελέχθη μετ' ἐμοῦ καὶ τοῦ Σκηπίωνος. Ἐνίοτε δὲ καὶ παρακείμενος· *Meministis me ita initio distribuisse causam* (Κικ. Ῥωσ. Ἀρ. 42)· ἐνθυμεῖσθε ὅτι οὕτως ἐν ἀρχῇ διέγρασα τὴν ἐπέθεσιν. Περβ. Δ. Γ. §. 408 σημ. β'.

§. 260. Ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἀπαρεμφατικοῦ μέλλοντος εὐρηται πολλάκις περιγραφή αὐτοῦ διὰ τοῦ fore (καὶ ἐνίοτε διὰ τοῦ futurum esse), ut (amem ἢ amer)· οἶον, clamabant homines, fore, ut ipsi sese dii immortales ulciscerentur (Κικ. Βέρρ. 4. 40.)· ἐφώναζον οἱ ἄνθρωποι, ὅτι αὐτοὶ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ θέλουσιν ἐκδικηθῆ ἑαυτούς· καὶ μάλιστα τῶν ρημάτων, τῶν μὴ ἐχόντων σουπῖνον καὶ μέλλοντα μετοχῆς. Video te velle in cœlum migrare. Spero fore, ut contingat id nobis (Κικ. Τουσκ. 1, 34)· Βλέπω, ὅτι θέλεις ῥ' ἀπέλθῃς εἰς οὐρανόν· Ἐλπίζω, ὅτι θέλομεν ἐπιτύχει τοῦτον.

Σημ. Τὸ fore μετὰ παρακειμένου μετοχῆς παθητικῶν καὶ ἀποθετικῶν ρημάτων ἔχει σημασίαν τετελεσμένου μέλλοντος· Carthaginienses debellatum mox fore rebantur (Λιβ. 23, 13), οἱ Καρχηδόνιοι ἐνόμιζον, ὅτι μετ' ὀλίγον θέλει εἶσθαι τετελεσμένος ὁ πόλεμος. Hoc dico, me satis adeptum fore (Κικ. ὑπὲρ Σύλ. 9), Τοῦτο λέγω, ὅτι ἱκανὸν θέλω ἔχει κατορθώσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΟΥΠΙΝΟΥ, ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ.

§. 261. Τὸ πρῶτον ἢ ἐνεργητικὸν σουπῖνον συντάσσεται μετὰ ρημάτων κινήσεως σημαντικῶν, καὶ σημαίνει τὸν σκοπὸν τῆς κινήσεως. Fabius Pictor Delphos ad oraculum missus est sciscitatum, quibus precibus deos possent placare (Λιβ. 22, 57)· ὁ Φάβιος Πικτωρ ἐστάλη εἰς Δελφοὺς πρὸς τὸ μαρτεῖον, ἵνα ἐρωτήσῃ διὰ τίνων δεήσεων ἠδύνατο ῥὰ ἐξιλεώσῃ τοὺς θεοὺς. Lacedæmonii senem sessum receperunt (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 18), οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐδέχθησαν τὸν γέροντα ἵνα καθήσῃ παρ' αὐτοῖς.

Σημ. α'. Τὴν ἐννοιαν τοῦ τέλους καὶ τοῦ σκοποῦ ἐκφέρουσιν ἄλλως διὰ τελικῆς προτάσεως μὲ τὸ ut καὶ ὀποτακτικῆς (§. 215), ἢ διὰ τῆς ad μετὰ μετοχικοῦ ἐπιθέτου (ad ludos spectandos, ἵνα θεωρήσῃ τοὺς ἀγῶνας)· ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς (spectaturus, θεωρήσων), ἢ διὰ τοῦ causa μετὰ γενικῆς γερουνδίου (spectandi causa, τοῦ θεωρήσαι ἕνεκα). Οἱ δὲ ποιηταὶ μετὰ χριζόνται ἐνίοτε κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων ἀπαρέμφατον ἀντὶ

σουπίου. Proteus pecus egit altos visere montes (ὄρατ. ᾿Ωδ. 1, 2, 7), ὁ Πρωτεὺς ὠδήγησε τὸ αὐτοῦ ποίμνιον, ἔρα ἰδῆ τὰ ὑψηλὰ ὄρη(1).

Σημ. β'. Λέγουσι πρὸς τούτους: Dare alicui aliquam nuptum, εἰς γάμον διδοῖναι ἢ ὑπανδρεύειν τινά. Τὰ δὲ eo ultum, eo perditum, σημαίνουσιν ὅτι καὶ τὰ perdo, ulciscor.

§. 262. Τὸ δεύτερον ἢ παθητικὸν σουπίον συντάσσεται μετὰ ἐπιθέτων, προσδιορίζον τὴν ἔννοιαν αὐτῶν, ὅπως τὸ παθητικὸν καὶ ἐνεργητικὸν ἐνίοτε ἀπαρέμφατον παρ' Ἑλλήσι μετὰ ἐπιθέτων συντασσόμενον. Honestum, turpe factu, καλὸν, αἰσχρὸν πραχθῆναι. Quid est tam jucundum cognitu atque auditu quam sapientibus sententiis gravibusque verbis ornata oratio? (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 8), τί εἶναι τοσοῦτον τερπνὸν γνωσθῆναι ἢ ἀκουσθῆναι, ὅσον λόγος κεκοσμημένος με σοφὰς γνώμας καὶ σεμνὰς λέξεις; Mirabile visu, dictu κττ. θαυμαστὸν ἰδεῖν, εἰπεῖν (2).

Σημ. α'. Ἐπίθετά τινα καὶ μάλιστα τὰ οὐδέτερα facile, difficile καὶ proclive συντάσσονται μετὰ σουπίου ἀνθ' οὗ ἄλλως ἤθελε τεθῆ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον αὐτῶν. Difficile dictu est, quantum conciliet homines comitas affabilitasque sermonis (=dicere. Κικ. περὶ καθ. 2, 15), δύσκολον εἶναι γὰρ εἰπεῖν τις πόσον συνδέει τοὺς ἀνθρώπους ἢ φιλοφροσύνη καὶ εὐπροσηγορία. Οὕτω συντάσσονται καὶ τὰ fas ὄσιον, nefas, ἀρόσιον. Nefas est dictu, miseram fuisse Fabii Maximi senectutem (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 5), ἀρόσιον εἶναι γὰρ εἰπαμεν, ὅτι τοῦ Φαβίου Μαξίμου τὸ γῆρας ἦτο ἄθλιον.

Σημ. β'. Σπανίως ἔπεται σουπίον μετὰ τὰ ἐπίθετα dignus καὶ

(1) Ξενοφῶν τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον (Ξ. Ἄν. 5, 2, 4). Οἱ Ἀθηναῖοι δέκα τῶν νεῶν προῦπεμψαν εἰς τὸν μέγαν λιμένα πλεῦσαι τε καὶ κατασκέψασθαι. (=πλευσομένας καὶ κατασκεψομένας), ἧ τι ναυτικὸν ἐστὶ καθελκυσμένον (Θουκ. 6, 50).

(2) Τὸ σουπίον τοῦτο εἶναι κυρίως ἀφαιρετικὴ πτώσις ῥηματικοῦ ὀνόματος τῆς δ' κλίσεως, τὸ κατὰ τι σημαίνουσα (ὄρα §. 142). Οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ἀντ' αὐτοῦ μετὰ ἐπιθέτων ἀπαρέμφατον. Λόγοι ἐμοὶ μὲν ἀναγκαιότατοι προσιπεῖν, ὑμῖν δὲ χρησιμώτατοι ἀκοῦσαι (Δημ. 21, 24). Λόγος δυνατὸς κατανοῆσαι (Πλ. Φαίδ. 90) Κύνες ἀμορφοὶ καὶ αἰσχρὰ ὀρᾶσθαι (Ξ. Κυνηγ. 3, 3).

indignus. Nihil dicta dignum, ἀντὶ nihil dignum, quod dicitur (Λιβ. 9, 43), οὐδὲν ἄξιον εἰπεῖν.

Σημ. γ. Τὴν ἔννοιαν τοῦ σουπίνου τούτου δηλοῦσι πολλάκις διὰ τῆς προθέσεως ad μετὰ τοῦ γερουνδίου καὶ μάλιστα μετὰ τὰ ἐπίθετα facilis, difficilis jucundus. Res facilis ad intelligentum, πρᾶγμα εὐκόλῳ πρὸς τὸ ἐννοηθῆναι. Πρβ. Δ. Γ. §. 412.

§. 263. Τὸ γερούνδιον ἐπέχει τόπον ὀνομαστικοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι· διότι ἡ λατινικὴ γλῶσσα μὴ ἔχουσα ἄρθρον σημαίνει τὰς μὲν πλαγίας πτώσεις τούτου διὰ τοῦ γερουνδίου, τὴν δὲ ὀνομαστικὴν διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ ῥήματος. Ὅταν ὅμως τὸ γερούνδιον ᾖ ῥήματος ἐνεργητικοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτο ἔπρεπε νὰ συνταχθῇ μετὰ αἰτιατικῆς, μεταχειρίζονται ἀντ' αὐτοῦ συνηθέστερον τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον, τὴν δὲ αἰτιατικὴν ἐκείνου τρέπουσιν εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ ἐπιθέτου τούτου πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ συντακτικὴ αὐτοῦ λέξις. Διὸ ἀντὶ νὰ εἴπωσι consilium capiendi urbem, τὸ σχεδὸν τοῦ κυριεῦσαι τὴν πόλιν, καὶ persequendo hostes, διὰ τοῦ καταδιώκειν τοὺς ἐχθροὺς, λέγουσι consilium urbis capiendæ, persequendis hostibus. Ὡς αὐτῶς προτιμῶσι ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς καὶ ἐνίοτε ἀντὶ τῆς ἀφαιρετικῆς τοῦ γερουνδίου ἐνεργητικῶν ῥημάτων μετὰ προθέσεων συνημμένων τὰς αὐτὰς τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου πτώσεις. Ὅθεν ἀντὶ νὰ εἴπωσιν ad placandum deos, πρὸς τὸ ἐξιλεῶσαι τοὺς θεοὺς, καὶ in laudando victorem, ἐν τῷ ἐπαιεῖν τὸν νικητὴν, λέγουσιν ad placandos, in victore laudando. Ἔτι δὲ καὶ ἡ δοτικὴ τοῦ γερουνδίου μετὰ αἰτιατικῆς εἶναι σχεδὸν ἄχρηστος.

Σημ. Εἰς τὰς λοιπὰς δὲ περιπτώσεις, ὅπου πρέπει νὰ τεθῇ γενικὴ ἡ ἀφαιρετικὴ ἄνευ προθέσεως, εἶναι ἀδιάφορος ἡ ἐκλογή τοῦ γερουνδίου μετὰ αἰτιατικῆς ἢ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου. Ὅθεν τινὲς μὲν μεταχειρίζονται ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις συχνότερον τὸ γερούνδιον ἢ τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον, ὁ δὲ Κικέρων καὶ Καῖσαρ τὸ ἐπίθετον τοῦτο. Ὅπου ὅμως τὸ ἀντικείμενον εἶναι οὐδέτερον ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμία, προτιμᾶται συνήθως τὸ γερούνδιον· ὅθεν λέγουσι studium aliquid agendi, σπουδὴ πρὸς τὸ πρᾶξαι τι. falsum fatendo, διὰ τοῦ λέγειν ψεῦδος· ἐκτὸς ὅπου τὸ ἐπίθετον ἔχει καθολικὴν ἔννοιαν·

ὡς *studium veri inveniendi*, ἡ σπουδὴ πρὸς τὸ ἀνευρίσκειν τὴν ἀλήθειαν. Πρβ. Δ. Γ. §. 413.

§. 264. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἢ μὲν γενικὴ τοῦ γερονδίου μόρου καὶ ἢ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων μετὰ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἔπεται ὡς ἢ ἐξ ἀντικειμένου γενικὴ μετὰ τὰ ἐν §. 106 οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα, καὶ ὡς ἢ διοριστικὴ γενικὴ μετὰ τὰ ἐν §. 109 οὐσιαστικά. *Cum spe vincendi abjecisti etiam pugnandi cupiditatem* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 4, 7), μετὰ τῆς ἐλπίδος τοῦ *vikār* ἀπέβαλες καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ μάχεσθαι. *Potestas mihi data est augendae dignitatis tuae* (αὐτόθι 10, 13), μοι ἐδόθη ἐξουσία τοῦ αὐξῆσαι τὸ σὸν ἀξίωμα. *Peritus nandi*, ἔμπειρος τοῦ *kolymbār*. *Neuter sui pretegendī corporis memor erat* (Λιβ. 2, 6), οὐδέτερος ἐνεθυμεῖτο τὰ καλύψῃ τὸ σῶμά του. Μετὰ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου τίθεται πάντοτε ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς *se* ἢ γενικὴ τοῦ οὐδετέρου *sui*, κατὰ τὰ ἐν §. 113 ῥηθέντα, ἐπὶ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ἀδιαφόρως. *Principes civitatis non tam sui conservandi quam tuorum consiliorum reprimendorum causa Roma profugerunt* (Κικ. Κατ. 1, 3) οἱ τῆς πόλεως πρῶτοι ἀπῆλθον ἐκ Ῥώμης ὅχι τοσοῦτον ἵνα σώσωσιν ἑαυτοὺς, ὅσον ἵνα περιστείλωσι τὰ σὰ σχέδια.

Σημ. Οὐσιαστικὰ ἄλλως μετὰ γενικῆς συντασσόμενα, ὅταν εὐρίσκωνται μετὰ τοῦ *est*, δέχονται ἀπαρέμφατον συνηθέστερον. *Tempus est abire*, εἶναι καιρὸς τοῦ ἀπέρχεσθαι. *Consilium est* (= *decrevi*) *exitum exspectare*, ἢ ἐμὴ γνώμη εἶναι τὰ περιμένω τὸ τέλος. Ὡσαύτως καὶ τὸ *consilium capio* συντάσσεται συνηθῶς μετ' ἀπαρεμφάτου. *Galli consilium ceperunt ex oppido profugere* (Καισ. Γ. Π. 6, 26), οἱ Γάλλοι ἀπεφάσισαν τὰ φύγωσιν ἐκ τῆς πόλεως. Ἔτερά τινα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 417 μετὰ τῶν σημ.

§. 265. Δοτικὴ γερονδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων (§. 236) συντάσσονται φράσεις καὶ ῥήματα, ἅτινα δέχονται τὸ δεῦτερον ἀντικείμενον κατὰ δοτικὴν (ὡς τὰ *operam dare alicui, diem dicere, locum capere*) καὶ ἐπίθετα, σημαίνοντα πρόσφορον, κατάλληλον πρὸς τι. *Consul placandis dis dat operam* (Λιβ. 22, 2), ὁ ὕπατος ἀσχολεῖται πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν θεῶν. *Ge-*

nus armorum aptum legendis corporibus (Λιβ. 32, 10), κατὰ ληλοῦ εἶδος ὄπλων εἰς τὸ καλύπτειν τὰ σώματα. Ἀλλὰ μετὰ τοιαῦτα ἐπιθέτα ἔπεται συνηθέστερον ἢ πρόθεσις ad μετὰ αἰτιατικῆς γερουνδίου. Σκοπὸν ἢ προορισμὸν σημαίνει ἢ δοτικὴ τοῦ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου μετὰ ὀνομάτων λειτουργίας ἢ ἀρχῆς σημαντικῶν, καὶ μάλιστα μετὰ τῶν συνθέτων ἐκ τοῦ vir. Curator muris reficiendis, ἐπιμελητῆς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς. Βλέπε καὶ τινὰς ἄλλας συντάξεις ἐν τῇ Δ. Γ. §. 415 μετὰ τῶν σημ.

§. 266. Αἰτιατικὴ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου, μετὰ οὐσιαστικοῦ συνημμένου, εὔρηται μόνον μετὰ προθέσεων καὶ μάλιστα μετὰ τῆς ad καὶ σπανιώτερον μετὰ τῆς inter, ἐν ᾧ, καὶ ob. Breve tempus ætatis satis longum est ad bene honesteque vivendum (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 19), βραχὺς χρόνος βίου εἶναι ἀρκετὰ μακρὸς πρὸς τὸ καλῶς καὶ ἐναρέτως ζῆν. Cicero inter agendum nunquam est destitutus scientiā juris (Κυντιλ. 12, 3, 10), οὐδέποτε ὁ Κικέρων ἐν τῷ πράττειν τὰ πολιτικὰ ἀπεμακρύνθη τῆς τοῦ δικαίου ἐπιστήμης. Flagitiosum est ob rem judicandam pecuniam accipere (Κικ. Βεξβ. 2, 32), αἰσχρὸν τὸ ἐνεκα δίκης λαμβάνειν χρήματα.

§. 267. Ἀφαιρετικὴ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου εὔρηται ἢ καθ' ἑαυτὴν, μέσον ὄργανον καὶ τρόπον σημαίνουσα, ἢ μετὰ τῶν προθέσεων in, ad, de, ex. Omnis loqvendi elegantia augetur legendis oratoribus et poetis (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 10), ἅπανα ἢ τοῦ λόγου χάρις αὐξάνει διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ῥητόρων καὶ ποιητῶν. In voluptate spernenda virtus vel maxime cernitur (Κικ. Νόμ. 1, 19), ἐν τῇ καταφρονήσει τῶν ἡδονῶν καθορᾶται μάλιστα ἢ ἀρετὴ. Summa voluptas ex discendo capitur (ὁ αὐτὸς περὶ Τελ. 5, 18), μερίστην ἡδονὴν αἰσθητόμεθα ἐκ τοῦ μαρθάνειν. L. Cornelius, complexus Appium, non, cui simulabat, consulendo, diremit certamen (Κικ. 3, 41) ὁ Λεύκιος Κορνήλιος, ἐραγκαλισθεὶς τὸν Ἀππίον, ἔπαυσε τὸν ἀγῶνα, μὴ μεριμνῶν περὶ οὗ ἔδεικνυεν ὅτι μεριμνᾷ. Βλ. Δ. Γ. §. 416 μετὰ τῶν σημ.

Σημ. Οἱ Λατῖνοι ποιηταὶ κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων συνάπτουσιν ἐνίοτε ἀπκρέμφοτον μετὰ οὐσιαστικῶν καὶ τοῦ est, μετὰ ἐπι-

θέτων καὶ ἐνίοτε μετὰ ῥημάτων, ἀνθ' οὗ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τίθεται τὸ γερούδιον κατὰ γενικὴν ἢ ἑτέραν πτώσιν μετὰ τῶν προθέσεων ad καὶ in. Ὅρα τὰ παραδείγματα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 419.

§. 268. Τὸ ἐκ μεταβατικῶν ῥημάτων μετοχικὸν ἐπίθετον ἀντιστοιχεῖ τοῖς εἰς τέλος ἐπιθέτοις τῆς ἑλληνικῆς κατὰ τε τὴν σημασίαν καὶ τὴν σύνταξιν· ἐπειδὴ δηλοῖ τὸ πρέπον, δέον καὶ ὀφειλόμενον γενέσθαι, τὸ δὲ ὑποκείμενον δέχεται κατὰ δοτικὴν (1). *Ager colendus, ut fruges ferat, ὁ ἀγρὸς πρέπει νὰ καλλιεργῆται, ἵνα φέρῃ καρπούς. Tria videnda sunt oratori, quid dicat et quo quidque loco et quomodo* (Κικ. ῥητ. 14), *εἰς τρία ὀφείλει ν' ἀποβλέπῃ ὁ ῥήτωρ, τί θέλει εἰπεῖ ποῦ ἕκαστον καὶ πῶς. Video rem omittendam esse, βλέπω ὅτι πρέπει νὰ παραλείψω τὸ πρᾶγμα.*

§. 269. Ἀμεταβάτων ῥημάτων, ὧν τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἶναι ἄλλως ἄχρηστον, ἀπαντᾶται αὐτὸ ἐνίοτε κατ' οὐδέτερον μόνον γένος μετὰ τοῦ est ὡς ἀπρόσωπος ἔκφρασις (οἷα εἰσι καὶ αἱ τριτοπρόσωποι τῶν αὐτῶν ῥημάτων, *venitur, ventum est* κτλ. βλ. §. 98), σημαίνουσα ἀπλῶς ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. *Proficiscendum mihi erat illo ipso die, ὄφειλον ν' ἀπέλθω κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Utendum erit viribus, πρέπει νὰ γείνη χρῆσις τῶν δυνάμεων. Obliviscendum tibi injuriarum esse censeo, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ λησμονήσῃς τὰς ἀδικίας* (2).

Σημ. α'. Οἱ ἀρχαιότεροι σχηματίζουσιν ἐνίοτε καὶ ἀπὸ μεταβατικῶν ῥημάτων τοιαύτας ἀπροσώπους φράσεις, προσθέτοντες καὶ αἰτιατικὴν ἀντικειμένου. *Mihi hac nocte agitandum est vigiliis* (Πλαυτ. Τριν. 4, 2, 27), ἀντὶ *mihi hac nocte agitandae sunt vigiliae, τὴν νύκτα ταύτην πρέπει νὰ φυλάξω φυλακῆν.*

Σημ. β'. Ὅταν τὸ ῥῆμα συντάσσεται μετὰ δοτικῆς, τότε συμπί-

(1) Ὅρα Ἄσωπ. μικ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΗ'. §. 25.

(2) Οὐ μόνον ἀπὸ ἀμεταβάτων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μεταβατικῶν ῥημάτων σχηματίζουσιν οἱ Ἕλληνες τοιαύτας ἀπροσώπους φράσεις μετὰ τὸ ἐπίθετον τοῦτο κατ' οὐδέτερον γένος ἔκφερόμενον. Ἴτεον ἐστίν. Ἴτεα ἐστίν. — Ἐπιχειρητέον τῷ ἔργῳ. Ἐπιμελητέον τῶν βουσημάτων. Ἀσκητέον τὴν σοφίαν. Τοὺς παῖδας εἰς τὸν πόλεμον ἀκτέον καὶ γευστέον αἵματος (Πλ. Πολ. 537). Πρβ. Ἄσωπ. Κεφ. ΙΗ'. §. 26.

πτουσι δύο δοτικαὶ μία τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἑτέρα τοῦ ἀντικειμένου. Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως ὅμως ἀποφεύγουσιν ὅσον οἶόν τε τῆς συμπτώσει ταύτην, τρέποντες ἄλλως τὸν λόγον.

§. 270. Τὸ αὐτὸ ἐπίθετον προστιθέμενον εἰς τὰ ῥήματα *do, δίδω, mando, trando, παραδίδω, impono, επιβάλλω, relinquo, παραλείπω, propono, προτείνω*, καὶ λοιπὰ τοιαῦτα, σημαίνει τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν δίδεται τι. *Antigonus Eumenem mortuum propinquis sepeliendum tradidit* (Κορν. Εὐμ. 13) ὁ Ἀρτίγονος παρέδωκεν εἰς τοὺς συγγενεῖς τὸν Εὐμένην νεκρὸν, ἵνα ἐνταγιάσωσιν. Οὕτω καὶ τὸ μετὰ τοῦ *curo, επιμελοῦμαι* *Cæsar pontem in Arari faciendum curat* (Καισ. Γ. Πολ. I, 13), ὁ Καῖσαρ ἐπιμελεῖται γὰρ κατασκευασθῆ γέφυρα ἐπὶ τοῦ Ἀραρος. Βλ. καὶ τινες ἄλλας συντάξεις τούτου ἐν τῇ Δ. Γ. §. 422 μετὰ τῶν σημ. (I).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ.

§. 271. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἔχει τρεῖς μόνον μετοχάς. Ἐπειδὴ ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ ἔχει ἐνεστώτα καὶ μέλλοντα, ἐν δὲ τῇ παθητικῇ μόνον παρακείμενον. Ἀλλὰ καὶ τὰς ὀλίγας ταύτας δὲν μεταχειρίζεται τοσοῦτον συχνά, ὅσον ἡ ἑλληνικὴ τὰς ἰδίας, διότι, σαφένειαν θηρεύουσα, ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν δι' ἀναφορικῶν προτάσεων ἢ δι' ἄλλων περιφράσεων. Πολλάκις ὅμως εἰσὶν ἐν χρήσει καὶ αἱ μετοχαὶ αὐταί, σημαίνουσαι, ὡς καὶ αἱ ἑλληνικαί, χρόνον, τρόπον καὶ ἄλλους προσδιορισμοὺς τῆς κυρίας προτάσεως, οἷον, αἰτίαν, ἀφορμὴν, ἐναντίωσιν, ὑπόθεσιν, σκοπὸν. *Omne malum nascens facile opprimitur; inveteratum fit plerumque robustius* (Κικ. Φιλίπ. 5, 11) πᾶν κακὸν γεννώμενον μὲν εὐκόλως περιστέλλ-

(I) Οἱ Ἕλληες ἐπιφέρουσι μετὰ τοιαῦτα ῥήματα ἀπαρέμφατον ἢ μέλλοντα μετοχῆς. Βοιωτοὶ τοὺς ἵππας παρείχοντο τοῖς Πελοποννησίοις ζυστρατεύειν (Θουκ. 2, 12) ἢ ζυστρατεύοντας. Παρέχω ἑμαυτὸν τέμνειν καὶ καίειν (Πλ. Γοργ. 480). Εἰ βουλομένηθα τῷ ἐπιτρέψαι παιδας παιδεῦσαι, ἄρ' ἀξίόπιστον εἰς ταῦτα ἠγησάμεθ' ἂν τὸν ἀκαρτῆ (Ξ. Ἀπμ. 1, 5, 2).

λείται, παλαιωθὲν δὲ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰσχυρότερον. *Miserum est nihil proficientem angī* (Κικ. περὶ φύσ. θ. 3, 6), δεινὸν εἶναι γὰρ θλιβηταί τις μηδὲν προκόπτων. *Dionysius tyrannus cultros metuens* (ἀιτίαν) *tonsorios candenti carbone sibi adurebat capillum* (Ὁ αὐτ. περὶ καθ. 2, 7) *Διονύσιος ὁ τύραννος, φοβούμενος τὰ τῶν κουρέων μαχαίρια, κατέκαιε τὴν κόμην του μὲ διάπυρον ἄνθρακα.* *Risus sæpe ita repente erumpit, ut eum cupientes* (καίτοι) *tenere nequeamus* (Ὁ αὐτ. περὶ ῥητ. 2, 58), ὁ γέλως πολλάκις οὕτως αἴφνης ἐγείρεται, ὥστε καὶ θέλοντες δὲν δυνάμεθα τὰ καθέξωμεν αὐτόν. *Dionysius tyrannus, Suracensis expulsus, Corinthi pueros docebat* (Ὁ αὐτὸς Τουσκ. 3, 12), *Διονύσιος ὁ τύραννος, ἐπειδὴ ἐξέβληθη τῶν Συρακουσῶν, ἐδίδασκεν ἐν Κορίνθῳ παῖδας.* Βλ. Δ. Γ. §. 424 (1).

Σημ. α'. Ἐκ δύο πράξεων συγχρόνως γινομένων, ἡ μὲν ἐκφέρεται ἐνίοτε μετοχικῶς ἡ δὲ εἰς ὀρθὸν ῥῆμα. *Cæsar celeriter aggressus Pompejanos ex vallo deturbavit* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 3, 57), ὁ *Καῖσαρ προσβαλὼν ταχέως τοὺς τοῦ Πομπηίου, ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ χαρακώματος αὐτούς.*

Σημ. β'. Πρὸς σαφεστέραν δῆλωσιν τῆς σημασίας τῆς μετοχῆς προστίθενται πολλάκις (οὐχὶ ὅμως παρὰ Κικέρωνι) εἰς αὐτὴν τὰ μόρια *quamquam, quamvis, quasi, tanquam, velut, non ante (prius) quam*, δι' ὧν δηλοῦται ἀντίθεσις, σύγκρισις καὶ χρονικὸς διορισμὸς. *Cæsarem milites, quamvis recusantem, ultro in Africam sunt secuti* (Σουτ. Ἰουλ. 70), τὸν *Καῖσαρα, καίτοι μὴ θέλοντα, ἠκολούθησαν. οἱ στρατιῶται αὐτόκλητοι εἰς τὴν Ἀφρικὴν* (2).

§. 172. Ὁ ἐνεργητικὸς ἐνεστῶς καὶ ὁ παθητικὸς παρκαίμενος τῆς μετοχῆς ἔχει πολλάκις ἀπλοῦ ἐπιθέτου σημασίαν ὡς *carbo ardens, διάπυρος ἄνθραξ.* *Ordo est recta quædam collocatio, prioribus sequentia annectens* (Κυντ. 7, 1, 1), *τάξεις εἶναι ὀρθῆς τὴν σύνθεσιν, τοῖς προτέροις τὰ ἐπόμενα συνδέουσα.* Ὅθεν αἱ τοιαῦ-

(1) Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. III'.

(2) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες συνάπτουσι μετὰ μετοχῶν τὰ μόρια ἄτε, ἄτε δὴ, οἶον, οἶα δὴ, ὡς, καίπερ, καίτοι, πρὸς σαφεστέραν δῆλωσιν τῆς σημασίας αὐτῶν.

ται μετοχαὶ δέχονται καὶ βαθμοὺς παραθέσεως (βλ. §. 28), καὶ ἐνεργητικὸς ἐνεργῶς συντάσσεται τότε ὡς ἀπλοῦν ἐπίθετον μετὰ γενικῆς, οὐχὶ δὲ μετὰ αἰτιατικῆς ὅπως συντάσσεται τὸ ῥῆμα. Ὁ δὲ παρακείμενος πολλῶν ῥημάτων, κατ' οὐδέτερον γένος ἀπαντῶμενος, ἔχει ὅλως οὐσιαστικοῦ σημασίαν· οἶον, *peccatum*, ἀμάρτημα, *peccatum*, *συνθήκη*, *votum*, εὐχή· οἱ δὲ *dictum*, ῥῆσις, *factum*, πράξις, *responsum*, ἀπόκρισις, ἀπαντῶνται ποῦ μὲν ἀπλῶς ὡς οὐσιαστικά, ποῦ δὲ ὡς μετοχαὶ μετὰ ἐπιβῆρημάτων· ὡς *præclare factum*, λαμπρὰ πράξις, καὶ *recte facta*, ὀρθῶςπραχθέντα· *fortia facta*, γενναῖα ἔργα, καὶ *facete dictum*, ἀστείως ῥηθέν.

§. 273. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς μετὰ οὐσιαστικοῦ συντασσόμενος σημαίνει πολλάκις ὄχι ποιότητα ἢ κατάστασιν τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀλλ' ἐπέχει τόπον ἀπλοῦ ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ. *L. Tarquiniius missum se dicebat, qui Catilinæ nuntiaret, ne eum Lentulus et Cethegus deprehensi terrerent* (Σαλλ. Κατ. 48), ὁ Λεύκιος Ταρκύνιος ἔλεγεν, ὅτι ἐπέμφθη ἵνα φέρῃ τὴν εἶδησιν εἰς τὸν Κατιλίαν, διὰ τὰ μὴ ταραξῆ αὐτὸν ἢ τοῦ Λέντουλου καὶ Κεθῆγου φυλάκισις. *Regnatum est Romæ ab condita urbe ad liberatam annos ducentos quadraginta quattuor* (Λιβ. 1, 60), ἡ Ῥώμη ἐβασιλεύθη ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς πόλεως μέχρι τῆς ἀπὸ τῶν βασιλέων ἐλευθερώσεως 244 ἔτη. *Ante, Post Christum natum*, πρὸ, ἢ μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Σημ. α'. Τοιούτων μάλιστα ῥημάτων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἔχει τὴν σημασίαν ταύτην, ὣν τὸ σύστοιχον ῥηματικὸν οὐσιαστικὸν δὲν εἶναι ἐν χρήσει· ὡς τὸ τῶν ῥημάτων *condere*, κτίζειν, *interficere*, φορεῦειν, *nasci*, γεννᾶν.

Σημ. β'. Τὸ ῥῆμα *habeo*, μετὰ τοῦ μετοχικοῦ παρακειμένου ἐπέχει πολλάκις τόπον ἐνεργητικοῦ παρακειμένου· δηλοῖ ὅμως συνάμα καὶ διαρκούσαν κατάστασιν. Ἐπειδὴ τὸ *habeo aliquid perspectum* σημαίνει οὐ μόνον *perspexi*, εἶδον ἢ ἐώρακα, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἔχω τε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, καθορῶ ἔτι τὸ πρᾶγμα. *Verres deorum templis bellum semper habuit indictum* (Κικ. Βέβρ. 5, 72), ὁ Βέβρης εἶχεν ἀείποτε κεκηρυγμένον πόλεμον κατὰ τῶν ναῶν τῶν θεῶν.

§ 274. Μετοχή, χρόνον σημαίνουσα, αἰτίαν, τρόπον, ὑπόθεσιν ἢ

ἄλλον τινὰ τοιοῦτον προσδιορισμὸν τῆς κυρίας προτάσεως, ἐκφέρεται αὐτὴ τε καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπόλυτον λεγομένην, μάλιστα ὅταν τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς εἶναι διάφορον τοῦ τῆς κυρίας προτάσεως (1). *Homerus fuit et Hesiodus ante Romam conditam, Archilochus regnante Romulo* (Κικ. Τουσκ. ἐν ἀρχῇ) ὁ Ὁμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος ἔζησαν πρὸ τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης, ὁ δὲ Ἀρχιλόχος βασιλεύοντος τοῦ Ῥωμύλου. *Quæritur utrum mundus terrâ stante circumeat, an mundo stante terra vertatur* (Σενέκ. φυσ. ζητήμ. 7, 2) ζητεῖται, πότερον περιστρέφεται ὁ κόσμος ἡρεμούσης τῆς γῆς, ἢ ἡ γῆ στρέφεται ἀκινήτου μένοντος τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας μεταχειρίζονται πολλάκις τὰς ἀπολότους αὐτὰς ἀφαιρετικὰς, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ μετοχὴ σημερινὴ πρᾶξιν προγενεστέραν τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει μνημονευμένης ἐπειδὴ ἀντὶ τοῦ ἐλλείποντος ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ ἀορίστου τῆς μετοχῆς τρέπουσι τὸν λόγον εἰς παθητικὴν φωνὴν, θέτοντες τὸν παθητικὸν παρακειμένον τῆς μετοχῆς καὶ ἀλλάσσοντες τὸ ὑποκείμενον. *Vercingetōrix, convocatis suis clientibus, facile incendit eos* (Καισ. Γ. Πολ. 7, 4) ὁ Βερκιγγέτοριξ, συγκαλέσας τοὺς ἰδίους πελάτας, εὐκόλως ἐρεθίζει αὐτούς. *Cognito Cæsaris adventu, Ariovistus legatos ad eum mittit, γνοὺς τὴν τοῦ Καίσαρος ἔλευσιν, πέμπει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀριόβιστος πρεσβευτάς.* Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἀναπληροῦσι πολλάκις τὴν ἔλλειψιν τῶν χρόνων τούτων τῆς μετοχῆς. Ὅταν ὁμοίως τῶν τοιούτων ἀφαιρετικῶν τὸ ὑποκείμενον ἦναι διάφορον τοῦ τῆς κυρίας προτάσεως, τότε προστίθεται αὐτὸ κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς *ab*. Ἐὰν δὲ ἦναι αὐτὸ τὸ τῆς κυρίας, τότε παραλείπεται ὅλως, ὡς ἐν τῷ ἡγουμένῳ παραδείγματι, ἢ παρεντίθεται μετὰ τῶν ἀφαιρετικῶν. *His Cæsar cognitis milites aggerem comportare jubet* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 3, 62), ταῦτα γνοὺς ὁ Καίσαρ (ἢ πρὸς λέξιν, τούτων γνωσθέντων), διατάσσει τοὺς στρατιώτας νὰ συγχομίσωσι χῶμα.

Σημ. α. Ἐνίοτε ἐπιφέρουσι μετὰ τὴν ἀπόλυτον ἀφαιρετικὴν τὰ

(1) Ἀντίστοιχος τῆς ἀπολύτου ταύτης ἀφαιρετικῆς εἶναι ἡ παρ' Ἑλλήσι γυνικὴ ἀπόλυτος λεγομένη, περὶ ἧς ἑστὶν Ἄσωπ. Γρμ. Α'. Κεφ. ΙΗ'. §. 16.

μῦθρια tum, τότε, tum vero, τότε δὴ, tum denique, τότε τέλος, ἵνα σημάνωσιν ἐμφαντικώτερον, ὅτι ἡ δι' αὐτῆς δηλουμένη ἔννοια προηγείται τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει. Sed confecto praelio, tum vero cerberes, quanta vis animi fuisset in exercitu Catilianæ (Σαλλ. Κατ. 61), ἀλλὰ γενομένης τῆς μάχης, τότε δὴ ἠδύνασο γὰρ ἔδης, ὁπόση τόλμη ἦτο ἐν τῷ τοῦ Κατιλίνα στρατῷ.

Σημ. β. Ἐνίοτε εὐρηται καὶ μετοχὴ μόνη κατ' ἀφαιρετικὴν ἄνευ ὑποκειμένου ὡς ἀπρόσωπος ἔκφρασις, μεθ' ἣν ἔπεται ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη πρότασις, συμπληροῦσα τὴν ἔννοιαν αὐτῆς. Οὕτως ἀπαντῶνται κατ' ἐξοχὴν αἱ μετοχαὶ αὗται: *audito*, ἀκουσθέντος, *cognito*, γνωσθέντος, *comperlo*, ἀνακαλυφθέντος, *intellecto*, ἐννοηθέντος, *nuntiatio*, ἀγγελθέντος, *permissio*, συγχωρηθέντος καὶ ἄλλαι τινές. Alexander *audito*, Darium movisse ab Ecbataniis, fugientem insequi pergit (Κουρτ. 5. 34), ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούσας, ὅτι ὁ Δαρείος ἀνέβηκεν ἀπὸ τῶν Ἐκβατάνων, ἐξακολουθεῖ γὰρ διώκῃ αὐτὸν φεύγοντα. Τὸ ὑποκείμενον τῶν τοιούτων μετοχῶν ἢ μένει ὄλως ἀόριστον, ἢ ὁρίζεται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου. Πρὸς Δ. Γ. §. 428 καὶ ἐξῆς μετὰ τῶν σημ.

Σημ. γ'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μετοχὴ (*ens*, ὦν) τοῦ ῥήματος *sum* εἶναι ἄχρηστος, ἐκφέρουσι καὶ μόνον οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπόλυτον, ἔνθα ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα προσθέτει τὰς μετοχὰς ὄντος, οὐσης, κτλ. *Sereno quoque cælo, aliquando donat, καὶ αἰθρίου τοῦ οὐρανοῦ ὄντος, βροσιᾶ ἔντοτε. Natus est Augustus Cicerone et Antonio consulibus, ἐγεννήθη ὁ Αὐγουστος ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Κικέρωνος καὶ Ἀντωνίου. Ἀπαντᾶται δὲ ἡ τοιαύτη ἀφαιρετικὴ ἄνευ μετοχῆς εἰς χρονικοὺς μάλιστα διορισμοὺς, οἳ εἰσιν οἱ ἤδη εἰρημένοι. Ὅρα ἀνωτέρω §. 162.*

§. 275. *Περὶ τῶν ἐλλειπόντων χρόνων τῆς μετοχῆς σημειωτέον, ὅτι ὁ ἐνεστὼς ἐπέχει τόπον παρατατικοῦ, ὁ παρακείμενος ὑπερσυντακτικοῦ καὶ ὁ ἀπλοῦς μέλλον μέλλοντος ἐν παρελθυθότι χρόνῳ, ὅταν τὸ τῆς προτάσεως, ἦν προσδιορίζει ἡ μετοχὴ, ῥῆμα ἦναι παρωχημένου χρόνου. Hæc omnia Titius mutavit me probante, ταῦτα πάντα μετέβαλεν ὁ Τίτιος ἐμοῦ συναγούντος, ἔνθα τὸ *probante* εἶναι παρατατικός.*

Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ἀποθετικῶν καὶ ἡμιαποθετικῶν ῥημάτων ἔχει σημασίαν πολλάκις μετοχικοῦ ἐνεστώτος ἢ παρατατικοῦ, αἰτίαν, τρόπον κ. ἄ. σημαίνων. *Cæsar, iisdem ducibus usus, qui nuntii venerant, Numidas et Cretas sagittarios subsidio oppidanis mittit* (Καισ. Γ. Πολ. 2, 7), ὁ Καῖσαρ ἡγεμόνας ἔχων τοὺς αὐτοὺς, ὅτινες εἶχον ἐλθεῖ ἄγγελοι, πέμπει Νομάδας καὶ Κρητὰς τοξότας πρὸς ἐπικουρίαν τῶν ἐν τῇ πόλει. Ἀλλὰ τοῦτο γίνεται συνήθως, ὅτε ἡ κυρία πρότασις ἔχει ἱστορικὸν ἐνεστώτα, καὶ ὅτε ὁ ἐνεστώτῃς τῆς μετοχῆς τῶν τοιούτων ῥημάτων εἶναι ἄχρηστος, ὡς ὁ τοῦ *reor* καὶ *soleo*. Πρβ. Δ. Γ. §. 341 μετὰ τῶν σημ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Handwritten title or header

Handwritten notes on the left margin

<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>
<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>
<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>
<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>
<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>
<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>
<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>
<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>
<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>
<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>	<i>Handwritten text</i>

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000076262